

2.9584
ATHENÆI

DIPNOSOPHI-

STARVM SIVE

COENÆ SA-

PIENTVM

LIBRI XV.

NATALE DE COMITIBVS

Veneto, nunc primùm è Græca in Latinam linguam vertente:

Cum pluribus ex manuscriptis antiquissimis exemplaribus additis: quæ in Græcè hæctenus impressis voluminibus non reperiebantur:

Ad potentissimum Ferdinandum, Pannoniæ, Boëmici, ac Romanorum Regem.

DE LA LIBRERIA

DEL REAL COLEGIO MAYOR

Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.

E. J. C. 17 N. J.

LVGDVNI,

Apud Sebastianum Barptolomæi Honorati,

M. D. LVI.

BARNABAS

PRAMPERGIUS IV.

rifconf. ad Natalem Comi-
tem virum doctif-
simum.

*Iam pridem optatum frustra, qui verteret, ingēs,
Prudentum cœnas, nemo repertus, opus:
Dignus Athenæo, nisi tu, Natalis, habendus
Interpres, mundo iudice, nullus erat:
Desperatam alijs, sumi tu viribus æquis
Materiam, numeris condecorasq; suis.
Te duce Athenæus Romam migravit Athenis,
Tam Latio doctus, quam patrio ore loqui,
Et dape tam varia mensas, lautaq; refertas
Promit: & quædâm dixeris esse nepas.
Si tibi pro meritis hominesq; deiq; fauerent,
Tu princeps hominum, par fieresq; deis.*

SERENISSIMO

AC POTENTISSIMO

Principi Ferdinando Romanorum, Pannoniæ,
& Boëmiæ Regi, Imperatori designato, Infanti
Hispaniarum, Archiduci Austria, Duci Bur-
gundia, &c. Comiti Tyrolis, &c. Domino clemen-
tissimo.

PTAVI pro mea summa in
te obseruantia, quæ vel nomen
ipsum Serenissimæ Maiestatis
tuæ semper sanctissimè colui,
Potentissime REX FERDI-
NANDE, vt aliqua mihi con-
cederetur occasio, qua possem meum erga Sere-
nissimam Maiestatem tuam beneuolū animum
omnibus, tibiq; in primis patefacere. Verum
cum illud vel re ipsa, vel verbis effici oportere
intelligerem; quorum alterum minime pro rei
dignitate poteram, alterum fucatum plerunque
& fictum, in Reges præcipuè, existimari consue-
uit, dubius animo sanè sui dudum quid mihi esset
agendum. Attamen in his tam varijs multiplici-
busque cogitationibus me lex ea grauissimi sa-
pientissimique Lycurgi confirmauit, qua ho-
mines parua sacrificia Diis immortalibus of-
ferre iubebantur: tum ne grauioribus impen-
sis deterriti ad res sacras rarius accederent;
tum etiam; quod rationi fortasse magis conue-
nit, quia Deos ipsos non victimarum præstati-
tiam, magnificentiamue sacrorum respicere exi-

stimabat, sed ipsos honestos, sanctos, ac pios sacrificantium animos. His ego rationibus non mediocriter commotus sum, ut te quoque, quem incredibilis humanitas, vere Regem: ingenium acutissimum, Sapientem: singularis morum præstantia, Virum bonum; eximia in Deos pietas, Admirabilem: omnia simul coniuncta, Immortalem efficiunt; non ad meorum munerum tenuitatem, sed ad integritatem animi, summumque Maiestati tuæ obsequendi studium respicere putauerim. Quod si pro dignitate, amplitudinēque tua tibi non planè satis fecero; non patiar tamen, ut vacuis prorsus (ut aiunt) manibus, veluti neque ad Persarum Reges licebat, accedam. Ad te igitur sapientissimum Principem, sapientissimum mitto Dipnosophistam, quem nuper non sine magno labore è tenebris, in quibus hætenus latuerat, eduxi, Maiestatisque tuæ sanctissimo nomini consecraui. Neque vllum sanè munus præstantius, honorificentius, aut magis regium à me amplitudini tuæ præstari posse arbitrabar, quàm illud, per quod variarum nationum mores, Regum delicias, Imperatorumque magnificentiam cognosceres: quippe cum ea omnia, quæ à vobis Regibus, Regiua pecunia (ut ait Satyricus) comparari possunt, elargiri sit superuacaneum omnino, & artificiosum quoddam scenerationis genus; quæ neque ego profectò præstare possum, neque, si possem, res minus te dignas præstarem. Illa verò quæ

scit

scite excogitata fuerunt, quæque exquisito quodam studio elaborata, cum & rariora sînt, & quia diuino solum ingenio comparantur, non in omnium facultate constituta; & honorificentissima esse munera, & maxime regia semper existimaui. Quare si cui dubium esset huiusmodi esse Athenæum, qui diuino ingenio præditus plurima scite admodum excogitarit, operæpretium certè foret, ut longiore vterer oratione ad illius diuinissimum ingenij acumen, singularēque iudicium declarandum. Verum quia omnibus ferè viris eruditissimis clarum esse videtur cuiusmodi sit; hoc vnum dicere ausim; nisi Plutarchus inter humaniorum literarum authores priorem locum occupasset; hunc, meo quidem iudicio, facile primum locum fuisse obtenturum. Cognosces enim Rex Sapientissime, ex huius eruditissimi hominis scriptis, quantopere differant, non modo nostrorum temporum mores ab illis antiquiorum virorum; verum etiam singularum prouinciarum ac ciuitatum homines, quod spectat ad viuendi rationem, quantopere inter se fuerint differenti. Cognosces inquam Regum Persarum; ac omnium, qui ob res gestas celeberrimi fuerunt, Romanorum scilicet Macedonum, Aegyptiorum, Philosophorum, & omnium nationum ingenium. Cognosces variorum hominum delicias, intemperantiam, frugalitatem, tyrannides, liberalitatem, magnificentiam, res gestas, stratagemata, acutè dicta, & omnia ea denique

quibus ignoratis scripsit diuinissimus Plato Græcos ab Aegyptiis semper pueros fuisse iudicatos. Ita vero fit vt magnopere dubitem inter humaniorum ne literarum scriptores, an in historicorum classibus, an inter philosophorum cœtum sit Athenæus collocandus: siquidem inter hos omnium ferè grauiissimus, inter illos eruditissimus, inter alios elegantissimus omnium esse videtur. Verum quocunque in ordine eum quispiam collocarit, non dubito quin omnes ferè cæteros antecollat. Taceo admirabile rerum antiquarum illius studium; poëtica facultatis, ac musica exquisitissimam doctrinam prætermitto; nihil dicam quantopere medicinae fuerit curiosus, quia in infinitum nostræ protenderetur oratio. Hoc tantum dicam; nihil me potuisse honorificentius, nihil gloriosius, nihil diuinius denique excogitasse, quod ad te Regem singulari ingenio præditum mitterem. Atque res ipsa tanto mihi honorificentior est visa, quanto ab omnibus nostræ aetatis eruditissimis hominibus difficilior fuit iudicata: nam viros complures hoc opus ipsum aggressos esse sentio, qui summum inter homines doctrinae eruditionisque opinionem consecuti fuerant, qui tamen rei ipsius difficultate deterriti, rem inceptam reliquerunt, susceptumque onus in ipso itineris ingressu, deiecerunt. Neque ego sanè his aut audacior, aut fortior omnibus sum existimandus: sed illud non nihil mihi fuit adiumento, quod aliis fortasse non contigit

contigit, quia Reuerendissimi Cardinalis Visaf, quem dignitatis gratia nomino, cuius etiam singulare ingenium semper sum admiratus, iudicio vsus sum, (dandus est enim suus cuique honor) Gulielmique Serleti, viri ob insignentem probitatem, tum etiam doctrinam admirabilis, atque doctissimi viri Constantini Rhalii, eo tempore, quo apud Reuerendissimum Cardinalem Urbini, quem etiam honoris causa nomino, familiariter eram. Quo etiam tempore permultis erroribus Græcum exemplar expurgavi, non sine magna antiquorum exemplarium copia. Ex quibus omnibus Serenissimæ Maiestati tuæ perspicuum esse arbitror; me non solum Philosophum è tenebris eductum ad te mittere, verum etiam summa diligentia expolitum, multisque sordibus, quas ex longo situ contraxerat, expurgatum. Prætermisi ego libenter cum reliquis singulares tuas virtutes, tum inauditam, nescio magnificentiæ me dicam, an liberalitatem eximiam, qua, præter cætera quotidiana in omnes beneficia, vsus es; cum imperaris, summopereque curaris vt tuis sumptibus vetus, nouumque Testamentum lingua Syriaca imprimeretur, omnibusque volentibus Syris largiretur: vt veram salutis ac immortalitatis inde consequerentur cognitionem; quia rei ipsius magnitudo multò aptiorem temporis opportunitatem postularet. Nam tanta est tua in omnes

hominēs deōsque pietas, vt solus & ampliffi-
 mo Regis nomine, & ad quem summa totius
 religionis authoritas deferatur, dignus esse vi-
 deare. Vnum autem illud pro singulari tua sa-
 pientia humanitatēque postulo Rex optime
 atque sapientiffime, vt animi mei potius
 desiderium, summūque Sereniffimæ
 Maieftati tuæ obsequendi studium,
 quā rei ipsius magnitudi-
 nem spectes. Venetiis,

III. Calend.

Febr.

M. D. LVI.

SERENISSIMÆ MAIEST. TVÆ

Deditiffimus

Natalis de Comitibus.

OMNIA QVAE
 IN HIS LIBRIS
 CONTINENTVR PER
 CAPITA SINGVLO-
 RVM LIBRORVM
 DIVISA.

EX LIBRO PRIMO.

D E Bibliothecis & victorum Olympicorum munificentia.	caput 1
De conuiuiorum scriptoribus.	cap. 2
De claris gulonibus.	cap. 3
De heroica vita apud Homerum, & mensis antiquis, & quid sit conuiuium æquale.	cap. 4
De piscatoribus, & piscationum scriptoribus.	cap. 5
De Homericō symposio.	cap. 6
De cantoribus antiquis.	cap. 7
De ludo pilæ, & variis saltationibus.	cap. 8
Quod sacrificabant antiqui post epulas, quod Phæaces de- liciosi, & de ludo procorum Penelopes.	cap. 9
De decoro quod Homerus in conuiuiis seruauit, & de aliis.	caput. 10
De his qui mensæ assidebant, & de balneis.	cap. 11
De coitus irritamentis, & coronis vnguento perfrussis.	caput. 12
De mechanicis tibicinibus, & deceptoribus in honore ha- bitis.	cap. 13
De claris præstigiatoribus.	cap. 14
Roma totius orbis compendium	cap. 15
De saltationibus & vestitu	cap. 16
De Musæo & Dionysio medico	cap. 17
De verbo concidere, disponi, & accumbere	cap. 18
De verbo <i>ωσάδω</i> comedere	cap. 19
Quod venabantur antiqui & cur falsæ aquæ profint lauan- tibus.	cap. 20

Quod cape, & olera, & fructus arborum Heroibus apponebantur.	cap. 21
Quod antiqui pisces, aues, & carnes elixatas comedebant.	cap. 22
De vino veteri	cap. 23
De vinis Italicis	cap. 24
Quid prouincia quæq; generosum, egregiumque mittat.	cap. 25
De vinis aliarum regionum	cap. 26
De quorundam regum Persarum munificentia	cap. 27
Vnde pramnium dicatur, & insularum nonnullarum nominum ratio, & vinorum.	cap. 28
De propria quorundam vinorum natura, & de anthosmia	cap. 29
De vini natura & viribus per totum.	cap. 30

EX LIBRO SECVNDO.

De vini inuentione, deq; eius vsu & potentia.	caput 1
De aquarum natura & varietate pro diuersitate locorum, de fontibus item, & abstermiis	cap. 2
De lacte & melle & eorum vsibus	cap. 3
De ieiuniis, & semel quotidiaz comedentibus	cap. 4
De noxaeumatis eduliis & parasitis	cap. 5
De tricliniis, quatrcliniiis, stratis, & tapetibus	cap. 6
De mensis antiquis	cap. 7
De prunis Damascenis & variis eorum nominibus	cap. 8
De cerasis, Cratego, Chamecerafo, & sorbis	cap. 9
De moris	cap. 10
De nucibus, amygdalis, & nucibus Ponticis	cap. 11
De auellanis, nucibus, & Persicis	cap. 12
De ciceribus, lupinis, & phaselis	cap. 13
De oliuis	cap. 14
De raphanis	cap. 15
De nucibus pineis	cap. 16
De ouis	cap. 17
De propinatione	cap. 18
De maluis	cap. 19
De colocyntis	cap. 20
De fungis & sfo	cap. 21
De tub	

De tuberibus & herba hydno phylla	cap. 22
De vrticis & asparagis	cap. 23
De cochleis	cap. 24
De bulbis & bulbinis	cap. 25
De turdis, ficedulis, merulis, & sturnis	cap. 26
De cerebro suilli	cap. 27
De pipere	cap. 28
De oleo	cap. 29
De garo, aceto, & condimentis	cap. 30
De peponibus	cap. 31
De lactucis	cap. 32
De cynara, cacto, & carduo	cap. 33
De palmæ cerebro	cap. 34

EX LIBRO TERTIO.

De faba Aegyptia	cap. 1
De cucumeribus	cap. 2
De ficibus	cap. 3
De pomis in genere & cydoniis & Persicis	cap. 4
De citeriis malis	cap. 5
De ostreis in genere	cap. 6
De purpurarum ortu, & aliarum ostrearum	cap. 7
De margaritis	cap. 8
De foro cupediarum	cap. 9
De nominum inquisitione	cap. 10
De vulua suilla	cap. 11
Epicurea	cap. 12
De piscibus molli crusta intestis	cap. 13
De coctis in sartagine	cap. 14
De variis panibus	cap. 15
De nonnullis panibus medicatis & multiplicibus panium nominibus	cap. 16
De variis placentis	cap. 17
De panium natura	cap. 18
De falfamentis	cap. 19
De nutrimento quod falfamenta præbent, & de modo bibendi	cap. 20
De posu antiquorum	cap. 21
De chondro	cap. 22
Ex	

Quod cape, & olera, & fructus arborum Heroibus appo- nebantur.	cap. 21
Quod antiqui pisces, aues, & carnes elixatas comedebant. caput.	22
De vino veteri	cap. 23
De vinis Italicis	cap. 24
Quid prouincia quæq; generosum, egregiumque mittat. caput	25
De vinis aliarum regionum	cap. 26
De quorundam regum Persarum munificentia	cap. 27
Vnde pramnium dicatur, & insularum nonnullarum no- minum ratio, & vinorum.	cap. 28
De propria quorundam vinorum natura, & de anthosmia caput	29
De vini natura & viribus per totum.	cap. 30

EX LIBRO SECVNDO.

De vini inuentione, deq; eius vsu & potentia.	caput 1
De aquarum natura & varietate pro diuersitate locorum, de fontibus item, & abstermiis	cap. 2
De lacte & melle & eorum vsibus	cap. 3
De ieiuniis, & semel quotidia comedentibus	cap. 4
De noxaeumatis eduliis & parasitis	cap. 5
De tricliniis, quatrcliniiis, stratis, & tapetibus	cap. 6
De mensis antiquis	cap. 7
De prunis Damascenis & variis eorum nominibus	cap. 8
De cerasis, Cratego, Chamecerafo, & sorbis	cap. 9
De moris	cap. 10
De nucibus, amygdalis, & nucibus Ponticis	cap. 11
De auellanis, nucibus, & Persicis	cap. 12
De ciceribus, lupinis, & phaselis	cap. 13
De oliuis	cap. 14
De raphanis	cap. 15
De nucibus pineis	cap. 16
De ouis	cap. 17
De propinatione	cap. 18
De maluis	cap. 19
De colocyntis	cap. 20
De fungis & sfo	cap. 21
De tub	

De tuberibus & herba hydno phylla	cap. 22
De vrticis & asparagis	cap. 23
De cochleis	cap. 24
De bulbis & bulbinis	cap. 25
De turdis, ficedulis, merulis, & sturnis	cap. 26
De cerebro suilli	cap. 27
De pipere	cap. 28
De oleo	cap. 29
De garo, aceto, & condimentis	cap. 30
De peponibus	cap. 31
De lactucis	cap. 32
De cynara, cacto, & carduo	cap. 33
De palmæ cerebro	cap. 34

EX LIBRO TERTIO.

De faba Aegyptia	cap. 1
De cucumeribus	cap. 2
De ficibus	cap. 3
De pomis in genere & cydoniis & Persicis	cap. 4
De citeriis malis	cap. 5
De ostreis in genere	cap. 6
De purpurarum ortu, & aliarum ostrearum	cap. 7
De margaritis	cap. 8
De foro cupediarum	cap. 9
De nominum inquisitione	cap. 10
De vulua suilla	cap. 11
Epicurea	cap. 12
De piscibus molli crusta intestis	cap. 13
De coctis in sartagine	cap. 14
De variis panibus	cap. 15
De nonnullis panibus medicatis & multiplicibus panium nominibus	cap. 16
De variis placentis	cap. 17
De panium natura	cap. 18
De falsamentis	cap. 19
De nutrimento quod falsamenta præbent, & de modo bi- bendi	cap. 20
De posu antiquorum	cap. 21
De chondro	cap. 22
Ex	

I N D E X
E X L I B R O Q U A R T O.

De Carani Macedonis conuiuio	cap. 1
De Cotyis conuiuio	cap. 2
De conuiuio Atticis	cap. 3
De Laconicis conuiuio	cap. 4
De conuiuio Cretenſibus	cap. 5
De conuiuio Perſarum	cap. 6
Cœna Philoxeni Cytherij	cap. 7
Cœna Cleopatrz	cap. 8
Cœna Arcadum	cap. 9
Cœna Naucratica	cap. 10
Cœna Aegyptia	cap. 11
Cœna Galatarum	cap. 12
Cœna Thracum	cap. 13
Cœna Celtarum	cap. 14
Cœna Parthorum	cap. 15
Cœna Romanorum	cap. 16
Cœnz Tyrrhenorum & Indorum	cap. 17
Cœna Germanorum & certamina conuiuialia	cap. 18
De lente	cap. 19
Diæta Pythagorica	cap. 20
De ſacriſoquio & intemperantibus	cap. 21
Vaſa coquinaria	cap. 22
De condimentis	cap. 23
De ſtructuribus menſæ & coquis	cap. 24
De muſicis instrumentis	cap. 25
De muſices ſtudio apud antiquos	cap. 26

E X L I B R O Q U I N T O.

De antiquis conuiuiantibus	cap. 1
De Homeri Platonisq; ſympoſio	cap. 2
De ſympoſio Homeri & Xenophontis	cap. 3
De Antiocho vocato infano & illius pompa	cap. 4
De pompa Ptolemæi Philadelphi	cap. 5
De naue Philopatris	cap. 6
De naue Hieronis	cap. 7
De ſcrinio	cap. 8
De Antiochi conuiuio	cap. 9
Alexand	

I N D E X

De Alexandri ſympoſio	cap. 10
De Philoſopho athenione tyranno	cap. 11
Socratis falſæ victoriæ Xenophontisq; errores	cap. 12
Platonis multi errores circa tempora	cap. 13
Quòd philoſophi ſunt maledici	cap. 14
De Gorgonibus	cap. 15

E X L I B R O S E X T O.

De tragedia	cap. 1
De piſcium venditoribus	cap. 2
De aureis & argenteis vaſis	cap. 3
Quòd rarum eſſet apud antiquos aurū & argentū	cap. 4
De paraſitis	cap. 5
De adulatoribus	cap. 6
De feruis	cap. 7
Romanorum encomium	cap. 8

E X L I B R O S E P T I M O.

De Fageſiis feſtis, lagenoforia, ac obſonio	cap. 1
De hello piſce	cap. 2
De amiis, deque voluptuoſis	cap. 3
De Alpheſtis piſcibus	cap. 4
De Anthia piſce	cap. 5
De Pompilo	cap. 6
De ſacro piſce	cap. 7
De Apua & muſtelo	cap. 8
De Acharno, raia, & rana	cap. 9
De Bocis	cap. 10
De membradibus	cap. 11
De Beſenno, bæonibus, bugloſſo & congris	cap. 12
De Menecrate Ioue vocato	cap. 13
De coquorum arrogantia	cap. 14
De congro & muſtelo	cap. 15
De glauco piſce	cap. 16
De Anguillis	cap. 17
De Acipenſere, rubellione, encraſcholis, & heptitis	cap. 18
De hepato, lebia, elacatenibus	cap. 19
De thunno	cap. 20
De	

De thunna	cap. 21
De Hippuro, equo, iulius	cap. 22
De turdis, merulis, apro, & cremi	cap. 23
De Fidicula, cordylo, gammaro, cane	cap. 24
De Mugile	cap. 25
De Coracino	cap. 26
De Cyprino, gobiis, cuculo, carcharia	cap. 27
De Lupo	cap. 28
De Lato, squatina, muræna, & myro	cap. 29
De Mænis, melanuro, melanderino, ac mormore	cap. 30
De torpedine, gladio, cernua, horcyno, & afello	cap. 31
De Polypo	cap. 32
De Paguro, limaria, perca, acicula, squatina, & scaro caput	33
De sparo, scordio, scombro, fargo, falpa	cap. 34
De synodonte, synagride, lacerto, scepino, vmbra, syagride	cap. 35
De sepia & trigla	cap. 36
De renæis, trachuris, taulopia, loligine, lollio	cap. 37
De sue, hyca, & phagro	cap. 38
De hiatulis, chromi, aurata, chalcide	cap. 39
De thrattis & passeribus	cap. 40

E X L I B R O O C T A V O .

De proprietate piscium quorundam locorum	cap. 1
De pluuiis piscium	cap. 2
De Nemesi Helenæ matre, de Brizo, & Philænide, & Archestrato	cap. 3
Præcepta fruendi præsentibus bonis	cap. 4
De Dorione gulofo.	cap. 5
De obsofhagis, pisciumque studiosis	cap. 6
De salibus Stratonici, deq; illius apophthegmatis	cap. 7
De Aristotelis curiositate	cap. 8
De nutrimento quod præbent singuli pisces,	cap. 9
De Coronistis & Chelidonizan	cap. 10
De piscium vaticiniis	cap. 11
De tripudiis & conuiuuiis	cap. 12
Quod Dei præsentis erant in conuiuuiis	cap. 13
Conuiuitorum antiquorum species	cap. 14
Ex	

I N D E X
E X L I B R O N O N O .

De sinapi, perna, & paropside	cap. 1
De rapis & brafsica	cap. 2
De beta, pastinaca, porro & cucurbita	cap. 3
De auis nomine	cap. 4
De porcello	cap. 5
De multiplici coquorum disciplina	cap. 6
De septem sapientibus rei coquinariae	cap. 7
De sue semiaffato & semielixo, de que ablatione	cap. 8
De antiquis coqui dictionibus	cap. 9
De anferibus faginatis, dimidio capitis, creocaccabo & testiculis	cap. 10
De oxalme, obsonioloque dictionibus	cap. 11
De phasianis	cap. 12
De attagene, porphyrione, & porphyride	cap. 13
De perdicibus	cap. 14
De otis & asionibus	cap. 15
De gallis gallinaceis, passeribus, & cothurnicibus	cap. 16
De cygnis, palumbibus, & columbis	cap. 17
De anate	cap. 18
De porcellis lactentibus	cap. 19
De dorcade & pauone	cap. 20
De tetrace	cap. 21
De lumbis ac subuentre	cap. 22
De lepore & cuniculo	cap. 23
De sue calydonio & syagro	cap. 24
De hædo	cap. 25
De coquorum præceptis	cap. 26
De olla rhodonia & olla telemachi	cap. 27
De aqua & vasis quibus lauadis manibus vtebatur	cap. 28

E X L I B R O D E C I M O .

De Herculis, aliorumque athletarum voracitate	cap. 1
De voracitate Bæotorum ac Thessalorum	cap. 2
De Pythayoræ nonnullorumque aliorum frugalitate, ac Menedemi symposio	cap. 3
De Arcesilai cœna	cap. 4
Ventris obiurgatio, de verbo cœnare	cap. 5

I N D E X

De vino meraciore & cyathis	cap. 6
De pincernis	cap. 7
De vini mistione, ac Scythico potu	cap. 8
De <i>laxissis</i> consuetudine	cap. 9
Quæ Plato dixerit de vino, ac de farina vino iniecta	cap. 10
De Lacedæmoniorum propinationibus, quod vini studiosus erat Nestor, bibax Alexander	cap. 11
De bibacitate Philippi, aliisque bibacibus	cap. 12
Quòd Italæ Romanæq; mulieres vino abstinebāt	cap. 13
De nationibus vini studiosis	cap. 14
De ebrietate multorum malorum metropoli	cap. 15
De <i>uapivis</i> , <i>wibi</i> , aliisque dictionibus	cap. 16
Aenigmatum	cap. 17

EX LIBRO VNDECIMO.

De poculis antiquis	cap. 1
De variis potionibus & fictilibus	cap. 2
Variæ infantiæ species Nymphæ Bacchi nutrices	cap. 3
Qui multa pocula habuerint, de poculis literatis	cap. 4
De Gyala, Dino, Depastro, Daçtulo, Elephante, Ephemboque poculis	cap. 5
De hedypotide, Herculeo, hetanio, semifecto, thericleo caput	6
De cado, cadisco, cantharo, carchesio, calpio, celebra	cap. 7
De cornu, cissybio, cotyla, ciborio, condye, cononio, cotylo, cotyla	cap. 8
De Hemina, cortabide, Cratano, Crunio, Cyathide, calice, Cylichnide	cap. 9
De cymbiis, cypellis, cymba, cothone, poculis	cap. 10
De labronia, lacænis, lepastia, læbasio, spondio ac lesbio	cap. 11
De pelui, lyciurgibus, mela, metanipetro, masto, mathalide, mana	cap. 12
De Nestoride poculo	cap. 13
De holmo, oxybapho, Neneftria, vngue, proaro, pelica	cap. 14
De pentaploo, petachno, plemochoa, pristi, prochyta prusia	cap. 15
De rheonto, rhyfide, rhodiade, rhyto	cap. 16
De	De

I N D E X

De sannacra, seleucide, Callio, scypho, scytho	cap. 17
De tabæta, tragelapho, tiriemi, hystiaco, phiala, chryfide, argyride	cap. 18
De vase refrigerando apto	cap. 19
De odo, ouo scythio, ouo poculis	cap. 20
Quatenus bibendum sit, de Platonis Xenophontisque contentione in conuiuuiis scribendis	cap. 21
Quòd Plato in omnes erat implacitus, & quædam contra eius dogmata	cap. 22
Platonis discipuli tyrannici	cap. 23

EX LIBRO DVODECIMO.

Voluptatis obiurgatio	cap. 1
Voluptatis laus, Hercules voluptatibus deditus	cap. 2
De Persarum deliciis	cap. 3
De Lydorum deliciis	cap. 4
Tyrrhenorum delicia ac Sicularum	cap. 5
Sybaritarum delicia, & Crotoniatarum	cap. 6
Tarëtinorum, Iapygum, ac Mafsiliensium delicia	cap. 7
De Siritarum, Milesiorum, Scytharumque deliciis	cap. 8
Abydenorum, Ephesiorum, Samiorumque delicia	cap. 9
De Colophoniorum, Ionum, Byzantium, Theffalorum, Aetolorum, Syracusiorumque deliciis	cap. 10
Arycandeorum, zacynthiorum, campanorum, cumazorum delicia	cap. 11
De Ninye, Sardanapalique deliciis	cap. 12
De Sagaris, Amari Stratonisque deliciis	cap. 13
De Nicoelis contentione & Stratonis	cap. 14
De Charete, Pisistratidis, ac Pisistrato	cap. 15
De Periclis voluptate, Themistoclis intemperantia, Artemonis deliciis	cap. 16
De Archidami, Isanthis, Philadelphi, Calliæque intemperantia	cap. 17
De Alexandri Magni deliciis	cap. 18
De Antiochi hospitia splendida, Samiorum Laura	cap. 19
Gelonis lauacra Demetrique Phalerei voluptas	cap. 20
Luculli delicia & Parrhasij pictoris	cap. 21
De Aristippi deliciis	cap. 22
Polyarchus de voluptate differens	cap. 23

VERSUTA R.

Speusippi Epicureorum voluptates	cap. 24
Sophocles voluptatis introductor	cap. 25
De tempestate uiuentibus, & de Dionysio Heracleæ tyranno pingui	cap. 26
De Ptolemæi Euergetæ Alexandrique eius filij crassitudi- ne	cap. 27
Lacedæmoniorum Diæta Nauclidæ ac Pythonis crassitu- do	cap. 28
De tenuibus uiris	cap. 29
Quòd pede unguento ungebantur ob delicias	cap. 30
Cur flores in manibus gestare delectamur	cap. 31
De uenere Callipyga.	cap. 32
<i>EX LIBRO TERTIO DECIMO.</i>	
De multitudine vxorum apud antiquos	cap. 1
Heroes qui multas mulieres habuerunt	cap. 2
In amicas & vxores obiurgatio	cap. 3
Beila ob mulieres orta	cap. 4
De amore	cap. 5
Quòd in oculis præcipuè sit Amoris sedes	cap. 6
De Stoicorum Hypocrisis, & de pulchritudine	cap. 7
De scriptorib. rei amatoriz quæ amicæ fuerint celebres c.	8
De amicarum astutia	cap. 9
De Laide iam senescente	cap. 10
De Venere meretricæ & amicis Corinthiis	cap. 11
De iis qui non uisas amauerunt mulieres	cap. 12
Mafsiliensium nuptiæ, uariorumque regum amicæ	cap. 13
De Mania amica Gnathæneæque responsis	cap. 14
Gnathænij responsa	cap. 15
De Laide, Glycerio, Nico, Hippe amicis	cap. 16
Variarum amicarum nomina Gnathæneæque urbane re- sponfa	cap. 17
Variarum amicarum apophthegmata	cap. 18
De uariis amicis	cap. 19
De Leontio Epicuri, Theodote, Laidis patria & sepulchro	cap. 20
Illustrium quorundam uirorum amicæ	cap. 21
Amicarum catalogus, Illustriumque uirorum amicæ	cap. 22
De Demosthenis intemperantia, multiplicibusque amicis c.	23
Agentus, aliarumque amiarum connumeratio	cap. 24
Poetarum amicæ	cap. 25
Amor	

Amor ubique in natura	cap. 26
Amatorij poëta, puerorumque amores	cap. 27
Donaria Deis erepta, & amatis tradita	cap. 28
De statuarum amatoribus	cap. 29
Animalia rationis expertia quæ homines amarunt	cap. 30
De Persæo Citieo & Cheremone	cap. 31
Quæ mulieres ob formam excelluerint	cap. 32
Certamina de pulchritudine	cap. 33
Qui philosophos expulerint è suis regionibus	cap. 34
De Aesthine Socratico	cap. 35

EX LIBRO QUARTO DECIMO.

Dionysius cur insanus fingitur	cap. 1
De Anacharse, & Parmenisco metapontino non ridenti- bus	cap. 2
De scurris, risusque studiosis	cap. 3
Impostores, ac diceriorum studiosi	cap. 4
De tibia & consonantia	cap. 5
De uariis odis	cap. 6
De poëtarum recitatoribus & hilarædis	cap. 7
Dicelista, Thebani uocum inuectores	cap. 8
De Amæbeo citharædo	cap. 9
Musicæ laudes ueræque harmoniæ	cap. 10
De musicæ utilitate	cap. 11
De saltationibus, earumque figuris	cap. 12
De musica antiqua	cap. 13
De sambuca & magalle	cap. 14
De phœnice, tripode, musicis instrumentis, deque inuento- ribus uariis musicæ	cap. 15
De cantilenarum malarum poëtis	cap. 16
Festa, in quibus domini seruiunt seruis, saturnalia, secun- da mensæ bellaria	cap. 17
Philoxeni cithærij mensæ secundæ	cap. 18
De placentis	cap. 19
De pistaciis, connaro, paliuro, pyris	cap. 20
De amamallidibus, epimelidibus, malo punico	cap. 21
De palmulis & loto	cap. 22
De caricis	cap. 23
De racemis	cap. 24

De pullis columbaceis, phasianis, & pauonibus	cap. 15
Melcagriles	cap. 26
De assatis porcellis, & elixatis cibis	cap. 27
De perdicibus ac porcellis	cap. 28
Lacedæmoniorum iniuriæ in Helotes seruos	cap. 29
De pernis & caseo	cap. 30
De mymate & mattyra	cap. 31

EX LIBRO DECIMOQVINTO.

De cortabis	cap. 1
De coronis amariū soluis, amatorūq; forib ⁹ coronatis	c. 2
Syrberæ chorus, Naucratis corona, & vitices	cap. 3
Hephestion aliorum opera sibi attribuens	cap. 4
De coronis calamorum cur coronæ sunt inuentæ, aut quo pacto	cap. 5
De corona Naucratis	cap. 6
De hypoglotride, Isthmiaca, antinoiôque	cap. 7
De pyleo, lacche, hellotide, psilinis, siue thyreaticis, melilotinis coronis	cap. 8
De hypothymide & cylista	cap. 9
De struthio, ægidio, contortisque coronis.	cap. 10
De floribus variis coronarum, eorumque viribus	cap. 11
De rosis, philadelpho, heliotropio, Chelidonio, Ambrosia	cap. 12
De Sisymbriis, & quo tempore coronæ darentur conuiuiis.	cap. 13
De vnguentis	cap. 14
Variorum locorum vnguenta, eorumque vires	cap. 15
De bacchate, brenthio, regio, psagda, plagonio, megallio, vnguentis	cap. 16
De nardino, sæda, vnguentorumque studiosis	cap. 17
Cur vnguentis vsi sint in conuiuiis	cap. 18
De iam coronæ inuentore	cap. 19
De potu boni dæmonis	cap. 20
De carminibus conuiualibus, & pæanibus	cap. 21
Stridulæ odæ, syrbenæ chorus	cap. 22
De paradis	cap. 23
De lucernis & facibus	cap. 24

AD LECTOREM.

I quid inciderit humanissime lector, (nam multa incidunt fortasse) quod minus accurate, quam par erat, interpretatum esse videatur: illud vel ob summam difficultatem, quæ in Græcis exemplaribus reperitur: vel ob soporem etiam, qui solet defessus interdum subrepere: vel certè ob temporis ipsius angustiam, effectum esse scias: quia summa contentione curauimus, ut diuturna impressorum molestia quoquo possemus modo, liberaremur. Verumtamen si quando dabitur facultas ut opus ipsum recognoscamus, non dubito multum splendorem uniuerso operi, tum etiam locis quibusdam perobscuris nos esse allaturos. Te interim lucubrationibus nostris humanissime lector æquo animo, sicuti debes, perfruare. Vale.

ARGUMENTVM

TOTIVS OPERIS ATHE-

næi, quod extat quidem Græcè
impressum, sed incerti
authoris.

HVIVS libri, cui nomen est Dip-
nosophista, author est Athenæus;
sermo vero fit ad Timocratem: cu-
ius argumentum est, quod Lare-
sius vir Romanus opibus insignis
in unoquoque disciplinarum gene-
re peritissimos homines domum suam ad conuiuium
convocavit, à quibus, nihil est pulchrum, nihil consi-
deratione dignum, cuius non aliqua fiat mentio. Pi-
scis enim in hoc libro luculente conscripsit, eorum-
que usus, nominumque explanationes: varia insuper
olerum genera, diversorumque animalium: Tum
homines historiarum scriptores, poetas, & sapientes
omnino viros. Hinc instrumenta musica, infinitas
propè scommatum formas, poculorum differentias,
& regum denique diuitias una cum navium ma-
gnitudine percurrit: atque alia complura, quæ vel
dinumerare nimis esset arduum, vel singula mihi
percurrenti dies ipse desciceret. Libri autem ipsius or-
do imitatio est conuiuij magnificentie; atque libri
dispositio, eius qui est in libro apparatus. Maxime
admirabilis orationis opifex Athenæus suavissimum
hoc conuiuium inducit ipse seipsum, velut oratorem
Athens superans; dicendi que quadam uehementia

tia ad sequentia gradatim semper extollitur. Illi au-
tem Dipnosophista, qui accesserant ad conuiuium
hi erant; Masurius legum interpres, qui non le-
uiter omnes disciplinas attigerat: Monius poeta, &
alijs rerum cognitionibus nemine inferior, & in circu-
lari disciplina non mediocriter versatus: cuiuscunque
enim rei demonstrationem susciperet, hanc unam
semper exercuisse videbatur; siquidem in hoc varia-
rum rerum cognitione à puero semper fuerat edu-
catus. Erat præterea Iambicus poeta nulli poetarum
secundus post Archilochum. Aderat & Plutarchus,
Leonidas Eleus, Aemilianus Maurusius, & Zoilus,
Grammatici omnium longe elegatissimi. Philosophi
aderant autem Pontianus, & Democritus ex Nico-
media multarum rerum scientia ceteros omnes exu-
perantes. Aderat una & Ptolemæus Philadelphus,
vir non in contemplandi solum philosophia multum
versatus, verum etiam in alia vite ratione exquisi-
tissimus. Aderat unus ex Cynicis cognomèto Cynul-
cus, quem non duo canes solum, velut Telemachum,
ad concionem sequebantur, sed multo plures quam
Actæonem. Aderat & cætus quidam Rhetorum Cy-
nico illo nullare inferior, qui etiam eos verbis incesse-
bat, quoties quidpiam dicere aliquis aggredetur.
Aderat Vlpianus Tyrius, qui ob crebras questio-
nes, quas assidue in vijs de ambulantium locis, biblio-
polarum officinis, & in balneis promouebat, Cituci-
tus cognomine dictus fuit; idque erat eius proprio no-
mine celebrius. Hanc enim legem vir iste sibi impo-
suerat, ut nihil sibi gustandum fore arbitraretur
prius quam iacet, aut ubi iacet dixisset: ut exempli

gratia

liber in
canes
trahens.

liber in
liber.
iacet non
iacet.

gratia, si hora iacet in aliqua diei parte; vel si non iacet in edulij, vel si aper nomen compositum iacet in sue. Ex medicis aderat Daphnus Ephesus ob artem suam sacer, rerumque Academicarum non mediocriter peritus: & Galenus Pergamenus, qui tot de philosophia ac medicina volumina edidit, ut omnes ante ipsius aetatem facile superauerit, ipsarumque rerum declaratione nemini cedat antiquorum.

Aderat etiam Rurhinus Nicæus, musicus verò Alcides Alexandrinus conuenerat: ita ut militaris potius hic numerus, quam conuiuialis videretur. Disponit igitur dialogum Athenæus Platonicam imitatione sic incipiens.

A T H E N A E I DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER PRIMVS,

Natale de Comitibus Veneto
Interprete.

De bibliothecis, & victorum olympicorum magnificentia.

C A P. I.

TIMOCRATES ET ATHENAEVS.

B

NUNQUID ipse Athenæ quia præsens optimo illi conuentui affueris eorum, quos Dipnosophistas appellant, qui per vniuersam ciuitatē vulgaris est, an cum ab alio fortè ipse acceperis, aliis enarras? A T H E N. ipsemet affui o Timocrates. T I M O C., nunquid vis igitur nobis etiam pulchros sermones coniuales impertiri?

Tergenti præbent diu ter meliora superni: ut inquit Cyrenæus poeta, vel ab alio nos perquirere oportet? Postea exiguo tempore interposito Larentij laudes aggreditur, dicitque eum honoris gratia multos diuersarum scientiarum professores congregasse, quibus non cibis solum, sed sermonibus etiam variis lautissimum conuiuium exhibuit: cum hæc inquisitione quidam digna in medium proferret, illa verò eruditè admodum excogitaret: neque viles, neque abiectas sanè quaestiones obiiceret, aut quæcunque accidissent, sed quemadmodum maximè cõuenit, cum acuta quadam, & Socratica intelligentia: ita ut omnes quaestionum obseruationes admiraretur. Ipsum præterea narrat à Marco Rege, viro vnde quaque integerrimo, inter sacerdotes constitutum fuisse, & non minus rerum Græcarum, quam

etiam patriæ suæ habuisse administrationem. Appellat ipsum Asteropæum quendam, æque utriusque linguæ peritum: eundemque asserit & sacrorum rituum à Romulo, qui ciuitati nomen dedit, & à Numa Pompilio institutorum egregiè fuisse peritum, atque in legibus multum versatum: quæ omnia ex antiquorum tantum suffragiorum, & dogmatum obseruationibus cognouit: & legum item congregationem, quas nunc etiam ostendunt, qualia Pindari carmina, ut Eupolis comædiarum scriptor testatur, à multis ob probitatis odium, silentio inuolutas. Ei præterea inquit, tantus Græcorum librorum numerus antiquorum aderat, ut omnes, qui aliqua in congregandis libris admiratione digni videbantur, facile reliquerit: sicuti Polycratem Samium, Pliastratum qui regnauit Athenis, Fuclidem & ipsum Atheniensem, Nicocratem Cyprium, & Reges insuper ipsius Pergami, Euripidem poetam, Aristotelemque philosophum, & Nileum, utriusque horum libros seruantem, à quo emptos libros, unâ cum Rhodiis, & Atheniensibus, Ptolemæus cognomento Philadelphus, Rex patriæ nostræ, ad pulchram vexit Alexandriam: quare illud Antiphani dictum huic merito conueniret:

Idusis propinquus semper & sermibus

Opus Sæpiæ cum queritur, nanque inclutus

Fit ille testus Musæces in vellere.

Quo pacto sæpe circa gratam mensam ludimus viri, Thebanus inquit poeta, Atque cum ad conuiuium adhortaretur dicere consueuerat: Romam omnibus patriam præbere, quis enim domestica desiderat dum cum isto versatur, omnibus amicis apertam domum habente? ut scribit Apollodorus comicus:

Domes amici ingressus atque limina,

Statim videbis Nicophon gaudentia,

Iucunda amicitque obuiant pectora.

Iucundus est seruus, mouens caudam canis

Occurrit: alter iam parauit esedum

Iniussus.

Oportebat sanè hoc idem qui facerent, & alios esse complures, ne si quispiam id non fecisset, ei statim aliquis diceret: quid parua curas?

Plena tibi mollis nam sunt tentoria vino.

Florida

A *Florida sæpe viris senibus conuiuia prebe.*
Conuenit id tibi.

Huiusmodi animi magnificentia erat Alexander Magnus: ac etiam Conon cum apud Cnidum Lacedæmonios bello nauali superasset, Piræumque mœnibus muniisset, centum boues mansauit verè, non autem fictè, atque omnes Athenienses ad conuiuium conuocauit. At Alcibiades cum in Olympicis primus, secundus, & quartus certamen curru uicisset, quantum uictoriarum Epinicium scripsit Euripides, Ioui Olympio sacra initiatus, uniuerso populo congregato conuiuium exhibuit. Idem fecit & Leophon in Olympiis, cuius Epinicij autor est Simonides Cæus. Empedocles quoque Agrigentinus, cum equestri certamine Olympia uicisset, bouem ex myrrha, thure, & preciosissimis aromatum generibus composuit, eumque spectatoribus occurrentibus distribuit, quippe qui Pythagoricus erat, & ab animatis omnibus abstinebat. Ion præterea Chius cum tragœdia Athenis uicisset, singulis Atheniensibus sicile Chium largitus est.

Qui optat esse diues, aut quis expetit

Nummos virorum per Deos plures sibi,

Impertiat ut ni ut suis sodalibus?

Et seminiet fructum deorum gratia?

Cunctis voluptas est cibi, atque poculi

Iucunda, canis haud iniqua splendidis

Cisat fames post uicta: ait Antiphanes.

Sed & Tellias Agrigentinus vir & hospitem amatissimus, & omnes obseruans, quingentis equitibus ex Gela ad ipsum hyemis tempore uenientibus, singulatim sagum, & uestem largitus est. Clearchus Sophista conuiuiorum frequentator, Charmum Syracusum scribit in uinum quodque eorum quæ apponebantur uersiculos, & prouerbia pronuntiasse: atque in piscem sic:

Profunda salsa deserto Aegei mari.

In præcones.

Præcones gaudete Iouis gens nuncia.

In intestinum conuolutum, nihilque boni habens: in mænam conditam; sapiens, sapiens tu, in id quod inter elixata tempestiuum uenerat; non fugabis à me turbam, in decoratam anguillam; non tecta, capillo similis, complures

eiufmodi Larensij conuiuio adfuisse narrat, quasi commiffas portantes de variis rebus literas, afferit etiã Charmum, quia in vnumquodque appofitorum promptum quid haberet, vt & fuperius dictum est, vifum fuisse Mellenfis eruditum, ficut Calliphaneum dictum Parabrycontis, qui cum poematum multorum principia exfcripiffet, eaque ad tertium vfque, vel quartum carmen memoriter didiciffet, multæ scientiæ nomen fibi vendicauit. Multi præterea alij in ore frequenter habebant murænas maris Siculi, ploras anguillas, thynnorum Pachini Cartilagines, Meli hædos, Symæthi mugiles, ex ignobilibus conchis Peloridas, Liparæ haleculas, Mantinzam rapam, Thebanas bunias, betas Africæ, Omnia Cleanthes, vt testis est Clearchus Tarentinus, carmine in conuiuio proferebat, & Pamphilus Siculus, qui hæc:

Infunde potum & crura perdicis mihi:

Matulam det, aut placentulam quis porrigat.

Vitam constantem non ex manuum opera viuentes ait Antiphanes, ferentesque vasa fuffragiorum, degunt, Arcestratus Syracufius, vel Gelous in infcripta Gastronomiã, vt voluit Chryfippus, vt Lynceus & Callimachus, Hedypathia; vt Clearchus, Dipnologia; vt verò alij, Opfopœia; decoro fanè poemate, cuius principium est hiftoriæ, cum documentum præbeat vniuerfæ Græciæ, fic fcribit:

Cenare vnâ omnes homines hinc diuite mense.

Atque adfint illi vel tres, vel quatuor omnes:

Non plures vel quinque foret nam cœna parata

Militibus rapide promptas rapienribus efcas.

Ignorat autem Platonico conuiuus viginti & octo fuisse, Ifti refpiciunt ad conuiuia tantum quæ fiunt in vrbe, quibus fatis feliciter vel non conuocati præfto funt, vt ait Antiphanes; vbi inducit quos populum ex publico pascere oportebat:

Mufca velut faxè folent Olympica

Boves ferire non vocata, idque vndique.

Hybernus aliud, vernis hoc nafcitur horis,

Syracufius inquit poeta: non enim vt omnia fimul adfint fieri potest, cum dicere fit facile,

De

A De conuiuiorum fcriptoribus.

C A P V T II.

Fecerunt & alij complures cœnarum commentaria, & Timachidas Rhodius libris vndecim carmine compofitis, vel etiam pluribus, complexus est: & Numenius Heraclæotes Dieuchis medici difcipulus, & Matreas Pitaneus Paradus, Hegemónque Thafius Lens appellatus, quem in antiqua comœdia quidam collocarunt.

De claris gulonibus.

C A P. III.

Mèminit Plato comicus de cœna Philoxeni Leucadij:

Hunc ipse solus hac in folidine

Intecum libellum nunc vclò percurrere.

Hoc est ne aliquid boni? mihi dic obfecro.

Nova est Philoxeni ars parandi obfonia.

Et nos doce illa qua fit; ergo percipe.

Exordium à bulbis erit, mox definam

In thynnum: in illum? finis est potentior

Iftius ordinis, iacētque hic tota vis.

Confperfos bulbos domitat cinis ipse madentes

Iure, hos quisquis edit tenduntur membra calore.

& paulò pòft:

Hic, ita fuppositis repeto nunc pignora ponti.

hinc paucis interpofitis:

Vt puto sartago melior, nec inutilis olla.

Cernuam & æoliã, fynodunta, canemque marinum

Cedere non licuit, ne diuos prouocet ira.

Affatos totos apponas: fic meliores.

Apto fi Polyphi Cirros in tempore sumas,

Lixati toftis maiores funt meliores.

At trigle neruis non est incunda comesa.

Spiffamenta odit: nam virgine Pallade nata est.

Scorpius hinc furias pacabit podicis efus.

Ab hoc Philoxeno Philoxeniã quædam placentæ dictæ funt: de quo fcribit Chryfippus: Ego gulonẽ habeo quẽdam, vfque adeo ab adhortandis propinquis ad comedendũ alie num, vt vel in balneis calidis manũ manifestiffimè affue-

faciat, & in calidam aquam demittat, & ore calida gargarizet, ne calidis facile perturbetur. Dixerunt ipsum facere solitum ut & obsonia parentes, simularent se calidissima apponere, quò solus ille vesceretur, aliique consequi non valerent. Hæc eadem de Philoxeno Cytherio scribuntur, & de Archyta atque compluribus aliis, inter quos quidam hæc loquitur apud Crobylum comicum:

Ad hæc ego certe nimis calentia

Nunc frigidas habeo manus, & piscium

Incendo guttur carnibus suavisimè.

Caminus haud homo.

Affirmat Clearchus Philoxenum prius lotum domos circumire solitum fuisse, pueris illum sequentibus, ferentibusque oleum, vinum acetum, & alia condimenta, postea domum alienam ingressum, cocta aliis condimentis condire, & ea quibus erat opus inicere, deinde decumbentem comedere. Hic idem cum in Ephesum aliquando nauigasset, tabernamque obsoniorum vacuum reperisset, causam rei primùm percunctatus est; cum verò omnia in nuptias vendita esse audiisset, lotus deinde vel non vocatus accessit ad nuptias, atque post epulas cum Hymeneum cecinisset, **D** ut hoc erat principium: Deus nuptiarum splendidissime; omnes magnopere delectauit; erat autem poeta dithyrambicus: huic postea dixit sponsus, & cras o Philoxene hic cœnabis? siquidem inquit obsonium aliquis non vendet. Non autè sicut Philoxenus Eurixidis filius consueuerat, ut ait Theophilus, hic enim ut constat, naturam accusabat, & ad ciborum fruitionem gruis collum habere precabatur: sed multo dignius fuisset optare ut boue, vel camelo, vel Elephante maiores essemus, quia sic voluptates, cupiditatesque multò maiores essent, ac vehementiores, quoniam pro viribus fruitiones etiam ab his percipiuntur. Voluit Clearchus, Melanthium hoc precatum fuisse, cum scripta hæc reliquerit. Videtur Melanthius multò melius Tithono consuluisse, siquidè hic immortalitatis cupidus appenditur in thalamo, ob senectutè omnibus voluptatibus priuatus, Melanthius verò voluptate adductus, auis, quæ longum collum habeat, collum habere precatus est, ut diutius in voluptate immoraretur. idem quoque; restatur Pithyllum Voracem cognomine, non periglotidem solum cartilagi-

neam

A neam ferre, sed linguam etiam circūuoluere fruitionis gratia, atque cum piscem triuisset, illam denique purgabat. Solus hic inter voluptuosos, qui digitalia haberet, obsonium comedisse dicitur, ut quàm calidissima infelix daret linguam. alij piscium cupidum fuisse Philoxenum dicunt, quem tamen Aristoteles cœne cupidum simpliciter appellat, cum hæc scribat: concionantes in turba totum diem in admirabilibus versantur, & ad Borysthenis vel Phasidis incolas nauigantes, nihil profus cognouerunt, præter Philoxeni cœnam, eamque non totam. Scriptum reliquit Phamias Philoxenum Cytheræum poetam magnæ obsoniorum voluptati deditum; apud Dionysium aliquando cœnasse, qui cum Dionysio magnam triglam appositam esse vidisset: sibi verò exiguam, suam manu capiens ori admouit: cumque interrogaretur à Dionysio quare id ita faceret, respondit, se quædam Nerei tempore de Galatea scripsisse, quæ ex ea cognoscere cupiebat, atque eam ad quæstiones non respondisse, quia noua incola ponti: nec idcirco potuisse animaduerrere, at Dionysio appositam esse seniore, quæ omnia scire posset manifestè, quæ cupiat, tum Dionysium ridentè, quæ sibi apposta erat, triglam, ad eum misisse, præterea bibere cum Philoxeno Dionysius libenter cupiebat. postquam Galateam amatam uisus est vitiasse, relegatus est in lapidicinas, in quibus Cyclopem faciens, eam composuit fabulam quæ ad eius miseriam pertinet: Dionysium ipsum Cyclopem, tibicinam Galatæam, seipsum Ulyssem ingens. Fuit vir quidam Apicius uomine Tyberij temporibus voluptuosus, & diues, à quo multa placentarum genera Apicia nominantur, qui cum multa nummorum millia ligurisset, Minturnis, quæ ciuitas est Campaniæ, multum versabatur, squillas edes plurimas, quæ Smyrnatibus multo maiores hic nascuntur, & Astacibus Alexandrinis. Postea cum audisset maioris magnitudinis eas in Libya nasci, statim, ne die quidè interposito, enauigauit: multumque in itinere perperessus est, ac prius quàm de navi egredereur (multa enim erat in Libya illius adueniētis fama) ad nauigantes piscatores pulcherimas ei squillas attulerunt, quas cum vidisset nūquid maiores haberet percunctatus est, iis autè respondentibus maiores ibi non reperiri, Minturnesum recordatus, prius quàm terram attingisset, iussit nauis gubernatori, ut Italiam ver-

ſuſiter arripere. Ariſtoſenus Cyrenæus Philoſophus, qui C
verè paternam philoſophiam complexus eſt, à quo & per-
na quædam Ariſtoſenus appellatur, ſuprà omnes incre-
dibili quodam delictiarum deſiderio fuit affectus: nam
lactucas in horto naſcentes mulſo veſperi irrigabat, &
ſub auroràm virides capiens, virides ſe habere placentas
ex ſubterraneis miſſas, dicebat. Traiano in Parthia
regnanti, & à mari per multorum dierum ſpatium com-
mòranti, Apicius oſtrea recentia prudenter à ſe conſeruata
miſit, non autem ſicut Nicomedi Bithyniæ regi, cui cum
apuàm cuperet, & procul abeſſet à mari, coquus piſcicu-
lum illum imitatus, appoſuit apuis perſimilia, coquus igitur
apud Euphronem comicum ſic dicit.

*Sum factus ipſe diſcipulus Socraticæ,
Marti dierum Nicomedi qui præcolum
Viam moranti duodecim, trauifiſſima &
Apuam requirenti inter ipſa frigora,
Effecit omnes dicerent vt ſuaniter
Hoc qui poteſt, rapas at ille ſeminus
Mimuta fructa fecit, inde maxime
Apuæ figuræ eſt ſecutus ipſius.
Fundens oliuum cum ſale hinc reliquit hæc
Decenter ebullire, mox papaueris
Coccos nigrantis deſuper bis fudit his
Senos, ab hac inter ſeytas ſolutus eſt
Sic Nicomedes ipſe deſiderio
Eſis rapæ, apuæque mox encomium
Dixit, nihil diſfert poeta nam coquus,
Ars eſt utrique ſiquidem mens prouida.*

De Pericle etiam dicit Archilochus poeta Parius, quia nõ
votatus Myconiorum more in conuiuium irruat: videntur
autem Myconij propter paupertatè, quod infœcundã inſu-
lam habitent, parſimonix, & auaritiæ accuſari: Iſchoma-
chum enim parcum Cratinus appellat Myconium.

*Qui natus Iſchomacho fer ex Myconio
Sis liberalis: ad bonos bonus ſuo
Ad cœnam, amicis cuſta ſunt communia.*

*Multum bibens, meto ebrius
Neſti decora nulla, non es nuncio
Vocatus huc amice, at impudentia,*

Atque

A Atq; ingluuius te duxit ad domũ meã inquit Archilochus.

At Eubulus comicus.

*Cœna parati ex conuocatis ſunt duo
Hi ſemper inuicti, prior Philocrates,
Et hinc Philoctetes, eum ſolum duos
Namque eſſe grandes credo, ſive tres magis.*

Quem aiunt ab amico quodam ad prandium vocatum, di-
cente amico:

*Elatas vt Phabus pedes menſoribus:
Viginti erit, tum prandio hunc accedere.
Cepiſſe mane ſole vix orto ſtatim
Vmbra metiri, cum pedes maior foret
Etiam duos, tunc aduenire, poſtea
Dixiſſe paulo forte tardiusculus
Negotius veni retentus cum die-
Qui cœnam ad immunem venire prorogat
Hunc credito poſſe ordinem relinquere.
Inquit Amphis comicus, At Chryſippus:
Pocula tu cautus immunia deſere nunquam.
Sunt ea nam quæri potius, quàm digna relinquere.*

At Antiphanes:

D B. *Vitam Deorum ſcito, quando noueris
Bonis alicuius perfrui, rationibus
Cœnare non obnoxius.*

& paulò poſt:
*Eſt uita felix ſemper hæc quæ vult locum
Cibus ad eſſe, vt mala poſſit mandere.*

Hæc cum haberem ad conuiuium me contuli, præmedita-
tus quæ fieri poſſet, vt & ego hoſpitij mercedem afferens,
adeſſe poſſim, non fumãtia ſacrificia nos cantores ſemper
offerimus, quòd ſolos comedere in uſu poſitũ fuerat apud
antiquos teſtatur Antiphanes hoc carmine.

Solus comedis, nocet proſectò quod mihi.

Amipias:

Ad coruos ſolus comedens, murorum excavator.

De Heroum vita apud Homerum, & menſis anti-
quis, & conuiuio equali. CAP. IIII.

Q Via temperantiã conuenientiſſimam virtutem,
primãque, & quæ maxime iuuenibus congruat,

omniumque bonorum ministram Homerus viderat, quam statim à principio illis inhaerere voluerat, ut otium postea, studiumque ipsum in honestis operibus absument, atque benefactores inuicem, & communes esse consuescant, frugalem omnibus vitam, at quæ tamen illis sufficiat, & comparat: quippe cum cupiditatem omnem animaduertit, & acerrimas voluptates, circa epulas, comestationesque perpetuo versari: qui autem intra frugalitatis terminos se ordine continuerint, eos & circa reliquam vitæ rationem esse temperantes putauit. frugalem igitur victum constituit eundemque Regibus similiter ac priuatis, iunioribus, & senioribus, assatas omnibus carnes apponens, easque bouinas sæpius in festis diebus, nuptiis, & alio quouis conuentu. Non thria, vel candylum, vel ametas, aut placentas mellitas eximias Regibus apponit Homerus, sed ea per quæ bene & animus, & corpus habeant in posterum. Aiaceum igitur Agamennon bouinis tergoribus post duellum decorauit, & Nestori iam seni, atque Phœnici, assatam carnem præbuit, & Alcinoo præterea qui vitam delicatam elegerat, reuocans nos ab inordinatis voluptatibus. Menelaus etiam cum filiorum nuptias celebraret Telemacho bouis dorsum apposuit.

Assatas posuere illi quæ munera carnes.

Nestor cum esset Rex, multisque imperaret, per charissimos & suauissimos filios Neptuno boues apud mare sacrificat. nam sanctissimum & diis gratissimum sacrificium est, quod à familiaribus & amicis viris oblatum fuerit. procos etiam petulantes, & in omnes voluptates profusos neque pisces, vel aues, aut mellitas placentas comedentes inducit, adimens pro suis viribus omnes coquinarias machinationes, & omnes, ut ait Nicander, superuacaneas, ad luxumque incitantes epulas, & edulium à multis lastaurocacabum appellatum, ut asserit Chrysippus, cuius præparatio nimis est operosa. Priamus filios increpat apud poetam, non concessa comedentes, his verbis. agnorum intimi raptores & hædorum. Philochorus legem apud Athenienses sancitam fuisse dicit, ne quis agnum comederet, quia animalis huiusmodi species aliquando apud eos penè defecerat. Piscosam Hellepontum Homerus appellans, & Phæaces mari maxime assuetos faciens,

cum

C A cum in Ithaca complures esse portus cognouisset, & insulas multas contiguas, in quibus & piscium, & syluestrium auium magna erat copia, & ceterè cum insule felicitati mare multos alere pisces adiunxisset, nihil tamen horum cuiquam appositum facit, neque per deos bellaria apponit, quauis multa adsint, & de his suauissimè meminit ad omne tempus ea præparans immortalia. ait enim, pyrum syluestrem in pyro syluestri: & quæ deinceps sequuntur. neque coronatos rursus, aut unguentis perfusos, vel sufficientis delectatos constituit, sed cum ab his omnibus homines liberarit; libertati, & frugalitati Reges egregiè restituit, diis quoque ipsis victum simplicem attribuit, nectar & ambrosiam. homines præterea inducit Deos pro victus ratione honorantes, thus, myrrham, coronas, & omnes denique delicias adimens, neque simplici huiusmodi victu infatigabiliter fruenter facit, sed velut sapientissimi medici, omnes autè

Asi vbi iam vini est, & amor compressus edendi.

D B Posteaquam appetentiâ fatiauerunt, alij iuerunt ad athleticâ exercitatione, discis, & iaculis oblectati, exercitationibus studium adhibentes, alij citharædos audiebant, & res gestas heroum rhythmis, metrique cõpositas: quare nihil mirum est si qui ita sunt educati, corpora & animos minime inflamatos habeant, vbi demonstrat igitur moderatione sanam esse vitalem, & communem, sapientissimè inducit Nestorem Machaoni medico dextrum humerum vulnerato, vinu afferente inflammationibus maxime contrarium, idque Pramios, quod densum est, & multi nutrimenti, non sitis remedium, sed repletionis gratia. postea cum bibisset, iussit semper hoc facere caprinum caseum radantem: tu enim bibe inquit sedes, in potu obsonium est cœpa ut plus bibas, at vinum robur soluere dicit alibi, ac debilitare. Hecuba exilissimans Hectorem reliquam diei partem apud se mansurum, ad bibendum illum hortatur, postquam sacrificarit, inuitatque ad animi relaxatione. ille autem differt, cum ad negotium esset exiturus, atque hæc nulla interposita distractione vinu laudat, ille cum anhelitu accedens vinum reicit, hæc dignum arbitrat ut cum initiatus fuerit sacris, bibat, ille sanguine conspersus, irreligiosum putat omnino. cognouit profecto Homerus & vitilitatem, & moderatione vini, quod

*ἀποστρω-
πάτως.*

quod abundè bibentibus nocere scripsit, & temperamen-
torii simul species differentes. neque enim Achilles vinum
purius admittione indigere dixisset, nisi temperamentum
aliquod fuisset mansuetius, cognouit fortasse id non facile
digeri posse; nisi robusta aliqua cibi missione adiuvante,
quod medicis ex arte ipsa est manifestum. stomacho enim
laborantibus cibarium aliquid cum vino admiscere con-
sueuerunt, ad vires corporis retinendas, at ille cum farina,
& caseo vinum dedit Machaoni. Vlysem postea facit ci-
borum utilitatem cum vini beneficio coniungentem.

Qui fuit & vino satiatuſ, & dapibus vir.

At bibaci, & ebrio, dulcem potu attribuit, sic eū aduocans.

Intus sunt veteris vini, dulciſque bibendi

Vaſa.

Inducit Homerus & puellas, & foeminas hospites lauantes,
tanquam neq; inflammatione, nec intemperantia patian-
tur, quae bene vixerunt, easque temperanter attingentes. an-
tiqua haec est consuetudo: lauant enim Cocali sorores (vr
mos erat) Minoem in Siciliam profectum. ebrietatis etiam
facinora discurrens poeta, tantum Cycloperum à par-
uo corpore propter hanc extinctum fuisse demonstrat. hinc
Eurytionem, Centaurum, Leonemque Circaeos, & lupos vo-
luptatibus obedientes declarat, Vlysem verò Mercurij ser-
monibus parentem liberat, quare nihil passus est. at Elpe-
norem vinolentum, & delitiis deditum praecipitavit. Alci-
nous quoque ita loquitur ad Vlysem.

Vinum dulce domat te.

Cum tamen ipse à vino non abstineret, quamobrem vul-
neratus mortuus est, tum etiam poculum tenens, facit &
Graecos inerme ebrios fieri, vnde & seditio oritur, & com-
plures interficiuntur. narrat & Aeneam omnium Troia-
norum consultando grauiſimum ob immoderatam lo-
quendi licentiam, quam ex ebrietate adeptus fuerat, & ob
ea quae bibendo minatus fuerat Troianis, Achilles impetum
expectantem pene intercidisse, & Agamemnon de ebrieta-
te ipsa ita loquitur.

Tristibus vt parens sum laſus mentibus: ipſe

Vel nocuere Dei, vel vini copia dulcis.

In eadē trutina ponens ebrietatem, & insaniam, haec eadem
carmina Dioscorides Iocraſis discipulus protulit. Achil-

les

les Agamemnonem sic contumeliose increpat, Vino gra-
uis, oculos habens canis. Cibis utebantur Heroes apud Ho-
merum, primum quod ientaculum dicitur, quod Aristum
appellat, de quo semel meminit in Odysſea.

Vlyſſes atque ſubulcus.

Ignem accendentes ambo cum forte parabant
Aristum. & semel in Iliade.

Atque laborabant ſtudioſe quiſque parantes
Aristum.

Intelligit autem matutinum cibum, quē nos acratifinum
dicere conſueuimus, quia in vinum puru fruſta panis conii-
gerent, & madefacerent. sic Antiphanes,

In quanto ariſtum praparauerit coquus.

Postea inducit.

Ientaculum mecum potes qui ſumere?
Et Cantharus.

Non igitur ientabimur, pro nullo pacto, in Isthmo enim
aristum ſumemus,

Aristomenes,

Ientabor, hinc abibo pratinus, ter hunc

Quater ve panem cum prius momordero.

Ex Philemone cognoscere licet antiquos his cibis vsos fuiſ-
ſe ientaculo, aristo, vespertinis epulis, & dipno. ientacu-
lumque dianestifinum dixerunt, aristum, dorpistu, dipnum
epidorpida, quorum nomina sunt apud Aeschylum, vbi Pa-
lamedes haec dicere fingitur,

Exercitus, & ordinis centurio.

Et ceteri duces ſtatuti ſunt mihi.

Quos & ſtatim cibos volo cognoscere

Ariſta, dipna, dorpa, tertia dapes.

De quarto cibo sic meminit Homerus,

Vesper te ſaturum duxit.

Hoc aliqui appellant dilinum, quod est, inter dictum à no-
bis aristum, & dipnum. atque aristum est sub auroram ſum-
ptum, dipnum meridianu, quod nos prandium nuncupa-
mus, dorpum vespertinum, aristum veruntamen ſynony-
mum est aliquando cum dipno, Nam de cibo matutino,
isti dipnum ſumpſerunt, dixit, post ipsum armati ſunt. ſta-
tim enim post ortum ſolis dipnum ſumentes ad pugnam
ſe conferebant, conuiuantur apud Homerum ſedentes, ſunt
qui

*ἀργαῖον-
μα.*

qui arbitrentur singulis conuiuiarum viritim mensam adfuisse, nam Mentæ inquit ad Telemachum venienti mensis positæ, allata est mensa polita, quod quidem non sufficit ad huius rei propositæ confirmationem: poterat enim Pallas ex Telemachi etiam mensa comedere. toto conuentus tempore aderant etiam cibus onerata, velut nunc etiam apud multos barbaros consuetudo obtinuit, vt variis cibus cooperiantur, vt Anacreontis vtat testimonio, postea quàm discesserant, famulæ cibum, pocula, & mensam auferbant, peculiare id est apud Menelaum conuiuium, in quo postquam comederunt confabulantes inducuntur, hinc rursus loti comedunt, iterum cibi recordati post lamentationes, quòd mensæ non auferrentur videtur aduersari illud in Iliade dictum.

Potans, & comedens, etiam nam mensa parata Astabat.

Sic igitur legendum est.

Potans, & comedens etiam, nam mensa parata Astabat.

Vl presens tempus accufari oportet. quomodo enim Achilli dolenti mensam esse apposita conueniebat, veluti per totum congregationis tempus conuiuantibus apponebatur his panes cum canistris, & coenæ carnes solum erant allatae. cum boues Homerus sacrificarit, ius non posuit, neque elixauit carnes, aut cerebrum, affluit etiam ventris intestina: ita fuit antiquus, ait Antiphanes, carniùm præterea partes distribuiebantur vnde conuiuia aequalia ab aequalitate dicta sunt. Crenas enim conuiuia dixerunt à diuidendo non car nibus solum diuisis, sed vino etiam.

*Conuiuia
Axi: a
Axillo di
uido di -
Etum.*

*Iam sumus equali saturi conuiuio. & inde,
Salue Tidides, conuiuiaud amplius æqui
Indige.*

Hoc persuasum est Zenodoto æquale conuiuium bonū dici: quia nutrimentum homini bonum necessario fit, intendens inquit in illud, quod primi homines, quibus nō satis copiosus erat cibus, cum nuper inuentus esset, violenter in eum irruentes capiebant ab habentibus, quo multæ caedes indecorè perpetrabantur, ex quibus insaniam par est posse dici, quoniam in festis Deorum primū & lautissimis conuiuiis homines inuicem peccarunt. postquam multū cœpit esse panis

panis, omnibus eum æquè distribuerunt: quo pacto conuiuia redacta sunt ad vrbanitatem. panis igitur, & æquis cupiediarū portionibus distributis, & poculis insuper bibentibus, effectum est his ad æqualitatē tendentibus vt nutrimentum conuiuiū à diuidendo vocatum sit: quod est æquè diuidere, & qui carnes affat diuisor, quia æqualem cuique partem diuidebat. Id obseruatione dignum est, quòd in solis hominibus poeta conuiuium dicit, non etiam inter feras, cuius vocis vim ignorans Zenodotus, sic in ea quæ est secundum eius sententiam editionem scribit.

Exposuit canibus laniandos acribus illos,

Atque feris auibus conuiuia.

Vulturum, & aliarum auium cibum sic appellans, solo homine ex eligendi potentia æqualitatem capiente, ita vt solius huius sit conuiuium cibus, & pars quæ datur singulari. non ferebant domum reliquias apud Homerum conuiuantes, sed saturi relinquiebant apud quos comederant, quas serua cellaria dum aliquis externus accessisset, seruabat, vt haberet & quid illi daret.

De piscatoribus apud eundem, & scriptoribus piscationum.

CAP. V.

Piscibus & auibus utebantur iis etiam temporibus, vt auctor est Homerus, nam circa Trinacriam socij Vlyssis venantur.

Pisces, & gratæ manibus venere volucres,

Curuatis hamis,

Sed hami in Trinacria non conficiebantur, at afferbantur illic à nauigantibus, donec illi diligentia & arte capiendis piscibus delectati sunt. comparat etiam socius Vlyssis à Scylla correptos piscibus longa quapiam virga captis, atque extra eiectis, & hanc artem is vsquæ adeo diligenter cognouit, vt eos etiam superârît qui de ipsa præcipuè arte scripserunt, poëmatique & volumina in lucem ediderunt: dico autem Caelum Argium, Numenium Heracleotem, Pancratium, Archadicum, Posidonium Corinthium, & qui nos paulò antè præcessit, Oppianum Cilicem: in tot enim commentaria de piscibus

metro scribingentes incidunt. Seleucum præterea Tarsei filium, & Leonidam Bizantium soluta oratione scripsisse inuenimus, non meminit de hoc cibo inter conuiuia Homerus, quia non conueniens alimentum heroibus in dignitate constitutis pisces esse existimauit: velut neque victimas nuper genitas, neque verò solis piscibus, sed & ostreis insuper utebantur, quamuis cibus huiusmodi parum & voluptatis & utilitatis afferat, qui in profunditatibus aquarum iacet, nec alia profecto arte his capiendis uti licet, nisi vir aliquis celer admodum natationibusque assuetus, profunditatem maris petat, quem multos posse saturare dicit vertribula perquirentem,

De symposio Homeri,

CAP. VI,

Apponitur singulis Homeri conuiujs canister, & mensa, & poculum, ut bibant quando animus iubet. Coronantur vino crateres, id est, supra labra ita sunt pleni, ut vino coronentur; quæ omnia faciebant, ex augurio putantes.

Omnibus hinc tribuunt, crateribus assicantes

Astantes pueri.

Illud, omnibus, non poculis, sed hominibus conuenit. Alcino, vinum est omnibus in domo dicit Pontonomo, & paulò post.

Omnibus assificio capto mox vina ministrat.

Sunt etiã optinatis in cœnis honores: nam Tidides carnis, & plenis poculis honoratur, & Aiæ longis decoratur tergoribus, quos etiam honores reges consequuntur.

Terga bouis sibi quæ pserunt.

Menelao scilicet, & Idomeneum Agamennonemque poculo copiosiore honorat. Sarpedon iisdem honoribus à Lyciis excipitur, & sede, & carnibus, erat illis præterea consuetudo quædam salutandi interbibendum, ut

Aureo se cepere Dei crateres vicissim.

Id est dextris prius ipsi bibentes se vicissim amplexabantur, & quidam excepit Achillem, pro comiter cepit, quod est ante bibit dextra poculum porrigens, donabant etiam ex sua cibi parte cuiunque libitum fuisset, ut Vlysses incidens à tergo quod sibi appositum fuerat, Demo doceo.

De

A De cantoribus antiquis.

CAP. VII.

Vtebantur & citharædis & saltatoribus in conuiujs, sicut proci, & apud Menelaum cantabat cantor diuinus, duo ante Cybisteres cantum incipientes conuertebantur: cantum pro ludo posuit, prudens erat, philosophicamque dispositionem habens id cantorum genus: nam Clytemnestræ custodem & admonitorem cantorem reliquit Agamemnon, qui primum mulierum laudes percurrens desiderium quoddam honoris, gloriæ, probitatisque in eius animo impressit, postea dulcem præbens consuetudinem, à malis cogitationibus abhorrentem animum illius confirmavit: quare Aegisthus non prius muliere potitus est, quam cantorem in insula deserta obruncarit, erat eiusmodi etiam is qui apud procos necessitate coactus cantabat, qui Penelope infidiates abominabatur, omnibus prorsus hominibus cantores venerandi sunt, quoniam illos

Dilexere dea cantus, docerèque Musa.

BDemodocus canit apud Phæacas Martis & Veneris adulterium, non tamen quia facinus huiusmodi ille probauerit, sed ut absterreat eos ab illegitimis voluptatibus, quia delicate nutritos cognouerit, ac idcirco summissima eorum moribus profert, ut ab his eos abstinere hortetur. Phemius canit reditum Achiuorum in patriam ex procorum sententia, & Sirenes ea canunt quæ maximè Vlysses ipsum delectent: quæque spectent ad gloriæ ipsius desiderium, & multarum rerum cognitionem. scimus enim aiut & alia & quæcumque sunt in terra multa pascenti.

De ludo pila, & varijs saltationibus.

CAP. VIII.

Aliæ sunt saltationes apud Homerum, eorum, qui cybisteres vocantur, aliæ, per spheram, quarum inuentionem Agallis Corcyrae grammaticæ Nausicae ascribit, ad cuius fortasse gratiam: at Dicæarchus eas Sicyonijs attribuit. Hippasus verò Lacedæmonios & hanc exercitationem, & alias primos inuenisse affirmat, quam solam inter heroicas se circumuoluentem Homerus inducit. Famossissimus fuit Demoteles Theognidis Chij sapientis frater in

b

Iudo pilæ, & Chærephanes quidam, qui molestus erat iuuenem quandam sequens, nihil quidem dicebat, sed prohibebat iuuenem quidpiam dicere. dicente deinde iuvene omnia à nobis consequi is ò Chærephanes, si nos persecutus non fueris, ego inquit tibi respondeam? quid igitur ait iuuenis me ita sequeris? gaudeo inquit Chærephanes, cum te video, sed morem nõ probo. quod harpastum per pilam dictum, Phæninda vocabatur, quod ego maximè laudo. multa & intentione, & labore opus est, ad ludum exercitationemque pilæ, & robore ad reuolutiones in caput. declarat Phænindæ ludum sic Antiphanes.

*Capiens pilam dedit quidem, mox aufugit,
Latatus expulit simulque hunc: alterum
Exire fecit feminatis vocibus.*

Appellatur Phæninda à dimissione pilæ ludentium, vel quia eius inuentor fuit Phænestius Pædorriba, vt testis est Iubas Maurusius. Antiphanes.

Exerceus phænindam apud Phænestium.

Dabant operam vt concinnitas quædam seruetur inter eos, qui pila luderent. sic enim Demoxenus.

*Quidam iuuenis lusit pila vix editus
Annis decem septemque, Cœus patria.
Deum videtur ferre certè hæc insula.
Qui desides mox respiceret hos incolæ.
Nam seu pilam caperet, darèt ve, hinc omnium
Surgebat ingens clamor. hic concinnitas,
Mos, ordo, quantus explicari nec potest.
Nec esse dictis, aut sciet factis virum:
Nec quis putaret esse, pulchritudinis
Tantum nec audiu viri, nec gratia
Vidi. sui capturus hinc ingens malum
Diu moratus. nunc videor sanus mihi
Nec esse denique.*

Ludebat pila non insuauiter & Ctesibius Chalcidensis philosophus, & alij complures Antigoni regis amici simul vestes exuebat. scripsit de ludo pilæ Timocrates Iaconicus, apud Homerum, Phæaces etiam sine pila tripudiabāt: saltabant autem per partem: hoc est enim frequenter permutati, aliis stantibus & pulsantibus digitis mediis, quod plaudere dicit. cognouit poeta & eam quæ fit ad cantum saltat

A saltationem, nam Demodoco canente iuuenes pubescentes saltabant, atque in armis, puero citharam pulsante, alij insaniam, cantibus, & saltationibus indulgebant. significatur autem hic saltandi mos, qui Pindari & Xenodemi temporibus floruit, ac huiusmodi est saltatio, vt ea imitetur, quæ in ipsius verbis interpretari continentur: quam factam fuisse in conuiuio Seuthæ Thracis doctus Xenophon in ascensu describit. inquit enim, cum fœdera percussissent, & cantibus celebrassent, surrexerunt primi Thraeces, & ad tibiam cum armis saltarunt, atque & altè & leuiter tripudiarunt, ensibusque vtebantur: alter denique alterum ita percutiebat, vt omnibus is vulnerari videretur, atque is consulto cadebat, quò efficiebatur vt omnes exclamarent. Tunc victor cum armis spoliatus, sit aliamque canens, abiit. alij ex Thracibus, alterum tanquam mortuum auferebant, cum tamen nihil mali passus esset. Postea Aeniænes surrexerunt, & Magnetes, qui etiam Carpæam saltationem dictam in armis tripudiarunt, cuius huiusmodi erat consuetudo. quidam arma deponens seminat, bouesq; agit, sæpe quasi magnoperè timeat, se conuertens, mox latro quispiam accedit, quem ille videns statim arma suscipit, & ante boues cum concinnitate pugnat ad tibiam. hinc fur denique posteaquam ligauit, abigit boues: sed furem aliquando bubulcus è conuerso ligat, asserit verò quidam quòd Persicè tripudiabat, & peltas pulsans strepitum faciebat, & surgebat, quæ omnia faciebat in rhythmo ad tibiam. Arcades præterea surgentes armati ibant in rhythmum ad armatum rhythmum tibiis canentes, & carmina canebant, & saltabant. vtebantur tibiis ac fistulis etiam heroës: Agamemnon enim fistulæ, tibiæq; sonos audit. at in conuiuia tibiis non induxit, præterquam armatorum cum nuptiæ celebrarentur, cum barbaris eas tribuerit. apud Troianos enim tibiæ, fistularumque clamor audiebatur.

Quòd sacrificabant post epulas, quòd Phæaces delictis dedisti, de ludo procorum Penelopes.

CAPVT IX.

Sacrificabant etiam à cœnis discedentes, quæ sacrificia Mercurio, non autem vt postea Ioui adulto offerebant:

Mercurius enim somno præesse videtur. sacrificant illi linguas ex cœnis discedentes, quia linguæ ei ob interpretationem attribuantur. cognouit Homerus & ciborum varietatem, cibum siquidem diuersum nominat.

Et quæ diuini comedunt obſonia reges

Diuerſa.

Cognouit & omnē nostri temporis sumptū immoderatū. *Splendidiſſior domibus cunctis vna eſt Menelai.*

Huiusmodi etiam regis cuiusdam Hispani apparatu, splendorisque magnificentia domum fuisse describit Polybius, quem Phæza cum deliciis imitatum fuisse dicit: præter id quod argenteos, aureosque crateres vino Cithino plenos in media domo constituerat. Homerus Calypſus domum describens, Mercurium obſtupeſcere facit. voluptuoſa eſt, & Phæacum vita apud eundem.

Semper enim nobis conuiuia grata ſiſeſque.

Et quæ ſequuntur. Eratoſthenes ſic ſcribi oportere hæc carmina contendit.

Certè ego non dicam quicquam felicius eſſe,

Quàm cum lætitia capimur, pulſoque dolore

Conuiuia accipiunt incunda per atria cantus.

Dolore absente, imprudentia absente intelligit: fieri enim non poteſt vt Phæaces ſint imprudentes, qui, vt ait Nauſicrates, magnopere diis ſunt amici. proci apud Homerum taxillis ante fores animum oblectabant, non ex Diodoro Megalopolitano, aut Theoxene, talorum ludum diſcentes, nec ex Leonte Mitylenæo ex longinquo Athenienſe, qui inuictus erat in eo ludo, vt voluit Phaniſ. Apion Alexandrinus ſe ex Crefone Ithacenſe audiſſe dicit cuiusmodi eſſent talorum ille ludus procorum. Octo ſupra centum cum eſſent proci, diſpoſuerunt calculos inter ſe contrarios, pares paribus, tot numero, quot ipſi erant, oppoſites: atque ſic quinquaginta & quatuor ex vtraque parte ſtatuebantur: ſpatium quod in medio erat, vacuū relinquebatur, in quo vnum ponebant calculum, quē vocabant Penelopen: hanc ſcopum faciebant, ſi quis calculo percuteret. poſtea cui fors acciſſet, is iſtū in hanc intendebat, ſi quis verò illam attingiſſet, vteriuſque propuliſſet, ſuū calculum in loco proiectę, expulſaq; Penelopes, & in quo illa prius ſteterat deponere oportebat: atque ruruſ cum Penelopen, in quo loco ſecundò

com

A commorata eſt, firmarit, ſecundū prociere calculum: quod ſi quis aliis intactis ſolam illam ſepius conſequeretur, erat victor, multamque habere ſpem iubebatur ſe Penelopen eſſe ducturum. Eurymachus ſæpe vicerat hoc ludo, quare maximè omnium Penelopes coniugium ſperabat. ita hi proci manus habent teneras ob delicias, vt ne arcum quidem intendere poſſint. ſumptuoſi aderant illis miniſtri, & potentiffimus bonus vnguentorum odor apud Homerū.

Cuius odor venit moti Iouis atria firma.

Sed tamen & vaſtas terras, calūmque petiuit.

De decoro, quod Homerus in conuiujs ſeruauiſſe, & de alijs.

CAP. X.

Cognouit & quæ ſtrata cōuenirent, nam talia & Vlyſſi ſtrata ſubſterni iuſſit. & Neſtor gloriatur apud Telemachum ſe huiusmodi multis abundare. non deſunt aliqui poetarum, qui magnificentiam ſuorum temporum, velut etiam inertiam in Troianorum ætatem reiecerint. quamobrem indecorè Aeſchylus græcos temulentos inducit, ita vt matulas etiam confringant.

B *Hic eſt ſuper me perſidus qui miſilem,
Qui ridiculam, ſimulque olentem iecerat
Matulam: nec errauit. meum namque in caput
Percuſſa, fractaq; inſonuit tunc acriter.
Olebat vnguentis ſine, atque pixide.*

Et Sophocles in Achiuorum conuiuio. *Sed ex animo ſuper me odoris hic grauiſſe
Iecit matulam, meum, nec errans in caput.
Vnguenta fractum non olebat vas mihi.
Odore non grato fui perterritus.*

Eupolis eū qui primū matulæ nōimē introduxit ita carpit. *Odi Laconicos mores, in ſartagine coquere emerem.
Qui primus inuenit prius biſſe vir,
Laſciuiam multam ille nobis repperit.
Matulam bibendo qui prior dixit, dedit
Palamedæum hoc inuentum, & ſapiens.*

At optimates apud Homerum ornate, decoręq; cœnant in Agamēnone. in Odyſſea verò cōtendunt Achilles & Vlyſſes, & Agamemnon, ſed peritiles ſunt eiufmodi contentiones: quæ runt enim vtrū Ilium pugna, an aſtutia ſit capiend-

b 3

dum. neque cum ebrius fingit procos, tantum petulantiae induxit quantum Sophocles, & Aechylus finxerunt: sed pe dem bouinum tantum in Vlyfsem iactum fuisse.

De his qui mensa aſsidebant, & balneis.

CAP. XI.

Sedent Heroes in conuiuio, nō autem decumbunt, quod apud Alexandrum regem accidebat, vt author est Duris: qui cum quadringentos duces aliquādo conuiuio excepiſſet, in argenteis curribus ſedere fecit, & in ſellis purpureis veſtibus ſubſtratis, collocauit. teſtatur Hegelande in more poſitum fuiſſe apud Macedones, vt nullus decumberet inter conuiuias, niſi extra retia aprum interfeciſſet, tunc enim ſedere inter conuiuiantes licebat. Caſander cum trigimum & quintum vitæ ſuæ annum attingiſſet, tunc etiam comedebat ſedens apud patrem, quia certamen non potuiſſet abſoluere, quamuis robuſtus eſſet, & bonus venator. Homerus cum ad rei decorum conſpexiſſet, nihil aliud quàm carnes heroes comedentes induxit, & eas facit ipſos ſibi præparantes. neque riſum, & neque pudorem contrahunt qui obſonia parant, quia ſtudebant omnes ſuo vti ipſorum famularu. Gloria bantur inſuper in rerum eiufmodi agilitate, vt ait Cryſippus. nam Vlyſſes & diuidendo, & ignem colligendo aptus erat, qualis non alius. inter ſupplicationes Patroclus, & Achilles omnia cumulantes parabant. & Menelao nuptias faciēte ſponſus Megapenthes vinum propinat, nunc autem vſque adeo decidimus, vt ſedcant etiam conuiuia præbentes. & balnea nuper introducta ſunt, quæ prius nec in ciuitate quidem eſſe patiebantur. quorum ſic Antiphanes nocumentum declarat.

*Quam me beatum nunc dedere balnea,
Et penè coctum. nam mihi poſſet cutem
Fricare quiſquis vellet, vt ſunt dura res
Aqua calentes, & proterua balnea*

Hermippus.

*Nec ebrium virum bonum eſſe conuenit,
Iuro Deos, nec ingredi ipſa balnea
Calentia, qua faci*

Aucta

C Aucta eſt & obſoniorum curioſitas, & vnguentorum, ita vt natare in natatoriis vnguentorum, quis non poſſet? ait Alexis.

De coitus irritamentis, & coronis vnguento perſuſis.

CAP. XII.

Florent & bellariorum ſtudia, & circa coitus curioſitas, ita vt ſpongias excogitauerint ſibi ſupponere quas maxime ad res Venereas inducere exiſtimarunt. affirmat Theophrastus in libris plantarum, eas eſſe quafdam coeundi vires, vt ad ſeptuageſies rem quiſpiam abſoluerit, donec ſanguis illi denique ſecerneretur. Phylarchus præterea Sautocotum Indorum regem inter ea munera quæ Seleuco miſit, vires quafdam, ita ſtringendo aptas tradidiſſe dicit, vt ſub cocuntium pedibus poſitæ aliis auium impetum ad rem veneream adhiberent, aliis contra extinguerent. Aucta eſt & Muſices conuerſio, & veſtium calciamentorumque varietas increbuit. cum vires vnguentorum Homerus cognouiſſet, nullum heroum præter Paridem vnguentis vnctum fuiſſe demonſtrat. cum dixit. Vnguentis ſplendens,

Vtq; Venus faciem vnguentis pulcherrima purgat.

Nec etiam coronatos, quamuis quod coronas cognouerit, facile ex huius metaphoræ comparatione cognofci poteſt.

Insula quam pontus ex omni parte coronat

Immenſus. Et illud,

Vndique circumdat belli diſſuſa corona.

Id præterea eſt obſeruatione dignum, quod Vlyſſem manus lauantem facit priuſquam cibum capiat, quod in Iliade facientes nuſquam reperiuntur. nam in Odyſſea vita eſt otioſorum, & delicatè in pace viuentium, quam obrem illi corpora curant, balneis lauacriſque indulgent: atque in politeia eiufmodi tales ludunt, & pila, ac ſaltant. quo declaratur illud non rectè dictum eſſe ab Herodoto in Attye, quod ludi ob ſamem primùm inuenti fuerint. præcedunt temporibus Heroica, quin etiam in Iliaca Politeia quaſi ſemper clamant.

Bello nate preces Clamor nunc aſpice noſtras.

b 4

De mechanicis & tibicinibus, ac deceptoribus in honore habitis. CAP. XIII.

Quod Athenienses Aristonicum Carystium qui cum Alexandro pila ludere solebat, ob artem pilae ciuium fecerunt, & statuam insuper ei erexerunt, mechanicas enim artes Graeci, postea pluris fecerunt, quam eas ipsas disciplinas quas ex cogitationibus inuentas comperiebant. Histories igitur ac Oratorum Theodori suffragiorum absconditoris statuam in theatro erexerunt suffragium tum etiam in manibus tenentem, quam rem Archelaus etiam a Milesiis est consecutus. Thebis Pindari quidem non extat statua, sed Cleonis cuiusdam cantoris conspicua est, cui hoc epigramma inscribitur.

Hæc est Thebani cantoris imago Cleonis,

Qui circumposuit plurima festa virum

Vilæ suo capiti: & cuius it gloria caelo.

Salue magne Cleon concelebrans patriam.

Fama est quendam ex bello fugientem, cum Alexander Thebas solo æquauit, aurum quoddam in huius statuæ vestibus abscondisse, deinde annis triginta ferè interpositis, cum ciuitas rursus habitari cœpisset, reuersum, aurum illud inuenisse. Herodotus Logomimus, & Archelaus saltator maximè omnium amicorum ab Antiocho rege in honore habebantur, vt testis est Hegesander. nec mirum profectò, cum pater eius Anthiochus Sostrati tibicinis filios in sui ipsius custodiam receperit. fuit admirabilis apud Græcos & Romanos Matreas impostor Alexandrinus, qui dicebat se feram nutrire quæ se ipsam comederet: ita vt nunc etiam quaratur quæ sit Matrea fera. Fecit hic, vt præter Aristotelis dubitationes, quare Sed occidens non nater, cur spongiæ bibant quidem, non autem multum poterint, manifestè cognoscere, & cur retradrachma permittatur quidem, non autem irascitur. Athenienses Scenam Pothino præstigiatori tribuerunt, quod Euripidis studiosi Athenienses ægrè tulerunt: atque Euryclydes surrexit in theatro vnà cum his qui erant cum Aeschilo.

De

De claris præstigiatoribus. CAP. XIII.

Admirabatur & Xenophon præstigiator, qui Cratisthenem Phlasiuum discipulum reliquit, quoniam ignem sponte sua nasci faciebat: & machinationes multas inuenerat quibus homines omnes ferè faciebat desipere. cuiusmodi fuit & Nymphodorus præstigiator, qui obuius factus Rheginis primus eos timoris vt scribit Duris redarguit. laudabatur Eudicus scurra quia palefritas & pugiles imitaretur, vt affirmat Aristoxenus. at Straton Tarentinus in admiratione habebatur, quia imitabatur egregiè dithyrambos. in citharæ cantu excelluerunt maximè, qui Oenonam Italum secuti sunt, qui etiam Cycloperum lasciuè admodum cantantem introduxit, & naufragum Vlyssèem solocifimos, vt ipse dicit, facientem. Diopethes verò Locrus ad Thebas profectus, vt testatur Phanodemus, succintusque veficas vino & lacte plenas, has reprimens haurire ex stomacho se dicebat. famosissimi fuerunt apud Alexandrum præstigiatores Scymnus Tarentinus, Philistides Syracusus, Heraclitus Mityleneus. fuerunt & nonnulli impostores famosi, inter quos Cephisodorus, & Pantaleo. de Philippo scurra meminit Xenophon.

Roma totius orbis compendium.

CAP. XV.

Non longe aberraret fortasse à scopo, quisquis totius habitatae terræ compendium Romanorum ciuitatem appellauerit, in qua omnes ciuitates commorantes facile intueri licet, & particulatim, & quam plurimas: vt Alexandrinorum auream, Antiocheorum pulchram, Nicomediorum ornatissimam, omnium præterea splendidissimam quotquot Iuppiter deregit, Athenas. deficere non vnum dicam diem, ad connumerandas ciuitates quæ in orbe Romano continentur, sed omnes vix per anni spatium ob multitudinem connumerarentur. omnes namque ibi nationes habitant, Cappadoces, Schythæ, Pontici, & alij complures. hi sunt enim totius habitatae terræ compendium.

De saltationibus, & vestibus.

CAP. XVI.

Peritum saltatorē Memphin inquit apud nos, appellauerunt, primam corporis illius mentionem antiquissimæ Deæ ciuitatis dicentes, & maxime regiæ, de qua hæc Bacchylides.

Tranquillam Memphin, & Nilen arundine textum.

Hic quæ Pythagorica sit Philosophia manifestius demonstrat, eam silentio declarando, quem hi qui artes sermonum se demonstrare aperte profitentur. huius saltationis tragica appellata, quæ illius viguit tempore, primus extitit introduktor Bathyllus Alexandrin. quem Seleucus legitime saltasse asseuerat. hunc Bathyllum scribit Aristonicus & Pylades, cuius extrat quoddam de saltationibus volumen. Italicam inuenisse saltationem, ex comica, quæ dicitur Chordax, ex tragica, quæ Emmelia, & ex satyrica, quæ Sicinnis nuncupatur. vnde Sicinnistæ satyrici dicuntur, cuius inuentor fuit Sicinnus vir quidam barbarus. sunt tamen qui Sicinnum Cretensem fuisse arbitrentur. erat ea Pyladæ saltatio, fastu plena, & affectu, laboriosaque admodum, Bathylli vero iucundior, quia saltationibus erat is idoneus, & cantilenis, Sophocles præter id quod apta ætate pulcher fuit, didicerat. & saltationem & Musicâ ex Lampro, cum esset adhuc puer: hic post bellum nauale nudus in Salamine uictus saltauit circa Trophæum cum Lyra. sunt qui vestitum dicant, atque Thamirim cum doceret ipse citharam pulsabat: postremo lusit pila cum Nauisicam reliquisset. Memphidis saltationis studiosus fuit etiam Socrates Philosophus, & sæpius saltare est cõpensus vt Xenophon testatur: qui suis etiam familiaribus dicere cõsueuerat, omnium membrorum exercitationem esse hæc saltationem: putabant enim saltare in motu & exercitatione esse, vnde Anacreon.

Pulchricoma nata Ioue saltauere puella

Tum leuister. Ion.

Saltare non sperata mentes incitant.

Hermippus Theophrastum accedere ad deambulationem certo tempore cõsueuisse commemorat, splendidû & exercitatum

A citatum: postea sedentem sermonem disponere nullique vel motui, vel formæ pepercisse: quippe qui cum gulonem etiam aliquando imitaretur, lingua exerta lingeret labra. curabant etiam vestes decorè sumere, quod qui non fecissent ab aliis deridebatur. Plato in Thæteto, qui omnia diligenter & exactè dispescere possunt, circumiicere nesciunt aptè, & liberaliter, non verborum concinnitatem sumunt vt deorum, hominûque felicitium vitam laudent. & Sappho Andromedam sic irridet.

Quis rusticiorem mulceat mentem: bene

Lam neicientis pallium trahere supra

Calcaneum? Phyletærus.

Vestimenta miser demittes: pallia circum

Pictora conicias: nec supra genua teneto

Rustice.

Hermippus Theocritum Chium in vestem Anaximientis minus doctè iactam irasci solitum fuisse commemorat, & Callistratus Aristarchianus contumeliosè Aristarchum in commentario quodam insectatur, quia incompositè esset indutus: cum non nihil hoc etiam ad disciplinarum inquisitionem faciat: quare Alexis.

B *Vnum hoc puto esse liberalibus parum*

Decorum, abire vestibus sumptis minus

Aptè, licet quando decorè sumere.

Cuius negoti finis haud grauis, nihil

Cum demus, ipsi possumus lucro frui.

Accedat his videntibus decus bene.

Cumulus voluptatis simul videntibus,

Et corpori ornatus, quis hæc vult præmia,

Mentem sibi dicens adesse seruire?

Aeschylus non conuenientiam solum, & grauitatem stolæ, quam sacerdotes imitantes, facerique induuntur, reperit, sed multas saltatorias figuras insuper ipse cum inuenisset, saltationum magistros edocuit. Chameleon illum inquit primum choros formasse nullis usum magistris, & choris saltationum figuras fecisse, atque omnem prorsus tragædiarum apparatus illi attribuit: ipsos enim actus decenter distribuit. Aristophanes (penes enim comicos fides est de tragædiis) Aeschylum hæc inducit dicentem.

Choris

Choris figuras ipse feci. Hinc rursus.
Novit Phrygas videns Priamo quando satum
Venero mortuum sciluturi Heclora.
Huiusmodi atque huiusmodi, hinc & plurimum
Formantes.

Telestis etiam, vel Telestes saltationum magister multas figuras inuenit, manibusque summis eas ipsas distas demonstrauit, ita fuisse ingeniosum Telestem Aeschyli saltatorem, scriptum reliquit Aristoteles, ut inter saltandum septem ad Thebas actum, per saltationem res ipsas aperte demonstraret. dicunt praeterea Thepestiam, Pratinam, Cratinum, Phrynicumque antiquos poetas saltatores fuisse appellatos, non solum quod in Chori saltationem suos actus detulerunt, sed quia extra etiam sua poemata saltare volentes docebant. Aeschylus ebrius comedias faciebat, ut testis est Chameleus, quare male audit a Sophocle quod conuenientia quidem, non autem conuenienter faciat, sunt gentiles haec saltationes, Laconica, Troezenia, Epizephyria, Cretica, Ionica, & Mantinea, quas ob manu motum Aristoxenus praeponebat. ita res praecleara & sapiens antiquitus saltatio habebatur, ut Pindarus Apollinem saltatorem appellaret.

Saltator rex splendoris, pharetrataeque Apollo.

Sic & Homerus, vel eius imitator quidam in hymnis ad Apollinem.

Phaebae manu citharam portans Canis dulce quid, idem
Et saltans aliter.

Eumelus & Arctinus Corinthius, Iouem saltatorem ita inducit.

Saltabat medius diuum pater, atque virorum.

Theophrastus Andronem Catanum tibicinem motiones refert, & rhythmos, dum tibia caneret, corpore primum effecisse: unde Sicelizare pro saltare inuenitur apud antiquos, post eum Cleophantum Thebanum. Famosi saltatores fuerunt apud Cratinum & Calliam, Bolbus: apud Ctesiam Zeno Cretensis Artaxerxi regi gratissimus. Alexander in ea epistola quam misit ad Philoxenum, meminisse de Theodoro & Chryssippo saltatoribus.

De

De Musaeo, & Dionysio medico.

CAP. XVII.

Quod Timon Phliasius Sillorum scriptor, Musaeum, Calathum appellat, eos irridens Philosophos qui ibi degebant, quia in quodam panagro velut aues pretiosissimae nutrirentur.

Aegyptus multos pascit populosa librerum
Agminibus cinctos, certantes limite nullo
Musarum in Calathe, donec seluantur ab ipsa
Verborum contentione.

Hi sunt mensae Rhetores, qui ob nugacitatem Pythici illius responsi, ut ait Chameleon, mihi oblitum esse videntur.

Ante Canem medico Dionysio vtare diebus
Viginti, post hanc viginti vtare diebus,
Dum te umbrosa domus retinet, vitasque calorem,

Mnasitheus etiam Atheniensis Atheniensibus inquit responsum esse, Dionysium medicum venerari oportere, & Alcaeus poeta Mitylenaeus.

Vino pulmonem irriga.

B *Flammata surgunt astra perfide Canis.*
Sitiunt calore cuncta, tempus est graue.
 Et alibi.

Bibamus: astrum surgit impium Canis.

Eupolis Calliam a Protagora coactum fuisse bibere narrat, ut ante Canis ortum pulmonem inundatum haberet, nobis vero non pulmo solum exaruit, verum etiam magno in discrimine cor ipsum versatur. Antiphanes.

Quid vita nostra sit refer quae so mihi.
Potare solum dico: nam quot arbores
Vides propinquas esse ripis fluminum,
Rigentur, vt noctes, dieque fluctibus.
Nunc cuius haec sint cerne magnitudinis.
Longinqua multam fert sitim, mox arida
Sitibunda cum ramis, humique decidit.

Ita Canem inquit obseruantibus bibendum est, dictum est enim irrigari pro bibere. Antiphanes.

Oportet irrigare edentes maxime.
 Eubulus.

Sicco ego irrigatus, & potus viam

Huc

*Huc verto: per Louem bibimus & hic simul,
Et ego Mendaeum.*

De verbis concidere, disponi, accumbere.

C A P. XVIII.

Concideri autem ad animam propriè pertinet, vt tritari, ac parui facere. Thucides in primo, victi minimo labore animo concidunt. Cratinus in Remis vtitur hac dictione: impetuose age, & cõcidas. Xenophon in cecomonias, cur iuucundi sunt inter se remiges? nunquid quia in ordine sedent, in ordine vadunt, in ordine concidunt? Euripides ad Cyclopem.

Hic concidens egi, vadit aërem grauem

Per ingulum.

Alexis:

Eam iubeo posthac apud me protinus

Concidere.

Disponi dicimus de statua, vnde eos deriserunt, qui de accumbētibus hac dictione vsi sunt. Diphilus, ego per quoddam spatium temporis dispositus eram, quem grauius ferens focus inquit, dispositus verè sis. Philippides, & cum cenaret semper more suo apud ipsum dispositus erat: postea inducit, nunquid statuam ad conuiuium conuocasti? accumbere verò & declinare in Sympoiiis dicitur, vt Xenophon demonstrauit, & Plato.

Alexis.

Ingens malum sit ante canam accumbere.

Somnus nec vllum mollis hic apprehendet.

Nec si loquantur pssimus quid discere.

Mens est enim mensa parata proxima.

Inuenitur tamen, quamuis raro, disponi in hac sententia, nam Satyrus Sophoclis hæc loquitur. Herculi combusto disposito in medium dorsum salirem. Aristoteles in Tyrrenorum legibus: Tyrreni cœnant cum mulieribus dispositis sub eodem vestimento. Theopompus, bibimus postea dispositi mollissimè in triclinio, Telamonis lucentes simul cantus. Philonides, dispositus sum, vt videtis, diu.

De verbo ἠρώσῃ comedere.

C A P. XIX.

Comedere pro gustare ponitur. Phœnix ad Achillem.

Non

(A) *Non edisse domi voluisti cum sociis quid.*

Et alibi: postquam intestina hi gustarunt, sola enim intestina gustant, quasi pauca ingès turba. & Priamus ad Achillem: nunc cibum gustavi: consentaneum rationi esse videtur, cum infeliciter egisset, gustare solum, quem ad satietatem accedere dolor non patiebatur. Hinc qui non gustauit cibum omnino, est ieiunus. de repletis verò nunquam cibum gustare dicimus, sed quacunque satietatem significant.

Ast ubi cessauit victus furiosa libido.

Quamuis ad repletionem etiam iuniores gustandi verbo vsi sint. Callimachus: fabula explerer suauius.

Eratosthenes:

Ex cinere assata carne hi saturantur, in aruis

Quas cepere ferus venando.

*Heroum Homeri venationes, cur aqua
salsa prosint lauantibus.*

C A P. XX.

(B) **S**eleucus splendidum inquit Homeri conuiuium, literarum imaturatione esse dixit, & à diuidendo dicere nimis esse violentum. Ludunt pila apud Homerum nõ viri solum, sed etiam foeminae: & discis, & iaculis quadam cum concinnitate exercentur.

*ἄστρα
ἡρώσῃ*

Gaudebant iaculoque leui, & certamine disci.

Nam iucunditate calamitas fit leuior. Venationibus vtuntur etiam iuuenes ad bellica pericula deuitanda, & omnibus indagacionibus, quibus robustiores, saniorèsq; efficiantur. Vt,

Instar cum turris se ad bellica facta pararunt:

Oppositiq; manus aculantur missile telum.

Sciunt & variorum malorum remedium esse lauacra, sudorem in mari lauantes, quod maximè neruis est salubre: cum hiscere faciat in introitu musculorum coniunctiones: postea si vngantur pinguedine, eas partes quæ non sunt irrigatæ, aspera fieri corpora assument. qui igitur ex specula veniebat, multum sudorè lauerunt in mari, & crura, & coxas, & collum, atque sic se refrigerantes in pulchras euntes asaminthos lauabantur: ac pingui oleo peruncti postea cœnæ assiderunt. Et est alia laborum solutio

ratio

tio ex capitis insperfectionibus.

Dulce quid infundens humerū, capiti que calentis.

Nam in ingressu cum aqua meatibus vndique circumfunditur, capiuntur sudoris excretiones, quemadmodum si colum in aquam iaceretur: nihil enim penetrat, nisi quis ipsum suspēdens, poris refrigerationem, atque exitum, ad exteriora præbeat, ut Aristoteles in Physicis quæstionibus testatur, ubi quæritur cur sudantes si in calidam, vel frigidam aquam ingrediantur, non amplius sudant, donec rursus ex his recesserint.

Quod cæpa, & olera, & fructus arborum apponebantur Heroibus.

CAP. XXI.

Apponebantur Heroibus comedentibus olera etiam: quod autem olerum locos cognouerunt, ex his verbis manifestum est. secundum extremum ornatatum areolarum ordinem. utebantur & cæpis pessimi succi, ut illud indicat: cæpa in potu obsonium. inducuntur etiam fructus arborum curantes.

In ficu ficus dulcis, pyrus alta senescit

In pyro.

Inde arbores fructiferas bonas appellat.

Hic bona plurima nascitur arbor,

Punica planta, pyrusque, & pomus.

At quæ arbores ad ligna nascuntur, has longas vocat, ac epithetis vsus earum demonstrat.

Hic arbor longissima multa est.

Immensa hic abies, tiliæque, & populus alta.

Antiquior erat quam res Troiana harum rerum vsus, & Tantalus cum moreretur, nondum ab huiusmodi desiderio liberatus est, Deus siquidem illum puniebat accedens, veluti qui expertia rationis animalia germinibus adducunt: talium postea fructuum fruitionem illi interdicit, quando ad spem propius accessit. Vlysses Laerti in memoriam reuocat, quæ cum esset puer, acceperat ab eo. Tria decemque pyra tribuisti mihi, & quæ sequuntur.

Quod

Quod pisces, aues, & carnes luxatas comedebant.

CAPVT XXII,

Prefacit Sarpedon ubi Panagri retis capturam cum venatione comparat, antiquos pisces comedisse; & Eubulio comica suauitate sic ludens:

Pisces Homerus protulit quendam virum

Edisse Achuum, cæteris at omnibus

Assauit ille provide carnes bonis.

Lixare nullum fecit inter tot viros.

Amica nulli cognita hic est summa.

Maurus fuere amica per brumas decem

Exercitus. videre bella trisitia

Quicumque ceperunt morantes Pergama,

Nam sunt reuersi latiore podice

Ille vrbe quam cepere, per Deos, domum.

Neque aërem quidem liberum Heroes auibus reliquerunt, retia, & laqueos turdis, ac columbis tendentes. Exercebantur ad aucupium, columbam ex malo nauis laqueo suspendentes, & ex longinquo eam sagittis percipientes, ut in epitaphio manifestatur. Olerum, piscium, & auium vsus reliquit ob gulam, & omne in apparatus indecorum, quod multo inferius iudicauit rebus Heroicis, diuinis que operibus. quod elixatis utebantur carnibus in his sequentibus demonstratur: Lebes feruet:

Cum nidore suis teneri, pinguisque, volante.

Atque bouis pes in Vlysses iustus idem significat: neque enim quispiam assat bouis pedem. & id:

Apposuit lances oneratos carnibus illa

Diuersis.

Non solum varietatem carniū, ut bouinam, suillam, hœdorum, auiumque commemorat, sed varium eas habere apparatus significat, ac non etiam simplicem, sed copiosum; ita ut Siculæ, Sybariticæ, & Italica mensæ emerent, vna cum Chiis. Nam Chios ferunt non minus his prædictis rei coquinarie ratione habuisse. Dormiunt cum mulieribus apud Homerū, non iuuenes tantum, sed etiam senes: ut Phœnix, & Nestor, cum Menelao nulla commiscetur, ob raptam vxorem, militante.

Pindarus quidem vinum laudat antiquum, at flores iuniorum hymnorum. deinde Eubulus per absurdum esse existimat vinum vetus semper apud mulieres laudari, virum autem non antiquum, sed iuniozem. Idem ferè nulla differentia Alexis: Solo multum apposito vino, pro semper. Sed (vt ingenuè loquamur,) non voluptati solum, verum etiam sanitati magis confert vinum antiquum, quod cibum magis digerit, & cum sit tenue, facile distrahitur; præstat robur corpori, sanguinem rubicundum facit, facile distribuitur, & somnos præbet non perturbatos. Laudatur id ab Homero, quod idoneam accipit missionem, vt Maronæum: accipit verò vetus magis idoneum, quia calidius fit inueterascens. Sunt qui fugam Dionysij in pontù, vini antiquitas faciendi modum intelligant, suauis est enim vinum aqua infusa. Homerus cum vinum nigrum laudat, sæpe illud ignitù appellat, nam & potentissimum est, & plurimum in membris bibentium commoratur. Autor est Theopompus vinum nigrum apud Chios primùm inuentum fuisse, & plantare, & vineas colere Chios primos ab Oenopione Dionysij didicisse, qui vt insula habitaretur causa extitit, cum alijs hominibus id impertiretur. vinum album debile est, ac tenue: Cirrhum facilem digestionem operatur quoniam est siccum.

De vint Italicis,

DE vint Italicis ita Galenus apud hunc sapientem loquitur: Falernum ab annis decem est potui aptum, & à quindecim, vsque ad viginti: quod autem spatium hoc pertransierit, græue est capiti, & nervos accendit: species ipsius duæ sunt, austerum, & dulce: quod tale fit cum sub vindemiam Notifspirant, qua ex causa nigrius etiam fit, quod sic vindemiat, austerum fit, & colore flauo. Albani quoque duæ sunt species, hoc dulce, illud acerbum: ambo à decimoquinto anno vigenr. Surrentinum vigesimoquinto anno incipit esse potui aptum, quia est pingue, & valde debile, ac vix digeritur atque inueterascens solum ferè est idoneum, illo continuè ventibus, cum Rhegino Sur-

A rentino sit pinguius, ab anno quintodecimo bonum est. vtile est etiam Priuernum. Rhegino magis tenue, & nimis caput infestat. huic simile est Phormianum, celeriter viger, & magis illo est tenue, tardius ad vigorem accedit Tripholinum, est enim Surrentino terrestrius. Setinum primis est simile, leuius Falerno, & neque percurit, tenue est & Tiburtinum, facile vaporat, viget ab annis decem, & melius est vetus. Labicanum pingue, suauèque est gustui, & inter Albanum atque Falernum puratur, cuius vsus est ab annis decem. Gauranum rarum inuenitur, at optimum est, & robustum, & densum, Tiburtino, Prænestinòque pinguius. Mariscum valde est austerum & confert stomacho, nascitur in Campania circa Cumas. Albanum dictum potui aptum est ab annis quinque, & leue. Aconitanum bonum & pingue. Picentinum simile est Albano, quia crudum, sed robustum, & confert stomacho. at veterum vinum suauè est, & confert stomacho, cuius id est proprium, quod non videtur purum, sed cum alio mistum esse. & Ale- num leue est, & magis confert stomacho quàm Falernum. Generosum præterea Cæcubum percuritque, & est robustum: inueterascit post annos multos. Fundanum robustum est, & multum nutrit, caputque, & stomachum perterat, quare non multum bibitur in Symposijs. his autem omnibus leuius est Sciathium ab annis septem, ad decimum quintum annum potui aptum. Signinum bonum est ad annos sex, vetus multò etiam melius. Nomentanum citò ad vigorem accedit, & ab annis quinque potui aptum: est enim neque valde dulce, neque tenue. Spoletinum dulce haustum, colore aureo. Acuanum multis rationibus simile est Surrentino. Valuinum valde austerum, semperque fit melius seipso. Generosum est & Caucinum Falerno per simile. Venafranum confert stomacho, & est leue. Trebellicum Neapoli frequentius est, confert stomacho, & bonum facit os, & viribus est temperatis. Erbulum primùm est nigrum, post paucos annos fit album, est valde tenue, & deliciis aptum. Mafsilienfe, bonum, densum, corpulentumque, sed exiguum reperitur. Tarentinum, & reliqua sub hoc climate nascentia vina, mollia sunt, ac neque percuriunt, neque intendunt, sed sunt dulcia, & conferunt stomacho. Mamertinum nascitur etiam extra Italiam, quod

in Sicilia Iotalinum dicitur, suave est, & robustum. Damon quidam apud Indos venerabatur, cui nomen erat Soradius, ut testis est Chares Mitylenæus, atque is factor vini, Græcâ voce, interpretatur.

Quid provincia qualibet generosum, egregiumque mittat.

C A P. XXV.

Elegans Antiphanes vniuscuiusque ciuitatis propria quædam sic connumeravit: ex Elide coquum, ex Argo lebetem, & Phliasiuinum vinum, ex Corinthe strata, pisces Sicyonios, Aegij tibicinas, caseum Siculum, vnguentum Atheniense, anguillas Bœotiæ. At Hermippus:

*Pandite nunc Mæ, & cælestia regna tenentes,
Ex quo sulcauit Dionysius tergora ponti
Quot bona per fluctus iulerit mortalibus idem.
Cyrene thyrsi primum, pellisque bouina,
Hellepontiacus huc venit scomber ab oris,
Et is. Italicis viscus, carni que bouina.
Sitalci scabiem tulit in Lacedæmona primum.
Perdici ratibus multis mendacia vestit.
Caseus, atque sues, tua munera Dorica tellus,
Disperdat Coryceos Neptunus in undis
Cum ratibus, dubios animos in rebus habentes.
Hæc hinc adueniunt. Aegypto pensile velum,
Atque liber venit. Syrii sunt thure superbi.
Cressa regna ferunt superis altas cyparissos.
Plurimus est elephas Libycis dimissus ab oris.
Vuâque passa Rhodo, dantes & somnia grata
Ficus, Eubœicis pyrus, atque feracia poma.
Atancipium Phrygi miserunt, Arcades ipsi
Suppetias. seruus Pagasis, & verbero venit,
Paphlagonum Iouis & glandes, & arygdales aruis
Venerunt primum, lauta bellaria mensæ.
Phœnicum palme fructus, & grata siligo.
Puluar, pictusque tapes Carthagine venit.*

Pindarus in ea ode Pythica, quæ scribitur ad Hieronem, ex Taygeto inquit canem Lacæna, prudentissimum in feras animal educari. Syriæ capræ excellentes mulgentur. arma optima sunt ab Argo lata. Thebarum currus ex terra

fruct

A fructifera. Siciliæ ingeniosum est vehiculum. Et Critias sic:

*Est opus egregium Siculis dimissus ab oris
Cottabus, hunc guttis iusimus esse scopum.
Et Siculi currus, & sumptus splendidus hinc est.*

*Thesalicis que thronus membris mollissima sedes.
At dulci somno mollia strata tulit
Miletus, Chiusque ferax, vrbisq; Oenopionis.
Aurea Tyrhenos concelebrat phiala,
Et quod condendis domibus venit utile ferrum.
Phœnicum inuentum litera verbi loqua.
Thebani primi iunxerunt sortia currus
Membra, ac atos Cares economi pelagi.
At que rotam terra, & calida fornace creatam,
Oeconomum clarum fictile vas reperit*

Qui populus Marathone in agro statuere Trophæum.

Et merito profecto fictile Atticum laudatur inquit Eubulus, fictilia Cnidia, Sicilæ patellæ, Megarensia dolia. Antiphanes: Cypri Synapium, succumque scammonia, nasturtium Mileti, capam Samoethraciæ, Thyrsos Carthagini, Silphium, Thymumque Hymetti, Origanum Tenedi.

De vinis aliarum regionum.

C A P. XXVI.

Persarum rex vinum Calybonium solum bibere conlueuerat, quod Possidonius in Damasco Syriæ etiam nasci affirmat, quia vineas ibi Persæ plantarunt. In Ista verò insula, quæ est prope Adriam, vinum esse scribit Agatharides, quod cum omnibus comparatum, est melius. De Chio, & Thasio vino meminit Epilycus: Chium & Thasium vinum defæcatum. Lesbium, quod fecerit ipse Maro, mihi videor. Scribit Clearchus:

*Incundus nec Lesbo sit poculo
Vinum alterum, & Alexis:
Vitis Thasis & Lesbii rigat die
Partem reliquam, sic hanc agit feliciter.*

Idem:

*Immunitatem dulcis hic Bromius facit
Lesbi mero, quod perferunt hunc plurimum.
At civitati quisquis alteri ferat*

*Compressus omne protinus peculium
Amisit, & si vix cyathum paruum ferat.
Ephippus.*

*Amo profecto Pramium Lesbi merum.
Bibiturq; valde gutta multum Lesbia.
Obsonium est pellax, & id perutile
Vinum Thasium, ac vnguenta, sartaq; inclyta.
In crapula Venus valet, sed in male
Agentibus viris locum non haec habet.*

Eubulus: Thasium, vel Chium, vel Lesbium capiens senex
nectareum. Meminit hic etiam de vino Psythio.

*Vinum Psythium me dulce fecit hic merum
Gustare cum ferrem suum, atque peccus id
Tibi momordit intus acrimonia.*

Anaxandrides: Congium Psythij miscens. Aristophanis
secundas Cerealia celebrantes, Demetrius Troezenius se-
cundas quæ Cerealia celebrarunt, inscribit: in quo libro
meminit comicus de vino Peparethio:

*Bibisse vina non sinam te Pramnia.
Chium, Thasium, dictumve Peparethium.
Tibi nec vllum suscitet quod mentulam.*

Eubulus: Hic est Leucadium vinum, & Milesium, potui
aptum. Archestratus dipnologus:

*Servatoris vbi Iouis hinc vos munera primi
Ceperitis, canumque senem ceruice ferentem
Vinum, flore albo ornatum, sitaque nigrauti,
Par bibere in Lesbo natum, quam marmora cingunt.
Nec non & sacra Syria vos Byblina laudo.
Sed neque cum Syriis conferrî Lesbia debent.
Non assuetus enim si gustes Biblina, gratis
Venit odor, Lesbi vinctuntur odore racemi.
Haustra minus redolent hinc. Haec conferre videbis
Ambrosia dulci, quam vino dignius esse.
Si qui derident dicentes edita campis
Phenicum meliora virum, quam cetera vina,
Nil ego curabo. Est etiam Thasium egregium, se
Alterius vini varias mittatur in oras.
Vrbibus ex aliis cognoni germina vitis
Quæ laudare, quibus & dicere nomina possem,
Sed nil simpliciter faciunt ad Lesbia vina.*

Nam

A *Nam laudare sibi conantur quisque propinqua.*
De vino Phœnicū meminit etiam Ephippus: nuces, mala
punica, minuta edulia, atq; vrnas vini Phœnicij: & rursus:
lagæna quædam vini Phœnicij aperta est. Meminit & Xe-
nophon in ascensu. Cratinus de Vino Mendæo:
*Videre Mendæum queas salubriter
Vinum pubescens. Postea sequitur.
Puto quod album suave conferet tria.*

Hermippus, Dionysium inducit multorum locorum vinal
nomina connumerantem:

*Mendæum mingunt calæstia regna tenentes
Mollibus in stratis, sunt swania Thessala vina.
Et Thasium, quod pomorum diffundit odorem.
Hoc ego crediderim cunctis iucundius esse,
Felicit Chij post iucundissima vina.
Est vinum, proprio, Saprimum, quod nomine dicunt,
A quo reclusis vastis, & tegmine capto
Surgit odor violam redolens, suavesq; Hyacinthos.
Tota volat diuinus odor per tecta reclusus.*

B *Nectar & ambrosia est simul illud nobile nectar.
Tale meis opto conuiuius adfit amicis.
Hostibus at nostris ignobile sit Peparethum.*

Mendoi racemos vineæ irrigant ad plantas elaterio, vs
Phanias Eresius attestatur, quare vinum fit molle,

De quorundam regum Persarum munificentia.

CAP. XXVII.

T Hemistocles, Lampfacum in vinum, Magnesium
in panem, Myuntem in obsonia, Percopem, in
strata, ac vestes vnâ cum Palæscēpe, à Rege dono ac-
cepit. Aciusit eum rex stolam Barbaricam ferre: ve-
lut Demarati, cum dedisset ea quæ prius illi aderant,
stolam generi iniunxit, ex quo non vitur amplius
Græco vestimento. Magnus etiam Cyrus Pytharco
suo familiari septem vrbes largitus est, vt scribit
Agathocles Babylonius: Pedasum, Olympium, Ca-
mantium, Scepra, Artypsum, Tortyræ, quem aiunt
dementia quadam elatum, ad inferendas iniurias se

conuertisse: patriæ enim tyrannus esse cœpit coacto exercitu: quare Cyziceni in ipsum irruentes, præcipites ad periculum se contulerunt. Magno in honore habetur Priapus in Lampſaco, qui, ex epitheto, idem est & Dionysius, sic dictus, ut triûphus, & dithyrambus. Mirylenæ vinum apud se dulce, Prodrorum appellatur, alij potius Protoprum, quàm Prodrorum. Admirabile & vinum Icarium ut Amphis asserit, in Thuriis oleum, in Gela legumina: Pramniûm, ut testatur Eparchides, atque est hoc genus quoddam vini, neque dulcis, neque siccus, sed austeri, & asperius, atque egregium supra reliqua vina robur habentis, cuiusmodi non delectari Athenienses, scribit Aristophanes. Atheniensis populus nec poetis delectatur asperis, & stricteis, nec Pramniis asperis vinis; contrahit enim cilia, & ventrem: sed Anthosmia, & pepone nectareo.

Vnde Pramniûm dicitur, & Insularum nonnullarum nominum ratio, & vinorum.

CAP. XXVIII.

SEmus in Icaro insula esse petram Pramniûm vocatam dicit, apud quam magnus est mons, à quo vinum Pramniûm, quod Pharmaceutem aliqui nominant, exportatur. Icarus primum Ichthyoesia dicebatur ob piscium multitudinem, quæ ibi nascebatur, ut Echinades à viperis, & Sepiades à Sepiarum in iis copia, sic & Lagusæ à suis leporibus. Aliæ Phycusæ, & Lapadusæ, ab horum similibus. Vinea quæ vinum Icarium producit, nuncupatur, ut voluit Eparchides, Sacra ab aduenis, ab Oenoensibus Dionysias: est autem Oenoa ciuitas in ipsa insula. Et Didymus vinum Pramniûm à Pramnia vinea ita dicta, nominari contendit. Alij nigrum propriè, alij quoduvis in vniuersum ad permanendum idoneû quasi parameniûm volunt appellari: alij à mitigando robore, quoniam bibentes lenes faciunt. Laudat Amphis vinum ex Acantho ciuitate:

Dic cuius es sum Acanthius. ò per Deos

Vini rigidus tu cuius es forti simi?

Est patriæ nomen tibi cum moribus.

Mores tibi non sunt aliorum ciuium.

De vino Corinthio meminit Alexis, velut aspero. Vinum peregrin-

A peregrinum aderat, nam Corinthium torquet. & de Euboico: Euboicum multum bibens vinum. Achilochus, vinum Naxium cum nectare cõparat, qui & alicubi scripsit;

Dant bella mi placentulam, atque Ismaricum

Dant bella vinum: potòque in bello iacens.

Stratis verò Sciarhium vinum laudat:

Vinum viatori, iurraat ebibe:

Sciathium nigrum pari par additum,

Achæus verò Byblinum:

Est ille captus poculo mox Byblini.

Sic enim à loco ita nominato nomen sortitum est. Philinus; Lesbium, Chium, Passaprum, Thasium, Byblinum, Mendacumque præbebo ne crapulemini. Voluit Epicharmus id à montibus quibusdam Byblinis nomine dictum fuisse. Armenidas Byblinam Thraciæ regionem esse dicit, quam postea Oesymam nominarunt. Admirabatur Thracia admodum, & propinquæ omnino regiones utpote vini feracissimæ.

Ex Lemno naues portantes dulcia vina

Hic aderant.

B Hippias Rheginus vitem Ileam vocatam fuisse Byblinam asseruit, quam Polis Argiuis qui Syracusis regnauit, primus ad Syracusas ex Italia detulit, & id fortasse vinum quod dicitur Pollium apud Siculos ipsum est Byblinum. Chresmus:

Ipse bibas vini facem: haud Anthedonis arua,

Hyperidæve colens, vbi defecata bibuntur.

Appellarunt Træzenij ut author est Aristoteles in eorum politia vites Hyperias & Anthedonias ab Anto & Hypero, sicut Alcephas ab Alcephio quodam ex Alphio oriundo. Aleman incoctum vinum, & florem redolens nominat, quod ex quinque collibus, qui locus septem stadiis distat à Sparta. Et quod ex castello quodam Denthiadum, ex Oeunte, ex Onoglis, ex Stathmis, quæ loca omnia vicina sunt Pitana. Vocat igitur vinum Oenuntium, Denthium, Parystium, Onoglium, Stathmium, & ex Carysto insula Archadiæ proxima. Incoctum autem dicit non coctum, quia vino cocto utebantur. Licet ex Polybio cognoscere vinum nasci egregium apud Capuam, quod Anadriten appellant, cum quo nul-

Ium admiscetur. Alciphron Maxandrius villam quandam Montanam esse scribit apud Ephesum, olim Latoidem di & tam, nūc Latoriam ab Amazone Latoria, vbi Praminium vinum nascitur. Timachidas Rhodius vinum quoddam in Rhodo subturbidum nominat dulci perisimile, & vinum coctum glytrim nuncupavit. Polyzelus Antitum vinum nominat in Rhodo. Plato Comicus Capriam, quod optimum nascitur in Beneuento ciuitate Italiae. Amphium vinum malum à Socrate dicitur.

De propria quorundam vinorum natura, & Anthosmia.
CAP. XXIX.

V Tebantur præterea antiqui poculis quibusdam cum aromatibus multis, quod trimma dicebant. Theophrastus in Historiis plantarum in Herea Arcadiae vinum nasci scribit, quod potum viros insanire faciat, mulieres verò parturire. Circa Ceryniam esse genus quoddam vini quod foeminas prægnantes abortiuū parere faciat: nam etiam racemū tantum gustarint abortiuū pariūt. Vinum Trezenium steriles facit bibētes. In Thaso vinū quoddā soporiferum bibūt, & aliud quod bibētes facit vigilare. De vino quod ad Anthosmiam præparatur hæc à Phania Eresia dicta reperiūtur: circiter quinquaginta multi mensuris, vna salsa aquæ infunditur, & fit vinum Antosmias. Et rursus: Ex vitibus nouellis vinū fit Anthosmias potētius, quàm ex antiquis. Et postea: Acerbas pedibus conculcantes deposue runt, & vinū Anthosmias factum est. Theophrastus vinum quod in Prytanio datur miræ esse voluptatis in Thaso affirmat. Est enim conditū, quia in vas ipsū farinae florem melle tubactū iniiciunt, vt à se odorē, à farina vinum dulcedinē capiat. Et paulo post: si quis asperum & boni odoris velut Heraclæum & Erythreum miscuerit, hoc quidē molitū, illo verò stomachi bonitate cōferente. De vino myrrhino seu myrtino meminit Possidippus: Sitibunde pistor Myrrhianum pretiosum. Hermes potionis genus est apud Stratidē. Chæreas vini quoddā genus esse scribit in Babylonia quod nectar dicitur. Hoc enim carmen verū est quod,

Vinis non solum aqua portio,

Albis adesse debet, at quid insuper

Nec tu reicias Bacchum, nec spernito acinum.

Chius

A *Chius inquit poeta.*

De vini natura, & viribus, per totum.

CAP. XXX.

B EX vinis aliud album, aliud nigrum, aliud flauum. Album natura est tenuissimum, vrinam promouet, calidum, & cum digeritur caput inflammat: superiora enim petit vinum. Nigrum quod non sit dulce, maximi est nutrimenti, & stipat. At dulce & albis & flauis maioris est nutrimenti: extenuat enim in transitu, atque humores magis densans, caput minus aggrauat. Nam dulcis vini natura circa præcordia commoratur, atque medullam nutrit, vt Diocles & Praxagoras voluerunt. Maalicheus Atheniensis vinum nigrum maximi esse nutrimenti scripsit, velut album maxime vrinam ciere, & esse tenuissimum. Flauum est siccum, & maxime cibos digerit. Quæ vina diligentius per mare vecta fuerint, & crapulas arcent, venter solunt, stomachum mordent, inflationēque operantur, & cibū conficiunt. Cuiusmodi est Myndium & Halicarnasum: nam Menippus Cynicus vinum Myndiū salis potatorem appellat. Satis & Coum per mare transit. Rhodium minus mare contingit, quare multum illius fit inutile. Nestoticum vinū & potationibus est idoneum, & vsui quotidiano nō insuauē. Cnidium sanguinem generat, nutrit, ventremque ad solutionem præparat, sed multum potum soluit stomachum. Lesbium minus quidem stipticum est, at magis vrinam concitat. Suauissimum est Chium, Chio etiam id quod Ariusium dicitur, cuius tres sunt differentiæ: hoc enim est austerum, illud dulce, at quod inter hæc est medium, autocratum. Austerum bonum os perficit, nutrit, vrinam magis ciet, dulce nutrit, satietatem inducit, venter mollificat: Quod medium est autocratum Chium, digere facit, nutrit, bonum facit sanguinem, leuissimum est, & satietatem inducit ob vim suam. Ex vinis suauissimum id est, quod in Italia nascitur Albanum & Falernum: quod ex his inueterarit & permanserit, quasi medicatum caput perturbat celeriter. Adrianum appellatum, somnum bonum gignit, facile digeritur, & non iniucundum est omnino. Faciendum est hoc ante quoddam tempus, & in aperto loco ponendum ita vt multum exhalet roboris. Gracissimum

tissimum vinum ad antiquitatem perducitur Corcyreum, C Zacynthium, & Leucadium, sed caput offendunt quoniam gypsum assumpserunt. Quod ex Sicilia Abates vehitur, ventrem tantum mollificat, Coö, Myndio, Halicarnasseo, atque omni satis vestro per mare aqua conuenit aspera, velut fontium, & aqua pluuia si sit defæcata, multumque quieuerit. Vtilia sunt huiusmodi vina Athenis, & in Sicyone, in his enim locis hæ aquæ reperiuntur. Vinis marinis multum stipantibus vt Chio & Lesbio longinquissimæ aquæ conueniunt.

Multum silens nam lingua temporis bene

Qui rem subire perferet talem? graue

Magis necessitate nil est huic datum.

Palam facit que quodque mox absconlitum.

Vt Sophocles vtat testimonio. Quod Mareoticum vinum Alexandreoticum dictum fuit à Marea fonte Alexandriae, & ciuitate propinqua eiusdem nominis: quæ prius erat maxima, nunc est Pagus. Acceperat hæc appellationem à Marone Bacchi socio, vno ex iis qui cum illo militabant. Freqentes hic sunt vineæ, quarum vix dulces omnino comeduntur: & quod ex illis fit vinum, optimum est album, suaue, bonum somnum facit, facile digeritur, tenue, caput non inuadit, vrinam concitat. Quo etiam melius est Tanioticum dictum. Est enim Tænia spatium oblongum in iis locis, vbi vinum nascens paulum virefcit, quod nescio quid pingue præ se fert, sed illud in mitione celeriter soluitur, tanquam mel Atticum mistum. Hoc Tanioticum præter id quod est suaue, habet quiddam aromaticum paulum constringens. Quæ est circa Nilum vinea, multa quidem est, & quantum fluminis obtinet, cuius vina proprium habent colorem, & feracitatem. Hæc superat illud quod apud Antyllam ciuitatem nascitur, non multum distantem ab Alexandria, cuius tributa & illius ætatis reges, & Aegyptij, & Persæ vxoribus in zonas dono dederunt. Quod in Thebaide, & maximè circa Coptum ciuitatem nascitur, ita est tenue, & digeritur, vt febricitanti etiam datum non noceat. Te ipsam laudas velut AsTydamas mulier, erat autè tragicus poëta AsTydamas. Thepomopus Chius vitem apud Alpheum in Olympia repertam esse scribit. Quidam locus est ab Elia dist

A distans octo stadiis. in quo incolæ in Bacchanalibus tres lebetes vacuos presentibus externis recludunt, ac iterum aperientes vino plenos inueniunt. Voluit Hellenicus in Plinthina Aegypti ciuitate vitem primùm inuētam fuisse, quare Dion Academicus vini seu potus amatores appellat Aegyptios, idcirco apud illos sitis auxilium esse inventura asserit. quod ob penuriam pauperes vino indigerent: nam ex hordeo factum bibebant. Sic autem oblectati sunt hoc bibentes, vt canerent, saltarent, & omnia facerent, quæ temulenti consueuerunt. Scribit Aristoteles ebrios in faciem ferri, at hordeaceum obdormire facit. Quod potatores sunt Aegyptij, id est argumento, quod apud eos solos quasi legitimum est in prandis ante omnia edulia lixatas brassicas comedere: & ad hæc vsque tempora præparantur. Multi brassicæ semina prius comedunt, quia illa ebrios fieri non patiuntur: atque in qua vinea nascuntur brassicæ, debilius est vinum. Hac de causa Sibaritæ priusquam bibant, caules comedunt vt inquit Tymæus. Alexis:

Hæi bibisti, crapularis post modo

Nunc, esto ieiunus, dabitur tibi quies,

B *Raphanum tibi det postea quissiam coelum.*

Eubulus:

Raphanum mulier tu perferens ad me, mihi

Totam videris expulisse crapulam.

Quodd autem Raphanum antiqui brassicam appellarint, significauit a pollodoros Carystius:

Novi raphanum quodd hic vocamus nos viri,

Vos brassicam externi vocatis, an putas

Quid facinoris differret

Alexandrides: Si loti fueritis nunc, multumque raphanum comederitis, quiescetes, grauedinè dissipabitis, & præsentem in fronte nebulam. Nicochares:

In crastinum diem coquam raphani loco

Glandem grauem propellat huic vt crapulam.

Amplius.

Non est vt apparet vllum remedium

Expellat ebrietatis quod protinus dolorem, nuge

Raphanum id facere

De brassicæ vi scribit Theophrastus, etiam viuentem vineam brassicæ odorem fugere.

A T H E N A E I DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER SECVNDVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De vini inuentione, deque eius usu & natura.

C A P. I.

MAIOR quàm æquum videbatur diei pars
in somno est absumpta, non tamen varij ser-
mones, quostu mihi commemoraras, som-
no me esse audientem patiebantur. Quòd
vinum ab Oeneo sit denominatum, testatur **D**

Nicander Colophonius:

*Oeneus inde cauo cratere coercuit alma
Vina premens.*

Melanippus Milesius: Denominatum ab Oeneo here vi-
num. Hecateus & ipse Milesius vitem in Aetolia inuen-
tam fuisse affirmat, ita scribens. Oresteus Deucalonis fi-
lius in Aetoliam venit ad regem, atque in vtero ferens,
truncum illi peperit, quem postea ille iussit plantari, ex
quo vitis vuarum fertilis nata est: deinde filium eius plan-
tam appellauit, vnde Oeneus à vineis dictus est. Antiqui
enim vineas Oenas vocabant, vt idem testatur. Ex Oeneo
natus est Aetolus. Plato vini etymologiã in Cratylò red-
dens vinum Oeonum dicit nominari, quia mentē nostram
cogitationibus implet. Vel certè quòd celeriter iuuet no-
men obrinuit. Et Homerus ad etymologiam alludens:

Si biberis, magnum referes mihi crede, iuuamen.

Qui etiã cibos à iuuado oniatà nominauit, quia nos iuuet.

Incundum Menelae p̄ fecere iuuamen

Vina Dei, curãque virum dispendere prauus.

Diph

Diphilus Comicus:

*O Bacche cunctis prouidis gratissime.
Quàm dulcis es Dionyse prudentissime.
Nam maximè facis viros & sordidos
Hinc esse prudentes, & idem mox facis
Contractus vt cilia alter asper rideat.
Audacis esse pectoris facis virum
Timidum prius.*

Philoxenus Cytherius, bene sciens vinum, omniãque di-
cens. Scribit Chæremon Tragicus vinum sapientes, doc-
les, prudentēque efficere eos qui ipso vtūtur. At Ion Chius
indomitum puerum, tauri more furentem iuuenem, non
iuuenem, suauissimum valde sonantium Amorum mini-
strum, & celerem hominum gubernatorem, vinum ap-
pellat:

Mnasitheus verò dicit: deos

*Viris bonum dedisse rectè vtentibus
Pregrande, contra non honestè, ingens malum,
Alimenta siquidem præs vtentibus,
Et robur ingens præbet illud corpori.
Idem medicina erit desinc aptissimum
Potabili miscabitur eum Pharmaco,
Iuuamen est & ulceratis vtile.
Idem diurnis conferens conuentibus,
Nisium libentibus simul medicoriter
Fert latitiam, nimiumque fert iniuriam.
Insaniam dat æqua vis æqua addita.
Nærum bibatur id, resoluat corpora.*

Quare Medicus vbiq; Dionysus appellatur. Et oraculum
quibusdam præcepit vt Bacchum salubrem nominarent;
Eubulus Bacchum inducit dicentem:

*Prudentibus viris ego tres misceo
Crateras, vinum sanitatis gratia i
Primum bibunt hunc: grati amoris alterum,
Dulci voluptatisque. At inde tertium
Somni: bibunt hos turba: nam prudentium
Redeuntium domum. Nec est inde amplius,
Quartus virorum potus, ast iniurie.
At quintus est lasciuie. Est lasciuie
Sextus sacratus. Suggillationibus*

Es

*Fst septimus. Vocantis est octauus hinc.
Fst nouus ira. Qui sequetur improbus
Inianiens expellit inde ceteros.
In parua uaja si meri multumiacis,
Subuertit intus omne quam facillimè.*

Epicharmus: Ex sacrificio conuiuuium, ex conuiuio potio facta est, ex qua lasciuia, ex ea furia, ex his leges, per quas compedes, uiderationes & arumnae; Panyasis poeta primam Gratias potionem attribuit Horis & Baccho: secundam Venerei & rursus Dionysio, tertiam iniuriae & nocumento. At iuxta Euripidem:

Sunt primum lasciuienti uerbera.

Vnde Dionysij & iniuriae eundem esse ortum, nonnulli arbitrati sunt.

Alexis:

*Natura uini fit viro similima
Quodammodo, nam sicuti uinum nouum
Necesse deferuere, sic necesse fit
Nouum uirum. Primum graues iniurias
Deponere, atatis vigorem floridum
Mox asperum fieri, negotijs tot &
Quot dico liberum haurientem protinus
Dementiam supernatantem, idoneum
Tunc esse potu: Rursus & firmare se,
Et praecurre suauiter reliquis dies.*

Nam ex poetæ Cyrenæi sententia:

*Vina uiros ingressa tenent par robur, & ignis,
Vix tantum Libyci fluctuat unda maris
Quum Borea, tristique Noto subuertitur aequor.
Pectore nudantur condita quæque mero.*

Quamuis alibi aduersatur Alexis:

*Nihil uidetur conuenire cum mero
Mortalium natura: uina querimus
Antiqua, suauis est minime senex homo.
Hic mordet, illud latiores nos facit.*

At Panyasis:

*Est cibus igni par uinum meri alibus ipsum.
Cuius vis medicina mali, medicina dolorum.
Maxima letitiae pars, & splendoris in ipsis
Saltantum Choreis, & dulci munere amoris.
Quare epulis inter late potare iubemus.*

*Nec ueluti puerum dapibus saturare paratis,
Latitiae oblitum praesentis, quæ tibi multa est.*

Et rursus;

*A superis homini uinum gratissima dona.
Conueniunt illi cantus, choreæ simul omnes.
Illi conueniunt & dulcis munera amoris.
Omnes mortali pepulit de corde dolores
Parsius hoc haussum, triste immoderatus uiso.*

Domum quandam in Agrigento huiusmodi de causa fuisse Triremem appellatam Timaeus Tauromitanus scriptum reliquit: Iuuenes quidam ob ebrietatem amentes, uino calefacti eo usque dementiae processerunt, ut se in triremi nauigare, & mare magnopere esse perturbatum, arbitrarentur. Deinde ita dementes facti sunt, ut omnem domus supellectilem unam cum lectis proiecerint: nam uisus orat nauis gubernator nauem exonerari oportere ob tempestatem dixisse. Sed cum multi congregarent, diriperentque; ea quae proiecta fuerant, neque tamen iuuenum dementia idcirco uel die sequenti deferuisset, accesserunt militum duces in domum, ubi laborantes nauis etiam tum iuuenes iacebant: quibus interrogantibus responderunt iuuenes, se ob tempestatem defatigatos superuacaneis oneribus nauem exonerare oportuisse. His admirantibus dudum iuuenum stuporem, unus eorum iuuenum qui maior aetate reliquis esse uidebatur, Ego inquit uiri Tritones ob timorem me in hos thalamos proiecti, ut quam maxime liceret inferius iacere. Veniam igitur duces mentis eorum alienationi concedentes, iubentisque non plus uini bibere quam conueniat, eos dimiserunt. Iuuenes gratiam se habere facti sunt, nam si portum tantam euadentes tempestatem attigerimus, dixit quidam, uos manifeste seruatores nostros inter ceteros Deos marinos in patria nostra constituemus, tanquam nobis salubriter apparentes. Hinc domus illa Triremis dicta est. Ad hæc Philochorus multum bibentes inquit, non solum seipfos qualescunque sint patefacere, sed unumquemque aliorum, libertatem loquendi ex uino adeptos decere. Vnde uinum & ueritas idem dicitur. Ut dictum illud: Ostendit mentes hominis. Atque in Dionysij templo uictoriae signum est tripodis, nam ex tripode loqui dicimus uerba loquentes. Est autem cognitio dignum Dionysij tripodem

esse cratera; erant enim antiquitus duo tripodum genera, sed ut ambo lebetes appellarentur vsus obtinuit. Alter eorū igni imponebatur, qui balneator dictus est. Aeschylus:

*Cepit tripos statim domesticus lebes
Assuetus ignem stare qui fuit super.*

Alter tripos crater dictus fuit. Homerus:

Intactos tripodas septem.

In hoc vinum miscbatur, atq; hic veritati aptissimus est tripos. Quare sicut Apollini ob diuinationem, ita Baccho ob ebrietatem conuenit. Tripos aeneus inquit Samus Delius, non Pythicus, sed quem nunc lebetem appellant. Isti erant igni nō tacti, in quibus vinum miscbatur, illi balneatores & igni apti, in quibus aquam calefaciebant. Ex illis aliqui erant auriti tres pedes habentes pro sustentaculo, & hi tripodas nominabantur. Vnde Ephippus:

*Loqui meri te multa cogit copia,
Referre vera nunquid aiunt ebrios?*

Antiphanes: Celare Phidia

*Duobus exceptis valebis omnia.
Vinum bibens, amore captus improbo,
Vtrumque si negetur ex sermonibus,
Oculis & ex ipsis patebit protinus.*

Celentur haec, semper tamen magis patent.

Philochorus Amphictyonem scribit, Atheniensium regem primū omnium vinum miscuisse, quippe qui mistionem à Dionysio didicisset: quare rectē se habuisse homines ita bibentes, ait, qui prius mero flectebantur, atq; idcirco Dionysio Recto in Horarum sacello aram fuisse erectam: illa enim fructus vitium nutriunt. Apud aram ipsam Nymphis etiam aram extruxit, monumentum mistionis faciens vino vrentibus, quia Bacchi nutrices Musae fuisse dicuntur. Legem praeterea sancitū tantum vini non misti post cibos sumere, quantum satis esset ad gustādum, ob indicium virtutis boni Dei: At reliqui misti quantum quisque vellet. Iouis praeterea seruatoris nomen inuocare constituit memoriae gratia bibentium, quod sic bibetes salutem sine dubio consequentur. Plato libro de legibus secūdo, vini usum scribit sanitatis gratia nobis fuisse concessum. Ex ebrietatis habitu cum Pardali & Tauro Bacchū comparare solent, quia ad vim conuerti temulentos faciat. Alcæus; aliquando mellei,

A mellei, aliquādo acutioris tribulo secreti perpetrator. Sunt qui iracundi fiant ex vino, qualis est Taurus: vnde Euripides; Tauri iniurij, & ex cornibus iracundi. Ob robur nonnulli fūt ferini, vnde pardalis forma: quare optimē quidem Ariston Chius suauissimum esse potum dicit, cum dulcedine & tranquillitate communicantem. Hinc nonnullos, quod nectar appellatur, id circa Olympum Lydiae montem praeparare dicunt, vinum & fauos commiscentes, addentesque flores odoriferos. Animaduerti tamen Alexandridē nectar non potū, sed cibū deorū existimasse. *Nectar mandens edo:*

*Ioui ministrans ambrosiam bibo, & simul
Magnam alloquor Iunonem vbi mihi libet,
Veneri assidens.*

Aleman, ipsum nectar ederes. Sappho, Ambrosia mistus est crater. Hermes; Serpsit capiens propinare vina diis. At Homerus potum nectar putauit. Ibycus affirmat Ambrosiam ad mellis naturam nonocplam habere dulcedinem, mel dicens nonam Ambrosiae partem habere secundum suauitatem.

Nullus meri est amicus idem qui malus.

B Est quando Bacchus bis satius cum pessimis
Nunquam iocesus, haud rudem sedet prope.

Alexis vinum copiosē bibentes nugaces facere asserit: sic etiam qui Epigramma illud fecit in Cratinum.

*Est Sonipes vati velox in carmina Bacchus;
Si sis potus aquas, vtile nil facies.*

*Dixerat haec Bacche expirans haud vtrius odorem
Cratinus, totum at vas grauiter redolens,*

*Leta coronatus cantabat carmina, erines
Vt tu Bacche hederam redimitus erat.*

Polemon in Munychia Acratopotem Heroem coli solitum scribit. Apud Spartanos Matronem & Cerdonem Heroas à coquis quibusdam in Phiditiis constitutos fuisse. In honore habetur Dipneus in Achaia qui à cornis cognomen accepit. Ex sicco nutrimento neque scommata nasci possunt, neque poemata tumultuaria fieri, nec insolentia, aut animi omnino elatio. Probē igitur dictum illud se habet;

*Nunc vbi sunt animi quos audijt inelyta Lemnos,
Donec edebatur carnes, spumantia vino*

Pocula siccantes?

Circumscribendum est autem hoc carmen, vt Aristarchus Grammaticus significauit, quod Græcos gloriari facit ob carnis voracitatem. At non ex omni animi tranquillitate repletionéque iactantia nascitur, & cauillationes, & derisiones, atque ex alienata mente, & mendaciis apta, sicut accidit ex ebrietate, quare Bacchilides:

Necessè sit vt dulce sumpsum poculum

Foveat calorem Cypridus,

Spes calfacit mentes deinde concita

Bacchi vigore muneris.

Hinc desuper curas viris mittit graues,

Dum mania ipse concutit.

Monarcha solus is sit omnibus viris.

Auro ac elephante splendida

Domus renidet. Alta nauis per mare

Framenta portat maximas

Aegypti spes, mentem bibentis excitat.

Sophocles ebrium esse nocuenti solutionem nominat: alij poetæ vinum fructum telluris opimum. Et poetarum Rex Vlysses ita dicentem inducit:

Qui fuerit dapibus satiat, & vberè vino,

Is totam pugnare diem sufferre valebit. Et quæ sequuntur.

Ex vino comœdiæ, & tragœdiæ in Icario Atticæ loco primum sunt inuentæ, atque ipso vindemiæ tempore, vnde tragœdia primum comœdia dicebatur.

Dedisse pacantem viris vitem mala.

Rapto mero non amplius Cypris valet.

Superstes est tum dulce nil mortalibus,

Euripides ait in Bacchis, & Aftydamas, mortalibus tristitiæ remedium ostendit vitem viniferam. Nam vir semper plenus sit negligens, temperatè bibens prudens, vt ait Antiphanes:

Non ebrio mentem bibo dignoscere

Quantum mihi sat sit legendis literis, firmè inquit Alexis.

Seleucus non fuisse antiquorum morem attestatur aut multum vinum bibere, aut aliud suauè sumere, nisi id deorum gratia fieret, vnde Thœnas Thalias, & methas nominarunt. Has quia propter Deos se ebrios esse oportere ducebant, illas quia deorum gratia congregabantur, & conueniebant,

hoc

A hoc est enim conuiuium lautum. At methyin inquit Aristoteles est in sacrificijs vino vti. Diis paruum sacrificantes census, boues mañtantibus religiosiores esse putauit Euripides: significauit sic per finem sacrificiij ipsum Homerus: *Μεθύειν τὸ δῶρον.*

Crede mihi finis non est iucundior vllus

Quàm cum per populum funduntur gaudia totum.

Teletas etiam maiores festiuitates appellant, & cum sacra quadam constitutione, ob impensas quæ in eas sunt magnificas. Nam telin impendere significat, vnde polyteles multa impendentes: cutesq; pauca impendentes: Alexis: *ἄν.*

Vti bona cui sorte contigit viro

Oportet inde viuere huic semper palam:

Donationemq; omnibus superum Teum

Fecisse apertam. Qui dedit bonum putat

Se gratiam referre quæ fecit bene.

Quisquis Deorum celat alia munera,

Et se mediocri sorte dicit viuer;

Illiberaliter videns hunc viuere;

Inutilemq; cuncta mox rapit Deus.

Non gaudet poculis qui ab atatis suæ initio aquam bibere consuevit: Hefiodus in Melampodia:

Dulcè etenim gratis inter conuiuia lauta
Atulceri verbis, saturato corpore primum.

De aquarum natura & earum varietate
pro diuersitate locorum, de fontibus item, & abstemijs.

CAP. II.

Nvlli nostrum in mentem venit quidpiam de aquis dicere, ex quibus etiam vinum fit, famosissimo præsertim Pindaro omnium rerum optimam, bonam aquam dicente. Quam & diuinissimus Homerus maxime alentem dicit, vbi alnorum à loue nutritarum nemus est, qui etiam laudat eius claritatem,

Labuntur pura, fontes hic quattuor vnda.

Et leuem aquam primum facit, quam desiderabilem appellat. Suauem nominat Titaresium fluium, qui cum Peneo admiscetur: De aqua mentionem facit quæ purgat, quam Praxagoras etiam bonam esse dicit:

ἀπὸ τῆς
τρυφῆς, id
est à face.

Θείων, ὅτι
ἄνα, μίθην.

Abstergit quamvis squalentia quæ sunt vnda bona.
Demittit aquam dulcem ex Plate, Platem Hellepontum esse inquiens. de altera ita scribit;

Propter aquam dulcem nigras statuere carinas.

Novit & aquæ tepidæ naturam ad vulnera, Eurypylum siquidem vulneratum illa conspergit: sed si sanguinis fluxum sistere oportuisset, frigida conveniebat, quæ sanguinem ipsum conuerteret, & constringeret. Calida ad mitigandos dolores conspergit, quæ illos possit demulcere: nam apud Homerum tepidum est calidum, quod etiam in his fontibus expressè demonstravit, qui apud Scamandrum scaturiunt, inquit enim:

Vnda sunt calida hinc, fumusq; attollitur altè

Ad caelum, veluti flammis crepitantibus ignis.

Et profecto illa aqua calida est, ex qua ignis vaporatio eleuatur, & fumus ignitus. De aqua alterius fontis ita scribit:

Grandinis æstiva sunt illa simillima rivis,

Atque nivis gelidæ, Crystallus qualis ab vnda.

Consuevit & nuper vulneratis sanguinem defluentem calidum dicere, nam de Agamemnone sic scribit;

Donec sanguis ei calidus de vulnere cessit.

Et de ceruo percusso fugiente per translationem;

Dum genua, & sanguis calidus fecere vigorem.

Athenienses tepidum metaceras appellant, ut testis est Erato sthenes: aquosum enim dicit & metaceras. ex aliis aquis eas quæ fluunt ex petris, obscuras nominat tanquam inutiles. At fontanas aquas per terras fructuosas plurimum labentes cæteris omnibus aquis anteponit. Velut etiam Hesiodus:

Illimes labuntur aqua, fontesq; perennes.

Et Pindarus, Dulcis diviniq; aqua Tilphosæ ex pulchro fonte. Est autem Tilphosa fons Bœotia, ex quo scribit Aristophanes Tiresiam bibisse, qui cum frigus ob sensum ferre non posset, statim mortuus est. Scribit Theophrastus in libro de aquis, Nili aquam fertilissimam esse & dulcissimam, quam obrem venter bibentibus soluitur ob nitrosam admistionem. Idem in libro de plantis alibi dicit, aquam esse filiorum feracem velut in Thepsis, & in Pyrrha sterilem, ex dulcibus aquis quasdam esse steriles vel certe parum fecundas sicut quæ in Phæta & Tarrha. Ob siccitatem quandam aqua venenata fluxit circa Nilum, quapropter

quapropter multi Aegyptiorum periere. Mutari non aeras solum aquas asserit, sed salfam etiam, & rotos fluuios. Sicut qui in Cithærone est, apud quem Iouis Marini templum est erectum: quod ideo accidit, quoniam multa fulmina cadunt circa eum locum. Reliquæ sunt aquæ corpulentæ, nescio quid gravitatis in se continentes ut quæ in Trœzene, quæ statim gustantium os implent. Earum quæ sunt apud metalla circa Pangæum, hyeme vas ducens habet nonaginta sex proportionem, at æstate quadraginta sex. Siftit autem ipsam frigus & magis condensat, quare eum sicut in Gnomonibus per hyemem horas non auget, sed tardat, cum ob glaciem tardior fluxus efficiatur: quæ circa Aegyptum accidere dicit, ubi melior est aer. Salsæ aqua magis est terrestris, maioriq; indiget digestionem: velut marina, cum dissimilem calidiorémq; habeat naturam non ita congelatur. Eadem de causa peiores sunt, quæ graviores, asperiores, & frigidiores. Aliæ difficiliter si digeruntur, quia multum habent terrestre, aliæ ob frigoris abundantiam. Quæ facile calefiunt, sanæ habendæ sunt & leues. Est aqua quedam in Cranone paulum calida, quæ duos vel tres dies vinum sibi admistum conseruat. Quæ fluunt per canales, stativis, sapius sunt meliores, percussæ enim sunt molles, quare & quæ ex nivibus fluunt aqua, utilis admodum esse videtur. Nam quæ magis potui apta, sursum trahitur, & ab aere postea percucitur, quo fit ut pluviam aquæ, & quæ ex glacie manant, sint meliores, quia leuiore: signum autem est quod & glacies ipsa reliqua aqua reperitur leuior. Quæ sunt frigida, & asperæ sunt; quia terrestres. aqua quæ est corpulenta calefacta calidior, frigidata fit frigidior. Eadem ratione aqua montana magis est potui apta, iis quæ sunt in planitie, minus enim habet terrestris immistum. Facit etiam colorem aquarum illud terrestre: nam quæ est in stagno Babylonæ rubra fit per aliquot dies. Borysthenis aqua quibusdam temporibus est violacea, quamvis valde sit tenuis, cuius rei illud est argumentum quod in Borealibus supernat ob leuitatem. Multis etiam in locis sunt fontes potui apti, & magis vino similes, velut qui circa Paphlagoniam, ad quem incolæ dicunt ad bibendum accedere. Salsæ sunt aquæ apud Sicanos Siciliae & cum acritate. in Carthaginensium regione

ons est, cuius id quod subsistit oleo est persimile, sed nigrius colore, quod fecerentes ad pecudum iumentorumque vltum accommodarunt. Apud alios sunt fontes qui pingue nescio quid habeant, velut qui in Asia, de quo Alexander scripsit se olei fontem inuenisse. Ex aquis calidis, alia sunt dulces, sicut quæ apud Capras Ciliciæ, & circa Tragafas in Larissa Troiæ: Circa Magnesiæ & in Melo, & Lipara. in Prusa verò apud Olympum Myiæ, quæ regie aquæ dicuntur. In Asia apud Trallem, & Charocometem fluuium. Nyssam præterea ciuitatē ita esse pinguem ferunt, vt neminem oleum emere oporteat; huiusmodi sunt & in Pago Dascyli. Quæ sunt in caruris siccæ sunt, & valde calidæ. Quæ circa pagum Menis in Phrygia, asperiores sunt & magis nitrosæ. Velut quæ in Leonte pago Phrygiæ. Apud Donyleū suauissimæ bibuntur. Potui aptæ non sunt omnino quæ circa Baias, vel Baias Italiæ portum. Qui fontis Pirenes dicti in Corintho aquam ponderauit, omnibus aquis totius Græciæ leuiorem illam inuenit. Non enim credidit Aristophani comico dicenti cum aliis multis in rebus, tum quòd optimam omnium habeat aquam, agrum Atheniensem excellere. Dicit enim, Qualia producit regio Hipponice omnibus totius terræ habitatæ præstantiora, mel; panes, ficus, ficus per Iouem fert certè: greges, lanas, myrti fructum, victimas, cascos, aquam egregiam, ita vt quispiam statim se Atticam aquam bibere cognoscat. Eubulus Chæramonem tragicum aquam fluminis corpus appellasse scribit;

Vbi reliquimus viri septos greges,

Et fluminis corpus viam fluctus dedit,

Rigata nostra vis aquarum flumine est.

In Teno fons est, cuius aqua vino non miscetur. Herodorus libro quarto, Hypanium scribit ex fontibus effluentem per quinq; dierum spatium esse exiguum, & dulcem, post alios dies quatuor esse amarum, quodam amaro fonte se illi adiungente. Theopompus apud Erganem fluuium aquam asperam esse dicit, quam bibentes fiunt ebrii, tanquam vinum potauerint. Aristobulus Casandrus fontem in Mileto esse aserit qui Achillius dicitur, cuius aqua fluens est dulcissima, quæ consistit, salsa. Hac aqua Milesios fama est Heroem conspersisse, cum Strambelum Leleg

A Lelegorum regem interemit. Fertur etiam in Cappadocia aqua esse optima & plurima quæ non corrumpitur etiam si non fluat, nisi currat sub terram. Ptolemæus rex libro commentariorum septimo ita scribit: In Corintho nobis per Contoporiæ dictæ promontorium procedentibus fons obuius est factus, qui aquam niue multò frigidiorē emittit, ex quo multi non bibunt, nisi aqua longinquam esse à fonte expectent: Ipse verò se ipsum bibisse scribit. Phylarchus fontem quendam in Clitorio monte esse ostendit, ex quo bibentes vini odorem postea sufferre non possunt. Clearchus aquam refert velut lac albam appellari, vinum velut nectar, rubicundum, mel & oleum viride, at quod ex vnguentis est confusum, nigrum. Eubulus aquam solam bibentes bonos dicit esse inuentores, quod vinum quasi velū mentibus nostris offundat. Quos iambicos versus reperit & Philetas, tot quot Rhetores ad aquam dicens, hinc paulum quiescens. Rursus Amphiscomicus:

Vt est, videtur sermo inesse poculis.

Multa aquam stupor venit bibentibus.

Et Antiphanes:

Merum mero, malum malo propellere.

Tubam tuba, præcone clamantem virum.

Sonum sono, lanamq; mox tribulo.

Superbiam superbia, Callistratum

Coquo, sugillis & virum pugnis ferum.

Discordiam discordia, sic prælia

Bello, laboribus laborem, faminam

Sic femina, litemq; lite trudere.

De aqua etiam indilutam nomen antiqui dixerunt. Sophron, aquam indilutam in calicem. Phylarchus Theodorum Larissæum abstemium fuisse scribit, qui crebrò alienatus erat ab Antigono Rege. Idem narrat Iberos omnes aquam bibere, quamvis omnium hominum sint ditissimi, atque semel quotidie comedere ob parsimoniam, vestibus verò magnificentissimis indui. Refert Aristoteles & Theophrastus Philinum quendam, nullo alio cibo per totum vitæ suæ spatium vltum fuisse, quàm solo lacte. Pythermus vnus ex iis tyrannis, qui Athenis imperarunt, scribit Glauconem, abstemium fuisse. Hegesander Delphus Anchimolum & Moschum in Helide philoso-

phantes , donec vixerunt semper aquam bibisse , testatur ; atque cum solis sicubus vescerentur nihilominus corporibus fuisse robustis , ac eorum sudorem ita fuisse grauem , vt omnes odorem vitarent in balneis . Matris vir Atheniensis donec vixit , vel nihil , vel certè parum præter myrri fructum comedit : à vino , & ab aliis omnibus abstînuit , præter quàm ab aqua . Abstemius fuit etiam Lamprus musicus , de quo Phrynicus laros conquestos esse dicit iis diebus , quibus mortuus est Lamprus vir aquæ potator , sonorus , ac valde sapiens , Musarum ariditas , lusciniarum febris , hymnus Plutonis . meminit & Macho comicus de Moschione abstemio . Aristoteles in libro de ebrietate , falsos cibos nonnullos comedisse scribit , ac sine siti fuisse , inter quos Archonides fuit Arguius , & Mago Carthaginensis , nam deserta arida ter pertransiuit , farinas siccas comedens , & non bibens . Polemon Academicus ab anno vitæ suæ trigésimo incipiens , vsq; ad finem aquâ bibit , vt testatur Antigonus Carystius . scribit Demetrius Scepsius Dialectem Peparethium donec vixit aquâ frigidam bibisse . Ipse de seipso fide dignus est autor Demosthenes orator , qui dicit se solam aquam bibisse per quoddam tēporis spatium . Hæc igitur ait Pytheas ; nunc verò Demosthenem & Demadem concionantes aspiciite , & quemadmodum contrariam vitæ rationem assumpserint , hic enim aquam bibit , & noctes , vt aiunt , laborat , ille verò lenocinatus , & ebrius singulis diebus , ac ventrosus coram nobis in concionibus versatur . Hæc ab Euphorione Chalchidensi scripta reperiuntur ; Lasyrtas Lasiionius cū velut cæteri homines potu non indigeret , vrinam tamen veluti cæteri emittebat : atq; multi id desiderio quoddam obseruare conati sunt , neque prius credebant , quàm id quod accidebat , inuenissent : qui etiam æstatis tempore per triginta dieŕū spatium absidentes , & à nulla re salsa abstinere eum videntes , vesicam illius verè habere arbitrati sunt : vtebatur & potu , quâuis eo non indigeret , ad varias epulas mutandas . Suauè est , inquit Antiphanes ; atq; inter maximè vulgata , satur cūm sis , & aliquid nouum comedas , duplicem te capere voluptatem . In ducitur ab Herodoto libro primo Perfarū rex ex Choaspe apud Susam fluente , aquam bibens : ex quo etiam solus bibit , quem plurimi currus quatuor rotarum à mulis tracti ,

huiusmodi

A huiusmodi aquam ferentes in vasis argenteis , sequuntur . declarat Ctesias Cnidius quomodo aqua hæc Regia sequebatur , & quomodo in vasis posita afferebatur , eam & leuissimam esse inquires , & suauissimam . Secundus Aegypti Rex cognomento Philadelphus , cū filiam suam Berenicem Antiocho Assyriæ Regi despondisset , magnis impensis curauit vt Nili aqua ad eam affereretur , vt solius huius fluminis aquâ filia sua biberet , velut author est Polybius . Heliodorus illustrem scribit Antiochum , què Polybius insanum , ob res gestas appellauit , fontè in Antiochia vino miscuisse , & Midam Phrygium dicit Theopompus fecisse , quando Silenum capere per ebrietatem voluit , qui fons est medius inter Medos & Pæonas , Innâq; nominatur , vt ait Bion . Staphylus vini mitionem cum aqua Melampodem inuenisse voluit , atq; aquam magis quàm vinum digerere affirmat Pliftonicus . verū est profectò quod intensè bibentibus , non ordinatè stomachus disponitur , sed offenditur potius , & sæpe eorum generatur corruptio . Oportet igitur sanitatis studiosos exercitationibus mediocribus vti , ne nimium sudent , & lauacris ita , vt corpora madesfaciant , ac mollia reddant .

B Postea aquam bibere tanquam vtilissimâ , hyeme quidem & vere calidam ferè , æstareq; frigidam , ne stomachum soluat ; ac mediocrem bibere oportet multitudinè , quia præassumpta est hæc bonæ habitudinis gratia , ne sincerū vini robur per membra diffusatur , & ne extremis incidens vasculorum obstit . Quòd si quis nostrum difficulter id facit , dulcem aquam , vel calidam præassumito : hinc vinum maximè quod dictū est Protorpon Lesbiū dulce , quia optimè disponit stomachū . Vinum quod dulce est , caput grauat vt scribit Hippocrates in libro de Diæta , què aliqui de Morbis acutis inscribunt , alij de Ptsifana , alij in Cnidias sententias , vbi hæc leguntur : vinū dulce minus caput grauat quàm res vinosâ , minus mentem aggreditur , & per viscera melius quàm reliquum digeritur . At nõ oportet præbiberè , quemadmodum bibunt Germani , inquit Poldionius , hos enim ferunt in symposiis benignè complexos venas in fronte abscindere , & sanguinem defluentem in poculo miscentes bibere , summum amicitia terminum attingisse existimantes , cum sanguinem vicissim inter se deguttarint . Post huiusmodi potum caput vnguentis perungunt , & maximè ro-

faceo

faceo, atque si his minus contingerit, melino oleo, ut aliquid effundant post potum, vtuntur, & ne offendantur vini vapore; at si neque hoc concedatur, irino vtuntur vel nardino: non insulse igitur dixit Alexis:

Nares is vngit sanitatis maximam

Partem, cerebrum odoribus iolans bonis.

Euitare oportet crassa vngueta: aquam bibere oportet quae tenuis sit aspectu, & pura, quae pondere sit leuis, & nihil in se terreste contineat. Aqua quae mediocriter fuit calefacta, refrigerata bona est, & in vas argenteum, vel aereum coniecta, non facit quidpiam venenosum. Aqua quae cito calescit, & aequè celeriter frigescit, semper est leuior, vt ait Hippocrates. Mala aquae sunt, quae legumina tardè coquit, nam illae huiusmodi sunt nitrosae, & saltae. Hippocrates in libro de Aquis, bonam aquam appellat magni pretij; at statuas, difficiles; velut stagnorum & paludum: sunt etiam fontanae magna ex parte asperae. Nonnullos esse scribit Erasistratus, quia quas vel pro pondere probet, nulla inuestigatione: licet Amphiarati & Eretriae aquae collatae; quarum, cum haec sit bona, illa mala, nulla profus ponderis differentia inueniatur. Hippocrates in libro de Locis, eas aquas dicit esse bonas, quae ex altioribus locis defluunt, & ex collibus ficis: haec enim sunt dulces, & purae, & parum vini sufferre valent: hyeme praeterea sunt calidae, aestate frigidae. Maxime eas omnium laudat, quae cursum versus orientem solem couerterint, & praecipue versus orientem aestiuum: quia orientales splendidae sunt, & bonum habent odorem, & sunt leues. Diocles aquam digerendi vim habere testatur, non inflare, refrigerareque mediocriter, visum seruare, caput non grauari, moueréque animum, & corpus. Eadem refert & Praxagoras, qui pluuiam insuper laudat. Euenor lactes, & bonam esse dicit Amphiarati aquam, si cum ipsa Eretriae conferatur. Quod autem aqua nutriat, id considerantibus manifestissime patet, quod animalia quaedam haec sola nutriuntur, velut cicadae.

De lacte, melle, & visibus eorum.

CAP. III.

Multa etiam alia humida nutriunt velut lac, pitisana, vinum: & lactentia lacte nutriuntur, & multa hominum

Anum genera lac bibentia viuunt. Fama est Democritum ipsum Abderitem fuisse ob senectutem penè furiosum, atque cum vitæ pertaesum esset, subtrahere sibi nutrimentum singulis diebus consueuisse: sed cum dies Cerealium sacrorum esset propinquus, rogatus mulieribus ne moreretur per id tempus, vt sacra celebrare possent, paruit, & vas sibi melle plenum adferri iussit: inde ferunt hunc virum multos dies vixisse, cum solo melle vesceretur, atque deficiente melle post hos dies, mortuum fuisse. Suauissimum mel enim Democrito esse solebat, qui etiam interroganti viro quomodo quispiam sanus viuere possit, Si exteriora oleo inquit, interiora melle irriget. Erat etiam Pythagoricorum cibis panis cum melle. Aristoxenus eos sine morbo viuere posse asserit, qui eadem semper in prandis comedant. Lycus multum Cynrios viuere scribit, qui apud Sardonem habitates melle semper vescuntur, quod plurimum apud illos nascitur. Vide praepositorum omnium atque obiectorum quaestiones.

De ieiuniis, & semel quotidie edentibus.

CAP. IIII.

Anestis nestis videlicet, a literae Pleonasmio positum Aest apud Cratinum, sicut stachys, astachys.

Nec ieiunium enim venisti ad prandia primus.

Famelicus nomen est apud Diphilum.

Famelicos multum viros labor malos

Videre nudos, querstantes omnia

Novisse, & ante tempus vsque.

Et Antiphanes,

Vnum hoc habet malum, est

Famelicus semper, virum in Thessalum

Certe refers. & Eubulus,

Zethum venire praecipit campum in bonum

Thebarum vt incolat, velut patet, nam ibi

Est dignior panis. Fame tu percutus

Gravi vsque Athenas ipse mox clarissimum

Transire iussisti inclytas Amphionem.

Non filij est prona Cecropidum fames

Auras vorantibus, comedentibusque stem-

*apud vñ-
tis, & a-
rus & s-
xv.*

De solis comedentibus sic meminit Alexis.
*Solum virum priuatum edentem vt videris,
 Pœticas odas nec optantem, feras
 Hunc perdidisse dimidium vita statim,
 Hunc artis & partem bonam, vix viuere
 Potest vterque.*

De nogaleumatis edulis, & parasitis.

C A P V T V.

NOgaleumata autem suauia edulia vocitabant. A-
 rus, culta hæc nogaleumata.

Alexis: Thafus vini

Partem dei mox rigauit alteram,

Ediſque nogaleumata. & Antiphanes,

Cum puniceis malis racemos, plurimos

Palmeq; fructus, atque nogaleumata.

Appositum Philonides, Autositum Crobylus, Parasitum,
 Autositum, Anaristetum dixit Eupolis. Anancoſitum Cra-
 tes. Nicoſtratus, adoleſcentulus vt fors tulit caput ſcalpens,
 clamydéq; indutus, in terra frugaliter comedo. Prandium
 cœnz coniunctum dixit Alexis:

Nobis adesseſt ex quibus cum prandio

Cena simul.

Postea surgentes vt quisque voluit decubimus nomen-
 clatorem non expectantes, & cœnarum gubernatorem.

*De Triclinijs, & quatriclinijs, & reli-
 quis per ordinem, de stratis
 item, & rapetibus.*

C A P V I.

TRiclinia & Tetraclinia & septemclinia atque ex se-
 quenti numero antiquis aderat. Antiphanes, Ducens
 nos tres in Triclinium. Phrynichus, Septemclinia domus
 erat pulchra: postea hoc nouemclinium, & quinque lectos
 Siculos: dic aliud, sicula puluinaria quinque. Amphis, Non
 substernes vnquam triclinium? Anaxárides, In triclinium
 statim

A statim ductus est, & harmoniæ ad senem; cœnacula aperi,
 domum riga, sterne lectos, ignem fuscita, craterem accipe,
 vinumque misce suauissimum. Nunc verò stratorum com-
 positionem non quòd circumiciant, & subiiciant, distin-
 guant. Plato inquit Philosophus. At eiusdè nominis poëta
 ita scribit. Postea in lectis pedibus eburneis, stratis purpura
 tinctis, in Puniceis panis, & Sardiaceis ornatus iacet. Flo-
 ruir ipsa varietatù textura maximè artificiosarum in stra-
 tis, Aceſa & Helicone Cypriis eas facientibus: erant hi am-
 bo textores famosi, atque Helicon fuit Aceſæ filius, vt ait
 Hieronymus. Inſcribitur in Pythiis in quodam opere:

Hoc Helicon Aceſæ fecit Salaminius, huius

Gratia diuina est Pallade dante manu.

Cuiusmodi erat Pathymias etiam Aegyptius. Quantopere
 lætor inquit Ephippus, vbi strata rotas olent, & vnguentis
 lotus conſpergor. Aristophanes:

Stratis olenibus iaces noctem bene

Totam, subigens dominam.

B Strata ex struthiocamelis scribit Sophron magno in pretio
 fuisse. Maximè admirabilis Homerus stromata inferiora,
 alba scilicet, nò etiã tincta coloribus, & variata, pannos ap-
 pellar: at peristromata, tegmina, quæ primi Persæ pulchra
 inuenerunt, & dictos instratores, vt inquit Heraclides: vt or-
 namentù haberet stragula, & mollis esset tactui. Timago-
 ræ igitur Cretenſi, vel Entimo ex Gortyne, vt voluit Pha-
 nias Peripateticus, qui Themistoclis imitatione ad Regem
 venerandi gratia venit, tentoriù egregiæ pulchritudinis, &
 magnitudinis largitus est Rex: lectù præterea argenteos pe-
 des habentem, & stromata magnifica, & cum qui sterneret,
 Græcos enim sternere nescire dicebat: accersebatur ad co-
 gnatorum etiã conuiuium vir hic Cretenſis, ita Regè oble-
 ctans, vt nullus antea Græcorum, sed neq; postea: nam inter
 affines etiã honor ei præbebatur. Timagoras verò Athenic-
 ſis genua Regi flectens, & maximè veneratus, eadem non
 conſecurus est, sed ex iis quæ Regi appofita fuerant, quedam
 ex mensa ei missa sunt, Antalcidæ Laconico suam coronam
 vnguentis perſuſam miſit. In Entimum & multa alia con-
 ferebat, atq; in conſanguineorù conuiuia accersebat, quam
 rem grauiter ferre Persæ viſi sunt, quòd honor aliò tranſ-
 ferrebat, & militia rursus in Græciam eſſet tranſitura.

Missit

64 ATHENAEI DIPNOSOPH.

Misit & lectum pedibus argenteis ad illum, & stratum, & vmbaculum, summitatem habens floridam, cœlôq; persimilem, & cathedram argenteam, pileum auratum, phialas aureas, gemmisq; distinctas, & centum magnas argenteas, crateres argenteos, adolescentulas seruas centum, & totidem pueros: aureorum nummorum sex millia, præter ea quæ ad vsum quotidie suppedibat. mensas etiam misit eburneis pedibus ex orbibus vocatæ sphendamniæ compositas. Cratinus; Mensæ tripodes sphendamniæ.

De mensis antiquis.

CAP. VII.

Quum tripodem mensam Cynicus quidam dixisset, indignabatur apud sapietem Vlpianus, dixitque; laborabo ego magnopere hodie ob has dubitationes, unde enim huic tripods? nisi forte Diogenis baculum cum pedibus dinumeratis, tripodem appellarit, cum omnes mensas dicat hæc positas. Hesiodus in Ceycis matrimonio; (quæ poëtæ carmina quamuis excludantur à Grammaticis, mihi antiqua tamen esse videntur,) tripodes mensas appellat. Xenophon quoq; scriptor elegantissimus in libro de Ascensu septimo ita scribit; Tripodes omnibus illati sunt, qui ferè viginti erant pleni carnibus diuisis, & postea: Maxime verò mensæ apud externos semper positæ erant. Antiphanes; Postea quàm tripods captus est, & præ manibus habebamus. Eubulus, Tripodes hi quinque tibi, & quinque, quinqueq; sumæ partis ero exactor. Epicharmus;

*Quid hoc? tripods est scilicet, quid ergo, num
Habet pedes is quattuor? non est tripods,
Sed ut puto dicendus est hic quadripods.
At nomen est illi tripods, habeat pedes
Ut quattuor, certè Oedipus quondam fuit:
Enigmata haud nosti?*

Aristophanes;

*Mensam pedes nobis habentem tres tulit.
Nam quattuor carebat. postea;
Pedes habentem tres ego vnde nunc feram
Mensam?*

In more positum fuit apud antiquos in cœnis declinanti ei qui cõuiuio excipiebat, schedulam dari, quæ descriptionem haberet

A haberet eorum quæ parata fuissent, vt quod obsonium, prius coquum mittere oporteret, cognosceret.

De prunis Damascenis, & varijs eorum nominibus.

CAP. VIII

DE Damasco celeberrima, & amplissima ciuitate multo antiqui meminerunt, quandoquidem plurima sunt in Damascenorum regione pruna Damascena dicta: nam optimè ibi præcipue fructus hic colitur, ita vt ab alijs plurimum differat, qui alibi nascuntur. Hæc sunt pruna, de quibus, & alij mentionem fecerunt, & Hipponax. Coronam habebam prunorum, & menthæ. Alexis;

*Vidisse me, euge credo nicitarium
In sompnis, dic id mihi, sed accipe:
Tibi corona lata ab aduersario est
Quodam, videbar cingier qua tempora.
Cantorta prunis illa erat, nanque omnia
Hæc visa in ipso sunt loco currentium.*

Hercules, fructus rursus. Vidisti aliquando abomasum bene paratum, vel splenem affatum, condimentisque conspersum, vel prunorum sportulam maturorum? hanc ipsam habet speciem. Nicander, malum, quod dicunt coccygis. Clearchus Peripateticus Rhodios dicit, & Siculos pruna Damascena Brabyla appellare, velut Theocritum etiam Syracusium;

*Fleuntur brabylorum onerati pondere rami. & rursus:
Quàm malum brabyli iucundius.*

Est autem hic fructus circumferentia quidem minore quàm pruna, at gustu idem, nisi paulò esset asperior. Seleucus scribit in linguis Brabyla, Ala, Coccymala, Madrya, esse eadem: nam Madrya esse velut mali fructus, Brabyla quia ventrem bene disponunt, & cibos eiiciunt: Ala, quasi mala, sicut Demetrius Ixion describit in sua Etymologia. Theophrastus pruna dicit, & spondias, sunt enim quasi pruna syluestria. Ararus prunum arborem coccymaleam, & fructum coccymalum appellat. Diphilus Siphnius medicus hæc ait habere succum, facile corrumpi, facileq; excerni, parumque nutrire.

De cerasis, cratago, chamaeraso, & sorbis.

C A P. I X.

Theophrastus in libro de Plantis peculiarem inquit naturam sortita est cerasus. est enim magna, siquidem ad viginti & quattuor cubitorum mensuram crescit: folium mespilo habet simile, asperum, & densius; corticem similem tiliae, florem album, p̄v̄ro sylvestri, & mespilo per-similem, eumque paruis stoculis, velut faui, compositum. Fructus est rubicundus, forma similis melampyro, fabaq; magnitudine. prater id quod melampyri nucleus est asper, at cerasi mollis. Et rursus, cratargus, alius cratagum dicitur, habet folium extensum mespilo simile, prater quod id est maius, latius & oblongius: atq; impressionem non habet velut illud. Crescit haec arbor non magna admodum, neque crassa, lignum habet varium, flavum, & durum: corticem leuem, similem mespilo, solam radicem in profundum agit magna ex parte. Fructum habet rotundum, & quantum est oleaster, qui maturus est & flavus, subluividus. Ex his videtur mihi inquit philosophus cerasum nunc appellatum demonstrare. Asclepiades Myrleanus arborem quandam terrestrem cerasum nominans ita scribit; In Bithyonia cerasus terrestris nascitur, cuius radix est non admodum magna, neque ipsa arbor, sed par rosarum arbori. Fructus in aliis omnibus similis, sed caput grauat velut vinum multo vten-tibus, dolorésque inducit. Haec mihi ita dixisse visus est Asclepiades inquit de sorbis: nam arbor ea ferens, est huiusmodi. Et si quis plures septem fructibus comederit, caput ei grauatur. Aristophanes:

In montibus sunt sorba sponte plurima nascencia.

Theopompus:

Matura sorba, myrti edunt & plurimos fructus.

Crates, certè sunt tempeſtiarum mammæ, velut malum, & sorba. Amphis;

Vt mora morus fert vides, vt roborat.

Glandes, cum maris q; sorba.

Theophrastus, vnde sorbum ferens esus aptum. Quod, agena, Satyricum quandam actum, dubitatur an Python Catanus, vel Byzantius, vel ipse Rex Alexander inuenerit. Multa, inquit apud rhetorem Larenſius, vos ô Græci vobis arrog

A arrogatis, vel quia nominastis, vel inuenistis: ignoratis autem quod Lucullus Dux Romanorum, qui Mitridatem, & Tigranem debellauit, primus hanc plantam ex Cerasunte Ponti ciuitate in Italiam deportauit, & fructum ipsum eodem nomine ex patriâ ciuitate nuncupauit, vt nostri scriptores testantur: ad quem Daphnus, quispiam respondit, veruntamen multis annis antiquior Lucullo vir quidam eximius Diphilus Siphnius, qui Lyſimachi Regis tempore floruit, vnus ex Alexandri successoribus, de cerasis mentionem facit ita scribens: cerasa conferunt stomacho, boni sunt succi, & bene nutriunt, in frigidis sumpta conferunt stomacho: meliora sunt magis rubicunda, & Milesia, promouent enim vrinam.

De moris.

C A P. X.

Quæ ab omnibus sycamina appellantur, soli Alexandrini mora nominant: at Sycamina, non ex Aegyptia sic, quæ aliqui sycomorâ dicunt. Hæc incolæ paulum ferro fricantes in plantis relinquunt, & à ventis mota intra trium dierum spatium ita matura, & odorata fiunt, ac maximè spirantibus zephyris, ita æſui apta, vt etiam exiguum in illis frigus si cum oleo rosaceo componatur, ac supra stomachum fectricantibus imponatur, non parum agrotantes mitiget. Fert autem fructus Aegyptia Sycaminus ex ligno, non ex fructuum inuolucris. mora Sycamina reperitur apud Aeschylum in Phrygibus, de Hectore. Erat vir ille mollibus maturior Moris. In Cressis & contra Batum,

*Moris & albis, & nigri succi simul
Grauatur arbor, atque pictis murice.*

& Sophocles.

Videbis alba mora primum, pestea

Mori rubescit fructus, atque pingitur.

Nicander in Georgicis, ante alios fructus inquit apparent. & moream morum arborem appellat semper, velut Alexandrini:

Et morea veniunt pueris quæ munera primum,

Autumnum tum significant mortalibus alnum.

Phanias Ereſius Aristotelis discipulus agrestis mori fructum, morum nominat, qui maturus & dulcissimus est, & suauissimus. Sic enim scribit, Morum spinosum, quum sphaera

siccata fuerit, Sycamini genicula habet spermatosa, rotunda, ac quasi subtexta, differentias continet friabilem, & bonum succum. Parthenius Sycamina abryna, quæ ab aliis mora dicuntur. Salmonius hæc eadem spinosa. at Ixion Demetrius illa & sycamina vocat, & mora: sicut sanguinea mora, & meliora ficibus. Diphilus Siphnius medicus, hæc de illis: Sycamina quæ etiam mora dicuntur, habent bonum succum mediocriter, parum nutriunt, stomacho conferunt, & facile excernuntur. Hæc præterea acerba vermes excutiant, ut inquit Pythermus. Hegesander verò suis temporibus intra viginti annorum spatium moros fructum non tulisse affirmat, atque tantam podagræ pestem omnes inuasisse, ut non homines solum, sed pueri, puellæ, eunuchi, & mulieres eo morbo laborarent. Quæ etiam in caprarum greges ita grauis irrepfit, ut vix tertia earum pars non infestaretur.

De nucibus, amygdalis, & nucibus ponticis.

CAP. XI.

Nuces Attici, & alii scriptores, omnes fructus vniuersaliter cortice lignoso contentos, appellant. Epicharmus sicut, & nos calidas nuces ob excellentiam nominat amygdalas. Philyllius, ova, nuces, amygdalæ. Heracleon Ephesius, nuces nominarunt, & amygdalas, quas nunc castaneas. dicitur arbor castanea apud Sophoclem, castaneæ fraxiniq; Eubulus, fagos, nuces, castaneæ. quædam insuper nuces dicuntur mostenæ. Naxiæ amygdalæ in antiquorum cognitione fuerunt: atque verè egregiæ in Naxo insula nascuntur, ut me ipsum inquit testem adducam. Phrynicius, dentes molares omnes rupi, ita vt nec Naxiam quidem amygdalam frangere possim. Eximitæ amygdalæ etiam in Cypro insula nascuntur, sunt enim reliquis longiores, & extremitatem habent reflexam. Seleucus in linguis Lacinicos scribit, magnas nuces myceros vocare, dulces tenios, at Amerias amygdalam mycerum nominari, & comelas amygdalas magis ad potum inducere. Eupolis:

Mandisse prebe Naxias amygdalas,

Haurire vina Naxiis ex vitibus.

Erat autem vitis quædam, quæ Naxia dicebatur. Plutarchus Cheroneus apud Drusum Tiberij Cæsaris filium, medicum quandam

A quendam fuisse scribit, qui cum omnes bibendo superaret, priusquam biberet quinq; vel sex amaras amygdalas visus est comedisse, quibus postea priuatus nec minimū quidem decertare potuit, causa igitur huiusce rei est, vis amaritudinis exiccans, & humiditates absorbens. Scribit Herodianus Alexandrinus amygdalas dictas fuisse, quia in eo quod viret habent multa quasi hulsacula. Philemon, alius vadis ad paleas bellariorum, fagtea Panis iniago. Nicander libro Georgicorū secundo etiam in neutro genere amygdala dicit aserit. Diphilus, Myrtus, placenta, amygdalum, bellaria. Sed de tono pronuntiationis amygdali Pamphilus in fructu grauari oportere iudicat, sicut in amygdalo, at arborem vult circumflecti, sicut amygdalam & rhodam. Antilochus, rhodas q; flos pulcher. Aristarchus & fructum, & arborem indifferenter posuit accentu scilicet acuto. Philoxenus vtrūque circumflectit. Eupolis, perdis me iuro per amygdalati, at Aristophanes, ser amygdalas accipiens has, caput tuum lapide frangito. Phrynichus, amygdala sunt bonum tulsis remedium, alii verò amygdalas quam bonas. Tryphon de accentibus Atticis amygdalam fructum cum graui profert, quod nos amygdalum in neutro genere dicimus: amygdala arbor est. nam cum nomen à fructu sit deductum, videtur meritò circumflecti oportere. Pamphilus in linguis mucrobatum dicit appellari apud Laconas caryocatacten pro amygdalocatacte: nam Lacones muceros dicunt amygdalas. De Ponticis nucibus, quas castaneas aliqui dicunt, meminit Nicander. Quomnis Hermonax & Timachidas in linguis contendunt nucem Ponticam esse iuglandem. Querit Heraclides Tarentinus vtrum bellaria primum debeant apponi, sicut in quibusdam Asia locis, & in Græcia nunc consueuerunt, vel secus, ac post cenam: nam si post cenam, maiore accidit nutrimento in ventrem, & viscera prius ingresso nuces bibendi gratia, illatas, cibisq; immixtas, inflationes, & nutrimenti ipsius corruptiones operari, quia id quod sequitur natura supernat, & ad digerendum est operosum, ex quo cruditates sunt, & ventris depressiones. Amygdalæ multum nutriunt ut inquit Diocles, & bene ventrem disponunt, at sunt calidæ, quia nescio quid habent milliaceum, minus offendunt virides quam siccæ, & madidæ non madidis, coctæq; crudis.

ἀμυγδα-
λας ἀμυ-
δαλή ῥο-
δῆ.

ἀμυγδα-
λακά-
κη.

De auellanis nucibus & persicis.

CAP. XII.

Nuces atellanæ, quæ etiã iuglandes dicuntur nutriunt quidem, at non velut amygdalæ. Habent quiddam miliaceum, & superflant, atq; si multæ comedantur caput grauant, ex his etiã minus offendunt virides quàm siccæ. Persicæ non minus quàm iuglandes dolore capitis inducunt, & magis nutriunt. os, & guttur asperũ faciunt, assatæ minus offendunt; Maxime omniũ nucum cum melle excernuntur. Latæ reliquis sunt magis ventosæ, minus nocent coctæ quàm crudæ, & irrigatæ, quàm crudæ nõ rigatæ. Hæc ait Philotimus in libris de nutrimentis: laciõ auellana, & quæ Sardiaca nuncupatur, difficillimè omnes crudæ digeruntur, atq; peragrè soluntur cum à phlegmate in ventre retentæ fuerint quia habent rigorem. pontica nux pinguis est, & non facile digeritur, sed amygdala minus difficulter, nam multas comedentes non perturbamur: sunt enim pinguiores, & succum dulcem pinguemq; præbent. Diphilus Siphnius iuglandes inquit dolorem capitis gignunt & superfluitant, ex his teneræ, & dealbatæ suauiorè habent succum, & meliores sunt, quæ in furnis coquuntur, exiguum præbent nutrimentum. amygdalæ extenuant, vrinam cient, purgant, parùmq; nutriunt: nam cum fructus malũ habeant succum virides, nec multum nutriunt, multò magis ventosi sunt, & superfluitant cũ sunt siccũ, cum sunt teneri, pleni, dealbati, lactei, meliorem habent succum. Ex siccis nucibus Thasiæ & Cypriæ cum sunt teneræ facilius excernuntur, nuces Ponticæ dolorem capitis gignunt, at minus quàm regiæ supernatant. Mnasitheus Atheniensis in libro de cibis Euboicis, nucum & castanearum. (vtroq; enim modo dicitur) difficilem ventri scribit esse digestionẽ, concoctionem ventosam: valetudinem tamẽ corroborant, si quis eas superarit. amygdalæ, auellana, Persicæ nuces, & aliæ quæcunq; his similes, sunt etiã his peiores: nihil enim oportet huiusmodi generis non coctũ comedere, præter virides amygdalas, sed has elixare, illas torrere. ex fructibus alij sunt naturi pingues, velut amygdala sicca, & iuglades; alij asperi, & siccũ, veluti fagorum fructus, & omnẽ eiusmodi generis. ex pinguibus pingue illud coctione aufertur, quod est

A est pessima: asperi & duri fructus macerantur, si quis molli & modico igne vsus fuerit. Diphilus castaneas Sardiacas glandes nominat, quas dicit bonũ habere succum, & multum nutrire, at duræ esse digestionis, quia in stomacho commorantur, quæ torrentur minus quidem nutriunt, sed facile digeruntur. Elixatæ minus his sunt ventosæ, & magis nutriunt: castaneam, nucem Euboicæ vocantur, at glandem quidam, vt Nicander Colophonius scribit in Georgicis. Agelochus Amotas appellat castaneas, vbi enim nuces Sionipicæ nascuntur, has arbores Amotas dixerunt.

De ciceribus, lupinis, & phaseolis.

CAP. XIII.

CRobylus, ob viridem quandam cicerem decertantur, vacuum omnino, fumicæ profectò miseræ ista sunt bellaria. Homerus,

Exiunt ciceres, saltat faba corpore nigro;

Et Xenophanes Colophonius in Parodis;

Hæc dixisse decet brumali tempore ad ignem

Exaturatum epulis in molli seculo iacentem.

Redentem ciceres, & mella rima bibentem.

Quo genere ex hominum es? quot & optime præteris annos?

Quantus eras scelus id cum primum venit?

Sappho, aurei ciceres perpetuò nascbantur. Theophrastus in libris plantarum alios quosdam meliores appellat. Sophilus, o pater multò maior est hac egregius quidam cicer. Phanius in libris de plantis bellariorum inquit, habet regionem, tenera sunt enim faba, eruilium, cicer, sicca elixata & tosta ferè plurima. Alexis:

Ætendicus est mihi vir, ipsa sum senex,

Et filius puer, puellaq; hæc bona,

Omnes sumus quinque. inde cenamus simul.

Habemus at parua duo placentula

Frustum, querimurq; saepe nugatorũ;

Habemus vt nil, vocibus nobis adest

Subpallidus semper color, seiuuus &

Pars nostra rictus est, stipendium & faba,

Lupinus, & rape, ciceracula, atque olus,

Eruila, fagi fructus, & cicer, pyrus.

Sylvestris, & cicada, bulbus, carica,
Materna cura quam parauerat mihi.

Phrygium in ventum ficus. Pherecrates, mites facias ciceres statim, & rursus: Concedens ciceres tostos mortuus est. Diphilus, Ciceres difficile est digerere, comburunt, vrinam mouent, & sunt ventosi, atque ex Dioclis sententia maerum faciunt: meliores sunt albi, quam nigri, & buxei. His praeterea qui egregij dicuntur Milefij, virides ficcis, madidi non madidis.

Pesidonis inuentum sunt ciceres,
Perdatur edit qui lupinos hic male,
In vestibulo nam cortices reliquit u.
Nec suffocatus est edens & tragacelus hand
Cleanetus comedit optimi scio.
Nullius ille corticem leguminis
Deiecit, est sic dexter ille vir bonus.

Lycophron chalcidicus in satyrico actu, quem derisionis gratia in Menedemum philosophum scripsit, à quo cauillatorum haereticis nominata est, deridens philosophorum prandia inquit:

Hic liberalis & Democritus simul
Saltabar ipse, pauperum & triclinij
Lupinus atque combiba: Diphilus,
Lenoni arte nil minus nunc utile est.
Volo per omnes ambulans nunc vendere
Vias, calidas fabas, lupinos, & rosas,
Raphanos, oliuas, cuncta perpeti prius,
Quam pascere has.

Animaduerte inquit, quòd nunc etiam dicunt, fabam calidam. testatur Polemon lupinos apud Laconas Lyfiadas nominari. Theophrastus in cautis plantarum, Lupinus inquit, eruum, & cicer inter legumina sola animal non gignunt, ob acritatem & acerbicatem, cicer magnus fit corruptus. Idem libro quarto eiusdem operis erucas nasci inquit inter ciceres. Diphilus Siphnius lupinos vim abstergendi habere inquit, multum nutrire, atque eos praecipue qui facti sunt dulciores. Quare Zeno Citieus eum difficilis esset & iracundus omnino inter amicos, multum vini bibens suavis, & placidus fiebat, qui interrogatus de huiusmodi consuetudinis ratione, se lupinis valde simile esse dicebat, illos

illos enim asperimos esse priusquam irrigentur, at potos dulces esse & placidissimos. Lacedaemonij in prandijs quae Copides dicuntur fabas, phaeolos virides, & caricas, bellaria apponere solent, vt Polemon est author. Epicharmus, phaeolos comede citius, nam Bacchus amat. Demetrius, vel ficum, vel phaeolum, vel tale quidpiam.

De oliuis. CAP. XIII.

Evpolis, sepiæ, maturæque oliuæ. Romani has dryppas vocitant. Diphilus Siphnius oliuas ait parum nutrire, capiti graues esse, nigras obesse stomacho, & caput infestare. Quae Colymbades dicuntur stomacho magis conferunt, & ventrem sistunt, contusæ nigrae meliores sunt stomacho: meminit de contusis oliuis Aristophanes: contusas facere oliuas. & rursus: ἐλαία βρωθή.

Oliua salsa non id est, oliuaque.

Hinc paucis interpositis,

Non est oliua salsa tritis aptior.

Archestratus in Castronomia:

B*Rugose tibi matura ponantur oliuae.*

Tanquam Marathonis feliciter in posterum recordati omnes in oliuas conditas semper feniculum iniiciunt, ait Hermippus. Philemon, pityrides oliuæ tritæ dicuntur, at nigre stemphylides. Callimachus in Hecale oliuas gergerimam, & pityrim connumerat. nigrescentes oliuas ifcadas vocarunt, & gergerimos vt testis est Didymus. Sine oliuæ praeterea nomine sola dictione drypetes prolata oliuas significabant: Teleclides, conuenire eo tempore rogato me, vt drypepsi & placentis vilibus indulgeam. Athenienses tritas oliuas stemphyla dicunt, & quae nos stemphyla, ipsi rursus brytea, quod ex vua scilicet expressa remanet, quae vox à racemis deducta videtur. μαράδος ἐμβάρδος α.

De raphanis. CAP. XV.

Raphani sic appellantur, quia facile nascuntur, qui & extensè, & contractè ab Atticis dicuntur. Cratinus, raphanis videtur, non aliis oleribus. Eupolis, raphani illoti, sepiæ. Quòd nomen illud a ptyti de raphanis, non autem sepiis intelligi debeat, declarauit his verbis Antipha-

nes : anates, nuces, fauos comedere, oua, encridas, raphanos aplytos, alicam, mel, propriè verò sic aplyti raphani dicuntur, quos etiam Thafios nominarunt. Pherocrates, adest raphanus aplytus, calida lauacra, fassamenta suffocata, & nuces. Plato diminutiue dixit in Hyperbolo, foliorum, vel raphanulus. Theophrastus quinque raphanorum esse genera scribit in libris de plantis, Corinthium, Liorhasium, Cleonæum, Amoreum, Bœotium, ac Liorhasius ab aliquibus Thracius dicitur, dulcissimum dicit esse Bœotium, figuramq; habere rotundam: quorum folia vt summam dicā sunt leuia, ij omnes raphani sunt dulciores. Gallias de raphanide raphanum dixit: sic enim comediarum antiquitatem percurrens scripsit, faba lixata, ignis, rapæ, raphani, oliuæ, aurigæ. Quod sic raphanidas dixerit, manifestatur ab Aristophane de huius antiquitate in Danais ita scribente:

Saltabat assumptis tapetibus chorus;

Simulq; culcitra, visum se petens

Raphanidibus, inter finis, & caribus.

Est autem raphanis cibus valde frugalis. Amphis, quicumq; bonorum piscium cum paucum obsonium emere possit, D raphanos emere mauult, valde insanit.

De nucibus pineis.

CAP. XVI.

MNasitheus medicus Atheniensis in libro de eduliis pinearum nucleos, & ipsos conos Ostracidas nominat. Diocles Carystius nuces pineas, conos pineos Alexander Myndius, Theophrastus arborem piceam, fructum conum. Hippocrates in libro de Pitiana, cuius media degenerarunt, ab aliquibus id totum coccalus dicitur, multi sunt qui nucleos nuncupent velut Herodotus cum de nuce pontica mentionem facit: dicit enim, nucleos hoc habet maturum. Diphilus Siphnius, nux pinea multum præbet nutrimentum, arterias mollit, pectus purgat, quia complicitum habet intra se illud resinosum. Mnastheus hanc nucem pinguefacere corpora scribit, & ad bene digerendum plurimum conferre, vrinam ciere, ventremque bene disponere.

De ouis

De ouis.

CAP. XVII.

Scribit Anaxagoras in rebus naturalibus albumen esse in ouis id quod auis lac appellatur. Aristophanes, nox ouum Zephyrium peperit. Sappho id dixit trisyllabum, scribit enim Lædam ouium inuenisse. Postea, oio multò al- *uioy, uia.* bii. oca protulit Epicharmus,

Oca anserum, & gallinarum volatilium.

Simonides libro iamoborum secundo,

Est Anseris quale ouum Meandri.

Quattuor syllabis Alexandrides, oaria enim dixit. Ephip- *uapua.* pus, ac vna vini parua Phœnicini, oaria, talia multa puerilia. Alexis, dimidias ouorum partes dixit. nec subuenta-nea solum oua dixerunt, sed Zephyria etiam, quæ nunc familiaria apud nos vocantur cœnacula, oia etiam antiqui nominarunt. Clearchus in amatoris, Helenam in eiusmodi palatis scribit educatam fuisse, & idcirco famam apud multos increbuisse quod ex ouo esset genita. Non bene igitur à Neocle Crotoniate dictum est, quia ouum ex luna ceciderit, ex quo nata sit Helena: & mulieres lunares ouum pareret: & inde natos homines quinquies triplos nobis esse testatur Herodotus Heracleotes. Ibycus libro quinto carminum de Molionidis hæc ait, Teleucippi filios aurigas interimant, marinos, caput æquum habentes, mutilatos, ambos ex ouo argenteo natos. Ephippus, itria, ames, Pyramus, bellaria, ouorumque heccatombe, quæ omnia molliuimus. de sorbilibus ouis meminit Nicomachus:

Paruas opes pater mihi cum liquerit

Sic conuolutus ipse paucis mensibus

Currerit quidam velut sorbens euum.

Meminit sic de anserinis ouis Eriphus, alba & anserina oua sunt, & magna, vt mihi quidem videntur: qui etiam asserit hæc oua Lædam peperisse. at Epenæus & Herac- clides Syracusius in libris de parandis obso- niis primum locum inter oua pau- ninis assignarunt, secundum vulpanserinis, ter- tium galli- naceis.

De

De propinatione.

CAP. XVIII.

Cum propinatio circumlata esset à conuiuij gubernatore subiunxit Vlpianus, nunquid posita est apud aliquem propinatio sic dicta, quemadmodum, & nos nunc vocamus? Tum verò omnibus percunctatis ego inquit ipse dicam. Phylarchus Atheniensis & Naucratices vbi mentionem faciunt de Zela Bithyniorum Rege, qui Gallorum duces benignè admodum hospitio excepit, deinde cū illis infidiaretur ipse interfectus est. sic dicit si memoria teneo: propinatio quædam veluti consueuerat ante cenā circumferrebat. atq; hæc dicens Vlpianus propinationem in vase refrigeratorio poposcit, sibi ita placere dicens, quia promptè ea commemorasset. Erat inter ea multa quæ propinationi parata erant etiam malache.

De maluis.

CAP. XIX.

Hæliodorus,
Nec quanta utilitas maluis, ferulæve paratæ.
 Quod Atticè dictum est, ego enim inquit in multis Antiphanis exemplaribus mo, & lo, per o micron scriptum inueni; Edentes moloche radicem. Epicharmus; Mansuetior ego moloche. Phanius in libris de Plantis Forma feminis domesticæ, placenta nuncupatur, quia illi est persimilis. Intextum enim illud proportionem ad basim habet placentæ, at pars media tumoris, placentæ est punctus vmbilico similis, præterea si basis adimatur, id quod remanet erinaceis marinis, qui spinis circumscribuntur, est simile. Asserit Diphilus Siphnius maluæ bonum esse succum, arterias mollire, acutas choleras in superficie excernere, vesicæ & renium irritationibus prodesse, mediocri cum facilitate excerni & nutrire, agrestémque esse meliorem hortensum. Hermippus & Callimachus de alimo & adipsi vocata malua, inquit, arcentem sitim, & famem utilissimam maluam iniicere.

De colocyntis.

CAP. XX.

Ethydemus Athenicè in libro de Herbis cucurbitam Indicam colocyntam nominat, quia eius semen ex India

A India primùm latum fuit. Megalopolitani Sicyoniam dicunt. Theophrastus non simplex esse colocyntarum genus demonstrat, cū alias meliores dicit, alias peiores. Menodorus Erasistratus Hiccsij amicus, ex colocyntis hæc Indica ait, quæ etiam cucurbita, illa colocynta solum vocatur. Indica elixata sapius, at colocynta etiam assatur, & apud Cnidios nunc etiã Indicæ colocyntæ dicuntur. Helleponti incolæ longas, cucurbitas, rotundas, appellant colocyntas. Diocles, optimas ait colocyntas nasci apud Magnesiã, & rapas magnitudinis non mediocri, dulces, & quæ conferant stomacho, in Antiochia cucumeres, in Smyrna lactucas, & in Galatia, rutam, in vrbe Myrina. Diphilus colocyntas parum nutrire affirmat, facile corrumpi, humectare, facileque excerni, & bonum habere succum, at eam magis conferre stomacho, quæ cum aceto & aqua sumpta fuerit, meliorem habet succum condita, magis extenuat quæ cum synapi, facilius digeritur atque excernitur elixata. Mnasisbeus quæcunque ad ignis opus bene disposita sunt, vt cucumis, colocynta, mala cydoniã, & struthia, & si quid aliud simile. Hæc si cocta comedantur nõ multum quidem corpori nutrimentum præbent, at suauis, & magis humidum. omnia hæc præterea ventrem stringunt, quare magis elixata comedere oportet. Attici colocyntam solum dicunt. Hermippus, caput quantum habet, quantum colocynta. Phrynichus diminutiue scribit, vel parum placentulæ vel colocyntulæ. Epicharmus:

Natum fuit certè colocynta sanius.

Epicrates comicus, quid Plato, quid Speusippus & Menedemus? in quibus nunc versantur? quid est studij? qui sermo ab illis interpretatur? quæ si aptè cognouisti, dic obscepro Terram. De his noui quid dicam manifestè: vidi hinc Quinquatribus adolescentiũ gregem in Academia gymnasio, vbi sermones audiui absurdos & ineffabiles, de natura enim differentes, de animalium vita, arborumque natura, & de herbarum generibus desinebat, atque inter hæc quæ nam esset colocyntæ natura quæsiuerunt, & quid tandem determinatum est, aut cuius generis plãtam esse dixerunt? Refer etiã nobis si quid nosti. Primuo omnes taciti cõstituerunt, capitãque inclinantes non exiguo temporis spatio cogitabant. postea inclinatis tunc etiã, cogitantibusque adolescentibus

μόλοχ.

ἀδύσ
 ἀδύσ
 fame ac
 sitim se-
 dans.

scentibus dixit quidam olus esse rotundum, alius herbam, arborem alius, quæ cum medicus quidam Siculus audiuisset; oppedit, tanquam nugantes irridens. Irati sunt admodum iuuenes; seque irrideri clamauerunt: neque enim in eiusmodi disceptationibus talia facere decorum est, non tamen idcirco rem adulescentes distulerunt. Tum Plato prærens perbenignè, nihilque commotus, eos iusit iterum definire, quod illi è vestigio fecerunt. Elegans Alexia propinationem totam rectè definientibus proponit.

*Iui inscius quò me uccaret fors mea,
Fudere lymphas in manus, mensas ferunt.
Non casus, non multiplex erat super
Species oliuarum, seriebat non odor
Paropsidum & nugarum, at illis additum
Horus olens sublime fertur delium.
Cumque hoc poli totius hemispherium.
Et cuncta erant illic apud nos optima.
Pisces, & Hadi diuidit quos Scorpius,
Non strabat ouum semisecum sydera.
Iniecimus manus, at hic ad me loquens,
Atque immiens, in occupationibus
Tenebat, obuiabat, expertus ferè
Quiduis, tamen non me moratur denique,
Donec cauans ollam statim cribrum manu
Detexi.*

De fungis & suo. CAP. XXI.

Aristias;
*Locus sinister expetitus est mihi
Ob fungos.
& Poliochus;
Compressa, parua, nigra, nobis bis die
Placenta utrisque erat, paleis armataque,
Cum sicibus paruis, & interdum feco
Fungus dabatur, irrigationibus.
Factis simulque cocchieæ, deinde olus
Exquiritur per arua nobis in celum.
Olua fracta, vina mox dubium fuit
Bibere.*

Antiph

A Antiphanes,
*Est prandium placenta sculpta, & asteris
Frugalitatis gratia paleis bene
Armata, bulbis, uuis, & paropsides
Quadam: locus quæ dat misellis hic miser.
Est sonchus, & fungus, genisque id plurima.
Est uita talis fibre prorsus libera,
Nec phlegma habet, præ sente carne quis uolet
Fdere thymum? nec qui uidentur dogmata
Vel Pythagoræ quidem sequi.*

& post pauca,
*Quis scit futuro quæ statutum tempore
Pati viros sit? protinus fungos cape
Hosilicis, statim duos assa puer.*

Quòd Cephisodorus Isocratis discipulus in iis quatuor libris, quos contra Aristotelem scripsit, Philosophum increpat, quia Antiphanis prouerbia colligere nec sermone dignum existimari, quippe qui totum actum prouerbia inscriptum fecerat: ex quo hæc etiam depromuntur;

*Ego prius quàm uescier vestris cibus,
Crudos uelutque sentio fungos, ederem
Acerba mala, & si quis alter est cibus
Qui suffocet.*

B Nascantur ex terra fungi, ex quibus pauci sunt ediles, plurimi enim suffocant: quare Epicharmus sic ludit, quàm fungi asperi suffocatis. Nicander sic in Georgicis commemorat qui ex his sint lethiferi.

*Oleis inimica propago,
Quercu, & punicea malo tristissima pestis,
Ilicibusque uenit fungus, grauis, humidus, atque
Lethifer.*

*Præterea,
Quum fuerit ficus multo sub stercore tecta,
Si mox perpetuo fluctu consperxeris illam,
Innocuis surgent radicibus undique fungi.
Quos tu ne uertas, radicem cedito nullam.*

Reliqua legere non licuit. Fungos Amanitas non torrens ait idem Nicander in eodem libro. Ephippus,

*Vi te uelut fungi comesti suffocem.
Eparchides Euripidem poetam scribit in Icarum aliquando nauigasse,*

naugasse, qui cum in agris mulierem cum duobus adultis filiis, & virginem puellam latiferos fungos comedisse vidisset, ac idcirco postea mortuos, hoc fecit Epigramma:

*Sol qui perpetuo calorom tramite curris,
An vnum facinus huic simile ante tibi est?
Pars eadem lucis geminus cum virgine fratres
Abstulit, & matrem: quatuor vna tegit.*

Diocles Carystius libro de Salubribus primo hæc commemorat, agrestium coctibilia,

*Sunt beta, malua, bulbos, atque tubera,
Vrtica, rumex, fungus, atriplex gravis.*

Speusippus libro de iisdem secundo, sium in aqua nasci affirmat, foliumque habere apio palustri simile, quare Ptolemaeus Evergetes secundus Aegyptiorum rex, dignum putavit apud Homerum vt hæc scriberentur:

Sunt apio atque suo circum mollissima prætata.

Sium cum apio nascitur, sed non etiam violæ. Fungi ex Dipphi sententia conferunt stomacho, & ventri profunt ad excernendum, at difficiles sunt ad digerendum, & ventosi, sunt huiusmodi ij præsertim qui ex Ceo insula adferuntur; multi enim sunt ibi mortiferi. Videntur esse tenuissimi, teneri, & friabiles illi, qui super vlmis, & piceis nascuntur, relinquendi prorsus subliuidi, nigri, asperi, & qui elixati depositique conglutinantur, nam comedentes interimunt: qui tamen aquosi, & acetosi multum recentis portione adiuuantur. Post potum vomere oportere dicunt, quare fungos aceto, mulsove acetoso, vel melle, ac sale multo condire maxime conueniet: sic enim venenum ab illis eripitur. Theophrastus hæc in Historiis Plantarum scribit, Subterranea, & terrestria sunt hæc, boleti, quos aliqui sic appellant, cum fungis nascentes, nam & ipsi carent radicibus. at fungus principium habet suæ pullulationis caulem in longitudinem protensum, atque per ipsum vimen se extendit. Præterea fungos esse in mari apud columnas Herculis commemorat, qui cum multa aquæ concreuerint apud mare nascuntur, ac ob solis calorem postea in lapides vertuntur. Phanius libro primo de Plantis hæc quidem producere inquit, illa verò neque flores, neque summitatis spermatice vestigium ostendere, neque semina, veluti fungus, tuber, filix, helix: id ille filicem appellat, quod alij blachnon, Theoph

A Theophrastus in libris de Plantis, Leuem habent corticem tuber, fungus, boletus, geranium.

De tuberibus, & herba hydnophylla.

CAP. XXII.

Tubera sua sponte ex terra nascuntur, & in locis præcipue arenosis. Theophrastus, Quod geranium aliqui nominant, & si quid aliud subterraneum. Rursus, Generatio pullulatioque horum intra terram nascentium, sicut tuberis, & eius apud Cyrenem nascentis quod mison appellat, viderit hoc valde suauis, & carnis odorem habere. Sic quod in Thracia istum nascitur, de quibus etiam proprium quiddam narratur; dicunt enim cum aquæ autumnales, & magna tonitrua fiunt, quod magna nascuntur, atque cum maxime maxima, illa siquidem præcipua generationis causa esse videntur. Biennium non absoluunt, quamuis annum viuunt. Vfus eorum, & vigor est vere præsertim: sunt tamen qui etiam seminis principium hæc habere arbitrentur, quando in Mytilenarum litore non prius nasci comperitum est, quâ pluuia aqua semen ex Tiaris detulerit, is enim locus est, in quo plura nascuntur. nascuntur in litoribus præcipue, & vbi Regio sit arenosa. Horum igitur causa huiusmodi esse putanda sunt. Gignuntur etiam in Acarnida circa Lampacum, in Alopeconneso, & in Eleorum regione. Lynceus Samius:

Tubera fert tellos, vrticam fert maris vnda.

Matron Parodus in cana,

Ostrea portauit Theidj Nereidos alma Tubera.

Diphilus tuberum naturam non facile digeri affirmat, at bonum habere succum, extenuare, facileque excerni: inter quæ quædam sunt veluti fungi lethifera. Hegesander Delphus neque tuber, neque glaucicum, neque thynnium nasci in Helleponto attestatur, vnde neque ver, neque folia Nau siclidis desertum. Pamphilus in linguis hydnophyllam herbam esse scribit quæ supra tubera nascitur, ex qua tubera dignoscuntur.

De vrticis, & asparagis.

CAP. XXIII.

Vrtica ab Atticis dicitur planta illa herbacea quæ pruritum gignit. Aristophanes in Pharosia, prima omnium

iphia nasci, post asperas vticas. Ex asparagis alij palustres dicuntur, alij montani, quorum optimi non feruntur, cum omnium hortensium maximè cultum excipiant. Qui seminantur, grandes admodum nascuntur. In Libyæ Getulia nasci nonnulli dicuntur, qui Calami Cyprij magnitudinem consequantur, & duodecim pedum longitudinem: apud Oceanum in montibus crassitie magnarum ferularum, longitudine viginti ferè cubitorum. Cratinus per ph, scribit aspharagum sicut Theopompus.

Et postea quodam videns in cespite Aspharagum.

Amiplias,

Non iuncus, aspharagus, vel alta brachia

Lauri.

*egulum
repetimus
sive erit
pens.*

Diphilus, Brassicæ aspharagus, qui proprio nomine Ormeus dicitur, magis confert stomacho, faciliusq; excernitur, oculos verò offendit: est enim asper, vrinamq; prouocat, & renibus vesicæq; nocet. Attici sunt ij qui florentem ex brassica Ormenum appellare consueuerunt. Sophocles in Indagatoribus, ormenos parit, & non cessat pullulatio erumpere, & pullulare. Antiphanes per p, asparagum scribit:

Hic asparagus, mox splenduit, cicercula

Et floruit.

Aristiphon, Capparium, Pulegium, thymum, asparagum, piceam, rhamnum, Sphacelum, tympanum.

De cochleis.

C A P. X X I I I,

PHilyllius,

Non sum cicada femina, haud sum cochlea.

& Rursus,

Vel cornutus, vel manna, scomber, cochlea.

Hesiodus cochleam domoportam nominat; vnde inquit Anaxilas,

Nullo minus nam cochleis hic credulus,

Non credula usque quæ donum circumferunt.

& Achæus,

Herbosa tantas nutrit Aetna cochleas cornutas.

Præponitur in symposiis Griphi carmen de cochleis hanc habens saniem.

Filija sylvarum spiritus, & sanguine prima,

Hum

A *Humentiq; assueta via.*

Aristoteles libro quinto de Animalibus, cochleæ in vtero habere videntur vere, & autumno, atque solæ hæ inter crustatorum genera coisise visa sunt. Theophrastus de animalibus hyeme latentibus, Latent inquit cochleæ & hyeme, & æstare magis, quare multæ ob pluuias autumnales apparent: earum latibula sunt æstare sub terra, & in arboribus, dicuntur quædam cochleæ sesili.

Epicharmus:

His pro omnibus mutant locustas, in necem

Concham sesilum statim feras.

Cochleam apud Lacedæmonios semelum appellari testis est Apellas. Apollodorus libro Etymologiarum secundo, cochleas quædam Colysidipnos nuncupat.

De bulbis, & bulbinis.

C A P. X X V.

Bulbos edere in Eubuli Amalthea, Hercules deuitat. Nam siccius, vel calidius, medium aut tenens,

Hoc maius est quàm Pergama alta vincere.

Thyrsis ego, vel Silphio vt forem satur

Non veni, & impia & fera paropside,

Bulbinæ. primi qui putantur, & ferunt

Robur cibi, qui sanitati conferunt,

His vesceret: gratis bouinis carniibus

Costis, & assata suilli, viscera

Generosa sale sparisa tria ederem.

Alexis quæ fit bulborum vis ad incitandam Venerem sic demonstrat:

Carabum, conchas, testas,

Bulbos, & ova, cochleas, & viscera

Quis inueniret mox amanti pharmaca

Tat: hoc, & illud semper est presertius.

Xenarchus,

Sortem domus vagam patroni concidit

Experta, quam simul malus Genius quatit.

Et, Pelopidum firmata nec domus bene.

Bulbus feraci qui domesticus Deæ

Cereri, atque humo natus: nec est idem potis

Prodesse amicis, sed freti vertigine

f 2

*Nigra volutus polypus vincit virum
Venas capillis, quæ necesse pabulum
Captare: deli replet voragine
Corporibus.*

& Archeſtratus,

*Bulbis te madidis gaudere iubemus aceto,
Et thyrsis, pariter cunctis & laucibus istis.*

Heraclides Tarentinus hæc ſcribit in Sympoſio, bulbus, cochlea, oua, & ſimilia, ſperma generare videntur, non eo quidem quòd multum præbeant nutrimenti, ſed quòd vniſormem primam habeant naturam cum ſpermate, vniſormesq; vires. Bulbos ait Diphilus ſe difficiles præbere digeſtioni, at multum nutrire, & conferre ſtomacho. Purgant præterea, viſum obtundunt, Venerèque excitant. Vnde illud eſt ductum prouerbium:

Nil tibi profuerit bulbus, niſi neruus adſerit.

Inter quos hi præfertim Venerem excitant, qui Regii dicuntur, qui etiam reliquis ſunt multo meliores; poſt hos ſauii, albi enim & Libyci Scyllæ naturam præ ſe ferunt; omnibus peiores ſunt Aegyptii. Quæ bulbinæ dicuntur, meliorem habent ſuccum, quàm bulbi, non tamen ita ſtomacho conferunt, quia dulcedinem habent cum craſſitie. Pro aſperitate tamen faciles ſunt ad excernendum. Meminit de Bulbina Matron ſic in Parodis:

*Sonchos prætereo, nec dicam remina quærum,
Spinofis folijs, & germine: plena medullis
Bulbinas, Iouis hæc cantrices Regis olympi,
Quas terra miſtus manus Iouis educat imber,
Perſimiles amylicis, quæ multo candidiores,
Quas venter venerandus amat tellure cauatas.*

Nicander Bulbos Megarenſes præcipuè laudat. Theophrastus libro de Plantis ſeptimo, ita dulces eſſe bulbos alicubi aſerit, vt crudi etiam comedantur, ſicut in Taurica Cheroneſo, quæ eadem, & Phantias atteſtatur. Eſt genus quoddam bulborum inquit Theophrastus lanofum, quod in litoribus naſcitur, lanam habet ſub primis tunicis, ita vt illud quod eſt aptum eſt, intra illud quod extra & intus eſt, vtrinque lana ſeparetur; ex hac veſtes, & faſciæ pedum texuntur, vt inquit idem Phantias. Apud Indos capillatus bulbus naſcitur. De bulborum cõditura hæc à Philemone ſcripta leguntur,

A leguntur, ſi bulbum bonum volueris, operæpretium eſt cognoscere quot abſumptis probeatur, caſeo enim indiget, melle, ſefamo, oleo, ca pa, aceto, laſere, ipſe ſiquide natura malus eſt, & aſper. Heraclides Tarentinus bulbos ex Sympoſiis auferens, multum ſe cibum circunſcribere dicit, & eorum maxime quæ attrahant, viſcoſumq; quiddam intra ſe contineant, ouorum ſcilicet, bulborum, viſcerum, cochlearum, & his ſimilium; hæc enim diutius manent in ventre, atque implicata ab humoribus continentur.

De turdis, ſicedulis, ſpinis, merulis, ſturnis.

C A P. X X V I.

B T Vrdorum, & aliarum auium greges aderant in propinationibus. Teleclides, Aſtati turdi cum ameticis in gulam volarunt. Syracuſij turdos cichelas dicunt. Epicharmus, Et folia oliuarum comedentes cichelas. Mentionem fecit & Ariſtophanes in Nebulis. Tria eſſe turdorum genera ſcribit Ariſtoteles, quorum primum & maximum eſt picæ par, quod etiam ſicedulum appellant, quia viſcum edit: ſecundum genus merulæ par habetur, quod dicitur trichas: tertium his omnibus minus illa nuncupant: quamvis non deſunt qui Tylada dicant, velut Alexander Myndius qui genus hoc gregale eſſe, & ſicut hiruindines nidulari aſerit. Vericulus Epicichlides inſcriptus, qui reſertur in Homerum, qui cum pueris illum cantaret, turdos referebat, hanc appellationem inde accepit, vt ſcribit Menæmachus in libro de Artificibus. Alexander Myndius duo eſſe ſicedularum genera ſcribit, quorum alterum oliuarium ab aliquibus, ab aliis, piriis, at ſicedula cum ficis matureſcit, dicitur: duo inquam eſſe earum genera ſicedulam ſcilicet, & melancoryphum. Epicharmus, Splendidas ſicedulas: & iterum; Aderant erodij longam flexamque ceruicem habentes, & tetraces legentes ſemina, ſplendidæq; ſicedule. Capiuntur aues iſtæ ſicuum tempore, quare melius certè per vnum λ, ſcriberentur, quamvis Epicharmus per duo λλ, metri gratia ſcripſit. Meminit ſic Eubulus de ſpinis auibus:

*Amphidroma de more quum ſiunt, ſolent
Aſſare caſei Cheroneſi tomum.*

Raphanumq; elino splendidum mox incoquant.
 Tum pinguium feriunt simul pectuscula
 Agnorum, & ipsis cum palumbis & spinis,
 Hinc vellicare iuane turdorum genus.
 Adollire mentas assolent cum sepys,
 Et plurimos cirros studiose stringere.
 Meraciores & bibisse sapis
 Calices.

Nicostratus & Phileterus.

Quid nunc emam nil sumptuosum dicito.
 Agens satis feliciter cuniculum,
 Merula; q; emas, turdos tibi quotquot libet,
 Anatesq; multas ac agrestes linquito.

Antiphanes sturnos etiam inter epulas connumerat; mel, perdices, palumbi, anates, anseres, sturni, pica, monedula, merula, corhurnix, gallina. Omnium rerum rationem a nobis petis, neque quidquam non rationi obnoxium nobis proferre licet. Quod compertum est ab Eubulo, & aliis scriptoribus passerulorum fieri mentionem: quatuor, aut quinque perdices capito, cuniculos tres, passerulos ita ut delizari possint, acanthyllidas, cerchneidas, spinulos, bittacos, & quae alia consequi posses.

De cerebro suilli.

CAP. XXVII.

NON sinunt philosophi nos cerebrum suille comedere, quia dicunt ita se habere id comedentes, veluti qui fabis vescuntur, & capitibus non parentum solum sed aliorum profanorum, & idcirco nullum antiquorum id comedis, quia omnia comedentibus, id edentes aequiparare solebant. Apollodorus Atheniensis nec nominatum quidem cerebrum apud quempiam antiquorum fuisse scribit. Quapropter Sophocles, qui Herculem inducit in Trachiniis Licham in mare proicientem, cerebrum non nominat, sed albam medullam, cum non nominatam rem nominare deuitaret.

Albam medullam huic in coma medio rigat.
 Capiteq; aperto, atque effluente sanguine.

Quamuis alia luculenter nominarit. Euripides praeterea Hecubam ob Atyanaetam, qui a Graecis fuerat proiectus,

ita

C

A ita conquerentem inducit,

Caput misellum quam totondit asp
 Paterna fors, Apollinis protectio.
 Multum colebat quis parens semper tua
 Comas & osculum dedit quibus, patet
 Mors dura si actis osibus, ne turpia
 Dicam.

Habet huiusmodi pbematum editio venustatem, & moderationem. Philocles tamen cerebrum aperte nominauit; Nec cerebrum edo pingue. Aristophanes etiam:
 Folia duo deperderem cerebri male.

Albam medullam Sophocles igitur poetice dixisset. Euripides deforme & aspectu turpe demonstrare non euitans rem vt voluit expressè significauit. Quod autè sacrum existimaretur caput, vel ex hac re manifestum esse arbitror, quod per ipsum iurabant, & sternutationibus ab eo factis; tanquam sacris genua flectebant. Comprobationes praeterea capitis ipsius nitu confirmamus, velut Iuppiter inquit Homericus, age verò capite tibi annum.

De pipere.

CAP. XXVIII.

B

QVOD in pocula quae propinabant & haec iniicere con-
 suenerunt, piper, phyllia, myrrham, gladiolum,
 & vnguentum Aegyptium. Antiphanes;
 Emens piper si quis ferat, velut malum
 Torquere dicunt hunc speculatorem statim.

φύλλον
 genus mns
 sci apud
 Dioscori

Rursus;

Betas oportet & piper nunc quaerere
 Circumuentem. Eubulus,
 Haec Cnidium coccum, vel accipiens piper
 Contudit, addita simul myrrha riam
 Conspexit.

Ophelio, Libycum piper suffrutis;
 Libellus & Platonis hinc multum suspens.

Nicander in theriacis,

Prebeat hirsutas tenuis pulicaria spondes
 Sapis, incidasq; nouum piper: eq; feraci
 Medorum regione tibi nasturtia dentur.

Theophrastus in Historiis plantarum haec de pipere scripta reliquit. Piper fructus est, cuius duo sunt genera: alterum

f 4

rotundum veluti erui cortex, idq; rubicundum, alterum oblongum atq; nigrum, femina papaueribus habens similia, quod altero est potentius, ambo tamen calefaciunt, quamobrem contra venena etiam sunt adiumento. In libro de suffocatione; horum conciliatio aceto fit infuso & piperis, vel fructu trita vriticæ. Hic est obseruatione dignum nullum nomen esse neutrum apud Græcos quod in iota desinat, præter meli. nam piperi, gummi, & cyphi peregrina sunt nomina.

De oleo.

C A P. XXIX.

DE Samio oleo meminit Antiphanes & Alexis, *Hic Samü.*

Hic mensur est olei omnium purissimi.

De Carico mentionem fecit Ophelio, Oleo Carico perunctus est. Amyntas in ponderibus Perficis. Ferunt hi montes terebinthum, iuncum, & nuces Perficas, ex quibus multum oleum faciunt regi. Ctesias oleum spineum nasci in Germania scribit quo Rex vititur, hic cum libro tertio de tributis Asiaticis omnia quæ regi apparabantur connumerat, neq; piperis mentionem fecit, nec aceti, quod solum omnium optimum est condimentorum: neq; etiam Dinon in Perfica commentatione, qui salem narrat Ammoniacum ex Aegypto mitti ad Regem, & aquam ex Nilo. De oleo quod omotribes dicitur, meminit Theophrastus in libro de odoribus, ex simplicibus oliuis scribit, & amygdalis id confici. De oleo, quod fit in Thuriis, tanquam egregie mentionem fecit sic Amphis:

In Thurijs oliuum, at in Gela lens.

De garo, aceto, & condimentis.

C A P. XXX.

DE garo meminit Cratinus, Calathus noster erit garo plenus. Pherecrates Triptolemo, Salsi gari. Plato, In putri garo me tingentes suffocabant. Quod masculinum sit gari nomen, significauit Aeschylus, & hunc piscium garum, acetum solum, condimentum appellant Attici. Chrysiippus philosophus optimum esse Cnidium acetum & Aegyptium testatur. atque Aristophanes in Pluto, aceto perfundens Sphettio: quem locum Didymus exposuit quia

A Sphettij fortasse sunt acuti. meminit & de Cleonæo aceto velut eximio, inter Cleonæos acrimoniæ sunt.

Diphilus,

Carnare delitens videris omnibus Laconicè

Aceti autem poculum semel, quid semel, vas aceti, mensura Tanium capit Cleonæorum.

Philonides,

Illis acetum non habet profundere.

Heraclides Tarentinus hæc scribit in symposio, acetum exteriora quædam congregat, quæ congregata sunt in ventre dissoluit, quia varij in nobis succi commiscentur. Magno in pretio habebatur acetum etiam Decelicum: unde hæc Alexis,

Decelici cotylas qui quatuor

Haurire plenas me cœgisti ipsius,

En per medium ducis forum me postea.

B Dicendum est autem acetum oxy, per y psilon, & vas quod illud continet, oxybaphum. Lysias in eo libro quem in Theopompum scripsit in Suppliciis hæc inquit, ego oxymeli bibo: Sic igitur & oxyrodinum dicemus. De condimentis aliquid etiam apud Sophoclem inuenitur, & cibi condimenta, & apud Aeschylum qui hæc humectas condimenta. Theopompus, Multæ condimenti medimnæ, multi sacci librorum, multiq; culei, & omnium aliorum vitæ vtilium. quod est apud Sophoclem,

Prudenter ipse cuncta condiam coquum.

Cratinus in Glauco,

Condire cuiusvis nec est cibos bene.

Eupolis,

Obsonio malo bene inde plurimo

Sapore conditio:

Connumeravit huiusmodi condimenta Antiphanes sic quodam in loco, vna passa, sal, sapa, laler, caseus, thymum, sesamum, nitrum cyminum, origanum, herbulæ, acetum, oliuæ, abyrtax, gramina, capparis, oua, falsamenta, nasturtium, folia ficuum, succus magydaris cognouerunt antiqui & cyminum dictum Aethiopicum. Quod thymus & origanus dicti sunt in masculino genere. Alexandrides, Aspharagum iuncumq; incidens, & origanum, qui ornat falsamenta mista cum coriandro. Hinc etiam Ion.

Hunc manibus promptè clarat origanon ille.

Fœmininè dixit Plato, vel poculum, vel acutissimam ex Arcadia organum. in neutro genere protulit Epicharmus, & Amiphas. Thymum masculinè dixit Nicander in libris de cultu apum.

De peponibus.

C A P. XXXI.

Pepones à Cratino in rebus Ulyssis cucumeres feminarij nuncupantur:

*Quando vidisti puer Laerte virum mihi amicum,
In Paro cucumerem maximum feminarium ementem?*

Plato etiã in Laio, *Nunquid vides
Meleager vt Glaucosis ex propagine
Præstante, stultus vt cuculus vadat vis,
Longè peponis qui crura habet simillima,
Eunuchiq;?*

Anaxilas,
*Calcaneo haud timet magis cucumis pepon.
Theopompus,
Est visa mollior mihi quàm vel pepon,
Vel cucumis.*

Et Phantias, teneri sunt intra corticem cucumeres, & pepones sine semine ediles atque maturi solum. at colocynta cruda quidem esui non est apta, sed cum vel elixata vel assata fuerit. Diocles Carystius libro de salubribus primo, inter agrestia quæ facile coquantur lactucant connumerat, & maxime nigram præualere asserit, nasturtium, Sinapi Adrianum, & cæpam, cuius sunt species ascalonium, allium viride, allium, alliorum capita, cucumis, pepon, papauer. & paucis inde interpositis, pepon melius digeritur, & cordi magis confert. Elixatus cucumis est tener, & suavis, urinamq; concitat: coctus in mulso facilius etiam excernitur. Speusippus in eiusmodi cõmentariis peponem cucurbitam nominat. Diocles cum de pepone fecerit mentionem, de cucurbita nusquam profus meminit. Diphilus pepones meliorem habere succum crudos, & præpollere affirmat, at coctum peiorem habere succum, parumq; nutrire, facile corrumpi, facilèq; excerni.

De

De lactucis.

C A P. XXXII.

Lactucam Attici thridacem nominant, vnde Epicharmus, Decorticantes thridacis thyrsium. Stratis thridacinedas dixit, blatræ quæ per frondosos hortos incedunt, per quinquaginta pedum vestigia, quæ pedibus longas caudas habentes satyros attingunt, chorosque agunt supra ocymorum folia, thridacinedarumque, & suauissimorum apiorum. Scribit Theophrastus, inter lactucas albam magis esse teneram, quarum sunt tres species: est laticaulis dicta, rotundicaulis, & tertia quæ Laconica vocatur, hæc folium habet crispum, & est recta, facilèque crescit, at non repullulat ex thyrso. Ex latis ita nonnullæ latos habent caules, vt eis aliqui pro hostiis hortensibus vsi sint, atque si thyrsi impediatur, quæ postea repullularum suauiores esse dicuntur. Nicander Colophonius in libro secundo de linguis, lactucam asserit Brenthim apud Cyprios appellari, quam Adonis comedens ab apro est interemptus. Scribit hæc Amphis in Ialemo,

*Inter lactucas pessimè perditas
Quas se quis intra sex decies annos edat
Cum fortietur fœminam dormire apud
Oportet illum nocte tota voluier,
Nihilque agentem quæ volebat, pro viro
Fricare fortunam manu necesse sit.*

Legitur apud Callimachum quòd Venus Adonim in lactucas absconderit, poetas allegoriam huiusmodi sumpsisse, quòd ij qui sæpius lactucis vruntur, minus idonei sunt ad res veneras. Eubulus in Astytis:

*Ne appone lactucam mihi tu fœmina
Quæso, vel ipsam te fuisse post feram
Causam: vt ferunt, Adonem hoc in gramine
Formosa quondam mortuum posuit Venus.
Sic mortui cibus fit illa.*

Cratinus Venerem cum Phaonem amaret inter pulchras lactucas illum abscondisse contendit, at Marfyas iunior inter hordea. Pamphilus thridacinam scribit ab Hipponacte lactucam in linguis appellari, quam Clitarchus sic apud Phrygios dici voluit. Ithycus Pythagoricus eam lactucam quæ folia ex genere habet lata, sine vel rugis, vel thyrso eunuchum

eunuchum inquit à Pythagoricis nominari, & à mulieribus Astylidem, vrinam ciet, & viribus defectos ad rem Veneream facit, atq; esui optima est. Diphilus voluit thyrsum etiam multum præbere nutrimentum, difficiliorémq; esse ad excernendum, quàm folia: quæ magis sunt ventosa, magis nutriuat, & facilius excernuntur. Lactuca stomacho omnino confert, refrigerat, ventrem purgat, somnūq; bonum inducit, bonum habet succum, impetūq; ad res Venereas sedat. Quæ autem est asperior, & magis friabilis, minus ventri stomachoq; confert, & somnum inducit. Nigra lactuca magis refrigerat, ventriq; confert: æstiuæ meliorem habent succum, & magis nutriunt. Autumnales non alunt minimūque habent succi. Lactucæ Thyrsus sitim omnino sedat, atque inter omnia olera cocta, lactuca cocta melior est, si in olla velut asparagus brasicæ coquatur, vt Glaucias quidem scriptum reliquit. Theophrastus scribit olera appellari betam, lactucam, erucam, sinapium, lapathum, coriandrum, anethum, & nasturtium. Diphilus omnia in vniuersum olera non nutrire dicit, sed extenuare, malum habere succum, & redundare præterea sapius, & difficulter digeri. De æstiuis oleribus meminit Epicharmus.

De cynara, cacto, & carduo.

C A P. XXXIII.

Sophocles in Cochlis cynarā nominat, sed in Phænice: *Est spina cuncta quæ tenet cynarus loca,* Hecateus Milesius in Asiæ descriptione, si modo legitimus est eius scriptoris liber, nam Callimachus hunc ascribit Nestoræ, vel quisquis verus est autor, circa Hyrcanium mare nominatum, montes inquit esse altissimos, & densas habere sylvas, in quibus spina est cynara. Idem paulò post, inter Parthos ad orientem solem Corasinij habitant, terram habentes, & planam, & montes, in quibus arbores sunt agrestes, spinæ, cynara, saltx, myrica; circa etiam fluuium Indum nascitur Cynara. Scylax & Polemon terram fontibus, & aquæductibus irrigatam, & in montibus cynarā nasci dicit vnâ cum aliis herbis. mox in his quæ sequuntur, hinc mōs se extendit iuxta Indum fluuium, hinc atque illinc

A illinc altus, syluâque agresti densus, & spina, & cynara. Didymus Grammaticus cynaram spinam declarans apud Sophoclem, vide inquit ne spinam canis dicas:

Spinosa quod sit planta, valdeque aspera.

Nam & Pythium vaticinium ligneam canem illam appellauit, & Locrus cum oraculum accepisset ibi ciuitatē edificare vbi à cane lignea morderetur, crure postea à spina canis lacerato ciuitatem condidit. Est autem spina canis media inter fruticem, & arborem, vt testis est Theophrastus, fructum fert rubicundum, malo punico persimilem, foliūque habet viscosum. Phænias libro quinto de Plantis cactum appellat Siculam quandam plantam spinosam, velut etiam Theophrastus in libro sexto de plantis, spina quæ cactus dicitur, nascitur in Sicilia solum, in Græcia non reperitur. emittit statim Thyrsos ab radice sub terra, folium habet latum & spinosum, Thyrsos verò qui casti dicuntur: ediles sunt decorticati, paulūque acres, quos etiam in falsilagine recondunt. Alterum thyrsum emittit rectum quem Pernica dicunt, & ipsum esui aptum: at quod est interius his ereptis quæ papporum speciem præ se ferunt, simile, remanet cerebro palma, quod etiā esui aptum est, & Ascalerum dicitur. Quis tot his descriptionibus tandem non adducatur vt audacter dicat hanc esse spinam quæ à Romanis dicitur carduus non longè à Sicilia habitantibus, & à Græcis cynara vulgo nuncupatur mutatione si quidem duarum literarum idem est cactus, & carduus. hoc etiam ex Epicharmo clarius lucefcit, qui cum aliis oleribus edilibus cactum etiam sic connumerauit, papauer, & marathrum, cactūque asperum:

Cum cæteris edisse oleribus nam licet.
In pingue si quis conterens ponat bene
Est suavis, ipse solus at relinquitur.

Cum cæteris edisse oleribus nam licet.

In pingue si quis conterens ponat bene

Est suavis, ipse solus at relinquitur.

Et rursus, lactucas, elatam iuncum, raphanos, cactos: & alibi etiam, hic ex agro ferre videtur, fœniculum, cactos, iphium, lapathum, orostylum, scolium, cicorium, dractylum, filicem, & onopordum. Philetas couis:

Hinnulus amisi dicit cum vulnere vitam

Observans cacti vulnera acuta grauis.

Veruntamen Sopater Paphius, sicut & nos cynaram nominauit, qui Alexandri Philippi Regis temporibus floruit,

& vixit

& vixit post illum vsque ad secundi Regis Aegypti tempora, velut ipse in quodam suo commentario declarauit. Ptolemaeus Euergetes Rex Aegypti, qui vnus fuit ex Aristarchi Grammatici discipulis, sic scribit libro secundo commentariorum; Circa Berenicem Libyæ est fluuius Lethon, in quo lupus piscis nascitur, & aurata, & anguillarum multitudo, & earum quæ Regiæ dicitur proportionem sesquialteram habentes ad eas quæ in Macedonia, & Copaidis stagno capiuntur, & vnumquodque flumen variis ibi piscibus est plenum; cum multæ ibi cynaræ nascerentur, qui nos secuti sunt milites, eas euellentes comedebant, spinisque purgantes etiam nobis adferebant. noui & Cynarum insulam appellatam fuisse, cuius mentionem fecit Samus.

De palma cerebro.

CAP. XXXIII.

DE palma cerebro sic meminit Theophrastus, vbi de palma arbore scribit, quæ ex fructibus est plantatio fit hoc pacto: quæ ex ipsa arbore, quando partem superiorem adimunt in qua est cerebrum. Xenophon libro secundo de Ascensu hic primùm milites palmæ cerebrum comederunt, multique & formam & suauitatis præstantiam admirabantur, quod tamen caput maximè infestabat, & palma cum exemptum fuisset cerebrum prorsus exaruit. Nicander in Georgicis:

Germine palmarum, ac tenera propagine caesa

Iucundum pueris epulum tribuere cerebrum.

Diphilus Siphnius palmarum cerebrum multum nutrire inquit, fatietatem inducere, grauè esse, difficilèque ad digerendum, sitim inducere, & aluum sistere. Hic nos inquit amice Timocrates cerebrum vsque ad finem habuisse videbimur, si hanc congregationem hic quiescere faciemus.

LIBRI SECUNDI

FINIS.

AATHENAEI
DIPNOSOPHI-
STARVM

LIBER TERTIVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De faba Aegyptia.

CAP. I.

ALLIMACHVS Grammaticus magnum librum magno malo parem esse dicere solebat. De Caborio sic meminit Nicander in Georgicis:

Niliacas serito inde fabas vt tempore flores

Colligere hinc seris valeas, terræq; cadentes

Maturos fructus hinc grata Caboria ponas.

Inq; manus tradas iuuenis cupientis, at ipsas

Radices coltas inter conuiuia ponam.

Radices hic dicuntur à Nicandro, quod Alexandrini colocasium nominant, velut ipse alibi demonstrat:

Purgastiq; fabis colocasion, & securisti.

Est etiam Palladis Colocasia, facellum in Sycione. Caborium præterea genus est quoddam poculi. Hæc à Theophrasto in libris plantarum de faba Aegyptia scribuntur. Faba nascitur in Aegypto in paludibus & stagnis, cuius thyrsus habet longitudinem quatuor cubitorum ad summum, crassitiem vnus digiti, calamo non nodoso oblongoque similis est. Discrimina habet per totum diuisa fauisque similia, in his flos & caput est, floribus papauerum duplum, colore rosarum saturatis simillimū. Adnascuntur folia magna, radix quouis crassiore calamo est crassior, discriminaq; thyrsi habet persimilia, hac radice asata, elixa, & cruda regionis incolæ vescuntur. Nascitur in Syria etiam circa Ciliciam, sed ipsa regio fructum ad maturitatem non perducit. Nascitur & circa Toronem Chacidicæ in stagno

gno quodam mediocri magnitudine, quæ & maturitatem C
 assequitur. & fructum perficit. Radix fabæ Aegyptiæ quæ
 Colocasium dicitur, bonum habet saporem, ut Diphilus
 Siphnius asserit, & nutrit, sed quia constringit non facile
 excernitur, atque minus lanosa, multò est melior. Fabæ quæ
 ex ciboriis sunt virides quidem difficulter digeruntur, pa-
 rum nutriunt, facileque excernuntur, & maximè sunt ven-
 tose: sicca minus hæc habent, quam virides. Nascitur ex
 Ciboriis flos qui cororis est aptus, hunc Aegyptij locum
 solent nominare. At mei mari dominantes nautæ ipse in-
 quit Athenæus, melilotum, à quo coronæ meliloticæ odo-
 riteræ admodum, & æstatis tempore refrigerantes. Fabas
 Aegyptias neque prius satas fuisse testis est Phylarchus,
 neque si quis eas seminavit in aliquo loco peperisse quam
 in Aegypto apud Thyramim Theprotiæ fluuium, qui est
 in Epiro, in palude enim quadam id accidit Alexandri Pyr-
 rhi Regis temporibus. Nam per biennium fructum ibi fe-
 raciter admodum protulerunt, & creuerunt. Alexandro
 postea custodiam statuentem, neque carpere solum eos qui
 cupiebant prohibente, sed ad lacum etiam accedere, palus
 illa exiccata est; nec fructum postea amplius tulerunt, D
 quamvis aquam locum habuerit. Res huic simillima fuit
 & ea quæ in Edepho accidit, ibi enim differens ab aliis
 aquis aqua quædam frigida ex fonticulo scatens apparuit
 non procul à mari, quam ægri bibentes plurimum iua-
 bantur: quare efficiebatur ut multi ex longinquis regionibus
 illuc ad bibendum accederent. Cum verò duces Anti-
 goni regis hanc parcius dispensare cepissent, aliam mul-
 tum differentem bibentibus dari iusserunt, quo statim fon-
 ticulus exaruit. In Troade etiam licebat volentibus Tra-
 gasæum salem ante id tempus capere, qui, cum Lyfima-
 chus tributum imposuisset continuo evanuit. Cum post-
 ea locum ob admirationem immunem iterum reliquisset,
 sal iterum crevit.

De cucumeribus.

CAP. III.

DE cucumere proverbiū est:
 Cuc. cibus est cucumis mulier nunc tegmina textit.
 Et Matron in Parodis:

Et

A Est cucumis visus mihi terra filius alma,
 Inter grata iacens olera, mensasq; tenebat.
 Ille novem.

Laches:

Augetur veluti cucumis regione madenti.

Attici trifyllabum nomen semper proferunt, Alcæus, mo-
 mordit Sicyas dixit à nominatio Sicy, sicut Stachys, Sta-
 chyos. Steleon, raphanos, Sicyos quatuor. Phrynichus in
 Tragis diminiuit dicit cucumerulum. Tria cucumerum
 genera connumerat Theophrastus, Laconicum, Scythali-
 cum, Bœoticum, atque Laconicum irrigatum meliorem
 fieri dicit, cum reliqui respuant omnino irrigationem. Me-
 liorem præterea cucumeres habent succum, si semen prius
 lacte, vel mulso madefactum seratur. Hæc in causis planta-
 rum scripta reperiuntur, citius cucumeres augeri si vel
 aqua vel lacte prius semen irrigatum fuerit, quam in ter-
 ram iaciatur. Euthydemus in libro de oleribus mentio-
 nem facit eius speciei cucumerum qui anguini dicuntur.
 Cucumeres eò appellantur quòd moueant ad ferendum in
 vtero, ut testari videtur Demetrius Ixion libro primo Ety-
 mologiarum, concitant enim. Heraclides Tarentinus cu-
 cumerem Hedysæum nominat. Diphilus Carystius cucu-
 merem prius sumprum perturbare asseuerat, propterea
 quod sursum fertur velut raphanus: at postremum esum
 iucundiorē esse, & facile digeri: elixum vrinam medio-
 criter prouocare. Idem præterea inquit, cucumis cum frigi-
 dus sit, difficulter digeritur, & difficillimè eicitur, horro-
 rem insuper operatur, choleram generat, & Venerem se-
 dat. Augentur circiter plenilunium cucumeres in hortis,
 & manifestum habent augmentum, sicut etiam marini
 echini videntur.

De ficibus.

CAP. III.

Nulli quicquam concederem in sermonibus ad ficus
 pertinentibus, etiam si suspendi oporteret, quoniam
 ficibus mirum in modum sum amicus, quare diuinè de his
 quæ mihi inciderint edisseram. Ficus ò viri amici simplicis
 vitæ principium extitit, quod attestari videtur locus is, qui
 ab Atheniensibus Sacra Ficus nominatur, in quo primum

S

ficus inuenta fuit, atque fructus hinc dictus est Hegetoria, C
quia primus ad victum mansuetum inuentus fuit. Ficuum
multa sunt genera, Atticum, de quo Antiphanes meminit
in homonymis, laudans enim Atticam regionem hæc ita
scribit: Qualia producit regio Hipponice omnibus totius
terræ habitatae præstantiora, mel, panes, ficus, ficus per Io-
uem fert certè, Istrus in rebus Atticis non licere cuiquam
scribit ex agro Atheniensis natas ibi caricas exportare, vt fo-
li loci ipsius incolæ his fruerebuntur. At cum multi harum
fures reperirentur, effectum est vt qui illocoram iudicibus
accusarent, sycophantæ primùm sunt dicti. Vnde Alexis in
poëta: Sycophanta nomen

*Præuis viris decenter haud nunc ponitur,
Decebat vt quicumque vir foret bonus
Iniuncta mores ficus ipsa ostenderet,
At id malis quod additur nunc omnibus
Effecit incertum sit hoc cur accidat.*

Philomnestus in libro de Sminthiis in Rhodo hæc inquit,
præterea sycophanta hinc dictus est, quia tunc multa erant,
& tributum: ficus, oleum, vinum, ex quibus publica tue-
bantur, quod & facientes, & demonstrantes sycophantas, D
vt patet, fide dignissimos duntaxat ciues eligentes nomi-
narunt. De ficu Laconica sic in Georgicis meminit Ari-
stophanes:

*Omnes sero ficus, procul Laconica
Sit, hæc mihi est inuisa quod tyrannica,
Ni esset illa parua in plebem oderit.*

Paruam dixit, quia exigua est planta. Meminit de Phry-
giis ficibus Alexis in Olynthio, Suauissimum mihi ma-
terno studio inuentum est, carica Phrygiæ ficus. Earum
ficuum quæ Phibaleæ dicitur, mentionem fecere com-
plices comediarum scriptores, & Pherecrates in Crapa-
tallis:

*Divina febris tu nihil curans. Et illud.
Aestate ficibus Phibaleis vescere;
Dormito repletus die medio simul.
Et syderare, & ardeas, clama miser.*

Teleclides in Amphictyonibus, quam pulchræ sunt Phiba-
leæ. Phibaleas etiam myrti fructus vocitant: Antiphanes
in Cretensibus, primùm

Fruct

A *Fructus quidem in mensa volo esse myrteos,
Quos inde mandam, quando cuiquam consulam.
Hæc & Phibaleas pulchras coronarias.*

De Chelidoniis ficibus meminit Epigenes in Branchia:
*Scutella grandis inde venit postea
Plena asperis Chelidoniis:*

Androtion, Philippus, & Hegemon sic ficuum genera in
Georgicis scribunt. Chelidonias, Phibaleas, Caprificos,
albas Caprificos in planitie plantare conuenit, at Oporo-
basilidas vbique, habet enim vnumquodque genus aliquid
vile. Coluris, Phormyniis, Biferis, Megarensibus, & La-
conicis plurimum prodest aquam habere propinquam. De
ficibus quæ in Rhodo nascuntur meminit Lynceus in epi-
stolis, vbi Rhodias cum optimis confert Atheniensibus:
ita enim scribit, Caprifici cum Laconicis decertantes ean-
dem habere rationem videntur, quam morum habet ad fi-
cum, atque has non post cœnam velut ibi gustu iam sub-
uerso, sed intacto adhuc desiderio ante cœnam apposui.
Veruntamen si Lynceus ficus Callistruthias dictas sicut
ego in magnifica Roma gustasset, acutius fortasse, & plus
quàm homonymum quid diiudicasset, vsque adeo hæc fi-
cus alias totius orbis ficus antecellunt. Laudantur & alia
ficuum genera quæ Romæ nascuntur, velut Chia, Libia-
na, Chalcidica, & Aphricana dicta, sicut Herodotus Ly-
cius in Commentario suo de ficibus scriptum reliquit.
Parmeno præterea Byzantius in suis iambis, vbi Cau-
norum ficus ciuitatis Aeolicæ laudat, vtpote egregias, ita
scribit;

*Maris profunda transit haud ficus vehens,
Onus Caueas.*

Manifestum est ficus etiam Caunicuitatis Cariæ ab omni-
bus passim laudari. Earum ficuum quæ Toxaliæ di-
cuntur, mentionem fecerunt Heracleon Ephesius, & Ni-
cander Thyatirenus, qui ex actu Apollodori Carystij gra-
tificantis, & pallia vendentis inscripto, hæc deprompte-
runt:

*Erant ita vt puderet illic acria,
Et praua vina, fert locus tum cætera,
Et Toxaleas ficus, mermis, vineas.*

Meminit his verbis Archilochus de his quæ in Paro insula

nascuntur (nam hic etiam egregie illæ sunt quæ Hæmonia dicuntur, & sunt eadem quæ Lydia, quod nomen ab innato sibi colore sortitæ sunt.)

*Relinque ficus, & Paron maritimam,
Et vitam.*

Hæ ficus tantum ab aliis omnibus quæ ubique nascuntur differunt, quantum apri sylvestris caro à carnibus cicurum suum. Alba caprificus species est ficus, atque ea fortasse quæ albos fert fructus, cuius ita meminît Hermippus in Iambis, Albæ caprifici seorsum caricas. De caprificis Euripides in Scirone, vel adungere ramis caprifici. Epicharmus in Sphinge, Sed nequaquam caprifici. Sophocles in Helenæ nuptiis, fructum ipsum nomine arboris metaphoricè sic inquiring appellauit:

*Erinus en matura non es utilis,
Vel esui iucunda, sed sermonibus
Tu caprificas alios.*

Maturam dixit erinum pro erino maturo. Alexis in Lebere:

*Quid amplius necesse nobis dicere
Ubi que ficus qui in Syris vendimus?
Et qui malas, durasq; in imis ponimus,
Maturiores, atque pulchras his super,
Hic postea tales emens velut, dedit
Pretium, vorauit ille maxillis stipem,
Deditq; erina iurans ficus vendere.*

Arbor ficus agrestis, quæ producit erina, erinus in masculino genere ponitur, velut Strattis in Troilo, Nunquid vidisti erinum illi propinquum? Homerus:

Intus erinus adestu iridans, & frondibus altus.

Amerias grossos Erinacas inquit appellari. Hermonax genera hæc ficuum in linguis Cretensium nominat; Amadeu videlicet & Nicyleum. Philemon ficus quasdam Regias appellari testatur in dictionibus Atticis, à quibus Regiæ dicuntur caricæ. Quibus illud etiam addit quod maturæ ficus Colytra dicuntur. Seleucus in linguis, fructum quædam ficu simillimum Gycysidem nominari asserit, à quo mulieres abstinent, quia eas insanire facit, vt Plato Comicus assermat in Cleophonte. Paphilus Brumales ficus Cydonæas inquit ab Achæis nuncupari, quod etiam Aristophanem in ling

A linguis Laconicis significasse voluit. Hermippus Coracearum ficuum genus sic in milicibus commendauit. Phibalearum maximè vel Coracearum. Theophrastus libro secundo in Historiis plantarum tale genus quoddam ficuum esse scribit, quale Charitium nominatum Afatium: Atque in tertio circa Idam montem Troianum ficum fructi parem describit, quæ folium habet tiliæ simile, ficusq; rubicundas producit oliuarum magnitudine, magisq; rotundas, quæ mersis habent saporem. De ficu quæ in Creta Cypria dicitur, sic idem libro quarto plantarum meminît; Ficus quæ Cypria in Creta nuncupatur, fert fructus ex truncò; atq; ex ramis crassioribus germen quoddam exiguum sine foliis emittit, radici similis profus est fructus, truncus magnus; picæq; similis, at folium vltimo. Quatuor fructus perducit ad maturitatem, quotq; sunt ab ipso truncò pullulationes: Dulcedo ficubus est similis, & interius Erineis; magnitudo est pruni. De iis quæ præcoces dicuntur, mentionem sic fecit Theophrastus libro quarto plantarum, quando aëf mollis, humidus, & calidus ficubus incidit, pullulationem euocat, vnde præcoces fiunt. Hinc paulum præcedens, fructus præcoces hæc quidem ferunt, Laconica; Leucôphalia, aliæq; complures, illæ verò nequaquam: Seleucus Protericen genus quoddam ficuum scribit in linguis nominari, quæ præcoem fructum ferunt: Aristophanes in concionantibus meminit de præstanti ficu; Nos vt qui cæperimus folia præstantis ficus. Antiphanes in Scleris, Est infra apud ipsam præstantem ficum: Theopompus libro Historiarum quinquagesimo quarto, In Bisaltia Amphipoli & Græstonia Macedonia ciuitatibus regnante Philippo ficus fructus medio vere prodixisse scribit, vites racemos, & oleas oliuas, quo tempore primum pullulare æquum videbatur: hinc omnia Philippo Regi feliciter acciderunt. Theophrastus libro secundo Plantarum Caprificum esse bifera scribit, alij triferam sicut in Cæo: Ficus præterea si in umbra plantetur citius exurgit, neque vermibus infestatur; atque omnes denique plantæ quæ in umbra plantantur citius crescunt, melius pullulant. Idem libro secundo de causis, Arbor dicta Indica cum admirabilis sit magnitudinis, exiguum habet fructum & paucum, cum totum ferè nutrimentum in pullulationem absumatur. At libro secundo de

naturali Historia ita Philoſophus ſcribit, eſt aliud ficuum genus in Græcia groſiſerum, in Cilicia item & Cypro, quod ficus in prima ramorum parte producit, at in inferiore groſſos, eoſq; ex annuis emittit ramis, & ex iunioribus omnino germinibus, quam ficum primam maturam dulcēq; habet, & non noſtris ſimilem. Fiunt groſſi eiufmodi ficubus maiores, quorum tempus haud multum eſt poſt ipſam pullulationem. Noui & alia ficuum nomina, & eas ficus quæ Baſiliæ dicuntur, Sycobaſiliæ, Cirrhocaladiæ, Hyladiæ, Sarcelaphiæ, Lapyriæ, Picridiæ, Dracontiae, Leucophiæ, Melanophiæ, Cremiæ, Mylæcæ, & Aſcaloniæ. Triphon libro Hiſtoriarum ſecundo Dorionem ſcribit in Georgicis cauſam ficus appellationis reddere, qui Syceam quendam ex Titanibus commemorat, Iouis inſequentis iras eſſugientem à terra matre fuiſſe receptum, quæ plantam poſtea pueri commorationis gratia emiſit: vnde & ciuitas quædam Ciliciæ Sycea nuncupatur. Quam Pherenicus poëta Heraclæotes ex genere à Syce Oxylis ſore re appellatam fuiſſe contendit: nam Oxylum Orii filium cum Amadrya de ſore concubiſſe ſcribit, quæ inter alia nucem, glandem, Cornum, Oream, Alnum, Ulmum, Vitem, Ficūq; peperit, quæ omnia poſtea Amadryadas nominauit, à quibus multæ arbores nomen aſſumpſerunt. Hinc etiam Hipponax nigram ficum viciſſe ſore duxit. Soſibiꝝ Lacon vbi ficum à Dionyſio inuentū fuiſſe demonſtrauit, idcirco inquit Dionyſium Syctem apud Lacedæmonios venerari. Naxij ſicut Andriſcus & Agathenes, Placidum aiunt dici Dionyſium ob fructum ficuum traditum, quæ etiam de cauſa efficitur vt Dei Dionyſij, qui Bacchus appellatur facies eſt Naxios vite conſpiciatur. Dei autem Placidi facies eſt ſiculnea, quia ficus Placidiæ dicuntur. Quod verò ficus omnibus fructibus qui ex ligno naſcuntur, hominibus ſit vtilior, Herodotus Lyctius in Commentatione de ficu perabundè, multiſq; verbis demonſtrauit: qui bene nutrirī pueros nuper natos aſſerit, ſi ficuum ſucco nutriantur. Pherecrates, & qui Perſas inducit, Si quis noſtrum nouam ficum aliquando viderit, inquit, puerorum oculis imponimus: quali non vulgarem medicinæ ficus vtilitatem conferat. Snauiſſimus maximæque admirabilis Herodotus libro Hiſtoriarum primo

A mo magnum bonum ficus adelle ſcribit his verbis; Rex contra cuiuſmodi viros expeditionem facis, qui Coriaceis veſtibus induuntur, Coriaceiſq; calceorum ſoleas comedunt, neque tamen quantum cupiunt, ſed quantum habent. Regionem aſperam incolentes neq; vino per Iouem vruntur, ſed aquam bibunt, neq; ficus habent quibus veſcantur, neq; aliud quidpiam boni. Polybius Megalopolitanus libro Hiſtoriarum duodecimo cum Philippus inquit Perſei pater Aſiam percurreret, annonāq; militibus eius deſeciſſet, à Magnetibus victum, quia aliunde non habebat, poſceit, à quibus ficus accepit, quamobrem cum Myuntem poſtea cepiſſet, regionem Magnetibus ficuum cauſa donauit. Hinc Ananius iamborum ſcriptor;

*Si continet multum quis aurum vir domi,
Ficusq; paruas, & viros tres, vel duos,
Noſcet quod auro ficus eſt præſtantior.*

Tot à Magno de ficuum ratione tradita ſunt, Daphnus aiunt medicus. Philotimus libro tertio de nutrimentis, ficus ſcribit teneras multas inter ſe differentias ex generibus, & temporibus, quibus vnaquæq; naſcitur, fuiſſe ſortitas, & ex propriis viribus. Sed tamen vt vniuerſim dicamus humidæ & maturæ ficus celerimè ſoluuntur, & melius quàm alij fructus coneoquantur, reliquiq; nutrimenti concoctionem non impediunt. Vires habent humorum viſcoſas, dulces, & ſubnitroſas. Alui deiectionem vehementiorem diſſuſamq; præparat, quàm celerius ac ſine offenſione maximè operantur. Quæ, eum ſale comeduntur ſalſum ſuccum, acerbitatēq; habent poſt potum. Facile igitur vt diximus ſoluuntur: quare multis comēſis, magnæque multitudine repleti, poſt exigum temporis interuallum vacui ſupra modum ſumus, quod fieri omnino non poſſet, ſi ficus conſiſterent, ac non celeriter diſſoluerentur. Ficus facilius quàm reliqui fructus coneoquantur, non ſolum quia multas comedentes iucundius agimus, ſed ſolito inſuper nutrimento ſumpto hiſque prius comēſis, nihil omnino perturbamur. Ex quo patet ſi vtrunque conſcimus cibum, quod hæc facillimè digeruntur, atque alterius nutrimenti non impediunt concoctionem. Vires autem habent prædictas, glutinoſam ſcilicet, & ſalſam, quia glutinant ipſas manus & abſtergunt: dulcedinem ipſam

in ore cognoscimus. Nihil autem verbis opus esse arbitramur, quibus demonstremus, eas alut deiectionem sine torminibus perturbationibusque faciliorem, & magis, & citius operari. Non multum commutantur aliquando, non quia difficiles ipsae sint ad digerendum, sed quia celeriter, & non extenuantes bibimus, tum quia decursus sit velox. Succum praebent salsum ficus, quia nitrosum quiddam in se continere declaratum est, atque magis salsum quam acrem ex accidentibus faciunt. Sal enim salsum succum, acetum & cunila acrem adaugent. Quae rit Heraclides Tarentinus in Symposio, nunquid post ficus calida an frigida aqua sit bibenda, eosque qui calidam dicunt bibere oportere, rationibus huiusmodi fretos, id ferre asseuerat, quia calida aqua citius manus abstergit, quo contentaneum rationi videtur, & ea quae sunt in ventre breui ipso calore dissoluit. Exteriores praeterea ficus calor dissoluit, earumque continuationem, & in subtilium partium locos redigit, cui frigus contrarium operatur, sistit enim. Qui vero frigidam bibere oportere aiunt, frigido dicunt poculo confidentia in stomacho & graui deorsum ferri, ficus enim minus eleganter stomachum disponunt, quia ipsum inflammant, & remissum faciunt: qua ratione nonnulli commoti mero semper vtuntur, postea prompte quae sunt in ventre propellunt. Oportet autem post ficus multo densoque, uti poculo, ne illae in ventre commorentur, at in inferiores intestinorum partes deferantur. Sunt qui ficus meridie comedere non oportere dicant, quod pestiferae sint per id tempus sumptae: Vnde Pherecrates in Crapatallis, & Aristophanes in praeludio;

Aestate quondam illum laborantem videns,

Ficus meridie edit, laboret vt simul.

Eubulus in Sphingocariatione:

Aegrotat per Iouem fui vtr optime.

Quod ante ficus ederam meridie.

Nicophon in Sirenibus,

Ficus edens nostrum videntes si qui hinc

Meridie recumbat en febris statim

Accurrit illi digna nec triobolo.

Quae postea incidens coegit vomere choleram.

Diphilus Siphnius ficus teneras parum nutrire, malumque habere

A habere succum scribit, at facile excerni, & supernatare, sicis tamen facilius distrahi. Quae sub hyemem maturescunt peiores sunt aliis, quia per vim sunt maturae. Quae in ipsa temporis opportunitate, meliores sunt, quippe quae natura ipsa operante sint maturae. Quae multum habent succum, quaeque aqua carent, conferunt quidem stomacho, sed sunt grauiiores. Tralianae ficus eiusdem sunt naturae cum Rhodiis. Sed Chia, aliaeque omnes, peiorem habent succum quam illae. Mnastheus Atheniensis in libro de Cibis, Quaeque; cruda inquit velut Pyra, ficus, malaque; Delphica, & alia huiusmodi comeduntur, tempestiuum tempus obseruare oportet, in quo neque indigestos habeant succos, neque putres, neque valde ab ipso tempore absumptos. Demetrius Scepius in libro decimoquinto de Troico apparatu, eos bonam inquit habere vocem, qui sicu non vtuntur, & idcirco Hegesianactem Alexandrinum historiarum scriptorem, a principio cum esset pauper tragicum fuisse asserit, & aptum ad fingendum, atque sonorum, quia intra decem & octo annorum spatium ficus non gustasset. Noui & prouerbia huiusmodi ad ficus pertinentia:

B *Pisces sequatur ficus, at legumina Caro.*

Incundas auius ficus plantare recusant:

De pomis in genere, & cydonijs, & persicis.

C A P. IIII.

Mnastheus Atheniensis in libro de Edilibus Delphica mala appellat. Diphilus mala viridia nondum matura malum habere succum refert, stomacho esse inutilia, super stare, choleram gignere, aegritudines, horroresque; inducere. Ex maturis ea sunt meliora quae & dulciora, nam facile excernuntur, quia non constringunt. Acrida peiorem habent succum, magisque; aluum sistunt. Quae remissam habent dulcedinem, bonum os faciunt comedentium, & quia parum astringunt, profunt stomacho. Peiorem habent succum aestiua autumna libus. Quae orbicata dicuntur, cum suauiter stringunt, habent dulcedinem, ita vt stomacho sint utilia. Serania vero & Platania bonum quidem habent succum, & facile excernuntur, at stomacho minus conferunt. Mordiana, optima in Apollonia nascuntur, quae

Mordium dicitur Orbicatis valde similia. Mala Cydonia, quorum Struthia nonnulla vbique dicuntur, magis omnibus pomis stomacho conferunt, & ea maxime quæ matura fuerint. Glaucides, mala Cydonia omnium fructuum optima esse inquit, Phaulia, Struthia. Philotimus libro tertio de Nutrimētis mala verna multò difficiliora esse, quàm Pyra scribit, ad digerendum, & cruda, quàm cruda Pyra, matura, quàm matura. Vires habent humorum quæ sunt acria, & nondum matura, quæ multum astringant, & aliqua ex parte acutas, succumq; per corpus distribuunt, qui xycticus nuncupatur. Sed vt vniuersè dicam, poma difficiliora quàm pyra digeruntur, quare comedentes, minus, pluraque sumentes, magis digerimus. Xycticus ex ipsis fit succus vt Praxagora dicitur, quare non concocta crassiores habent succos. Sed superius ostendimus poma vniuersè magis difficilia esse ad digereadum, austerà crassiores succos habere consueuerunt. Ex pomis hybernis Cydonia mala magis austeros, Struthia pauciores succos præbent, minusq; austeros, & faciliora sunt ad digerendum. Nicander Thyaticus mala Cydonia Struthia asserit appellari longe aberrans ab re ipsa. Glaucides, omnium fructuum optima esse mala Cydonia voluit, & Phaulia, & Struthia. De malis Cydoniis ita meminit Stesichorus in Helena, Multa mala Cydonia ad currum Regis proiecerunt, multaque myrti folia, rosasque coronas, & crispas coronas violarum. Alcman atque Cantharus, Seruat in malis Cydonius ad mammæ. Philemon in rebus rusticis mala Cydonia Struthia nominat. Phylarchus libro Historiarum sexto, mala Cydonia vires Pharmacorum lethaliu odoris sui bonitate debilitare asserit, nam si Pharmacum pharmacum in cista pomorum huiusmodi odorem habente posita fuerint, adulterinum fit, propriamq; non amplius seruat naturam, atque si his miscetur & detur quibus Phariacum tacite paratur, eos seruant illætos: quo postea ex interrogatione cognitum fuit ab eo, qui illud vendebat, quia ex horum pomorum mistione is animaduertenter. Hermon in linguis Cretensibus mala Cydonia Codymala nominari asserit, quantuis Polemon libro quinto eorum quæ scripsit ad Timæum, Codymalum floris speciem esse voluit. Alcman, malum Struthium minoris magnitudinis esse

A esse affirmat, quàm Codymalum. Apollodorus & Sosibius malum Cydonium esse interpretantur. Theophrastus libro Historiarum secundo aliud esse malum Cydonium, aliud Struthium manifestè declarauit. Egregia poma nascuntur in Sidunte qui pagus est Corinthi, vt Euphorion & Archytas in Græce commemorat;

*Ad ripas argillosas hic qualia poma
Purpurea, in cultis quæ aruis Sidoentis aluntur.*

Meminit de his etiam Nicander sic in Alienatis;

Continuè Plūsti, aut pinguis Sidoentis ab hortis

Attulit hic Cadmi species, viridantia mala

Incidens.

Demonstrauit Arianus libro primo Heracleæ Siduntem pagum esse Corinthi, & Apollodorus Atheniensis libro quinto catalogi nauium: Antigonúsque Carystius in Antipatro:

Est tibi maturo malo mihi gratior, arua

Quod ventosa ferunt Ephyræ, murexq; colorat.

B De Phauliis malis sic Teleclides meminit in Amphictyonibus, ò in his quidem ornati, in his autem malis Phauliis multò peiores. Theopompus in Theseo & Androton in Georgicis alias inquit malos Phaulias & Struthias, non enim malum decidit ex struthiorum pediculo. Alias vernas, Laconicas, Siduntias, & Erugineas, ego verò viri amici maxime omnium ea mala, quæ Romæ venduntur Battiana dicta, sum admiratus, quæ ex pago quodam in Alpibus Aquileiæ constituto asportari dicuntur. Non multò his inferiora sunt ea quæ in Gangris ciuitate Paphlagoniæ nascuntur. Theocritus Syracusius Dionysium primum fuisse pomorum inuentorem his verbis testatur:

Mala sinu seruans Dionysi dulcia, frontem

Cui tegit Hercules ramus, cui populus alta.

Neoptolemus Pariansus asseuerat in Dionysiade poma etiã, veluti reliquos fructus, à Dionysio fuisse inuenta. Vocatur genus quoddam Pyrorum, Epimelis, vt author est Pamphilus. At Timachidas libro quarto poma quædam Hesperidum asserit appellari, quæ Diis etiam apponi consueuisse apud Lacedæmonios scriptum reliquit Pamphilus: bonum odorem hæc habere dicuntur, at esui apta non esse, quæ Hesperidum vocantur. Aristocrates libro rerum Laconicarum

carum quarto, Mala præterea quæ dicuntur Hesperidum, & Persica. Theophrastus libro secundo Plantarum, cum earum arborum mentionem facit, quarum fructus non est manifestus, hæc inquit, Omnium præterea maiorum principium semèq; patet, sicut amygdalæ, nucis, & quæcûque his sunt similia, præter Persicum, cuius minimè. Et rursus, Mali punici, & pyri fœminæ. Diphilus Siphnius in eo libro, in quo quæ agrotantibus sanisq; comedenda sint, scribit, hæc ita protulit, Mala quæ Persica dicuntur, & à quibusdam Coccymala, boni succum mediocriter habent, magisq; nutriūt quàm mala. Philotimus libro de Nutrimētis decimotertio, Persicū pinguius esse asserit; miliaecum, mollius, & plurimum olei, si exprimat; emittere. Aristophanes Grammaticus Coccymala scribit Laconas in linguis Laconicis oxymala vocitare, at adrya Persica:

De citriis malis.

C A P. V.

Magna incidit dubitatio inter Dipnosophistas de malo citrio, nunquid aliqua eius mentio apud antiquos facta esse reperiretur. Myrtilus igitur quasi ad Agrestes Capreas nos quæritantes mittens, Hegesandru inquit Delphum mentionem huius dictionis in suis Commentariis fecisse, nunc tamen se verborum non recordari ad quem respondens Plutarchus, ego declarabo inquit nihil prorsus ab Hegesandro de hac re dictum fuisse, nam hac præcipue causa commotus omnia eius volumina diligenter perlegi. Alius præterea sociorum hoc ita se habere statim affirmavit; Commentariolis quibusdam cõcitatus virt non obscuri, quare aliud testimoniū tibi amice Myrtili quærendum putes. Aemilianus doctissimus ait Iubam Mauritaniam regem meminisse de citrio in suis de Libya commentationibus, quod pomum apud eos malum Hesperii cum dicit nominari: à quibus fama est Herculem aurea mala sic ex colore nominata in Græciam postea derulisse. Scriprum apud Asclepiadem libro sexagesimo rerum Aegyptiarum reperit, terram in Iouis & Iunonis nuptias malum illud emisisse. Hos respiciens igitur Democritus, Si hæc inquit scripsit Iuba, valeat cum suis libris Libycis, & Anonis erroribus. Ego profectò nomen hoc citrii apud antiquos positum non fuisse affirmo: id tamen quod Theophrastus Eresius in

A in Historiis plantarum scripsit, cõgēit me vt de malo citrio dictum intelligerem: inquit enim Philosophus libro quarto, Regio Media & Persia alia habent complura, & malum quod Persicum, vel Medium appellatur. Habet arbor huiusmodi folium simile, & par ferè folio lauri, portulacæ, & nucis; spinas quales pyrus, aut oxycantha, eaq; leues admodum, duras, & acutas: Malum non comeditur, quod & ipsum cum foliis ipsius arboris est odoriferum. Si malum hoc inter vestes seruetur, eas custodit illæsas. Confert idem cum quispiam pharmacū lethiferum sumpserit, nam si in vino detur ventrem interpellat, pharmacūque expellit, & bonum in os odorem confert. Si quis in iure, vel alio quouis, mali interiora lixauerit, atque in os expresserit, & sorbillet, suavis efficietur ei odor. Huius arboris semen ex malo exemptum studiose cultum in areolas vere seritur, postea quarto vel quinto quoque die irrigatur, quod cum fuerit adustum vere rursus in locum mollem, & riguum, non tamen nimis tenuem, transplantatur. Omnibus temporibus poma producit, & alia pariter auferuntur, alia florent, alia cadunt. Quicunq; flores, quasi eolum quandam habent in medio, fertiles esse putantur, at qui minimè habent, inutiles sunt prorsus ad generandum. Multa præterea de colo, & feracibus floribus dixit libro primo eiusdem argumenti. His ego amici tot rationibus commotus, quas de colore, odore, saporeque, & foliis adduxit Theophrastus eam arborem facile esse crediderim, quæ citrium producit. Neque quispiam sanè vestrum debet admirari, quod malum non comedi, dixit, quandoquidem nullus vsque ad auos nostros citriū gustauit, sed velut pretiosum quidpiam inter vestes in cistis deponi consueuerant. Quod verò ipsa planta ex ea regione superiore in Græciam deuenit, facile est apud comicos poetas fidem aucupari, qui de magnitudine eorum nonnulla dicentes citriorum etiā mentionem facere videntur.

Antiphanes in Bœotio:

Absurdus ipse sermo non explebili

De obsoniis viro. Sed hæc virgo accipe

Formosa mala: pulchra certè, Quàm Dei.

Est semen hoc nuper relatum ad Atticos

A rege, per Venerem puto Hesperidum genus.

Tria esse sola mala dicunt aurea hæc.

Rarum bonum est vbiq; sitq; plurimi.

Eisdem iambos cum Eriphus in Melibœa posuisset, hæc præterea ab Antiphane differentia addidit:

Puto Hesperidum genus Dianam per tria

Hæc esse sola mala dicunt aurea,

Rarum bonum est vbiq; sitq; plurimi.

Pro his ipse vix obolum darem, plus hoc nihil.

Examino nam cuncta, mali punice

Quam sunt generosa: in Cypro quod fertur Venus

Hanc arborem plantasse solum. Postea

Plantasse pretiosa ista sola Berbia.

Hæc sic habe, non plura certè repperi.

Si qua contra rationes nostras citrium esse demonstrantes aliquis habet, manifestiora adducat testimonia. Accedit nostræ huic sententiæ Phœniæ Eresij opinio, qui cedrum nequaquam à cedro nominari asserit. Cedrum enim inquit libro quinto Plantarû, spinas habere circa folia, quod etiam accidere circa citrium manifestum est omnibus. accepi à ciue meo, cui Aegypti principatus creditus fuit citrium & sicco & humido nutrimento cõtrarium esse pharmacum, atque etiam per Deos venenis aduersari. Hic quosdam scelestos viros ferarum cibum esse damnauerat, quia per facinora multa ita meruerant, atque hos omnibus feris proicere decreuerat. Prædonibus igitur in paratum theatrum ingressuris caupona quædam mulier oleum quod præmanibus habebat in via tradidit, quæ prius citrium comederat. Hi postea horrendis, crudelissimisque animalibus proiecti, & ab aspidibus percussi, nihil denique passi sunt. Dubius fuit dudum sanè princeps, atque militem eorum custodem si quid vel edissent vel bibissent interrogauit, vt verò citrium illis traditum eodem die fuisse cognouit, huic citrium postero die dari, illi autem nequaquam iussit. Is demum qui citrium prius comederat, nihil rursus passus est, at ille morsus statim interit. Hoc cum multis in rebus expertum esset, inuentum est denique citrium omnibus venenis aduersarium esse pharmacum. Si quis totum citrium, velut se habet ex ipsa natura, in melle Attico cum femine coquat, in melle soluetur; quòd si quis ex eo mane ad duos vel tres digitos sumplerit, nihil profursus à venenis patietur.

A patietur. Si quispiam verò minus fortasse nostris sermonibus credendum arbitrat, discat hoc à Theopompo Chio, viro veri maxime studioso, qui etiã multa nummum millia in diligentem historiæ inquisitionem impendit: hic igitur libro trigesimo octauo Historiarum, vbi de Clearcho Heracleota Pontico tyranno agit, qui multos violenter interemit, multisque cicutam bibendam præbuit; Postquam omnes inquit pharmaci huius potum cognouerunt, nullus prius domo exibat, quàm rutam comedisset, quam si quis prius comedit, nihil omnino pati ab aconito dicunt. Illud autem ita vocatur quòd in Aconis, qui locus est circa Heracleam nascitur. Hæc cum Democritus dixisset, multi citrij virtutem admirantes, comederunt tanquam nihil antea comedissent aut bibissent. narrat Pamphilus in Linguis citrum apud Romanos appellari.

De ostræis.

CAP. VI.

B His ita habitis multa postea nobis viritim lata sunt Ostrea, & alia Crustata plura memoria digna, quorum huiusmodi mentionem inuenio apud Epicharmum in Hebes nuptiis; Agè verò multiplicia conchyliã, patellas, aspedos, Strabelos, Cecibalos, Tethynacia, Glandulas, purpuras, Ostrea aperta, quæ facile est comedere, diuidere non item: Mitilos, Anaritas, Buccinas, & Sciphydria, quæ dulcia sunt si subinde comedantur, per hyemem verò acria, macrogongylos vngues, at nigra concha omnibus conchothera, est in Trifonia, aliã insuper conchæ amaritides, improbæ quidem visæ, & generosæ, quas omnes homines Androphyctidas appellant, nos verò Dei, Albas. At in Musis scriptum reperitur, pro concha nos antellean vocamus. Est autem caro insuauissima, ac tellinã fortasse intelligit, quam Romani Mytton dicunt: cuius Aristophanes Grammaticus mentionem faciens in Commétario de Scytale mæsta fimiles inquit esse patellas iis quæ tellinæ dicuntur. Callias Mitylenæus in patella apud Alceã, odam inquit esse apud ipsam Alceã cuius huiusmodi est principium;

Petræ marisq; sum profundi filia.

Cuius sub sinem postea scribitur:

Ex patellis Marina mentem mollis, patella.

Aristophanes pro patella Chelym posuit, dicæarchumque

non rectè dixisse asserit, qui patellas nominauit. Pueri cum in os sumplerunt tibia canunt, atque his ludunt, sicut apud nos loquaces pueri, iis quæ ut vocantur tellinæ. Sic etiam Sosipater Phleacographus in eo actu qui prudens Theombrotus inscribitur:

Tellina me repente quædam corripit,

Et dulcis auditus meas aures tenet.

Epicharmus inquit quodam in loco in Pyrrha & Prometheo, si quis Græcorum andritem videret quanta est, & patella. Apud Sophronem Conchæ Melænides dicuntur. Melænidas quid accumulare ex paruo portu? in inscripto piscatorio venatorem Cherabe nominat: meminit & Archilochus de Cherabe, Ibicus verò de Anarita; dicitur autem anarites & anartas, quæ cum ex ostrearum genere sit, petris adhæret velut etiam patellæ. Herondas in auxiliariibus, Adhærens tanquam quispiam anarites ex Choeradiibus. Aeschylus in Persis, Quis perdat insulas anaritarum nutrices? meminit Homerus de Tethéis. Diocles Carystius maxime ad excernendum & vrinandum prodesse inquit, Mitilos, Ostrea, Pectunculos, & Chamas. Archippus in piscibus, patellis, echinis, escharis, aciculis, & pectinibus. Robustiores etiam inter ostrea dixit esse Diocles conchas, purpuras, buccinæque. De Buccinis hæc scripta reliquit Archippus:

Alumne ponti, purpuræq; Buccina

Fili:

Speusippus libro secundo de iisdem, similes ferè esse inquit, Buccinas, purpuras, Strabelos, Conchas. de Strabelis ita Sophocles meminit in Canicis, Huius marinæ Strabeli siquidem filium posses inuenire. Speusippus præterea quædam singularim connumerat, Conchas, Pectunculos, Mitilos, Pinna, Vngues. & alibi, Ostrea, Patellas. Ararus in Campylione, astute certè sunt epulæ conchæ, & vngues, flexæq; squillæ delphinum saltarunt more. Sophron in mimis, quæ sunt huic grata? nunquid longæ conchæ; & vnguis, dulcem habet carnem hoc conchylium, viduarum mulierum voluptas. Meminit de Pinnis Cratinus in Archilochis, hæc pinnis similis & ostreis. Philyllius, Phrynichus, & Aristophanes in Ciuitatibus, Polypodiū, Sepiolam, Locustam, Gammarum, Ostrea, Chamas, Patellas, Vngues, Mitilos,

Pinna,

A Pinna, Pectunculos. Ex Methymne latus est carbunculus, trigla, Sargus, Mugil, Perca, Graculus. Agias & Dercylus in Argolicis, strabelos, astrabelos nominant, tanquam ad buccinandum vtilium mentionem facientes. Inuenitur autem in masculino & feminino genere dici conchas. Aristophanes in rebus Babylonis:

Hiabat vnusquisque conchæ ut assulent.

Carbonibus coctæ super feruentibus.

Teleclides in Hesiodis Concham dixit aperire. Sophron in Gynæceis, illæ, profecto omnes veluti cōchæ nobis vno iussu patuerunt, quæ singulæ carnem exerunt. In masculino genere dixit Aeschylus in Glaucō marino, conchi, mitili, ostrea. Aristonymus in Theseo. Aderam conchus sicut alia tingens. Eodem pacto & Phrynichus in Satyris. Hicestius Erasistratius ex Chamis alias asperas, alias regias inquit appellari, asperasq; malum habere succum affirmat, parum nutrire, & vtile esse ad excernendum, quibus etiam vtuntur illicitis purpuras capientes: at quod ad magnitudinem, differentiâque spectat leuium sunt fortissimè. Hedgesander in sua commentatione asperas Conchas Corycos à

B Macedonibus nominari scripsit, ab Atheniensibus Crios. His multò facilius patellas excerni idem testatus est, ac ostrea minus nutrire, satietatem inducere, facilèq; excerni. Pectines magis quàm hæ nutriunt, at peiorem habent succum, difficiliùsque excernuntur. Ex mitilis aurem ij qui circa Ephesum nascuntur, atque his similes, meliores sunt quàm pectines ob succi bonitatem: Chamis tamen deteriores, magis vrinam cient, cum in vëtre delati fuerint, Sunt quidam præterea ex his qui scillæ habent speciem, malumque habeant succum, & gustui sint iniucundi. Qui minores sunt his, exteriùsque densi, magis concitant vrinam, melioremque habent succum, quàm ij qui scillæ similes: minus autem nutriunt tum ob ipsam magnitudinem, tum quòd huiusmodi naturam sortiti sunt. Puccinarum colla stomacho conferunt, & minus nutriunt quàm mitili, Chamæ, & pectunculi. His verò qui debiliorem habent stomachum, ita vt non facile nutrimentum in vas transmittere valeant, sunt inutiles prorsus, quia non facile corrumperunt. Nam quæ facile digeruntur, è conuerso se habent ad huiusmodi dispositionem, quia cum sint tenera, & solu-

h

tioni idonea, facillimè corumpuntur. Hinc illorum papa C
uera ad stomachi quidem intensionem non profunt, at ven-
tris debilitati conducunt. Magis nutriunt, magisque sunt
voluptati apta purpuræ papaueri, præter id quod magis
scyllitica sunt, nam totum est huiusmodi Conchylum. Il-
lud & purpuris, & vnguis proprium est, quòd ius in quo
coquantur faciunt spissum. Si sola purpurarū lixentur cola-
la, ad bonas stomachi dispositiones præparant, de his sic
in Locris meminit Posidippus:

*Tempus locustis est coire, anguille, & hinc
Conchis, echinis & nouis papaueri.*

Pinnis, mitilis.

Maiores glandes facile excernuntur, & stomacho conse-
runt. Auriculæ quæ in insula Pharo apud Alexandriam na-
scuntur, magis quam prædicta omnia nutriunt: at non fa-
cile excernuntur. Antigonus Carystius in libro de Dictio-
nibus Aeolas scribit aurem Veneris hoc ostreum vocitare.
Pholades magis nutriunt, at sunt olidæ. Quæ tethæa dicun-
tur, similia sunt hisce prædictis, magisque nutriunt. Nascun-
tur & quædam ostrea quæ fera dicuntur, multum hæc nutri-
unt, olent, & vilia sunt gustui. Aristoteles in libris de D
Animalibus crustata sunt inquit, pinna, ostreum, mitilus,
pecten, vnguis, cõcha, patella, tethos, glandula. Progredium-
tur buccina, purpura, hedyrpurpura, echinus, & strabelus.
Habet pectunculus testam asperam, & virgatam, tethos sine
virgulis & leuem. At pinna tenue os habet, quod ostreū
habet crassum, testamque vniformem, & leuem. Patella bi-
foris est, læuēque habet testam.

De purpurarum ortu, & aliarum ostrearum.

CAPVT VII.

Coalescunt mitili, at vnguis & glandulæ simplices sunt
& læues, commune his duobus est concha. Epenærus
id quod est intra pinnam, papauer appellari scribit in Con-
ditura. Aristoteles purpuras vere nasci libro quinto Ani-
malium scriptum reliquit, buccinas cessante hyeme. Ea
cuncta omnino quæ crusta teguntur, vere oua habere ap-
parent, quod etiam autumno reliquis accidit echinis cibo
idoneis, illi enim maximè vigent per id tempus, & in ple-
nilu

A niluniis præcipuè, atque diebus calidis: Pyrrhæis exceptis,
qui sunt in Euripo, isti siquidem meliores sunt per hye-
mem, parui, sed ouorum pleni. Videntur eodem tempore
cochleæ etiam habere in vtero. Postea paulò vterius pro-
cedens inquit Philosophus, purpuræ vere in vnum congre-
gantur, & id faciunt quod fauago dicitur, quæ faui habet
speciem. Non tamen ita foramina sunt profunda, sed sicut
si multi alborum cicerum cortices componerentur. Nul-
lus horum meatuum apertus est, neque ex huiusmodi com-
positione purpuræ oriuntur: sed veluti cætera crustis inter-
cra ex limo, & corruptione. Illud verò & purpuris & buc-
cinis quasi purgatio quædam accidit, nam & ipsæ buccinæ
fauum constituunt, mucosum quiddam emittunt purpuræ
cum fauum concipere incipiunt, quod est viscosum, quo fit
vt cortices illi inter se cohæreant, hæc igitur postea diffun-
duntur, emittuntque saniem quandam in terram, in quo
loco purpuræ paruæ postea gignuntur, quas deinde maio-
res purpuræ habentes capiuntur. Has si quis ante quam
pariant ceperit, in vnum aliquando coeuntes in canistris
pariunt, racemumque ipsum consiciunt. Purpurarum plu-
ra sunt genera, quarum aliæ sunt magnæ, sicut quæ circa
B Sigæum & Lectum nascuntur. Aliæ paruæ, velut quæ circa
Cariam capiuntur, & in Euripo. Atque illarum quæ in si-
nibus capiuntur, magnæ & asperæ florem plurimæ habet
nigrum, nonnullæ rubrum & exiguum, aliquæ autem earum
ita crescunt, vt vel ad minæ pretium accedant. Quæ
in litoribus, & circa extremas maris partes nascuntur, exi-
guam consequuntur magnitudinem, & florem habent ru-
bicundum. Quæ in Borealibus locis reperiuntur, sunt ni-
græ, cum sæpius Australes sint rubicundæ. Apollodorus
atheniensis in iis quæ de Sophrone scripsit, prouerbium
hoc addidit, purpuris gulosior. Quod quidam à tinctura
deduci arbitrati sunt, quia cuncta ad se attrahit, & quibus
apponitur iis splendorem quandam iniicit: alij tamen ab
ipso animali deduci maluerunt. Capiuntur veræ purpuræ
vt testatur Aristoteles, at sub Caniculæ exortum nequa-
quam, non enim pascuntur per id tempus, cum se abscon-
dant & deliteant. Inter papauer & collum suum habet flo-
rem. Habet purpura & buccina operimenta sua in iisdem
corporis partibus, & omnia denique conchylia ab ipsa na-

tura. Pascuntur sub operimento eam, quæ lingua dicitur, exerentes, cuius purpuri magnitudo est digiti, vel etiam maior. Hac pascuntur, cōchyliaq; perforant, & suam etiam testam. Longam & purpura & buccina vitam sunt consecutæ, nam viuunt ad sextum annum, quarum augmentum ex ipso qui est in ipsa testa ambitu dignoscitur. Conchæ, Chamæ, vngues, & pestines in sabulosis nascuntur locis. Pinnae ex profunditate nascuntur restæ, atque pinnophyla cem intra se habent, aliæ squillam, aliæ cancellum, quo si priuatæ fuerint, breui moriuntur. Hunc Pamphilus Alexandrinus simul cum illis nasci voluit in libro de Nominibus: at Chryssippus Solensis libro de bono & voluptate quinto, pinna & pinnoteres inquit simul operantur, quia neuter seorsum ex opera sua viuere posset: nam pinna ostreum est, pinnoteres verò cancer exiguus, atque pinna foribus ostrei apertis pisciculos adeuntis obseruans quiescit: tum pinnoteres cum quid ingressum fuerit mordet, assisitens, prædæque significat; tum pinna ostreum claudit, & ambo præda simul vescuntur. Sunt qui ex eodem spermate hæc vnà nasci affirmant. Omnia crustata in locis limosis nasci autor est Aristoteles, in cœno quidem ostrea, in sabulosis conchas, & quæ dicta sunt in lapidum cauernis terhea, & glandulas, & quæ stant in superficie sicut patellæ & natices. Eodem pacto quo crustata, & non crustata nascuntur, sicut spongiæ & vrticæ, in saxorum scilicet foraminibus. Sunt autem duo vrticarum genera, aliæ enim in petris concauis nascentes nunquam absoluuntur, aliæ in planis rursus & læuibus solutæ discedunt. Has vrticas Eupolis in Autolyco acalaphas nominat, Aristophanes præterea in Phœnissis, habebat omnium primum vt nascerentur iphyia. Postea Cranaa acalapha: sic etiam in Vespis. Pherecrates in Transfugis, & par temporis spatium acalaphis coronati. Diphilus Siphnius medicus vrticam ventri asserit conferre, vrinam ciere, vtilémque esse stomacho, at pruritum capientibus facit, nisi prius vncti fuerint: ipsa enim venantes vrtica magno dolore afficit, à quibus etiam ob asperitatem vrtica nominatur. Ob hanc ipsam fortasse & herba, nam ex bono omine per antiphrafin nomen fortitur, non enim facilis est tactui, vel tenera, at aspera & iniucunda. De marina vrtica sic meminit in Amphiarao

Philip

A Philippides, Ostrea, vrticas patellas apposuit mihi. In Aristophanis Lysistrate etiam sic luditur, Sed ô ostrearū robu stissima, maternarūmq; vrticarū. Tethea præterea ostrea, ad nutricem & matrem comicè vertuntur. De aliis ostreis sic Diphilus meminit, ex Chamis magnis, quæ minores sunt, carnemque habent tenuem, ostrea dicuntur, & stomacho conferunt, facilèque excernuntur. Maiores, quæ à quibusdam regiæ dicuntur, & Peloriæ, nutriunt, non facile excernuntur, bonumque habent succum, & stomacho conferunt, & quæ maiores, maximè. Tellinæ multæ in Canopo nascuntur, & sub Nili ascensum præcipue abundant, inter quas regiæ magis sunt tenues, facie secedunt, sunt leues, & nutriunt: dulciores sunt fluuiatiles. Mitili mediocriter nutriunt, secedunt vrinamque cient: optimi sunt Ephesij, atque his etiam meliores autumnales. Mitila fœminæ, & quæ inter has sunt minores, sunt dulces, bonum habent succum, multumque nutriunt. Solenes à quibusdam dicti, ab aliis tibia, fistulæ, & vngues, multum eumque malum habent succum, & sunt viscosi: mares inter hos sunt virgati, non simplicem habent colorem, qui colore cæcio, lapidem generantibus sunt vtilis, & cum difficultate vrinantibus. Fœminæ simplicis sunt coloris, & dulciores. Comeduntur elixi, & in sartagine costi, meliores tamen sunt qui super carbonibus torrentur, donec aperiantur. Huiusmodi ostrea captantes Solenistæ dicuntur, sicut Phanius Eresius in libro, Cædes tyrannorum ex supplicio inscripto, ita scribens testatur, Philoxenus Solenista cognominatus ex populari tyrannus euasit. Primum enim victum ex piscatione acquirebat cum vngues piscaretur, postea temporis processu occasionem capiens habuit prædæ. Ex pectinibus teneriores sunt albi, fœtidi, ita tamen vt ventri conferant. Ex nigris & fuluis, maiores, & iuuenes bonum os faciunt, atque omnes generatim stomacho conferunt, facile digeruntur, & sunt vtilis ventri, si cum pipere, cum inoque comedantur. Mentionem facit Archippus eorum in piscibus, patellis, echinis, escharis, aciculis, & pectunculis. At glandulæ, ob eam quam habent cum glandibus quercuum similitudinem ita dictæ, pro locorum ratione differunt. Nam Aegyptiæ teneræ sunt, dulces, bonum os faciunt, nutriunt, multum habent succum, vrinam cient;

vel ὄστρεο
Χρυσίωλον.

ventricque sunt vitiles, cum alix sint amariore. Auriculæ C
 difficulter digeruntur, & in fartagine coctæ magis nutriunt. Pholades bonum faciunt os, at sunt scetidæ, & malum habent succum. Echini sunt teneri, bonumque habent succum, sunt scetidi, inducunt satietatem, & facile corrumpuntur; si cum oxymellæ, apio, & mentha comedantur stomacho sunt vitiles, bonum habent succum, & sunt dulces. Leniores sunt inter hos rubicundi, fraxinei, crassiores, & qui cum raduntur lacteum quiddam emittunt. Eorum qui circa Cephaleniam, Icariam, & Adriam nascuntur, quidam sunt subamari. Qui circa Sicilia scopulum capiuntur, ventrem solvunt. Plura esse echinorum genera scribit Aristoteles, vnum quod comeditur, in quo vocata oua reperiuntur, & duo eorum qui Spatagi & Brysi dicuntur. De Spatagis sic Sophron & Aristophanes in Nauibus onerariis meminit, Deuorantem, concidentem, lingentemque mihi inferiora, Spatagum. Epicharmus in Hebes nuptiis hæc de echinis commemorat, Cancer & echinus veniunt, qui per salsum mare natate nesciunt, sed pedestres tantum progrediuntur. Demetrius Scepsius libro vigesimo sexto Troiani apparatus Latonem quandam scribit ad conuiuium vocatum accessisse, marinisque Echinis appositis cum vsu eos edendi ignoraret, neque tamen conuiuii, quo pacto comedere oporteret, admonentibus pareret, vnum sumpsisse, quem cum in os vnâ cum suo putamine posuisset, Echinum dentibus mordidisse, quo cibo offensus cum ob asperitatem non cederet, & scelestum inquit edulium, neque te nunc pigre dimitto, neque rursus postea capiam. Testatur Ion Chius in Noua Phænica his verbis Echinos & terrestres & marinos, se ipsos à venatoribus defendere, spinas in eos, quasi aliquod vallum munitum, iaculantes.

Leons in terris at extulis dolos.

Laudant Echini artes magis post asperas,

Qui primum odorem cum ferarum senserit

Se contrahit, rotundus & spinis tegit

Totum, facultas nulla tangendi patet.

Mordere nec possunt, humi tutus iacet.

Ex patellis alix sunt exiguæ, vt testis est Diphilus, alix ostreis pares, quæ asperæ sunt, & minimum habent succi,

non

A non sunt valde acres, at bonum faciunt os, facileque digeruntur, elix bonum aliquantulum os efficiunt. Pinnæ vrinam cient, nutriunt, non facile digeruntur distribuuntur ve. His similes sunt buccinæ, quarum colla stomacho conferunt, at difficilia se præbent ad concoctionem, quo fit vt non idonea sint stomacho laborantibus, difficulter excernuntur, & mediocriter nutriunt. Ea, quæ harum vocantur papauera in vmbilicis, tenera sunt, facileque corrumpuntur: quare iis conueniunt qui ventrem habent debilem. Purpuræ mediæ inter pinnas sunt & buccinas, quarum colla multum habent succum, bonumque os faciunt: reliqua earum pars falsa est, & suavis, facile distribuitur, & bono habitui est peropportuna. Ostrea in fluuiis, stagnis, & mari nascuntur, meliora tamen sunt marina, si stagnum, vel fluuius adiaceat, nam & maiora & dulciora, bonumque succum habentia sunt. Quæ in litoribus sunt, & petris limosis adhærent sine aquis, parua sunt, aspera, & mordacia. Meliora sunt verna, & quæ sub æstatis initium sunt, nam plena in mari versantur, conferunt hæc B stomacho cum quadam dulcedine, facileque excernuntur. Quæ cum malua, vel lapatho, aut piscibus, vel etiam sola cocta fuerint, nutriunt, & ventri conferunt. Mnastheus hæc in libro de Edilibus scripta reliquit, ostrea Conchæ, mitili, & similia, carnem habent difficilem ad concoquendum, ob eum qui est in iis salsum humorem, quare si cruda hæc comedantur, aluum ob falsedinem subducunt. Cocta verò vel totum salem, vel bonam eius partem in humore remittunt in quo cocta fuerint, hinc humores in quibus ostreum aliquod fuerit coctum perturbant, & aluum subducunt, carnes præterea coctarum ostrearum humore priuatæ strepitum faciunt. Si quis ostrea ipsa assare diligenter voluerit, eorum caro sic iucundissimam habebit dispositionem, igitur enim, quo efficitur vt non ita difficilis sit, veluti cruda, ad digerendum, & humores habeat inde exiccatos, quibus venter debilitatur. Nutrimtum humidum difficileque ad digerendum & vrinandū omnia præbent ostrea, vitica, echinorumque oua, & cōplura huiusmodi nutrimentū humidum, exiguumque: conferunt, ventrem tamen solvunt vrinamque;

promouēt. Nicander Colophonius hæc de ostreis scripsit. C

*Ostrea vel falso pascuntur tanta profundo,
Natrix, & turbo, mitilisque, pelorides, ipsa
Lubrica, pinnarum simul his arcanaque tecta.*

Archestratus in Gastronomiæ:

*Aenus habet magnos mitilos, habet ostrea Abylus.
Vrsas inde Paros, pectunculus est Mitylenes.
Plurimus Ambracia pariter qui nascitur oris,
Cumque hoc multa simul. Messana peloridas inde
Angusti nutrit portus in gurgite conchas.
Nec minus hinc Ephesus Chamis erit utilis alta.
Teihea Chartago nutrit. tu contere ponti
Præcones, pariter terrestres Iuppiter alme:
Vnumque excipias hominem, mihi gratius amicus
Ille habitat celebrem generoso palmitè Lesbum.
Dicitur hic Agathon.*

Phillyllius, seu quicunque Ciuitates fecit, Camas inquit, patellas, vngues, mitilos, pinnas, & pectunculos ex Methymne. Ostrea solum antiqua dixerunt, hinc Cratinus in Archilochis, pinnis similis & ostreis. Epicharmus in Hebes nuptiis, Ostrea adhærentia. Meminit de Ostreo aue Plato in Phædro, ostrei more deuincti. Et in Timæo, ostreorum omnium genus. At libro decimo de Republica ostrea dixit coalescere, ostrea & phycias. Pelorides autem à Pelorio maiore quàm Chama, variòque dicuntur, quas Aristoteles in fabulone nasci asserit. Meminit Ion Chius in Peregrinationibus de Chamis, quæ Conchylia fortasse à petendo ita sunt nominata.

De margaritis.

CAP. VIII.

DE ostreis autem quæ circa Indiæ regionem nascuntur (neque enim absurdum fuerit de his quoque mentionem facere, ob vsum margaritarum) sic à Theophrasto in libro de Lapillis scribitur; inter lapillos qui maximè sunt in pretio, connumerantur etiam margaritæ, natura pellucidæ, ex quibus pretiosissima monilia conficiuntur: nascuntur in ostreo quodam pinnis simillimo, sed minore, quarum magnitudo est quantus oculus piscis satis magni. Androstenes sic in Indica à nauigatione

A ne scribit, Inter turbines, pocellos, reliquaque Conchylia suauius sunt variata, multumque ab his quæ sunt apud nos differunt. Nascuntur hic purpuræ, & multa aliorum ostreorum copia, sed vnum illud quod hi Berberi appellant, ex quo margarita lapillus nascitur, peculiare est regioni: hæc pretiosa est in Asia, & apud Persas, superioresque locos pro auro vendari solet. Ostrea aspectus nihil ferè differt à peccinibus, neque sculpta est, sed leuis & densa, neque binas etiam habet aures velut peccen, sed vnam tantum. Lapillus in ipsa ostrei carne nascitur, non aliter atque grando solet in suilla. Ex his lapillis ita alius auro est similis, vt si apud aurum ponatur non dignoscatur facile, alius argenteus, cuius extremus candor similis est oculorum piscium. Chares Mityleneus libro Historiarum ad Alexandrum septimo ita de his scribit, in mari Indico circa Ardenriam & Persicam regionem, Suliânâque & Babyloniam quiddam ostreo simillimum capitur, quod magnum est & oblongum, carnem magnam, candidam & odoriferam valde habet, ex qua alba ossa euellentes margaritas postea appellat: ex his torques faciunt manus pedibusque; armillas componunt: quarum magis quam auri stadiosi sunt Persæ, Medi, & Asiatici. Isidorus Characenus in commentario suo de Parthia, insulam quandam circa Persicum mare esse scribit in qua multa vnionum copia reperitur: quare rates arundinæ sunt circa dictam insulam, ex quibus per viginti vnarum spatium in mare demittentes duplices sursum conchas attrahunt. Quum magna facta fuerint conitrua, imbratimque effusiones tum pinnæ magis ferunt in ytero, vt aiunt, & plurimæ maiorisque nascuntur margaritæ. Pinnæ per hyemem se in profundum maris immergere consueverunt, per æstatem verò nocte natantes aperiuntur, mox per diem se occultant. Quæ petris faxisve concavis adherent, radices emittunt, atque hic existentes margaritas gignunt. Viuunt autem & nutriuntur per eam partem quæ carni adhæret, quæ ori ipsius ostrei est propinqua, forcipemque habet quæ cibum introducit, atque similis est cancro exiguo qui dicitur pinnophylax: hinc se extendit caro velut radix quædam vsque ad medium ostrei, apud quam per conchæ soliditatem innata margarita au-

getur, & semper donec adhæret nutritur. Verùm ubi caro apud pulsulationem subrepat, paulatimque incidens margaritam ab ipsa testa separavit, quamvis includat non tamen etiam nutrit, sed lauiorem, splendidiorem, purioremque efficit. Prima quæ in profundo versatur splendidissimam, puriorem, & magnam efficit margaritam. At quæ delectatur superficie & rursus fertur, minor euadit, peiorémque habet colorem, quia radiis solis offenditur. Periclitantur margaritarum venatores cum directè in apertam concham manus proterunt, quia tunc illa clauditur, & eorum digiti sæpe absconduntur, fuerunt etiam nonnulli qui statim mortui sint: qui verò obliquè manum in concham proterere didicerunt, facilius illam diuellunt à lapidibus. De Smaragdis meminit Menander in Planitie, Smaragdum hæc, & Sardia esse oportebat, quod sine, s, maragdum melius certè diceretur, nam ex splendore, quia pellucidus est nomen adipiscitur.

De forocupediarum.

CAP. IX.

POSTEA lances carnes in aqua coctas habentes illari fuerunt, & pedes, capita, aures, maxillas, intestina, ventres, linguas, veluti mos est Alexandrinis in foris cupediarum dictis. Nominatum est cupediarum forum Vlpianæ etiam ab ipso Posidippo in Planitie, postea cum quis horum quidpiam nominasset illi perquirent, de ventribus esui idoneis meminit Aristophanes in Equitibus, dixit quidam, ventres nō decimatos, dicam te vendere.

Postea alibi:

*Lauisse cur non me finis ventres bene,
Farcimen & vendisse, sed rides?*

Et rursus:

*Ego bonis vorans omasum, cum suis
Et ventre, non lotus bibens ius, rethoras
Derideo, turbabo Niciam simul.*

Atque alibi, hæc fortem habens patrem, costam ex iure carnem, intestini, abomasi, ventrisque frustum. De maxilla Cratinus mentionem facit in Plutis; ob bouinam maxillam pugnans. Sophocles in Amico, maxillas iam molles

Ales apponit. Plato in Timæo, supremasque maxillas illis sub faciei natura colligauit. Xenophon in libro de Equestri facultate, longuam maxillam, contractam. Aliqui Syagona. i. maxillam per, y, proferunt secundum analogiam à sue. De intestinis meminit Epicharmus, quæ Oryas appellat, & actum quendam Oryam inscribit. Aristophanes in Nebulis, ex me intestinum apponentium studiosis. Cratinus in Pytia, quàm tenuè dixit est intestini frustum. Eupolis in Capris. Alexis in Leucadia siue fugitiuis seruis, intestini tomus venit, & concisionum. Antiphanes in Nuptiis, incidens intestini dimidium, & pedum, auriùmque, & rostri. Alexis in Cratia vel Pharmacopola, rarum posthac adducam testimonium, cum plura habeam nomina eorum, quæ requiruntur. Theophilus in Athleta, elixarum tres minas ferè, dic aliud, rostrum, anteriorem partè, pedes quatuor suillos, Hercules, bouis verò tres. Anaxilas in re coquinaria, Multò magis iis Aeschylus mihi videtur pisciculos affare, quid pisciculos dicis: conuiuium vis ægrotare, quantum præstat viscerum extrema, rostra, pedesque elixare. Idem in Circe, Graue quidem suillum rostrum habentè amice Cinesia. Et in Campso, Rostrum suillum tum ferè gauisus sum. Auricularis nominauit in Saryro Anaxandrides, Axionicus in Chalcide, cupedias fac o dū piscem calidū condio, semefasq; reliquias cōpono: affero intestini tomum, in acetum rostrum deprimō, ita ut omnes meliorem fuisse diem hesternarū nuptiarum fateantur. Aristophanes in Præludio, Gustavi, intestini filii infelix. Qui enim rostrum videam circumsumtum? Pherecrates: *plastrans.*

*Nugaris hoc rostrum suis quod non sit, &
Verè:*

Atque locus quidam rostrum vocatur circa Stratum Aetolia, ut autor est Polybius libro sexto. Stenocorus in apro- rum venationibus; Occultare summum rostrum sub terram. Quod autem de suis proprie rostrum dicatur, iam declaratum est, quāvis de aliis etiam animalibus Archippus per iocum in secundo Amphitryone dixit, Neque hæc habens rostrum ita oblongum. Ararus in Adonide:

Conuertit ad nos ipse mox rostrum Deus.

De supremis viscerum partibus meminit Aristophanes in Acolocone, Nam & grauia tibi quatuor tenera acrocolia

lia lixai. In Gerytade, Acrocolia, panes, locustæ. Antiphane in Corinthia, Postea suillum. acrocolium Veneri ridiculum esse ignoras? sic autem in Cypro here suis ea delectatur, vt ab illis homines absterruerit, & boues comedere coegerit. Suem Veneri verè sacrificari Callimachus, & Zenodotus testatur in suis commentationibus ita scribens, Sues Argiui Veneri mactant, quod festum Hyteria appellatur, Pherecrates in Verantibus circa metallorum fodinas, cura integra propius mollissima in lancibus, & elixa acrocolia. Alexis in Aleatoribus, Cum nos præsiti essemus ferè ex acrocolio quodam. In Excubiis siue Lanaiis, semicoctæ sunt carnes, perit pericomma, conger elixus, at nondum acrocolia. De pedibus elixis meminit Pherecrates in Dulo didascalo, Quum cœna paratur, dicite nobis quomodo, nam frustum nobis adest anguillæ, loligo, agni caro. intestini frustum, pes elixus, hepar, latus, auicularum copia, caseus in melle, & particula carniū. Antiphanes in Parasito, Suum crura calida, vrbānum per Vestam prandium, elixus caseus mouet multus. Ephantides in Saryris, pedes elixos si oporteat suis ementem comedere. De lingua mentionem his verbis Aristophanes facit in coquentibus in sartagine, satis mihi apuræ, extendor enim comedens pinguis: sed iupremum adferte vt discedam, vel apri collum aliquod iuuenis, aut latus, aut linguā, vel splenem si est, vel porcelli, aut squatinæ abdomina, huc cum collabis calidis adferte. Cum tot de his dista essent, neque qui ex medicis aderant sine symbolo acceperunt. At Dionysiocles Mnastheus inquit Atheniensis in libro de edilibus: Caput suillum, & pedes nō multū aut pinguedinis aut nutriti præbere testatur. Leonides libro iij. de populis Atticæ, cum Thymetes frater iunior inquit, qui erat notus, Aphidantē Atheniensium regem obruncasset, ipse regnavit Athenis, quo effectum est vt Melanthus Messenius exul ex patria oraculum, vbinam esset habitaturus, acceperit: cui responsum est, vbi primum muneribus ab hostibus pedes & capita ei in cœna apponentibus exciperetur, quod accidit postea in Eleusina. Nam cum festū quoddam de more patrio celebrasset, omnesque carnes absumpissent, ac pedes tantum superessent, & capita, hæc ipsa ad Melanthum detulerunt.

De

A

De nominum inquisitionibus.

CAP. X.

Vulua postea illata est, vel vuluas faciens vt verius dicam, atque Hippocratis filiorum mater, quos noui ob suillam formam repressos fuisse: hanc Vlpianus respiciens, agitè nunc inquit amici, apud quem de vulua fit mentio? satis enim ventri inferuimus, quare tempus est vt aliquid dicamus, quod Cynicis iubeo in primis, non parè silentio iam saturatis, nisi velint maxillarum capitarūque ossa etiam comedere, quibus non erit fortasse parum cōueniens tanquam canibus illis etiam vesci, nam & sunt tales, & huiusmodi dici gloriantur. Euripides præterea in more positum esse apud Cretenses scribit vt reliquias canibus proiciant. Omnia nanque isti & edere, & bibere volunt, illud minimè in animum admittentes quod diuinus Plato scribit in Protagora, de poetica facultate differere rem simillimam esse malorum hominum & circumforaneorum symposiis: nam quia viri huiusmodi simul esse per se in conuiuiis non possunt, neque sua ipsorum voce, sermonibusque ob imperitiam oblectantur, pretiosas faciunt tibicinas, magno præmio aliarum tibiarum vocem conducentes, quamuis per suam ipsorum vocem simul in vnum coierint. Vbi verò elegantes, boni, eruditique sunt conuiuæ, non cernes ibi tibicinas, non saltaticulas, aut fidicinas, sed illos per se simul esse posse, sine his nugis, & ludis, per suam ipsorum vocem, perspicies: suam quemque partem compositè dicentes, & audientes videbis, quamuis multum vini bibant. Hoc vos bibentes facitis Cynulce. seu potius ebibentes: nam tibinarum & saltatricum more sermonum voluptatem nobis impeditis. Vitam, ex eiusdem Platonis sententia in Philebo, non hominis, sed pulmonis cuiusdam agentes, vel eorum corporum quæ sunt in mari animata post ostrea. Tunc autem iratus inquit Cynulcus, o vir ventrose & gula dedite, nihil aliud nosti? num sermones, num Historias commemorare, num quæ est in sermonibus Venerem iniicere, sed totus semper in hoc es, iacet, non iacet, dictum est, non dictum, est quaritans? explorasque ad vnguem omnia incidètia, spinas differentibus inducens, velut iinter echin

echin

echinopodas, asperrimamque ononim semper verferis, & nullum suauissimorum florum congregas. An nunquid tu is es qui vocatam apud Romanos Strenam, & in patria quadam munus quod datur amicis, ipse Epinomidem vocas? quod si Platonis imitatione dixisti, cupimus discere, si apud alium sic dictum reperisti, demonstra & nobis auctorē: ego enim partem quandam esse triremis Epinomidem cognoui, sicut ab Apollonio in trireribus positum est. Nunquid tu is es rursus qui nouum, & nondum in vsu habitum, phænolam dicis? at dictum est phænolas etiam bene vir, albe puer, da mihi phænolam non visitatum. Nunquid cum in balneum aliquando proficisceris interroganti respondisti, quo ad lauandum? ego propero inquam. Atque eodem die vestis canusina tibi erepta est a spoliatoribus, vt multus inde risus orirerur in balneo ob non visitatum Phænolam quaestum: sed vera vobis amici charissimi dicetur postea. Lapidem offendit, & fregit tibiā, deinde curam consecutus abibat, ac percunctantibus quid hoc Vlpiane? sugillationem dicebat. Atque ego qui cum illo aderam, cum risum tunc ferre non possum, apud quandam amicum medicum partes oculorum inferiores crasso phar maco perunctus, percunctantibus quid tu? offendiculum dicebam. Cuiusmodi sapientiae & alius est imitator Pompeianus Philadelphus, vir non omnino insulfus, qui etiam nomina inquiri. Hic cum familiariter quodam loquens magna voce nomine vocauit, dixitque Strombichida mihi affer in Gymnasium blautas, aphoreros, & non visitatam Ephestridem, ego enim barba ligata amicos conuocabo, est quoniam mihi assatum salamentum. Affer mihi lecythum olei. Primum enim fricabimus, postea sic lauamur. Atque hic idem sophista mense Februario, vt auunt Romani, (hunc mensem Iuba Maurusius ob timorem absolutionem a subterraneis timoribus vocari asserit, in quo maximus est totius hyemis vigor, atque per multos dies mortuorum exequia celebrantur) nunquid me apud amicorum quandam multos dies per calores vidisti inquit? at cum Quinquatrium festum perficeretur, per quod tacet iudicia, natalis ait est Palladis innupte, atque sine lege dies est. Vocauit etiam quandam amicum nostrum Achrestum, qui venerat ex Delpho, quonia nihil ei

Deus

A Deus respondisset. Cum publice aliquando orationem haberet, regnantisque ciuitatis encomium percurreret, admirabile dixit Romanorum Imperium & incredibile. Huiusmodi sunt & amici Vlpianici sophistae, qui & miliarium apud Romanos dictum, atque ad aquae calidae opus praeparatum, Ignobebetem nominantes, multorum nominum sunt aures: atque Dionysium multis parasangis reliquerunt, qui virginem Menandrum distabat, quia virum expectet. Et columnam Menecratem, quia manet, & fortiter sustinet. Ballantium iaculum, quia contra iacitur. Murium latibula, mysteria, quia mures defendunt. Atliaenes libro rerum Sicularum primo eundem affirmat Dionysium boue garotam appellasse, & suem Iaccum. Huiusmodi fuit & Alexarchus Cassandri Regis Macedonum frater, qui ciuitatem condidit Vranopolim nominatam, de qua ita Heraclides Lembus scribit libro trigesimo septimo Historiarum, Aristarchus qui Vranopolim ciuitatem aedificauit, peculiare etiam intulit Idioma, quippe qui gallum Orthoboam, tonforem brotocerem, drachmam argiridem, domesticorum viuarium, pedicas, cauceatorem, apytem nominari: atque B ad Cassandrensiū Imperatores haec aliquando scripsit, Alexarchus Marmion: Primis gaudere solares ouium, noui, cum reliquerem diuinorum operum victores fatali fortuna confirmatos, Dei fontibus se abstergentes, Montanosque custodes: quae epistola quid significet nec ipsum quidem oraculum cognoscere posse arbitror: nam ex antiphaneis Cleophane hoc tyrannidem est exercere vel quid bonum consequi? contentio est in Lyceo cum Sophistis, velut summam dicam ieiunis, & imbecillis iuris dicere quod:

Res haec nec est cum sit, nec est tum facta, cum sit, nec, licet prius fuit, nunc qua sit, est.

Atque est nihil quod non sit ens, ea qua nec est.

Adhuc, nec est, vt iam fuit, qua nunc nec est.

Ex esse facta cernitur, si non erat,

Ex ente nullo qui potest emergere?

Id esse certè non valet, quod si fuit

Non rursus haec erit, roget si forte quis

Si quod nec est fiet quod haud est, non enim

Non ens potest, quid hoc sit ipse vix sciet

Apol.

Apollo.

Novi prætereā Aristarchum appellatum fuisse Iouem à Simonide poëta, & Ageſilaum Plutonem ab Aefchylo. Ni cander Colophonius aſpidem animal. Iocheæram appellat. Propterea diuinus etiam Plato ſiccuağa & vdiuağa quædam dixit animalia in Politicis, & ſiccedula, & vdedula, ac de terreſtribus, aquaticis, & aeris ſolo ſiccicola nomine uſus eſt. Quasi ex hac nominum fiſtione rei nouitatem deuitare adhortetur, ita ſcribit ad verbum: ſi dederis operam ne nominum ſis paulò ſtudioſior, copioſior uideberis poſtea prudentia in ſenectute. Noui etiam Herodem Atticum Rhetorem lignum in rotis percurrès trochopeden uocitare ſolitum, cum ad accliuēs locos uehiculo uectus incederet, quamuis Simariſtus lignum illud epocleum in ſynonymis nominariſ. Atque Sophocles cuſtodem, ita Mochlum dixit:

Confide: magnus huius ipſe ſum tibi

Mochlus timoris.

Idem alibi anchorā appellat iſchadem, quia nauē detiner:

Tum nauita legere nauis iſchadem.

Demades Aeginam, Piræi dixit eſſe portum, Samum uerò ciuitatis propaginē, ephēbos, uer populū, mœnia, ciuitatis veſtem, tubicinem, communem Athenienſiū gallum. Qui idem ſophiſta nominum inueſtigatōr obſcœnam dicebat mulierem, cuius menſtrua eſſent retenta. Vnde etiam tibi in mentem uenit Vlpianē dicere *λενοῖς ποῦδον*, cum ſaturū eſſet dicendum? ad que Vlpianus ſuauiſter ridens. Sed ne deludas inquit amice, aut caninam rabiem promas cum caniculares inſtent dies: blandiri enim magis conuenit, conuiuiſque acquieſcere, ne forte feſtum Cynophōrem pro eo quod apud Argiuos ſit celebremus. Sic etiam apud Cratinum dictum eſt ſaturati bone uir in Odyſſeis:

Tota dies niueo ſaturari lacte ſedentes

Aſſicit.

Et Menander in Trophonio ſaturatus dixit.

Ariſtophanes in Gerytade:

Tu paſce, curamque addito monodūs.

Sophocles in Tyro, qui omnibus ſaturitatibus hoſpitati ſumus. Eubulus in Dolone:

Ego ſatur uiri proſectō ſum haud male,

Sed

A

Sed plenus, ut ligare uix, ferè omnia

Expertus, ipſe calceos mihi queam.

Sophilus in Phylarcho,

Impletio lautiffima eſt proœcium.

Proſpecto, certè ero ſatur.

Bacchum per ipſum iam uiri laſciuio.

Amphis in Vrano, ad ueſperas omnibus bonis ſatura. Hæc igitur quæ tibi dicerem prompta habebam Cynulce hoc tempore, cras autem, uel in perendinum diem, ſic enim in tertium diem dixit Heſiodus, uerberibus te ſaturabo, niſi nobis dixeris apud quem iacer gulofus. Adhuc illo ſileate, ego inquit ipſe & hoc tibi Canis patefaciam, quod ſic aduſatores Eupolis in actu Homonymo appellauit. Teſtimonium tamen in id uſque tempus adducere prorogabo, quo te uerberibus affecero.

De uulua ſuilla.

C A P. X I.

B

Cum omnes his, quæ per iocum dicta erant, latentur; Ego prætereā inquit Vlpianus ſermonem de uulua explanabo. Nam Alexis in actu Pontico inſcripto, ubi Callimedontem Rhetorem locuſtam cognominatum mordet, (erat autem vnus ex iis qui Demotheſis oratoris tempore reſpublicam adminiſtrabant) hæc inquit:

Pro patria uir omniū eligit mori,

At Callimedon Locuſta pro uulua magis

Coſta: proſectō & Itala manu mori.

Erat autem hic Callimedon celeberrima obſoniorum uoſago. Meminit de uulua & Antiſphanes in Philomatore:

Lignum ſit emmatrum, remittit germina.

Metropolis eſt, ac non etiam patropolis,

Et uulua uenditur caro ſuauiſſima.

Matraſq; Chius eſt amicus omnibus.

Euphron in Tradita;

Vulua meus magiſter apparans bene

Cum Callimedonte edit, deinde fecit hunc

Saltare, quo locuſta dictus poſtea eſt.

Dioxippus in Antipomobofco,

Quales dapes hic optat, & quam miſicas,

Vulua, omaſum, inteſtina.

*ἔμμησον
ματrem
habens.*

Idem in Historiographo; porticum deiecerunt, Amphicles, vulvas binas suspensas, demonstrans illum mitte: Dicas si videris. Eubulus in Deucalione, Iocinora, vesica, pulmiones, vulva. Nouit etiam illius usum cum succo Lynceus Samius Theophrasti familiaris: nam Ptolemæi, symposium describens hæc dixit: cum vulva quædam in acetis & succo circumferretur. Meminit etiam de succo Antiphanes in, Difficile amantibus, vbi de Cyrene loquitur enaigo:

*Hinc vnde distracti sumus, iubens equis
Cunctis valere, Silphio, bigis simul,
Thyrsis, celetibusq; succis, febribus,
Mammisq;.*

De differentia quæ ad exhibendam vuluam spectat, his verbis meminit Hipparchus, qui Aegyptiam composuit Iliadem:

*Me latum valde vulua pulcherrima forma
Fecit abortiuæ, furnoq; incoctus amantè
Porcellus redolens.*

Sopater in Hyppolyto,
*Sed fructuosa vulua sicut ecbolus
Decocta, candidata, corpus casei.*

Et in Physiologo,
*Vulua suilla non tomus decoctus est,
Intus molestam qui reseruet muriam.*

In Silphis,

*Sic opto edas vulua suilla tu tomum
Pellasq; acerbam rutam in ipsa viscera.*

Omnibus antiquis in more positum erat, vt neque vulvas ante cœnam afferrent, neque lætucas, vel aliud huiusmodi quidpiam, veluti nostris temporibus inualuit consuetudo. quare Arcestratus parandis obsoniis ingeniosus propinationes post cœnam inducit, & eos qui vnguentis vtuntur.

*Post cœnas varijs crines ornare coronis
Conueniet, quas terra parit cum floribus arua
Induit, vnguentisq; bonus curare decebit
Cesariem liquidis, Myrrhamq; & olentia thura
Damolli cineri, Syrijs qui nascitur oris,
Vrat odoratum fructum Vulcanius ardor.*

Mox

A *Mox tibi potanti dentur bellaria: venter
Vuluaq; grata suis cum molli cocta cumino.
Tincta vel humore Silphi, aut mordacis aceti.
Adsit & hu volucrum tenerum genus hora vbi primum
Venerit. Hosce Syracusios contemnerè par est,
Ranarum qui more bibunt, nil prorsus edentes,
His ne parueris. Titi præmpta at edulia sunt
Quæ dixi, miseri mendici cætera signum.
Garica, mala, faba, coctus cicer, atque placentam
Palladis lauda quæ latè venit ab oris.
Si nusquam hanc habere, discedens Attica mella
Perquiras, nam sola volent fecisse superbam.
Ingenuum vixisse deceat sic: quærere mortem
Vel sibi per terras, barathrumq; & tartara. Diti.
Hinc terræ innumeros stadios immergere funus.*

Lynceus vbi Lamiæ, quæ Demetrium Poliorcetem excepit hospitio, cœnam describit eos, qui ad cœnam accesserant varios pisces è vestigio & carnes comedentes inducit: atque Antigoni regis sacrificia Veneris celebrantis, & Ptolemæi regis etiam cœnam, eadem ratione declarans, pisces primum & carnes apposuit.

Epicurea.

CAP. XII.

ESt autem admiratione dignus Arcestratus, qui pulcherrima præbet documenta, qui cum sapienti Epicuro dux fuisset ad voluptatès, sicut Ascreus quidem poëta testatur, scitè admodum nobis etiam consulit, ne quibusdam pareamus, sibi verò mentem adhibeamus. atque hæc, & illa comedere adhortatur, nulla res coquo illo inferior, qui talia apud Demoxenum comicum in Syntrophis loquitur.

Epicuri,

*Me discipulum docti vides ego hunc apud
Duobus armis, mensibus decem ferè,
Talenta sum lucratus ipse quatuor.
Quid hoc sit inde dic mihi, meq; edoce.
Erat coquus qui nouerat nullos Deos.
Qualis coquus? natura teehna totius.
Hoc est sceleris prorsus antiquissimum.
Nil est magis scitum labores quam pati,
Et res leuis sit ipsius si quis sciat*

131

Modum, iuuabit hunc habere plurimum.
 Quare coquum si quem videbis inficum,
 Et Democriti qui scripta non percurrerit,
 Vel possideat magis, statim ridebis hunc
 Vanum velut, conducam aperte regulam,
 Modumq; vita Epicuriae. scire est opus
 Differre quantum sortiatur ò bone
 Glauciscus hyberno, & calenii tempore.
 Nouisse qualis sub latentis Pleiadis
 Est piscis occasum: reuolutioibus
 Est solis utilissimus cibus statim.
 Mutationes sunt enim, & motus malum
 Ingens viris, affectiones plurima
 Per solstitium repullulant, scis nunquid hoc
 Bonum saporem quodq; quod fert tempore?
 Hac quae sequuntur inde? saeva tormenta,
 Et spiritus qui turpiter cogunt virum
 Iacere, se minus gerentem provide.
 At me cibus nutrit, sit esus & leuis.
 Rectè vaporat, in poros succus venit.
 Et aequè ubique constitit per viscera.
 Succum refers? Democritus nihil ferè
 Hoc difficile credit vorare athleticè.
 At ibi videris artis esse particeps
 Medendi, & in natura inesse totus, at
 Cognosce per deos coqui ignorantiam.
 Ex piscibus videbis aduersarij,
 Nam simplicem quandoque odorem surgere.
 In hunc terunt & sesamum: sed singulos
 Si separatos excipias, pedent eis.
 Visum mihi sic est, quid obsecro bene
 Fiet proprietatis alteri si mista sit?
 Atque applicetur tactibus non consonis
 Prudentis artis est videre talia.
 Non aut olere fumum, & ollam abstergere,
 Ego profecto non culinam ingredior,
 Sed assidens quid cerno sepius prope.
 Ego tibi percurro causas, accidens
 Et grande, ceteriq; agunt demittito
 Non consonans coquus pericomma, intendito

Focum,

A

Focum, sit aequus fac prius iamq; ollula
 Feruet: nec inde consonè scis, quis modus,
 Apollo: quid videtur ars tibi referi?
 Nullos cibos vt hospitibus ponam male.
 Sed cuncta miscam decore, consonè,
 Nam quae sibi per quatuor sunt consona,
 Per quinque conuenire, qui rursus valent?
 Per cuncta tandem? haec duco ad ipsos limites
 Locorum & intervallo: congruentis
 Componoq; aptè, mox recedens impero,
 En vnde tangit, miscuisse quid vis haec?
 Nos congruens trahis, vides? non callidè
 Superabis haec? densare sicut ipsa ita
 Epicurus auctor, & voluptatis pater.
 Is diligenter manderat solus bonum,
 Solusq; norat quale sit, sub porticu
 Qui sunt requirunt vsque, quale nesciunt.
 An nesciunt quod non habent, nec alteri
 Darent? videtur hoc tibi? sed cetera
 Ponamus haec certè.

B

Atque Plato etiam comicus in opere Decipiente inficito,
 vbi patrem ob adolescentem viuendi ratione à paedagogo
 corruptum, indignantem facit, ita dicentem inducit:

Secleste perdidisti inique filium,
 Quem ceperas meum: sibi contrariam
 Vixisse vitam persuasisti, solet
 Bibisse mane persuasionibus
 Motus tuis, quod haud solebat antea.
 Quid improbas si doctus est hic viuere
 Here? hoc vt aiunt velle doctos viuere est
 Epicurus ipse dicat esse cum bonum
 Solam voluptatem, hanc habere non licet
 Aliunde, quam si quis bonam vitam legat.
 O Sofia tu vile proflus des mihi?
 An visus est ibi philosophus, dic mihi
 Quis ebrius, vel captus his quae nunc refers?
 Omnes viri ergo qui cilia olim contrahunt,
 Qui quaeritant prudentem vbi ambulat simul,
 Vbi simul versantur, vt qui fugerit,
 Quum ponitur glauciscus hi norunt statim

Quae pars petenda sit prius, quis & locus?

Hi queritant caput velut incundius,

Omnes vt admirentur?

Et apud Antiphanem vir quidam popularis a dmonitiones huiusmodi in Milite introducic:

Quisquis mortalium

Firmum quid esse credit in vita virum,

Aberrat a scopo: tributa vel ferunt

Quaecumque possides, vel incidens rapit

Lis, multum ue dux creatus in super

Debes ea, aut choragus electus choro.

Vestes, & aurum dans, lacernam mox geris.

Vel nauigans moriris, aut captiuus es.

Seu dormiens es casus a domesticis,

Ingressus aut iter. Nihil sit denique

Constans, diebus praeter id quod singulis

Impendimus, viuamus inde vt iuuiter.

Neque hoc satis tamen potest auferre enim

Mensam iacentem quispiam accedens prope.

Putato sola firma quae praesentium

Clauduntur ipsa dentium custodia.

Quae eadem etiam in Hydria repetiuit. Ad haec viri amici si quispiam respiceret, meritis laudibus elegantem Chrysippum cumularet, qui omnem Epicuri naturam diligenter inspexerat, atque metropolim totius philosophiae illius Arcestrati Gastrologiam esse dixit, quam decoram sane carminum compositionem; omnes gulosi philosophi theogoniam quandam suam nominant, ad quos & Theognetus in Phasmate vel Auaro scribit:

Me occidit o vir, porticus sermonibus

Pulchra repletus ager es: dices enim

Opes virorum differunt vaporibus?

Crytallus est sapientia: hanc non perdidit

Qui percipit semel. miserum me cui Deus

Immixit philosopho? tu sinistrorsum capis

Mijelle literas, tuam vitam libri

Ventere. terra, excogitans, & hinc polo

Nugari, haud curant tuas qui ineptias.

De

De piscibus molli crusta intectis.

CAP. XIII.

CVM Vlpianus etiam num differeret, ingressi sunt pueri locustas in discis habentes, Callimedonte rhetore multo maiores, qui ob huiuscemodi cibi delectationem locusta est cognominatus. Hunc Alexis in Dorcide vel Blandiente piscium cupidum palam, sicut & alij comici, appellat:

Est ichtiopolis (vt auni) calculis

Cunctis statutum, Callimedontis icona

In piscibus; Quinquatris, vt aream

Ponant, locustam porrigat quae dextera.

Coctam: velut seruator artis illius

Solus sit, erumnam inferantq; ceteri.

Multi fuerunt praeterea cibi ipsius locustae studiosi, sicut ex pluribus comediae partibus demonstratur, sed vnus tamen locus Aristophanis in Cerealia celebrantibus sufficiet hoc tempore ita dicentis:

Est piscis emptus quis, breuisq; sepia.

Lata locusta, polypus ue, viscera,

Mustella cocta, sic male lologimes.

Non raia per Iouem choriu' mae, seu faba

Cocta, hepar apri, vel faui, vel sumina.

Anguilla, magna vel locusta femina

Opem adfert laborantibus.

Latas appellauit locustas, eos qui astaci dicuntur, quorum mentionem facit Phyllyllius in Ciuitatibus, & in insigni poemate Arcestratus, qui vt ex his patet, nunquam locustam, sed astacum semper nominat:

Sed postis nugis coemus ipse astacon, ecce

Brachia longa tenet, multumq; ouerosa, pedesq;

Oblongos, serpiuq; solo tardissimus idem.

Nascitur ille frequens Lipara, virtuteq; cunctis

Dignior: & multos Helles alta aquora mittunt.

Epicharmus in Hebes nuptiis, id quod astacus apud Arcestratum dicitur, locustam esse his verbis declarauit, sune astaci, & colybdana quae pedes habent exiguos, at longa brachia, quibus nomen est. Locustis: est & aliud peculiare locustarum, astacorum, & squillarū genus: Astacum Attici

per o, ostacum dicunt sicut etiam ostaphides. Epicharmus in Terra & Mari, astaci inquit vnctis vnguibus. Speusippus libro de iisdem secundo, inter molli crusta intacta locustam, astacum, nympham, vrsam, coracinum, pagurum. Diocles etiam Carystius squilla, coracini, locustæ, astaci, suae os faciunt, vrinamq; promouent. Epicharmus colybdænam dixit in Phoenisis, quod Nicander marinum pudendum, Heraclides squillam in re culinaria nuncupauit. Aristoteles libro Historiæ quinto inter molli crusta intacta astaci inquit, locustæ, & squilla coëunt, sicuti solēt retro mingentes etiam quadrupedes, coëunt autē ineunte vere apud terram, nam horum omnium deprensus est coitus. Sunt quæ iungantur vbi ficus incipiunt primū maturefcere, nascuntur locustæ in petrosis, & asperis locis, astaci verò in planis, quorum neuter in cœnosis. Hanc ob causam nascuntur astaci in Helleponto, & circa Thasum, locustæ multæ capiuntur circa Sigæum, & Atho, quæ diurnam vitam omnes fortiuntur. Astaci, locustæ, & squilla senectutem exuunt vt testis est Theophrastus in libro de Latentibus. Quod autem ad squillas attinet, scribit Ephorus libro primo frequentes has esse circa Chium insulam, quam hi postea tenuerunt qui ab inundatione euaserunt, quæ fuit Deucalionis tempore, atq; ad hanc vsq; ætatem locus ipse Caridas nominatur. Arcestratus obsoniorum maximè studiosus ita squillas laudat:

*Si Peloponnesum, Carumq; accesseris urbem,
Eximiam inuenies squillam, rara sed emuntur.
Aemathia pariter plures venduntur in oris,
Ambraciæq; locis.*

Penultima producta dixit Ararus in Campylione; *curua*
Carides effugere delphin vt solet
In Nassam.

Eubulus in Orthanna; Infra caridem misi, & inde rursus hanc Contraxi.

Anaxandrides in Lycurgo, Ludit squillulis cum perdiculis, & clupeolis, passerculis cum Gobiolis, trachurulis cum gobiis. Idem postea in Pandaro:

*Nec ipse eris relictus latenter optime,
Nam corpus intumesceit ipsum, & anchora*

Curuata

A *Curuata corporis palam squillam refert.*

In Cercide,

Magis rubicundum te caride mox coquens

Parabo.

Eubulus in Nutricibus, Caridē ex gibbosis: in Callæschro,

Curua simul carides in secco loco.

In Ialemo,

Saltant carides vt super carbonibus

Curua salunt.

Contractē dixit Eupolis in capris,

Edere præter quàm semel qui caridas

In Phæace.

In Populis,

Habens caridis calentis ille speciem.

Dicuntur autem carides à capite, quia totius corporis plurima pars est caput. Attici ob analogiam breuiter profertur, à capite enim deducitur hoc nomen, quia grande est his omnibus. sicut enim à pingendo pictura, à iaciendo iaculum, sic caris dicitur à capite: producta enim penultima, finis etiam producitur, & similiter atq; calculus, crepida, & loligo profertur. Hæc de crustatis scripta reliquit Dipphilus Siphnius, ex crustatis squilla, astacus, locusta, cancer, & leo, quamuis eiusdem sint generis, inter se tamen differunt: est siquidem astacus maior quàm leo. Locustæ graptæ etiam dicuntur, quæ carnosiores sunt quàm cancri, cancer graue præbet nutrimentum, & non facile digeritur. Mnastheus Atheniësis in libro de Edilibus locustæ inquit, & cancri, & squillæ, & horum similibus difficilis quidem est digestio, facilius tamen multò quàm reliqui pisces digeruntur, quos magis assare quàm elixare conuenit. Sophron caridas caridas in Muliebrum appellauit:

Hæc caridas pulchras vide, hos & gammaros

Vt sunt rubri, vtq; amica villosi parum.

Epicharmus in Terra & Mari, curides rubicundæ. In Sermone, & Loginis ita dixit, apuâsque, & curuas curidas. Simonides;

Loligo, thynnus, gobijs, & corides.

De coctis in sartagine.

CAP. XIII.

Illata postea fuerunt in Sartagine cocta iecinora vocato lomento circumuoluta, quod omentum Philætarus in

Tereo epiplæum nominat, ad quæ omnia Cynulcus respiciens, Dic nobis inquit doctè Vlpiane sicubi iacet iecur ita conuolutum; qui ait, siquidem tu prius apud quem iacet demonstraeris, omentum de pinguedine, & membrana. His ita se præparantibus, apud Epicharmum, in Bacchi inquit Myrtilus omentum positum est, panemq; ad omentum deflectens. & in Thearis, de latere & omento. Ion præterea Chius in Peregrinationibus inquit deflectens habes charissime Vlpiane omētum, quòd si quando in eo conuolutus combustus esses, nos omnes his quæstionibus liberares, æquum præterea videtur vt iecinoris ita parati testimonia in medium adducantur, ea quæ tibi cum de auriculis, & pedibus sermo nobis incidisset commemorata fuerunt. nã vt attestatur Alexis in Cratia seu Pharmacopola omnis electio in plurima postea vt iliter diffunditur, quæ quando nunc memoria non complecteris, ego ipse tibi breuiter percurram. Sic igitur inquit comicus:

*Apud marinum Nereum quendam ostrea
Alga semem indutum videns cepi prius,
Simulq; echinos: ista sunt proemia
Valida satis cœnæ paratæ splendide.
His absolutus piscibus iacentibus,
Trementibusq; præ timore paruulis,
Quid perferet causa mei confidere
lusi: nec ullam proferens iniuriam
Pati, statim magnum eozni glaucum ego.
Torpedinem considerans cepi statim,
Sartagine quòd inferentem fumariam
Molles manus oportet hanc nihil pati à
Spinis, simulq; passere, & phycidas,
Squillamq; fucum, gobium, percam, sparum,
Pauone sartago ipsa fit magni sibi
Non concolor, carnes, pedes, aures, suis
Tectum iecur, pudet coloris luidi.
Non hæc videbit, hæc nec attinget coquus.
Is per Iouem lugetur, hoc dico palam.
Scite gubernabo hæc, & arte: sic ego
Obsonium paro perite, vt hospites
Cogat voluptas aggredi mox cætera.
Omnem apparatus, tum parandi singula.*

Noni

A *Noni modos, posémque promptè dicere,
Gratis docere, si quis optet dicere.*

Quòd autem mos antiquorum fuerit omentis iecinora inuoluere, his verbis Negesander Delphus in suis commentariis attestatur: postea quàm Metanira amica inter coopta iecinora pulmonem sumpsit, atque omentum pingue circum capiens vidit, perij exclamauit, vestium enim me sinus perdidit. Crobylus autem comicus nonnunquam iecur huiusmodi pudibundum appellauit, sicut Alexis in Pseudipobolimæo, qui ita scribit, Cirrum, valde contractum, & inter hæc pudibundum iecur, Aristophanes in Sartagine coquentibus, Alceus in palæstra, Eubulus in Deucalione iecur diminutiue dixerunt, qui etiam hoc nomen cum aspiratione scribi oportere volunt. nam synalæpha est apud Archilochum cum aspiratione, vbi dicit, bilem non habes in iecinore. Est præterea piscis quidam qui Hepatus dicitur, quem bilem non habere ita Eubulus in Laonicis testatur:

*Habere ne bilem putes me, sed velut
Hæc Hepato refer.*

D

B *Sum nunc quoque vnus ex melampygiis ego.*

Testatur Hegesander in suis commentariis hepatum duos lapillos habere in capite, colore quidem ac splendore conchylii, figura verò rhombis persimiles. De piscibus in Sartagine coctis meminit Alexis in Demetrio sicut in actu præposito. Eubulus in Orthanna, formosa quævis femina.

Suetum patella concuit mox canticum.

Triballopanothreptamiracylia.

Simulque loligo, phalerisq; subfilit

Immissa pinguis inter agri viscera.

Velut solet salire pullus subiugo.

Canisq; Vulcani stabellum iuscitat,

Calente concitans patellam sspiritu.

Atque irritatus aduenit nares odor.

Cererisq; nata pisa profisionibus.

Vallis digiti canis triremes atrahit

Rostro ratis similima, & cœnæ optimum

Proemium imitatur.

Comedeabant præterea sepias in sartagine coctas, vnde Philætarus, & Nicostratus in Antyllo, nunquam auderem amplius

amplius sepiã in sartagine coctam solus comedere. Hege-
mon etiam semen ex sartagine comedentes his verbis in-
ducit in Philenna;

Tu polypum multo prius fac his emas,

Et semen inde apponito ex sartagine.

His non lætatus, sed mœrore affectus Vlpianus, & in nos
aspiciens iambos hos ex Eubuli Orthanna dixit:

Quam naufragus Myrtilus in sartagine

Bene est, deus inuisus quod nihil horum,

Quod emerit comedit,

Idque optimè ex quosdam eius familiarium cognoui, qui
etiam hos Eubuli iambos ex Lenone recitabat.

Vir Thessalus me pascit omnino grauis,

Auarus, & diues, scelestus, impius,

Gulo, sed obsonans triobolo tenuis.

Erat autem adolescens instructus, non quidem apud Myr-
tilum, at apud alium quendam, vt ex ipsis cognoscere li-
cuit. Quomodo autem in Myrtilum iuuenem inciderit,
hæc mihi Antiphanis carmina ex Neottide recitauit:

Veni huc Athenas cum sorore, cum Syrus

Sim, me negotiator egit, obuius

Quondam hic fuit vir, omnium pauperrimus

Et fenerator: emit incredibilis

Homo proteruitatis, & nihil domum

Qui conferat, nec ipse quæ Pythagoras

Edat, thymum præter, boni vir omnia.

De panibus.

C A P. XV.

Vlpiano adhuc ita ludente, pane opus est Cynulcus ex-
clamauit, non eo inquam Messapiorum regis, qui est
in Iapygia, de quo Polemonis extat commentatio. memi-
nit etiam Thucydides de illo, libro septimo, & Demetrius
comicus his ferè verbis in eo actû qui Sicilia inscribitur:

Ac versus Italos Notis fauentibus,

Traicimus mox ad Calabra litora.

Panis refecit hospitatus hic bene

Nos aduenas magnus, lepidusque, splendidus.

His siquidem panibus locus non est hoc tempore, sed iis
qui à Cerere frumētaria dicta, & Simalide reperti fuerunt,

eo enim

A eo enim nomine dea apud Syracusios colitur, vt Polemon
ipse scriptum reliquit in Morychō: qui etiam libro primo
eorum quæ ad Timæum scripsit, Megalarti, & Megalo-
mazi statuas in Bœotico Scolo erectas fuisse testatur. Postea
cum panes illati essent, & multa vnâ cum illis variorum
ciborum copia, hæc aspiciens ita dixit, quot retia miselli
mortales panibus tendere norunt ait Alexis in libro ad pu-
teum; quare rationi cōsentaneum videtur vt & nos aliquid
de panibus dicamus. Pontianus tunc sic excipiens, hæc in-
quit panium genera Tryphon Alexandrinus in inscriptis
plantis, si rectè memini, posuit fermentatum, non ferment-
atum, similagineum, alicarium, fursuraceum, quem faci-
lius quàm purum excerni asserit, siligineum, paniceum, &
ex zea fit autem alicarius ex zea vt idem testatur, non au-
tem ex hordei grano. Est & furnaceus dictus ex modo co-
quendi, de quo ita meminit Timocles in Pseudolestis,

Discens scapham calidam iacentemque, calidū

Furnaceis vefcens.

De clibanita mentionem facit Antidotus in Protochoro-
sumentem calidos clibanitas, qui enim non, hos conuol-
uentem in vino passō tingere; Crobylus in Suffocato, &
scapham quandam purorum clibanitarum sumens. Lyn-
ceus etiam Samius in ea epistola quam mittit ad Diago-
ram, in qua Atheniensium edulia cum Rhodiis comparat,
ita scribit, grauitatem præterea panes Forenses apud illos
consequi videntur, eos enim in principio, & medio cenæ,
nihil intermittentes, afferunt: at defessis iam, & repletis
suauissimam inducunt moram, optimum Clibanitam ap-
pellatum, qui & iucundis rebus, & mollitie ita est mistus,
vt multam habeat ob delicias ad passum vinū coactus pro-
portionem. ita verò mirum in modum confert, vt quasi
ebrios respiscere faciat, atque eodem pacto efficitur vt rur-
sus is esuriat, qui satis antea comederat. De pane Tabari-
ta meminit Sopater in Cnidia, Tabarites panis aderat ma-
xillas implens. at de Achæina Semus libro octauo Delia-
dis, vbi à Cereris sacerdotibus eum fieri dicit: sunt panes
huiusmodi magni, vnde etiam festum Megalartia voca-
tur, dicentibus his qui Achæinam ferunt; Achæinam adipe
plenū hircum. De Clibanario meminit in senectute Aristo-
phanes, vbi cauponam panariam hæc dicentem inducit, cum
sibi

fibi panes à senectutem floccifacientibus direpti fuissent: C

Quid hoc erat fili: quid hoc negotij?

Nam Clibanarios tepentes candidos

Nam despicis filij?

Subcineritij panis mentionem facit Nicostratus in aedituo, & ingeniosus obsonator Archestratus, cuius testimonium opportunè adducam. de Buccellato hæc in Ganymede scribit Eubulus, Buccellatosque calidos: sunt autem buccellati panes quidam apti delitiis. Alceus in Ganymede, laganium hoc leue est, parùmque nutrit, quo etiam magis Carbonarius dictus. de hoc ita scribit Aristophanes in Concionantibus, lagana concoquuntur. at de carbonario Diocles Carystius libro Salubrium primo, magis tener est carbonarius, quàm lagana, qui super carbonibus fieri videtur, velut is qui apud Atticos fit subcineritius: quem Alexandri ni Saturno sacrificantes in Saturni templo apponit omnibus comedere volentibus. Epicharmus in Hebes nuptiis, & in Musis, qui actus apparatus est rei propositæ, hæc panium genera connumeravit, clibanarium, conterminum, statitam, encridem aliphaticam, semipanem; quorum sic mentio fit in Muliebribus mimis à Sophrone, cœnam materis clibanarios, conterminos, & semipanem. noui autem viri amici quod Attici per r, & cribanum, & cribanarium proferunt. Herodotus verò libro Historiarum secundo in Clibano dixit perspicuo. Et Sophron, quis steteris, vel clibanarios, vel semipanes pinxit? meminit idem de quodam pane Placita in Muliebribus, in noctem me petit cum pane Placita. Mentionem fecit Sophron in inscripta Socru de pane caseario his verbis, puerulis consulo vt pane caseario vescantur. Nicander Colophonius panem non fermentatum Daratum in linguis appellat. Platò verò comicus magnos panes, & sordidos cilicios vocat in Parua nocte, panes postea cum emisisset, non ex puris quidem, at magnos cilicios, aduenit, qui etiam in inscripto Menelao quosdam panes gregales nominat. de cibario pane meminit sic Alexis in Cyprio.

Vescens cibario salubriter pane.

Quos Phrynichus in Mercenariis runcatricibus autopyritas ita nuncupat, autopyritis panibus, & pinguibus oliiuis. Ornidi panis mentio fit à Sophocle in Triptolemo siue qui

ex

A ex Oryza fieret, vel ex eo semine quod nascitur in Aethiopia sesamo simillimo. Collaborum Aristophanes in Sarta-gine coquentibus, singuli collabum sumunt. Rursus idem, vel suis autumnalis sument cum tepidis collabis huic adferre. Fiunt panes huiusmodi ex nouo tritico sicut in Auge Philyllius declarat, adsum tritici trimetris afferes filios calidos collabos lacteos. de panibus Maconidis meminit libro quintodecimo sic Alcman, Septem lesti, & totidem mensæ panibus maconidis, linòq;, & sesamo coronantes, & pedibus nigris. Chrysocolla est edulium ex melle, & lini semine confectum. de pane qui collyra nominatur, meminit Aristophanes in Pace, & collyram magnâ, & in ea candylum obsonium. Idem in Nauibus onerariis, & collyram transeuntibus ob Marathronis trophæum. Panis autè obelias dicitur, vel quia obolo venditur sicut in Alexandria, vel quia in obeliscis affatur, vnde Aristophanes in Agricolis:

Panem quis affat postea vir obelium.

B Pherecrates in Obliuiofo, perdidit in cinere obeliam, quia nec panes quidem esse dignabantur: ij dicebantur obeliorum, qui panes ipsos super humeris in pompis gestare consueuerunt, panem obeliam à Dionysio in castris fuisse inuentum Socrates libro cognominis sexto scriptum reliquit. panis eunitas, lecitichitas nominatus est; vt testatur Eucrates, qui Panos panis dicitur. at Messapij satietatem paniam, & pania repletiones nuncupant. Blæsus in Meforriba, Archilochus in Telepho, Rhinton in Amphitryone, & Romani quem nos arton ipsi panem dicunt. nascus panis est ingens, & fermentatus, vt Polemarchus testatur, & Artemidorus. sed sicut placuit Heracleoni genus est quoddam placentæ. Nicostratus in lecto:

Hic nascus albus tantus est here, exerat

Vt se calathum extra ob magnitudinem suam.

Velamen vt captum est, odor hinc protinus

Petit superna, melle mistus & vapor

Accedit ad nares.

Erat enim tunc quoque calidus, cuiusmodi esset panis Cne-sus vocatus apud Ionas, Artemidorus Ephesius in Ionicis suis commentationibus declarat. Thronus etiam nomen est panis, de quo Neanthes Cyzicenus libro secundo rerum Græcarum ita scribit, Codrus panis throni nominati frustum

frustum capit, & carnem, seniorique præbet panis subcineritius apud Helæos Bacchylus vocatur, vt Nicander libro secundo linguarum commemorat, cuius Diphilus etiam sic meminit in Errante, panes subcineritios Chrifiteras circumfert. Apopyrias genus quoddam panis dicitur, qui coquitur supra carbones, & fermentatus à quibusdam nominatur, Cratinus in Mollibus, primum Apopyriam habeo, & fermentati plenum canistrum. Sic ipse Arcestratus de farinis, & panibus in sua Garonomista scribit:

*Pulchricome primum cereris carissime Mofche
Bona recognoscam, tu pectore percipe cuncta.*

Optima perspicies, & purgatissima passim

Hordea quæ campis Lesbis nascuntur Erepsi.

Candidiora niue hyberna mox Cymonis vber

Educat, & certè superisi forte farinis

Vescuntur, venit inde ferens Cyllenius heros.

Nascitur Aonijs Thebis simul apta farina,

Et Thaso, multisque locis: sed grana videntur

Vuarum, conferre tibi est si forte cupid.

Hæc ita tecum complectere: sitq; rotundus

In manibus panis tibi contritus bene Collisx

Thessalicus, quem Crimatiæ gens Thessala dicit.

Chondribon est alij panem, similiagine natum

In Tegeis laudo, pariter sub tegmine coctus

Encryphias cineris, clarus est panis Athenis

Venalis, quem dant mortalibus, optimus, at quem

Ipse Pherestaphylis rubris dat clibanus album

Florentem pulchris horis, extra ipsa iuuabit

Prandia.

Cum hæc vorax Arcestratus dixisset, eum etiam qui panem faciat Pœnum vel Lydium habere consulit, ignorat autem optimos Panium magistros esse Cappadocas, quippe qui ita dicat:

Thæniissus tibi vir primum, vel Lydius esto,

Quiq; tuam mentem cognouerit, vsque figuras

Qui mutet varias, veluis tu iusseris illi.

De panibus Atticis tanquam egregiis meminit ita Antiphanes in Omphale:

Qui nobilis natus valebit quispiam

Exire tecto ex hoc videns hos candidos

Panes,

A *Panes, habentes transituque in quolibet
Furnum? videns formam variasse Clibano
Pro quolibet manus Atheniensium
Imitationes, quas Thearion prius
Monstrauit?*

Hic est ille Thearion pistor, de quo meminit Platò in Gorgia, vbi cum illo & Mithæcum connumerat, ita enim inquit; qui boni fuerunt, vel etiam sunt corporum curatores, valde studiosus Thearion pistor, vt mihi videris dixisse, & Mithæcus, qui Siculum obsonij apparatus conscripsit, & Sarambus locusta caupo, quoniam hi admirabiles fuerunt corporum curatores, hic enim egregios panes, iste obsonium, at ille vinum faciebat. Aristophanes in Gerytada, & Aeoloscione, venio vt Thearion pistrinum linquens, vbi est Clibanorum cibus, de Cypriis panibus velut eximius, meminit his verbis Eubulus in Orthanna:

Græue est quidem panes videnti Cyprios

Hos præterire: magnes vt lapis trahunt

Famelicos.

D **B** At de Colliciiis, qui iidem sunt, & collabi, ita scripsit Ehippus in Diana, ab Alexandro ex Theffalia Collica comedens, panium furnus. Aristophanes in Acharnensibus, quo lætare Collicophage Bæote.

*De nonnullis panibus medicatis, & multiplicibus
panium nominibus.*

C A P. X V I.

CUm hæc ita dicta essent, quidam præsentium Grammaticorum Arrhianus nomine, delira sunt inquit socij edulia huiusmodi, nos siquidem neque farina delectamur, (est enim pane plena ciuitas) neque per deos huiusmodi panium Catalogo. Incidi præterea in quædam Chryssippi Tyanei commentaria Panifica inscripta, atq; eorum, qui ibi nominabantur, cognitionem habui apud multos amicos, accedo autem, & ipse aliquid de panibus dicturus, nam panis qui Artopticinus dicitur, ab eo differt qui furnicius, & clibanicius appellatur; quem si quis cum aspero fermento confecerit, & elegans erit, & suavis comedetur sicus, si cum remisso, erit quidem leuis, at non etiam elegans. Clibanicius verò, & furnicius, fermentum poscunt tene-

rius vocatur panis quidam tener apud Græcos, qui exiguo lacte, & oleo cum sale quantum sufficiat est conditus: at materiam oportet esse remissam. dicitur autem hic panis Cappadocius, quoniam plurimum fit in Cappadocia panis teneri, quem postea Lachum in Syria appellare solent: at qui optimus est hic panis in Syria factus, quia comeditur calidissimus, & est flori simillimus. Panis is qui Boletinus dicitur, fingitur quidem sicut Bulitas, atque mastra papauere conferso perungitur, in qua materia deponitur, atque inter fermentandum non adheret mastræ: ubi verò in furnum conicitur, farina quæpiam temoni inspergitur, tunc panis imponitur, optimumque contrahit colorem, caesioque fumo similem. Panis autem Strepticus cum lacte exiguo sumitur, cui piper, & parum olei admiscetur: quod si minus hæc contingerit, adeps certe. in Panilaganum vocatum vini parum conicitur, piper, lac, & parum olei, vel certe adeps. Caprydiis, quæ Tracta etiam dicuntur, mitiones quæ pani pariter conseniunt, ita præcipuè magno rerum Romanarum sophista hæc Aristarchica dogmata constituente. Tunc exclamauit Cynulcus, ò sapientia admiranda; nonne admirabilis Blæpsias innumeros habet vno anno discipulos, tantamque opulentiam ex hac pulchra sapientia est lucratus, vt Gorgiam, Proragoramque longe reliquerit. nescio per Deos ipsam ne potius dicam non cernere, an eos omnes qui illi dant discipulos vnum habere oculum, ita vt ob multitudinem parû quisque cernat. Beatos igitur illos, vel potius mortuos esse puto, cum se magistros huiusmodi disciplinæ profiteantur, ad quem Magnus, cum mutationum esset studiosus, Grammaticum hunc summopere ob intentionem laudans, dixit: ò vos pedes illotos habentes, humi cibantes, domum in aère habentes, scelestæ gulæ, & alienorum bonorum voraces, vt ait Eubulus comicus, nonne primus pater vester Diogenes cum placentam in cœna voraciter aliquando comederet, panem bene factum se comedere dixit, ad eum qui percunatus fuerat? vos autem ramentorum vascula secundum eundem poetam, alborum ventriculorum, non permittentes alios loqui, quiescere non potestis, nisi vobis quispiam tanquã Carulis vel panis aliqui, vel osium proniciat. vnde accidit vobis cognouisse quod Cubi sunt panes

A panes quadrati, non quos habetis præ manibus, sed oleo, anetho, & caseo conditi, velut Heraclides scribit in re Culinaria: neglexit hunc etiam Blæpsias sicut thorgelum, quem thalysium nonnulli nominant. Crates libro secundo de Attico idiomate Thargelum panem eum appellari scribit, qui primus ex nouella messe conficitur, & sesamitam. Ignorauit autem eum, qui nactus nuncupatur, qui fit in Arnis. Est etiam Pyramus panis cum sesamo factus, atque idem fortasse qui sesamites. meminit de his omnibus panibus, velut de vocatis Thiagonibus Tryphon libro primo Plantarum. Sunt autem Thiagones panes qui in Aetolia deis fiunt. Dramices, & Araxis panes quidam sunt apud Athamanes, qui sic dicuntur, & Idiomatographi inter panium nomina hæc etiam collocarunt. Seleucus panem scribit esse, qui à Macedonibus Dramis nominatur, ac Lechitham eum esse qui apud Thessalos Enitas vocatur: ericitamque eum nuncupari, qui ex contracto tritico, nec ex creto fit & cartilagineo. Panem cibarium Amerias, & Timachidas Xeropyritam appellant. Nicander verò apud Aetolos panes eos vocari asserit, qui deis fiunt. Aegyptij quoque panem subacentem Cyllastim appellant, de quo Aristophanes meminit in Danais, Cyllastim nomina, & Petofirim. Hecateus præterea; Herodotus, & Phanodemus libro septimo, rerum Atticarum eius mentionem fecerunt. Quamuis Nicander Thyatirens panem ex hordeo factum Cyllastim ab Aegyptiis vocari affirmat. Panes squallidos Alexis sic fuscis in Cyprio appellauit;

Tum postea vix venit ille denique,

Cœctos prebendi, depereas: sed quot geris?

Sex & decem sero hinc: eorum candidi

Sunt octo, tot que suici.

Seleucus panem, & bene subactum, & calidum Blema nuncupari est autor. & Philemon libro secundo de variis Oraculis, panem ex non excreto tritico confectum Pyrum nuncupat, & omnia quæ sunt in eo. Blomolius is dicitur, qui est infectus, quem Romani quadratum appellant. at fursuraceus Brotimas, quem nunc Euconum, nunc Teuconem Amerias, & Timachidas vocant. Philotas panem quemdam in Inordinatis, Spoleum dici asserit, quo soli confanguinei inter se vescuntur.

Placentas præterea descriptas cum apud alios complures facile sit inuenire, tum apud Tryphonem, habent Athenienses Phylam placentam non valde tritam, & Cardamalam, Baracam, tolypas, vnâ cum Achilleo, quæ placentæ ex Achilleis fortasse hordeis conficitur. Lactucariam præterea, vinariam, mellitam, & lilium appellatam, quod nomen est etiam figuræ cuiuspiam saltationis choreæ, vt testatur Apollonphanes in Dalnide. Hæ placentæ quæ ab Alcmane lactucariæ dicuntur, sunt eadem quæ apud etiam Athenienses: scigitur inquit Alcman; Lactucarias, & Cribanotas. Sossibus libro de Alcbanæ tertio placentas quasdam figura mamillis similes cribana vocari testatur. atque eam quæ inter sacra gustandi gratia præbetur, hygæam. & Hesiodus placentam quandam amolgæam nominat:

Maximæque amolgææ, desumptæque lacque capella.

Pastoralem autem intelligit, & robustam, amolgus enim maximè vigens significat, opus est vt excusatione, me defendam, ne popana, & secundas mensas, quas Aristomenes libro tertio de iis, quæ spectant ad sacrificia, posuit, ego connumerem: non enim ita felicem memoriam natura mihi tribuit. cognouimus autem nos etiam eum senem cum iuniores essemus, qui erat Adriani elegantissimi regis libertinus, veteris comædiæ histrio, & ab ipso Rege Attico Perdix nominabatur. His statim subiunxit Vlpianus apud quem iacet libertinus? Cum verò dixisset quidam actum etiam ita inscribi, sermonemque continuaret, dixit is rursus, qua in re differt à liberto? quæ in aliud tempus omnibus proroganda esse visum est.

De natura panium.

CAP. XVIII.

Cum iam manus in panes protendere vellemus, non prius ait Galenus cœnabimus, quàm ex nobis etiâ quæ de panibus, bellariis, & farinis Aesculapij discipuli dixerunt, intellexeritis. Diphilus igitur Siphnius in eo libro, in quo de iis narrat, quibus ægrotantes, & sani vescuntur, panes hordeaceos magis nutrire, meliùsque digeri, atque meliores omnino esse commemorat: post hos secundi habentur firmi

A similaginei, quos triticei, subinde sequuntur, & hos ij, qui sunt ex farina noua non excreta, isti siquidem panes plurimum nutrire videntur. Philistion Locrus panes similagineos magis ad robur conferre asserit, quàm alicarios, secundo loco hos collocat, tertioque triticeos. Panes, qui ex Polline sunt, peiorem habent succum, quamuis suauem: minus nutriunt, & sunt ventosi, facillèque digeruntur. at refrigerati satietatem inducunt, & difficulter digeruntur. Qui magis inueterarunt, & refrigerati sunt, minus nutriunt, aluum astunt, malumque habent succum. panis subcineritius grauis est, difficulterque; ob cocturæ inæqualitatem digeritur. Furnaceus vel caminitus distus, non facile digeritur. at carbonarius, & in sartagine coctus ob olei admistionem facilius excernitur, qui tamen propter vaporatorem stomachum offendit. Qui coctus est in cibano omnibus virtutibus hos antecellit, bonum enim habet succum, stomacho confert, facile digeritur, & facillimus est ad distrahendum, siquidè neque aluum sistit, neque rursus intendit. Andreas medicus panes quosdam in Syria ex moris fieti scriptum reliquit, quibus vescentes capillorum defluxum patiuntur. Mnastheus panem facilius quàm placentam digeri affirmat, eosque magis nutrire, qui sunt ex Olyra, quoniam digeruntur sine magno labore. Panem ex zea factum, si multus comedatur, caput aggrauare, & difficulter digeri volunt, quare non sanitate his confert, qui ipsum comedunt. Id autem scire est operæpretium, omnes cibos, qui non bene cocti, vel contusi fuerint, inflationes, grauedines, tormina, & dolores capitis operari.

De salsamentis.

CAP. XIX.

Post huiusmodi disputationes visum est tandem aliquando cernendum esse, atque cum id ferculum circumferretur, quod vocatur Horæum, ait Leonidas: Eurhydemus Atheniensis viri amici in libro de Salsamentis Hesiodum scribit hæc de omnibus conditis summam dixisse:

Anceps as primum,

Maxillis piscatores cepere lacernas

Induti, quibus est salsamentarius ipse

Bosporus, in rasis hi salsamenta secantur.

*Mox quadrata parant, & ponunt ordine prædam.
Nec genus ignotum mortalibus oxyrinchus,
Quem totum, aut festum curantes salsa, tulerunt.
Horæi thynnii mater Byzantia vasti*

Vnda freti, scombris.

Nascitur, & Pario simul apta menedula porto.

Fluctibus Ionis fugiens è Gadibus ipse

Brutius aut campanus agit, mollisq; Tarento

Orcyniq; reposta triangula pinguis vrni.

Quæ carmina coqui potius cuiuspiam mihi esse videntur, quàm elegantissimi Hesiodi, vnde enim vel Parium vel Byzantiû, Brutios, Tarentum, aut Campanum cognoscere potuit, qui multis annis his omnibus fuit antiquior? videtur autem mihi hoc poema esse Euthydemii. His statim subiunxit Leonidas, nostrum est inquit bone vir ubique poemata fuerint, ea probatissimorum virorum esse diiudicare, & quoniam sermo est inter nos de falsamentis, de quibus noui prouerbium dignum memoria à Clearcho Solensi existimatum, falsamentum putridum organum querit, accessi huc, & ipse aliquid de illis dicturus, eaque quæ ad artem ipsam pertinent. Diocles igitur Carystius in libris de salubribus inscriptis, inter macilenta meliora esse scribit horæa, veluti inter pingua, thynnii. Icelius tamen medicus Pelaniides, & horæa non facile esse ait excernere, atque thynnii iuniora similia esse cybiis, maximamque esse inter omnia horæa differentiam. Plurimum etiam Byzantia horæa ab iis aliorum locorum distant, si cum illis conferantur, quam conditionem non Thynnii sola consecuta sunt, sed alia omnia quæ Byzantiæ capiuntur: quibus etiam Daphnus Ephesius ascribit. Arcestratus quoque, qui vniuersum terrarum orbem ob gulam, ventrisque voluptatem peragravit, hæc monumentis literarum tradidit. & Siculi thynnii:

Quum condire voles in vasis frustra resecta,

Mitto Saperdam procul altrobsonia porti,

Qui que illam laudant: nam pauci forte virorum

Esse sciunt epulum prauumque, & debile piscem.

Nec prius accipiat scombrum tibi murtia, quam tres

Viderit ille dies, nona falsamenta parata

Amphora tum capiat, si quando accesseris vrbem

Egregiam

*A Egregiam clari Byzanti vescere rursus
Horæi frusto, tenerumque bonumque videbis.*

Defecit autem Vorax Arcestratus, qui Elephantinum falsamentum ita vocatum apud Cratetem comicum in Samiis, cum his non connumeravit, de quo ita Crates loquitur, marina testudo elephantinum aliquando falsamentum in olla coriacea piceis vndis coxit, cancriq; ex pedibus sublimes, lupique extensas alas habentes, sues in montibus pugnaces, & homines cæli rameta: puer illum suffoca illum, dies interit. Quod autem Cratetis falsamentum celeberrimum fuerit, his verbis testatur Aristophanes in Cerealia celebrantibus, Certè magnus cibus tragædi est musica, quam Crates falsamentum aliquod splendidum elephantinum nullò negotio appositum ducebat, plurimaq; alia huiusmodi deglutiebat. Falsamentum quoddam Alexis in Deglaucescete crudum appellauit, atq; idem poeta coquam quendam de falsamentorum apparatus hæc dicentem introducit in Agricola:

Hic computare considens mecum volo

obsonij cellam. Simul decernere

Primum quid afferendum erit, qui postea

Cibi mihi sunt condendi singuli.

Horæon hoc primum mihi est, eboli quod est

Solius, id lotum mihi valde bene est,

In ollulam spar gens saporis postea

Frustumque ponens, candidum insundens merum

Conspersi olium, tum medullam unâ coquens

Ipse eripui, perfudi & illam siphio.

Et in Deglaucescete cum Symbola à quodam peterentur, ita loquitur:

A me nec aris duodecimam partem feres,

Ni singulatum tu prius des omnia.

Est sermo iustus: charta tu numerum refer.

Est ometarichos quinque nummum: & cætera

Dicimus & est septem, haud iniquis hactenus.

Dic: est pro echino obolus, bonus nunc es quoque.

Nonne affuit simul raphanus quem dixeram

Bonam? dedi pro illo duos ebolos prius.

Quid dicimus? nam cybium triobolo

Qui vendidisse nititur nihil facit:

Nescis forum virò bone, atque hortensia

Campæ quod dederunt, & ipsa oluscula?

Idcirco posuisti tarichos tu dupli?

Tarichopola venit, hunc interroga.

Congrus decem obolorum, nec id multi, refer

Et cætera, est emptus mihi drachma prius

Is piscis affatus, papa febris velut

Dimisit hic demum, ubi tæque postea

Apponere, & meri choas tres ebrij

Quod vos dedistis, clus obolorum fit decem.

Icelius autem libro de Materia secundo Pelamidas magna inquit esse cybia, de cybiis meminit Posidippus in Translato, & Euthydemus Delcanus ait in libro de falsamentis hunc piscem dictum fuisse, à Delcone fluuio in quo capitur; qui inter falsamenta positus plurimum confert stomacho. Dorion in libro de Piscibus tenuem lebianum nominans, eundem esse dicit, qui etiam Delcanus vocatur: atque coracinum dici Saperdam à pluribus asserit, & eum præcipue esse optimum, qui in Mæotidis stagno capitur. Post hunc admirabiles sunt mugiles, qui circa Abderam, hos sequuntur ij, qui capiuntur circa Sinopem & inter falsamenta positi non parum stomacho conferunt, qui verò molli dicuntur, eos nonnulli gnotidia appellant, alij platistacos, qui tamen sunt idem quod chellaras. nam cum vnus sit piscis, multa tamen nomina est sortitus, nûcupatur enim bacchus, asellus, & Chellaras: inter quos hi qui maiores sunt platistaci nominantur; qui medianæ ætatem degunt, molli; qui exiguæ sunt magnitudinis, gnotidia. Aristophanes in nauibus onerariis mentionem fecit de mollis his verbis, Scombri, monedulæ, lebij molli, saperdæ thynni. Cum his ita dictis Dionysocles conticuisset, e vestigio profudit hæc in medium Vder Grammaticus, meminit etiam Antiphanes de falsamentis in Deucalione.

Siquis gadiricum vel antaceum volet

Tarichos, aut odoribus Byzantiij

Latatur is thynni.

Et in parasito, antaceum falsamentum in medio, pingue, rotum album, & calidum. Nicoftratus, & Philetærus in Antyllo, Byzantium falsamentum addatur, & gadiricus peten accedat. & paucis interpositis:

O terra diui & à falsamentario

Emi

A *Emi viro bono duobus obolis,
Dignum gadricum profecto drachma erat.
Diebus haud illud tribus comedimus
Cum duodecim sinus simul supra modum
Nam gran de est.*

Vlpianus interea Plutarchum aspiciens nullus inquit inter hos heus tu Mendefiorum mentionem fecit apud vos Alexandrinus, quæ ne insaniens quidem canis degustaret, nec bonorum certè heminirorum, silurorum, ve salforum. Tunc ait Plutarchus, qua in re heminirum differat ab Hemitaricho vocato prudens vester Archestratus declarauit. Sopater præterea Paphius sic heminirum in Mystaci seruo nominauit, antaceum cepit, quod, magnus Ister nutrit, heminirum Scythis voluptatem. Mendefium sic etiam idem connumerat:

Mendefiumque horeon aspersum bene.

Radiis & ignis hinc cephalus flauentibus

Cottus.

B Quod huiusmodi edulia suauiora sunt iis, quæ sunt apud te magno studio elaborata Cotta, vel solum lepidium gustantes cognouerit. At tu quique nobis declarata si tarichus masculinè apud Atticos dicitur, nam apud Epicharmum inueniri manifestè nouimus. Hunc excogitantem adhuc Myrtilus præueniens, Cratinus in Dionysialexandro:

Sportis tarichos Pontoes ego feram.

Plato in male affecto Ioue;

Ita vt quæ habeo hæc sint, tarichum perdam.

Aristophanes in Conuiuantibus,

Lauare non pudes tarichum hunc pro malis

Quot ipse conscius mihi sum.

Crates in Venenatis animalibus, & raphanos lixare oportet, piscésque assare, & tarichum, nos autem manus abstinere. Peculiaris est forma quæ apud Epicharmum in Artopolis, & tarichum pinguem, mortuus tarichus, aspectuque Aegyptius. diminutiue dixit Aristophanes in Pace, emito aliquod bonum in agrum tarichium.

Cephisodorus in Sue,

Carunculam quandam malam, aut tarichium.

Pherecrates in Transfugis, mulier vniciuique nostrum luteum cui coquens, legumen expectat, exiguūque; assat tarichiū or-

k 5

phanum. Epicharmus tarichum masculinè dixit, & Herodotus libro nono, tarichi in igne iacentes saltabant, palpabantque: Proverbia etiam masculinè dicuntur, ut tarichus coctus statim ignè nonit. Putris tarichus Origanum quarit. non potest pati tarichus quibus est dignus. Attici in neutro genere dicunt, atque genitius sit in ius, ut Chionides in Mendicis, nunquid aliquid comedet, & tarichus ò Dei. datius in. i. desinit, huic igitur tarichi incidendum est, nam datius facit tarichi sicut ensi. Menander in Verentibus, insperge in tarichos salem si ita contigerit. quando masculinè ponitur, tunc genitius non habet. sicut tantum studium falsamentorū habuere Athenienses, ut ciues Chærephili falsamentarij filios crearent, velut Alexis in Epidaurō testatur: Chærephili Athenienses filios, quia is introduxit falsamentum: Quos cum in equis vidisset Timocles duos inquit scombros esse in satyris: de his etiam mentionem fecit Hyperides Rhetor. Euthyni falsamentarij mentionem fecit Antiphanes in Nouacula, ad falsamentarium accedens, à quo ferre solitus sum. exspecta quod si Euthynum rationes ibi reddentem offenderis, aliquid boni exspectato, & nō incidere iubeto. de Phidippo falsamentario & ipso, hæc Alexis in Hippisco, & in vasculis sicum, Phidippus alter peregrinus falsamenti inductor.

De nutrimento quod falsamenta præbent, & modo bibendi. CAP. XX.

Cum falsamentum ederemus adhuc, multique in potum impetum facerent, Daphnus ambas manus extendens Heraclides inquit Tarentinus viri amici ita de potu in inscripto Symposio scribit, moderatò nutrimentum ante potum sumere oportet, & maximè suetas præponere ferculorum lationes. nam si per interualla his vramur, quæ iam stomacho adhaeserunt, alterationem ab ipso vino patiuntur, cum corruptionum sint causæ. sunt qui arbitrentur has etiã stomacho obesse, olerum inquam falsamentorumq; genera, quia quiddam habeant in se mordax quæ verò edulia lubrica sunt, & stringunt, hæc concinnare. illud interim ignorantes quòd viscosi, & stringentes, cibi quique excretionem operantur, multi stomacho sunt vtilis, inter quos est sifarum appellatū, de quo meministi in Agro

Astino Epicharmus, & in terra marique. Diocles libro primo Salubrium, Asparagus, alba beta, (nigra enim sicut aluum) conchæ, vngues, mures marini, hiatula, pectines, falsamentum perfectum, non autem olidum, atque piscium genus bonum habentium succum. Est autè perutile vocatum phyllidem ac betam, prius apponere, & falsamentum ad incitandum, atq; his vti, veluti non multi nutrimenti. Portiones verò cū impetu maximè sunt deuitandæ in principio, quoniam in multum humoris cibus nō facile adducitur, quamuis Macedones, ut Ehippus Olynthius in libro de Alexandri, & Hephæstionis exequiis testatur, nō ordinare bibant, sed statim ab initio magnis propinationibus vtatur, ita vt etiam mensis, iacentibus fiant ebrii, neq; cibus vesci postea valeat. marina, stagnorū, fluuitorūq; falsamenta parum nutriunt, ut Diphilus Siphnius asserit, exiguum habent succum, aluo conferunt, sunt astuosa, vrinamque cient. inter non pinguis falsamenta optima sunt cybia, & horæa, & omnia huiusce generis similia: inter pinguis, thynnea & cordyla. meliora acrioraq; sunt vetusta, ac præcipuè Byzantia falsamenta. thynnium vt is ait, ex maioribus sit pelamidibus, quarū exiguæ cybiis sunt similes cuius generis est horæū. Sardæ magnitudinè tantam quantum monedulæ consequuntur. scomber, & leniter admōdū, & cito cecedit ex stomacho. at monedula magis est tenax, & scyllacea, mordacior, peioris succi, & nutrit. melior est Amyclæa, & Hispana quæ Sexitana dicitur. est enim magis tenuis, & dulcis. Strabo lib. Geographiæ tertio Sexitaniam apud insulas Heræulis secundum Carthaginem, nouam ciuitatem esse scribit, ex qua falsamenta eiusdem nominis efferuntur, aliam esse insulā quæ Scombraria à multitudine scombrorum, qui in ea capiuntur, vocetur, ex quibus optimum sit garum. Salsamenta quæ melandriæ dicuntur, ea sunt quorum mentionē fecit Epicharmus in Vlyse transfuga his verbis, vtile falsamentū erat ex melandrye. est autè melandry, ut Pamphilus in libro de Nominibus asserit, genus quoddā maximorum thynniorū, quorum falsamenta sunt pinguiora. sunt qui Omotariçū Cetæ auocet, ut Diphilus testatur, quod graue est, & viscosum, & non facile digeritur. Coracium autè fluuialis, quem aliqui peltam dicunt, ex his qui habitant iuxta Nilum, Alexandria verò

verò incolæ peculiari nomine heminurum appellant, pinguis est, minimè mali succi, carnosus, nurrir, facile & digeritur, & distribuitur, atque mollo multò est omnino melior. Omnium verò piscium falsamétorùmque oua magno cum labore digeruntur, & corrumpuntur: & ea etiam maximè quæ maiorum pinguiorùmque sunt, nam & asperiora, & indiuidua consistunt. Hæc tamen si sale extinguantur, & incoquantur, bonum os faciunt, oportet autem omnia falsamenta vsque adeo lauari, vt dulcis aqua, & sine odore relinquatur. Salsamentum mariuū dulcius fit si elixetur, atque omnia falsamenta meliora sunt calida, omnes dulces succi, & salū aliuū subducunt, at acuti, & acres vrinam soluunt, vt auctor est in libro Ediliū Mnastheus ipse Atheniensis. Succi qui sunt acerbiore magis vrinam concitant, ex quibus nonnulli ventrem etiam soluunt: at austeri excitant excretiones. vbi elegantissimus Xenophon edulia huiusmodi in inscripto Hierone vel Tirânico accusat, hæc ita inquit, nunquid Hieron machinationes eiusmodi plurimas quæ Regibus apponuntur, acutas in quâ, acres, austeras, & his similes cognouisti? cerre quidem ait Simonides, quæ mihi præter naturam prorsus hominibus adesse videntur, sed nunquid arbitraris subiunxit Hieron hæc edulia voluptatis esse, vel mollis vel ob delicias ægrotatis animi? siquidem qui suauius comedunt, velut & ipse optimè nosti, artificii istiusmodi non indigent.

De potu antiquorum. CAP. XXI.

His ita se habentibus Cynucius potum dicoctam poposcit, falsos inquit sermones dulcibus vndis abluere oportere. Quem Vlpianus, molestè ferens, puluimūq; manu concutiens, quousque tandem inquit Barbaricè loqui non cessabit, an donec ego cum sermones huiusmodi amplius ferre non possim, symposium relinquens discedam? tunc ille dixit, cum in Regina Roma verserò vir optime, loci ipsius vocibus nunc ob consuetudinem vsus sum: nã & apud antiquissimos poetas, & Historicos Græcè maximè loquētes facillimè Persica etiam nomina ob vsus consuetudinem inuenies, sicuti parasangas, astaros, & schænum, quæ nunc etiam mensura est viæ ita à multis nominata

A mirata. noui multos Atticos, quòd cum Macedonibus versati sint, Macedonicè loquentes. at mihi melius erat taurinum sanguinem bibere: magis enim Themistoclis mors est eligenda, quàm in te incidere. non dicam taurinam aquam bibere, quam tu nefcis quæ sit, neque etiã animaduertisti quòd apud optimos, & historicos, & poetas quædam perperà dicta reperiantur, scribit enim Cephisodorus Isocratis Rhetoris discipulus lib. iij. eorū, quæ ad Aristorem, quòd vnū vel duo ab ipsis Poëtis aut Sophistis insulsè dicta quispiã inuenire possit, velut apud Archilochū: totū hominem excoriarè. apud Theodorum, id plus habere iubere, & æquum laudare apud Euripidem, linguam iurasse dicere, apud Sophoclem, quòd dictum est in Æthiopicibus:

Hæc alloquor non vi coactus, at magis

Amore, tu lauda velut solent sepi

Qua iusta sunt: at lucra sola querito.

B Atque alibi idem auctor, nihil esse dicit cum lucro malū. Apud Homerum Iuno insidias Ioni tendit, & Mars adulerium committit, quo ab omnibus ille male audit. Si quid & ego ò pulcherrimorum nominum, verborūque indagator erraui, ne grauter id idcirco feras, non enim cano antiqua, vt Timothei poëtæ Milesij verbis me defendam, quoniam meliora sunt noua, Iuppiter nouus imperat, cum antiquitus rex esset Saturnus: abeat antiqua musa. Verba sunt hæc Antiphanis in Æcesteide:

Ad res nouas compellit ipsa mens, ait

Sic ille, noui quòd noui hoc tempore

Conatus vnus, vt sit audax is nimis,

Multo vetustis est tamen præstantior.

Quòd cognitionem huius aquæ sic dictæ antiqui etiam habuerunt, ego tibi patefaciam, ne grauter feras si forte dicoctam rursus dixerò. nam id dicere possit quispiam ex his qui eruditi sibi esse videntur, vt secundum mendacem Herculem Pherecratis loquar, cui ego contra dicerem ne fatages anxie,

Sed si tibi videtur audi atque adhibe mentem.

Sed ne succenseas mihi inquit Vlpianus, neque desidero te qualis sit taurina aqua declarare, ego enim vocis huiusmodi sitio, subiunxit hæc statim Cynucius, at ego prabibo inuitòq; te ad potū. Sitis sermonem, ex Alexidis Pithagorâ

imitante, fumens:

*Incocta aqua crudum libas si poculum,
Laboriosa fit, & grauis.*

Taurinam aquam Sophocles nominauit ó amice, ex Taurino fluuio, qui est circa Troezenem, apud quem, & fons quidem Hyoessa nuncupatur. Cognouerunt omnino antiqui, & aquarum frigidarum vsum in potationibus, sed non prius ipse declarabo, quàm tu an calidis etiam vfi fuerint me docueris. nam si crateres ab accidente nomen consequuntur, quia misti pleni assiscebant, non ebullientem quidem potum præbebant, & igne supposito more lebetum. Eupolis in Populis aqua calidæ vsum antiquos cognouisse ita declarat: Vas æreum nobis calefactum est, & sacrificia quædam coquere iussit, vt intestinis adessemus. Antiphanes in Omphale:

In vna mihi

*Aquam coquentes accidit non cernere,
Vilos, male haud habeo, & quidem auertat Deus.
Ventremlulicamque si mihi mox tormina
Turbent, paratus anulus mihi optimus
Drachma est.*

Qui actus in aliptria fertur. sic & Alexis: quòd si tabernam feceritis sonoram, spargam per maximam. & amicam Cererem, aquam leberis ebullientis hauriens capide, in medium vestrum: nisi fecero, nunquam aquam libera bibam. Plato libro primo Reipublicæ, cupiditas in animo cum siti merito conferri possit, nam sitis est vel calidæ, vel frigidæ, vel vt summam dicam, cuiuspiam potionis, atque si siti caliditas aliqua sit iniuncta, frigidum exhibet desiderium, si frigiditas, calidum. An si plurima sit sitis, nunquid multi potus inducit cupiditatē, si exigua, desiderium paucum? nam sitire ipsum nullius rei alterius est desiderium, quàm potus, cuius natura adducitur, rursus fames nullius quàm cibi appetitiam. Semus Delius lib. Nesiadis secundo, refrigeratoria loca excavata in insula Cimolo fieri scribit, in quibus æstatis tempore vasa fictilia tepida aqua plena deponunt, postea nulla re niuibus differētia ea exportant. Aquam tepidam metaceras Athenienses appellat, vt Sophilus in Androcle, Alexis in Locris, puellæ effuderunt, hæc quidē calidam, illa metaceras. Philemon in Corinthia. Amphiphanes in baln

C **A** balneo exclamauit, aquam ferat calidam alter, aut metaceras. Cū Cynicus alia quædam his esset accumulaturus, noverunt amicissimi viri inquit Pontianus frigidæ etiam aquæ potus antiqui, velut in Parasito testatur Alexis:

*Aquam velle profecto gustes, est mihi
Res cum puteo, nam si iudicior quàm par fuit
Est intus ille.*

Mentionem fecit Hermippus in Asturis de aqua putealis. His verbis Alexis niues etiam bibere solitos fuisse antiquos in Sopita testatur:

*Laboriosa planta nunquid est homo
Contrarius vrens sibi quàm plurimiss?
Aïena amamus, apta nobis sperminus.
Atque his abundamus, tenentes nil propè.
Cibi tributa nec ferentes reddimus,
Aut perperam. Rursus diebus singulis
Optamus vt placentula adsit candida:
Et machinamur inde ius illi nigrum.
Pulchram colorem tinctur vt confisimus.
Putare preparauimus simul niuem.
Et contrarium ni cuncta sint calentia.*

D **B** *Acuta vna querimus. Bacchamus &
Alyrtacis, nunquid sephis quod dicitur
Verissimum est: non nascitur præstantius
Fuit, vel emori cito mortalibus?*

Dexicrates in Inscripto, à se ipsis decepti, si ebrius sum ait, & niuem bibo, vnguentumque Aegyptus in ore optimum facit: Eurhycles in Decoctoribus, aut in Epistola:

*Asperit is venalis an nix sit prius,
Oportet hunc primum fuis & vesicior.*

Cognovit, & elegans Xenophon potum cum niue in Memorabilibus. Chares Mitylenæus in Historiis de Alexandro declarat quo pacto niuem seruare oporteat, vbi Petrarciuitatis India obidionem percurrit, dicitque Alexandrum triginta magnas follas excavasse, quas cum niue repleuisset, ramos querneos superiniecit, sic enim plus temporis niuem perdurare posse affirmat. vinum ab antiquis frigidari consueuisse vt frigidius biberent Strattis in refrigeratoriis ita testatur, Vinum calidum bibere non possit, sed multo magis contrarium in puteo refrigeratum, & niue permist

mistum. Lysippus in Bacchis:

*Hermon quid est? qui nos habemus? quid nisi
Hoc quod pater mihi videtur desuper
Iecisse se in puteum, velut vinum solet
Aestate conijci?*

Diphilus in Recordatione, Refrigerata vinum Doriton. Protagorides libro Comicarum Historiarum secundo, vbi Antiochi regis nauigatione iuxta fluiuium describit, quaedam de ipso refrigerandae aquae artificio his ita commemorat: Die quidē ipsam in aprico loco ponētes, & quod crassum est, noctu excolantes, reliquam noctis partem in hydryis fistilibus sub dio in edictoribus partibus domus exponūt: per totā deinde noctē duo pueri ipsa vasa exterior irrigant, at diluulo incipiēte purgantes, facemque rursus subtrahentes, & tenuem ipsam aquā, maximēque sanitati idoneā facientes, inter paleas hydrias ipsas collocāt, postea illa sic vtuntur, nullam anixiam cognoscentes. de aqua lacustri meminit Anaxilas in Tibicine, hanc aquam lacustrem à me consequeris. Rursus, aqua fortasse lacustris defecit, Apollodoros Gelous mentionem facit de lacu, sicut & nos dicimus in Deficiente, his verbis.

*Cadum timens lacus, putei soluens simul
Cadum, absolutas reddidisti himonias.*

Hæc cum Myrtilus audisset, ego inquit socij cum Philotarichus sum, niuem iuxta Simonidem volo bibere. Tum Vlpianus iacet ait apud Antiphanem Philotarichus in Omphale hoc pacto:

Non Philotarichus sum puella per deos.

Alexis in Mulierum militia Zomotarichum quendam his verbis appellauit, hic Cilix est, hic Hippopocles histrio Zomotarichus, quid autem sit iuxta Simonidem, nescio, non est tibi curæ ventrose, ait Myrtilus, vt Historias percurras, quia gulosus es quidam, vt Afius inquit poëta, ille Sanius antiquus, & adulator culinæ. Callistratus Commistorum libro septimo, vt testatur Simonides poëta, cum apud quosdam magni caloris tempore pranderet, pocillatorēsq; cæteris omnibus se vno excepto niuem in poculis miscerent, hoc epigramma ex tempore pronuntiauit:

*Hac circumtextit Boreus latera ardua Olympi,
Qui celer huc Thracum de regione venit.*

Hæc

A *Hæc hominum pectus mordet sine vestibus, inde
Vita fit in terram Pieriam veniens,
Illius & nobis partem quis fundat, amico
Nec par est calida pocula ferre viro.*

Illo adhuc bibente quaesiuit Vlpianus apud quem iacet gulosus, & quæ sunt Afij poëta carmina de Adulatore, poëta inquit Myrtilus carmina sunt hæc:

*Erro, senex, claudus, mastigia, venit & ipse
Cnisoculax, comux cum tibi pacta Meles:
Imussus, quia iuris egeus, mediusq; locatur
Heros de limo qui male olente ierat.*

Gulosus autem ita ponitur in Philarcho apud Sophilum:

Obsonij certē es vorax, gulosus &.

Ac in inscriptis Concurrentibus sic de gula ipsa mentionem facit,

*Gula coactus leno mi interanca
Hæc sanguinolenta preparare precipit.*

Antiphanes etiam meminit de guloso in Bombylio. Quod autem vinum dulce antiqui inter edendum bibere conlueuerint his verbis testatur Alexis in Dropida,

*Ingressa mox amica, dulce que merum
Argenteo fert poculo: quinis erat
Dragmis id, aspectuq; splendi dīssimum.
Non aut catinus, aut Phiala hæc erat, tamen
Rhythmi vtriusque particeps.*

Illata postea fuit placenta ex melle, sesamo, & lacte, quam Romani libum nominant, tunc ait Cynulcus, implere Vlpiane patrio Chebrodlaplo, quod apud nullos antiquorum per Cererem scriptum reperitur, nisi apud Suniathonem fortasse, & Moschum tuos concius, qui res Punicas monumentis literarum tradiderunt.

De chondro.

C A P. X X I I.

T'Vm Vlpianus, at cum mihi inquit satis mellitæ fit placentæ ô cynomyia, libenter profectò chondro nuce pineas, & oua multa habente vescerer, atq; mystilenum ferentes date mihi: non dicerem autem mystrum, quia apud nullum antiquorum ante nos dictum fuit. Obliuiofus certē es vir admirabilis ait Aemilianus, nunquid tu

ἀπὸ τῆ
ωία.

ὡμοψία
μυ, κα
canna.

Nicandrum Colophonium antiquitatis studiosum, multaq; disciplinae admirari soles, quem etiam peperim dicentem adduxisti? Hic igitur libro primo Georgicorum Chondri usum declarans, mystrum etiam his versibus nominavit:

*Quum volucrisue, agnive voles, haedue parare
Occisi nuper epulas, sit cura legumen
In vasis triuisse cauis: oleoq; rigabis
Illud odorifero, ius feruens protinus hauri.
Suffoca, & imponas tegmen: puls arsa tumescit
Immodicè, tepidam mox hanc effundere mystris
Conveniet.*

His ò vir admiràde tacitè Nicander, & chōdri ipsius usum, & hordei lixati describit, iubens ei agni, vel hōdi, vel auis ius infundere. Legumina igitur inquit in mortario contundito, oleumq; immisceas, & donec coquantur, subige; atque ex huiusmodi apparatus ius effervens defœcatoria capide frequenter admisceto, neque aliud interim ius iniicias, sed ipsum ex eodem haurias, nequid pinguioris iuris efferueat. Postea suffoca dixit efferuens operculo super imposito, quia puls sic ignita intumescit. Tum demum cum aliquantulum intepuerit hanc concauis mystris effunde. Hippolochus præterea Macedonicus in ea epistola quam ad Lynceum scribit, qua cœnam quandam Macedonicam narrat, cæteras omnes quæ vnquam factæ fuerint magnificentia rerum superantem, singulis conuiujs aureum mystrum datum esse commemorat: quando antiquarum rerum vis esse curiosus, & nihil dictum esse existimas, nisi id apud Atticos inueniatur. Quid est per deos id, quod in Operarijs Nicophon antiquæ comœdiæ poeta scripsit? nam & hunc mystrorum mentionem facientem inuenio, vbi Atherinopolis inquit, meripolis, caricopolis, pellipolis, farinopolis, mystripolis, bibliopolis, cribripolis, recipolis, & seminipolis. Qui nam sunt mystripolæ? an non ij, qui vendunt mystra? discens igitur ò bone Syratice mystri usum, chondro explere, ne imbellis postea sum dicas, & debilis, admiratus sum sanè plurimum quod cuius est Chōdrus, Megarensisne an Thessalicus, cuius est, & Myrtilius, non sis percunctatus. Cui Vlpianus, à cibus inquit abstinebo, si apud quos chondri nominentur me docueris. Aemilianus, sed non tibi in-

A uideo, nam cum splendidissimum conuiuij apparatus videam, volo te chondro saturatum galli legem subire, vt nobis quas epulas esuri sumus significes. Quod hic molestè ferens vnde tibi ipsi? non enim vis quiescere quin aliquid ab his sophistis tardè discentibus, perquiras? Sed ego tibi inquit Aemilianus sermonem rei huiusmodi percurram, atque prius de chondro edisseram, ex Antiphanis Antia his depromptis:

*In sportulis quid est amice? dic precor.
Chondrus Megaricus in tribus, nam Thessalus
Haud esse fertur aptus: ipsa pumica
Similago longe victa sed relinquitur.*

Qui actus esse dicitur etiam Alexidis, nam paucis apud illum mutatis reperitur. Alexis in Agricola, Et chondrus intus multus est Thessalicus. Aristophanes in Conuiujs prohibitionem sic chondrum appellauit, vel chondrum coquens, postea muscam iniiciens dedisti sorbere. meminit etiam de similigine, sed testimonia non memoria teneo, Strattis in Homine progrediente Alexisque in æquilibri. Similaginis genitium Strattis in eo actu dixit, horum binorum similiginis filiorum. at edulia sic Antiphanes nominavit in Geminis, gustavi multa bonâq; edulia, bibēs tres aut quatuor potiones, lasciuiebam postea cum cibum comedissem, quantum quatuor elephantēs. Sed habeat iam finem liber hic inter sermones de edulijs, quandoquidem habet conuersionem, nam ab his quæ sequentur cœnæ ipsius principium assumemus: sed non prius quam Macedonicum Hippolochi symposium nobis commemoraris. Quando ita tibi amice Timocrates gratum est, & hanc prouinciam suscipere non recusabimus.

LIBRI TERTII

FINIS.

Syrus

Atticus.

A T H E N A E I^c DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER QVARTVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De Carani Macedonis conuiuio.

C A P. I.

HIPPOLOCHVS Macedo amice Timocrates discipulus fuit Theophrasti, floruitque Lyncei, & Duris Samij temporibus, qui sic cum Lynceo conuenerat, quemadmodum ex illius epistolis cognoscere possumus, vt si magno cupiam interesset conuiuio, illi diligenter omnia patefaceret quod & ille rursus Lynceo retribuere, atque horum vtriusque coniuuales epistolae nunc etiam seruantur. Lynceus quidem Lamiae Atticae tibicinae conuiuium, Demetrio regi cognomento Polioretæ, Athenis paratum, declarat, nam Lamia Demetrij fuit amica: Hippolochus verò Carani Macedonis nuptias describit, incidimus præterea in alias Lyncei epistolas, quæ ad eundem Hippolochum scribuntur, quibus Antigoni Regis Veneri sacrificia Athenis celebrantis patefacit, vnâ cum Regis Ptolemæi conuiuio: quas etiam epistolas tibi breui sumus daturi, sed quoniam Hippolochi epistolæ non facile inueniuntur, operæpretium fortasse fuerit, vt quæ in his scripta sunt, ego exercitationis, voluptatisque gratia tibi percurrerem. Carano igitur, vt superius diximus, nuptias in Macedonia parante viginti conuocati viri ad illas accesserunt, quorum singulis argentea phiala cum primum sederunt fuit donata, coronauerat autem prius omnes strigili aurea, cuius pretium erat aureorum quinque, quam in conuiuium ingrederentur.

Aderentur, vbi phialarum vinum ebiberunt panis vnicuique latitudinis æquæ in æreo lance artèq; Corinthiaca laborato illatus fuit, auesque, anates, palumbi, anseres, & multa accumulatisimè horum ciborum copia, quæ illi cum lancibus ipsi accipientes omnibus iis, qui astabant à tergo, præbuere. Plurima deinde alia, multiformiaque edulia circumferebantur, post quæ alter rursus lanx argenteus, in quo magnus inerat panis, anseres, lepores, hædi, panesque variè laborati, columbæ, turtures, perdices, & quodcunque est volatilium genus. Hæc etiam inquit dedimus seruis, atque cum fatis cibi sumpsissemus, manus lauimus, illatae continuo fuerunt coronæ multiplicibus floribus compositæ, in quibus omnibus aureæ erant strigiles primis non impares poderibus, inter hæc narrat Hippolochus quemadmodum Proteas, ex Proteæ filio illo Lacines oriundus, quæ per quoddam temporis spatium Regis Alexandri fuit nutrix, erat valde bibax. Velut etiam erus aus Proteas, qui Alexandri fuit consanguineus: quodque omnibus præbebatur. Hæc deinde scribit, cum suauiter nos à temperantia iam defecissemus, tibicinae, citharistæ, & Rhodiæ quædam famulicinx ingrediuntur, quæ mihi quidem videbantur nudæ, dicebant tamen nonnulli has vestes habere, quæ statim auspicate abierunt. Ingressæ postea sunt alia, quarum singule duas lecythos vnguento plenas, aureisque loris reuinctas attulerunt, hanc quidem argenteam, illam verò æream, corylæ capacem, atque singulis conuiuus obtulerunt. Inferuntur postea pro cœna diuitiæ non mediocres, lanx scilicet argenteus non mediocriter crassus inauratus, quantusque suis valde magni amplitudinem complecteretur, qui intus supinus iacebat, atque ventrem multis bonis auiibus plenum superius ostendebat: inerat enim turdi, vuluæ, innumeræque sicularum multitudo, & infusi ouorum vitelli, ostrea, & peccunculi, quæ singulis deinde in lancibus cocta apposita fuerunt. cum postea bibissemus, hædum feruentem in alio lance simili, & aureis mystris ornato, rursus accepimus, cum loci inopiâ Caranus animaduertisset, sportulas statim, paniumque loculos loris elephantinis compositos nobis adferri iussit, quibus voluptate affecti magno plausu sponsum excepimus, quod hæc vestita etiam nobis tradereatur: corona rursus, & aurea bileythus vnguento plena, alteraque

argentea pari pondere primis illarum fuerunt. Hinc cum aliquantulum quicquidem ingrediuntur, qui publice Athenis seruiant: post hos Ithyphalli, lufiores, & quaedam mulieres mira facientes in enses praecipites saltantes, ignemque ex ore nudae profundentes, accesserunt. His spectaculis absoluti calidiorem meraciorumque potum aggredimur, Thasia enim uina, Mendax, & Lesbia, in amplis poculis aureis nobis allata fuerunt. Post potum lanx vitreus bicubitali diametro in aureo loculo positus, omni genere assatorum piscium plenus, infertur, qui singulis postea fuerunt distributi. Cista praeterea argentea panibus Cappadocibus plena, ex his quaedam ipsi comeditimus, quaedam dedimus seruis. tum manus lauimus, coronati sumus, & strigiles aureas duplo maiores primis, & alteram bilecythum unguenti, accipimus. Omnibus aliis quiescentibus surgens ex sede Proteas amplum scyphum experiuit, quem cum uino impleuisset, parumque aquae infudisset, bibit, haec ita loquens, qui plurimum biberit, plurimum etiam erit laetus. Tunc ait Caranus, quoniam tu primus bibisti, primus etiam domum habes scyphum, quod erit praemium, & caeteris bibentibus. his auditis surrexerunt, & alij decem, & nouem scyphos omnes corripientes, atque alius alium praeuinentes. inter nos quidam misellus sedens lugebat scyphi honore priuatus, quia bibere non poterat, cui Caranus uaculum poculum nihilominus largitus est. uenit interea centum hominum chorus consouè admodum carmen nuptiale canentium. Post hos saltatrices, aliae Nereidum mox, aliae Nympharum induitae, procedente potandi certamine, & hora iam subnigrescente, domum aperiunt, in qua omnia candidis uelaminibus in circulum comprehendebantur, quibus extensis faces per clandestinas machinationes apparuerunt: tum scipimentis patefactis, Amores, Diana, Panes, Mercurij, & alia copula huiusmodi idola in argenteis candelabris faces praetenditiae uidebantur. Cum nos id artificium admiraremur, apri uerò Erymanthaei in lancibus quadrangula figura, aureis cingulis, & ballis argenteis transfixi, uincuique circumferebantur, & quod mirum est, cum depressi, & capite obtumentiam grauatò essemus, cum aliquid eorum quae inferebantur spectabamus, omnes expergiscebamur, erecti, ut dici solet, surgentes. Collegerunt igitur pueri in sportulas, donec in extremo

coena

coenae receptui tantum est, ueluti consuetudo inualuit: hunc enim Macedonum morem, qui in numerosis conuiuiarum congressibus obseruatur, tu optime nosti. Cum potum Caranus rursus incepisset, iussit pueros propinationem paruis poculis in orbem circumferre, bibimus igitur late quasi remedium quoddam prima eius meri potionis. Mandrogenes interea praestigiator à Stratone illo Attico, ut fertur, oriundus, uenit, qui multum nobis risum concitauit: deinde cum muliere quadam, quae octuaginta annos pertransierat, saltauit, tum uictimae demum bellariorum mentem accesserunt, atque omnibus bellaria in sportulis Elephantinis datae sunt, placentaque Cretenenses ex unoque genere, & ex tuis Samiis, & Atticis amice Lynceus, eaque omnia in propriis ipsis bellariorum oculis. His ita habitis surgentes ac uigilantes per Deos, ob earum diuitiarum timorem, quas acceperamus, discessimus. Tu uerò Athenis solum commoratus felices has esse arbitraris, dum Theophrasti rationes audis, cunilamque, & erucam: dum inquam bonos panes subcineritios comedis, & Bacchanalia, Chetrosque spectas. Nos autem ex coena Carani pro particulis, diuitias adepti, nunc alij domos, alij agros, alij mancipia emere uerimus. Quod si haec huiusmodi respicias amice Timocrates, cum quo Graecorum praedictum conuiuium conferre poteris? ubi & Antiphanes comicus sic in Oenomaio uel Pelope ludens, scripsit, quid Graeci apparatus epularum curiosi, & uoraces facerent, ubi caperent quatuor paruorum carnes obolum? Apud maiores nostros boues integri, cerui, & agni assantur, ac coquus postremo totum assans camelum, ita ut monstrum uideretur, magno regi calidum apposuit. Aristophanes in Acharnensibus ipse etiam Barbarorum magnificentiam declarans haec locutus est:

*Nos hospitatus est, & integros boues
Ex clibano apposuit. quis unquam per deos
Furnaceos uidit boues superbia
Opus? uoluerem per Louem Cleonymi
Hinc triplicem dedit, phenax cui nomen est:*

De conuiuio Cotyis.

CAP. I I.

Alexandrides in Protefilao, ubi Symposiū nuptiarum Iphicratis, qui Cotyis regis Thracum filiam ducebat,

carpit, hæc scripta reliquit; nos sicuti dico lautis cœnis excipite, neq; tamen similibus iis Iphicratis, quæ in Thracia fuerunt, dicunt enim has elegantissimè fuisse paratas, si quidem purpurea stragula in foro etiam substrata fuerunt vsq; ad Vrsam. Hominum verò squalidos capillos habentium multitudinem infinitam propè butyrum cœnasse ferunt: leberèsq; æreos maiores fuisse duodecim clinis lacubus, & ipsum Corym succinctum, ius in choa argentea ferre, craterèsq; gustantem, prius ceteris omnibus ebrium fuisse. Tibia illis Antigenidam cecinisse. Argam cantasse, Cephisodorum ex Acharne citharam pulsasse, atq; odis cecinisse Spartam latam regionem habentem, & Thebas septem portas mutasse, dotemq; accepisse duo flauorum equorum armenta, scutum aureum, Phialam, Lepastam, niuis gutturnium, ollam milij, vas bulborum duodecim-cubitalem, centumq; Polypodas. Hæc ita fecisse Corym aiunt in Thracia, cum nuptias Iphicratis celebraret. Sed his multò, & honorificentius est, & splendidius id, quod sit à nostris filiis Herilibus. Qua enim in re domus nostra deficit, aut quibus tandem bonis? non myrrhæ, Syriae uel odores, aut quales sunt Libani, desunt, non species tenerarum placentarum, panium, anylorum, polyporum, bouum intestinorum, pinguedinis, lucanicarum; iuris, betarum, thriorum, pisorum, alliorum, apuæ, scomborum, thrymmatidum, ptisanæ, pultis, fabarum, ciccularum, milij, eruilarum, dolichorum, mellis, casei, choriorum, tritici, nucum, chondri, locustæ affatæ, loliginis affatæ, magil elixus, sepia elixæ, muræna elixa, gobij elixi, thumni affati, phycides elixæ, ranæ, perca, synodontes, aselli, passerès, soleæ, monedula, cuculus, alofæ, torpedines, squatinæ, frusta, faui, racemi, ficus, placenta, mala, corna, mala punica, serpillū, pyra syluestria, cnectus, oliuæ, fraces, ameres, porri, cæpæ, physta, bulbi, thrysi, laferpitiū, acetum, fœniculum, lentes, cicadæ affatæ, nasturtiū, sesamum, buccinæ, sal, pinna, patellæ, mures, ostrea, pectines, orcyini. His accedit autiū multico do innumerabilis, anates, palumbi, anseres, passerès, turdi, galeritæ, pica, cygni, onocrotali, cinglus, grues, quæ per hiantem podicem extensæ, & per latera, frontem possent percutere, vinum tum album, dulce, indigena, suaue, fumosum.

De con

De conuiuijs Atticis.

CAP. III.

Lyncus Atheniensium conuiuia deridens hæc in Centauro ita scribit:

*Ad nuptias qui me vocauit ô coque
Rhodius, vocatus ipse sum Perinithius.
Nostrum est nec alter Attici qui gaudeat
Canis, profecto est Attica iniucunditas.
Apponit ut peregrina lancem maximum,
Lances habentem quinque; paruos, allium, hic,
Duos echinos alter, hic conchas decem,
Hic antacæi frustulum, hic thrymmatidem
Habet. Comedi donec hæc, alter simul
Finiuit illa, donec ille hæc, ista ego.*

*Volo fatigari simul vir optime
In hoc, at id nullo modo fieri potest.
Absurda quero, haud quinque sunt mihi labra,
Vel ora, picturatus est huius talibus
Aspectus, at ventri nihil qui conferat.*

*Labella concussi, nec impleui tamen.
Quid ergo, habes ostrea multa? ponito
Lancem mihi horum grandiozem haud altero
Impositum, echinos anme habes? erit tibi
Lanx alter, hunc mercatus ipse obolis tui
Octo, replens ut par, id ergo obsonium
Solum dabis? cuncti simul quo reficier
Possint ei sdem, non is his, illis ego.*

Quum Dromeas parasitus interrogaretur à quodam, ut Hegesander Delphus testatur, nunquid conuiuia quæ in vrbe, an quæ in Chlacidie fierent sint meliora, proœmium respondit Chalcidienſium multò melius esse eo apparatu qui sit in vrbe. Appellauit autem conuiuij proœmium & multitudinem ostrearum & varietatem. Diphilus in Relinquente coquum quendam ita dicentem introducit:

*Quot sunt tibi numero vocati huc hospites
Ad nuptias, sunt ne Attici omnes, optime?
Ex emporiõe quidam? at hoc quid est? pete
Coquum artis, enarrabit is tibi omnia.
Est principium illius bonum quidam pater*

*E*dentium nouisse protinus gulam.
*V*elut Rhodios si conuocasti, intrantibus
*D*ato statim lebetes raptum feruido
*M*agnum Silurum, aut Lebiam, nam isto magis
*L*etantur his vnguenta quam si fuderis.
*V*rbanus est modus Silurimi: vocans
*B*yzantios, rigato quasq; , absinthio
*S*uo dapes, quas his voles apponere.
*B*ene alliata & salsa fac sint omnia.
*O*b piscium nam copiam qui illos apud
*N*ascuntur, hi sunt ijs cibi gratissimi.
*M*enander in Trophonio:

*A*ceptionis cena sit certe hospitii;
*S*ed cuius aut cuiatis? id differt, coquo.
*A*t insulani qualis hic recentibus
*Q*ui piscibus sunt educati: quos neque
*D*iuersa salsamenta captant, suauius
*P*otiusq; edunt inculta, sed contrarium
*O*ptaret Arcus si quis huc accederet.
*C*ondire quæreret, simulq; aromata.
*C*aptatur ollis à mari distans procul.
*A*t Ionici qui congregant opes viri
*C*anthaulon, & cibos mouentes inquina

querunt.

*V*tebantur autem antiqui cibis ad aperiendas etiam venas,
 velut oliuis conditis quas colymbadas nominarunt, *V*t
 Aristophanes in Senectute:

*N*unquid senex amas amicus dic mihi
*O*bscuro maturas, adhuc an virgines,
*Q*ue sint oliua salsa sicut aspera?

*P*hilemon in Ambiente seu Iusculo,
*A*pparuit, tum parvulus quidam tibi
*E*lixus & piscis, simulq; candida
*S*alugo, quam nostri nimis pingis, neque
*O*lebat ollam, nec saporis queis erat
*C*on dita: clamauerunt viri hic omnes statim,
*Q*uam per Deos facis bonam saluginem.

*V*escebantur cicadis præterea & cercopis venarum aperien-
 darum gratia, Hinc Aristophanes in Anagyro:

*G*audes cicadis per Deos vesci, capis
*T*enni q; cercopas per arua arundine.

C

A Est autem cercopa animal cicadæ simillimum, aut paruo
 turturi, velut Spentippus libro quarto rerum simillium vo-
 luit. Meminit de his Epilycus etiam in adolescentulo, &
 Alexis in Thrasone his verbis, nunquam tuam o mulier
 vidi cercopam, non picam, lusciniam, turturem, aut cica-
 dam. Nicotratus in Ancilla, lanx primus magnis erit
 Dux, echinum, omotarichum, capparim, thrymmatidem,
 falfamentum, bulbúmque habens in intrito. Quòd rapas
 etiam aceto & sinapi conditas, vt aperirentur venæ come-
 debant, manifestè Nicander libro Georgicorum secundo
 his versibus declarauit:

*V*t raphanos duplici cernes consurgere forma
*D*einde rapas, hæc longa simul, simul aspera gustu
*S*urgit in areolis, hanc tu concidito ventis
*E*xtenuans, gratamque hyemi, & custodibus aptam,
*O*tia longa domi qui carpunt, fluctibus ipsam
*S*i calidus spargas, vitam reuocare videbis.
*R*adicem concide rapis, pellémque virentem.
*P*urgato paulum sculptas, foliq; reponens
*S*iccato paulum, quum feruida protinus vnda
*F*ecerit has tumidas, tingens saluagine multa
*M*ergito, ponderibusque aquis infundito acetum,
*A*lbæque musta, regas intrus stringens sale multo.
*M*ox equare tibi studium sit, fundito sepe
*H*is ruam passam, & mordentia grana sinapi.
*V*traque pars face si perfundatur aceti
*I*ucundum salsamentum lacerare parabit
*H*is, quibus haud aderunt mense conuiuia laeta.

D

B

*D*iphilus & Sosippus in Relinquente,
*A*cetum acutum adest tibi credo puer,
*N*am cepimus succum, premam ipsis omnia
*P*rudenter, optimèque, siue is acria
*V*olet comesse, siue folijs vescier.
*I*sti saporis nam semis celerrime
*M*ouere sensus, torpor his pulsus fugit.
*E*t quicquid obtusum est, edunt que suauiter.
*T*estatur Alexis in Tarentinis Athenienses in symposiis
 tripudiare etiam consueuisse:

Certè tibi:

*H*oc est Athenis iuclytis vernaculum.

Quod quilibet saltat statim solum meri
 Si sentiatur huic odor, malum refert.
 Monstrare posses si repente accesseris
 Conuiuium? solet simulq; imberibus
 Adesse forte gratia quidam decor.
 Quum subdolum mihi videre contigit
 Vel Theodotum, vel Paramasynter impium
 Qui candidum improbat, cum Aballumq; accidit,
 Hunc suauiter ligno profecto infixerem.

Non ne Antiphanes praeterea in Cretensibus sapientem
 quendam Attico more tripudij tripudiantem post caenam
 mordet his verbis?

Non tripudiantem manibus hunc Eunuchum vides?
 Haud hunc pudet qui narrat omnibus fere
 Heraclitum, qui solus artem repperit
 Docti Theodecti, qui simul scripta capita
 Cum Euripide,

Quibus minus fortasse esset absonum illud inferre, quod
 apud Heriphum Comicum in Aeolo scriptum reperitur.

Sermo vetus non est pater certe absonus,
 Qui vina dicit non volenti etiam seni
 Saltare persuadere.

Alexis in Aequilibri inscripto:

Sine symbolis bibere saltantes viros
 Solum videntes, nomen haud obsonij.
 Obsonum in cibis habentes Gobium,
 Similaginem, locustamq;.

Atticam caenam non insuauius Matron parodus describit,
 quam inquit Plutarchus, quia non facile reperitur, eiusmo-
 di vobis amici declarare non erit molestum.

Musa mihi canas laetas, multasq; recense
 Quas Xenocles rhetor nobis in Palladis vrbe
 Praebuit. ipse fame multa huc comitante profectus.
 Panis vbi mihi pulcher adest, magnusq; repertus.
 Esu persimiliq; amylo, niuibsq; colore,
 Quod cupi; pistum Boreas grauis, imbrifer vna.
 Ast hominum Xenocles intercurfare caeteruas.
 Constitit ingressus lumen, simul & parasitus
 Cherephoon volucris similis graui & esurienti,
 Ieiunus doctusq; aliena accumbere mense.

Βάνυλον,
 neque uin-
 tem coire.

Huic portare coqui, mens, aequae implere capaces:
 Queis assare epulas studium, quae cura culinae.
 Sollicitare, simul producere tempora cuae.
 Iniecere manus oleri sibi quisque propinquo.
 Hoc ego non contentus eram, sed cuncta comedi:
 Asparagos, bulbos, atque ostrea plena medullis.
 Omotarichon & hinc obsonia punica liqui.
 Est mihi crinitus spinus proiectus echinus:
 Adq; pedes pueri strepit mox ille volutus
 In puro, primi fluctus vbi littora pulsant.
 Conuulsi capitis spinas de vertice multas.
 Inde Phalarica venit quae Tritonis amica
 Est apua, ante genus dura redimita corona.
 Quas amat & Cyclops altis in montibus ortus
 Conchas ipse tulit, resonantiaque amylo, quas &
 Lympida nutrit aqua, quas saxa comantibus algis.
 Grumosa hinc solea, & minio fucata colore
 Trigla genus venit, quam cepi protinus ipse,
 Imposuique manus: sed nondum vulnera facta
 Senserat, vt laese Phabus medicatur Apollo.
 Expulso Stratoclem cum vidi deinde timore
 Neptuni domitoris equum te trigla tenentem
 In manibus, placuit subito mihi gaudia magna
 Res tulit, at que famis bona pars lacerata recessit.
 Hinc albis pedibus venit Thetis edita Nereo
 Sepia compta comas, celebris Dea; quae grauis vna
 Piscibus ex cunctis album cognouit & atrum.
 Et Tityum vidi stagni teque inclyte conger
 Prostratum in patinis, in mensas ipse iacebas
 Congre nouem, post hunc eadem vestigia seruans
 Diua venit niueis vlnis anguillaque, quae se
 Concubuisse Ioui iactat, genus vnde ferarum
 Est anguillarum, magna hanc haud voluere possent
 In carrum ex terra duo robora magna virorum:
 Qualis & Astyanax fuit, Antenorque fuerunt
 Trisphamius cubitisq; nouem lati, caput vlnis
 Inde nouem planta pedibus distabat ab imis.
 Sepe coquus per tecta iuit sursum atque deorsum
 Concutiens obsoniferos lances super ipso
 Dextro humero, nigrae olla hunc quadraginta sequuntur.

Hinc

Olla

Olla at in Euboeam tot concessere, statim iris
 Loligo ventosa venit cita nuncia, perca
 Florida, plebeius sequitur simul hanc melanurus.
 Qui cum mortalis tamen immortalibus aulet
 Piscibus esse comes, solum caput abstulit inde
 Iratus thumi raptus visceribus armis.
 Quae statuere Dei cladem mortalibus esse.
 Optauere viri fabri teque aspera rhina
 Plus equo quae alimenta refert bonam non ego certè
 Carne tua gratam magis inuenisse valerem.
 Maximus hinc assatus eques nugil venit, illum
 Ordine mox sargi bisseini pone sequuntur.
 Inter quos amia est ingens secreta profundi
 Omnia quae norat pelagi Neptunia serua.
 Squille & Olympiaci cantores hinc Ionis adsunt:
 Gens gibbosa quidem, nullum sed edentibus apta.
 Hinc aurata magis pelagi formosa colonis,
 Atque locusta venit, armariq; astacus optans
 In superum caenis, conuiuia his inuicentes
 Saepe manus ori referunt, alio rapit alter.
 Dux erat acer elops, pugnaciq; inelytus hasta;
 Quamuis non esset plenus, tamen haud minus illum
 Palma petit cupidum gustari, visus at ille
 Ambrosia est, quae vescuntur Diij morte carentes.
 Murenam apposuit portans hinc tegmina mensae.
 Zonam quam gaudens tulerat collaria ponit
 In lectum veniens dracontia magnanimo dum
 Accumbit, mox sandalum genus omne de arum
 Deposuit, buglossus habet, alsuginis vndas
 Feruentis, turdos iuuenes hinc aliuolantes,
 Exesae petras, thyadajque apponit aquosos.
 Hippuri, sargiq; simul, mislimq; siluri
 Contra aderant, sparus, & mormur, coquus attulit illos
 Apponens calidos, totam midore domum qui
 Perfudit, vesei iussit presentibus inde.
 At mihi sunt epulae vise magis haec mulierum.
 Post alia aggredior, quadam tum forte iacebat
 Herba intacta, locus vbi visus protinus illi
 Huc merula ingreditur gustari prompta, nec inde
 Abstulit intacta, hanc alij cupiere sodales.

Vt trem

A Vt tremuit pernam vidi, mihi dulce sinapi
 Tunc aderat propius propellens vitile multa.
 Gustavi lacrymans quod non cras talia rursus
 Afficiam, sed me quod casus atque placenta
 Fida manet, seuis non perstitit ille, coactus
 Inde recessisse est plagis laceratus inquis.
 Hunc domat atrum ius, elixaque viscera pellunt.
 Tresque decemque puer tulit ex Salamine feraci
 Hinc anates pingues sacriati pigiora stagni.
 Has coquus apposuit portans vbi multa sedebat
 Attica turba frequens, hominum iunctaq; phalanges.
 Norat Charopoon prius & post ipse volucrum
 Partibus vtilibus vesci, melioraque quae sint.
 Namque vorabat vti leo, crux palmaque tenebat
 Donec adesset ei redeuntis mensa parata
 Inde domum rursus, species suauissima chondri,
 Quem coxere decem menses tresque Attica quondam
 Ficilia, auxilio Vulcani sollicitantis.
 Vt caene compressus amor, vt lauimus vndis
 Oceani patris digitos, vnguenta ministrat
 Formosus iuuenis vernis confecta diebus.
 B Omnibus in dextras alius puer inde coronas
 Compositasque rosis tribuit, duplici ornamento.
 Misceatur Bromio crater, & vina bibuntur
 Lesbia, plus equo quorum mox quisque vir hausit.
 Hinc subit studium mensas posuisse secundas,
 Quae super & pyra sunt, & pinguia mala, simulque
 Punica, cum gratis Bromij nutricibus vuis.
 Inde recens aderat quae amamyxis nomina dicta est.
 Horum prorsus ego nihil edi, plenus at illic
 Decubui, flauam, magnam dulcemq; rotundam,
 Assatam, cereris natam cum deinde placentam
 Aspexi ingressam, quis iam queat abstinuisse?
 Non mihi si ora decem certè, totidemq; manus sint,
 Venter & infractus, atque aera pectore corda.
 Protinus ingressae meretrices sunt facientes
 Admiranda duae, Stratocles has more volucrum
 Expulit, & fecit celeres in cursibus esse.
 Alexis vbi in Concurrentibus Atticorum caenas deridet,
 haec ita inquit:

Ego

Ego duos volo coquos assumere

Doctissimos in ciuitate, quos queo.

Qui Thessalo viro daturus prandium

Sit, Atticè non conuenit, nec simplici

Cura famem vicisse: oportet singula

Hissplendide prandentibus sed ponere.

Sic Thessali sunt splendidis cibus fuerit.

Quod etiam Eriphus ita testatur in Scutato,

Non hæc Corinthus, Laïs haud hæc è Syre,

Non hic cibi'ue Thessalorum splendidi

Sunt hospitium, quorum nec experts hæc manus

Quondam fuit.

Qui mendicos delatos in Chionidè fecit, Athenièses scribit vbi in Prytaneo Castori & Polluci prandiū parant caseum, phystam, oliuas maturas, & porros in mensis apponere, victus antiqui memoria reuocantes. Solon placentam, comedentibus in Prytaneo, dari iubebat, atq; per festos dies panē his apponi, quippe quod Homerum imitaretur, is enim vbi optimates ad Agamemnonē congregat, miscebatur autem farina inquit. Cum duæ cœnæ nō admodū antiquæ Athenis fierent, hæc in Academia, illa in Lyceo, atq; coquus ollam ad aliū vsum quēdam in Academiā intulisset, omnes sacrificulos fictile id fregisse narrat, tanquā non vrbana fieret inductio, quod res huiusmodi procul abesse conueniret. At qui in Lyceo carnē salsam in salsamēto pararat, tanquā improbè desperet loris celsus fuit, vt plurimi testātur. Plato libro secūdo Reipublicæ ita scribēs, suos nouos ciues cōuiuio excipit, sine obsonio vt mihi quidem videris (inquit) viros cōuiuio excepisti, verū, inquam ego, dicis, nesciebam autem quod obsoniū sale, oliuas, caseū, bulbos, olerāq; quæ cōtiones in agris habentur, essent accepturi, ac bellaria certè ficus, ciceres, fabas, myrti fructus, castaneāsq; illis apponemus, vt apud ignē sub cinere coquāt moderatè bibētes, atq; sic vitā degentes eandem viuendi rationē posteris etiā relinquāt. Sed iam de Laonicis cōiuuiis deinceps est dicendum.

De Laonicis conuiujs.

C A P. I I I I.

Herodotus libro nono Historiarum Mardonij apparatus, meminit etiam de Laonicis conuiujs his verbis,

A verbis, cum Xerxes è Graciā fugeret vniuersum suum apparatus Mardonio reliquit. Deinde cum Pausanias Mardonij supellestem ex auro, argento, multiplicibusque auleis cōgestam vidisset, pistores ac coquos, pariter ac si Mardonio cœna esset præbenda, parare iussit: qui cum ea quæ statuta erant fecissent, Pausanias lectos aureos, argenteosque intratos videns, mensas argenteas, lautissimūque cœnæ apparatus, omnia præsentia est admiratus, tum ridens iussit rursus suis ministris Laonicum parare conuiuium. Hoc parato ridens Pausanias omnes totius Graciæ duces ad se conuocauit, quibus accedentibus cœnæ vtriusque apparatus ostendit, dixitque, Vos omnes è viri amici conuocauit vt ducis Medorum insaniam patefacerem, qui cum huiusmodi victus apparatus habeat, ad nos tamen qui talem habemus accesserit. Sunt qui virum Sybaritem Spartan pererrasse dicant, qui cum in Phiditijs conuiuaretur, meritò profectò robustissimi sunt Lacedæmonij dixit, quisquis enim sanæ est mentis decies millies mori prius eligeret, quàm huius parcitatis esse particeps. Accesserit Polemon in Canathro apud Xenophontem eius cœnæ, quæ apud Laonas copis appellatur, meminisse Cratinum in Plutis.

vere vt ferunt quiuis potest ibi aduena

Conuiuium lautum, bonamque hinc copidem

Qui accesserit sumpsisse?

At in Lelchis, phystæ palls affixæ suspenduntur, quas fenes mordicus accipiant. Eupolis in Iloribus, his fiet hodie copis. Copis cœna est peculiaris, sicut & quod dicitur acclū, postea quàm copidem pararunt, scenas struunt prius iuxta Deum, in quibus lecti fiunt ex folijs syluarum, quos rapeti bus sternunt: super quibus non ipsius solum territorij decumbentibus incolis conuiuium præbent, verum etiam omnibus peregrinis hospitibus illuc accedentibus. Mactant capras in copidibus, & nullum aliud præterea sacrum animal. Carnes vnā cum appellato phyticillo in portiones distribuūt, qui phyticillus panis est, bellario ex oleo mellēque confecto, perimilis, forma tamen magis rotundus. Singulis autem accedentibus caseum recentem, ventrisq; & physcæ fructum præbent: bellaria verò caricas, fabas, & fascelos virides. Copidem parat ex Spartanis quicunque alius

voluerit; atque copides in vrbe agunt, & in locis in quibus nutriuntur pueri, puerorum gratia, nutrices enim pueros mares in agros per id tempus exportant, & ad Dianam Corythalliam nominatam, cuius templum est apud dictam Triassum, in iis locis qui sunt Cletæ propinqui, copidâsque præditis similes faciunt. Mastrat lactantes etiam porcellos, panesque furnaceos in conuiuio apponunt. at æclum dictum, à Doricis quidem cœna nuncupatur, vnde Epicharmus in Spe, conuocauit enim te ad cœnam quidam volens, tu verò volens etiam accurristi: hæc eadem in Periallo reperiuit. Illi qui ad phiditiū accedunt in Lacedæmone post cœnam æclum asferre consueuerunt panes in canistro vimineo, atque singulis carnem apponunt. Eum autem qui partes distribuit, sequitur minister qui æclum pronuntiat, ac nomen mittentis solet addere. Hæc quidem Polemon. Cui contradicens Didymus Grammaticus (appellat enim hunc Demetrius Trezenius Bibliolatham, ob eorū commentariorum multitudinē quæ edidit, sunt enim tria milia supra quingenta) ita scribit, Polycrates in rebus Lacedæmicis narrat quod Lacones per trium dierum spatium Hyacinthi sacrificium celebrant, qui ob dolorē quem ex Hyacinthi morte ceperunt, neque coronantur in cœnis, neque panem inferunt, sed bellaria tantum, quæque his sunt similia, apponunt. Neque Pœana ad Deum canunt, neque simile quidpiam introducunt, sicuti in aliis solent sacrificiis, sed magna cum molestia cœnantes discunt. Medio autem trium dierum die varium spectaculum celebratur, conuentusque sit egregius admodum & magnus: pueri siquidem citharam in sagulis succincti pulsant, ad tibiâmq; canentes, omnésque chordas in rhythmo anapæsto plectro percurrentes, cum acuto tono Deū concinunt. Alij in equis ornatis theatrum percurrunt, multique adolescentū Chori, qui poema aliquod vernaculum canunt, ingrediuntur, inter quos saltatores immixti deliram motionem ad tibiâ cantumque effingunt. Ex virginibus istæ quidem in concauitate lignei currus viminei magnificè præparati vehuntur, illæ verò in certaminibus iunctorum currum pompam ducunt, vniuersaque ciuitas in motu speculationisque gaudio detinetur. Per multa fiunt hoc die sacrificia. Atque ciues omnibus quos norunt, suisque seruis conuiuium

cxbi

A exhibent. Neque quispiam est qui sacrificiis non interit, ita vt tota ciuitas vacua maneat vniuersis ciuibus ad spectaculum proficiscentibus. Meminit de copide Aristophanes & Philyllius in Ciuitatibus. Epilycus in Adolescentulo, aliquando ad copidem Amyclas vocabor: significant baraces multi admodum valdeque suaues, & in partem duodecim diuisi. Placentas luculenter declarans in copidibus apponi consueuisse. Nam id baraces significat, non autem lanas, vt voluit Lycophon, vel placentarum fermenta, vt Eratosthenes: & panes ac ius quoddam egregiè conditum. Cuiusmodi sit copis manifestè in Lacedæmoniorum Republica Molpis ita patefecit; faciunt & copidas appellatas, est autem copis cœna; placenta, panis, caro, olus crudum, ius, si cus, bellarium, lupinus, sed non porcelli, quoniam mane venduntur, vt Sæus in Laconica Republica testatur, vt Dioscorides libro secundo de Republica. Aristoclesque & ipse de Republ. Laconum libro primo. Polemon præterea cœnam apud Lacedæmonios æclum appellari asserit, omnibus Doricis ipsam sic nominantibus. Sicigitur & Alcman, molæ postea septæ & in Synæcliis: sic cœnas appellat. Et rursus, æclum Alcmaon parauit. Lacones portionem post cœnam æclum non dicunt, neque ea quæ post cœnam dantur in phiditiis, est enim panis & caro, sed hæc epæcla dicuntur, quasi statuti æcli in phiditiis corollaria, atque vocem ipsam hinc deductam esse arbitror. Dictorum epæclorum non simplex est apparatus, vt Polemon credit, at duplex, quem enim pueris dare consueuerunt, simplex est & frugalis; nam farina est oleo irrigata, quam Nicocles Lacon eos in foliis lauri post cœnam vesci asserit, vnde & folia illa cammatides dicuntur, ipsæ verò placentæ, cammata. Quòd autem antiquitus mos fuerit lauri folia ad bellaria conficienda assumere, ita Callias, Dioclesque in Cyclopius testatur, Tu folia cœnæ dissolues, arque hic veluti figura est quadam: quæ verò in virorum phiditia introducuntur, ex quibusdam statutis animalibus parantur, quæ vel vnus, vel plures eorum qui his abundant, suppeditant: affirmat Molpis epæclum mattyam etiam nuncupari. De epæclis ita in Laconica Republ. scriptum reliquit Perseus, Diuites statim in epæcla mulctat, quæ sunt bellaria post cœnam; pauperibus calamum, vel paleas, aut lauri folia

m 2

afferre imperat, vt epæcla habeant quibus post cœnam vescantur, sunt enim farinæ oleo conspersæ. Prorsus verò veluti parua quædam Respubl. hæc constituitur, nam quem primum accumbere oporteat, quemve secundam sedem in epæclis occupare seruatur. His familia scribit etiam Dioscorides. De cammatidibus atque cammatis ita meminit Nicocles. Postea quam omnia ephorus audiuit, vel absoluit, vel cõdemnauit, qui autem victor euassisset leuiter cammatum aut cammatidum multam imposuit, sunt enim cammata placentæ, cammatides quibus cum placentis vescuntur. Dicæarchus in inscripto Tripolitico mentionem facit de cœna phiditiorû his verbis: Cœnam primum seorsum vniciuique appositam, quæ nihil cum alio habeat commune, placentæ postea quantum quisque voluerit, & potus. Rursus, quando est animus cuiuslibet, donec accumbit. idem semper ferè est obsonium omnibus caro suilla elixa, aliquando autem aliquid solum, exiguumque præterea obsonij; quod maximè pondus vt quatuor habeat, atque præter id, nihil aliud, nisi ius quod fit ex his, quod sufficiat eos omnes per totam cœnam transiitit, nisi & aliqua adsit oliua, vel caseus, aut ficus. Quare etsi piscem, lepore, palumbum, vel aliud quidpiam simile congiarium consequantur, iis qui iam cito cœnauerint, secunda nihilominus hæc, quæ epæcla dicta sunt, inferuntur. Conferunt autem singuli in phiditium farinæ in primis tres semimeditimnas Atricas, vini Choas vndecim vel duodecim, libram insuper casei & ficuum, in obsoniû obolos circiter decem Aegjeos. Sphærius Reipubl. Laconicæ libro tertio ita de his scripsit. Ferunt autem illis epæcla etiam phiditæ, multique ex iis quæ ipse emerunt sapius, afferunt simul diuites & panes, & quæ ex agris opportuna videntur, quantum tamen eorum huic cõuenti sufficere posse arbitrentur, nam superuacaneum esse putant plura quàm opus sit parare, quæ non esuri sint. Molpis semper aliquid post cœnam inquit ab aliquo afferri consuevit, aliquando verò à pluribus ea matrya affertur, quam ipsi domi condierunt, quod epæclum nominant. Ex iis qui important, nullus quidpiam quod ipse emerit, inferre consuevit, siquidem non voluptatis gratia, ventrisque intemperantiæ portant, sed suæ ipsorum virtutis argumentum in venationibus. Complures sunt

A sunt etiam qui cum suos greges nutriant, ex eorum factibus lautè conuiuus impertiantur, sunt autem matrya, palumbæ, inseres, turtures, turdi, merule, lepores, agni, hædi. Declarant eos coqui semper qui aliquid in medium attulerunt, vt omnes venationis illius strenuitatem intelligât, atque in omnes eos liberalitatem. Demetrius Sceptus libro primo Troici apparatus festum inquit apud Lacedæmonios imitationem quædam esse militaris institutionis: locos enim numero nouem esse asserit, qui vmbacula vocantur, scenisque quiddam habent simillimum: in quibus singulis viri nouem cœnant, quæ omnia ex mandato per præconem pronunciantur. Habet vnaqueque scena conuentus tres, celebraturque Carneorum festum per nouem dierum spatium. Huiusmodi diætæ asperitatem Lacedæmonij postea soluentes, in deliciis conuerterunt: quamobrem Philarchus libro decimoquinto & vigesimo Historiarum hæc de Laconicis scripta reliquit; Non amplius in phiditia more patrio Lacedæmonij accesserunt, quando tamen accessissent, iis qui parua tulissent gratia etiam habebatur. Et iterum; Lecti illis ita & magnitudine ornati magnificentè, varietatèque egregiè, vt ex hospitibus nonnulli qui accepti fuerât, cubitum supra puluinaria firmare vererentur. At verò tenuem lectum prius non verentes, per totum conuentus spatium, vbi cubitum semel firmassent, consistebât. Accessit ad dictas delicias quod pocula multa exponunt, cibusque variè parati appoiti sunt, vnguenta præterea multiplicia, vnaque & bellaria diuersa: quem conuiuij apparatus illi incepterunt, qui regnarunt paulò ante Cleomeas, Areus scilicet & Acrotatus aulicam licentiam imitantes, quos vsque adeo gregarij nonnulli, qui eorum tempestate in Spartana Republ. fuerunt cum suis adhuc temporibus viger, & extulerunt, vt Areus & Acrotatus omnes alios, qui ante ipsos frugalissimi fuerunt, frugalitate superasse appareant. At Cleomenes multum & rerum prudentia excelluit, quamuis esset iuuenis, & quod ad diætam spectat, fuit frugalissimus. Is enim cum tantis rebus præfesset, illis demonstrabat quos vnà ad sacrificium assumperat, quod nihil apud illos magis tenue, quàm apud se paratum, esset: atque cum multæ ad eum legationes accessissent, nihil cumulatiùs quàm consueuerat parauit, sternebatur.

pentaclinium: at nunquam plus. Quando verò nulla aderat legatio, triclinium, neque mandatum per prægustatorem fiebat quis primus sedeat atque accumbat. Sed primus duxerat senior ad mensam, nisi quempiam is accersisset. Compredebatur sapius ferè cum fratre, vel cum aliquo æqualium accumbere. Adiacebat super tripode vas aheneum aptum refrigerando, ramisque, & scaphium argenteum duarum corylarum capax, & cyathus, vas præterea ad infundendum, neque potus cuiquam ferebatur nisi prius is poposcisset. Dabatur vnus cyathus ante cœnam, isque tum primum cum ille annuisset: sic postea & reliqui petebant. Hæc illa erant quæ in populari mensa apponebantur, reliqua verò vt neque superessent, neque deficerent, sed omnibus ita satisfacerent, vt nulla res præsentis indigeret. Neque enim sicut in phiditiis iure tantum & exigua carne parcissimè conuiuas excipi conuenire existimabat, neque rursus ita exuperare, vt nulla de causa diata temperantiam excedendo absumeret: illiberale enim hoc, superbum illud esse arbitrabatur. Vinum paulò erat melius vbi adessent quidam. Cum cœnassent omnes simul tacebatur, aderat & puer potum mistum habens qui poscentibus afferebat. Eodè pacto & post cœnam, neque plus duobus cyathis dabatur, quod annuenti afferebatur. Nihil omnino audiebatur, at ipse puer apud singulos versabatur, adhortabaturque omnes vt hæc quidem audirent, illa dicerent, ita vt omnes ad quaesita recurrerent. Antiphanes in actu Principe inscripto cœnas Laconicas irridens ita scribit, In Lacedæmone natus es, eas leges serues oportet, vade ad cœnam in phiditia, fruire iure, induere bystaces, ne contemnas, neque alia quaeras bona, in eorum moribus sis antiquus.

De Cretensibus conuiujs.

C A P. V.

DOsiadas ita de Cretensibus conuiujs scribit libro quarto Rerum Cretensium, Lycij sic communia conuiuia congregant, singuli decimam partem fructuum eorum qui adsunt, conferunt ad societatem, atque ad ciuitatis ingressum, quos ij postea qui rebus huiusmodi sunt præfecti in singulorum domos distribuunt, atque vnusquisque seruus Aeginquam supra caput fert stateram. Diuisi sunt

A sunt ciues omnes statim in sodalitates, & mulieri totius conuiujs cura relinquitur, quæ tres aut quatuor ex popularibus in ministerium sibi adsumit, singulos eorum duo ferui ligna ferentes, quos caloforos nominant, sequuntur. Sunt autem vbiq; in Creta binæ domus in conuiujs, quarum hanc quidem virilem, illam verò in qua hospites dormire solent, cœmeterium appellant. In domo in qua conuiuiantur, duæ primæ ponuntur mensæ, quæ peregrinæ vocantur, quibus accumbunt ij hospites qui adsunt: Deinde mensæ collocantur aliorum. Aequa singulis præsentibus apponitur portio, at iunioribus dimidium tantum carnis conceditur, qui nihil præterea ex actis attingunt: poculum in singulis mensis aquoso mistum apponitur, ex quo communiter omnes bibunt qui communi mensa vtuntur. Cum verò cœnarunt aliud apponitur, at pueris commune miscetur poculum, senioribus licet etiam plus bibere si velint. Mulier conuiujs præest optimos quoque cibos ex in mensa appositis capiens, isque apponit qui vel armorum virtute, vel rerum prudentia ceteros omnes antecellant. Post cœnam de rebus publicis primum cōsultare solent, postea de rebus in bello gestis mentionem faciunt, eosque laudant qui viri & boni & fortes fuerunt; iuuenes interim ad probitatem strenuitatemque simul adhortantes. Pyrgion libro tertio Legitimum apud Cretenses in conuiujs hæc scribit, Cretes sedentes comedunt aptè, cum quia orphanis non cocta in furno apponuntur, tum quia his iuniores stantes ministrant, tum etiam quoniam cum laudibus Deis libantes omnibus præsentia impertuntur. Distribuunt filiis etiam in sellis patrum sedentibus dimidium eius quod viris appositum est. At verò vt orphanis æquam portionem sortiantur, apponuntur illis non cocta in furno iuxta missionem singulorum legitimum. Aderant & peregrinæ sellæ, & ex dextra parte tertia mensa, virorum locum ingredientibus, quam peregrini Iouis, peregrinamque vocitabant.

De Persarum conuiujs.

C A P. VI.

Scribuntur hæc ab Herodoto vbi Græcorum Persarumque conuiuia inter se confert; Eum præcipue diem

supra reliquos omnes venerari Persarum legibus sancitum est, in quo quisq; natus est: in quo etiam plura conuiuia parari dignum esse arbitrantur, in quo & qui sunt diuites bouem, asinum, equum, & camelum totos in fornicibus affatos apposuerunt. At pauperes omnes exiguas apponere solent, paucisque cibis vtuntur, multisque, at iis non bonis bellariis. Atque ideo factum est, vt Graeco dicant Persas, vbi conuiuantur etiam famelicentes cessare, quia nihil his memoria dignum post cenam afferatur: quod si afferatur quid bonum, non etiã cessare. vino abunde vtuntur, neque illis ex opposito alicuius aut vomere licet, aut meiere. Hac ita obseruantur. Cum facti sunt ebrj de rebus eorum maximè seriis consulere consueuerunt, quod autem consultantibus placuerit, id die postero adium praesertus ieiunijs, vbi consulatur, conuenerunt, proponit quod si ieiunij etiam placuerit, tunc id perficiunt, sin autem, omittunt. Rursus verò de quibus ieiunij consularunt, ebrj decernunt. De regum Persarum delicijs ita in Agesilao scriptum reliquit Xenophon; Quid Persarum rex suauiter bibat, multi totum terrarum orbem peragrantes inquirunt, atque infiniti propè quid suauiter comedat machinantur, quot autem sunt qui vt dormiat indagant, nullus profecto est qui dicere possit. Agesilao autè quia vir strenuus erat, omne quod contigerat suauiter & bibebat & comedebat, & ad commodè dormiendum quiuus locus erat peropportunos. At in Hierone vbi de iis delicijs agit quæ Regibus, & de iis quæ priuatis parabantur, quæ scripta reliquit. Noui inquit Simonides ita vulgus iudicare, nos suauius quàm priuatos & bibere, & edere, quia videntur hi suauius edere si nobis apposita cœna vescerentur, quàm ea quæ sibi apponitur, sed solitos cibos posse superare id præcipue voluptatem præbet, quare omnes homines festa suauiter expectant, præter Reges, his siquidem lautissimè semper paratæ mensæ nullum possunt per festa augmentum accipere: ex quo fit vt ex spe huius voluptatis primum excident, minus habeant quàm priuati. Postea illud bene noui inquam, quod & tu sæpius expertus es, quod quanto plura præter necessaria apponuntur, tantò citius ciborum incidit satietas, quare eo ipso edendi tempore is cui multa apponuntur minus iis habet, qui mediocriter

ter viuunt. Sed certè inquit Simonides eo ipso temporis spatio, quo animus cupit multò magis hi lætantur, quibus lautissimi apparatus apponuntur, quàm illi quibus frugalissimi. Theophrastus in libro de Regno ad Casandrum (si modo legitimum est ipsius commentariũ, multi enim Sosibij esse arbitrantur, in quod Calimachus poeta elegiacum epiniciũ composuit,) Persarum Reges scribit magnã argenti copiam per præconè proponere solitos iis, qui nouam aliquam voluptatè inuenissent. Theopompus libro Historiarũ trigésimo quinto Regem asserit Paphlagonũ Thyadum cœnare centum ex omnibus in mensa apposuisse à bobus incipientem, & captiuum adductum ad Regem, atque in custodia seruatum, mox rursus ea nihilominus splendè viuentem, apponere. Quam rem cum audiuisset Artaxerxes dixisse aiunt, quod hic sibi viuere videbatur tanquã cito moriturus. Idem Theopompus libro quarto decimò Rerum Philippicarum, cum Rex inquit ad aliquos, quibus iraperat accedit, viginti talenta in eius cœnam, aliquando etiam triginta absumuntur. Hi verò multò etiam plura absumunt, vniciquè enim ciuitati pro ipsius amplitudine, veluti tributum, antiquitus cœnam parari est iustum. Heraclides autem Cumanus qui Persicas res scripsit, libro secundo inscriptorum apparatus, qui seruiunt inquit Persarum Regibus cœnantibus lori omnes, sumptuosasque vestes habentes seruiunt, atque dimidium ferè totius diei in cœnâ studio versantur. Ex his qui cœnant cum Rege, alij cœnant extra, ita vt omnibus intueri volentibus liceat, alij intus cum Rege, sed neque hi tamen cum ipso cœnant. At duo sunt inter se opposita domicilia, vnum in quo Rex prandet, alterum in quo conuiuat, atque eò Rex aspicit per portæ operimentum, illi autem Regem non vident. Accidit tamen aliquando vt omnes diebus festis in eodem loco cœnent, quo tempore & Rex in magno palatio. Quado Rex ipse conuiuui exhibet (Quod sæpe quidem facit,) duodecim sæpius sunt Regis conuiuæ. Atque quando cœnant, & Rex ipse solus, & conuiuæ, hos quispiam ex Eunuchis aduocare solet, qui cum venerint vnà cum illo bibunt, at non tamen etiam idem vinũ, hi que humi sedentes, ille in thoro pedes aureos habenti accumulabit. Mox cum ebrj fuerint, discedunt. Sæpius Rex solus &

prandet & cœnat, quamvis aliquando vnâ mulier cœnet, C
& nonnulli filiorum. Post cœnam pellices canunt coram illo & tripudiant, vnâque incipiente aliæ simul cunctæ canentes hanc subsequuntur. cœnam eam quæ Regis appellatur, fama quidem est esse splendidam, sed si diligentius perquiratur, studiose seduloque ordinatam esse & eodem pacto multis potentibus Persarû apparari, inuenimus. Regi millæ victimæ eodem die mactantur, inter quas sunt equi, camelus, boues, asini, cerui, & plurimæ oves, multæ sunt & aues quæ absumuntur. passeræ Arabici, sunt enim magna animalia, anseres, & galli, ex quibus moderatè singulis Regiis conuiuiis apponitur, quorum vnusquisque quod ex prandio reliquum fuerit, aufert. Maxima pars horum ciborum victimarumque, quas Rex nutrit, in stipatorum scutatorumque aulam deportatur, vbi omnia inueniri licet. Partes carniû paniumque æquas facientes distribuunt: nam sicut stipendiarij milites stipendium æs in Græcia, ita isti victum à Rege accipiunt, qui pro stipendio dari illis consuevit. Aliis item Persis qui sunt in principatu constituti frequentes cibi in mensa apponuntur. Postea quæ cœnarunt conuiuæ, singulis seruis ciborû in mensa D
relictorum (relinquuntur autem carnes complures, & panes) portionem distribuit is qui mensæ est præfectus, quam illi tumentes per totum diem habent nutrimentum. Accedunt ad Regem conuiuæ honorificentissimi ad prandium solum, vt excusationem cosequantur, ne his cogantur accedere: qui & ipsi conuiuias excipiunt. Scribit Herodotus libro septimo eos Græcos qui Regem exceperunt, Xerxi-que cœnas præbuerunt, in tantas calamitates incidisse, vt extorres esse demum necesse fuerit: cum viris Thasiis suarum ciuitatum, quæ sunt in Epiro, impensis Xerxis exercituum excipientibus, cœnamque præbentibus. Antipater ciuius quadringenta talenta absumpsit, argentea enim aureæque pocula & crateres, eaque post cœnam apponebatur. Quare si bis Xerxes in eadè ciuitate comedisset, prandium simul sumens, extorris illa ciuitas continuè efficiebatur. Hęc ita inquit idè autor libro nono Historiarum, Regiam cœnam Rex ipse proponit, quæ semel tantum singulis annis paratur, eoque die quo Rex natus est, quæ cœna Persarum quidem Idiomate Τῦστα, at Græcè Ἀννῆον appellatur

A la tur. Tunc caput solum purgat, Persisque mittit munera. Alexander verò Magnus cum frequenter vnâ cum amicis cœnaret, centum minas vno die absumebat, circiter sexaginta aut septuaginta amicis apud eum cœnantibus, vt Ehippus Olynthius in Commentariis de commutatione Alexandri Hephæstionisque testatur. At Rex Persarû cum quindecim millibus virorum cœnabat, atque quadringenta talèta in cœnam absumebat quæ pro Itala pecunia sunt quadringenta ducentarûque myriades: quæ si in quindecim millia hominû diuidatur, singulos homines circiter centû & sexaginta nûmos Italicos absumpsisse continget, ita vt æqua sit hæc impensâ illi Magni Alexandri, is enim centum minas vt Ehippus asserit, absumpsit. Menander autem maximæ cœnæ sumptum ita in ebrietate talentum connumerauit:

*Mactamus haud simillimè atque vendimus,
Quando Deis summis id emptum creditur?
Drachmarum ouem duco duarumque & decem,
Vnguenta, saltatriculas, tibicinas
Has, caseum, thasiûmque, mel, cumque his simul
Anquillas, vt talento nil desit prope.*

B Quali supremæ alicuius impensæ talentum nominauit.

Et in Moroso sic ait:

*Vt sacrificant fures
Lectos ferentes, pondera, haud Dei quidem
Causa, sed ipsorum popanum, thus & piuum,
Quod cepit in flammis Deus. sed hi latius
Summum deis, biletæque ponunt, cetera
Mox deglutiant ipsi.*

De cœna Cleopatrarum.

CAP. VII.

Socrates Rhodius libro tertio de Bello intestino ita Cleopatrarum illius, quæ vltima regnauit in Aegypto, Antonioque Romanorum Imperatori in Cilicia nupsit, conuiuium describit. Cum Cleopatra obuiâ Antonio in Cilicia iuisset, Regium ei conuiuiû parauit, in quo omnia erant aurea, magnificèque & gemmis ornata, & artificio laborata, erant inquit præterea parietes purpureis aureisque velaminibus obtecti. Hęc cum triclinia duodecim strauisset,

*Philoxeni Cylberii cœnâ prætermi-
si in hoc loco, quod eâ vt ingenue-
fatear mihi
mè intelli-
go.*

Anton

Antonium cum his, quos voluit Cleopatra, conuocauit, qui cum aspectus magnificentiam admiraretur, subriit Cleopatra, atque omnia ei se largiri inquit, Antoniumque rursus cum amicis & ducibus suis in diem posterum ad cenam inuitauit, cum multo splendor, honorificentiorque hic conuiuij apparatus visus esset, effecit ut prima illa exigua frivolaque viderentur, deinde rursus haec Antonio donauit. At thorum in quo quisque ducum confederat, & calices sicut etiam sellas omnibus distribuit, aufertque iussit. Cum vero discederent, iis, qui in dignitate essent constituti, leaicas una cum ferentibus, reliquis autem equos argenteis ornatis paratos donauit. Omnibus pueros Aethiopes qui candelabra ferrent asistere iussit. Quarto postea die magna pretia, ut flores coemrentur, tradidit, pauimentaque ad cubiti altitudinem retibus circunvolutionibusque extensis subtrata fuerunt. Ipsum praeterea Antonium narrat cum postea Athenis commoraretur pontem tumultuarium insignem excitasse super theatrum, virenti ornatum materia, veluti in antris Bacchicis fieri consuevit, super quo cum tympana, pelles ceruinas, multiplicaque alia ludorum Dionysiacorum genera iniunxisset, una cum amicis solitum esse mane accumbere atque bibere: ministratibus his recitatoribus, qui frequentes ad Graecorum spectaculum accessit venerant. Transibat etiam aliquando (ut is asserit) in arcem cum lampadibus, ex tectis vniuersa Athenarum ciuitas faces praeferente. Atque ex eo tempore seipsum Dionysium per vniuersas ciuitates celebrare praconibus imperauit. Gaius autem Imperator, qui ob id quod in castris natus esset, Calligula est cognominatus, non solum nouus Dionysius dicebatur, verum etiam Dionysiacum ornatum indutus incedebat, atque ita ornatus leges dicebat. Si quis autem ad haec quae ante nos fuerunt respiciat, rem profecto dignam existimabit, ut Graecorum paupertas ametur, cum Thebanorum praecipue cenas ante oculos sibi posuerit, de quibus Clitarchus in libro primo, ubi res gestas Alexandri narrat, scriptum reliquit, quod omnis eorum opulenta post effosionem ciuitatis, quae facta fuit ab ipso Alexandro, ex quadringentis & quadraginta talentis esse reperta fuit, & quod animo erant abiecto, quodque ad victum pertinet, voraces, quippe qui

A qui thria in caenis, pisciculos, apuas, intestina, farcimina, laterum carnes, fabamque elixam apponant: quae etiam Mardonio, aliiisque quinquaginta Persis autamnis Phrynonis in conuiuium praebuit: quod tamen scribit Herodotus libro nono cum diuitiarum magnificentia paratum fuisse. Existimo sane quod neque Graeci superfuissent, neque opus fuisset iis in libellam apud Plateam parari, quoniam ab huiusmodi cibis iam consumpti fuissent.

De cena Arcadica.

CAP. VIII.

E Cataeus Milesius libro tertio Genealogiarum, placetas, carnemque suillam Arcadum cenas esse scribit, Harmodius vero Lepreates in libro de Legitimis apud Phigaliam, qui declaratus esset inquit apud Phigalios ciborum praefectus, tres Choas vini, farinae medimum, casei quintam minae partem, reliquaque quae ad condenda sacrificia spectabant, afferebat. Ciuitas autem vtrique Choro oues tres, coquum qui hydriam ferret, mensas, subsellaque ad sedendum, omnemque apparatus huiusmodi praebat, praeter vasa coquinaria, quae Choragus suppeditare consueuerat. Erat haec cena, caseus, physa, placentaque; pro legis consuetudine in aereis canistris, qui apud nonnullos Mazonomi dicuntur, quod ex usu sibi, cognome assumperunt. Una cum placenta & caseo intestinum salemque comedeant. Cum vero iusta persoluerent, mos erat singulis ut paulum ex fistili cum sonitu biberent, atque is qui afferebat, bene cenas nutiabat. Ius postea & pericoma in commune apponebatur, atque duas carnes singulis promptas tradere mos erat. Lege sancitum erat in omnibus quidem conuiuiis, ut in iis praecipue, quae Mazonos dicuntur, (ad hoc enim vsque tempus Dionysiacus conuentus id nomen seruauit) iunioribus conuiuantibus robustius ius infundere, & placetas, & panes apponere qui mos & generosus esse putabatur & maxime virilis: erat enim admirandus summaque dignitatis apud illos is, qui multum comedeat. Post cenam manibus illotis sed buccellis absterfi foedera inibant, atque omnes magdaliam auferebant, quod quidem nocturnos in biuiis timores faciunt. Post huiusmodi foedera Pœan statim canitur, at cum Heroibus sacrificant, magnificum

ficum opiparumque conuiuium celebratur, omnésque conuiuantur cum seruis, atque pueri nudi in conuiuio super lapidibus apud patres eorum sedentes, cœnant. Theopompus rerum Philippicarum libro quadragesimosexto ita scribit, dominos & seruos Arcades in conuiuio excipiunt, vñamque omnibus mensam parant, & cibos eosdem omnium in medio solent apponere, idemque poculum omnibus nulla controuersia miscere.

De cœna Naucratarum. CAP. IX.

Inualuit hæc consuetudo apud Naucratis, veluti Herimias libro ij. de apolline Gryneo testatur, ut in Prytaneo natalibus Dionysiacis. Vestæque; Prytanitidis cœnent, & Apollinis Cumæi tempore conuentus omnes albis stolis induti ingredienti, quas nunc etiam Prytanicas vestes nominant, ac declinati in genua recumbunt, Deos sibi concilians donec sacer præco patrias preces peragit. His absolutis omnes declinati duas cotylas vini singulatim capiunt, præter sacerdotes Apollinis Pythij & Dionysij, hi enim vtriq; vini, aliarumque rerum duplices referunt portiones. Apponitur singulis præterea panis purus in latitudinem extensus, super quo & alius adest panis quem Clibanarium vocat, caroque; suilla, lanx hordei, vel oleris si quod sit tempestiuum: oua duo, casei frustum, caricæ, placentæque; & corona. Quod si quis cum sacrificaret quidpiam præter hæc præparasset, multabatur à magistratu. Neque his qui in Prytaneo comedunt, quidpiam inferre licet, sed iis solis vescuntur, reliquiisque; suis familiaribus exhibent. Cæteris vero diebus omnibus totius anni licet vnicuique eorum, qui in Prytaneo pascuntur, si quis in Prytaneum ad cœnam ingredi voluerit accedere, quamuis olus quodpiam, vel legumina, aut salsamentum, siue pisces, exiguumve frustum carnis suilla, atque; cum his vini cotylam assumpserit. Mulieri ingredi in Prytaneum non licet, nisi soliti tibicinæ, neque; matula rursus in Prytaneum inferatur. Si quis ex Naucratis nuptias celebrarit, oua, placentæque; mellitæ inferri prohibetur, sicut in nuptialibus legibus scriptum reperitur, quarum rerum quanam sit causa, iustum profecto videretur ut nobis Vlpianus patefaceret.

De

De cœna Aegyptia. CAP. X.

Lyncæus in rebus Aegyptiis, ubi cœnas Aegyptiorum Persicis anteponit: cum expeditionem fecissent inquit Aegyptij contra Ochum Persarum Regem, & postea sui fuissent, atque captiuus eorum Rex ductus esset, benignè admodum ad cœnam eum Ochus conuocauit, cumque; apparatus splendidus factus fuisset, risit Aegyptius quasi parcè viuerent Persarum Reges, tunc si vir inquit ô Rex quo pacto potentissimos Reges viuere oporteat cognoscere, impera iis qui mei coqui olim fuerunt, ut Aegyptiam tibi cœnam parent, quæ ubi ex Regis mandato parata fuisset, gauisus est certè Ochus ea cœna, tum te malum inquit ô Aegyptiæ male dei perdant, quando cœnas huiusmodi relinquens conuiuium appetisti frugalius. Quales fuerint Aegyptiorum cœnæ docet nos Protagonidas libro primo de Daphnicis certaminibus ita scribens. Tertia cœnarum ratio est apud Aegyptios non positus mensis, at lanciibus circum latis.

De cœna Galatarum. CAP. XI.

Mos est apud Galatas ut panes complures fractos solum in mensis apponant, ut Phylarchus libro sexto testatur, carnesque; ex leberibus excerptas, quas nullus prius gustare audeat, quam Regem viderit aliquid attingere appositorum. Narrat idem postea Phylarchus libro tertio Ariamnem, qui ditissimus erat Galatarum, pollicitem fuisse se omnibus Galatis per anni spatium epulas esse traditurum, atque hoc ita perfecisse. Per opportuna primum viarum loca pro regione in stauis excepit, in quibus ex arundinibus, calamis, viminibusque; scenas circiter quadringentos homines, vel etiam plures, si locus ita ferret, capientes, facere aggressus est: tunc ex ciuitatibus & vicis, quæ futurum erat ut confluere, multitudinem excipere cepit, atque hic multiplicibus carnibus plenas magnos lebetes constituit, quos ante annum, & quam id facturum esset, fabris ærariis ex ciuitatibus accersitis facere iusserat. Postea sacrificia taurorum, suorumque; aliorum iumentorum singulis diebus multa per-

soluit

soluit, vini dolia, farinaeque irrigatae magnam copiam parauit, ita ut non solum ij inquit Galatae, qui ex vicis ciuitatibusque conuenerant his vescerentur, verum etiam omnes qui accedebant externi non prius a pueris detinentibus dimittebantur, quam cibum simul sumpsissent.

De caena Thracum.

CAP. XII.

DE coenis autem quae a Thracibus parabantur meminit Xenophon libro sexto Ascensus, ubi symposium apud Seutham Regem ita describit. Cum omnes ad coenam accessissent, quae in circulo sedentibus erat parata, omnibus tripodes continuo illati fuerunt, qui circiter viginti aderant carnibus diuisi pleni, atque panes fermentati magni transfixi carnibus asistebant, semper autem mensae externis maxime apponebantur, erat enim huiusmodi consuetudo, quam primus Seuthes confirmauit, cum appositos panes capiens minutim confringeret, atque ad eos iaceret quibus sibi placuisset, & carnes eodem modo. Tantumque sibi afferuauit quantum ad gustandum sufficeret. Hunc reliqui secuti sunt omnes apud quos posita erant mensae. Arcas autem quidam Aristas nomine, quod strenuus erat edendo, proicere quidem desit, at cum tantum cepisset panis, quantum ad trium semodiorum magnitudinem accederet, cumque carnes intra genua sibi posuisset, ita coenabat. Cornua vino plena circumferabantur, omnemque ea capiebant. Aristas vero cum ad ipsum pocillator coram se ferens accessisset, Xenophontemque non amplius coenantem vidisset, da haec illi ait, quoniam ille otiosus est, at ego nequaquam, quia ex re ortus est risus non mediocri. Cum potus autem procederet, ingressus est vir quidam Thrax qui equum album habebat, tum cornu plenum capiens praebibo tibi inquit o Seutha. & hunc equum largior, super quo quicquid volueris persequendo accipies, neque si secedes hostes unquam timebis. Alius puerum introducens sic praebibens donauit, alius eius mulierem vestimenta. Tum Timasion praebibens argenteam phialam, & decem minarum tapetum attulit. Surrexit Gnasippus quidam Atheniensis, atque optima est ea inquit consuetudo antiquitus obseruata, ut qui habet Regi honoris gratia conferat, iis autem,

D

A qui non habent, Rex ipse largiatur. Surrexit audacter & Xenophon cornuque excipiens inquit, ego me ipsum tibi largior o Seutha, meosque hosce socios fidos fore, quod nunquam inuitum confirmare intellige. Ac nihil nunc petentes adfuit omnes tua causa laborare, periclitarique parati. Tunc simul affurgens Seuthes bibit, & eum qui post ipsum aderat cornu insperfit. His ita habitis Cerantae tibiis buccinisque ex cruda pelle bubula confectis signum dederunt, rhythmos & quasi magaden buccinantes.

De caena Celtarum.

CAP. XIII.

POSIDONIUS Stoicus in iis Historiis quas composuit, cum non multum aberraret ab eo studio philosophiae quod elegerat, multa & legitima & assueta apud multos describens: Celtae inquit Chos apponunt scenum subiectentes, super ligneis mensis paulum a terra elatis: quorum cibus est panes quidem perpauci, at plurimum carnis elixae, vel super carbonibus, aut in obeliscis coctae. Quibus eleganter quidem, at leonum more manibus ambabus integra membra diripientes mordicantesque vescuntur: quare si paulo difficilius quidpiam diuelli oporteat, id paruis quibusdam culcellis, quos singuli in vaginis appensos ferunt, dissecantes comedunt. Nonnulli autem eorum qui apud fluuios habitant, aut intimo exteroque mari finitimam regionem incolunt, piscibus etiam vescuntur, quos cum sale, aceto, cuminoque coctos comedunt. Haec in pocula etiam solent iniicere. Olei, tum ob eius penuriam, tum etiam quia raro ventibus insuauae videtur, nullus est usus. Cum vero plures simul coenant, circularibus mensis vtuntur, medius est optimus ac fortissimus, veluti chori totius princeps, qui alios vel rerum bellicarum experientia, vel generis nobilitate, vel diuitiarum splendore antecellat. At qui proximi, ex vtraque parte illi assident, ex virtutis, ac reliquarum rerum praestantium excellentia locum hunc consequuntur. Armigeri scuta ferentes a tergo assident, stipatoresque coram circularim sedentes veluti domini & ipsi conuiuantur. Illi qui potum ministrant in vasis cado similibus vel fictilibus, vel argenteis, circumferunt: nam lances

B

etiam habent eiusmodi in quibus cibū apponunt, alij æreos, C
 alij ligneos canistros intextos. Quod bibitur à diuitibus,
 vinum est ex Italia, Mafsiliæ regione delatum, quod est
 non mistum, quamuis modicum aquæ aliquando infundant,
 & à multis purum dercoma nuncupatur. Absorbent paulatim
 ex eodem poculo non amplius Cyarho, quod quidem faciunt
 frequentius. Circumfert puer in dextras & sinistras,
 sic quidem ministrant ac Deos in dextram conuersi venerantur.
 Præterea vbi Posidonius diuitias Luerij patris Bitytis,
 qui à Romanis interfectus fuit, commemorat: hæc ita narrat,
 cum multitudinis gratiam venaretur, ferebatur in curru per
 agros, aurumque & argentum iis Celtarum myriadibus
 seminabat, qui eum sequebantur. Septimumque stadiorum
 duodecim quadratum fecit, in quo magnifica torcularia
 potus impleuit, tantamque ciborum copiam comparauit,
 vt per multorum dierum spatium volentibus ac ingredientibus,
 paratis cibus vesci liceret, qui nullo interuallo ministrabantur, cum statutum
 conuiuiorum diem is finiuiisset, poetam ait quendam
 barbarum tardiusculum accessisse, atque obuium eius
 amplitudinem cecinisse, conquestumque esse quod paulò
 serius accesserit, hunc eius cantu delectatum auri loculum
 petiisse, atque ei accurrenti obiecisse, quem cum ille
 accepisset, cecinit rursus, quod quacunque hic curru
 uehebatur, terræ vestigia aurum beneficiique hominibus
 producant. Hæc in libro vigesimo tertio scripta
 reperiuntur.

De Parthorum cœna. CAP. XIII.

AT libro quinto Parthorum cœnas his verbis declarat,
 Qui amicus dicitur, mensa quidem non vitur communi,
 at humi subsidet Regi in sublimi thoro accumbenti,
 atque more canum iis vescitur cibus qui ab ipso Rege
 proijciuntur. Sæpius etiam vel minima de causa ab extensa
 illa in terra cœna distractus loris tessellatis virgisque cæditur:
 atque cum factus est sanguinolentus humi pronus
 procumbens tanquam benefactorem, verberonem cogitur
 venerari. At in libro sexto, vbi de Seleuco Rege narrat,
 qui cum in Mediam venisset, bellumque Arsaci Regi
 intuli

Antulisset, ductus est captiuus ab ipso Barbaro, multumque
 temporis apud Arsacem versatus Regiè tractatus est, hæc
 ita scribit; Mos est apud Parthos vt in cœnis Rex Thronum
 in quo solus sedet, aliis & sublimiorem habeat, & separatum:
 mensæque soli ponatur Barbaricis epulis iacentibus onusta.
 Libro postea quarto Historiarum, vbi de Heracleone
 Beroœo narrat, qui ab Antiocho Rege Grypho cognomento
 ita adductus fuit, vt paulum defuerit quin Euergentem de
 Regno deiecerit, hæc scripta reliquit; cum circiter mille
 milites ad cœnam conuocasset, discumbere fecit eos humi
 sub dio, quæ cœna erat magnus panis & caro. Potus
 vinum mistum frigidæ aquæ simillimum viri autem ministrabant
 ensiferi, silentiumque aderat compositum.

De Romanorum cœna. CAP. XV.

Scribit idem autor libro secundo quod in Romanorum
 ciuitate in templo Herculis conuiuiantur, vbi is qui triū
 phat statuto tempore cœnat, Hercules adest conuiuij
 apparatus. Potio mustum administratur, atque cibi sunt
 magni panes, carnesque fumosæ elixæ, & nuper iugularum
 vitimarum carnes affatæ multæ.

De Tyrrhenorum Indorumque cœnis.

CAP. XVI.

Inualuit apud Tyrrhenos huiusmodi consuetudo, vt
 singulis diebus bis mensæ lautissime parentur, lectique
 floridi, & varia pocula argentea, magnaque formosorum
 seruorū multitudo addat, qui sumptuosos vestibibus sunt
 induiti. Timæus libro primo Historiarū nudas etiam seruas
 ait, donec creuerint apud ipsos Tyrrhenos ministrare solitas.
 At Megasthenes libro secundo rerum Indicarum morem
 esse apud Indos scribit, vt singulis Indis mensa cœnantibus
 apponatur, quæ scriniis est simillima, super qua catinus
 aureus imponitur, in quem Oryzam prius coctam, sicut
 chondrum quispiam coqueret, iniiciunt. Mox obsonia
 complura Indico more laborata imponunt.

*De cœna Germanorum, & certaminibus con-
uivialibus.* C

CAP. XVII.

Germani verò prandium habent carnes membratim
cassatas, & lac, vinumque bibunt non mistum, velu-
ti Posidonius libro trigesimo attestatur, atque nonnulli
ex Campanis singulari certamine inter conuiuia digladian-
tur. Nicolaus autem Damascenus vnus ex Peripateticis
philosophis in decima historia post centesimam Romanos
testatur his verbis inter cœnandum gladiatores inferre so-
litos, Gladiatorum spectacula non in conuentibus solum,
aut in theatris Romani exhibebant, quam consuetudinem
primum acceperant à Tyrrhenis, verum etiam in priuatis
coniuuiis, multi siquidem sæpius amicos ad cœnam inui-
tarunt cum aliis de causis, tum vt duo vel tria gladiato-
rum paria cernerent. Postea cum vino iam & cibo saturati
essent, gladiatores intro aduocabant, qui dum alter eorum
iugularetur quasi magnopere delectati, applaudebant: vs-
que adeo vt in testamento etiam quidam reliquerit vt for-
mosissimæ mulieres quas possidebat, digladiarentur, alius
impuberes pueros, qui illum amauerant, huiusmodi expo-
suerit. Hanc veruntamen iniuriam huiusmodi populus nõ
toleravit, sed abrogavit testamento. Eratosthenes libro
primo rerum Olympicarum Tyrrhenos inquit pugnis ad
tibiã decertare solitos. At Posidonius libro Historiarum
vigesimalmotertio Celtas ait inter cœnandum singulari
certamine pugnare, armati enim atque excitati in vmbra
pugnant, atque summis tantum manibus inter se collu-
ctantur. Aliquando verò ad vulnus vsque procedunt, ex
quo vsque adeo irritantur, vt nisi præsentem eos distraherent
ad interitum vsque pugnaretur. Is autem verus est mos,
vt ait, quòd multis animalium membris appositis, partem,
is qui fortissimus esset, capiebat, si quis autem eum pro-
hibere voluisset, insurgebant ad mortem vsque singulari
certamine dimicantes, alij aurum vel argentum capientes
in teatro, alij numerum quandam fœcilium vini, dona-
tionemque confirmantes, & amicis necessitudinẽque con-
iunctis largientes supini iacent in securis extensi, quidam
vero astans iugulum abscindit. At apud Euphorionem
Chalcidicum ita scriptum esse reperimus in historicis eius

comm

A commentationibus, apud Romanos minæ quinque iis ex-
ponuntur, qui pati voluerint vt caput sibi securi ampute-
tur, vt eorum hæredes hoc præmium consequantur, sæ-
piusque multi qui nomen dederunt, disceptant vt quisque
ipse dignissimus est, qui ad supplicium trahatur. Gladia-
torum inuentum Mantinenibus attribuit Hermippus li-
bro primo de Legumlatoribus, Demionacte vno ex ciui-
bus consulente, quem postea imitati sunt Cýrẽtæi. Epho-
rus autem libro sexto Historiarum exercebant inquit Ar-
cades & Mantinenses res bellicas, stolamque militarem &
veterem armandi consuetudinem, quam nunc etiam vel-
ut ab ipsis inuentoribus Mantiniam nuncupant. armis
dimicandi ratio præterea in Mantinea primum inuenta
fuit, cuius artificium Demeus primus docuit. Quòd au-
tem antiquum sit singulari certamine decertare, declarauit
Aristophanes his verbis in Phœnissis, Inter Oedipodis
duos pueros Mars fixit singularis certaminis pugnam,
nunc statuerunt. Videtur autem nomen non à pugna fuisse
compositum, sed à verbo pugnare potius deductum.
Quando enim à pugna componitur, finem fortasse vertit,
velut in dictione auxiliario, primo pugnatore; subsidia-
rio. Cupidum pugnae genus ex Perseo apud Pindarum re-
peritur, & tunc in antepenultima acuitur. Quando au-
tem penultima acuitur à verbo pugnare deducitur, velut
in pugili, aptoque nauali prælio. Ipsum te pugil primum
apud Stefichorum, armis pugnans, muros expugnans, tur-
res expugnans. Posidippus verò comicus hæc scripta reli-
quit in Lenone:

*Ignarus æquoris malum nullum pati
Necit, sumus pugnantibus certamine:
Nam singulari tristiores, & mala
Nos plura vexant.*

Quòd autem viri insignes, ducisque singulari certamine
dimicarunt, quod quidem prouocati faciebant, nos alibi
diximus. De huiusmodi pugna ita meminit Diyalus Athe-
niensis libro Historiarum nono, Posteaquam Cassander ex
Bœotia rediens Regem sepeliuit in Aegis, Reginamque,
& vnã cum illis Cynnã Eurydices matrem, reliquosque
honores, quibus decorare conueniebat, instituit, mo-

nomachia certamen addidit, ad quod quatuor milites accesserunt. Demetrius autem Scepsius libro duodecimo Troici ornatus hæc scribit, apud Antiochum Regem, qui magnus dicebatur, non amici solum Regis in arma tripudiant in cœnis, sed ipse etiam Rex. Cum vero ad Hegeſianactem Alexandrum ex Troade oriundum, qui Hiltorias conscripſit choreæ ordo perueniſſet, aſurgens hæc dixit, nunquid ô Rex me male tripudiantem mauiſ aſpicere, an potius mea quædam propria poemata bene pronunciantem audire? qui cum dicere iuſſus eſſet, ita Regi placuit vt dignus qui amaretur, & vnus eſſet ex amicis Regis fuerit iudicatus. Duris etiam Samius libro decimoſeptimo Hiſtoriarum Polyſperchontem ſcribit cum bibiſſet, quamuis eſſet ſenex, nulloq; vel militari ſcientia, vel dignitate inferior, tripudiare ſolitum, ipſumq; Crocorum indutum, Sicyoniſſque calciatum choreis indulgere. Narrat Agatharchides Gnidius libro octauo rerum Aſiaticarum quod amici ij qui Alexandrum Philippi filium ad conuiuium conuocabant, omnia bellaria quæ erant appoſituri prius deaurabant, atque cum illa vellent comedere, aurum vnâ cum reliquis inutilibus eripientes, abiciebant, vt amici magnificentia illius eſſent ſpectatores, familiares autem haberent. Sed obliſi ſanè ſunt iſti interim Philippum etiam Alexandri patrem, cum aureum poculum ponderis quinquaginta drachmarum haberet, ſemper id cum eſſet dormiturus accipere ſolitum, atque ſub capite ſupponere conſueuiſſe. Seleucus quoliſam ex Thracibus ſuffocationem ludere ſolitus in conuiuiis aſſerit, laqueum rotundum ex loco quopiam demittentes, ſub quo lapidem ad perpendicularum ponebant, qui facile aſcendentibus conuoluebatur. Sortiebantur poſtea inter ſe, atque is cui ſors tuſiſſet falce accipiens lapidem aſcendebat, collumque ponebat in laqueum, mox accedens alius lapidem prouoluebat, ille verò ſuſpenſus ſubtracto lapide niſi citiſſimè laqueum falce abſciſiſſet, moriebatur. Alij interea ridentes pro ioco mortem illius habebant. Hæc habui quæ dicerem viri amici & conuiuæ, qui multo prius antiquorum Græcorum conuiuia cognouiſtis. At ſapiens Plato libro primo de Legibus accuratè admodum ita diſſerit de conuiuiis, neq; in agris, neq; in ciuitatibus profectò conuiuia

cum

A cum concinnitate quadam videre poſſes, velut apud Spartanos, neq; quotquot hæc ſequuntur, omnes voluptates pro viribus ſectantia. Nec enim eſt vllus ex omnibuſq; qui non magnam pœnam ei continuò imponeret, ſi cui ebrio incedenti obuius fieret, neq; ſi Bacchanaliorum quidem excuſatione ſe defenderet, eum pœna liberaret, ſicut ipſe apud nos vidi in Hamaxis, & apud noſtros colonos in Tarento: vniuerſam ciuitatem aſpexi Bacchanaliorum tempore ebriam. At niſi tale in Lacedæmone reperitur. Tunc ait Cynulcus, multo magis ludum illum Threicum ludendo interire prætiſſet, quàm apud vos hodie quaſi ieunantes expectantèſq; vt aſtrû oriatur, eſſe: quo viſo iis qui bonam hanc philoſophiã inuenerunt niſi guſtare legitimum eſt. Ego autem iuſelix, vt Diphilus ait comicus, mugil certè eſſe poſſem ob ſummum ieiunium. Sed & vos boni admo-nitus poëtæ mihi obliſi eſſe videmini, qui ita cecinit:

Non opportune eſt peius canaſſe profectò

Atque bonus Ariſtophanes ait in Cocalo,

Sed eſt pater verè ferè meridies,

Cenare conuenit pueros quo tempore.

B Erat autem multo mihi vtilius ſecundum Parmeniſcum, Cynicorum conuiuium cenare, quàm hic veluti febre præmamur, omnia quæ circumferuntur aſpicere. Cum verò nos rideremus, ſed nec moleſtû tibi ſit dixit quidam ô optime, Parmeniſci illud conuiuium nobis percurrere.

De lente.

CAP. XVIIII.

Hic verò ſuſpenſum illum detinens ita locutus eſt,

Iplum Deum vobis viri iuro, ebriſ

Ex quo repertum eſt eſſe nobis omnibus,

Legenda vita talis eſt nobis magis

Quam ſit Seleuci Regis excellentia.

Sorbere lenteſ eſt quietè dulciſ,

Quam molliter dormire ſit timentibus.

Sed ita Parmeniſcus incepit, Parmeniſcus Moſpidi gaudere, cum te ſalutando egregiſ tituliſ abundem, vereor ne ſi forte in eorum multitudinem incideriſ tu tamen etiam conquerariſ. Quarè te participem etiam cenæ illiſ quæ apud Ceberem Cyzicenum ſuit, facere volo: at prius bibear

hyfopi tempus in conuiuuium prorogato. Cum igitur Dionyfia feſta Athenis celebrarentur, ad illum acceſſi, ubi ſex Cynicos iacentes vnumque Cynulum Carneum Megarenſem comprehendit. Cum autem cœnæ tempus aliquantulum prorogaretur, incidit ſermo inter nos quæ aquæ eſſent ſuauiſſimæ, cumque alij Lernæ aquam laudent, alij Pireus, reſpondit Carneus ex Philoxeni ſententia quæ manus abluir. Menſa deinde appoſita cœnauimus, lentemque exhauſimus, atque hæc influxit. Lentem poſtea rurfus illatæ fuerunt aceto irrigatæ, tunc à Ioue nutritus apprehendens inquit:

He lateat te Iuppiter hic qui eſt author lentium.

Tunc exclamauit alius:

Lens numen, & fortuna te lens accipiat.

Mihi autem venit in mentem ex Diphili comici ſententia loqui, qui ita ait:

*Ornata cœna maximè, atque florida
Fuit, viritim lentis ingens, plenus &
Catinus: at prius ferens haud florida.
Coracimus ingens duxit hinc choreas olens.
Tum piſcus anthiasacer qui nouerat
Per multa turdis dicere.*

Cum magnus interea riſus erupiſſet, aderat Meliſſa Theatrotoryna, Niciumque; Cynanyia, quæ meretrices erant non ignobiles, aſpicientes igitur appoſitos cibos & admiratæ riſerunt, tunc ait Nicium, nullus veſtrum ò viri barbam collectam habentes piſcem comedit, nunquid & vos ita facitis velut in inſcriptis Gratiis veſter auus Meleager Gadareus ſcripſit, quòd Homerus ſcilicet cum eſſet ex genere Syrius, pro patriæ ſuæ conſuetudine omnes antiquos à piſcibus abſtinere fecit, cum multa eſſet eorum copia circa Helleſpontum? an eius tantum commentarium legiſtis quod lecythi lentis; comparationem continet? quando multum lentis apparatus video, quem cum intueor vobis ſecundum Socraticum Antithenem poſſem conſulere, vt vos ex huiusmodi vita eripiatis, cum talibus veſcamini. Ad hanc reſpondit Carneus, Euxitheus Pythagoricus ò Nicium dicere ſolebar, vt Clearchus Peripatericus libro ſecundo Vitarum teſtatur, huic corpori vitæque; noſtræ omnium animas caſtigacionis gratia alligatas eſſe, Deumque; ita conſtituiſſe,

A ſtituiſſe, atque niſi in his donec ipſe volens eas abſoluat, permanſerint, maiores grauiorẽsque; calamitates eſſe paſſuras, vnde fit vt vnusquilique; propriorum deuaſtationem deuitet ac timeat, quamuis ex hac vita libenter exiret. Eaque; ſola idcirco mors quæ ab ipſa ſenectute procedit libenter proponitur, quòd exiſtimamus animam diſſolutionem ex dominorum ſententia acciſere; hæc nos dogmata, vt ita ſibi credamus, adduxere. Neque; quiſpiam ſanè debet perturbari, ſi ex tribus malis vnum habere eligamus. Sed ignoratis viri miſerrimi, neque; comprehenditis quòd graues cibi Regiam animi magnitudinem obturant, neque rationis participem animi partem in ſe ipſa eſſe patiuntur. Ex quo ſcribit libro quinto Rerum Philippicarum Theopompus multum comediſſe, & carnibus veſci cogitationes eximit, animasque; tardiores, iracundas, aſperitatique & imperitiæ plenas facit. Dixit idcirco admirandus Xenophon, quàm ſuaue eſt placentam fame laboranti naſturtiumque comedere, ſuaue eſt & ſitienti aquam ex flumine hauſtam bibere. Socrates cum ſæpius ante domum ſummo veſperi deambulare comprehenderetur, interrogantibus quid iſtic agis? dicere ſolitus fertur, obſonium ad cœnam comparo. Nobis autem ſatis pars ipſa ſufficiet, quam à vobis acceperimus, neque enim grauius feremus, quaſi minus quàm deceat referentes, velut Hercules apud Anticlidem. Narrat enim hic libro ſecundo Redituum, quem admodum Hercules, poſtquam omnia certamina abſoluit Euryſtheo ſacrum quoddam celebrante conuocatus, acceſſit, ubi verò Euryſthei ſerui partes ſingulis diſtribuiſſent, minorẽmque Herculi contuliſſent, Hercules ſe paruipendi arbitratuſ tres Euryſthei ſeruos Perimedem ſcilicet, Eurybium, & Eurypylum interemit. Non enim nos eius ſumus iracundiæ, quamuis omnibus in rebus Herculem imitari ſtudeamus. Res tragica enim lens eſt, inquit Archagatus ſcriptum eſſe. Sophiſtus autem comicus ſorbentem dixit Oreſtem morbo ſolutum eſſe. Eſt autem Stoicum dogma quòd omnia rectè ſapiens faciet, prudentẽ; lentes condiet. Quare Timon etiam Philiæus Zenonium eſſe dixit lentem coquere, qui quidem haud rectè percepit, quaſi verò lens aliter coqui non poſſit, niſi ſecundum Zenonis præceptum coquatur, qui ita dixit, in

lentem iacias coriandra duodecim. Crates Thebanus, ne ante lentem ollam augens nos iniicias in contentionem. Chryſippus in libro de Honesto ſententias quaſdam nobis inferens ita ſcribit, nunquam oliuam comedas hyemis tempore, cum vrticam habes, lentem Papæ Papæ, lens diuina fere per frigus horridum. Elegans præterea Ariſtophanes in Gerytade, Priſanam doces te iſplum coquere vel lentem. Et in Amphiaræo, Qui lentem ſuauiſſimam obſoniorum vituperas. Epicharmus in Diouyſis, Olla leutes coquebat. Antiphanes in ſimilibus, bene fit, vel lentem me coquere doce quiſquis es indigena. Noui autem temperantiſſimi ſepientiſſimiq; Vlyſſis ſororem Leatem appellatam fuiſſe, quam quidam alij Caliſto nominarunt, ſicuti Mnæſeam Patreum libro tertio rerum Europæ atceſtari Lyſimachus tertio Redituum ſcriptum reliquit. His dictis cum Plutarchus non leuiter mehercle riſiſſet, non ferens contemptam fuiſſe Canis copioſam de lente diſciplinam, ſed vos ait ô Plutarche qui ex pulchra eſtis Alexandria cibus ex lente confectis eſtis adſueti, vniuerſa ſiquidem veſtra ciuitas plena eſt cibus ex lente, de quibus Sopater Phacius parodus in actu Bacida inſcripto meminit his verbis:

Potis nec eſſem quippe cernens æreum

Magnum colofum pane lentis veſcier.

Præterea quibus opus eſt ad hominum victum ô ſapientiſſime ex Euripidis ſententia duobus exceptis, fructu ſcilicet Cereris, & Aquarij potu?

Quæ & adſunt, & vos poſſunt nutrire.

Ad hæc quæ non ſufficiunt ad repletionis delicias

Ahorum edulium machinationes querimus.

Atque alibi ſcenicus hic inquit Philoſophus; ſufficit mihi mediocris victus temperatæ menſæ. Omne autem non opportunum ac ſuperuacaneum, non eſt admittendum. Idcirco Socrates ſe ab aliis hominibus diſſerre dicebat, quòd hi viuebant vt ederent, ipſe verò edebat vt viueret. Diogenes, ad eos, qui quòd ſe fricarent, increpabant, reſpondiſſe fertur, vtinam poſſem ventrem etiam fricando famèque ac indigentia liberari. Euripides hæc inquit de Capaneo in Supplicibus:

Hic eſt Capaneus, plures erant opes ei,

Quibus ſuperbus haud erat quicquam, nihil

Fastus

A Fastus habebat plus, homo quàm pauper. at Carpebat idem ſi quis intumeſceret Menſis nimis, laudabat id quod ſufficit. Dicebat haud in ventris eſca eſſe optimum Sufficere enim mediocria.

Haud enim huiusmodi erat Capaneus, quemadmodum bonus Chryſippus in libro de iis quæ per ſe non expetenda ſunt ſcribit, ſunt nonnulli qui vſque adeo pecuniarum ſtudio inſaniant, vt quendam cum in extremis laboraret multos aureos nummos degluſiſſe narrent, deinde mortuum eſſe. Atque alium in ſago aurum conſuiſſe, eoque ſe induiſſe affirmant, qui poſtea ſuis familiaribus iuſſit, vt cum ita indutum ſepelirent, neque vrerent, aut cultum quempiam adderent. Iſti enim, omnesque huiusmodi in hunc ferè modum clamantes moriuntur:

O dignitas mortalibus tu aurum optima.

Quam mater haud tales voluptates habet,

Aut in domo puer, vel optatus pater.

Quales habes, & qui demi te poſſident.

Quod ſi Venus pariter videt, mirum nihil

Illam innumeros habere amores protinus.

B Huiusmodi erat eo tempore apud illos auaritia, de qua Anachariſis interrogante quodam ad quid argento Græci vtantur, ad numerandum, dixiſſe fertur. At Diogenes in ſua Rep. legem tulit vt nummi eſſent aſtragali, de quibus Euripides hæc venuſtè admodum:

Plutum haud ſeras, admiror haud ego Deum.

Nullo labore & peſſimus quem poſſidet.

Chryſippus in inductione ad bonorum malorumq; actionem iuuenem quendam ex Ionia valde diuitem Athenas acceſſiſſe refert, qui veſte purpurea, & ſimbriis aureis erat indutus, atq; hic ad interrogantem quendam cuius eſſet, reſpondit quòd diues erat. Mentionem fecit de illo & Alexis in Thebanis ita ſcribens:

Dic cuius eſt hic, diues, hos omnes ferunt

Huiusmodi profecto nobiliſſimos.

At pauperes nec nobiles nec aſpicit.

Hos quiſpiam

Cum hæc dixiſſet Cynulcus, quòd plauſu nõ fuit exceptus, iratus, ſed quando inquit ô ſympoſiarche, iſti perturbati

non

non famefcunt, illaque quæ de lente dicta fuerunt fubftant, & in animo habentes quæ apud Pherecratem in Cōriano dicuntur:

Age iam recumbam, tu feras menfam statim:

Calicemq̄, quo refcar, libam quoq̄ iuuuus.

Adeft calix, & menfa, lentes & tibi.

Lentes mihi non per Iouem, non hæ placent.

Quas ederit fi quis male os inde huic olet.

Quoniam igitur fapientes ipfi lentes deuitant, fac vt panis nobis afferatur, quibus cum nihil eft magnificum: fed etfi vulgatam celebrèmq̄ habes lentem vel conchum vocatum. Cum riderent omnes conchi præcipuè gratia, indocti eftis ait ô conuiuæ, qui eos libros non legiftis, qui foli bona appetentes edocent. Dico autem Timonis Pyrrhonij libros Sillorum. Hic eft enim qui de concho etiam meminit libro fecundo Sillorum his verbis:

Placenta fexta nec mihi, nec caryca

Placet Lydorum, fquallida in concho aut iacens

Graio, nimis quæ delicata erumna fit.

De fextis placentis velut præftantibus ficut & Eretreis meminit Sopater in Bacchidis procis, In Eretriam irruimus D albas farinas habentem. Atque Timon Conchum vtrifque carycis Lydiis anteponit. Ad hæc elegans etiam nofter conuiuii domibus Larenfius inquit, ô viri Canes iuxta Stratidis comici Iocafteen, quæ in infcriptis Phæniffis ita loquitur:

Prudens fibi quiddam volo nunc confulere,

Vnguenta coctis lentibus non fundere.

Sopater, cuius hæc commemoraftri, in mortuorum exequiis fic ait:

Ithacus Vlyffes in lente vnguentum

Adeft, confide anime.

Clearchus autem Peripateticus in libro Prouerborū tanquam prouerbiū defcribit, in lente vnguentum. Cuius & auus meus Varro Menippus cognomine mentionem facit, & alij Romani Grammatici complures, qui cum non multum inter Græcos poëtæ & fcriptores verfati fint, nefciunt vnde Varro iambicum illud exceperit. Tu autem mihi videris ô Cynulce, quando lætaris hoc nomine, cum non dicas quomodo mater te à teneris nominauit, pulcher & magnus

A gnus effe fecundum tuum Timonem, nefcire tamen quòd Conchus apud vtrunq̄ue comicum vt nominaretur obtinuit, apud Epicharmum in fefto & Nafis, & apud Antiphanem comicum, qui fic ipfum diminutiue in nuptiis nominauit, conchulum paruū, & fruftum farciminis. Tum Magnus fermonem excipiens, in omnibus inquit optimus Larenfius acutè admodum & optimè canino ventri de concho occurrit, ego autem Galatarum more Sopatri Paphij, apud quos extat confuetudo, vt fi quam victoriam confequantur in bellis captiuos Diis immolent, Galatarum inquam imitatione & ego tres dialecticos ex affcriptis Deis comburere voui: nam cum vos philofophari, nugarique audierim, atque studiofè tolerare elegiffè, periculum fanè faciam dogmatū, prius fubfumigans hunc, poftea fi affatorum veftrum quenquam cōtrahentem videro crus, Zenoni apponetur hic domino, elicere mentem nefciens.

De diata Pythagorica.

CAP. XIX.

B Cvm magna loquendi licentia ipfos alloquar, ô philofophe, fi rerum copiam complecteris, cur Pythagoricos illos non imitaris, de quibus hæc Antiphanes fcribit in monumentis?

Quidam mifelli forte Pythagorici

Vefcuntur in fpecu atera, ac huiusmodi mala legentes.

Et in Caniftro proprio infcripto:

Primum velut Pythagorizans comedit

Animatum nihil, at quæ plurima ebolo

Datur placenta nigram partem capiens excoriat.

Alexis in Tarentinis:

Pythagorifte ficut olim audiuius

Obfeno haud vefcuntur vllæ: non edunt

Aut quidpiam viuum, merumque refpuunt.

F. picharides ex Pythagoricis felus at

Cedens canes, v's vefcitur: nam tum neque

Viunt.

Et paulò vltèrius progressus:

Tenues, laboratque fcalpro Pythagorifmi, fermentisque nutriunt

Illos,

Illos, diebus singulis haec : poculum
 Aqua liquentis, panis vnus purus, hanc
 Dicis dietam carceris, viuunt Sophi
 Sic hi miselli, perferunt & tot mala.
 Deliciantur alij cum alijs, nunquid nosti quòd
 Melanippides sedalis est vna & Phao?
 Phryemachijque Phanus? isti nam die
 Quinto farinae vnam cotylam cenant simul.

Et in Pythagoram imitante:

Epulum carice, & oliuae,
 Et caseus fiet iubet lex haec Deis
 Offerre Pythagorae, sacrum quod per Iouem?
 Id optime certe se habet vir optime.

Et post pauca:

Ieiunium & squallorem oportet perpeti.
 Frigus, silentium, lauariet neque,
 Quorum nihil vos o Sophi perficitis.

Sed quod omnium videtur grauissimum de iis nugamini
 quae minimè nostis, & quasi ornate comedentes turundam
 facitis, vt suauiissimus inquit Antiphanes, qui in seruos fugi-
 titiuos Ducente, ornate admodum ait turundam faciens, D
 paruam quidem ante, plenamque intus manum habentes,
 sicut mulieres multa, eaque quam citissimè comeditis.
 Deinde secundum hunc ipsum poetam in Thombycione
 dicentem, drachma ediles nobis cibos emere, allium, ca-
 seum, cepas, capparim, quae omnia drachmae sunt simul.
 Aristophanes in Pythagoricis:

An per Deos censemus antiquos viros
 Squallere vere Pythagoristas, si ante q?
 Vel iuauiter vestes magis, decenter &
 Gestasse? nil horum videtur, vt mihi.
 Sed fit necesse non habentes quidpiam
 Occasionem vt hanc secuti terminos
 Praefiniant mox sumptibus, peruitiles
 Ponatur illis piscis, aut caro, nisi
 Dignos edant simul, volo suspendier decies.

Non est fortasse parum opportunum vt Epigrammatis
 illius mentionem faciam, quod contra vos factum fuit,
 quod Hegesander in libro sexto Commentariorum suo-
 rum posuit:

Contractis

A Contractis cilijs, quibus est in naribus ingens
 Barba, alitis saccum barbae suramini & ollas,
 Nudatis pedibus, neruis ac veste reuincta.
 Nocturni fures, vescentes nocte latenter.
 Syllaba composita est quis plurima, decipientes.
 Virtutis sectatores sapientia praua
 Sub quibus ipsa riget quibus ac autoribus extat.

Archestratus Gelous in sua gastronomia quod solum com-
 mentarium vos sapientes complectimini, hoc vnum Pytha-
 goricis seruasse dicit, vt tacerent, quod quidè ob verborum
 inopiam faciebant, complectimini etiam Sphodrij Cynici
 amatoriam artem, Protagoridæq; expositiones amatorias,
 dialogosq; conuiuiales optimi philosophi Persæi, ex Strilpo-
 nis Zenonisq; commentariis cõpositos; in quibus quo pa-
 cto conuiuæ nõ dormiant, querit; qua ratione potionibus
 sit vtendum. Quando pulchros, formosalsque in conuiuium
 ducere conueniat, quando ipsos vigentes admitti sit oppor-
 tunum, quando inquam oporteat emitti velut contemnen-
 tes; de rationibus coquendi, de panibus, & aliis compluri-
 bus, quòtq; nimis fortasse accurate. De osculis Sophronisci
 B philosophus dixit, qui cum semper in hæc mentem intender-
 deret, Acrocorinthumq; in fidem ab Antigonose consecutus
 esset, velut testis est Hermippus, cum potui indulgeret ab
 ipsa etiã Corintho excidit, ab Arato Sicyonio deuictus, qui
 prius in dialogis ad Zenonem contendeat quod sapiens
 esset, & dux strenuus, hoc vnum confirmauit per opera vir
 bonus Zenonis cecitius. Venustè sanè Bion etiã Borysthe-
 nites inquit, qui cum aream eius statuam cõspicatus esset,
 in qua erat inscriptum Persæum Zenonis Citicum, errasse
 eum dixit, qui inscripserat, sic enim inscribi oportere, Per-
 sæum Zenonis cecitei. Fuit enim Zenonis familiaris hic,
 velut Nicias Nicaeus narrat in Historia philosophorum,
 Sotionq; Alexandrius in suis tractatibus incidimus, & in
 duo Persæi cõmentaria, quæ de optimo hoc negotio agunt,
 quorum huiusmodi est inscriptio: cõuiuialium dialogorum.
 Ctesibius Chalcedensis Menedemi familiaris, Velut Anti-
 gonus Carystius in vitis testatur, cū interrogaretur à quo-
 piam quid sibi ex philosophia lucratus videretur, vt cenem
 inquit immunis, vnde, & Timon ad eum aliquando dixit:
 Cæne sectator, defuncti lumina habensq;

Et

Et cor intemperans.

Erat autem Ctesibius promptus, & ad ridendum suavis, quo efficiebatur vt ab omnibus ad contiuiua vocaretur, non quidem velut tu ô Cynice, qui non modo Gratiis, sed nec Musis quidem vnquam sacrificasti: quare cum te, tibi que similes virtus effugiat, alsidet Voluptati, sicut Mnafalces Sicyonius ait in Epigrammatis:

Infelix dudum Virtus lacerata a capillis

Ecce Voluptati turpiter a seculo.

Quam dolor immodicus carpit, quia praua voluptas

Me potior cunctis creditur esse viri.

Baton verò comicus ita scribit in homicida:

Nunc temperantes ex sophis eos voco

Qui nil sibi bonum solent concedere

Et ambulantes queritant prudentem vti

Diffugerit conuentibus ex omnibus.

Homo proterue cur habens pecuniam

Sic abstines faciens deis iniuriam?

Quid ô vir argentum facis te dignius?

Huiusmodi natura nunquid illius?

Es ciuitati inutilis libens aquam.

Mercator hunc, & mysticus damnum capit.

Ast ipse prouentus bonos facio ebrius.

Et postea fers mane circum lecythum

Discens oliuum, qui magis circumferat

Horarium videre, quam qui lecythum.

Archestratus autem quem tu ô Cynulce pro Homero ob ventrem veneraris, quo nihil est magis temerarium, atque tuus etiam Timon hæc de cane marino ita scribit:

Diuinum hoc epulum pauci nouere virosum,

Aut edisse volunt, stupidam quicunque leuemque

Mortales animam fertiti sunt, Stolidamque.

Carnis vt humane sit edax, at cibus omnia

Humanam carnem piscis vorat, vt fuit illi,

Quam decuit pure vana hæc quicunque loquuntur

Transmisisse oleri, Diodorūque ad sapientem.

Ire, simul toleranter vt vnâ Pythagorixent.

Erat autem Diodorus hic genere quidem Aspendius, qui cum Pythagoricus esse videretur, more nostro tamen Cynicorum viuebat, comam nutriens, squalidus, sine calceis,

vnde

A vnde & morem illum Pythagoricum qui ad comam pertinet, ab ipso Diodoro emanasse nonnulli arbitrantur, sicut testatur Hermippus. Timæus verò Tauromentites libro Historiarum nono, sic de eo scriptum reliquit, Diodoro genere Aspendio diuersum introducente ornatū, Pythagoricusque rebus adhære simulante. ad hunc scribens Stratonicus, iussit vt Pythagoræ familiari firmam porticum habenti, de iniuria, vesteque; serua cum discederet dictum nuntiaret. Socrates libro tertio de Philosophorū successione magnam barbam Diodorum habuisse narrat, palliūque gestasse, & tulisse comam; atque studium ipforum Pythagoricorū, qui eum antecesserunt, forma quadam reuocasse, qui vestibus splendidis, lauacris, vnguentis, tonsuræque solita vtebantur. Sin autem vos ô Philosophi quod sufficit complecti vere tandem statuistis, conuiuiaque; minimè sumptuosa perquiritis, quid huc vel non conuocari accessistis? nunquid velur intemperantium coquinaria vasa numeraturis; vel quati Cephalioni Athenogenis nobis os obturaturis estis enim iuxta Sophoclis Cedalionem verberones, versuti, alienorūque comedones. Quia autem vos Philosophi semper animum habetis in patinis, oportet aliquid quod comedatis petere, vel comedere aliquem caninorum ciborum. nec enim fas est vos suauiter loqui, quod ex eo patet, quod testatur Alexis in inscripto Lino. fingitur siquidem Hercules ibi disciplinam à Lino percipere, qui multis adiacentibus libris vnū ex iis qui contigisset, capere iubetur, qui cum librum de ciborum condimentis in manus accepisset, valde studiosè apprendit, sic autem dicit Linus,

Quemuis librum hinc cedens cape illum postea

Consideratè perlegas inscriptio

Monstrabit illum proinus qualis fiet:

Orpheus inest, & Hesiodus, tragædia,

Cherillus, ac Homerus, Epicharmus simul

Plures libri, natura sic est prodita.

Assumo quem primum mihi fors attulit.

Ostende, quid sit; condiendi formula

Obsonij; vt patet quis est certe sophus,

Congesta cui tot pulchra sunt volumina.

Artem Sini cepisti, at hic quis est Simus?

Valde bonus vir, aptus & tragædijs.

*Nunc accidit, qui mimus est certè optimus
Objonorum fictor apparet velut
Vtentibus, gulosus esse obsonij
Vir histrio apparet, quid ipse vis refer.
Fameisco, bene hoc scias.*

Cum Magnus hæc etiam percurreret, aspiciens præsentem
philosophos Cynulcus hæc locutus est:

*Novisti falsum sacrum en hic qualia latrat.
Quem bene, quamque cito panes dedit, atque repente.
Nec stolidè cæcus apparuit esse locutus,*

Vt inquit Cratinus in Archilochis, oblitus enim sui in iis
iudiciis, quæ facit de suis pulchris iambis, declarationes ex
innata sibi gulositate, & suavi loquio imperfectas recitat,
carminâq; absona, & cymbala minimè numeris congruen-
tia, atque post venustos huiusmodi sermones insulfos, do-
mos circumit, sicubi splendida aliqua cœna paretur, inqui-
rens, magis quam Chærephon ille Atheniensis, de quo mem-
init Alexis in Fugitivo.

*Hic Chærephon artem requirit vsque, qua
Immunis, & nunc forte cœnas expetit.
Vas sicubi est ipsi coqui locare quod
Consuenerint, hic mane visit hos statim,
Qui si locatum viderit, tum querit at
In prandium quis vasa conduxit vir hæc?
Coniuij mox oscitantem iam uam
Si reperit, primus intravit.*

Non dubitat autem vir eiusmodi, velut bonus etiam Ma-
gnus, Montanas peregrinationes ventris gratia aggredi,
sicut idem inquit Alexis in Commorientibus:

*Ad prandium Corinthon iuit Chærephon
Non conuocatus, iam per vndas aduolat.
Sic dulce sumptibus est alienis vivere.*

Theopompus in Vlyffe,

*Euripidijque prandium non male habens,
Aliena comedere bene fortunatum.*

Cum rideremus omnes ob huiusmodi diæta, tunc ait Vlp.

De suauiloquio & intemperantibus.

CAPVT XX.

Vnde verò suauiloquium etiam voluptuosus his in ser-
mone errantibus? ad quem Cynulcus, sed ò porcellæ
bene

A bene condite, Phrynicus comicus ita meminit de suavi-
loquo in Ephialte,

*Ille opus vitare fit grauissimum
Habent innatum aculeum in dentibus.
Inuisum florem pulchritatis. postea suauiter alloquitur omnes
Semper per forum circumeuntes, in subællis vbi sunt.
Ihi hos quibus suauiter loquuntur magnopere lantes
Celantique omnia vident.*

Venusta loqui Aeschylus in victo Prometheus dixit,
*Hæc vera nosces, nec mihi stultè loqui
Placet venusta.*

Cum verò diceret rursus Vlpianus, quænam sunt vasa co-
quinaria ò amici? de quibus in cœnis Arcadicis dignum
apparuit vt mentio fieret? atque intemperantia vbi iacet?
intemperantes enim celebres cognoui: vnum de quo me-
minit Alexis in Cnidia:

*Dignus teri Diodorus annos per duos
Fecit pilam paterna, qui malus bona.
Sic deglutit cuncta mox voraciter.
Tu serue per solam refers, atque otio.*

B At in Thædro,

*Epicharides paruis diebus quinque cum
Pilam paternam fecerit substantiam.
Vuluebat ille se cito sic, & lue.*

Ctesippus præterea Chabrii filius vsque adeo in intempe-
rantiam incidit, vt paterni etiam sepulchri, in quod popu-
lus Atheniensis mille drachmas impederat, lapides ob volu-
ptatè vendiderit: scribit igitur ita Diphilus in Expiatibus;

*Ni Phadimo domesticus certè foret
Ex Chabio Ctesippus editus, diu
Legem tulisset non inutilem, vt puto.
Quod ipse rursus conderet sumptu sub
Patri sepulchrum: singulis annis, tamen
Quod dico parçè valde plaustrum lapidem.*

Timocles autem in Demofatyris, *ferret,*

*Non Chabrii Ctesippus etiam ter condetur
Inter mulieres splendidus, nedum inter viros.*

Menander in Iracundia hæc de illo scripsit,
*Certi iuuenis quendam fui ipse ò femina,
Sed quinque tunc singulis diebus haud*

*Lauabar, vt nunc, haud habebam amiculum,
Sed nunc, nec unguentum tenebam, nunc vti.
Et tingar, atque vellicabor per Iouem.
Ctesippus, haud homo vt breui sim tempore.
Vt ille saxis vescor omnibus, mihi
Nec sola terra sufficit.*

Fortasse igitur Demosthenes in libro de immunibus nomine eius praeteriit ob multam illius intemperantiam, & impudentiam. Oportet enim eos qui bona paterna liguerint sic puniri secundum Menandrum, qui ita scripsit:

*Quam res es ingens terra mater optima,
Possessio quam digna mente praedita,
Si quis paternum praedium vorauerit.
Hunc quam decet sulcare semper aquora,
Nec ingredi arua, sentiat quo sic bonum
Quantum fuerat adeptus, haud parset tamen.*

Meminit etiam Axionicus in Tyrreno de Pythodelo quodam intemperante:

*Pythodelus iste consumptor relictus
Accedit, dictus intemperantissimus.
Ebriusque post hunc sapientissima
Punietur per vestigia aduenit.*

Polyeuctum intemperantem reprehendit Alexandrides in Tereo his verbis:

*Auis vocaberis refert, o per deam
Vestam? an velut vorans patris substantiam?
Inquam bonus Polyeuctus haud profecto, sed
Quia m. u. a feminis victus es.*

Theopompus libro decimo Philippicarum Historiarum, & quo ultimam partem nonnulli separant, in qua de iis agit, qui populi gratiam Athenis ambibant, Eubulum inquit populum se ducere solitum fuisse intemperantem, qui ditione huiusmodi usus est. tantum intemperantia auaritiaque a populo Tarentino differebat, vt hi in conuiujs tantum immoderate se gererent, hic vero inter Atheniensium etiam militares conuentus versatus omnia profuderit. Scribit Callistratus etiam Callicratem ipsum populi seductorem ad voluptates fuisse procliuam ac intemperantem, cum rerum ciuiliu tamen esset accuratus. at libro quinquagesimo secundo de Tarentinis, ciuitas inquit Tarentinorum

A singulis ferè mensibus boues sacrificat, conuiuiaque publica facit, ita vt priuatorum multitudo semper ferè inter pocula, congressusque, versetur, atque rei huiusmodi rationem ita reddunt Tarentini, reliquos homines dum laborant, & sunt in operis, victum sibi comparare consueuisse, se verò per conuentus, & voluptates frequentes de victu non esse sollicitos, sed iam viuere. De intemperantia verò ac vita Philippo, atque illius sociorum, hæc tradita accepimus à Theopompo libro quadragesimonono Historiarum. Postea quam Philippus adeptus est magnam nummorum copiam, non eos quidem citò absumpsit, sed proiecit ac dissipauit, cum omnium non ipse solum pessimus esset economus, sed ii ipsi etiam quibus ille familiariter utebatur. Verum vt summam dicam, nullus eorum aut rectè viuere nouerat, aut prudenter domestica gubernare, cuius rei ipse erat autor cum esset insatiabilis, multaque impenderet, ac omnia prompte faceret, & possideret, & daret. Nam cum miles esset, neque ei accptorum rationes, neque absumptorum vt negotia supputare licebat. Socij præterea illius pluribus ex locis confluxerant, isti quidem ex ipsius regione, illi verò ex Thessalia, alique ex alijs Græciæ partibus. ac neque ex optimis quidem collecti, sed si quis inter Græcos, vel Barbaros erat salax, abominandus, moribusque temerariis, hi omnes ferè in Macedoniam congregati Philippi socij dicebantur. Atque si quis ab hac vitæ institutione alienus accessisset, ab eorumque consuetudine, ille statim diæta Macedonica similis effiebat, vt illud interim prætermittamus quòd bella, expeditiones, nummorumque profusiones eos audaces esse adhortabantur, & vt inordinate intemperatèque latronum more viuerent, persuadebant. Duris libro septimo rerum Macedonicarum vbi de Pasicypro illo scribit, qui in Cypro regnauit quòd intemperas vir fuerit, hæc ita ad posteros reliquit: Cum Tyrum Alexander obsidisset Pnytagoram dimisit, cui & alia munera, & regionem quam petierat donauit. At prior illo Pasicyprus rex ob intemperantiam, & regionem, & regnum quinquaginta talentis Pymato Citieo vendidit, quibus nummis acceptis in Amathunte consenuit. Fuit huiusmodi Aethiops etiam Corinthius, sicut Demetrius Scepheus testatur, de quo mentio fit etiam ab Archilochò, voluptate enim intemperantiaque adductus hic, cum vna

cum Archia in Siciliam nauigaret, vbi Syracusas esset con-
diturus, eius conuiuæ illam placentæ mellitæ portionem
tradiidit, quàm syraculis esset habiturus. In tantum item
perantiæ Demetrius etiâ ille à Demetrio Phalereo oriun-
dus incidit, velut autor est Hegesander, vt cum Aristagorâ
Corinthiam amicam haberet, sumptuosè que viueret, atq;
Areopagitæ vt melius viueret, ipsum & adhortarentur, &
iuberent. At nunc liberius viuo, dixerit: nam & amicam ha-
beo pulcherrimam, neminem offendo, vinum Chium bi-
bo, & aliorum quantum mihi sufficiat, comparo, cum pri-
uati mei redditus in has impensas sufficiant, non viuo au-
tém: sicut vestrum nonnulli donis corruptus, & stupris dele-
ctatus, atque res huiusmodi perpetrantium quorundam no-
mina connumerauit, quæ cum Antigonæ rex audiuisset le-
gislatorem eum esse constituit. Qui cum Quinquatria ce-
lebrarentur princeps existens, Icrium apud Aristagoræ her-
mas ipsiisque hermis sublimiorem statuit. Postea cum in
Eleuina mysteriorum tempus aduentasset, thronum illi
apud templum collocauit, pœnas daturus eos inquiens, qui
id facere vetuissent. Quod autem intemperâtes eos etiam,
qui nulla ex opulentiâ vivebant antiquitus vocarint Areo-
pagitæ, atque puniuerint, cum Phanodemus, & Philo-
chorus scripsit, tum etiam alij complures, ex quo esse Ælum
fuit vt Menedemum, & Alcibiadem nouos philosophos,
& pauperes aduocârunt, interrogauerintque qui fieri po-
terat vt totum diem rebus philosophicis operam nauarêt,
ac nihil prorsus possiderent, corpora tamen ita bene se
habèant. tum hi iusserunt molitorem quandam accersiri,
qui cum venisset, dixissetque quòd singulis noctibus in mo-
lendum ingressi rotam volentes duas drachmas vtri-
que capiunt, admirati Areopagitæ ducentarum drachma-
rum munere eos decorarunt. Democritum præterea Abde-
ritæ qui à bona paterna absumpserat publice condemnarunt,
sed vbi mundi seriem, inferiorumque arcana declaraf-
set, atque in hæc discenda se omnia bona consumpsisse af-
firmasset, continuo dimissus est: Illi verò qui non ita sunt
intemperantes vt ait Amphis:

Bibunt duos dies diebus singulis,

Turbante vino præpotenti tempora.

Atq; tria capita iuxta Diphilû habentes, velut Palladis sta-
tua.

A tua, suorum bonorum hostes, vt ait Satyrus in libro de
Characteribus, agrum percurrentes, domum populan-
tes, vendentes spolia præsentia, non quid deuoratum est,
sed quid vorandum sit considerantes, neque quid superfit,
sed quid non superfit, ipsum senectutis viaticum per iuuen-
tutem absumentes, latatque amica potius, quàm amicis,
& vino non conuiuius. Agatharchides Cnidius libro vige-
simo octauo rerum Asiaticarum Gnosippum scribit intem-
perantem in Sparta fuisse, quem Ephori prohibuerunt cum
iuuenibus versari. Mentio fit apud Romanos, velut Posido-
nius libro quadragesimo nono Historiarum memoriæ tra-
didit, de Apicio quodam, qui omnes homines intemperan-
tiam facile superauit. est autem hic Apicius, qui autor exi-
stit vt Rutilius, qui Romanâ Historiâ Græcis vocibus scri-
pserat, in exilium mitteretur. sed de ipso Apicio ob intem-
perantiâ celeberrimo mentio dudum facta est à nobis.
Diogenes Babylonius in libris de nobilitate, Phocum in-
quit Phocionis filium nullus est ex Atheniensibus, qui non
oderit, cui quisquis obuius fiebat, ò deturpans antiquorum
tuorum nobilitatem dicebat, omnia siquidem bona pater-
na intemperâter absumpserat, & postea ei adulabatur, quâ
esset cœlebs, quam obrè alapis ab omnibus cœdebatur. Atq;
cum fieret pecuniarum aliquândo collatio, ipse quoque ac-
cedens, & ipse confero inquit, quo effectum est vt omnes
Athenienses vna voce in intemperantiâ conclamarint.
Erat hic Phocus bibax admodum: nam cum in Quinquatri-
is equo vicisset, paterq; eius focios ad conuiuium vocaf-
set, venientibus illis ad cœnam lautissimus factus fuit ap-
paratus, vasq; lauandis pedibus apta cum vino, & aroma-
tibus singulis accedentibus afferebantur. Hæc cum pater
vidisset, Phocû ad se vocauit, non placabis iniquens socium
tuum victoriam tibi deturpantem? Noui & alios intempe-
rantes complures, de quibus vobis enarrare prætermittam
vno Callia Hipponici filio excepto, quem puerorû etiam
Pædagogi cognouerunt. De aliis verò quos ego prætereo
vos si quid habetis dicite, fôres enim aurium patentes ha-
beo: quare dicite donec ego inquirò. Tum Magnus subin-
de comedere, & vesci dixit. Cui Aemilianus, intemperan-
tiam habes apud Straticem in Chryssippo ita loquente:

Si nec effundere ipsi vitium eris,

*Nec in intemperantiam verti, neque
Ipsi obuiet quis, alloqui nullum.*

De coquinariis vasibus.

CAP. XXI.

Vasa autem coquinaria sic Anaxippus in Citharæde connumerauit:

Capidem feras, obeliscos duodecim.

Creagram, mortarium, tyrocestam puerilem.

Steleon, scyphos tres dorsidem, mucrones quatuor.

Non prius annuus diis inimice, tu

Lebetem ex olla rursus tarde fers,

Et securum premium certantium.

Aristophanes in comprehendentibus scenis cacabum ollam sic appellat:

Cacabum enim Carysti magistri.

Et in conuiuantiis, & ferre inde cacabum.

Antiphanes in Philothebano,

Cuncta adsunt nobis, & synonyma

Quæ intus est anguilla Bæotia.

Mista concuius in profundis cacabi,

Calefit, attollitur, coquitur, ebullit.

Βατάριον Patellam nominauit Antiphanes in Euthydico,

ατάριον Postea polyypus sectus

In patellis coctus.

Alexis in Asclepiadide,

Obsonium parare sic didici bene

Apud Sicanos, in patellam sapius

Vt ob voluptatem viri dentes iaciant,

Canantes.

Antiphanes autem in famo per p. dixit,

Patella, betam, laferpitium, ollas, lucernas,

Coriandra, cepas, salem, oleum, catinum.

Philetærus in Oenopione

Coquus hic patellarum.

Antiphanes in parasito hæc scripsit,

Alius in hoc magnus

Habetit quis commensalis nobilis, quem

Dicunt Carysti alumnium ex terra genitum feruentem.

Postea numdicere potes? agè, cacabum disco.

A Tu verò forte diceres ollam, apud me nomen
Putas differre, sine cacabum quidam
Volentes nominant, siue sit tybum?
Præter id quod dicit vas noui.

Eubulus in Ione patella utroque modo dixit his verbis:

Catnos, patellas, cacabos,

Ollas, sartagine, varias multas,

Quæ neque dicendo dixerim.

De condimentis.

CAP. XXII.

Condimentorum catalogum hunc in modum fecit
Alexis in Lebete:

Et ne excusationes hic mihi, neque non habeo,

Sed dic quid opus sit, capiam ego omnia

Recte: primum cape accedens sefama.

Sed est iustus, ruam passam pistam,

Faniculum, anethum, sinapi, caulium, laferpitium.

Coriandrum, siccam rosam, cuminum, sapam,

Seseli, rutam, porrum.

B At in excubiis, seu lanam tractantibus coquum quandam inducit ita dicentem:

In circulum opus erit currere me, & clamare

Si qua re indigebo, canam posces à me tu

Iam accedens, non habeo autem

Non acetum, non anethum, non origanum,

Non thrium, non oleum, non amygdalas,

Non allium, non sapam, non viridem capam,

Non bulbum, non ignem, non cyminum, non salem,

Non ouum, aut lignum, non scapham, aut sartagine,

Non funem putealem, non lacum vidi, non puteum.

Non hydria est, frustra constiti ego

Habens cultrum, etiam ad hæc succinctus.

Mox in agricola

Origanium

Primum ponens in ollam nouam,

Trimma in superficie concinne humefactum

Aceto sapa insiciens, & Laferpitio

Multa condensans.

Subinde comedere Teleclide dixit in quæstoribus hunc in modum, Tyrium subinde comedentem. At statim vesci in obliu. dixit Eupolis in Centurionibus, statim vesci nihilo, præter

quam vel aspiciente cepa, aut tribus oliuis conditis. Aristophanes in Pluto:

Antea paupertate coactus omnibus statim vescabar.

De structoribus mensæ, & de coquis.

CAP. XXII.

Inter coquos erant nonnulli, qui reliquis differebant, mensarumque structores dicebatur, quorum quod esset officium aperte Antiphanes his verbis in Inquilino declarauit:

Accepi veniens hunc

Mensæ structorem qui lauat vasa, & ychnosque,

Iunus fœdera, fecitque alia quotcumque

His conveniunt.

Quarendum est autem an idem structor sit, & mensæ curator, cum Iubas rex in comparationibus eundem esse dicat mensæ curatorem, & eum qui à Romanis structor nominatur, hæc ex Alexandri actu depremens, qui potus inscribitur:

In crastinum me oportet, & tubicinam

Sumpsisse structorem artificem capiam simul,

Ad hoc misit ex agro me dominus.

ἄρα πρὸς
μὲν.

ἄρα πρὸς
πρὸς.

Appellarunt autem structorem eum, qui mensas curabat, & aliud decorum. Philemon, in Accedente:

Circa culinam non est consideratio.

Structor est in ministerio.

Vocabant autem eas dapes quas in mensa ponebant, mensalia. Plato in Menelao:

Quam pauca sunt reliqua de mensalibus.

Appellabant eum etiam, qui obsonia emebat emptorem, nunc verò obsonatorem, velur Xenophon his verbis in libro secundo memorabilium testatur, Ministrum, obsonatoremque similem capere vellemus. at apud Menandrum in Phania communium capitur, parcus erat modestusque emptor. Obsonatorem dixit Aristophanes in sartagine coctis.

Tanquam obsonator prandium vestrum dispensare videtur.

Obsonia clam coemere dixit Cratinus in Cleobulinis, at Alexis in Dropide, clam emere. Dicuntur verò eleatri velur asserit Pamphilus, hi, qui ad mensam regiam vocant ab oleo mensa, quos tamen Artemidorus conuocatores cœnarum nominavit. Dicebantur etiam prægustatores eleatri,

Aleatri, quoniã securitatis gratia ante quàm reges, cibos gustare cõsueuerunt. nostris tamẽ temporibus eleatri illi dicuntur, qui præficiuntur cõuiuij totius administrationi, quæ res, & honorifica fuit olim, & præclara. nã Ptolomæum etiã seruatorem lexandri eleatrum vocatum fuisse Chares testatur libro Historiarum tertio. Sepius autem quem nunc Romanis prægustatorem solent appellare, tunc Græci protethen nominabãt, velur Aristophanes in prioribus Nebulis asserit:

Qui non capiunt certè nauisio

Principia Prytaniæ, sed veteres, & noua?

Id quod Protenthe, mihi videntur pati

Ut celerimè Prytaniæ iuberentur,

Idcirco prægustabant die vno.

Mentionem fecit de his Pheregrates etiam in Agrestibus,

Ne mireris:

Protentharum nam sumus, sed nesciebam heu tu.

Et Phillius in Hercule,

Vultis, certè ego dicam quis sim ego.

Protentharum dorpia nominata.

Inuenio autem concilium Cephisodoro Athenis imperante factum fuisse, in quo velur congregatio quædam sunt protenthar, sicut etiam parasiti nominati, sic se habent: Quando inquit Phocus, senatus vnã cum reliquis Atheniensibus dies intercalares agit de more patrio, suffragiis decretum est in senatu hos dies senatores prætermittere, quos & alij senatus diaphetæ, quinque dies agunt, incipientes ab eo die, à quo etiam protenthar. Quod autem prægustatores vocatos antiqui etiam habebant, testatur Xenophon in Hierone vel tyrannico inscripto, ubi narrat ita; Tyrannus neque cibis neque potui confusus viuit, sed prius quàm primitias horum Deis persoluat, ministri securitatis gratia gustare iubentur, ne quid mali in his bibant aut comedant. Anaxilas in Calypso:

Prægustabit tibi prius vetula potum.

Eos verò, qui bellaria placetãque præparabant, artifices antiquitus appellare cõsueuerunt. Menander coquis iratus quia ea aggrediuntur quæ minimè oporteat, hæc scripsit in mentito Hercule:

Coque inuicundus mihi videri esse valde.

Quot mensas facturi sumus? tertio
 iam me interrogas? porcellum unum macellamus,
 Octo facito mensas, duas, unam:
 Quid tua refert hoc? pone tu unam.
 Non licet candylum facere, nec qualia tu
 Suesisti in unum condire, mel,
 Siliginem, ova, cuncta enim contraria
 Nunc sunt. Coquue siquidem in Pichyheti domo facit.
 Placentas coquit, chondrum lixat, & fert
 Post salsamentum, tum ithurum, racemos.
 Ipsa artifex opposita
 Carnes assat, & turdos, & bellaria,
 Postea hic canans bellaria comedit.
 Unguento perfusus, & coronatus rursus
 Comat mellitas placentas cum turdu.

Quod autem diuisa essent ministeria, praedictique artifice
 bellaria prudenter parent, coqui vero condiendi cu-
 ram fortirentur, declarauit Antiphanes in his verbis in
 Chryside.

Quatuor tibicina

Mercedem habent simul, coqui que duodecim,
 Et artifices, mellis petentes scaphas.

Menander in artifice,

Quid hoc puer? nam per Iouem diaconice
 Venisti. ita est. fragmenta certe fugimus,
 Hac nocte vigilavi, sed & nunc plurima
 Non facta sunt nobis.

Seleucus primum inquit Panyasim de bellariis meminisse
 in iis cometeriis, in quibus narrat quoadmodum homines
 apud Aegyptios sacrificabantur, multa inquiens bellaria
 imponi consueuisse, cum multas novas aues Stefichorus,
 & Ibycus prius in inscriptis certaminibus dixerint:

Afferre dona virgini asamidias.
 Chondrumque, & enchridias,
 Aliaque bellaria, & mel viride.

Quod autem hoc sit legitimum Stefichori poema, idoneus
 maxime testis est Simonides poeta, qui cum verba fecit de
 Meleagro haec ita scribit:

Quam lancea deuineis omnes inuones,
 Vorticofum iaculans stagnum super

C

D

Racena

A Racemosa ex Iolco.

Sic enim Homerus, at Stefichoruscecinit populis: hic enim
 Stefichorus sic inquit in Cantilena athleticis praeposita:

Saltando enim Amphiarauus,
 Iaculo vero vincit te Meleager.

Neque ea sane me praeterunt quae de Delis Apollodorus
 Atheniensis scripta reliquit, quod coquorum structorumque
 opera praebantur iis, qui ad sacrificia procedebant, quod-
 que ex ipsis actionibus singuli nomen fortiebantur, veluti
 magadis, & gongylus, quoniam singulis diebus placentas
 veriantes in conuiuuiis praebant, vt author est Aristoteles,
 velut inter mulieres mistas rotundas. Atque nostris
 etiam temporibus quidam eorum Characi, Amni, Artyfisi-
 laique dicuntur, Sesamique, & Artyfistragi, aetui, ac pisca-
 tores. Ex mulieribus quaedam Cyminantha, atque omnes
 communiter Eleodytae, quoniam sub mensas ingrediuntur
 in conuiuuiis ministrantes. Est autem eleus mensa coqui-
 naria, hinc Homerus:

At ubi iam assauit, eleus posuitque culina.

Inde effectum est vt Polycrates Crythonis filius, qui Here-
 nais legem scripsit, non Delios ipsos nominarit, sed comu-
 ni Eleodytaru nomine increparit. lex etiam Amphidyo-
 num Eleodytas, structores scilicet, & ministros huiusmodi
 significans aquam praebere iubet. Criton comicus Dei pa-
 rasitos Delios ita appellat in Curioso:

Phanicem magi dominum marsupij
 Nauclerum in portu cum iussisset non nauigare,

Irruere naues coegit duas
 In Delum venire cum vellet ex Pirao.

Ex omnibus audiens quod parasito locus
 Hic tria solum habere videtur.

Obsonij boni forum, variam habitantem multitudinem,
 Ipsos parasitos dei Delios.

At Achaus Eretricus in Satyrico Alcmeone Delios ita Ca-
 rycopaeos vocat:

Carycopaeos aspiciens abhominor: quoniam victimas cir-
 cumincidentes manifeste coquum agunt, gulosaque, tractat.
 Ad quae respiciens Aristophanes etiam haec scripsit:

Sed o Delphicorum multos acuens Phabe gladius,
 Tuosque docens mistros,

Moz

Mox in sequentibus inquit Acheus, quis delitescens manet C
 sarabacorum cultrorumque homonyme. Consueuerunt fa-
 tyrici poëta Delphicos carere quod in sacrificiis conui-
 uisq; versarentur. Semus libro quarto rerum Deliarum,
 Delphicos inquit in Delum accedentibus salem, acetum,
 oleū, ligna, & lectum Delii præbere sunt soliti. Aristoteles,
 & Theophrastus in suis de Magnetibus cōmentationibus,
 eos qui iuxta fluiuium Mæandrum habitant, Delphicorum
 coloniam esse scribens, per similes rerum vsus peregrinis
 accedentibus exhibere demonstrat his verbis: Magnetes
 ij, qui apud fluiuium Mæandrum incolunt sacri Deo, Del-
 phicorumq; colonia, testum, salem, oleū, acetū, lucernam
 cathedram, lectum, & mensas peregrinantibus accommo-
 dant. Demetrius Scepsius libro sextodecimo Troici orna-
 tus in via, quæ apud Laconicos extat, Hyacinthidis nomi-
 nata, ab his ministris, qui placetas in Phidiriis faciunt, &
 qui vinum miscunt, Datoni, & Ceraoni Heroibus statuas
 erectas esse asserit, qui idem autor libro xxiiij. eiusdem tra-
 ctatus Datam heroem narrat apud Troianos coli esse so-
 litum, de quo mentionem facit Mimermus. Hegesander
 præterea Delphus Iouem coniuualem scribit viscerumque D
 sectorem apud Cyprios coli solitum.

*De musicis instrumentis, & conuiuio Ho-
 meri. CAP. XXIII.*

Q Vum multa huiusmodi dicerentur, sonus quidam hy-
 draulis ex propinquo suavis admodū auditus est, atq;
 iucundus, ita vt omnes ea cōcinnitate capti cōuenteremur.
 Tunc Alcides musicū intuens Vlpianus, Audis inquit o-
 mnium musicissime iucundum hūc concentum, qui nos o-
 mnes suauitate affectos ad se conuertit? nō est autem sicut
 apud vos Alexandri nos multus monaulus, qui incrorem
 potius audiētibus, quā voluptatem vllam musicam præ-
 beat. Tunc ait Alcides, verumtamen, & instrumentum hoc
 hydraulis siue vnum ex intensis id esse dicas, siue in quod
 spiretur, nostrum est. Alexandrinæ regionis inuentum, ex
 arte tonforis, cui erat nomen Ctesibio. Quod etiam Ari-
 stoteles in libro de Chōris hunc in modum scribens, testa-
 tur: Quæritur an hydraulis ex his sit instrumētis quæ in-
 tend

A tenduntur, an quæ inflantur. Non nouit hoc instrumētum
 Aristoxenus, dicit tamē Platonem exiguum quandam opi-
 nionem de illius artificio tradidisse, cum nocturnum horo-
 logium hydraulicæ formæ non ab simile fecisset, cuiusmo-
 di valde magna est Clepsydra: & profecto hydraulicum or-
 ganum Clepsydra esse videtur, ex quo patet non esse opi-
 nandū vt intendatur, aut percutiatur, sed inflari potius ap-
 pareret, cum ab aqua instrumentū ipsum inflaretur. Sunt enim
 fistulæ in aquâ contortæ, quæ cum aqua à iuvene quopiam
 percutitur, ligulis per organū transeuntibus inflantur, per-
 iucundūq; sonū emittūt. est autem aræ rotundæ per simile
 hoc instrumentum, quod à Ctesibio tōsore hic in Asper-
 dia habitante secundi Euergetæ tēporibus inuentum esse
 asserunt, magnoperèq; delectasse: quem Ctesibium suam
 etiam amicam Thaidem ferunt docuisse. Tryphon lib. iij.
 coniugatorum, quæ commentaria sunt, & de instrumentis,
 Ctesibium mechanicum de hydraule scripsisse narrat, sed
 nescio an nomine ipso decipiatur. Aristoxenus ea quæ in-
 tenduntur instrumenta, ea quæ inflantur antecellere affir-
 mar, facilia, hæc esse inquit quæ inflantur, quare vulgus
 etiam fistulis, & tibiis cum vti nō didicerit his tamen vtun-
 tur, veluti ipsi etiam pastores. Hæc habui d Vlpiane quæ
 de hydraulico instrumento tibi dicerem. Gingriunt Phœ-
 nices, vt ait Xenophon, vt ebantur enim tibiis palmi men-
 suræ magnitudine, quæ stridulum, lugubremq; sonū emit-
 tebant. vt ebantur his & Cares in lamētationibus, nisi etiā
 Caria Phœnicia nuncupatur, sicut apud Corinnam Bac-
 chylidémque scriptum inuenimus. Dicuntur autem tibiæ
 apud Phœnices gingri, ab iis querimonis quæ circa Ado-
 nim factæ fuerūt. vos enim Phœnices Adonin gingren ap-
 pellatis, vt ait Democles, meminit Aristophanes in me-
 dico, & Menander in Carina de ipsis gingris, atque Am-
 phis in dichyrambo ita scribens:

Ego gingram sapientissimum,

Quis est autem gingras, nouum inuentum aliquod

Nostrum quod theatro nunquam

Nostisum est? Athenis visitatum

In conuiuijs suauissimum, cur autem non agis

In multitudinem ipsum? quod gentem expecto

Constitiosam valde vt fortiar aliquam, nouem enim

Quod

Quod omnia subuertent applausibus.

Axonionicus in Phileuripide:

Sic enim cantibus Euripidis

Ambo affecti sunt, ut alij ipsi apparent

Esse cantus gingranticus, & malum magnum.

Quantò autem melius est ò sapientissime Vlpiane instrumentum hoc hydraulicū, quàm id quod naubliū appellatur, quod Sopater paradus à Phœnicibus inuentū esse scribit, in eo actū qui Portæ inscribitur, sic enim inquit,

Neque Sidonij naublij

Crocitans chordis tensa est forma.

Et in Mystaci seruo,

Nablas in articulis literarum, non suavis.

Cui lotus in lateribus inanimata decipula.

Inflans emittit musam, suscitet aliquis

Suauem voluptatis gratia chororum cantans.

Philemon in mæcho,

Oportebat adesse Parmeno tibicinam,

Vel nablam aliquem, at nablus quid est?

Non nosti? attonite non per Iouem, quid ais?

Non nosti naublium? nondum nosti bonum.

Tu verò nec sambucistriam?

Instrumentum illud quod triangulum vocatur, Iobas libro quarto rerum in theatis gestarum, apud Syrios inuentum fuisse testatur, sicut etiam sambucam Lyrophœnicè nominatum. Quod instrumentū ab Ibyco poeta Rhegino inuentum fuisse Neanthes Cyzicenus libro primo Horarum voluit, sicut barbitum ab Anacreonte. Inter nos autem Alexandrinos tanquam mûices ignaros differis, atque monaulum vtitatissimum apud nos assidue nominas, sed accipe ea etiam quæ nos de ipso dicere in promptu habemus, Iobas in prædicto commentario Aegyptios affirmare inquit monaulum ab Oïride fuisse repertum, sicut photingem etiam obtortas tibias habentem, cuius & ipsius virum eximium mentionem facientem adducam: est enim in usu frequenti apud nos Photinx. De monaulo meminit ita Sophocles in Thamyra:

Emisit collisas peclidum cantilenas

Lyra monaulus, quæ hyemis plena

Nauis mûnimen lasciuientia.

C

A Ararus in Panis natalibus,

Rapiens monaulum statim quomodo opinaris

Leuiter abilit?

Anaxandrides in thesauro,

Semens monaulum cecinus hymenæum.

Et in Phialoforo,

Monaulum quo vertisti heus tu Syre?

Quem monaulum? calamum?

Sopater in Bacchide, & monaulum cantum sonuit. Protagoridas Cyzienus libro secundo congregationum, quæ in honorem Daphnes fiebant, Omnis organi chorda tacta est crotalorum à Pandoro Phano, suauisque monaulo suauissimas harmonias succinebat. Posidonius philosophus Stoicus hæc libro tertio Historiarum scripsit, ubi bella percurrit quæ Apamei gesserunt in Larissæos, Gladiolos, & lanceas rubigine squaloræque obsitas sumentes, velaminæque, & vmbacula, vmbra facientia, colla tamen spirare non prohibentia ponentes, a fellos vino variisque cibis onustos secum ducentes, super quibus monauli phoringesque aderant, ita ut pagi potius quàm belli hæc instrumenta viderentur. Nec me prætereunt autem ea quæ ab America Macedone in linguis dicuntur, quod monaulum illud esset, quod nunc tiryrium vocari solet. vide ò bone Vlpiane, habes & eum, qui de phoringe mentionem fecit. Quod autem monaulus is esset, qui calamaules nunc appellatur, manifestè in libro Epigrammatum declarauit Diyllus:

Hoc iacet in tumulto dulcis Theon ille monaulus,

Scemis, & nimis gratia multa viris:

Annis cæcus, erat cui natus Scirpalus, amens

Scirpale dicebat, degeneransq; mihi

Natalem cantare sum, solum quod habebat,

Ipsius quæuis dulcia significans.

Musarum lusus Glaucæ, & facta canebat,

Te certè iuro Battale dulce bibens.

Cotaleq; & Pacalum, calamauletensq; Theonem.

Sed iam vos salue dicite quisque Theon.

Nam sicuti calamos inflantes calamaules dicunt hoc tempore, sic rhapaulas eos, qui calamo canunt, ut Amerias Macedo in linguis testatur. volo autem te optime Vlpiane cognoscere, quod nulli magis periti sunt artis mûicæ quàm

Alexandrini, neque pullandæ citharæ solùm dico, cui vel **E** pauperimus quisque priuatus apud nos atque indoctus omnis ita est assuetus, vt quàm celerrimè errores, qui in pulsatione chordarum sunt, deperdere possit, sed tibiaram etiam sunt peritissimi. nec earum solùm quæ virgineæ puerilésque vocantur, sed & earum quæ dicuntur viriles, perfectæ, & ampliores, citharisteriarumque, & dactylicarum: Tibias enim buxeas, de quibus Sophocles in Iuba, & Tympanistis meminit, nullas alias esse cognouimus quàm Phrygias, quarum etiam non ignari sunt Alexandrini. nouerunt & diopos, & musocopos, quæque hypotreti appellantur. de buxeis tibiis mentionem facit Callias in deuinctis, quas Iubas Phrygiorum esse inuentum asserit, & ob similitudinem crassitudinis scythialis nuncupari, quibus vtuntur Cyprij, sicut Cratinus iunior in Theramene restatur. Nouimus etiam hemiopos tibiias dictas, de quibus Anacreon, Quis animum meum tenerum oblectans ingressus est, vt ob hemiopum tibiiam saltem? Sunt tibiæ huiusmodi perfectis minores, nam & Aeschylus iuxta mensuram studentes induxit. At Xenophon priuatos etiam quosdam immiscuit. multò igitur melius Homerus, qui egregia conuiuia posuit, quod ex comparatione facilius colligitur. Est enim procorum conuiuium quale iuniorum esse possit inter ebrietates, & amores iacentium. Phocacum verò his magis constans, voluptuosum tamen, quibus ea opposuit quæ ad rem militarem spectant, at illa magis urbana, & temperanter perficit. Ea rursus conuiuia quæ popularia sunt, & quæ familiarium synodos, diuisit, Epicurus philosophorum solùm conuiuium fecit. Demonstrauit præterea Homerus quos conuocari non oporteat, sed sua sponte accedere, ex vnus consanguineorum exemplo vniuersam similitudinem rationem patefacit:

Spon te sua venit vocem bonus hinc Menelaus.

Manifestum est enim quod neque fratrem, aut filios, vel vxorem aduocare oportet, neque si quis aliquos simili honore dignos arbitretur: esset enim res absurda admodum, & ab amicitia profus aliena, quamuis versum quidam ascripserunt causam apponentes:

Norat enim fratrem magnum cepisse laborem.

Quasi verò dicere conueniat idoneam causam ob quam frater

A frater sponte accedat ad conuiuium. Vtrum inquit fratrem conuiuium parantem non norat? atqui quo pacto non est ridiculum cum celeberrimum fieret sacrificium, & omnibus notum? quomodo venit si non nouerat? vel per Iouem occupatum ipsum cognoscens dixit dedit veniam, quia eum non conuocauit, & circumiens sponte venit, sic qui non vocatum dixit accedere, ne mane se suspiciant hic quidem pudore correptus, ille verò iratus. Sed ridiculum erat sanè Agamemnonem fratris sui oblitum esse, cum illius præcipue gratia non tunc solùm sacrificaret, sed bellum etiam sumperat. eosque conuocasset, qui nullo sanguinis vinculo illi essent coniuncti, ac neque ipsius patriæ essent incolæ. Athenocles coniuncti, qui magis acutè quàm Aristarchus Homeri carmina audiebat, doctiorem nobis Homerum relinquere aiebat, quia Menelaus familiarius se haberet quàm opus esset. Demetrius autem Phalereus ineptum esse hunc verum assumere dicit, & à poemate profus alienum,

Norat enim fratrem magnum cepisse laborem.

Rerum siquidem tenuium studium moribus immiscuit. existimo enim ait familiariter, & amice vnumquenque virorum elegatium sese erga illum esse habiturum, ad quem dum sacrificatur accesserit, neque vocantem expectauerit. **B** Plato de iisdem ita scribit in symposio, vt prouerbiùm inquit corrupamus permutantes quod viri boni non vocati ad bonorum conuiuia accedant. Homerus autem non solùm ad periculum proximè accessit vt ipsum prouerbiùm corrumperet, sed etiam maximas in id inferret iniurias, quippe qui Agamemnonem rerum bellicarum peritissimum fecerit, Menelaumque mollem pugnatores, at dum Agamemnon sacrificat peiorem ad conuiuium melioris vltro accedentem tamen inducat. At Bacchylides de domo Ceycis ita scribit:

Iuit in durum pauimentum

Conuiuiumque isti parabant: sic ferunt.

Vltro bonorum nam petunt conuiuia

Viri boni.

Ex prouerbiis verò hoc quidem ait,

Spon te boni accedunt conuiuia lata bonorum.

Hoc autem,

Spon te boni veniunt timidi ad conuiuia lata.

Neque enim rationi consentaneum est quod Plato timidum Menelaum arbitraretur, quem Homerus Martis amicum appellat, solumque; Patrocli causa se optime gerentem, & singulari certamine cum Hectore ante alios omnes promptè pugnantem inducit, quamvis viribus esset inferior, de quo vno inter omnes militantes hæc decantavit.

Ipse suis animis audax confisus abibat.

Quamvis hostis contumeliis eum incessens mollem pugnatorem appellarit, atque Plato idcirco ipsum mollem verè esse sibi persuadeat. At nunquid Agamemnonem etiam inter malos collocabit? quem ipse bonum esse contendit, quamvis hoc carmen in illum dicatur:

Proh temulente, canisq; oculis, ex pectore cervus.

Neque enim siquid apud Homerum dicitur, id dicit Homerus: qui enim fieri potest ut Menelaus esset mollis, qui Hectorem solus à Patroclo fugavit, Euphorbumque; interemit? atque in medio Troiano spoliavit? absurdum est profectò carmen non satis cognovisse quo accusabatur, quare causa bonus clamore Menelaus dicitur? solet Homerus acclamare robustissimis tribuere, quia bellum apud antiquos clamor appellari consueverat, cum omnibus in rebus Homerus diligens accuratusque; extiterit, neque hoc sanè exitium quamvis prætermisit, oportere eum qui corpus curat ad cœnam lotum accedere, quare ita dixit de Vlyse ante conuiuium apud Phœacas:

Illum continuo iussit tum Proma lavari.

Postea de Telemacho:

In asaminthos euntes pulchras loti sunt.

Erat enim indecorum inquit Aristoteles multo cum sudore, & pulvere accedere ad conuiuium, quippe cum viro politico neque fordido esse, neque squalere conveniat, neque limo gaudere, ut inquit Heraclitus. Oportet autem eum in primis, qui domum alicuius ingreditur non ita accedere ad conuiuium ut ventrem statim expleat, sed aliquid prius videndi studio tribuere, domumque ipsam considerare, neque hoc sanè poëta prætermisit:

Intravere domum diuinam, ipsiq; videntes

Mirati sunt spectantes sacri atria regis.

Nam qualis splendor solis, lunaq; nitentis,

Fulgebat clari Menelai lecta per alta.

Aristoph

A Aristophanes in Vespis agrestem senem, & litigiosum invitatum humaniorem à puero traductum inducit.

*Quis scito huc profectus, esse discito
Conuiuorum amicus, & libidinis.*

Atque docens eum quo pacto accumbere oporteat inquit;

Laudato posthæc arcum vas quodpiam;

Mirare vel lacunar aula, pictaq;.

Homerus præterea, quæ ante conuiuia nobis facienda sint nos edocet, deis scilicet primitias persoluedas, idcirco Vlysis socij, quamvis essent in Cyclopiis spelunca, ignem accendentes hic sacrificia peregrinus, & simul ipsi caseos acceptos edimus; & Achilles quamvis sollicitarent legationes quæ media nocte accesserant:

Sacra suum socium superis tribuisse Patroclum

Imperat, hic flammis coniecit munera prima.

Libare etiam facit conuiuantes:

Crateras pueri statuunt, vinoq; coronant;

Libantèsq; dedere viris tunc omnibus illos.

Ast vbi libarunt:

Quæ Plato etiam in symposio obseruauit, post cœnas enim & libamina deis offeruntur, & carmine deum celebrant statutis honoribus, quod Xenophon etiam seruaui. Apud Epicurum autem neque libamen, neque primitiæ diis offeruntur, sed, veluti de inornata muliere inquit Simonides, illibata sacra sepe comedit. concinnam vini missionem ab Amphictyone rege doctos fuisse Athenienses inquit, atque idcirco recto Dionysio templum fuisse erectum: est enim rectum verè vinum, & non dubium si concinnè temperatèque bibatur. Siquidem.

Inspiciens vinum multum cecinisse cogit,

Saltare ac ridere iubet: prudentia cedit

Si quis paruerit: dixisseq; plurima cogit,

Quæ præstat tacuisse:

At vinum Homerus neque inspiens, veluti stultum appellat, viròsque insanire faciens, neque tamen eum, qui canit aut ridet, vel in rhythmo aliquando ad saltandum conuertitur, tristem esse iubet, neque enim ita agrestis, sinistèrque; est, sed horum omnium qualitatè quantitatèque cognouit: ex quo non dixit quod vinum prudentem virum canere faciat, sed valde canere, quod est immoderate,

& multum, ita ut perturbat. neque ridere per Iouem aut saltare; ac commune in vtrisque his mollem esse inquiens, hunc quidem effœminatum esse vetat, leuiter tamen ridere, saltareque sinit. apud Platonem verò nihil est horum mensura contentum, sed bibunt vsque adeo, ut se suis pedibus firmare non possint. respice enim Alcibiadem quem admodum ad iniuriam vsque processerit, sine vlla verecundia, & ut alij octo cotylarum vas, hanc occasionem nacti, euacuerint, quod Alcibiades ipsos attraxerat. Non autem sicut apud Homerum:

*Post ubi libarunt, vinumque bibere volebat
Quantum animus.*

Ex his quæ iam nobis omnino sunt circūscribenda, quibus etiam moderatè uti conuenit, eaque tanquam appendices quasdam respicere oportet, velut ait Homerus.

Appendix cœne saltatio, cantus & ipse.

Sed prociis, ut summatim dicam, ac Phœacibus ad res huiusmodi se flectere concedimus? Nestori autem ac Menelao nequaquam, cuius in nuptiis Aristarchi se iuvenes hoc non admittentes, (quod conuiuio continuo vigente, diebusque peropportunis præteritis, in quibus nupta à sponso ducebatur, finem habuerunt huius valde tristis nuptiæ, atque soli hi vixerunt Menelaus scilicet, & Helena.) non cognoscentes inquam, primo statim versu decepti sunt:

*Pluribus hunc annis conuiuia concelebrantem
Inuenere ob connubia.*

Atque carmina huiusmodi idcirco addiderunt.

*Sic isti domibus celebrant conuiuia in altis
Finitimi, comites Menelai concelebrati
Gaudentes, cantor diuinus pectine chordas
Percurrens cantabat eis. duo seque per illos
Volebant medios homines cantum incipientes
Saltatores.*

Transferentès ex ipsa armorum structura errorem in dictionem: non enim saltatores incipientes, ac cantore incipiente ipsi saltabant, incipere siquidem proprium est citharæ. vnde Hesiodus in Clypeo, deæ autem incepterunt cantum musæ Pierides Archilochus, incipiens ante tibiam Lesbiam Pæana. Stephichorus musam archeismolpum nominat,

Aminat, & Pindarus proœmia chorum incipientia. Diodorus verò Aristophanum totas nuptias circūscripsit, primos dies extremumque; esse illarum inquiens per iocum, atque diem matutinum conuiuij non adnumerat. Postea iubet scribere, duo saltatores per ipsos, in aspirata litera solœcismum facere cogens, per ipsos enim, est, per se ipsos. ac seiplos dicere iam solœcismus est. Sed quod antea dicebam audiendarum rerum in moderatum hoc symposium introductio adscriptitia est, & ab ipso cretico choro translata, de quo in armorum artificio scribit:

*Distinxitque chorum Vulcanus claudus, & illi
Parsimilem fecit, quem Gnosii Dadalus oris
Fertilibus dedit olim pulchricoma Ariadne.
Intus erant iuuenes clari, inuupteque puelle
Saltantes, manibusque manus cepere vicissim.*

Quibus subiunxit,

*Plurima turba chorum suauem circumstetit inde
Delectata, duo saltatoresque per ipsos
Volebant sese medios cantum incipientes.*

Cretensibus quidem saltatio reuolutioque in caput patriæ

B. est, ex quo ad Merionem Cretensem inquit,
*Merione, quamuis saltator es optimus, hæc
Te mea pacabit citosi percussero utrinque
Traiciens:*

Hinc cantileanas etiam Cretenses appellant, modumque Cretan, instrumentum verò Molossum. Qui autem Laconistæ dicuntur, in quadratis choris cantabant, ut testatur Timæus. Sed ut summatim dicam, multiplex Musices varietas extabat apud Græcos, cum Dionysiacos choros, circularisque Athenienses præponerent, Syracusij iambistas, alij aliud quoddam genus: Aristarchus non solum à Laconica institutione alienum fecit, & à Regis temperantia, qui versus, quos minimè decebat in Menelai symposium iniecit, verum etiam ex Cretico choro cantorem exemit, cum poemata hunc in modum abscondat:

*Plurima turba chorum suauem circumstetit inde
Delectata, duo saltatoresque per ipsos
Volebant sese medios cantum incipientes.*

Ita ut immedicabile sit prorsus, id incipientes, cum relatio ad cantorem feruari non amplius possit. Quod autem non

est rationi consentaneum ut apud Menelaum audiat, manifestum est eo quod totum symposium per congressus inuicem perficiebatur, ac neque cantoris nomen prolatum est, neque cantus quem canebat, neque quod Telemachi socij mentem ei adhiberent, sed in silentio quopiam potius, & quiete domum contemplantur. At qui enim fieri potest ut prudentissimorum Vlyssis scilicet, & Nestoris filios introducere fidei non repugnet? ita ut rusticorum more paratos recitatores non audiant? Vlysses enim Phæacum audit cantilenas, *Celeres at Vlysses*

Spektabat motusq; pedum, miratur & illos.

Quamvis plurima haberet quæ eum distraherent, potuissetque dicere:

Pectora sollicitant curæ cantoribus istis

Maiores.

Quo pacto fieri posset ut non absurdus esset Telemachus, qui saltatore cantoreq; presentibus se ad Pylitratum inclinat, vasq; disponit? Homerus autem quasi sapientissimus pictor Telemachum patri persimilem omnibus in rebus effingit, ambósq; describit, hunc quidem ab Alcino, illum à Menelao cū lachrymis cognitos fuisse, in symposio verò Epicuri ingens est adulatorum multitudo vicissim laudantes. Platonis conuiuium subannatorum plenum est se inuicem deridentium: nam de Alcibiade sermonem prætereo. Apud Homerum moderata excipiuntur conuiuia, quæ quispiam laudauit aliquando ita inquiring ad Menelaum, *quàm non audeo dicere:*

Te coram, nos voce Dei, latamur, ut ipsa.

Hic autem non rectè dictorum aut factorum quiddam carpens:

Et nunc si quid vsquam est audi me, non enim ego.

Gaudeo tristis cum sim in conuiuiis.

Hic rursus,

Qualia fugerunt ex ipsis dentibus heu nunc

Verba tibi Telemache?

Per Metaphoram dixit Ixion, minorem hemiopum cito magnus absorbet, sunt autem illis simillimi, qui pueriles dicuntur, quibus, cum non sint exagoni, vtuntur in conuiuiis, quare Anacreon molles eos appellauit. Noui, & alia tragicarum tibiarum genera, lyricarum scilicet, &

citharæ

A citharædicarum, de quibus Ephorus in inuentionibus meminit: Euphranoræque Pythagoricus in libro de tibiis; Tibia ex arundine facta apud eos Doricos, qui sunt in Italia tityrinus dicitur, sicut Artemidorus Aristophanius libro secundo Doridis attestatur. Tibia quæ magadis nuncupatur, atque Palæomagadis ibidem dicitur, acutum grauemque sonum emittit, velut Alexandrides in Hoplomacho affirmat, magadis garriam paruum tibi, & magnum. Tibiæ quæ lotinæ dicuntur, eadem sunt, quæ ab Alexandrinis nominatur Photinges, atque ex dicta loto conficiuntur, quod lignum nascitur in Libya. Iuba eam tibiæ quæ ex hinnulorum membris conficitur Thebanorum inuentum esse asserit, ac eas quæ nominantur elephantinæ, apud Phœnices primum fuisse perforatas. Noui præterea quod magadis instrumentum est extensum sicut cithara, lyra, barbitos. Euphorion poeta in libro de Isthmiis, qui nunc inquit nablistæ, panduristæ, sambucistæ que vocantur, nullo quidem nouo vtuntur instrumento, baromum siquidem, & barbitum de quibus Sappho, & Anacreon mentionem fecerunt, magadimque, & trigona, & sambucas antiquas esse constat: vidimus enim vnam musarum in Mitilene quoddam horum instrumentorum sambucum manibus habentem. Aristoxenus alienigena instrumenta vocat Phœnicia, pectides, magadides, sambucas, trigona, clepsiangos, scindapfos, & nouichordium dictum. Plato libro tertio Reipublica. Non igitur multichordio inquam ego, neque pararmonio nobis opus erit in cantilenis, & concentibus? non ut mihi quidem videtur inquit, trigonis igitur, & pectidibus, omnibusque instrumentis, quæcunque multas chordas habent, quæque sunt pararmonia. Est autem scindapfus organum tetrachordum, velut Matron Parodus in his testatur, Scindapfus colum non habeatis forminæ, meminit de illo Theopompus etiam Colophonius poeta in inscripto Harmatio:

Sandapsuq; lyram manibus concussit acernam.

Ingeniem, confecta pyro que astabat agrestis.

Anaxilas in lyrarum opifice,

Ego ipse barbitos, trichordos, pectidas,

Citharas, lyras, scindapfosq; suspenderam.

Sopater autem parodus in libro Mystis inscripto, pectidem G
dichordum instrumentum esse dixit his verbis;

Pectisq; musa barbaro superbiens

Dichordis in manus repostã venerat.

De pariambidibus ita meminit Epicharmus in Perialo,
Semele tripudiabat, sonat illi cithara sapiens periambridas,
hæc verò peritas audiens pulsationes oblectatur: Alexander
Cytheræus psalterii chordis impleuit, vt Iuba testatur,
qui cum in Ephesiorum ciuitate consenuisset, hoc sapien-
tissimum quasi artis suæ ipsius inuentum in templo Dianæ
deposuit. Meminit insuper Iuba lyrophœnicis, & epigonij,
quod in Psalterium rectum nunc mutatum est, atq; illius,
qui eo vsus est nomen seruat, erat hic natura quidem ex
Ambracia Epigonus, at à Sicyoniis vrbe donatus: qui cum
Musices esset peritissimus, quod ad manus spectat, duplici-
ter plectro cantabat. Omnium verò prædictorum instru-
mentorum, & tibiarum artificiosè, & eleganter periti sunt
Alexandrini, in quibus eunq; autem mei volueris pericul-
um facere, ego tibi patefaciam, cum alij complures mu-
sici peritiores essent in patria mea. Alexander enim meus
conciuis, qui pauis ante diebus ex humanis decessit, pu-
blicè in vocato trigono organo, ita declaratus est, vt Ro-
manos omnes ad Musicæ desiderium conuerterit, multiq;
de pulsationibus illius meminerint, mentionem fecit tri-
goni Sophocles in Mytis his verbis:

Multus Phryx trigonus, intensq;

Lydæ cantent Aristidis synchordias.

Et in Thamyra. Aristophanes in conuiuantiis, Theopom-
pus in Penelope. Eupolis in Baptis, qui bene percutit, &
canit trigonis. Meminit Euphorion, vt prius dictum est,
deuocato Pandoro, Protagorides libro secundo congre-
gationum, quæ in honorem Daphnes, at Pythagoras,
qui de mari rubro commentarium edidit troglodytas in-
quit panduram ex ea lauro qua in mari rubro nascitur,
conficere. Sunt autem cornua, & tubæ à Tyrhenis inuen-
tæ. Metrodorus præterea Chius in rebus Troicis fistulam,
& tibiã primùm Marsyam inquit inuenisse in Celænis,
cum prius vnico calamo vterentur. Mercurium tamen fi-
stulam vnus calami inuenisse Euphorion poëta testatur
in libro de Cantilenis; atque quosdam esse qui Medis
attrib

A attribuant Seuthæ scilicet, & Rhonaci. ex multis calamis
composita tibia Sileno attribuitur, at Marsyæ cæra cõiun-
cta. Hæc habes huiusmodi nomina ô Vlpiane à nobis Ale-
xandrinis eorum, qui monaulorum fuerunt studiosi: neque
enim Meneclum Barcæum scriptorem cognouisti, neque
Andronem Alexandrinum, qui cronica conscripsit, qui
aiunt quòd Alexandrini tum Græcos omnes, tum Barba-
ros docuerunt, cum omnis ferè circularis disciplina defec-
cisset, ob mutationes crebras quæ temporibus eorum, qui
Alexandro successerunt, factæ sunt. Fuit rursus disciplinæ
totius innouatio Ptolomæi temporibus, qui septimus re-
gnauit in Aegypto: eius inquam, qui ab Alexandrinis le-
gitimè Cacergetes fuit nominatus. Hic enim cum multos
ex Alexandrinis iugulasset, complurèsque in exilium, ex
iis qui fratris sui tempore pubescerent, profugasset, insu-
las, & vrbes omnes viris Grammaticis adimpleuit, philoso-
phis, geometris, musicis, pictoribus, pædagogis, medicis,
aliisque compluribus, qui ob paupertatem docentes ea quæ
sciebant, multos viros eximios effecerunt.

De studio Musices apud antiquos.

CAPVT XXV.

B **M**AGNUM fuit musices studij antiquitus apud omnes
Græcos, quare, & ars tibiãrum non paruo in pretio
habebatur. Chamæleon igitur Heracleotes in inscripto ad-
hortatorio, omnes ait Lacedemonios ac Thebanos tibiis
vfos fuisse, atque suis etiam temporibus Heracleotas in
Ponto. ex Atheniensibus præterea clarissimos Calliã Hip-
ponici filium, & Critiam Callæschri. Duris in libro de Euri-
pide, & Sophocle Alcibiadem inquit tibiãrum artem non
ex vulgari quouis magistro, sed ex Panofmo, qui celeberr-
imus erat eo tempore, didicisse. scribit Aristoxenus Epa-
minondam Thebanum ab Olympiodoro, & Orthogora tibi-
ãrum cantum didicisse. multi insuper Pythagorici tibiãrum
artem exercebant, atque Euphranor commentarium de tibi-
iis reliquit, sicut etiam Archytas. Declarauit in conuiuian-
tiis Aristophanes quod fuerit huius studium apud anti-
quos, vbi hæc inquit, qui ipsam tibiis lyrisque vtens ma-
gnopere sum attritus, postea me fodere iubes. Phryni-
chus in Ephialte:

Non

*Non hunc quidem tu citharam pulsare unquam,
Aut tibijs vti docuisti.*

Epicharmus Palladem inquit in Musis Enoplium Castori,
& Polluct cum tibijs cecinisse. Ion in Phœnice, & Cæneo
tibiam his verbis gallum appellat:

Intus tibia gallus lydium hymnum Achivorum.

Ac in custodibus fistulam gallum Idæum ita dixit, præcur-
rit tibi fistula Idæus gallus. in secundo verò Phœnice in-
quit idem Ion, manifestam grauem tibiam ferens accur-
rente rhythmò, sic Phrygio inquit: Grauis hæc est quan-
do cornu etiam illi adiungunt, quod cum fistularum

Crepitaculis habet rationem. Cum hæc ita
dicta sint, finem habeat iam hic li-
ber amice Timocrates, satis
enim magnitudinis
est consecu-
tus.

LIBRI QVARTI
FINIS.

C

AATHENAEI
DIPNOSOPHI-
STARVM

LIBER QVINTVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De antiquis conuiuantijs.

CAPVT I.

B

ERVVM cum plurimus sermo de conuiujs
amice Timocrates, sic superius sit absum-
ptus, quorum vtilissimas, minimèq; grauan-
tes animum partes prætermisimus, quæque
ei pandeas quam introduxit Homerus ma-
xime cõueniant, operæpretium facere videbor, si ea etiam
quæ de his ab optimo in quouis negotio Masurio dicta
sunt, commemorauero. Nos enim ex elegantis Agatho-
nis sententia:

*Quod est parergon expeditum tanquam opus,
Opus parergon rursus esse credimus.*

Inquit igitur poëta vbi de Menelao loquitur:

*Hunc celebrare vident sponsalia pluribus amicis,
Nati vel natæ causa in penetralibus altis.*

Sic enim lege sancitum est, vt symposia nuptiarum tempo-
re celebrarentur deorum nuptialium gratia, & quasi testi-
monij cuiuspiam. At quale esse deceat symposium, quod
externis exhibetur, docuit nos Lyciæ rex, qui Bellerophon-
tem magnificè admodum excepit:

*Excipit hospitio peregrinum forte diebus
Ille nouem, totidemque boves maclauit ad aras.*

Videtur autem vinum vim habere quãdam, quæ ad amici-
tiam attrahat, cum animum, & accendat, & diffundat: qua-
re non prius qui essent interrogabant, sed postea, quasi
pereg

peregrinorum amicitiam venerantes. sed nō particulatim, & singulos ex nobis priuatim. Cum nostras has cœnas amicorūque prospicerent legumlatores, publicas etiam cœnas statuerunt, & thiasos, & tribules, & orgeonicas vocatas. Sunt & aliæ multæ philosophorum synodi in ciuitate Diogenistarum scilicet, Antipatistarūque dictorum, & Panatistarum. Reliquit pecuniam Theophrastus in eiusmodi conuentum non per Iouem vt intemperanter agant vnā conuiuantes, sed vt moderatē eruditēq; in symposiis disserere liceat. Cœnabant autem quotidie ij, qui in Prytanio versabantur moderatas cœnas, ciuitatibusque salubres, ad quod Symposium testatur Demosthenes vniuersam Elatiæ assumptionem sublatam fuisse, vesperi enim quispiam nuncians ad Prytanenses accedebat, quod Elatia assumpta fuisset. Curæ erat ipsis præterea philosophis vt iuuenes statuto quodam ordine ad conuiuium secum adducerent: nam & Xenocratis lex erat in Academia, & Aristotelis conuiuialia quædam instituta. Phiditia quæ erant in Sparte, & Andria apud Cretenses, magno cum studio ciuitates ipsæ congregabant: vnde non male dixit quidam:

*Symposiū socios haud conuenit abstimisse
Dudum, nam talis sit commemoratio grata.*

Antipater philosophus cum symposium aliquando coegisset, accedentibus iussit vt de sophismatibus dissererent, atque Arcefilaum aiunt ad symposium conuocatum aliquando, accumbentēque, cuidam qui voraciter comederet, cum ipse nihil gustare posset, cum quidam ei illum significasset, dixisse:

Bonum tibi sit, Telepho ego aduersarius.

Fuit autem Telephus obsoniorum comedo, atque Vorago dictus. Zeno, cum quidam ex præsentibus obsoniorum vorax vnā dum apponeretur superiorem piscis partem extraxisset, ipse etiam piscem vertens extraxit ita dicens,

Vt sit laboratum ex vtriusque partibus.

Cum Socrates quendam immoderate obsoniis vtentem vidisset, ò præsentēs ait, quis est vestrum qui pro pane obsonio, pro obsonio pane vtatur? at nos de Homericis symposiis nunc dicamus.

De

A *De Homeri Platonisque Symposia.*

CAPVT II.

TEmpora, personas, causasque conuiuiorum poeta definiuit, quod Xenophon etiam Platonē rectē admodum exceperunt, quippe qui in principio suorum commentariorum, conuiuiorum causas apposuerunt, & eos, qui adessent. Epicurus autem neque locum, neque tempus vllum determinauit, nihilque exorditur. Oportet igitur diuinasse quo pacto fieri possit vt cum quis poculum teneat quæstiones in medium afferat, sicut in congressu inquit Aristoteles, qui illorem puluerēque obiectum quendam ad symposium accedere scribit. Homerus, qui etiam conuocandi sint nos edocet, vbi optimos quosque, & in honore habitos conuocandos esse dicit:

Accersitq; senes præstantes inter Achiuos.

At non eo pacto quo Hesiodus: hic enim vicinos etiā præcipue conuocare iubet, atque quisquis apud te habitat, quod symposium voracis verē stupiditatis est, & quod maximē inuiso hominibus prouerbio conueniat:

B *Non sunt amici qui procul viri incolunt.*

Qui enim fieri potest vt non protinus absurdum sit amicitiam loco, & non moribus diffiniri? nam post potum apud Homerum:

Texuit inde senex sapientiam primus in illis.

Apud eos autem, qui non moderatum conuiuiarum cœtum congregant:

Primus capit eis adulator texere stulta.

Homerus præterea differentes ætate viros conuocatos, variarūque electionum inducit, Nestorem scilicet, Aiaceam, ac Vlyssē, omnes tamen virtutem complectentes, quamuis variis rationibus ad eandem tendant. Epicurus omnes atomorum prophetas induxit, cum hæc exempla ante oculos haberet, varietatem scilicet symposij poeta, Platonisque, ac Xenophonis iucunditatem: quorum Plato Eryximachum quidem medicū, Aristophanēmq; poetam, atque alium alia de causa inter comedentes inducit, neque adulatorem adesse par est, aut subsannatorem quempiam. Epicurus rursus de difficili cōcoctione querit in symposiis ita vt augeretur; rursusq; de febribus: nam quid incōcinnitatem

tatem etiam cum dictione irruentem opus est recensere? C
Plato hunc singultu quidem perturbatum facit, & aquae gargarizationibus medetur, atque suppositam festucam quae nasum mouens sternutare faciat, praetermitto: obiurgare enim voluit, & carpere, Agathonisque Isocola, & antithera subannat Alcibiadem, quod obscœna patiatur, dicentem introducit. Sed quamquam hæc huiusmodi scribant, Homerum è ciuitatibus eiiciunt, neque enim ex sarureia lancea fit, vt ait Democharis, neque ex sermonibus istis fieri bonus vir quispiam posset, nec Alcibiadem solum carpit, sed Charmedem etiam, & Euthydemum, aliisque complures iuuenes. Hoc est autem Athenas ciuitatē Græciæque totius Museum carpere, quam ciuitatem, Græciæ Græciam Pindarus nominauit, Pythius Græcorū domum atque Prytaneum. Quod verò falsa in iuuenes ipsos dixerit, ex ipso Platone facile licet perspicere: nam Alcibiadem in ita vocato dialogo cum iam pubesceret inquit, omnēque corporis ipsius amatores hunc deseruissent, tum primū Socratem allocutum fuisse, quæ in principio ipsius dialogi scribuntur. At quæ contraria in Charmede reperiuntur, facile est vnicique, qui dialogum ipsum legere voluerit, intelligere. illum enim inconcinne hallucinatum, ebrīumque amore pueri, vagantēque inducit, & quasi mortuum decidens ex leonis robore: atque illius ætate contemnere simul asserit.

De Symposio Xenophontis, & Homeri.

C A P. III.

NEque minora sanè sint ea peccata, quæ in Xenophon-
tis quamuis laudatissimo conuiuio reperiuntur: Callias siquidem symposium exhibet, quoniam Autolycus eius deliciae in Quinquatriis ob pancratium coronatus est, atque accumbentes, puero mentem statim adhibent, quæ omnia patre assidente fiebant. Nam sicut lumen in tenebris cum apparuit omnium oculos ad se trahit, sic & Autolyci species omnium oculos ad se conuertit. Nullus postea ex praesentibus aderat, cuius animus non aliquid illius gratia pateretur: alij tamen melius silentia tolerare poterant, alij vultum non nihil cōmutabant.

Homerus

A Homerus autem nihil eiusmodi dicere aggressus est, sed quidam ex iis, qui Helenæ erant oppositi hæc veritate coactus de illius praesentis forma dicere ausus est;
*Indignum nihil est Troas fortes & Achiuos
Tempore tam longo perpassos esse dolores
Ob talem uxorem, cui praestantissima forma
Nil mortale refert, superisque simillima Diuis.*

Et postea,

Quamuis sit talis, in nauibus illa recedat.

At adolēscētes, qui ad Menelaum accesserant Nestoris sci licet filius, & Telemachus, cum inter pocula, nuptialēque symposium versarentur assidente Helena, silentium velut par est agentes, propter celeberrimam formam sunt attoniti. Socrates verò cuius rei gratia à tibicinis, & à puero eo, qui citharam pulsabat ac tripudiabat, abstinuit: sceminaeque parum decore in caput saltantis vnguentum abnuic? non enim sine risu se continere poterat, cum carmina eiusmodi in mentem veniebant:

Sine calceis tu refers, & pallidos,

Quorum est Socrates miser, simulque Cherephon.

B. Acca etiam quæ ista sequuntur minimè seueritati conueniunt, Critobolus vrbanus adolēscens Socratem senem, suūque magistrum cauillatur, multo Silenis eum turpiorem esse inquit. hic verò sibi faciem considerandam proponit, puerūque, & saltatricem iudices eligit, proponens victoriae praemium iudicum ipsorum oscula. quis est per deos ex iuuenibus, qui non libentius inter hæc si contingat, versaretur, quam proficiscatur ad virtutem? Apud Homerum in Menelai symposio quaestiones vicissim in medium proferunt, velut in disputatione quapiam, vrbaneque versantes, & nos, & seipos eodem tempore delectat. Nam cum ij, qui cum Telemacho erant ex lauacro accessissent, cibique iam essent appositi, eos adhortatur his verbis Menelaus ad comedendum:

Sumite nunc epulas, gaudeteque post vbi cœna

Sumpta satis fuerit, qui sis deinde feremus.

Nonnulla post hæc ex iis quæ illi apposita fuerant perbenigne distribuit.

*Sic factus, dedit his praepingua terga iuueni,
Cocta manu capiens, quæ magni munus honoris*

Attulerant sibi.

Atque illi cum silentio, sicuti maximè decet, comedentes, cum iuuenibus decorè versantur, ac quietè decubentes non de cibis aut feruis hospitii à quibus loci fuerunt, disserunt, sed de supellestiale eius qui excepit.

Hæc Iouis in domibus lauis pretiosa supellex.

Sic enim melius scribi inquit Seleucus, cum minus aptè scribat Aristarchus,

Intus persimilis caelestis adest Iouis aula.

Nec domus solùm admirabantur, quo pacto enim electrū, argentūve aut ebur esset in parietibus, sed de domo quidem alia dixerunt, utpote quòd domus est sonora, qualia sunt magna palatia, quòdque habeat alta laquearia, alia vero de supellestiale velut:

Argenti, electri, ac auri, pariterque elephantis.

Quibus meritò infertur.

Cernitur hæc Iouis in domibus pretiosa supellex.

Quæ permulta stupor me detinet afficientem.

Non sequitur autem illud.

Intus persimilis caelestis adest Iouis aula.

Vt postea inferamus, quæ permulta, cum solæcisimus fiat inusitata lectio. Neque enim aula in domo conuenit, quandoquidem locus is, qui perflatur aula dicitur, atque perflari locum dicimus, qui ventum excipit ex utraque parte: ac aulum, id est fistulam id instrumentum per quod spiritus percurrit, unde omnis figura quæ in rectum extenditur, aulum vocamus, sicut stadium sanguinisque scaturiginem. Statim autem aulus ex naribus crassa venit. Galeæ etiam medium in rectum protensum aulopim vocamus. Sunt & sacerdotes quidam Athenienses, qui Aulones dicuntur, de quibus Philochorus meminit libro nono, appellant masculinè ipsos aulonas, velut Thucydides libro quarto, & omnes denique Historiographi. At poetæ fœmininè dixerunt, cancer Achilli profundam in aulonem curriculum exercitus. Sophocles in Scythis, præcipitiæque, & cauernas, altæque aulones. Sciendum est autem quod apud Eratosthenem fœmininè dictum est in Mercurio, profunda confurgit aulon: pro profunda, sicut etiam fœmina dicitur ros. nam omne his simile, & aula, & aulon dicitur, quanquam regias aulas appellare nunc solent, sicut Menander

αὐλὴν
στῦλα.

βαλὺν αὐλῆς
ἐν βαλῆαι.
ἴσθῳ.

A nander aulis feruire: & satrapis. Diphilus, aulis feruire vel exulis est, ut mihi quidem videtur, vel famelici, aut verberosis. Siue eò quòd ampla loca habeant sub Dio ante domos, siue quòd excubent dormiantque ibi regij satellites, Aulam semper in locis sub dio expositis Homerus constituit, ubi Iouis Hercei ara erat erecta. Peleus enim comprehenditur:

Grammeis aulis, aurataque pocula dextra

Plena tenens, sil' usque deis nigrantia vina

Celiceis inter fumantia plurima sacra.

At Priamus,

Aule in gramminibus per limum sepe volutus.

Et Vlysses iis, qui erant cum Phemio ita imperauit,

Sed exeuntes ex bene habitatis domibus,

Ex cede in aulam.

Quòd autem domum vnà cum supellestilibus Telemacho laudauerit, declarat ita Menelaus:

Cum Ioue mortali nullus contendere posset.

Immortalis enim domus huic, diuina supellex.

B Verumenimvero ad symposium illud accedendum est, in quo concinnè admodum sermonum opportunitatem Homerus venatur, ut amici opes cõparet: non enim tanquam problemata proponit, sed suauiter sese ingerès Menelaus, posteaquam laudes audiuit, se diuitem quidem esse non inficiatur, at inuidiam omnem adimens multa se perpersum possidere dicit, neque tamen idcirco se diis comparandum arbitratur:

Quorum immortalis domus est, ac ipsa supellex.

Postea innatum fraternum amorem declarans, necessariumque, & viuere, & diuitem esse cum dixisset, amicitie sermonem opposuit:

Quorum præfabat mihi portio tertia adest

In domibus salusque ferent qui funera passi,

Sunt præcul Argiui Troiana per æquora late.

Quis enim ex eorum minoribus, qui huiusmodi de causa mortui sunt, non satis amplè retributum pro patris priuatione arbitretur, rectè dispositum in suauissima patris memoria dolorem? at ne communis omnibus, & eodem pacto beneuolus quo erga illum esse videatur, hæc intulit:

Vt deileam, hæud omnes tauri mihi causa doloris.

*Quanti vnus, cuius causa vix pectora somnos,
Or: i cibos capiunt.*

Sed ne quempiam rursus ex amicis eum paruifacere pateat nomine singulos dixit:

Queruntur ob illum

*Laertisque senex, & prudens Penelopeia,
Telemachusque puer parvus à patre relictus.*

Qui cum ob memoriam lachrymaretur, hic quidem cōstitit, cum Helena interea ingrederetur ex ipsa similitudine coniectata est. Mulieres enim quia continentiam mirum in modum vicissim obseruant, magnopere quam filij habeant cum patribus similitudinem cognouerūt: rationem quandam Pisistrato etiam inferente, neque enim hanc satellitij consuetudinem adesse conueniebat. Cum Telemachus de verecidia honestè differeret, rursus de Vlyssis amicitia sermonem Menelaus iniicit, quòdque cum vno illo consentire maxime optabat, atque hi velut rationi consentaneum est, lachrymantur: Helena verò Iouis filia, quæ multa ex Aegyptiis sapiētibus didicerat, panaces verè phar macum in vinum coniecit. & quæ ad Vlysses spectabant percurrere incipit, neque tamen extendi opificium interea prætermittit: Non quidem quia hoc illi placeret faciebat, sed quia domi hanc sibi assumpserat electionem. Venus enim post singulare certamen ad ipsam profecta,

*Annoja vetule similis sic ore locuta est
Lanam tractanti, Lacedæmonis vrbe moranti,
Pertractes pulchras lanas.*

Declaratur etiam non absurdè illius industria ex his:

*Huic simul Adraste posuit tentoria pulchra.
Alcippe lane mollis tulit inde tapetem.
At calathum Phyllo ex argento, quem sibi dono
Coniux Alcandre Polybi dederat.
Apposuit quem serua ferens pulcherrima Phyllo,
Arte laborato filo plenum, sed in illo
Est colus extensus, violarum picta colores
Tempora veris habent.*

Videtur autem & ipsa Helena suam ipsius industriam admirari, nam cum Telemacho indumentum quoddam largiretur, hæc inquit:

Hæc Helene puer, hæc manuum monumenta mearum

Donæ

*A Dona fero, Vxori referas quæ tempore læti
Connubij.*

Atque ipsa profectò industria temperantiam illius demonstrat, neque enim voluptuosa, aut deliciis dedita ob pulchritudinem introducit, sed telam texens inuenitur, picturæque eam distinguens:

*Hæc inuenta domi est percurrens pellite telam
Splendens, duplicem, huic inspergit prælia multa
Quæ Troes gessere, manus quæ fortis Achiuum.
Quæque sui causa fuerunt te iudice Marte
Perpessi.*

Docet autem nos Homerus quòd eos qui ad conuiuium conuocantur, oportet hortari eos, qui conuocantur vt surgant, sic enim Telemachus Menelaum alloquitur:

*Ast agite in lectum cedamus, temporis hora
Inuitat dulci somno latemur vt omnes.*

Pallas etiam quæ se Mentorem esse fingit sic Menelaum interpellat:

*Iam miscete merum sacrum, iam cadite linguas,
Libantes vt Neptuno, superisque beatis
Curemus somnum: vocat huius temporis hora.*

B In aliis verò deorum festis minus religiosum videtur plus temporis commorari, quare scitè inquit Pallas apud Homerum:

*Mergitur oceano lumen iam dedecet esse
Præsentis mensis diuim, discedere præstat.*

Nostris etiam temporibus sacra quædam celebrantur, ex quibus lex iubet priusquam sol occidat, discedere. Temperatum sanè conuiuiorum genus apud Aegyptios antiquitus fuisse declaratur, veluti Apollonius ait, qui de his rebus scripsit. Nam comedebant sedentes, frugalissimis, saluberrimisque dapibus vtentes, tantùmque vini sumebant, quantum animorum tranquillitati ei sufficeret, quam Pindarus ab Ioue ita poposcit.

*Quid faciendo amicus tibi que valde fremens Iuppiter,
Amicusque Iulius, tranquillitatisque animi cantans essem?
Hoc à te peto,*

Platonis autem conuiuium num concilium est: num consilij locus? num philosophorum nugæ? Socrates siquidem neque ipse vult abesse, quamuis Eryximachus, Phædius,

& alij quidam abstiterint: sed vna cum Agathone, Aristophanēque vigilauit, bibitque ex argenteo puteo, ita enim peruenuste magna pocula quidam nominauit. Bibitque dextrē ex phiala. Postea duos dormitasse inquit, cum prius dormiuisset Aristophanes: atque die iam illucescente Agathonem & Socratem cum illos sopitos reliquissent, surrexisse, ac in Lyceum esse profectos: licet in Homeri *Lestrygonas* dicat Herodicus:

Hic infamnis homo portauit præmia bina.

Omnis præterea conuiuiarum congregatio sui ipsius causam in deorum honorem antiquitus referebat, ex quo effectum est ut illis etiam coronis, hymnis, & odibus vterentur, quibus dii ipsi maxime delectabantur. Neque seruus ullus admittebatur qui ministraret, sed liberorum virorum pueri vinum infundunt, veluti Menelai filius, & sponsus, qui in ipsis nuptiis aderat. At apud bonam Sappho Mercurius vinum fundit, atque ij qui cœnant per diem tunc etiam discedebant. In nonnullis autem Persarum conuiujs de summa rei totius consultabatur, sicut in eo Agamemnonis quod sit in exercitu. Symposium Alcinoi, in quo Vlyssis sermo intenditur:

Certe ego non dicam quidquam iucundius esse,

Quàm cum letitia capimur, pulsique dolore

Coniuncte accipiunt iucunda per atria cantum.

Peregrinum excipit, cum & ipsi Phæaces deliciis sint dediti: quod tamen cum philosophorum conuiujs si quis comperet, magis ornatum facile inuenire poterit: nam & hilaritatem & iocum honestationis hoc habere reperiet. Post certamen enim exercitationis cantor fabulam quandam risu permistam de Martis amore canit: atque in proco- rum interitum de consilijs Vlyssis, veluti Vulcano & Cyllopodione Martem robustissimum debellante. Sedebant eo tempore cœnantes, quare Homerus multis in locis scripsit:

Inde thronos sedere super, sedesque paratas.

Solus enim thronus liberorum est cathedra cum suppedaneo, quod scabellum vocant, inde thronum ipsum nominarunt sedendi gratia, quod in sedendi vsum statuerunt sicut Philetas; sedere humi sub platano. At sedes magis sumptuosum ad discumbendum parata est, curtus au-

C

D

tem

A tem his omnibus est frugaliior, quare Vlyssi qui mendicus esse videbatur, currum vilem inquit supponens, mensamque exiguam. At crateres, sicut nomen ipsum significat, misti ipsis assistebant, ex quibus pueri ministrantes semper plenum poculum viris dignissimis præstantibusque adferbant, reliquis verò ex æquo distribuebant. Vnde effectum est ut ad Idomeneum dixerit Agamemnon:

Vt mihi plena tibi semper stant pocula, possis

Quo bibere ut mens ipsa iubet.

Præbibeant vicissim, non sicut nos solemus, (hoc enim prius ebibere est) sed scyphum plenum.

Crateras vino hinc impleus excepit Achillem.

Quoties etiam cibum fumerent, iam diximus antea, quòd tria erant ciborum tempora, quòdque aliquando quidem cœna, aliquando prandium vocaretur. Rident mihi sanè videntur ij, qui quater antiquos comedisse arbitrati sunt, quandoquidem inquit poeta, tu venias ad crepusculum ientatus. Illud interim non animaduertentes, quòd crepusculum expectans dixit. Neque tamen est quisquam qui aliquem ter cibum sumentem apud poetam possit offendere, quare aberrarunt ij qui verus huiusmodi postea apposuerunt.

Apposuit pudibunda ferens cellaria panem,

Atque epulas multas: rebus presentibus illos

Excipiens, lances oneratas carnis ipse

Diuisor tulit.

Nam si epulas proma apposuit, manifestum est quòd non oportebat diuisorem carnis reliquias afferre, quare distichum illud sufficit. Cum post cœnam discederent, mos erat ut mensæ auferrentur, velut apud procos & Phæaces intueri licet, de quibus hæc ita scripsit, Serui autem abstulerunt arma conuiujs. Patet quòd vasa sunt, nam ex armis, ea quæ tegunt velut thorax, tibialia, reliquaque huiusmodi, arma appellare consueuerunt, quasi corporis partes protegant. Ex domibus Heroicis ea quæ sunt sublimiores Homerus palatia appellare consuevit, aut atria, aut tentoria: iuniores verò cœnacula, viriliumque conuiuiorum locum dicendum arbitrantur.

De Antiocho insano vocato, deque illius pompa. CAP. IIII. C

Quo pacto viri amici conuiuium illud quod Antiochus celeberrimus vocatus, at ob res gestas, insanus deinde dictus, parauit, appellare possumus? Erat autem hic vnus ex Syriæ Regibus post Seleucum, de quo hæc à Polybio scribuntur: tanquam aulam effugeret vbiunque locorum in ciuitate seruos cōsequeretur, secundus vel tertius inter eos conspiciebatur, atque in argenti aurive officinis sapius de arte differens vnā cum tornatoribus alijsq; artificibus cōprehendebatur. Postea versabatur cum viris popularibus nullo habito delectu, quicumque ei contigisset, atque cum vilissimis peregrinis bibere consueuerat. Huc accedit quòd cum iuuenes aliquos simul conuiuantibus audiret, nulla obseruata opportunitate accedebat cum fictili & symphonia, lasciuens, ita vt multi, ob non speratum illius aduentum aufugerent. Sæpe Regia etiam veste deposita, lacernaque assumpta forum circumibat populi gratiam aucupatus, atque hos quidem dextra apprehendens, illos autem complectens, vt sibi suffragia donarent, precabatur. Sapius insuper Aedilis fiebat, sapius velut Tribunus plebis. Vbi verò principatum est consecutus, atque in eburnea sede Romanorum more constitutus est, ea audiebat commercia quæ spectabant ad forum, multaque cum promptè tum studiose diiudicabat. Quare complures ex probis hominibus in paupertatem redegit, vnde effectum est vt alij eum probum, alij insanum esse arbitrarentur. Erat enim, quod ad donatiua spectat, stulto simillimus: his siquidem astragalos dorcadeos, illis palmæ fructum, aliis aurum donabat, nonnullis, quos nunquam antea viderat, obuius factus improuisa munera largiebatur. In sacrificiis quæ ciuitatum causa in honorem Deorum celebrabantur, omnes qui ante ipsum regnauerant magnificentia longe superauit, quod vel ex Olympio Ioue, qui extat apud Athenienses, & ex statuus quæ sunt in Delo circa aram, facile quispiam coniectari possit. Lauabatur in balneis popularibus, ac quando maximè balnea viris popularibus essent plena, preciosissimis fictilibus vnguentorum plenis sibi allatis. Hic ad dicentem quendam beari estis vos

ò Re-

A ð Reges, qui his vnguētis vtimini & suauissimè oletis, nihil quidem respōdit, sed vbi ille postea lauabatur ingressus, maximum fictile preciosissimo vnguento plenum, quòd Stracte nominatur, in caput ei profundi iussit, ita vt omnes surgentes in vnguento conuoluti lauarentur, cadantésque ob illius tenacitatem risum concitarent, sicut & ipse Rex. Hic idem cum Pauli Aemilij Romanorum ducis certamina in Macedonia absoluta fuisse audiuisset, ac veller largitionis magnificentia Paulum superare, legato speculatorésque in ciuitates misit, qui ea certamina nunciarent, quæ ab ipso honorem Daphnes essent facienda: ita vt multum studium per vniuersam Græciā ad eum eundi concitaretur cuius triumphus congregationisq; principium huiusmodi esse statuit. Præcedebant quidam hamatis thoracibus Romanorum ritu armati, virorum forem ætatis attingentium quinque millia. Post hos sequebatur Mysorum quinque millia continuo, Cilicūque tria millia aureas coronas habentium, & in morem velitum armatorum, Thracum tria millia, Galatarum quinque millia, quorum alij scuta argentea gestabant, quos duceta & quadraginta monomachorum paria subsequebantur. Aderant his à tergo mille Pisæi equites, vrbanoꝝque tria millia quorum plurimi coronas aureasq; phialas, alij phaleras argenteas habebant. Erant post hos ij qui socij equites dicuntur, quī erant circiter mille, omnésque aureas phaleras habebant, Adiungebatur his ea acies, quæ socia nuncupatur, nihilq; multitudinem vel ornamento inferior. Post hanc mille extraordinarij milites: vltimus erat catafractorum equitum ordo, qui ob homines equosque armis coopertos ita merito appellatur, erant & hi mille supra quingentos, omnes isti prædicti purpurea habebant super indumenta, multi etiam auro intexa & belluata. Currus sex equis tracti centum aderant, quadrigæ quadraginta. Erat præterea elephantorum currus & biga. Singulatim verò triginta & sex elephantés sine ordine subsequebantur. At reliquam pompam dicere nimis arduum esset, quare satis erit hæc omnia per capita enarrasse. Imberbes circiter octingenti coronas aureas habentes præcedebant, boues circiter mille pingues, sacrificiisque præfecti trecenti ferè. Elephantorum dentes octingenti. Imaginum autem multitudi-

nem difficillimum est omnino percurrere, omnium siquidem Deorum qui sunt apud homines nominati, vel esse in rerum natura cententur. dæmonumque ac Heroum Idola, hæc quidem aurata, illa verò vestibus auratis induta, exposita fuerunt: quibus omnibus fabulæ conuenientes secundum traditas historias in magnificis apparatus adiacebant. Sequebatur hæc diei, noctisque imago, terræ, cæli, auroræ, & meridiei. At vasorum aureorum argenteorumque quanta esset copia, sic animo quispiam complecti posset. Mille pueri vnus amicorum Dionytij, qui epistolas conscripsit vasa argentea habentes, processerunt in pompam, inter quæ nullum erat vas minoris ponderis quam mille drachmarum. Accesserunt & sexcenti pueri Regij aurea vasa habentes, mulieres postea ducentæ feræ vnguentis ex peluibus aureis aspergebant, post quas mulieres octuaginta in sellis aureos pedes habentibus vehebantur, atque in argenteos pedes habentibus quingentæ sedentes, quæ sumptuosissimè fuerant paratæ: & profecto quæ illius pompæ sunt clarissima ea fuerunt huiusmodi. Absolutis autem certaminibus, duellis, & venationibus intra triginta dierum spatium, quibus spectacula hæc attribuit, per quinque dies primos, omnes in Gymnasio ex aureis peluibus vnguento crocino perungebantur, quæ quidem erant quindécim, æquæque pars ex nardo & cinamomo. Simili ratione autem & sequentibus diebus telinum, amaracinum, liliacumque habuerunt, quæ omnia suavitate odoris inter se differebant. Sternebantur in conuiuium sæpe mille triclinia: quæ tamen ad mille ducentorumque numerum cum magnificentissimo apparatu accedebant: rerumque ipsarum conatus per Regem ipsum fiebat: qui cum coquum haberet frugi per pompam ipsam percurrerebat, hos quidem iubent præcedere, illos autem se firmare. Inter potandum etiam ipse in introitu consistens alios introducebat, alios faciebat discumbere. Seruos præterea cibos ferentes ipse inducebat: atque circumiens hic quidem accumbebat, ibi verò sedebat. Deinde poculum aut frustum panis aliquando deponens, confurgebat atque exiliebat, conuiuiumque circuibat rectus propinationes ab aliis aliquando excipiens, cum festiuis ludens narratiuiculis. Sed cum in longum spatium se conuiuium prorogasset, multique iam secessissent

A cessissent, Rex totus coopertus illatus est à mimis, atque veluti minorum alicuius esset in terra depositus fuit: symphonia postea aduocata exiliis tripudiabat, vnaque cum morionibus respondebat, ita vt omnes pudore correpti aufererent. Hæc omnia ita gesta fuerunt, ex quo res nonnullas Aegyptias sibi vendicauit, cum Regi Philo matri puero adhuc fœdus violasset, nonnullas amicis conferentibus multas etiam res sacras è templis diripiisset.

De pompa Ptolomæi Philadelphæ. CAP. V.

B CVM admirarentur conuiuæ Regis ipsius mentem, quod non celebris, at infanus potius esset, addidit Masurius eam pompam, quæ in Alexandria ab optimo Rege Ptolomæo Philadelpho facta fuit, Callixenum Rhodium libro quarto Alexandriæ narraffe, qui hunc in modum scripsit: Prius quam incipiam in prima portu præparatam scenam, sine militum, artificum, peregrinorumque numero declarabo: nam & insignis admodum scena, quæque digna sit vt audiatur facta est: cuius ea erat amplitudo vt centum & triginta choros in circulum caperet, atque apparatus habebat huiusmodi. Lignæ columnæ quinque in singulis lateribus longitudinis quinquaginta cubitorum constituiebantur: in altitudinem, at vno cubito minores positæ sunt in latitudinem. Supra has epistylum quadratum aptabatur, quod vniuersum loci conuiuij tectum fulciebat: atque ipsum tectum croceo colore rinctum in circulumque dealbatum extendebatur. In vtraque verò parte trabes ligneas semialbas habebat turræ perasmatibus complexas, quarum per medium pista laquearia extensa erant. Ex columnis, quatuor palmarum arboribus erant similes, at quæ erant in medio tyri speciem præ se ferebant: quarum peristylus exterior tyrix efficiebatur: quæ in tribus lateribus tectum habebat cameratum, vbi discumbentium ordinem esse accidebat. Huius pars intima purpureis auleis intexebatur, at in locis intermediis ferarum pelles & ob varietatem, & ob magnitudinè admirandè suspendebantur. Locum autem qui erat sub dio quique scenam complectebatur, ramis & lauri & myrti erat intextus: atque pavimentum variis multiplicibusque floribus erat conspersum. Aegyptus

prus enim & ob aëris temperiem, & ob colentium hortos
 industriam, ea quæ in aliis regionibus rara videntur, plu-
 rima & semper producit: ac neque rosæ, aut albæ violæ,
 aliudve florum genus ibi deesse facile consuevit. Quare
 cum per mediam hyemem aliquod sit conuiuium, admi-
 rabile spectaculum peregrinis apparet. Quæ enim in vnam
 coronam non facile inuenirentur in alia ciuitate, hæc in
 accumbentis multitudinis coronas facile suppeditantur,
 fulim inquam flores per scenæ pauimentum erant con-
 spersi, diuini cuiuspiam prati vt verè loquar aspectum re-
 ferentis. Centum marmorea animalia egregiorum arti-
 ficium in scenæ porticibus erant posita, at in locis interme-
 diis lances Sicyoniorum pictorum. Ex opposito verò pi-
 cturæ eximie, variæq; saga auro intexta, & vestes pulcher-
 rimæ, quarum aliæ Regum imagines habebant intextas,
 aliæ fabulosas habebant dispositiones. Supra hæc aurea
 argenteaque scuta vicissim erant disposita: at in his locis
 quæ erant istis superiores, antra quædam magnitudinis octo
 cubitorum conspiciantur, in longitudinem quidem sex
 ex vtroque latere, at quatuor in latitudinem. Aderant & op-
 posita inter se comicorum, tragicorum, satyricorumque
 symposia, quæ verum habebant vestimentum, quibus aurea
 pocula adiacebant. In antrorum medio Nymphæ erant
 posite, inter quas erant tripodes aurei Delphici fulcra ha-
 bentes. In altissimo laquearis loco aquilæ aureæ in faciem
 inter se conuersæ aderant, quarum magnitudo erat quin-
 decim cubitorum. Dispositi erant præterea aurei lecti, pe-
 des in sphingum effigiem formatos habentes centum in
 binis lateribus: aspectus autem qui prior occurrebat aper-
 tus relinquebatur. Substernebatur his purpurei tapetes vil-
 losi ex vtraque parte in primo pauimento, aderant etiam
 peristromata picturata, egregieque laborata. Atque pertene-
 nes Persici panniculi locum qui erat medius inter pedes
 cooperiebant, qui exquisitam lineamentorum seriem in-
 textorum animalium continebant. Appositi erant insuper
 aurei tripodes numero ducenti accumbentibus, ita vt duo
 singulis thoris in sellulis argenteis adessent. Ex postremis
 autem partibus centum pelues argenteæ ad aspectum posi-
 tæ fuerant, totidemque gutturnia. Aderat & alius thorus ex
 opposito ad calices deponendos, & pocula, reliquaque quæ
 ad

A ad vsum præparationemque requirebatur paratus. Quæ
 omnia aurea, argentea, miræque arte composita erant. Sed
 horum omnium particulatim apparatus, genusque recen-
 sere, res quæ longo sanè tempore indigeret, mihi videba-
 tur. Ponderis autem magnitudo, ad decem millia talentor-
 um argenti, vniuersi apparatus accedebat. Sed quando ad
 scenæ opificium accessimus, totius etiam reliquæ pompæ
 declarationem aggrediamur. Quæ ducebatur per ciuitatis
 spatium, prima Luciferi imago incedebat, atque ipsa pom-
 pa principium eo tempore sumebat, quo stella prædicta ap-
 parere incipit. Quam sequebatur ea quæ nomen à paren-
 tibus Regum obtinuit. Post has omnium Deorum imagi-
 nes quæ proprium, singularumque historiis conuenientem
 habebant apparatus. Vltimæ esse contigit Vesperis ima-
 gini, cum tempus in eam horam rem perduxisset: quare
 si quis earum rerum singulas partes percurrere cupiat, scri-
 pta quinquennalia capiens illa videat. In pompa verò Dio-
 nysia Sileni alij purpureis amiculis præibant, alij pur-
 pureis superindumentis induti, multitudinemque summo-
 nebant. Succedebant his Satyri in singulis paribus spatii
 viginti aureas lampades in hederarum folia incisâ ferent-
 es. Post hos Victoræ aureas alas habentes collocaban-
 tur, ferebantque sex cubitorum thuribula aureis hederæ:
 eis columellis ornata, quæ vestibis variis animalibus
 intextis erant indutæ, atque multum ornatum aureum
 se circum composuerant. Has sexcubitalis ara duplex, he-
 deræque ramis auratis ornata sequebatur, viteam cor-
 onam auream mitris semialbis coplexam habens, quam
 centum & viginti pueri sagulis purpureis induti, thuris-
 que, myrrham, & crocum in aureis mazonomis ferentes com-
 mitabantur. Post hos quadraginta erant Satyri, quadra-
 ginta aureis coronis in hederarum formam elaboratis cor-
 onati. Quorum corpora aliorum quidem Conchylio,
 aliorum autem minio, aliisque coloribus picta fuerant. Fe-
 rebant hi coronam præterea auream ex vite & auro labo-
 ratam, quos Sileni duo clamyde purpureâ induti, crepidi-
 que; albis sequebantur: horum alter petasum & aureû ca-
 ducentum, alter lituum habebat. Medius inter hos vir qua-
 tuor cubitis etiam maior tragico ornatu ac persona in-
 cedebat, qui aureum Amalthææ cornu ferens Annus vocabatur

Cur. Hæc mulier formosissima eiudè magnitudinis multo auro, mundòque muliebri ornata succedebat: altera manuum coronam Persæ ferens, altera palmæ ramum, quæ appellabatur quinquennium. Subsequebantur hanc Horæ quatuor ornatæ, duòque vasa hederacea aurea sex cubitorum, atque inter hæc ara quadrata aurea, rursusque Satyri coronas hederaceas aureas habentes, vestesque purpureas circumiectas, quorum alij aureum gutturnium, alij carchesium ferebant. Hos Philiscus poëta Dionysij sacerdos, omnesque Dionysij artifices, sequebantur: tum ferebantur Delphici tripodas qui essent eorum præmia qui arhetarum impensas suppeditaient, quorum quidem novem cubitorum altitudinis, at virorum duodecim. Currus postea quatuor rotarum quatuordecim cubitorum, habens latitudinem octo, qui à centum & octoginta viris trahebatur, super quem Dionysij erat imago decem cubitorum libans ex auro carchesio, sagum habens purpureum vsque ad talos, atque in ipso crocotam pellucidam, circumierat autem vestem purpuream, auroque variegatam. His crater aureus Laconicus metretarum quindecim capax propinquus iacebat, tripòsque aureus, super quo aderat aurea acerra, duæque phialæ aureæ plenæ croci & cassæ. Circumponebatur illi vmbraculum hederæ, vite, reliquisque arboribus ornatum, cui coronæ, vittæ, thyrsi, tympana, mitræ, & comicæ, tragicæque, ac Satyrice personæ appendebantur. At in ipso curru sacerdotes erant, & sacrificantes fœminæ, Persæque, cerimonix, varij thias, queque vannos ferrent. sequebantur hæc pugnaces fœminæ, quæ mimallones dicebantur, & bassaræ, & Lydæ sparsis capillis, atque aliæ serpentibus, aliæ smilace, pampinis & hederæ coronatæ. Habebant in manibus hæ enchiridia, ille serpentes. Currus deinde quatuor rotarum latitudinis octo cubitorum à viris sexaginta trahebatur, in quo Nyssæ imago octo cubitorum erat, quæ taphno sago & auro inextro induta sedebat, ac amiculo Laconico vestiebatur. Surgebat arte quadam hæc statua nullo ei manum porrigente, postea lac ex aurea phiala libans rursus considerat. Tenebat in sinistra manu thyrsum mittis coronatum, atque ipsa hederaceo auro coronabatur, racemisque sumptuosissimis lapillis ornatis. Aderat etiam vmbraculum, atque in quatuor angulis

A angulis ipsius currus lampades erant inauratæ. Sequebatur alius currus, quatuor rotarum vix plenus, cuius longitudo erat cubitorum viginti quatuor, latitudo quindecim. Pessundabant vnà Satyri sexaginta, cantum epileptium ad tibiam canentes, inter quos erat Silenus, atque per totum iter mustum in terram defluebat. Ductus fuit deinde currus totidem rotarum, cuius longitudo erat cubitorum viginti quinque, latitudo quatuordecim, quem viri sexcenti trahebant, super quo vtris erat capax triu millium metretarum ex pardorum pellibus confusus, fluebat & hoc vinum per totam viam paulatim dimissum. Hunc currum Satyri Silenique centum & viginti coronati sequebantur, quorum hi gutturnia, illi phialas, alij pocula Thericæ magna, omnia tamen aurea gestabant. Continuato ordine crater argenteus sexcentarum metretarum capax in curru quatuor rotarum à sexcentis viris tracto subsequebatur, qui sub labris & auribus ac base animalia torno laborata habebat, atque coronabatur auro per medium gemmato. Portabantur posthæc duo calices argentei duodecim cubitorum, quorum ad sex cubitos erat altitudo, qui pinnacula in superiore parte, & in aluo in circumulum habebant, in pedibus tria animalia: semicubitalia verò & cubitalia multitudine complura. Pelues decem prægrandes, & duodecim crateres, quorum maiores metretas triginta, minores quinque, continebant. Lebetes sex, monticuli viginti & quatuor in quinque thecis, duo argenteæ torcularia, in quibus viginti quatuor erant dolia, mensa duodecim cubitorum tota ex argento, aliæque sex cubitorum triginta. Accedebant his quatuor tripodas, quorum vnus, cum rotus esset ex argento, circumferentia sexdecim cubitorum spatium amplectebatur, at reliqui tres minores variis gemmis per medium erant distincti. Allati fuerunt post hos Delphici tripodas argentei numero octoginta multò prædictis minores, quorum anguli erant quadrati, hydria viginti & sex, amphoræ Panathenicae sexdecim, vasa refrigerando apta centum & sexaginta, inter quæ maximum metretarum sex minimum duarum erat capax: quæ omnia erant argentea. Succedebant his illi, qui aurea vasa gestabant crateres quatuor Laconicos viteis coronis gerentes, aliisque quatuor metretarum capaces, duo erant Corinthia-

ca arte laborati, qui eximia superimposita animalia tor-
no formata habebant, atque in collo & in ventre sculptu-
ras præclare factas, quorum singuli metretas octo conti-
nebant, atque erant in arculis. Aderat & torcular, in quo
decem erant dolia, peluésque duæ, quarum vtraque metre-
tas quinque capiebat, duoque pocula duarum metretarum
capacia. Refrigeratoria vasa viginti & duo, quorum maxi-
mum triginta metretas, at minimum vnam capiebat. Pro-
cesserunt in pompam & tripodes aurei quatuor magni, va-
sorúmque aureorum arca aurea decem cubitorum multis
lapillis distincta, quæ altitudinem habebat sex graduum,
in quibus & animalia complura quatuor palmarum erant
mira quadam arte laborata, duoque calices, & duo vi-
trei inaurati. Duæ aureæ arcæ quatuor cubitorum, aliæ
tres minores. Hydriæ duodecim, ara tricubitalis, mazo-
nomiæ viginti & quinque. Incedebant post hæc pueri mil-
le & sexcenti sagulis albis induti, quorum alij hedera,
alij pino erant coronati. Ducenti eorum & quinquagin-
ta choas habebant aureas, quadringentique argenteas. Alij
trecenti & viginti vasa refrigeratoria aurea portabant, alij
argentea. Post quos alij pueri fictilia gestabant ad re-
rum dulcium usum, quorum viginti erant aurea, quin-
quaginta argentea, & treceta inusta variis coloribus picta.
Postea cum mista fuissent in hydriis & vasis, omnes qui
erant in stadio dulcedine capti sunt. Post hæc huiusmodi
mensas quatuor cubitorum cõnumerat, super quibus multa
erant consideratione digna, multaque spectacula mag-
nificè laborata ferebantur, inter quæ Semeles erat thal-
lamus, in quo quidam erant sagulis auro lapillisque præ-
tiosissimis intextis induti. Nec profectò dignum visum
est, vt currum quatuor rotarum silentio prætereamus, cui-
us longitudo erat duorum & viginti cubitorum, latitudo
quatuordecim, atque à viris quingentis trahebatur: in quo
erat antrum eximie profunditatis hedera & minio orna-
tum, ex quo columbæ, palubæ, & turtures corymbis pedes
vincios habentes per totam viam euolabant, vt facile ab iis
qui spectabant, caperentur. Scaturiebant ex ipso bine scatu
rigines, hæc aque, illa vini: omnesq; Nymphæ, quæ circun-
stabant, coronas habebant aureas. Tenebat Mercurius au-
reum caduceum, vestesq; habebat magnificas. At in alio cur-
ru

A ru qui Dionysij peregrinationem ex India continebat, erat
Dionysius duodecim cubitorum, qui veste purpurea indu-
tus super elephanto confidebat, coronamque habebat ex
hedera & pampinis auream: cuius in manu hasta aurea vi-
teis frondibus vestita posita fuerat, subligabanturque au-
rea calciamenta. In collo autem ipse elephantus Satyrus
quindecim cubitorum aurea pini corona coronatus, confi-
debat, dextraque manu aureo capræ cornu significabat.
Elephas ipse ornamentum habebat aureum, coronamque
auream hederaceam circa collum: hunc puellæ quingentæ
purpureis vestibus auróque præinctæ sequebantur. Coro-
nabantur primæ centum & viginti aureis pineis coronis,
quas Satyri centum & viginti sequebantur, alij quidem ar-
genteum, alij autem aureum armorum apparatus habentes.
His quinque asinorum ala succedebant, super quibus
Satyri erant coronati, & Sileni. Ex asinis alij argenteos
frontis apparatus, ornatumque habebant, alij aureos. Se-
quebantur hos elephantum currus viginti & quatuor, bi-
gæq; hircorum sexaginta, aprorum duodecim, orygmum sep-
tem, bubalorum quindecim, strutorum bigæ octo, ceruo-
rum septem, asinorum agrestium bigæ quatuor, quatuorq;
currus, in quibus aurigarum sagula petalosq; habentes pue-
ruli incedebant, iuxta quos alij rursus pueri paruis peltis,
hastisque frondibus vestitis ornati, tum vestibus aureis in-
duti sequebantur: coronabantur pueruli aurigæ, pino, at
pueri sequentes, hedera. Aderat camelorum bigæ tres ex
vtraque parte, quas plaustra à mulis tracta sequebantur
scenas barbaricas habentia, quibus Indæ mulieres, & aliæ
velut captivæ ornatae, vehebantur. At cameli trecentas thur-
ris minas ferebant, croci autem, & casia, cinamomi, iridis,
aliorumque aromatum ducentas. His coniungebantur sa-
tellites Aethiopes, ex quibus alij sexcentos dentes ferebant,
alij tria millia truncorum ebeni, alij sexaginta crateres au-
reos & argenteos, refrigerandique vasa aurea. Processerunt
in pompam post hos duo venatores auratas hastas habentes,
atque canes quadringentos vltra duo millia post se ha-
bebant, quorum alij erant indi, alij Hyrcani, aut Molossi,
aliorumque generum complurium. Viri postea centum &
quinquaginta accedebant arbores ferentes, quibus ferarum
auiumque multiplicium genus suspendebatur. Portabatur

in caueis etiam pſitacci complures. Atque cum alia multa, tum animalium greges ſimul connumerauit. Oues Aethiopicas centum & triginta, trecentas Arabicas, Euboicas viginti, viginti & ſex boues Indicos alba membra habentes, octo Aethiopicos, quos vna alba vrsa ſequebatur. Quatuor pardales, ſexdecimque aderant pantheræ, quatuor paruz lynces, vſi tres, vna camelopardalis vnusque Aethiopicus Rhinoceros. In curru poſtea quatuor rotarum Dionyſius erat, qui ad aram Rheæ confugerat, vbi eum Iuno infectabatur, habebátque auream coronam: cui Priapus auro hederaceo coronatus aſſiſtebat. Iunonis autem imago coronam habebat auream. Alexandri dein- de ac Ptolemæi ſtatuz hederaceis coronis aurcis coronabantur. At Virtutis ſimulachrum quod erat Ptolemæo propinquum coronam auream habebat in oliuz folia inciſam. Aderat illis Priapus coronam habens hederaceam auream. Corinthus ciuitas Ptolemæo aſſiſtebat aureo diademate coronata, quibus omnibus calix rerum aurearum plenus adiacebat, craterque aureus quinque metretarum capax. Hunc currum mulieres mundum muliebrem, ſumptuoſasque veſtes habentes, ſequebantur, quæ nominabantur ciuitates in Ionia & reliqua Græcia exiſtentes, quæq; in Aſia & inſulis conditæ ſub Perſarum Imperium deuenerunt, quæ omnes aureas coronas geſtabant. In alio curru thyriſus aureus nonaginta cubitorum ferebatur, & haſta argentea cubitorum ſexaginta. In alio curru Phalſus aureus pictus, atque coronis aurcis ligatus cubitorum centum & viginti, cuius in ſumma parte ſtella aurea collocabatur, cuius erat ambitus ſexcubitalis. Sed cum multa variâque in his pompis ſint connumerata, ea ſolum elegimus in quibus aurum erat & argentum, cum multa tamen eſſent & alia digna quæ audiantur: ferarum ſcilicet equorumque multitudo, & leones viginti & quatuor prægrandes. Aderant & alij curruſ non Regum ſolum imagines ferentes, ſed Deorum etiam complures. Poſt quæ virorum ſexcentorum chorus in pompam procedebat, inter quos trecenti cithariſtæ coronas totasque citharas inauratas habentes canebant. His taurorum vnicolorum duo miſſia cornibus auratis, aurea frontis ornamenta, coronasque tranſuerſe & monilia ac ægidas ante pectus habentium,

A benti um, ſucceſſerunt, quæ omnia erant aurea. Poſt res huiusmodi Iouis aliorumque deorum complurium pompa ducebatur, atque in primis Alexandri, qui in curru vectorum elephantorum aureus vehebatur habens ex vtraque parte Victoriæ & Palladem. Proceſſerunt in pompam multi throni ex auro facti & ebore, quorum in vno aurea corona iacebat, in alio cornu aureum, in alio aurea corona, in alio cornu totum ex auro. In throno autem Ptolemæi Seruatoris corona poſita erat ex decem millibus nummorum aureorum facta. Thuribula præterea trecenta & quinquaginta aurea, aræq; inauratæ, & coronis aureis ornatæ proceſſerunt, in vna quarum faces quatuor decem cubitorum erant infixæ, Acceſſerunt etiam craticulæ duodecim inauratæ, quarum hæc duodecim cubitorum habebat menſarum, at quadraginta altitudinem, altera verò quindecim cubitorum. Secuti ſunt nouem aurei tripodes Delphici quatuor cubitorum, aliique octo cubitorum ſex, ac alius triginta cubitorum, in quo aurea erant animalia quinque cubitorum, coronaque vitea in circulo aurea. Acceſſerunt & ſeptem palmæ inauratæ octo cubitorum, caduceusque inauratus cubitorum quadraginta & quinque, fulmenque auratum quadraginta cubitorum, atque templum præterea auratum cuius erat circumferentia cubitorum totidem. Et bicorne adhæc cubitorum octo, multaque animalium inauratorum multitudo in pompam proceſſit, quorum plurima erant cubitorum duodecim, ſeræque eximiæ magnitudinis. Aquilæ inſuper viginti cubitalis magnitudinis, coronæq; aureæ ducentæ ſupra tria miſſia, tum alia myſtica cubitorum octoginta aureæq; & pretioſis lapillis diſtincta, quæ circum Berenices ianuam ponebatur. Simul autem aderat ſcutum aureum. Scuta ſunt & aureæ coronæ cõplures, quas puellæ ſumptuoſe ornatæ gerebant, quarum vna bicubitalis erat altitudinis, atq; ſexdecim cubitorum habebat ambitum. Proceſſit & thorax aureus duodecim cubitorum, atq; alius decem & octo argenteus, qui duo fulmina aurea habebat duodecim cubitorum, coronamq; querneam lapillis ornatam: aurea ſcuta viginti. Arma aderant ſexaginta & quatuor aurea, tibi- alia duo cubitalia aurea, duodecim aureæ pelues, phialæ numero multæ, cyathi triginta & ſex: vaſa vnquentis apta

magna decem, hydriæ duodecim, mazonomi quinquaginta, variæ mensæ, calices aurei quinque, cornu totum aureum cubitorum triginta, quæ res erant aureæ, extra ea quæ ferri in Dionysij pompa consueuerant. Postea rerum argentearum plaustra trecenta, vigintique aurearum, ac aromatum octingenta. Inter omnia peditatus equitatusque omnis mirum in modum armati in pompam incesserunt, erant enim peditum quinquaginta & septem millia supra sexcentos, equitum autem viginti tria millia & ducenti, qui omnes ea veste quæ maximè singulis ex more patrio conueniebat, induti in pompam accesserunt: iis etiam armis armati quæ apta visa essent. Extra quæ & alia arma habebant, aliæque complura adiacebant, quorum numerus non facile scriptis complecti posset, quamuis Callixenus ipsum comprehendat. In ipso certamine viginti aureis coronis coronati fuerunt: inter quos primus Ptolemæus & Berenice viginti tribus in aureis curribus & in memoribus Dodones. Absumpta fuerunt autem talentorum duo millia, ducentaque & triginta nouem, minæ quinquaginta, quæ omnia ab œconomis numerata sunt ex coronantium, priusquam venirent spectacula. Philadelphus ipsorum filius viginti aureis, duabus quidem in aureis curribus, in columnis autem vna sexcubitali, quinque cubitalibus quinque, sex quatuor cubitorum. Quodnam imperium ô conuiuæ sic vnquam fuit auri opulentum? non Persarum profectò regnum, vel Babylonia, quæ metalla effodit, aut auro non immitit, habensque Pæctolium, qui auream arenam producat. Solus siquidem auro fluens verè appellatur Nilus. Qui cum fructus vberimos ferat, tum aurum etiam purum gignit sine periculo laboratum: ita vt omnibus hominibus instar Triptolemi sufficiat, quippe quod etiam per vniuersum terrarum orbem mittatur: quare & Byzantius poeta Parmeno cognominatus ad ipsum, Aegyptie iupiter inquit Nile. Manifestum est autem quod multos Reges opulentia Philadelphus superauit, atque omnium apparatus, vt superbe conficerentur, maximè fuit studiosus, ita vt multitudine etiam nauium omnes alios antecelleret: omnia siquidem maxima nauigia apud illum reperiebantur. Trigintiremes, naues quidem duæ, at vna vigintiremis, & deciremes quatuor, duodeciremes duæ, vndeciremes

quat

A quatuordecim, nouiremes triginta, septiremes triginta & septem, sexremes quinq;, quinq;remes decem & septem, at à triremi vsque ad sesquialteram proportionem habentes, harum duplex erat numerus. Eæ autem naues quæ in insulas, aliàsque ciuitates quibus imperabat, & in Lyciam missæ fuerunt, trium millium numerum superabant. De librorum præterea multitudine, de bibliothecis congregatis, de apparatu eo, qui fiebat in Museum, quid opus est recensere? sed quando in nauigiorum apparatus metitione incidimus, agite aliquid etiam de nauibus dicamus.

De nauē Philopatris.

C A P. V I.

B Digna sunt profectò vt audiantur & ea nauigia, quæ à Philopatre Rege parata fuerunt, de quibus libro primo rerum Alexandrinarum his verbis meminit Callixenus; Nauem quadragintiremem longitudinem ducentorum & octoginta cubitorum habentem, octo verò & triginta ab ingressu ad ingressum ædificauit, cuius altitudo quadraginta erat cubitorum ad ipsa vsque ora. Sed à puppis cacumine ad illius partem quæ erat in mari, cubiti quinquaginta & tres interiacebant. Habebat quatuor gubernacula triginta cubitorum, atque remos maximos remigum triginta & octo cubitorum, qui, ob plumbum quod in manubriis habebant, cum intus essent valde graues, in transis ad usum remigrandi) facile accommodabantur. Habebat hæc nauis duas proras, duas puppes, septemque ingressus: vnum quidem primum, ac ducentem, alios verò dissimulatos & obscuros, atque eorum quosdam per epotides. Tabulata duodecim capiebat, quorum vniuscuiusque mensura sexcentorum erat cubitorum: eratque concinne mirum in modum facta, atque omnis alius nauis ornatus admirabilis. Habebat enim in puppi & in prora animalia quædam cubitis duodecim haud minora, omnisque ipsius locus iniusta pictura variabatur. Deinde à remis ad carinam vsque totus locus circum folia berderacea, thyrsolesque habebat. Aderat etiam armorum ornatus permultus, qui partes illas nauis impleuerat, quæ illis indigerent. Cum verò fieret eius experientia plus tribus millibus remigum capiebat, quadringentos quidem in ministerium, at in ep-

batarum foros tria millia, quamvis centum ac quinquaginta deficerent: tum præter eos qui erant in transtris, aliam non exiguam hominum multitudinem vnâ cum commeatu. Tracta est primâ à thuribulo quodam, quod contignatione quinquaginta nauigiorum quinquerecentium compactam fuisse aiunt: atque cum tubis & clamore à multitudine iucebatur. Postea ex Phœnicia quidam vniuersam rei rationem cognouit, quippe qui vallum pari longitudine naui substituerit, quem ptope portum excavauerat, atque huic super firmo lapide ad quinque cubitos in profundum fundamenta locauerit, per quæ obliqua internodia per fossæ latitudinem continua locum quadricubitalem in profundum reliqua, impulsi, tum maris fluxum intro fluere faciēs locum excavaatum ipso mari adimpleuit, in quem nauem ab hominibus quibusuis compulsâ, quod erat apertum prius obtarans, iterum instrumētis ex eo loco aquam maris exiccavit. Quod cum factum esset firmatum fuit nauigium tuto super prædictis internodiis. Fecit Philopater fluuiale nauigium quod Thalamagus nominabatur, atque longitudinem habebat dimidij italiij, latitudinēque multo triginta cubitis ampliorem. Altitudo autem cum altitudine ipsius scenæ parum deriuit quin ad quinquaginta cubitos accederet, huius figura neque longis nauibus neque rotundis erat similis, sed & multum differebat, & ad vsum fluminis profunditas accommodabatur. Inferior enim pars plana erat & lata, ac sublimis ob amplitudinem: sed partes quæ erant in summitate illius & præcipue apud proram, facis idonee pulchræ lineæ refractione apparente, protendebantur. Habebat binas proras, binasque puppes, atque ad altitudinem vnda in fluuiio sæpius excitabatur, quia valde sublimis consistebat. Preparata erant in medio profundo illius symposiorum loca & cubicula, quæque victui forent necessaria. At circum ipsam nauem duplicia deambulatoria per tria latera conspiciabantur, quorum ambitus erat haud minor quinque iugerum spatium. Dispositio autem subterranei, loco columnis cincto erat simillima: loci superioris crypta vndequeque sapimentis, & fenestris continebatur. Prima pars per puppim ingredientibus ex opposito erat aperta, atque deambulatorium erat in circulo, cuius in ea parte quæ è regione proræ

erat

A erat opposita, vestibulum ex ebore pretiosissimâque materia confectum erat. Hoc autem tanquam proscenium transeuntibus dispositum erat opertum desuper, atque rursus similiter medium latus habebat cum reliquis partibus retro adiacens. Ianuâque quatuor valuarum in ipsum ducebat. à dextra verò & sinistra parte erant fenestræ quæ splendem lumēque intro mittebant. His enim maxima domus contrahebatur aderâque circularis locus qui lectos viginti complectebatur: cuius bona pars ex scissa cædro erat edificata, atque ex Milesia Cyparisso. Ianuæ quæ erant in circumferentia viginti ex tiliæ asseribus erant compactæ, eburneque habebant ornamenta. Clauorum ordo earum & malleorum ex ære rubro erat factus, atque ex igne ut auto obducerentur obtinuerant. Columnarum corpora erant ex Cyparisso, capita autem arte Corinthiaca laborata, ornataque: ex ebore & auro, epistylum ex auro torum, in quo cingulum erat præclarum eburnea habens animalia cubito maiora, mediocri quidem arte laborata, at sumptu tamen mirabili. Aderat insuper tectum symposij in loco perpulchrum, quadratum, ex Cyparissoque constructum, cuius ornamenta erant sculpta, auream habentia superficiem: Aderat huic loco cubiculam septiciinium, cui perangusta syrinx erat adiuncta, quæ pro latitudine fundi nauis Gynecæum capiebat, vbi locus erat symposij nonenclinium capiens, qui pro magnificentia; magno erat non absimilis, & cubiculum quinqueclinium. Atque ea quæ ad primam vsque contignationem spectant, huiusmodi apparatibus erant ornata. iis verò qui scalas prædicto cubiculo propinquas ascenderent, domus aderat quinqueclinium continens, tectumque rhombi figure simile, apud quod Veneris templum testudini simile erat erectum, in quo imago ipsius Deæ conspiciebatur marmorea: Ex opposito & alius sumptuosus symposij locus orbicularis opponebatur, cuius columnæ ex lapidibus Indicis erant erectæ, quem locum cubicula prædictorum apparatus habentia sequebantur. Procedentibus ad proram domus aderat Bacchica orbicularis quindecim thoros continens, inaurataque habens suggrundia, vsque ad circumplectens epistylum. At deæ tectum aptè erat dispositum, cuius in dextro latere antrum erat factum colorem habens lapideum, quippe

quod ex veris lapidibus, auróq; effert diligenter extractum: C erant in eo imagines affinium ipsorum Regum lapidi Lychæzo simillimæ. Aderat etiam alius symposij locus periuicundus, qui sub ipso fanè magno tecto positus erat, ac scænæ habebat serien, ita vt in hac quidem parte non esset, at per spatium quoddam arcuatè extensus longè protenderetur, in quibus spatiis purpurea aulaea inter nauigandum extendebantur. Postea locus sub dio suppositi ostij formam accipiebat, vbi tortuosa scala aderat, quæ ad secretum deambulatorium perducebat, atque locum conuiuij nouemclinium, qui Aegyptium habebat apparatus. Illæ enim, quæ ibi erant columnæ rotundæ vertebrae permutantes, confurgebant, atque hæc alba, illa nigra vicissim erant positæ. Erant & earum capita circulari figura quorum tota circumferètia rosas paulum apertis erat persimilis. Circa appellatum calathum non capreoli, neq; aspera folia, velut in Græcis ponuntur, at fluuialium locorum bacchæ videbantur, fructusq; palmarū nuper pululantium: insculpebatur aliquando & aliorum florum generæ cōplura. Id verò quod sub radice est, quod coniungenti vertebæ ad caput adiacet, quasi similè habet dispositionem ac si ex fabæ Aegyptiæ floribus & foliis sint implicite. D Aegyptij enim columnas ita facere consueuerunt, parietes albis, nigrisq; lateribus variantes. Accidit tamen aliquando vt ex petra, quæ alabastritis nominatur, id efficiant. Multa erant & alia in media naui profunditate, atque in omnibus illius partibus thalami reperiabantur. Malus erat cubitorum septuaginta, velumque byssinum habebat purpureo fune ornatum. Omnes Philadelphi Regis seruaturæ diuitiæ, ab vltimo Ptolemæo, qui bellum Gabiniacum excirauit, dissipatæ fuerunt: qui non vir fuit, sed tubicen potius & magus.

De naue Hieronis.

CAP. VIII.

DE naue autem Hieronis Syracusij, quam fecit, cuius & Archimedes Geometra procurator fuit, indignum profectò putauit verba non facere, cum præcipuè quidam Moschio commentaria ediderit, in quem nuper non sine studio incidi, sic igitur scribit hic Moschio: Admiratione dignus est Diocledes Aberites existimatus ob Elepolim, quam

A quam Demetrius ad Rhodiorum vrberem aduexit: Timæus ob pyram paratam Dionysio Siciliae tyranno: Hieronymus ob currum viros vehentem, quo Alexandri corpus portari contigit: Polycletus ob candelabrum quod Persæ operatus est: at Hieron Syracusiorum Rex, qui omnibus in rebus Romanis fuit amicus, ob rerum sacrarum exercitationumque apparatus, cuius maximè fuit studiosus. Erat & in nauibus conficiendis industrius, quippe qui & frumentaria nauigia fecerit, quorum vnus apparatus recensabo. In materiam lignorum primùm multitudo trimremium nauium sexaginta parata fuit ex Aetna, quæ operibus esset idonea. Postea quam hæc parata fuerunt, clauos, repletioniq; res aptas, tabulata, quæq; alij materiae essent vsui, ex Italia deportanda curauit, in funes autem populum albam ex Iberia, canabim & hederam ex Rhodano fluuio, aliâq; multa necessaria ex aliis locis. Conduxit & nauium magistròs, aliòsq; opifices, ex quibus omnibus, cum Archiam Corinthium præfectū operariis cōstituisset, eum promptè aggredi apparatus adhortatus est, seruiens & ipse interim interdiu. Nauis igitur dimidium intra sex mensium spatium perfectū est, semperq; tegulæ plumbeæ, ad eam partem quæ perfecta erat, adiungebantur. Erant enim, vt ministros omittam, trecenti illi artifices, qui materiam præparabant. Tum statuit vt hæc pars reliquum apparatus in mare traheret, vt ibi perficeretur: sed cum quo pacto in mare trahenda esset magno studio quæreretur, solus Archimedes mechanicus ipsam paucis instrumentis deduxit, nam primus Archimedes vitis vsum reperit, quam cum fecisset tantam nauim traxit in mare. Postea verò & reliquæ partes nauis factæ fuerūt in aliis sex mensibus, atq; tota machina æreis clauis circumsecta fuit, quorum pondus plurimorum ad decem minas accedebat, reliqui erant his sesquialteri, qui terebrarum beneficio aptabantur tabulata continentes. Cooperiebantur autè plumbeis tegulis ligno adiunctis, lintheisq; picatis. Vbi primum superficies exterior facta est, ad interioris opificium omnem operam statim conuerterunt. Erat hæc nauis, quod spectabat ad apparatus, viginti transtrorum, atque tres habebat aditus, vnus quidem ad penu, in quod descensus fiebat per multas scalas: aditus in dixtā ingredi volentibus ostendebatur, post quem

ultima erat ea aula, quæ armatis erat concessa. Aderant in medio accessu apud vtrunq; murum diatæ quatuor virorum thoros habentes numero triginta. At naucleorum diatæ quindecim thoros habebat, tresque thalamos triclinios, ex quibus is qui proræ erat propinquus, culina effiebat. Hæc omnia pavementū habebat in abaculis ex variis lapillis compositi, in quibus facta erant miro quodam artificio omnia, quæ in Iliade fabula continentur, quæ omnia in apparatus, laquearibus, & in foribus erant formata. In supremo ingressu erat exercitationis locus, de æbulatoriâq; mediocrē pro navis magnitudine habentia apparatus, in quibus multiplices erant horti mirum in modum plantationibus, fictilibus, & plumbeis vasīs, locum complectētes. Aderant & scenæ ex alba hedera & vineis, quarum radices in doliis terra repletis nutrimentum capiebant, eandemq; irrigationem, quam etiâ horti consequēbantur, quæ scenæ deambulatoria adunbrabant. Post hæc triclinium Veneris erat paratum, quod pavementū habebat ex lapidibus acharibus, aliisq; pretiosis, qui in insula reperiebantur. Parietes & lacunæ erant ex cyparisso, fores autē ex ebore & thya, quæ picturis, imaginibus, ac poculorū magnificentia egregiē erant ornata. Sequēbatur hoc quinqueclinium scholæ dicatum, quod fores & muros habebat ex buxo, atq; intus bibliothecam: in laqueare verò polum ad similitudinem illius heliotropij, quod est in Achrādina formatum. Erat & balneum triclinium quod tria vasa area igni apta habebat, peluimq; quinque; metretas capientem ex lapide Tauromenite variegatum. Aderant multi præterea thalami, & classiaris, & iis quibus curæ est ut sentina euacuetur, parati. His ita positis in vtraque parte parietum erant decem equorum stabula, in quibus equorum pabulum ponebatur, classiariorūque ac puerorum vasa collocabantur. Aderat in prora locus clausus, vbi aqua reponebatur ex asseribus, pice, & linteis factus, qui metretarum duo millia capiebat: apud quem ex plumbatura clausisq; asserebus piscina facta erat plena aqua marina, vbi multi pisces lautē nutriebantur. erant ex vtraque murorum parte conversiones apertæ, spatium mediocre habentes, in quibus lignorum loca constituta erant, clibanique, & culinæ, & molæ, aliâque ministeria complura. Atlantes sex cubita

A cubitales nauem ipsam exterius percurrēbant, qui supremos terminos triglyphūmq; deprenderant, omnes in spatia diuisi. At vniuersa navis aptis picturis erat laborata: turres octo habebat in ipsius navis angulis, duæ erant in puppe, totidēmq; in prora, aliæ in medio ipsius navis, quarum singulis duæ antennæ alligabantur, super quibus contignationes erant, per quas demittebantur lapides in adnauigantes hostes. Singulas turres quatuor iuvenes armati conscenderant, duobusque arciferi, totusque locus interior turrium lapidibus, & sagittis erat plenus. Murus autem foros propugnaculâque habens super cillibantis in nauī erat conditus, in quo lithobolus positus erat, saxa trium talentorum à se iaciens, sagittâque duodecim cubitorum, quam machinam ædificauerat Archimedes. Sagittarū autem vniuscuiusque iactus ad stadium vsque perueniebat. Post hæc foramina ex funibus crassis composita, ferreisq; vinculis suspensa. Cum tres essent mali ab vnoquoque duæ antennæ, quæ saxa gerebant, continebantur, vnde harpagones lateresque plumbei in aggrediētes hostes demittebantur. Erat & vallum ex ferro in circulo ipsius navis in eos paratum, qui nauim conarentur ascendere. Atque circum ipsam nauim coruuli ferrei, qui per instrumenta quædam demissi hostium naues detinebant, ac in vulnera conuertebant. In vtroque murorum latere iuvenes sexaginta toti armati constituebantur, atque par numerus circa malos saxiferasque antennæ. Inerant alij circa malos in æreis carchæis, atque in primo viri tres, sic vno per ordinem semper deficiente. Ad hos in sportulis compositis lapides sagittæque à pueris per trocheas in propugnacula mittebantur. Aderant & quatuor anchoræ lignæ, octoque ferreæ, ex malis autem secundus & tertius inuenti fuerant, at primus difficulter in montibus Britannia: à viro quodam subulco, quem Phileas Tauromenites mechanicus in mare deduxit. Sentina autem, quamuis exiniam haberet profunditatem, ab vno viro per colem excicabatur, quia sic Archimedes inuenerat. Nominabatur hæc navis Syracusia, quam cum Hieron emisisset, alexandriam postea vocauit. Subsequēbantur nauculæ ab ea tractæ, ac primus quidem lembus qui tria millia talentorū capiebat, qui totus erat remigibus munitus. Post hunc scaphæ nauculæque piscatoriæ

pisaroriarum mille & quingenta vehentes complures erant
 coordinatae. Aderat ultra praedictos homines turba non
 inferior, alij enim fexcenti apud proram, quae nuntia-
 bantur obseruabant. Earum iniuriarumque fierent in naui,
 nauclerus, nauis gubernator, & gubernator prorae iudices
 erant constituti, qui iuxta Syracusiorum leges iudicabant.
 Frumenti sexaginta millia in nauim congesta fuerunt,
 decem millia sictilium plenorum salsamentis Siculis, car-
 nium viginti millia talentorum, atque aliorum onerum
 viginti millia, praeter id quod aderat etiam nauigantium
 commeatus. Hieron posteaquam omnes portus cognouit,
 atque hos quidem posse nauem excipere, in illis autem
 inesse periculum, decreuit illam Ptolemaeo in Alexan-
 driam donum mittere, quandoquidem magna erat
 annonae penuria in Aegypto: sic igitur fecit, nauisque in
 Alexandriam transiit atque illuc tracta est. Hieron praeter-
 terea Archimelum epigrammatum poetam, qui epigram-
 ma in nauim scripsit, centum frumenti medimnis deco-
 rauit, quod etiam suis sumptibus misit in Piraeum. Est
 autem epigramma huiusmodi:

Quis raris eximia inuentor mortalis? eam quis

In fractis traxit fumbus in pelagus?

Qua cunei casti dolabra fecere profundum

Hoc opus? aut tabulis iuncta carina fuit?

Aetna verticibus quae aequatur, Cycladibus ue,

Quas circum Aegaei personat unda maris.

Nuri utrinque pari spatio lata, an'ne gigantes

Hoc opus in superos exposuere Deos?

Sydera contingunt carthesia: nubila magna

Thoracis triplices protinus intus habent.

Anchora iuncta pari fune est quae bina & Abydi,

Et Sesti à Xerxe iuncta fuere vada.

Insculpta & lateri declarat littora foris,

Quis valuit terra prouoluisse ratem.

Dicitur hoc Hieron, quod pinguem Graecia fructum,

Insula quod ponti munerata quaeque tulit,

Doricum, ac Siculus Rex, à Neptune per vadas

Ceruleas dubiae sit tibi cura raris.

Præterij ego libenter sacram Antigoni trirēmem, qua
 Ptolemæi duces circa Leucollam Coæ superauit, quam
 postea

A postea Apollini deposuit, cum neque tertiam partem, ne di-
 cam quartam fortasse haberet huius nauis Syracusiae vel
 Alexandrinae. Hæc non à Bœoticis quidem catalogum na-
 uium sumentes recensuimus, sed à Panegyricis pompis
 incipientes.

De scrinio vasorum.

CAP. VIII.

Sed posteaquam rursus nobis Vlpianum obiectantem
 video quid ipsum sit vasorum scrinium apud Callixe-
 num, dicimus illi quod oratio quædam de vasorum scrinio
 inscripta refertur in Lysiam rhetorem, cuius principium
 est huiusmodi: Siquidem iustum est viri iudices aut mode-
 ratum quod dixit Lysimenes. In qua procedens ait, non
 enim de ipso vasorum scrinio disceptare curauit, quod neque
 ad triginta drachmarum pretium accedit. Quod autem
 ærea esset arca declarat ita in sequentibus, cum ipsum fa-
 cere anno præterito voluerim, dedi ei in hoc vas quoddam
 athenium: est enim compositum, ac Satorum Bucephalo-
 rumque habet capita. Est & aliud eiusdem magnitudi-
 nis, siquidem idem artifex multa huiusmodi vasa similia
 inter se confecerat. In his quod vasorum scrinium æreum
 esset, aperte Lysias declarat, sicut & Callixenus lebetibus
 ipsum supponi consueuisse ostendit. Sic etiam Polemon
 scriptor libro tertio earum rerum, quas ad Adæum & An-
 tigonum scribit, ubi dispositionem Philante in porticu
 Polemarchio à Sillace Rhegino pictam percurrit, cuius
 Epicharmus meminit, ac Simonides ita scribens, Arca va-
 sorum, & in ipsa, poculum. Hegesander Delphus in inscri-
 pto statuarum imaginumque commentario Glæuci Chij
 depositum, quod erat in Delphis veluti arcam vasorum fer-
 ream fuisse scribit, Alyattique depositum: cuius mentio-
 nem facit Herodotus craterulam ipsum appellans. Atque
 hæc etiam ab Hegesandro hunc in modum scribuntur. Vidimus
 ipsum & ipsi in Delphis depositum consideratione
 dignum ut ingenue fatear, ob ea animalia quæ in illo erant
 insculpta, tum etiam ob alia animalia exigua, & pulcher-
 rimas plantas. Quæ ab Alexandrinis vasorum arca nomi-
 natur triangularis est, & in medio concava, ita ut impo-
 sicutum sictile continere valeat. Hanc pauperes ligneam ha-
 bere

bere solent , diuites autem aream vel argenteam. sed cum de arculis vasorum locuti simus , de regibus cœnarum studiois tempus est sane vt disseramus.

Antiochorum conuiuia.

CAP. IX.

Rex enim qui erat eodem nomine vocatus, quo & prædictus Antiochus, at Demetrii filius vt inquit Posidonius, cum tumultuario conuiuas interdiu excepisset, præter ea quæ erant absumpta, singulis conuiuus concessit vt cumulatè terrestrium, volatilium, aquaticorumq; animalium integras carnum partes auferrent, easque non diuisas paratas, ita vt plaustrum possent implere: magnam præterea mellitarum placentarum copiam, & coronarum ex myrrha & thure, cum aureis pileis in corymbi morem ad mensuram hominis accedentibus. Alius item Rex Antiochus cum certamina in Daphnes honorè faceret, conuiuas splendide accepit, velut ipse attestatur Posidonius: prius enim integrarum epularum munus viritum distribuit, postea viuorum animalium, anserum scilicet, leporū, & dorcadum. Dabantur & aureæ coronæ cœnantibus, argenteorumque vasorum multitudo, seruatorumque, equorum, & camelorum. Atque eum oportebat qui camelum esset ascensurus primū bibere, postea capere camelum, & astantem puerum. Hi nanque omnes qui Syriam incolunt ob vbertatem ipsius regionis, propter nullam rerum necessariorum inopiam, conuentus faciunt complures, ita vt semper potationibus indulgeant, gymnasia velut balneis videntes: pretiosaque oleo peruncti & vnguentis, in ludis literariis (sic enim communium conuiuiorum loca nominant) quasi in domibus versantes, bonam diei partem absumunt ventri inferuientes viniq; & epulis dediti, ita vt ad garrulæ hircundinis strepitum multa canentes se comparent, ac ciuitates vniuersæ resonent huiusmodi clamoribus.

De Symposio Alexandri.

CAPVT X.

LAudè magnopere viri amici symposium illud, quod ab Alexandro Syriæ Rege factum fuit, qui erat Antiochi illustris

A illustri filius suppositicius, quamobrem omnes homines odio Demetrium prosequerentur, de quo Athenæus argues noster in commentariis earum rerum, quæ ad Reges Syriæ spectant scripsit, conuiuium parauit huiusmodi: Diogenes Epicureus, qui satis idoneus erat iis sermonibus quos aggredereur, genūsq; à Seleucia Babyloniarum ducebat, à Rege aliquando exceptus fuit, quamuis Stoicis delectaretur disceptationibus. Amabat ipsum Alexāder, quamuis male viueret, essetque maledicus & inuidus, ob ridenti occasionem, quum neque ab Regibus abstineret. hic cum quidpiam à philosophia longe alienum peteret, vt vestem scilicet ferret purpuream, coronamque auream, quæ in medio virtutis faciem præ se ferat, quam sic sacerdos nominari: concessit ei coronam Rex gratificatus, quam postea ille mulieri cuidam Bacchanalia canenti donauit, cum illam amaret. Hoc cum audiisset Alexander philosophorum virorum indignum symposium congregauit, inter quos conuocauit ipsum etiam Diogenem, qui cum accessisset, vt cum corona, vesteque accumberet Rex experiuir, atque cum hic præter opportunitatem esse diceret, iussit inueniens vt cantores introducerentur, inter quos etiam mulier illa Dionysia canens corona virtutis coronata, vesteque purpurea induta accessit, cum multus inde risus esset exortus, constitit philosophus, mulieremq; Dionysiam canentem laudauit. Hunc Diogenem Antiochus ille qui postea in Regnum successit, cum dicta illius molesta ferre non posset interfici iussit. At Alexander erat facilis, & in conuentibus iucundus, nullaque in re similis Atheniensi philosopho Peripatetico, qui præerat philosophico coetui Athenis, in Messena & in Larissa Thessaliæ: ac tyrānidem postea in Atheniensium ciuitate exercuit, de quo singula particulatim scribuntur à Posidonio Apameo. Quæ & si paulò fortasse sunt longiora, tamè recensere non erit molestum, vt omnes diligenter inquiramus qui se philosophos esse profitentur, nec tantum fidei palliis & intonsis barbis præbeamus: nam secundum Agathonem:

Si vera dicam, nil feram gratum tibi:

Quod si feram, non amplius verum loquar.

Sed quando amica est, vt aiunt, veritas, omnia illius viri ficuti acta sunt, exponam.

De Athenione tyranno.

CAP. XI.

Versabatur in Erymnei Peripatetici schola Athenion quidam, qui rationibus Peripateticis operam dabat, atque cum hic seruum Aegyptiam emisset illius amore detinebatur, quæ cum siue ex ipso peperisset, postea, siue ex alio quodam eiusdem nominis cum domino, filius apud ipsum Athenionem nutriebatur, tum literas discens dominum iam seniolem factum vnà cum matre manu ducebat, quo mortuo hæres relictus ciuis Atheniensis est ascriptus, puellamque formosam vxorem duxit. Post euentus huiusmodi ad sophisticas disceptationes se conuertit adolentes scholasticos obseruans. Deinde cum sophista fuisset in Meisena Larissaque Thessalica, multas accumulauit pecunias, atque Athenas contendit, vbi declaratus fuit legatus cum res vergerent ad Mitridatem, Regemque circumueniens factus est vnus ex iis amicis, qui plurimum cum Rege versabantur, quare Atheniensium animos per epistolas extulit, quia plurimum apud Cappadocem posset, ita vt non debitis solum impositis liberati viuerent, sed democraziam possidentes magna dona publicè priuatèque consequerentur. Hæc Athenienses extollebant, quòd Romanorum imperium sublatum esse de medio arbitrabantur. Mox ex Asia profectus Athenion Athenas contendit, atque tempestate turbatus delatus est in Carystiam: quod cum Athenienses cognouissent, naues longas miserunt quæ illum asportarent, lecticamque habentem pedes argenteos. Tum cum ingrederetur plurima ferè ciuitatis pars ad illū excipiendum fusa est. Concurrerant & alij spectatores incredibilem fortunæ euentū admirantes, quandoquidē Athenion ascriptitius ciuis apud Athenienses in lectica argenteos pedes habete feratur in vestibus purpureis, qui nunquā antea in purpureis vestibus erat cōspectus. Cū nullus prius vel Romanorū Imperator in tanto deliciarū apparatu ab Atheniēsis fuerit exceptus. Concurrerant igitur ad hoc spectaculum viri, mulieres, & pueri, optima quæque de Mitridate expectantes, quando Athenion pauper qui conuiuialia commentaria fecerat, cum voluptate per Regionem ac ciuitatem ob Regem pompam ducat. Iuerūt ei obuiam Dionysij

Anyij artifices, Dionysij iuuenis nuncium vocantes, atque ad communem Vestam supplicationesque ac sacrificia ad eam spectantia inuitantes. Hic ex domo mercenaria primum exiens in Dieuis domum delatus est, viri eo tempore opulenti ob quæstus ex Delo, quæ domus lectis, picturis, viris, argenteorumque vasorum apparatus erat ornata: ex qua splendendam vestem trahens exire consueuerat, annulumque habebat aureum qui Mitridatis effigiem habebat insculptam. Præcedebāt ipsum sequebanturque serui complures, atque in luco artificum ob Athenionem præsentem sacrificia consiciebantur, sederatque cum præconis declamatione. Postero autem die plurimi domum illius accedentes illius accessum expectant, eratque cum ciuium tum etiam peregrinorum plenus Ceramicus: concursusque fiebat multitudinis in concilium non aduocata. Hic vix tandem, iis qui populi gratiam inire studebant circumscriptus accessit, omnibus vel vestem ipsam tangere studentibus. Cū igitur pulpitem Romanorum ducibus paratum ante Attali porticum conscendisset, consistens ibi paululum, ac circum se multitudinem circumspiciens, deinde suspiciens, res ipsa inquit viri Athenienses, patriæque utilitas me ea dicere cogunt quæ noui: at rerum futurarum status incredibilis mihi est impedimento quo minus ea dicam. Cum omnes circumstantes vna voce eum confidere clamassent, ac dicere: Dico igitur ea inquit quæ neque sperare quispiam, nec in somnis quidem imaginari posset Mitridates Rex Bithyniæ, superiorisque Cappadociæ factus est dominus, totamque Asiam ad Pamphyliam usque ac Ciliciam possidet, Armeniorum Persarumque Regibus stipatus incedit, omnibusque potentibus earum nationum, quæ circa Mæotidem, totumque pontum intra triginta millia stadiorum incolunt. Quintus Hippius Dux Romanorū prodicione captus in Pamphylia vincus hunc sequitur. At Manlius Acyllius consul, qui de Sicilia triumphauit ab equite pedes longa cathena trahitur, arculam habens quinque cubitorum alligatam. Ex aliis Romanis quidam ante Deorum imagines genibus aduoluuntur, illi reliqui vestes quadratas induti patrias rursus à principio nominant. Vniuersæ ciuitates honoris gratia obuiantes Regem ipsum Deum appellant, atque oracula, totius ter-

rarum orbis vim, ad hunc confluere vaticinantur. Quo fit ut magni exercitus in Thraciam Macedoniâque mittantur, omnésque simul Europæ partes ad ipsum conuertantur. Veniunt ad illum legationes non ex Italicis solum nationibus, sed à Carthaginensibus etiam, qui se socios in populi Romani perniciem ei pollicentur. Cum his ita dictis quieuiisset aliquantulum, populûmq; de iis, quæ incredibilia dicta erant, colloqui permisisset, tum frontem scalpens, quid igitur consulam inquit? an Anarchiam non perpeti quam Romanorum Senatus sufferri fecit, donec ipse exemplum præbeat, quo pacto oporteat gubernari: sed nec sacra Deorum templa clausa contemnamus, nec gymnasia squalere sinamus, nec feramus theatrum esse sine congressu, ne muta subsellia paruifaciamus. nec Phycam Deorum respõs consecratam priuatam esse populo patiamur. Nec negligamus viri Atheniensis sacram Iacchi vocem quæ contuitur, sacrûmq; Deorum adytum non feramus esse clausum, nec patiamur philosophorum cœtum obmutuisse. Cùm & alia complura ab eo qui ex parentibus seruis natus erat, dicta fuissent, colloquentes inter se multitudo, atque in theatrum concurrentes Athenionem ducem in armis exceperunt. Tum peripateticus non alio pacto atque Pythocles in Orchestram accedens gratias egit Atheniensibus, dixitque, quando vobis ipsis nunc duces estis, assurrexi ego dicturus, quod si opem feratis tantum ego potero, quantum vos simul omnes. Quum hæc dixisset, ex aliis imperantibus quos voluit sibi asidere fecit, eorum nomina declarans. Atque paucos post dies tyrannum se ostentans, dogmatâque insidiarum, & quid philosophia illis acquireret quam bonus Pythagoras introduxit, demonstrauit, veluti Theopompus libro octauo Rerum Philippicarum attestatur. Similiter autem & Hermippus Callimachus. hic enim statim prudentes ciues contra Aristotelis Theophrastique dogmata. Ita ut verum habendum sit illud prouerbium, quod ita se habet; ne puero cultellum, de medio statim tulit. Custodes ad portas constituit ita ut multi Atheniensis quod futurum erant præuidentes, sêque noctu per fines ex muris demittentes aufugerent. Tunc equites mites Athenion alios interfici, alios vinctos ad se adduci iussit; multosq; habebat satellites eorum, qui cataphracti dicuntur,

A cuntur. Sæpius etiam concilium conuocans se de rebus Romanorum consulturum esse fingebat, multisque accusationes inferens quod ad fugitiuos accessissent, nouisq; rebus studebat, eos interficiebat. Ad singulas portas viros triginta cùm constituisset, neque exire quenquam volentem, neque ingredi quempiam ij patiebantur. Multorum præterea opes accepit, tantûmq; congestis pecuniæ, ut multos etiam puteos adimpleret. Emitit viarum obsessores in fugientes per ipsam regionem, qui illos ad ipsum adducerent, quos sine iudicio explorans, & membra eorum torquens interimi iubebat. multis accusationem conditionis obiciebat, qui ut redirent fugitiui operam dedissent, quorum alij ante iudicium fugiebant, alij in iudicii ipso quoque suffragium ferente condemnabantur. Effecerat ut annonæ insuper penuria ciuitatem inuaderet, cum parum frumenti ac hordei vendi iussisset. Emitit viros armatos per ipsam regionem, qui percuraretur si quis fugitiuus intra agri Atheniensis terminos inueniretur, aut si quis Atheniensium in locum extra terminos peruagetur: atque capris omnibus caput amputari imperauit, quorum nonnullos in tormentis absumpsit. Insiit præterea per præconem ut omnes occidente sole domi se continerent, nullûsq; cum lucernis incederet. Sed nec Ciuium solum res dissipabat, verum in peregrinos etiam manus extendit, & in Dei pecuniam quæ erat in Delo, cum Apelliconem Teium misisset in insulam, qui ciuis erat Atheniensis, maximèque variam ac mutabilem vitam vixisset, cum operam nauaret philosophiæ, & rebus peripateticis, & Aristotelis bibliothecam, & alias multas coemit, quia nummos complures possidebat, atque antiquorum manu scriptos libros suffragiorum ex dæ Phrygiæ sacello surripuit, tum si quid in aliis ciuitatibus antiquum fuisset ac reconditû, quibus in furtis depressus periclitatus esset Athenis, nisi aufugisset. Postea non longo interposito temporis interuallo multos demulcens iterum rediit, atq; ad suffragia vnâ cum Athenione quasi eiosdem esset electionis missus est. Athenion cum peripateticorum decreta percepisset hordei semodum sultis Atheniensibus in quartum quæque diem diuidebat, quibus non hominum, sed gallinarum potius victum præbebat. Cùm verò Apellicon in Delum cum exercitu impetum fecisset,

magisque vt conuentus publici postulant, quàm vt res militaris versaretur, vigiliâsq; Delum versus minus curiosè quàm conueniret, posuisset, atque ea præcipuè quæ postrema sunt insulæ sine custodia reliquisset, nec vallo quidem facto dormiebat. Quod cum Orobius Dux Romanorum cognouisset, Delumque muniisset custodiis, noctem in qua luna minimè splenderet obseruans, suos milites eduxit, ac in dormientes & vino oppressos incidens, circiter sexcentos Athenienses, & eos qui cum illis venerant milites, tanquam armenta interemit. Viuos autem captiuos circiter trecentos cepit. At bonus Apellicon hos latuit ex Delo au fugiens. Cum multos in suburbia fugientes Orobius conspexisset, in ipsis domibus eos combussit, & omnia simul instrumenta ad obsidionem spectantia, vnâ cum elepoli, quâ in Delum veniēs parauerat. Orobius igitur trophæum erigens in his locis, aramque constituens hæc inscripsit;

Hic peregrina iacet gens, circum littora Delij

Quæ pugnans animas perdidit in pelago,

Insula Cecropidum cum deuastata tumultu est.

Illis Cappadocum iuncta vbi turma fuit.

Epicureus præterea Philosophus tyrannidē in Tarso exercuit, cui nomen erat Lysige: qui à patria coronifer, id est Her culis sacerdos electus, imperium non deposuit, sed ex veste factus fuit tyrannus. Veste siquidem purpurea albôque colore distincta indutus, sumptuosâque clamyde circumiecta, ac calceos habens albos Laconicos, tum laurea corona aurea coronatus, diuitum opes pauperibus impertiebatur, eosque interficiebat, qui eas tradere nolebant. Huiusmodi ij sunt duces qui à philosophia proficiscuntur, de quibus Demochares inquit & Crates, velut ex satueria nemo lancem conficere poterit, ita ex Socrate nullus strenuum militem.

Falsa Socratis victoria. Xenophontis que errata.

CAPVT XII.

TEr Socratem militasse scriptum reliquit Plato, in Potidæam scilicet, in Amphipolim, ac in Bœotos, vbi accidit & in Delio decertatum esse. Atque ipse se optimè gerentis insignia consecutum esse dicit, cum multi Athenienses

Athenienses essent interfecti, reliqui omnes auferent, quod nullus tamen literarum monumentis tradidit. Sed hæc omnia minus verè dicta sunt, in Amphipolim enim exercitus Alcæo imperante contendit, Duce Cleone vno ex delectis viris, velut attestatur Thucydides. Ex his igitur delectis necesse fuit esse & Socratem, cui nihil aderat præter vestem & baculum. Quis enim per Deos vel Historicum vel poetam hoc dicentem reperire poterit? aut vbi Thucydides Socratem Platonis militem finxit: qui enim scutum conuenit cum baculo? aut quando in Potidæam transiuit cum exercitu, sicut Plato scribit in Charimide? vbi ipsum inquit tunc Alcibiadi de victoriis concessisse, cum neque Thucydides, neque Isocrates in sermone de iugo hoc dixerit. Nam, vt summatim dicam, quibus certaminibus peractis, aut quibus rebus præclare ac insigniter gestis Socrates honorem victoriæ consecutus est? cum nec bellum quidem vllum per id tempus acciderit, vt ait Thucydides. Nec tamen vel monstro simili hoc sermone contentus Plato, inducit etiam bellum in Delio gestum, vel fictam potius boni viri strenuitatem. Nam si Delium dixit, Socrates impudenter vnâ cum multis fugit, sicut Herodius Craterius in commentariis ad Philosophatē narrat, cum duas equitum alas Pagondas ex insidiis repente misisset, tunc ex Atheniensibus alij in Delium, alij ad mare fugerunt; alij ad Oropum, alij ad Parnehem montem, quos Bœoti, & equites in primis insectantes trucidabant; Locrorumque ipsorum turmæ. Cum tumultus huiusmodi ac terror Athenienses inuassisset, solus Socrates fremens, toruèque aspiciens constiterat Bœotorum Locrorumque equitatum reprimens, neque tamen vel Thucydides, vel alius quispiam poeta mentionem facit huiusmodi strenuitatis. Sed quomodo Alcibiadi de victoriarum honoribus concessit, qui nihil profus huius expeditionis attigerat? at in Critone memoriæ compos Plato Socratem nunquam præterquam in Isthmum peragrassè scribit, quibus verbis Socrates etiam Antisthenes in libro Victoriarum assentitur. Est autem minus verus existimandus hic sermo, multa enim & hic Canis ad Socratis gratiam loquitur, quare neutri eorum fidem præstare conuenit, cum exploratorem habemus ac scopum Thucydidem. Nam Antisthenes ita in fal-

sa historia introducitur, audiuius nos & in pugna contra Bœotos gesta te victoriam esse consecutum. Melius loquere ô hospes, Alcibiadis est honor, at non meus. Te concedente ut nos quidem accepimus. At Socrates Platonis se in Potidæam accessisse, de victoriarumque honoribus, concessisse inquit. Secundum autem omnes Historicos ea quæ facta sunt in Delium expeditio, eam præcedit, quæ fuit in Potidæam, cuius prioris dux erat Phormio. Omnibus igitur in rebus mentiuntur philosophi, nec sentiunt multa se extra suum tempus describere: sicut etiam elegans Xenophon, qui Calliam Hipponici filium Autolycum filium Lyconis amantem introducit, qui cum in Pancratio vice-rat, conuiuiumq; parantem, ac cum aliis conuiuus præsentem fingit, qui neque natus erat fortasse, vel certe puerilem adhuc agebat ætatem. Est enim id tempus quo regnabat Aristion, eo tempore Eupolis Autolycum fuisse demonstrans Autolyci victoriam subsannat per Demonstratum. Xenophon rursus hæc Socratem in conuiuio dicentem introducit: nam Pausanias Agathonis pœtæ amator, ubi eos defendit qui in intemperantia conuoluuntur, potentissimus fieret exercitus dicebat, si ex amatoribus atque amatis iuuenibus componeretur: hos enim maximo affici pudore inquit si se desererent. Admirabilia profectò dicit, si qui nihil dedecus curare, nec verecundia capi vicissim consueuerint, hos quidpiam turpe facere pudeat. Quod autem nihil eiusmodi dixerit Pausanias facile est ex Platonis conuiuio cognoscere. Pausaniæ neq; ego vidi commentarium, neq; apud alium de usu amantium, puero-rumq; amatorum, quod ita verba effusit, esse scio velut reperitur apud Platonem. Præterea siue mentiatur hoc Xenophon, siue in inscriptum Platonis symposium incidit, omittatur: at amentia quæ accidit circa tempora consideranda est. Aristion sub quo symposium inducitur, quatuor annis ante Euphemum imperauit, sub quo Plato describit Agathonis Niceteria, in quibus Pausanias ea percurrit quæ spectant ad amatores. Admirabile profectò est ac portento simile si quæ nondum dicta fuerunt, ac post annos quatuor dicenda erant, diuinauit. Nugæ sunt omnino Platonis symposium, nam cum victor fuit Agatho, Plato annum ætatis suæ quartum post decimum agebat, hic verò Euphemo regnante in Bacchi

festis

A festis coronatur. Plato sub Apollodoro, qui post Euthydemum imperauit, natus est, annosq; octoginta & duos cum vixisset, sub Theophilo qui Callimachum secutus est, decessit ex humanis, qui annus octogesimus est & secundus. Ab Apollodoro Platonisque natiuitate quartus decimus imperauit Euphenus, sub quo ob Agathonis victorias in conuiuium excipiuntur, at ipse etiam Plato hunc conuentum multò prius factum fuisse declarat, ita ut ego quoque acciderem, ego profectò inquit, ubi inquam ego est Glaucoco, an non nosti quòd iam multos annos Agatho huc non accessit? postea paulum progressus ait, sed dic mihi quando conuentus ipse factus fuit? dixi ego, pueris nobis adhuc existentibus cum Agatho tragœdiâ vicit.

Platonis multi errores circa tempora.

CAP. XIII.

Quòd Plato etiam sæpe circa tempora errauerit patet multis ex locis. Nam secundum pœtam qui dixit, quòd in linguam minimè tempestiuum venit, nullo habito delectu scribit. Neque enim non scriptum quidpiam dixit, sed omnia consideratè admodum; velut in Gorgia, infelix igitur secundum tuum sermonem est hic Archelaus, siquidem iniustus ô amice. Postea apertè dicit, velut imperium Macedonum Archelao obtinente hæc ita se habentia, & Periclem nuper defunctum, nam si Pericles nuper obiit, Archelaus nondum imperium accepit, aut certe si hic accepit regnum, multò prius mortuus est Pericles. Perdiccas enim annos quadraginta & vnum ante Archelaum regnauit, ut Acanthius Nicomedius est autor. Theopompus verò annos vnum & triginta cum regnasse asserit, Anaximenes quadraginta, Hieronymus viginti & octo, Marfyas & Philochorus viginti & tres; qui omnes cum tantoperè inter se scribendo differant, minorem numerum sumamus, viginti scilicet & tres annos. At Pericles regnante Epaminone anno tertio belli Beloponnesiaci diem suum obiit, quo tempore mortuus est etiam Perdiccas, atq; Archelaus in Regnum successit. Quo pacto igitur fieri potest ut secundum Platonem Pericles nuper ex humanis decesserit? atq; in ipso Gorgia Plato ita dicentem Socratem introducit, cum nuper essem consulturus,

posteaquam tribus gubernauit, atque me suffragiis discernere oportuit, nihil commoueri, neque calculum addere poteram. Atque hoc Socrates ex strenuitate, neque enim democraticæ leges dissoluere volebat. Id autem aperte Xenophon libro primo Rerum Græcarum ita patefecit, cum quidam ex Prytaneis se calculum contra leges non duros esse assererent, ascendens rursus Callixenus eos increpauit, at hi non dicentes, vocari oportere clamarent, quod cum perterrefacti Prytanei audiissent, omnes simul assenserunt se calculos esse duros, præter Socratem Sophronisci filium. Hic enim nequaquã dixit, sed omnia secundum leges fieri oportere cõtendebat. Hæc est suffragiorum ratio, quæ contra duces qui erant apud Frasinidam, quoniam milites qui in bello nauali, quod fuit in Arginulis mortui fuerant, nõ exceperunt. Factum fuit hoc nauale prælium post mortem ipsius Periclis annis viginti & quatuor Callia imperante. Verum enimuero in Protogoræ dialogo, qui post Hipponici mortem factus fuit, cum Callias iam hæres esset relictus, ac Protogoras paucis ante diebus secundò accessisset. Hipponicus Euthydemus imperante vnã cum Nicia dux cõtra Tanagræos declaratus est, militèsq; auxiliario Bœotorum bello superauit: mortuus est ante quàm doctrina floreret Alcæi, nõ multo tamen interuallo ante Eupolidis adulator, vt par est: actus enim paulum ante Callia captus opes fuisse declarauit, nam Eupolis velut peregrinantem Protogoram in hoc actu inducit. Amiphas autem duobus annis prius in communi edocto ipsum non connumerauit inter studentium chorum. Quibus ex rebus manifestum esse arbitror quòd intra hæc tempora affuit. Plato tamen Hippia Eleum in Protogora cum priuatis ciuibus quibusdã adesse facit, quos non tutò Athenis posse versari rationi consentaneum est, prius quàm annua scædera mense Februario sub Isarcho perficerentur, hic tamen dialogum factũ esse supponit circa ea tempora quibus nuper facta fuerunt: dicit igitur, si homines essent agrestes quales antea, Phœcrates poëta Epilenæa docuisset. Docti autem fuerunt agrestes imperante Aristione, post quem regnauit Astyphilus qui fuit quintus post Isarchum, cuius temporibus scædera sunt peracta. Regnauit enim Isarchus, mox Aminias,

A nias, post hunc Alcæus, quem secutus est Aristio, deinde Astyphilus. Contra Historiam igitur inducit Plato in dialogo hostes in Athenas qui erant cum Hippia non existentibus ipsis induciis. At alibi scribit Plato Charophontem Apollinem percunctatum esse nunquid alius Socrates esset sapientior, cui nullum respondit, atque in his minimè cum Xenophonte conueniens inquit, cum Charophon oraculum in Delphis de me aliquando sciscitaretur, respondit Apollo nullum ex viris presentibus vel iustiorum me vel magis esse temperantem. Quo enim pacto conuenire potest, vel quomodo credendum vt Socrates qui se nihil scire confitebatur sapientissimus omnium à Deo, qui omnia norat, appellatus sit? nam si sapientia sit hæc, nihil scire, omnia nosse esset malum. At quid opus erat Chærophonti vt dum de Socrate Deum interrogabat esset illi molestus? ipse enim de se ipso fide dignus est autor quòd non est sapiens. Stultus enim quispiam erat qui hæc à Deo perquireret, quasi verò si quæ essent similes Atticis lanis, sed sunt molliores. Vel si quàm ij qui sunt in Bactris quidam ex Medis sint fortiores, vel si quis Socrate est magis simus. Eos enim qui talia à Deo experunt, par esset vt Deus alapis percuteret, sicut eum qui si Aesopus fabulosus est percunctatur, vel alius quispiam. Quo pacto ditescere possem õ Latonæ ac Iouis filii? subsannans respondit, si quæ sunt inter Sicyonem & Corinthũ possideas. Neque eã quæ de Socrate Plato dixit quispiam comicorum scripsit, neque quòd Maia rigida esset filius, neque quòd Xantippe mala esset vxor, quæ pelues in caput illi prouolueret, ac neque quòd Alcibiades sub eadem veste dormiuisset: opus erat siquidem vt hoc ab Aristophane patefactum esset, qui etiam in conuiuio aderat secundum Platonem. Non enim tacuisset hoc Aristophanes quia iuuenes corrumpere. Sapiens Aspasia quæ Socratem Rhetoricis rationes docuit in carminibus, quæ veluti illius circumferuntur, quæ Herodicus Grætertius apposuit, ita loquitur:

Socrates agnovi quòd captus amore puellæ es

Dinomaches, Climaq; sed audi, si bene habere

Delicias optas, quaras parere monenti,

Parenti multo melius tibi res erit inde.

Me quoque vt audiuit fecerunt gaudia pinguem.

Excidit ex ciliis mox cum sudore querela.

Ita nunc animos afflatus numine Musæ

Qua capes illum, & cantu nam dulcis amoris

Hoc est principium amobebus, ratione tenebis

Hac ipsum cantu si iungas munera mentis.

Venatur igitur bonus Socrates magistram amoris habens Miletiam, sed non ipse quaeritur, vt Plato scripsit, ab Alcibiade siue suspensus, neque lachrymari cessat vt arbitrator infeliciter agens, nam cū vidisset eum Aspasia cuiusmodi in calamitate versaretur ita loquitur.

Cur lachrymaris amice Socrates? nunquid te mouet

Pectoribus inhabitans violentum desiderium in oculis fractum

Pueri immobilis quem ego mansuetum tibi promisi

Facere?

Quod autem verè Alcibiadem amauit, patefecit aperte Plato in Protagora, quamuis paulò minor natu esset triginta annis: scribit is hunc in modum, vnde venis ò Socrates? ex venatu videlicet iuxta Alcibiadis horam, nam & antea vir pulcher mihi intuenti visus est adhuc. Vir quidem ò Socrates vt à nobis dictum est, & barba repletus. At postea quid hoc? tu enim laudator es Homeri, qui suauissimam pubem esse dixit pubescētis, quam nunc habet Alcibiades.

Quòd philosophi sunt maledici. CAP. XIII.

Puribus philosophis hoc innatum est vitium, vt magis etiam quam comici sint maledici, Socraticus siquidem Aeschines in Telaug Critobulum Critonis filium ob ruditatem, vitæq; squalorem mordet, Telaugemque ipsum semiobolum fulloni diurno tempore persoluētem ob vestem gestam, codia cinctum, calceos funiculis putribus confutos habentem, rhetoremque agentem non mediocri subsannatione prosequitur. Atq; in Aspasia Hipponicum Calliæ filiam facuum appellat, forminas verò Ionias omnes vno nomine adulteras vocat & fraudulentas. Callias autem sui ipsius Calliæ differentiam cum patre continet, atq; Prodicus & Anaxagoræ sophistarum derisionem. Dicit enim quòd Prodicus captatam discipulam perfecit. Alter declarare conatur Philoxenum Eryxidis filium, Ari-

phra

Aphrademque fratrem Arignoti citharædi, vt ex manifestorum improbitate, malaque gula docentium disciplinam patefaciat. Ac in Axiocho acerbè de Alcibiade veluti vinoso narrat, alienarumque mulierum maximè studioso. Antisthenes in altero Cyrorum Alcibiadem insectatur, & quod ad reliquam vitæ rationem spectat & ad mulieres: elegem eum esse inquiens, ac cum matre, filia, & sorore rem habere dicit: sicut Persæ solent. Nam vrbanius ipsius dialogus omnium qui sunt Athenis multitudinis gratiam venantes comprehendit. Archelaus Gorgiæ rhetoris, Aspasia Xanthippi, & Paral filiorum Perichis contumelias: hunc enim cum Archestrato vixisse asserit, cum eo inquam qui simillima iis faciebat, quæ sunt in paruis domibus, ast hunc Euphemi familiarem atque socium qui in obuios grauitur frigideque admodum dicta iaciebat, Platonem Sathonem vocans. Improprie omnino grauitèrque hanc inscriptionem habentem Dialogum, contra ipsum edidit. His profectò viris huiusmodi nullus consultor bonus apparet adesse, non dux, non mimus, nò memoria dignus, sophista, non vtilis poeta, vel prudentissimus populus. At Socrates cum Aspasia tribicinis in officinis versatus est, atque cum Pistone thoracum magistro differens, Theodotemque amicam docuit quo pacto amates frui oporteat, velut libro secundo Memorabilium testatur Xenophon. Hic enim præcepta huiusmodi illum Theodotæ dicentem facit, quæ neq; Nico Samia neque Lesbia Callistrata, vel Philanis Leucadia, sed nec Athenæus quidem Pythonicus voluptatù irritamenta viderunt, cum magnopere tamen eorù essent studiosi. Sed totum mihi potius deficeret tempus, quam graues philosophorum accusationes patefacere possim: occurrit enim mihi vt ait Plato Gorgonum, Pegasorum, aliorumque inopinabili magna turba magnitudine absurditatèque portentuosorum ex natura, quare conticebo. Cùm tot à Masurio dicta essent, eumque omnes ob sapientiam admirarentur, silentiumque esset factum, videmini mihi viri conuiuæ ait Vlpianus vehementibus sermionibus hausti esse, atque mero præter expectationem persufi.

*Vinum bibens homo velut lymphas equus
gratim Scytharum more nouit is loqui.
Ignarus & cappa, taciturnus mox sacet*

12

In vase fluctuans papauer pharmaci
Tanquam bissest: Byzantius ait Parmeno.

De Gorgonibus. CAP. XV.

A Ut certè lapis factus est à prædictis Gorgonibus, de quibus tanquam verè animalia fuerint, causas, quibus homines in lapides conuèterentur, ita narrat Alexander Myndius libro secundo Historiæ de lumentis. Nomades, qui sunt in Libya animal Gorgonem appellant, ubi gignitur etiam catoblepa: est autem, ut plurimum asserunt, qui ex pelle significant, agrestibus ouibus persimile, ac ut nonnulli volunt, vitulo, quod talem habere respirationem dicunt, ut omnia quæ ei animali obuia fuerint, interimat. Dicunt præterea comam id habere quæ ad oculos ex fronte demittatur: quam ubi concutiens ob grauitatem vix tandem aspexerit, eum perimit, qui ab illo visus fuerit. Non ex spiritu quidem, sed ab ea latione, quæ fit oculorum naturali, citòque mortuum facit. Res autem ita percepta est: Quidam ex iis qui militarunt cum Mario contra Iugurtam Gorgonem videntes, putantèsq; esse ouè syluestrem quia infra anuebat, tardèque mouebatur, in ipsam irruerant tanquam ensibus quos habebant, interfecturi. At hæc perterrita, comam concutiens quæ ante oculos iacebat, eos confestim mortuos relinquebat, qui illam insècuti fuerant. Hoc cum sapius fecissent alij morerèturque, & omnes qui appropinquassent, explicarunt quidam animalis naturam, quam ab incolis didicerant. Postea equites quidam Nomades Mario iubente huic eminus insidias tetenderunt, iaculisque percusserunt, ac feram ad ducem accedentes attulerunt. Quam fuisse huiusmodi & pellis est indicium, & vniuersus Marij exercitus testatur. Id verò quod ab Historiographo scribitur minus fide dignum est habendum, quòd quidam boues sunt in Libya qui dicuntur Opisthonomi, quia non ante procedentes, sed retro secedentes pascuntur. Essè enim illis aiunt impedimento cornua quò minus secundum naturam pascantur, quæ non sursum sicut aliorum animalium, sed deorsum spectent, oculosque operiât. Hoc enim absurdum videtur, cum nullum præfertim alium habeat historicum qui hoc idem testetur. Quum tot à Vlpia-

A no dicta essent, testatus est Larenus, sermonique addidit Marium horum animalium pelles Romam misisse, quas nullus ob miram coloris varietatem cuius essent, cõiectura consequi poterat, Has in templo Herculis positas fuisse, in quo triumphantes duces conuiuia ciuibus exhibebant, multi poëtæ nostrates atque historici testantur. At vos ò Grammatici, iuxta Herodicum Babylonium, nihil huiusmodi literis committentes:

Cedite Aristarchi per tergora vasta profundi,

Ex Græcis fulua dama velut timidi.

Bombyces veluti latitantes, cura quibus sit

Syllaba, par ipsi dicere, siue sibi.

Aut ipsum, vel se, sit vobis semper id vnum.

Herodico Babylon Græcia sacraque stet.

Habet enim voluptatem secundum Alexandridem comicum:

Quando quis inuenit nouum enihymema, quod

Mox omnibus dicat, sapientes hi sibi,

Primum haud habent artem virum qui iudicat,

Post inuidiam ferunt, oportet ut palam

B *In vulgus is ferat nouum quicquid putat*

Habere quispiam.

Inter hos sermones nonnulli clam secedentes coctum discusserunt.

A T H E N A E I DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER SEXTVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De tragœdia.

CAP. I.

QVANDO semper occurrens ea expetis à nobis amice Timocrates, quæ dicta fuerunt à Dipnosophistis, existi mãsque nos noua quædam esse inuenturos, ea tibi commemorabo quæ ab Antiphane in poemate hoc pacto ferè declarantur:

Poema diuinum putes tragædiam.
Nam protinus spectator agnouit, prius
Quàm verba proferant: recensere est opus
Solum postas, Oedipodem dico: statim
Norunt pater quòd Laius, Iocastaque
Mater, sorores sunt puella quæpiam.
Quid hic feret, quid fecit, at si proferat
Alcmaonem quis & pueros, is omnia
Dixit simul, matrem cecidit quòd furens.
Accedet hinc Adrastus vt grauiter ferens
Cum plura perferet, nihil cum dicere
Superst, ac defesti in ipsis actibus
Iam sunt, velut digitum extulcere machinam.
Spectantibus quod sufficit, nobis noua
Opus sit inuenire semper nomina.
Priusque dispo,uisse nunc presentia,
Mox exitum, ingressumque, si defecerit
Chremes quis, aut Phidon quis, inde exilant,
Teucro licet fecisse quod, vel Peleo.

Diph

A Diphilus in fruticem gestantibus:
O possidens sacrùmque seruans hunc locum
Brauronis huius consecrati cum Ioue
Latone amicum, virgo quæ iaculis domas,
Velut ferunt omnis quibus licentia
Data est tragædi dicere, ac quicquid libet
Fecisse solis.

Timocles comicus multis de causis vitæ humanæ vilem esse tragædiam affirmans, ita de ea scriptum reliquit in sacra Dionysij celebrantibus:

Amice, quæ di Turris ipse sim, cape.
Natura homo laboriosus est vbi,
Vivensque multa fert profectio tristia,
Solamen inuenit mali tragædiam.
Obliuione mens suarum percita,
Correpta aliorumque inde passionibus,
Cum gaudio ac instructa discedit simul.
Quantum inuent hi protinus considera
Omnes tragædi. pauper est hic, Telephum
Intendiciorem nouit, vt factum, tulit
Sortem suam melius, at ægritudine
Furoris actus, nouit hic Alcmaonem.
Oculus delet, cæcos videt Siphinidus.
Defunctus est cui filius, Niobe statim
Solatur hunc. si claudus es, Philotektem
Vides, senex miser videbis Oeneum.
Maiora demum quam quis est passus mala
Cum ceteris iniuncta spectet, ipse fert
Quæcunque fors huic attulit non dulcia,

Et nos igitur ô Timocrates, Dipnosophistarum reliquias reddimus, nõ autem damus, sicut Cothocides Rhetor Demosthenem subsannans, inquit, qui Atheniensibus constabat vt acciperent Halonnesum non quidem si daret Philippus, at si redderet. Quod Antiphanes illudens ita dedit vitio in Neottide:

Hærus recepit à patre vt cepit simul
Cuncta.

Delectatus est Demosthenes hoc verbo excipere, Alexi in milite:

Recepisti, hoc quid est quod à vobis ego

Puerum

*Puerum accipi redditurus venio rursus.
Cur non placet nutrire tibi, non est enim
Noſter, neque veſter, ſed dedisti
Vos mihi hunc, non dedimus, quid autem
Reddidisti, quod non conuenit mihi capere?*

Et in fratribus;

*Ego quid his dedi mihi refer, nihil,
Sed reddidisti arraborem quem ceperas,*

Anaxilas in Euandria:

*Et tu Palaſtras oro per Terram ſibi
Ne des, at inde reddito, ſed iam ferens
Egredior.*

Timocles in Heroibus:

*Iubeto res omnes magis me dicere,
Quam dicere haec, multo libentius id agam,
Tacebit iratus prius Demosthenes,
Quales Briarei qui catapultas lanceas
Simul vorat, vir proſectus odio
Sermonem, at vngquam non refert contrarium,
Sed afficit torue.*

**Et nos igitur praedictos poetas imitati, quae ista sequuntur
non dantes, ac reddentes potius, sicut coniuncta sunt, di-
camus,**

De piscium venditoribus. CAP. II.

Ingressi sunt pueri postea marinorum lacustriumque pi-
scium copiam in lancibus argenteis ferentes, ita ut praeter
diuitias, admiratione digna videretur ipsa etiam rei ma-
gnificentia, ac si Nereides ipsas ferere in obsonium coeme-
rit. Tunc parasitorum adulatorumque quidam Neptunio no-
stro Neptunum pisces misisse dixit: non per eos, qui piscem
pro eodem pecuniae potere, Romae vendere solent, sed per
hos quidem ex Antio, illos ex Taracinis, atque ex insulis
marinis oppositis relatos esse: aliosque ex Pyrgis, quae ciui-
tas est Tyrhena: Romani siquidem piscium venditores non pau-
lo deteriores iis sunt, qui in Atrica regione obiurgantur,
de quibus ita scribit Antiphanes in Adoleſcentulis:

*Ego haec certe putaram Gorgones
Quod filio forent, statim sed credidi
Forum petens, cum spectro qui pisces ibi*

Vend

A

*Vendunt, lapis suo proſecto protinus.
Quare sit auerso neceſſe tum mihi
Hos alloqui, cum cerno quanti fecerint,
Quantumque piscem, congelasco tum palam.*

Amphis in Impostore:

*Exercitus quod si duces acceſſeris
Sermone dignus mille per caedes magis
Putaberis, priusque responsum feres
Si quid roges, valde execrandos piscium
Quam venditores si roges quid in foro.
Quos si roges quis, sumat aut iacentium
Quid, stat silens reclus velut sit Telephus.
Recte proſecto sic fit, vno nomine
Nam sunt homicida, sicut hic intelligat
Nihil vel audiat, quatit mox polypum
Quendam, atque demum haud verba sumens integra
Respondet, eximens priorem syllabam.
Obolis tuor, mugil hic obolis octo, virum
Oportet haec audire ementem obſonia,
exis in Ceglaucelſente:*

B

*Feciſſe nil graue arbitror duces, vbi
Hos spectro torue contrahentes cilia.
Admiror inde ciuitas quod hos colit
Prudentiores ceteris sint hi velut.
At venditores piscium male perditos
Cum cerno spectantes deorsum, verticem
Ciliumque supra habere toruum, suffocor.
Quod si roges quanti mugilescum sint duo
Obolis decem refert, graue est octo caperes?
At alterum si emas, amice tranſeas,
Nec rideas quos non oportet, auſuge.
Amariora bile sunt haec ut puto.*

Diphilus in Curioso:

*Ego putarem venditores piscium
Athenienses esse solos pessimos.
At viperinum sicut hoc totum genus
Naturae adesse noni vbi que perſidum.
Excedit hic quidam proterui terminum,
Qui nutrit, ut refert, sacram comam Deo.
Haud propter hoc tamen, quod ipsam ſigmate*

Signatus est frontem educat velamen id.
 Hunc si roges quanti lupus? obolis decem.
 Non addit is cuiatibus: pecuniam
 Si iecerus, mercatus Aegypa refert
 Sum more. Et inde si petas pecuniam
 Ut reddat, Atticus reddit: omni modo
 Mutationis ille cepit primum.

Xenarchus in Purpura:

Nugae postea sunt, nihil quando novum
 Ferunt, sed haec sursum, deorsum transferunt
 Haec. cautius nam venditorum piscium
 Multo genus quam ceteri, ac magis impium.
 Cum non licet rigare pisces, legibus
 Vetantur hoc egisse, si quis viderit
 Parum Deis amicus extectatus ut
 Sit piscis, illi protinus necessitas
 Pugnare fit. percussus apparet loco
 Idoneo mox mortuus velut cadit
 Cum piscibus, clamant hic aquam statim
 Praesentium quis, afferens gutturnum
 Tunc artis eiusdem quis hunc parce rigat,
 Semelq; pisces desuper: ferres eos
 Captos fuisse nuper.

Quod mortuos etiam putrefactosque pisces vendunt, decla-
 ratur his verbis ab Antiphane in Moecliis:

Non est fera vlla piscibus quae tristior.
 Illis nec est capitis satis mori, statim
 Esis sepeliri, traditi sed hi miseri
 Mox venditori piscium duos dies
 Simul iacentes marcidis sunt, virum
 Si consequantur usque priuum lumino
 Qui illos emat, cadaueris huic ablatis
 Datur, ferens domumq; olentem pessime
 Peram, illico proiecit hic ut naribus
 Cepit odorem.

At in Philothebano haec inquit:

An non graue est si quem recentes vendere
 Pisces videbis contrahat quod hic ciliuam?
 Ac tristis ad nos alloquatur? marcidus
 Vendens iocatur, est oportuit facere.

Contra

A Contrarium hunc videre, & illum coqueri.
 Quodd autem multo pretio vendant, testatur Alexis in Py-
 leis:

Per Palladem, sed ipse miror plurimum
 Cur venditores piscium non diuites
 Sunt vniuersi cum tributa regis
 Ferant, opum diebus illi singulis
 Nam pene partem in ciuitatibus decimam
 Cepere.

Idem poeta ita scripsit postea in Legete:

Aristonico nullus fuit prudentior
 Latore legum, ponit hic legem quoque
 Nunc, venditor si piscium quis vendidit
 Pretio minore quam petiuit, illico
 In carcerem ut ducatur, a quo sint vti
 Pretioq; contenti, domum vel putridos
 Pisces ferant hi vesperi, mittas animum,
 Mittatur aut puer, senexue, protinus
 Omnes ement ex lege.

Tum paulum progressus haec inquit:

Aristonico nullus fuit prudentior
 Latore legum post Solonem, nunc quoque
 Post ordinata legibus quam plurima
 Rectissime legem nouam tulit auream,
 In posterum ne venditores piscium
 Vendant sedentes, usque stent ad vltimum.
 Atque inde suspensos ait se scribere.
 Ex machina vendunt velut Dei, magis
 Mittunt ementes sic cito.

Demonstrauit autem improbitatem eorum atque imma-
 nitatem Antiphanes in Odio prosequente, ubi cum iis qui
 pessime viuunt eos comparat, hunc in modum:

Profecto prudentes satis non sunt Scythae,
 Qui lac equinum, vel bouinum infantibus
 Dant illico natis, nec admittunt malas
 Hi sunt nutrices Iouis per numina,
 Sen pedagogos. exuperant haec, per Iouem,
 Qui metra fallit, circulationibus
 Qui decipit, scelestissimum per Iouem
 Hoc est genus, no venditores piscium

Et

Dixisse quis velit, post nummularios.

Quo non genus videbis vllum tristicus.

Non infulse Diphilus etiam in emporio testatur his verbis,
quod pisces plurimo pretio vendantur:

Nunquam videns Neptune pisces ipse ego

Vidi pretij maioris, ipse es ditior

Cunctis Deis multo, diebus singulis

Partem decimam nostrae ferens pecunia.

Horum quis arridet, nisi tantum dedi

Quantum petit mastus, Priamus ut Hectorem

Emi ipse congruum, depomi pro pondere

Tantumdem emens.

Alexis in Graeca:

Semper feræ sunt in mari quæ mortuæ,

Vivæq; nobis bella seua concitent.

Nam si ratis vertatur, ut fit sepius,

Lapsusq; sit quis, hunc statim captum vorant.

Idemq; capti mox viris piscantibus

Vt mortui, terunt ementes, nam bona

Sunt parte venales viris pecuniæ.

Mendicus inde qui capit statim aufugit.

Ex ipso piscium venditoris nomine meminit de Hermæo D

Aegypto in equitibus Archippus:

Aegyptius scelestior nam piscibus

Hermæus est caupo, squatinas, galeos, lupos

Vendit, velut vulgo ferunt, pro viscere.

Alexis in Hæreditario de piscatore quodam Micione nomine meminit: Aptè piscatores etiam in arte sua se iactant, ac magis fortasse quàm optimi duces, Quare Anaxandrides ita dicentem horum quendam in Vlysse introducit de arte piscandi:

Mirabilis pictoris ars cunctis ferè

Videtur esse, quæ in tabellis cernitur,

Depromit ex olla hæc simul facillimè,

Euanuitq; mox volans fartagine.

Est digitorum talium, consuetudo

Vel suffocatio nisi possit hinc bibere.

Obsonij dives forum cæcum facit.

Vel coruolos, phryctos edit quis vir simul,

Nihil'ue adolescentulus formosus

A Sermionibus quibus, vel arte ducitur

Piscator artem si suam reliquerit?

Hæc piscibus coctus domatq; & allicit,

Ducens ad ipsam mox Aristi ianuam.

Cogitq; naturam carentem symbolo

Se flectere.

In eos verò qui supra suas vires obsoniis vtuntur, hæc ita scribit Alexis in Hæreditario:

Quicumque emit mendicus obsoni nimis

Abundat illo; cæteris rebus carens.

Hic nocte nudos obuios omnes facit.

Nudatus est vbi quis, irè conuenit

Mox mane summo piscium per forum

Quem viderit pisces ementem pauperem

Iuuenemq; primum machina ex Nitionis;

In carcerem tum conuenit deducere.

Legem quandam etiam esse apud Corinthios scribit hoc pacto Diphilus in Mercatore:

Est optime hic statutum apud Corinthios

Obsonij si quem videmus splendide

Semper frui, rogare vicius suppetit

Hic vnde, siue quid facit, si sufficit

Hic victui reditus, frui relinquimus.

Si contigit supra hunc opes impendere;

Iubetur id non amplius fecisse, quò

Ni pareat panam solent imponere:

Si nil habens prorsus videtur splendide

Vixisse, carnisfici datur, per Herculemi

Nulli licet vixisse sic furtis sine

Intelligit, sed est necesse noctibus

Spoliare furariæ: vel cum quopiam

Habere partem, falsa testari, in foro

Falso vel acculare, pessimum genus

Purgamus hoc, & per Iouem rectissimè.

Sed hoc mihi quid? si videmus optime

Obsonij frui diebus singulis

Te non modeste sed superbe, nec licet

Te propter vnum optantibus pisces capi.

Iam compulisti ciuitatem ad olera.

Certamus ob apium velut fit in Isthmij.

*Lepus qui est ingressus, hunc capis statim,
Perdaxue, turdus, nec licet iam per Iovem
Nobis auem amplius volantem cernere.*

Externa per te vina magni sunt pretij.

Digna res esset profecto, maximèq; conueniens, velut arbitratu est Sophilus in Androcle, vt Athenis etiam hæc consuetudo obseruetur, qui duos aut tres obsonomos eligendos esse à Senatu putauit. Lynceus autem Samius ad Dysonem quendam obsoniorum parandorum rationem scripsit: vbi illum docet quæ homicidis piscatoribus vtiliter dicere conueniat, ac ea emere facile quæ cupiat. Post dicta huiusmodi spinas colligens Vlpianus habemissæ inquit, vnde demonstrare possimus antiquos in cœnis aureis vasis vsos fuisse? an nomen Græcum est lanx, cum Homerus in Odyssæa dixerit:

Carnibus hinc plenos lances tulit ipse subulcus.

Aristophanes Byzantius nuper inuentum esse existimauit vt obsonia in lancibus apponerentur: illius interim immemor, quod alibi dixit poëta:

Duisor lances oneratos carmbus ipse

Attulit.

ἡ ἀσπίς
ἡ ἀσπίς
Illum autem in primis quæro num feruorū multitudinem, sicut assolent nostris temporibus, possiderent. Ac si sartago dicta sit, non autem sartago solum. Nunquid præterea omnia & bibimus & edimus velut ij qui ob gulam parasiti adulatorèsq; nominantur? Ad hunc conuersus Aemilianus lancem vas & apud Metagenem comicum nominatum habes in Thuriopèrsis, & Pherecrates ita sartagine[m] ó optime in Menderis recensuit.

Edisse dixit apus ex sartagine.

Idem in Persis,

Sub sartaginibus sedentem accendere phleum.

Philooides in Cothurnis; Excipere pisciculis & sartaginibus. Rursus: Sartagines olfaciens. Eubalus in Oræchne;

Folis canes Vulcani custodes excitat.

Calidus sollicitat sartagine[m] spiritus.

Et rursus;

Omnis formosa mulier

Amaus incedit, sartagine[m]q; cognata.

In Titanibus:

Arxid

*Arxidensq;
Ebullit olla barbaro cum murmure,
Saltantq; pisces in media sartagine.*

De verbo autem meminit Phrynicus in Tragicis, suauiter in sartagine coquere sine Symbolis. Pherecrates in Myrmecanthropis, tu verò in sartagine coquis. Hegesander autem Delphus Syracusios asserit sartagine[m] ollam vocare solitos; at sartagine[m] ficosartagine[m] nuncupare, ex quo Theodorides ait in quo: iam poemate, in qua sartagine bene coxit, in vase obsoniorum, ollam sartagine[m] appellans. At sine litera. t. Iones solent pronuntiare, manumque in sartagine[m] iniicere.

De aureis & argenteis vasis.

CAP. III.

Magnam verò in dubitationem me coniecit ó bone Vlpiane, dictum illud Alexidis in Transfuga de vsu argenteorum vasorum:

Vbi locandum vas coquis est fictile.

B Nam ad Macedonum vsque tempora vasis fictilibus in cœnis vtebatur, sicut attestatur meus Iubas. At cum Romani in magis deliciosum luxum diætam priorem cõuertissent, Cleopatraq; ad illorum imitationem viueret, quæ Aegyptiorum Regnum postea dissoluit, cum nomen immutare non posset, fictile ipsum aureum vas & argenteum nominabat, fictiliq; cœnantibus apophoreta largiebatur, hoc erat magnificentissimum, in florentissimum Rheticum fictile quinque minas Cleopatra singulis diebus absumebat. Ptolemæus Rex libro octauo suorum commentariorum, vbi de Masinissa Rege Lybiæ loquitur, hæc scripsit hunc in modum; erant cœnæ Romanorum miore in fictilibus paratæ, argentoque omnes dispositæ. Secundorum verò mensas ornauerat ex Italorum consuetudine. Accensis omnes erant ex auro facti, aureisque iuncis compositi, multisque Græcis vtebatur Aristophanes comicus, quem genere Naucraretem esse scribit Heliodorus Atheniensis, in iis quæ de Acropoli conscripsit, sunt autem libri quindecim, in actu Pluto inscripto ex Dei ipsius nomine lances inquit piscibus aptos argenteos, sicut etiam alia omnia apparuisse, ita loquens:

*Vas omne aceti, doliumq; & ollula,
Ex ere nunc sunt facta; lances piscibus
Aptos licet videre nunc argenteos,
Laterna facta nunc repente eburnea.*

Plato in Legatis, Epicrates & Phormesius munera complura à Rege exceperunt, vasa aceti aurea, lancésq; argenteos. Sophron in Muliebribus minis, aspectus aureorum argenteorumq; valorum enitebat. Philippides in argéteis vasís iactura, velut de re graui admodum & rara mentionem facit, quam tamen nonnulli nuper diuites facti inquilini imitati sint.

*Sed me capit rerum dolor tunc omnium
Cum pauperes cerno viros ac liberos.
Mástigas argenteis in lancibus
Poscentibus minam duobus vel obolis,
Cenare sepe, vel tribus. tum capparim
Tribus vel aereis, catino argenteo
Poscente quinquaginta drachmas, ac prius
Phialam iacentem, quam molestum cernere
Quoque est profectò nunc, rapuit alter statim
Deponat hanc si quis.*

Alexis adolescentem amantem inducens, diuitiásq; amicæ ostentantem, ita dicentem facit in ornatu muliebri;

*Dixi omnibus domo tuis quod pocula
Duo elaborata hac vitro, quæ publicè
Ponam: cyathus simulq; adest argenteus.
Poscunt duas drachmas at ipsa pocula.
Tum cymbium fortasse poscit quatuor.
Refrigerando vas idoneum petit
Obolos decem: Philippides quam subtile est
Magis: sed hæc omnino sunt superbia
Excogitata haud pessimè. cognoui ego
Cuiem superbum diuitias qui plurimas
Præ se ferens ut pauper esset, omnia
Quum drachmæ haberet vasa facta argentea,
Clamabat, vnum vocibus compluribus
Seruum vocans, ac nominibus iubens ei,
Nobis puer ne vasa pone argentea
Bruma, sed ipsa æstiva pone.*

Huiusmodi est is etiam, qui est apud Nicostratum in actis.

R. Ages

A Reges inscripto, est enim miles iactabundus, de quo ita scribit:

*Reliquum vas aceti est, & refrigerando aptum
Prætexta veste subtilius.*

Prodixerant enim argentum eo tempore nonnulli in Cartilaginis formam. Antiphanes in Lemnis:

*Appositus est tripes
O Di boni bonam placentam quam gerens.
Habens simul mel in Catino argenteo.*

Sopater parodus in Oreste:

Putrem silurum vas habens argenteum.

In actu etiam Lentes inscripto:

*Aceti habens in coena vas argenteum,
Tortumata habens draconibus similima.
Habebat olim quale Thibron Tantalii
Molle ac talentis elatus inde vir.*

Theopompus autem Chius in consultationibus, quas ad Alexandrum scripsit, vbi de Theocrito ciue mentionem facit, ita de eo inquit, ex aureis argenteisque poculis bibit, aliisque vasís similibus vitur in mensa, qui non ex argenteis modò bibere prius non poterat, sed nec ex æreis quidem, at ex fictilibus iisque mutilatis aliquando bibebat. Diphilus in Pictore:

*Accessit inde prandium lectum, nouum
Si quid sit, optandum'ue, multiplex genus
Conchyliorum, tum phalanx extenditur
Longa ollularum. dux erat in sartagine
Illis cumulus coctorum, & in mortarijs
Argenteis trimmatia.*

Philemon in medico, & peram quandam argenteorum vasorum. Menander in se ipsum castigante:

Serua lauacrum vasa sunt argentea.

In Hymnide:

Capturus huc accedo vasa argentea.

Lysias de aureo tripode, si modo legitimus est eius autoris liber, vasa inquit argentea & aurea dare etiam poterat. At ij qui magis peritè Græcè loquuntur argenteum ornatum, aureumque ornatum, dici oportuisse afferunt. Hæc cum Aemilianus locutus esset, seimonem excepit Pontianus.

Quod rarum esset apud antiquos aurum & argentum. CAP. IIII.

Rarum admodum antiquitus aurum argentumque apud Græcos reperiebatur, atque parum erat argenti inter metalla, quamobrem Philippum magni Regis Alexandri patrem auream phialam, quam habebat exiguam, semper sub puluino tenere solitum Duris testatur Samius. Aerei præterea auream agnam, ob quam solis defectus, Regum; mutationes factæ sunt, multæque tragœdia. Herodotus Heracleotes argenteam phialam fuisse asserit, quæ in medio auream haberet. Anaximenes Lampfacenus in primis inscriptis historiis celeberrimum idcirco Eriphyles monile fuisse scribit, quia rarum admodum eo tempore aurum apud Græcos reperiebatur: erat enim res tunc maximè admiranda si quis poculum argenteam conspexisset. Sed postea quàm Delphi à Phœceis capti fuerunt, omnia huiusmodi abundantiam quandam sunt affectura, ex æreis enim poculis ij bibebant eo tempore, qui ditissimi esse videbantur, ex quo poculorum loculos ærichecas appellarunt. Aegyptiorum etiam sacerdotibus ex æreis poculis bibere solitos scribit Herodotus, atque sacrificantibus eorum Regibus palàm aliquando non inuentas fuisse aureas phialas ait, quæ iis traderentur: quo effectum est, ut Phammaticus postea qui iunior fuit alius Regibus, in ærea phiala libauerit, cum reliqui Reges argenteis tussent vsi. Cum Psychium deinde phanum à Phœceis tyrannis spoliatum fuit, enituit auri argentiq; copia apud Græcos. At cum Alexander postea maximus thesauros ex Asia tulisset; verè latè potens Plutus, ut ait Pindarus, pullulauit, primûsque Gygis Rex Lydorum aurea munera & argentea in Delphis deposuit: ante cuius imperium Pythius sine auro vel argento visebatur, ut Phantias inquit Eresius, ac Theopompus libro quadragesimo Rerum Philippicarum. Narrant enim hi, Pythij Apollinis templum à Gyga primùm, post hunc à Cræso ornatum fuisse; post quos à Gelone, & ab Hierone Siculis, hoc tripodem quidem victoriàmque ex auro deponente, quibus temporibus Xerxes in Græciam militauit, ipso autem Hierone his valde similia largiente. Sic autem scribit Theop

A Theopompus, templum antiquitus æreis depositis, non virorum quidem imaginibus, sed lebetibus tripodibusque ex auro factis erat ornatum. Cum vellent Lacedæmonij faciem Apollinis eius, qui erat Amyclis, inaurare, nec aurum reperirent in Græcia, miserunt ad interrogandum Deum vnde nam aurum coëmere possent, qui apud Cræsum Lydum id esse respondit, ad quem accedentes illud emerunt. Hieron Syracusis cum tripodem, victoriàmque ex illaborato auro Deo esset depositurus, multùmque per temporis spatium auro indiguisset, viros postea misit in Græciam qui id perquirerent, qui vix tandem Corinthum accedentes, diùque inuestigantes, apud Architelem Corinthiura inuenerunt, qui longe tempore paulatim emens, thesauros non exiguos comparauerat. Dedit is igitur Hieronis procuratoribus quantum voluerunt, ac sui ipsius postea manum implens illis insuper tribuit, quæ de causa nauigium frumento onustum, aliâq; dona complura misit ei Hieron ex Sicilia. Quæ eadem scribit etiam Phantias in libro de Tyrannis Siculis, atque de æreis depositis antiquis, tripodibus, lebetibus, & gladiis mentionem facit, quorum in vno ita inscriptum esse dicit:

Affice me verè Troiana qui sui in arce

Quum pugnabamus pulchricomam ob Helenam.

Rex Antenorides Helicarum quem tulit, Ipsi

Latona genito terra sacra tenet.

At in tripode, qui vnus erat ex iis præmiis, quæ in Patrocli certaminibus ponebantur, scriptum erat:

Aereus esse tripodis positus sum Pythia imago,

Proposuit cassi Patrocli magnus Achilles,

Deposuit me Tydides clarus Diomedes:

Victor equis Helleponti per littora late.

De templo autem quod erat in Delphis, scribit Ephorus, & illius filius Demophilus libro Historiarum trigentesimo; Onomarchus, Phaulus, ac Phalæcus non solum omnia quæ Dei erant, abstulerunt, verum etiam eorum mulieres postremò & Eriphylæ omnem ornatum sustulere, quem Alcæon in Delphis Deo iubente deposuerat, & Helenæ monile, quod deposuerat Menelaus. Vtriq; enim Deus imperauerat, Alcæoni quidem quò pacto posset ab infamia liberari percunctanti:

*Grandia dona petis, cesset furor iste: sed & tu
Grandia dona feras pariter mater quibus olim
Sub terras immerisit equos simul Amphiarao.*

Ac Menelao quomodo puniret Alexandrum interroganti, respondit:

*Coniugis eripiens de collo da muliebrem
Ornatum ex auro mihi, quem Venus aurea quondam
Gaudia magna Helene dederat gestare, valebis
Inuisum Paridem vlcisci sic.*

Incidit autem ob ornatum huiusmodi contentio inter mulieres, quoniam præmium quæque sortiretur, quæ cum ex sorte postea essent distributa, quæ mæsta foret grauitatisque plena per totam vitam Eriphylæ monile obtinuit; at quæ ætate formosa & intemperans, Helenæ; quæ etiam cum iuuenem postea Epiroticū quendam amasset vnā cum illo aufugit, hæc autem viro mortem machinata est. At diuinus Plato, Lycurgusque Lacedæmonius neq; vagari per suas respublicas sumptuosum aliud patiebantur quidpiam, neque aurum vel argentum; quoniam ex omnibus metallis solum æs & ferrum sufficere existimabant, hæc autem quasi sanam ciuitatem corruptentia eiecerunt. At Zeno stoicus cum cætera omnia media esse existimasset, præterquam his bene legitimæque vti, eorum quidem principatum ac fugam interdixit, at rerum tenuium & superuacuarum vsum ex edicto fieri statuit, vt intrepidè ac sine admiratione homines erga reliqua animi dispositionem habentes, quæ neque bona sunt neque mala, his quàm maxime fieri posset secundum naturam vterentur: contrariæque paruifacientes ratione omnino ab his abstinerent, non autem timore perterriti. nihil enim prædictorum natura extra mundum eiecit, sed subterraneas eorū venas fecit, quæ laboriosam difficilēmq; valde operam consequerentur, ita vt hi qui horum sunt studiosi cum labore possideant, ac neque metalla fodientes solum, sed ij etiam qui metalla ipsa congregant, per infinitos propè labores illustrem hanc opulentiam inuestigarent. Optimum autem est rei huiusmodi argumētum, genus illud quod est in superficie, si quidem in extremis mundi partibus flumina quædam per exigua auream scobem detrahunt, quam mulieres viriq; corporibus debilibus ventum facientes à sabulone fecerunt, lauant

A lauantesque in infundibulum ducunt, veluti apud litorales meus inquit Posidonius. Apud alios item Celtas, montesque qui Riphæi olim dicebantur, postea Obij, nunc verò Alpes: sunt autem Galliæ, cum sylua sua sponte aliquando incensa esset, argenti riui per terram defluerunt, plurima tamen huius pars in profundis, difficilibusque fodinis reperitur, sicut attestatur Demetrius Phalereus, cum auaritia vel Plutonium ipsum ex intimis terræ penetralibus se tracturam sperauerit. Inquit igitur is ita per iocum, quod manifesta ac certa obscurorum incertorumque gratia profundentes, quæ capere debebant non ceperunt, quæ autem habebant proiecerunt, quasi ad ænigmatis similitudinem repulsam perpessi. Lacedæmonij cum ab ipsa consuetudine prohiberentur in Spartam inferre, velut idem narrat Posidonius, ac neque aurum vel argentum possidere liceret, nihilominus possidebant, quædoquidem apud Arcades finitimos id fuerat depositum; ex quo accidit postea, vt illos hostes pro amicis habuerint, vt propter inimicitiam immunis esset eorum auaritia ab infamia. Primum aurum & argentum quod illatum fuit in Lacedæmonia depositum fuisse narrat

B Apollini in Delphis, atque Lylandrum multorum malorum authorem extitisse, qui id primus in ciuitatem publicè introduxerit. Increbuit enim fama quod Gylippus, qui Syracusos in libertatem vendicarat mortem sibi inedia consciuerit, cum ex occasione pecuniæ Lylandri ab Ephoris condemnatus esset, & in aliam patriam recessisset. Id tamen quod Deo depositum fuerat, publicèque tanquam ornamentum possidendum concessum non facile erat mortali cuiquam paruifacere. Ex Galatis illi, qui nominatur Cordistæ aurum quidem in suam regionem non introducunt, alienam tamen regionem deprædantes ac deuantantes nequid relinquunt, quorum genus eorum Galatorum reliquæ sunt, qui cum Brenno in Delphicum oraculum militauerunt. Hos Bathanatus dux quidam in ea loca, quæ sunt circa Danubium transmigrare fecit; ex quo via illa per quam redierunt Bathanatiij nomen ad hæc vsque tempora seruauit. abhominantur isti aurum quod in suas patrias inferri nolunt, quippe quod multa eaque valde grauiâ ob ipsum sint perpessi. Argento autem vtuntur, cuius gratia multa grauiâque perpetrant. At oportebat profectò non rei ipsius direptæ

direptæ genus, sed ipsam sacrilegij impietatem procul expellere: nam si argentum etiam in eorum regionem non intulissent, æris ipsius nihilominus ferrique studio decernerentur: quòd neque hæc etiam inuenirentur apud illos, eduliorum, potuum, aliorumque victui necessariorum auiditate inter se decertassent. Cum tot dicta essent à Pontiano, cupiebant complures vt Vlpiani propositiones soluerentur, ex quibus cum reliquas distribuissent, ita inceptit Plutarchus:

De Parasitis.

C. A. P. V.

Graue venerandumque fuit parasiti nomen apud antiquos. Sic igitur scripsit de ipsis parasitis Polemon siue Samius, siue Sicyonius, siue Atheniensis dici velit, vt ait Heraclides Mopleates, qui ex alijs etiam ciuitatibus eum commemorat; cognominabatur autem Stelocopas vt ait Herodicus Cratetius. Parasiti nomen nostris quidem temporibus habetur infame, at inuenimus tamen sacrum quoddam fuisse parasiti vsum apud antiquos conuiuio non dissimilem. Nam in Cynosarge columna quædam in templo Herculis conspicitur, in qua suffragium est sententiæque Alcibiadis, scriba verò Stephanus Thucydidis filius, vbi de appellatione ira narratur, sacra menstrua sacerdos vnâ cum parasitis absoluat, parasiti que vnus ex externis, atque horum pueris in iudicium. In tabulis præterea legum ita scribitur de Deliastris, duo præcones ex genere præconum Mysteriotidis, quos annum in Delio parasitos agere oportet. In Pallenide hæc in depositis inscripta sunt, principes & ij parasiti deposuerunt, qui coronari fuerunt aureis coronis regnante Pythodoro. Ex tribu sacra parasiti Pericles Gargetius Lycotrati, Pitheus Periclitii, Charinus Democharis, Gargetius. In legibus etiam Regis scriptum est, Acharnensium parasiti Apollini sacrificent. Clearchus Solensis, qui vnus est ex discipulis Aristotelis, ita scribit in libro primo Vitarum, Parasitum nunc quidem propensum, at eum tunc qui vt simul viueret erat electus, in antiquis igitur legibus, ac nostris etiam temporibus intueri licet quòd plurimæ ciuitates in magistratus honorificentissimos parasitos eligunt. Cithæmus in Archide, Et parasiti Hercali lecti fuerunt. Themison in Pallenide, Curare Regem sem-

A per regnantem, ac parasitos quos ex populo eligunt, & senes, & mulieres primùm nuptas. Potes ex his etiam bone Vlpiane, quænam sint mulieres primùm nuptæ percunctari. Sed & parasitorum ratio in columna quædam in templo Castoris & Pollucis scribitur: Ex bobus ducibus electis tertia pars esto certamini dicata, reliquarum duarum altera sacerdoti, altera parasitis. Crates libro secundo Linguae Atticæ, Parasitus nunc quidem in rem infamem, at prius parasiti appellabantur ij, qui ad sacros cibos eligebantur, & magistratus erat quidam parasitorum. Vnde in legibus Regis hæc scripta reperiuntur, Curam habere regnantem gubernantium, vt constituantur, & quo pacto eligantur parasiti ex populo iuxta ea quæ scripta sunt, Parasiti que eligantur ex bubulcis, qui singuli ex sua parte singulos sextarios medimni hordei præbentes iis, qui sunt Arhenienses conuiuium in facello de more patrio exhibeant, atque ex electo hordeo parasiti Acharnensium in Apollinis primitias medimni sextarium præbeat. Quòd autem magistratus esset eorum etiam, hæc in ipsa lege scripta sunt, in noui magistratus instaurationem, in parasitium, & sacram domum tantum argenti præbere, quantum sacerdotum mioistri instaurationes locauerint. Ex quibus verbis manifestum esse arbitror quòd locum in quo parasiti primitias sacri frumenti deponebant, parasitium appellabant, quæ eadem narrat & Philochorus in inscripta Terrapoli, vbi eorum parasitorum mentionem facit, qui in templo Herculis connumerantur: Diodorus præterea Sinopeus Comicus in Hærede, cuius testimonium paulò post apponemus. Aristoteles in Methonæorum Republica, duo inquit parasiti singulis assistent regnantibus, at vnus tantum summis ducibus belli. Ordine vero itato cum ab alijs quibusdam, tum à piscatoribus obsonium capiebant. Carystius Pergamenus eum, qui nunc parasitus dicitur ab Alexide primùm repertum esse dicit in libro de Doctrinis: Illud interim præmittens quòd Epicharmus in spe siue Pluro inter potandum ipsum ita introducit:

*Cenare me volentibus simul est opus
Vocare solum, ac nuptas facientibus.
Locasus hic sum plurimums vsu me mouens.*

Conuiuioque laudo qui nos excipit,
 Incessor vt conuicijs, hac concidunt.
 Nam multum edens, bibensque multum protinus
 Discedo. lucernam puer nec fert mihi.
 Serpo cadens persape per nigras tenebras.
 Custodys quod si incido, dico bonus
 Facti rationes hisce spectatoribus.
 Sed verberant me, postea latus domum
 Non vulneratus dormio: nec sentio
 Priora, menti nam medulam dat merum.

Atque alia complura huiusmodi dicit Epicharmi parasitus.
 is verò qui est apud Diphilum, ita loquitur:

Ad cenam vbi me diues aduocat, nihil
 Triglypha specto, tecta, vel Corinthios
 Cados, at obseruo coqui fumum: ruat
 Si latus in rectum, frequensque, gaudeo,
 Exulto, & alas concutio, si debilis
 Feratur, obliquusue, cognoui statim
 Quòd haec mihi cena haud habebit sanguinem.

Primus Homerus, vt nonnulli arbitrati sunt, parasitum in-
 troduxit, Podam inquitens amicum cõuiuiam esse Hectoris: D

Forte Podas quidam Idæus satius Heetione
 Diues erat, fortisque: bonus super omnibus Hector
 Quem venerabatur, primo dignatus honore.
 Namque erat & socius, & coniuualis amicus.
 Hunc epulus inter, & pocula dixit amicum.

Quare ipsum inducit percussum in ventre à Menelao, scri-
 bit Demetrius Scepsius quòd Spartanus quidam vir Panda-
 rum ipsum ferit, quia lingua peierarat, cum illius æmula-
 retur opulentia. Antiqui autem poetæ parasitos aduolato-
 res vocarunt, ex quibus etiam Eupolis actus cuiusdam in-
 scriptionem sumpit, in quo adulatorum chorum ita dicen-
 tem inducit; quam viuendi rationem seruent adultores
 vobis explanabimus, sed vos animaduertite quæso quàm
 versuti viri nos sumus. Hos primum puer alienus persape
 sequitur, duo mihi adsunt vestimeta elegantia admodum,
 quorum alterum semper assumens in forum exeo, ibique
 cum virum aliquem fatuum ac opulentum obseruo, pluri-
 mum circa hunc versor, si quid dixerit hic diues, hoc laudo,
 admirorq; , ac eius verbis gaudere videor, postea aliò alius
 nostrum

A nostrum ad cenam proficiscimur. Non est autem opus vt
 suauia multa in alienam placentam dicat adulator, vel ex-
 tra fores continuo exportatur. Noui ipsum etiam medi-
 cum mastigiam fuisse perpeffum. Scomma dixisti profe-
 ctò. Puer postea ipsum extra ianuam ducens eculeum habentem
 Aeneo tradidit. Meminit huius nominis parasiti
 Ararus in Menæo his verbis:

Non est amice quin parasitus ipse sis,
 Te non alit Ischomachus.

Plurimum est nomen hoc parasiti apud iuniores, at verbum
 apud Platonem Philosophum reperitur in Lachete,
 inquit enim adolescentes parasitos apud nos agunt. Duo
 esse parasitorum genera ita significauit Alexis in nauis gu-
 bernatore:

Duo sunt Nauis uice parasitorum genera.
 Vnum commune, & obiurgatum
 Obscuro nos, alterum quæro genus
 Satrapas parasitos, ac duces militum claros.
 Graue parasitum publicè dictum,
 Djudicatum bene vitis, cilia habens,
 Nulle talentorum subuertentes opes.
 Nosti genus & rem valde.

B.

Huius utriusque generis vnus typus
 Operis est, adulationis certamen.
 Fortuna sicut vexit hos ad ardua
 Dum viuimus nostrum, hos ad ima deprimis.
 Huic res abundat, alteri non sufficit.
 Non inscite te Nauis uice moneo.
 Laudauero, magis scio quòd me petes.

Non inconcinne autem qualis sit parasitus, formauit Ti-
 mocles ita in Dracontio:

An ipse permittam parasito vt quis male
 Dicat? secus res sit, genus nullum magis
 Mortalibus contingit esse hoc vitile.
 Si quid bonum gratum sit, illud per se fit
 Parasitus ipse, diligis quid ille amat
 Simul, minusque dissimularet hoc agit.
 Agis quid, u presens agat si oporteat,
 Hac iusta soluens nutriendi munera.
 Mirum in modum laudes amici predicat.

Sine symbolo, cum voluptates viri
 Hi quaerunt, mortalium quis, aut Deum,
 Tales socios contemnit? Heros rejicit?
 Ne plura dicendo diem nunc conteram,
 Me magna signa traditurum censo
 Quam sit parafiti vita digna honoribus,
 Vincentibus donantur ista praemia in
 Olympicis, quae signa valde strenui,
 Immanis visque victus, haec cuncta affolent
 Prytania dixisse.

Antiphanes in Gemellis:

Vide parafitus ut sit & custos bonus
 Communicator fortis ac vice simul.
 Nullus parafitus optat infeliciter
 Egisse amicos, at precatur omnibus
 Feliciter res accidisse, hic est bonus
 Non inuidens vite, sed esse particeps
 Optans eorum, amicus hic securus est,
 Hic verus, hic generosus, hic est optimus
 Non hostis, irritator est, aut inuidus
 Iram bonis, quae perperis, quod si accidat
 Ut hunc caulleris cachimatur simul.
 Amator est, & ridiculus, & moribus
 Lucundus, & miles bonusque, & strenuus,
 Illi parata cena si sit splendide.

Aristophon in Medicis:

Sim moribus quibus prius fari volo
 Coniunio si quis vocet, dudum ut sciat
 Zomus vocor, si sit necesse quempiam
 Cepisse forte strenuum bacchantium
 Qui sit medius, pugnator ipse strenuus
 Tuisse oportet ut domum sam certe aries
 Ascendere ut scalas oportet, Capaneus.
 Sufferre plagas incus ac pagnos ego.
 Finxisse Telamon, fumus ut bonos probos.

Atque in Pythagorista:

Nullum magis putato quam Philippi dem
 Idoneum fami Tithymallon affore.
 Aquis bibendis rana, vescier thymis,
 Olerisque campres, non lavando squallidus.

C

D

A

Dormire sub dio ut merula per frigora,
 Aestus pati, meridie multum loqui
 Cicada, oliuum nec videre, nec lini,
 Pulvis videtur, ambulare grus pede
 Nudo crepusculum per ipsum, noctua
 Dormire nil.

Antiphanes in Progenitoribus:

Morem meum nosti superbum non fore.
 Amicus ast huiusmodi sum, ad verbera
 Sum massa ferri, quae potest pati nihil.
 Ad verberandum fulmen, ac ad quempiam
 Cecum faciendum, fulgure, auferendoque
 Procella, suffocando quemlibet, laqueus,
 Frangendo velles ianuae, quassatio
 Telluris, insiliendo sum locusta ego.
 Canis que non vocatus, ut musca aequolo.
 Non exeundo sum puzeus, certe statim
 Cadendo, & imperando, testimonia
 Dicendo, quaeque, consequi nullus queat
 Verbis, gerendo cuncta quam, citissime.

B

Omnes vocant me fulmen hinc vite, mihi
 Sed nulla cura admittitur, dicerem
 Sum quando amicus, haud ego sermionibus
 Solus amicus, at magia rebus, bonus.

Diphilus in parafito cum futura essent, nuptia inducit parafitum ita dicentem:

Nosti in precatiouibus,
 Quod est, docet si quis munus recte nam
 Comburat igni, siue aquam cor superbit
 Cenare quempiam, volentem vel, velle.

Eubulus in Oedipode:

Aliena qui canare primus, xepheri,
 Plebeius ut videtur, is sane sum
 Quicumque amicum, vel, vocavit exterum
 Ad cenam, et, in, quos, parafiti, sum, huiusmodi
 Sit exul e domo, nil secum, feceris.

Diodorus autem Sinopeus in Hereditario, die etiam haec de parafito non ineleganter resensuit:

Volo demonstrare, aperte, quod, haec, sit, parafiti, et, ab, ista,
 Quod hoc graue est, quod, in, ista, legibus.

Quod hoc Deus monstravit, artes ceteras
 Nullus Deorum ostendit, ac docti viri,
 At Iuppiter parasitum amicorum Deus.
 Qui maximus sane Deorum dicitur.
 Hic introit passim domos spectans nihil
 Sit pauperi vel diuiti viri domus.
 Vbi videt quod lectulus stratus bene,
 Parata mensa, quaeq; oportet omnia
 Decoris habens sit, praeius ac bibens abit.
 Domum petens hic nulla soluit symbola.
 Et ipse stratos lectulos eum viderim,
 Mensus & instructas peregrini nunc idem.
 Ingressus huc fores apertas ac silens
 Feci leuem me, ne molestus afforem
 Conuiuia, at omnibus fruens quae conferunt,
 Bibensque discere do velut ipse Iuppiter.

Quod summo esset in honore, magnūque quidpiam iudicaretur esse parasitum, inde etiam manifestius cognoscitur, quod:

Vrbs Herculi cum sacra soluat splendide,
 In rebus omnibus facit quas publice,
 Ad haec parasitos non legit, vel accipit
 Viles, nec abiectos, at eligit Deo
 Ex ciuibus his sex studiosae, quos capit
 Ex omnibus potentibus, qui vixerunt
 Bene. Herculem mox & secuti diuites
 Quosdam legunt, hortantur illos pascere
 Dehinc parasitos, non legentes optimos.
 At quisquis aptus sit adulationibus.
 Et qui rapas edens, silurum & marcidum,
 Cenasse se dicat rosas, violas simul.
 Vbi pepedit qui iacens simul ferat
 Nares ut admonuit, qui hos tibi dedit
 Suae odores? unde tale thus venit?
 Idemque est decorum turpes iam bonum malum,
 Ob hos viros lasciuientes vndeque.

Axonius inquit in Chalcidico;

Capi parasitus esse cum Philoxeno
 Quando prius iuuenis adhuc eram, nisi
 Nunc ossum nunc & catini, nunc graues

C

D

A Percussiones pugni, ut octo sapiens
 Plagas haberem praestitit sic quando ego
 Vincor voluptate, at puravi esse vtilem
 Rem pestea mihi hanc, vbi quis est mihi
 Contentiosus visus, ac pugnae, eum
 Accedo: tum quascunque contumelias
 In me iacit confirmo, nec lador, malus
 Cum sit, bonum se dicit esse quis, simul
 Hunc laudo, gratias refert is hinc mihi.
 Cum Glauci hodie frustum ipse ego comederim,
 Cras non recente mihi dolebo rescier.
 Natura talis est, meus mos est & hic.

Antidotus in inscripto Protochoro simillima quaedam inducit dicentem in Claudio Sophisticis indulgentibus, quorum nec meminisse quidem bonum esse iudico, talia igitur dicit is de arte parasitorum:

In statione stantes auditores mei
 Priusquam inscribi & sumere Chlamidem:
 De parasito si quis incidat sermo.
 Ars mihi semper hunc abforbeat.

B A puero enim ad ipsam mentem habui dispositam.
 Celeberrimi fuerunt parasiti Tithymallus, de quo meminuit Alexis in Milesia, in Vlysse texente, ac in Homytii:
 Pauper tuus sit dulcis, hoc vero genus
 Mors ut ferunt monstravit vnum, mors enim
 Tithymallus circuit.

Dromon in Fidicina:

Valde pudebat
 Cenare rursus haud dato mox symbolo.
 Id turpe certe sed Tithymallum cernere
 Cocco rubere semper hinc licet magis,
 Aliena canans non ferat cum symbolum.

Timocles in Centauro siue capiente:

Tithymallum ipsum, & parasitum aduocans.

At in Cuniis:

Iam lata signa quid futurum surgite
 O vos amici, sic reuixit iam diu
 Qui mortuus Tithymallus affuit, quod is
 Vix octo mandebat lupinos obolo.
 Inedia non illum necavit per Deo

Amice, sed multum bibens i d. pertulit.

At in Epistolis:

*Hec me misellum sic feram? non per Deos
Nunquam Tithymallus quod cupit comedere.
Sic truncus haud vestem cupiuit sumere,
Nilus farina non Corydus sine simbolo
Mouere dentes.*

Antiphanes in Tyrreno:

*Seruire amicis is petebat sponte, fers
Tu diuitem Tithymallon illicet fore.
Feret bene ex sermone mercedem tuo.
Gratis quibuscum vescitur. quam plurimam
Collectionem.*

Erat Corydus etiam inter parasitos celebres, cuius sic meminit Timocles in Epichærecaco:

*Munitum
Obsonijs forum videre diuiti,
Suauissimum. si pauper adsit quissiam,
Miserrimum. nam non vocatus Corydus
Obsonia emit ut videatur is quoque.
Ridenda sanè passio me ceperat,
Nam quattuor nummos vir areos habens
Aspexit anguillas, simul torpedines,
Hemodia, & thynnos, locustas, omnia
Hec ambiens, quanti rogabat, audiens
Ad membradas mox aufugit perterritus.*

Alexis in Demetrio seu Philetæro:

*Sed me corydi puder, videbor si simul
Cenare sic promptè quibusdam, non tamen
Recuso, non is si vocatur amuit.*

At in Matertera:

*Ridenda suctus hic Corydus dixisse, vult
Blepæus esse mentis ut sana sit. est
Blepæus ipse diues.*

Cratinus in Titanibus.

*Corydum fabrum vitato ni relinquere
Ipsum nihil tibi putas, obsonium
Edisse nunquam ne cupis, dico tibi.
Manum aream, fortèmq; habet, labore suo
Quæ fissa nullo, multo at igne fortior.*

A Quòd ridicula diceret Corydus, atque ob ea rideri voluerit, testatur ita ipse Alexis in Poëtis:

*Ridenda sic dixisse, rideri & vult
Multo magis cunctis Atheniensibus
Post Corydum.*

Descriptit illius dicta memoratu digna Lynceus Samius, qui proprio nomine Eucratetem ipsum nominari asserit: scribit autem hunc in modum; Cum apud quempiam Corydus Eucrates biberet, domusque illius esset putris, hic edere oportet inquit, vbi manum sinistram supposueris sicut Caryatides. Philoxenus aut Pternocopis cum sermo incidisset de turdis, quòd essent pretiosi Corydo præsentè, ut visum est, inquit is, scortum frequentare: nam & ego memini cù Corydus oboli fieret. Erat & Philoxenus vnus ex parasitis, velut ait Axionicus in Chalcidico, cuius primum est testimonium. Meminit illum Menander in Ceryphalo, quem Pternocopidem solum appellat. Meminit & Machon comicus, qui vel Corinthius erat vel Sicyonius: vixit autem in mea patria Alexandria, atque se magistrum professus est earum partium comœdiæ, quæ sunt Aristophanis Grammatici, deinde mortuus est in Alexandria, cuius hæc inscripta visuntur in sepulchro:

*Alma feras hederam viuenti terra Machoni
Comico in hoc tumulto, quæ solet vsque dari
Præmia cantori, nam fucum non tegis vatum.
At qui artis præse reliquias repetat.
Urbi Cerepidum dicat quis nunc, prope Nilum
Nasci inter Nilus plantæ superba solet.*

In quibus apertè declaratur quòd genere esset Alexandrinus. Machon verò in his mentionem facit de Corydo; quidam ex conuiuijs Eucrates à Corydo percunctatus est, quomodo tractatus fuisset à Ptolemæo, qui nondum factis apertè respondit, pòtum enim mihi statuit tanquam medicus, quæq; comedere oporteat, cibos autem non dedit. Lynceus libro secundo de Menandro, magnum inquit ac valde celebre nomen Euclides Smicrini filius, Philoxenusque Pternocopis ob ridicula sunt assecuti, quorum cum minus libris, aut memoria digna loqueretur Euclides, tum quòd ad reliquam vitæ rationem spectat erat insuauis & frigidus. Philoxenus autem nihil superuacaneum profus

dicebat; quod si in quempiam non praesentium dicere aliquando irritaretur, omnia venustate gratiaque plena referbat: ex quo accidit Euclidem ubi viueret, at Philoxenum ab omnibus & amari, & in pretio haberi. Vbi Alexis in Trophonio mentionem facit de Moschione quodam parafito, eum paramafetem appellat his verbis:

Paramafetes

Pudendus inter & viros post Moschion.

At idem in Pancratiasta ad coenas currere solitos connumerans:

Aderis tibi primum locusta Callimedon

Scomberque Cobio, Corydus, Cerybio,

Siligo, narra Hercules venalia

O femina, haud conuiuium.

Vocabatur Cerybio Epicrates Aeschyni Rhetoris affinis, velut Demosthenes ait in Legatione. De iis epithetis quae subsannandi gratia per locum Athenienses dicebant, meminit Anaxandrides in Vlysse:

Vos inuicem deluditis noui bene,

Nam si quis est decorus, hunc sacras vocant

Hinc nuptias: si paruus, hunc homunculum,

Aut & stelagnum: si videtur splendidus

Qui, hunc vocatis eiulatum, pinguis at

Dum Democles deambulat, ius dicitur.

Qui squallidus vel sordidus sit, puluis hunc

Non trahit: adulator secutus pone quem,

Mox dicitur lembus, mugil ieiunus est,

Ieiunus ambulans, vacuus spectauerit

Pulchrum quis, at si ceperit factor ioco

Agnum theatri, protinus sit Atreus.

Arietis est raptor, vocatur Phynus hic,

Pellisque Iason.

In iis, quae praecedunt, mentionem fecit de Cherephonte parafito, de quo Menander haec in Cecryphalo, atque in iracundia:

A Cherephonte differet nullus ritum

Conuiuio qui sit vocatus, arduus

Celerque luna qui cucurrit quae foret

Umbra ut videret, ac velis tardus nimis

Cum luce venit.

A In Ebrietate:

At Charephon distraxit astutissimus.

Mensis secundo post vigesimum diem

Qui nuptias sacras paratas se penes

Predicit affore, interim quarto die

Aliena quod cauet. Dea bene omnia

Se habere.

Meminit etiam in Hermaphrodito sive Crete. Timocles in Epistolis meminit de illo, velut intemperantem parafitum apud Demotionem agente:

Demotio assistere ipsi visus

Argento non peperit, sed nutrit

Volentem. Charephon enim prorsus

Domum ire statuerat miserimus,

Et profecto hoc est solum dignum

Paramafetem capiti bisulcum lignum.

Neque concinnus, est enim nec inutilis.

Antiphanes in Scytha:

Sicut sumus mi displicet pagum simul

Petamus, an facem, & coronas linquimus?

Sic Charephon laudare nobis asselet

Ieiunus?

Timotheus in Catulo:

Experiamur tradentes cenam abire

In septiclimum licet, ut dixit mihi.

Nisi absconditus alicubi sit Charepho.

Apollodorus Carystius in Sacerdote:

Nouum ferunt nunc Charephonta nuptias

Ut non vocetur ingredi velut solet

Ophella, sportamque & coro nam corruptis

Postquam fuit vox, inquit a sponsa ferens

Aues venire, hunc incidentem crederes

Canasse.

At in Iugulata:

Aram voco, Nicamque in exitu meo,

Et Charephontem, quem nisi vocarem

Accedet haud vocatus.

Machon Comicus:

Carpente Charephonte longam olim viam

Ad grandinum, ac in civitate ad nuptias

*Dixisse narrant huic poetam Diphilum,
Malis tuis d' Chærephon insitito
Vtrinque clausus quatuor longam viam
Ne ingressus, ac quatinus genas contorqueas.*

Et rursus:

*Carunculam coemit olim Chærephon.
Coquum ferunt huic forte carnes osibus
Dedisse plenas, essa ne ponas mihi
Dixit coque, at autem dicit in caro
Putatur omnis osibus quæ adhaerent.
Tum Chærephon, & maximi verum refers,
At os dolore conficit famelicum.*

Callimachus commentarium de Chærophonte scripsit in libro variarum tabularum his verbis, Quicumque cœnas scripserunt Chærephon: postea Cyrebio principium supposuit. Quandoquidem sapius ad me librum quintum carminum misisti. Quod autem parasitus esse Cyrebio diximus iam superius. De Archephonte parasito ita mentionem faciens scribit Machon.

*Vocatus ad cœnam parasitus Archephon
A rege Ptolemao ex Athenis: per mare vt
Adiuit Aegyptum: petroso obsonio,
Variæque mensis lato, & inter omnia
Veris locustis, olla lata mox fuit
Repleta, salsi gobii tres in quæ grant,
Istri hi videbantur vocatis omnibus.
Tum Chærephon scari, triglistique, & phycide
Vesti simulque haleculis, & membrade,
Phalaricis, apusque repleti, tamen
A gobio se temperavit optime.
Cum mira res esset putata, Atcenorem
Accersit Rex, nunquid inquit Archephon
Hos gobios non vidit huic gibbus statim
Contrarium Rex accidit, vidit prior,
Non attigit veneratis hoc obsonium,
Quod & times, nec parvum pœdem licet
Iniuria accessisse magnum simbolo
Non tradito.*

Alexis in vino baccaro, Stratum parasitum nutriendi ipsum iratum hæc ræa dicentem introducit:

Præsta

A *Præbatur esse vel parasitum Pegasi,
Boreæque, si quid est & huic velocis,
Quam Demæa Lachetis Eteobutada,
Volat profecto, non u' incedit via.*

Et post pauca:

*Amas magis me quam pater tu Sattis.
Me non alit pater, at alit tu splendide,
Quare deos omnes precor vivas, mali
Si quid feras, quo pacto ego post vixerim?*

Axionicus Comicus meminit his verbis de Gryllione parasito in Tyrrenico:

*Ipsis merum non est procacitati vt
Occasionem prebeat mox in sociis
Fecisse semper assolent quod Gryllio.*

Aristodemus libro secundo Ridiculorum memorabilem parasitum fuisse scribit Softratum quidem Regis Antiochi, & Euagoram gibbum Demetrii Polioretæ, Phormionemque Seleuci. Lynceus Samius in libro Apophthegmatum Silanus ait Atheniensis, dum Gryllio esset parasitus, interrogatus quis est hic Menandri inquit gulosus esset ad nuptias, extremisque accubivisset, ac præfecti vocatos dinumerarent, iuberentque ipsum recurrere, quando præter legem sese inter triginta inseruisset, numerate rursus inquit à me incipientes. Quod autem inualuisset consuetudo vt præfecti symposia inspicerent, ac perquirent conuocatorum numerum: si esset secundum legem, testatur his verbis Timocles in Philodicas:

*Vt simus ad lumen patentes iam fores,
Expande, iustres vt magis quò numerum
Præfectus ex lege accipiat velut solet
Coniuij si nunc velit, contrarium
Nulò magis decebat, hand canantium
Domos videre.*

Menander in Cecryphalo:

*Sunt arbitros apud ministri in nuptiis
Scripti, coquisque omnes iubet quod lex nona
Intelligant vt vocatis venerint
Plures, quibus minus licet accefferint.*

Philochorus libro septimo Remi Aricari præfecti inquit

vna

vna cum Areopagitis conuentus qui fiunt in domibus, in auptiis, ac in alijs cōiuijs obseruant. Corydi apophtegma ta scripsit Lynceus, cum amica quædam, cui nomen erat Gnomæ apud Corydum cœnaret, vinumque defecisset centum & duos obolos adferri iussit, Gnomæ verò conferret quid populo esset visum. Polycitore citharædo lentem absorbente, ac lapidem mandente, infelix inquit, quando & lens te percutit. Meminit de hoc etiam Machon,

Quum conditurus esset olim vis domum

Malus velut patet citharædus, saxæque

Ab ipsius complura amico posceret.

Ego feram plura his ait is ex iudicio.

Cum dixisset quispiam Corydo quòd collum aliquando, nunc mammas, nunc vmbilicum mulieris amaret, an malum est hoc? nã & Hercules ob Omphale ad Hebem peruenit. Cùm Pyromachus panem in lente intingeret, catinamque subuertisset, dignum eum esse inquit qui puniretur, quando nesciens comedere pinxit. Cum verò cibi delicatissimi apud Ptolemæum circumferrentur, semperque apud ipsum deficerent, nunquid ego sum ebrius? Ptolemæe, an hæc mihi videntur circumferri? dicente Chærephonte se vinum ferre non posse, nec quæ ad vinum quidem spectant inquit. Cum nudus Chærephō in cœna quidam constitisset, video te ait Chærephon tanquam lecythum quousque sis plenus. Eo tēpore quo Demosthenes calicem accepit ab Harpalo, hic alios inquit temulētos vocas, magni ipse poculum accipit. Cū nigros panes in mensa apponere esset solitus, ac nigrior etiã quidam illatus esset, non panem latum esse dixit, at vmbra panis. Philoxenus parasitus cognomento Pternocopis, cùm apud Aristonem cœnaret, oliuæque essent appositæ, ac paulò post illata esset olla piscium, catinum quatiens, oliuam percussit inquit. Cum nigri panes essent appositi ab eo, qui illud ad cœnam conuocarat, ne multos inquit, ne noctem inducas. Pausimachus eum parasitum qui à vetula nutriebatur contrarium pati dicebat iis, qui cum vetula congregerentur, cum ipse semper in ventrem accipiat. Scribit hunc in modum de eo Machon comicus:

Aqua bibacem Mochionem videris

Cum qui parasitus in Lycæo à diuise

Ali vetula, simul cum alijs compluribus.

Gravis, fide vix digna res qua contigit,

In ventrem annus semper facit te sumere.

Idem parasitus cum audiisset eum, qui cum vetula congregeretur quotidie ab ea nutrir:

Nunc cuncta fiunt inquit: hæc non concepit,

In ventrem at hic capit diebus singulis.

Ptolemæus Agefarchi filius ex genere Megalopolitanus libro secundo Historiarum ad Philopatrem, ex vniuersa ciuitate innuit conuiuas à Rege cōgregatos fuisse, qui Gelialtæ postea dicerentur. At Posidonius Apameus libro vigesimo tertio Historiarum, Celtæ inquit vel in bellum proficiscentes conuiuas secum adducunt, quos parasitos nominant. Hi laudes eorum multorum præsentium virorum, atque ad singulos præfentes priuatim recensent, audiuntur ab illis ij qui Bardī dicuntur, sunt autem poetæ hi, qui laudes cantando percurrunt. In libro trigesimo quarto scribit idem author Apollonium quendam fuisse parasitum Antiochi vocati Grypi Regis Syriæ. Aristodemus Bithym parasitum fuisse Lyfimachi testatur, qui, cum Lyfimachus higneum scorpionum in eius vestem coniecisset, perterre factus profilit, at cum rem postea deprendisset, ego quoque inquit? Rex te terrebo, da mihi talentum: Erat enim Lyfimachus auarissimus. Agarharchides Cnidius libro vigesimo secundo Rerum Europicarum Anthemocrinum athleticam Aristomachi Argiuorum tyranni parasitum fuisse scribit. At de parasitis Timocles scripsit generatim in pugile, epistitios ita eos appellans: Nonnullos inuenies ex his epistitiis, qui comedant aliena, nihil parcentes, se ipsos athleticis pro canistris præbentes, vt ita dicam, Pherecrates, in Vetulis:

Tu, nec citius Smicythio epistitium agit.

Quis hic nobis etiam? hunc ubique

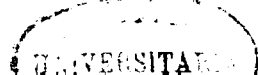
Duco gulonem mercede hospitem.

Appellatur illi epistitij, qui inter edendum ministrant. Platō libro quarto Reipublicæ, & hæc epistitij neque mercedem ultra cibos capientes.

Aristophanes in Thuscis:

Vnum virum si persequarū improbum,

Testantur hinc contra duodecim epistitij.

Eubulus in Dædalo:

Vult sine mercede esse cum ipso epistitius.

Diphilus in Synoride, est autem Synoris amicæ nomen, ubi de Euripide meminit, est & tessera nomen Euripides, iocans, atque ad nomen poetæ alludens, hæc ait de Parasitis:

Te liberaſti vt optimè hæc nunc tessera,

Vrbānus es, depone drachmam, iam iacet:

Qui iecero Euripidem, nec ipse feminam

Servabit Euripides: vt in tragædis

Hæc oderit nunquid vides? idem tamen

Amabat at contra parasitos, ferè enim;

Qui possidet victum; meritque plurimum;

Nec tres viros saltè sine symbolis alit,

Perdatnr, hæud redire queat in patriam.

Hæc vnde sunt, dic per Deos: curas quid hæc?

Consideramus dramā illi, sed illico

Intentem intuemur.

At in apparatu ipsius actus hæc ait de irato parasito,

Irascitur cum sit parasitus, irā cum

Cepit, secus mensam sed vngit bile, vt

Lacteus puer sit summouens se ab vberè.

Ac deinde,

Vestiarū ò parasite tunc, vnde vt male

Detraxit, artem nescis quod parasitus est

Post citharædum iudicatus.

In eo actu qui parasitus inscribitur, hæc inquit.

Non sit parasitus qui nimis morosus est.

Menander in iracundia, ubi de amico loquitur non curante nuptiarum cœnam, hæc ait:

Amicus est verè hic nihil quando petit

Vbi parata cœna sit, vt ceteri.

Et quid præsentibus impedimento est quominus cœnent? postea, in diem tertium cœna respicit. Rursus, postea circa cœnam, Alexis in Cræte, Nicostratus in Pluto, Menanderque in Ebrietate, ac legistatorem Philonides in Cochurnis hoc pacto:

Leianus ipse non quò ferre talid.

Sunt hæc nomina parasito similia, epistitus, de quo dictum est, cœcositus, oligositus. Meminit de cœcosito Anaxandrus in

in venatoribus, filius cœcositus res est suavis. Vocatus est is cœcositus, qui nulla accepta mercede sponte sua ciuitati seruit Antiphanes in Scythia, breui fit concionator cœcositus. Menander in digito, cœcositū sponsum nulla re indigentem inuenimus. In Citharista: num cœcositus accipis auditores? de epistito Crates in audacia, pascit epistitium; ignauus rigens capiet in mercedem cibum. Proprie dixit in simul prædentibus, perturbatum est mulierès non congregare neque cœnam præbere multitudini: sed vt cœcositi huiusmodi faciant. De Sitocuro mentionem fecit. Alexis in Pernocante siue lanam traſtantibus; ambulans eris Sitocurus. Menander frustra nutrium impulsem; virum Sitocurum nominat in Thraſylone; piger, ad omnia cūctans Sitocurus; miser, inutilis, qui in terram fatetur se alii in vedentibus; miser constitit etiam apud Ianuam more depositi; miserum Sitocurum cepimus in domum; Autostum; Crobilus dixit in suffocato. Autostum te ipsam nutiens; multa accumulas domino. De cœcosito ita meminit Eubulus in Gadinymede. Romanus ipsum, cum sit cœcositus, nutriti oligositi mentio fit à Phrynicho in solitario, oligositus Hercules quid ibi agit? Pherecrates in bonis aut frates, qui oligositus sis, qui edis die vicium longæ trinitis.

De adulatoribus:

Vm tot à Plutarcho dicta fuissent de parasitis; Democritus sermonem excipiens; & ego inquit agglutinatum veluti lignum ligno; vt Thebanus inquit poeta aliquid dicam de adulatoribus. Omnia rectè agit adulator, velut elegans inquit Menander, neque multum sanè distans est adulator ab ipso parasitum nomine Lynceus Samius ita in suis comithenariis parasitum vocauit Clisophum omnium quidè adulator; ac Philippi Macedonum Regis conſcriptum, qui ex genere erat Atheniensis, vt testatur Satyrus peripateticus in vita Philippi, Clisophus Philippi parasitus; cum reprehenderetur à Philippob quòd semper aliquid peteret, tu omniam obliuiscit quinq. Cum obliuissus equum vulneratum illi languit fecisset, alii eum donauit; ac cum deinde interrogaretur à Rege vbi sciret equus, ex vulnere illo inquit conſectus est. Quasi canthar

retur ipsum Philippus, ac latus esset, in posterum non ego te pascam ait. Hegeſander Delphus hæc de Clisopho scripta reliquit in suis commentariis, cum dixisset Philippus quod literæ sibi à Corye Rege allatæ essent, Clisophusque præſens esset, & tu per Deos. Cum diceret Philippus tu qui nosti de quibus scriptum sit? per maximum Iouem inquit, maxime vbi conuenit me increpaſti. Scribit Satyrus in Philippi vita quod cum oculus percussus fuisset. Philippi, accedebat ad eum Clisophus eundem ligatus oculum. Ac rursus vbi vulnerata fuisset Philippi tibia, cum Rege claudicans incedebat. Quare si quod acre edulium Philippus comedisſet, ipse quoque vultum formabat veluti idem edisſet. In Arabum autem regione, ex instituto quodam hoc faciunt, non etiam ex adulatione, vt si Regis aliquod membrum fuerit mutilatum, ex eadem mutilatione illi respondent: Ridiculum sanè arbitrantur, si cum mortuo Rege ipsi quoque interfici studeant, eidem mutilato simillimi mali opinionem non confirment. Nicolaus Damascenus peripateticus in copiosa historia (sunt enim centum ac quadraginta quatuor libri) in centesimo ac sex-todecimo libro Adiatomum Sotianorum Regem (quod genus est Celticum) sexcentos delectos ciues apud se habere scribit, qui patrio eorum idiomate Siloduni dicuntur, quod Græcè vota exequentes significat, hos Reges & vnâ viuentes habent & vnâ morientes, cum ipsi ita se facturos esse promiserint. Ex hæc pollicitatione eadem veste, diatræque vtuntur, vnâque imperant. Atque in omni occasione moriuntur, siue ex morbo Rex moriatur, siue in bello ceciderit, siue alia quauis de causa. Neque vllus est qui mortem huiusmodi vel formidantem, vel tergiuerſantem horum quempiam demonstrare possit, cum Regi ita contigerit. Theopompus libro Historiarum quadragesimo quarto Philippum inquit Thrasydeum Thessaliam patriæ suæ tyrannum constituisse, qui magnus erat adulator, quamuis minimum haberet prudentiæ. Sed nonne Arcadio etiam adulator fuit, de quo idem scribit Theopompus: & Duris libro quinto, *Reum Macedonicarum*: Hic Arcadio voluntarium sibi indixit exilium ob odium quo Philippum proſequebatur, qui cum esset facetissimus, multa illius responsa circumferuntur. Accidit autem ut Ar-

cadio

A cadio esset in Delphis eo tempore quo Philippus illuc est profectus, quem cum Philippus Macedo conſpexisset, ad se que vocasset, quousque tandem fugies inquit Arcadio? qui ait, donec ad eos peruenero, qui Philippum ignorent. Phylarchus libro vigesimo primo Historiarum ruisse idcirco ait Philippum, Arcadionemque ad cenam conuocasse, atque sic inimicitiam esse solutam. Narrat hæc Hegeſander de Hegeſio Niceſia adulatore Alexandri, cum morderetur Alexander vt aiebat à muscis, ac eas studioſe propelleret, Niceſias adulator quidam præſens inquit, multo certè aliis erunt fortiores, quæ tuum sanguinem gustauerint. Scribit idem autor Chirifophum Dionysij adulatorem cum Dionysium cum familiaribus quibusdam ridentem vidisset, per multum spatium ab eis desituisse ne audiret, quem cum interrogasset Dionysius, cur non simul audiens ea quæ dicerentur rideret, vobis credo inquit quod dictum fuerit ridiculum. Habebat & Dionysij filius multos adultores, quos vulgus Dionysio colaces vocabat. Simulabant isti se non acutè videre inter cenandum, quando neque Dionysius erat perspicax, cibosque; appositos palpabant, quasi non videntes, donec Dionysius manus in lances porrexisset. Cum sæpius spuere solitus esset Dionysius, faciem hi vt conspuerentur porrigebant, sputumque illius ac vomitum lambentes multo dulcius esse melle dicebant. Timæus libro Historiarum vigesimo secundo Democlem iunioris Dionysij adulatorem fuisse scribit. Hic cum esset consuetudo in Sicilia vt in domibus Nymphis fierent sacrificia, pernoctarentque circum ipsas imagines ebrii, ac tripudiarent circa Deas, Nymphas relinquens non oportere aiebat inanimatis Deis mentem adhibere, sed ad Dionysium accedens circa hunc tripudiabat. Postea cum legatus vnâ cum aliis ad Dionysium missus esset, omnèsque eadem triremi veherentur, accusatus fuit ab aliis, quod seditionem concitaret in itinere, Dionysique rebus publicis obesset, valde iratò Dionysio sibi controuersiam cum aliis legatis inde natam esse dixit, quoniam post cenam illorum nonnulli, Phrynichi, Stefichori, ac Pindari Poëta sumentes canerent, ipse verò, cum iis qui vellent, ipſus Dionysij Cuius rei se clarissimum argumentum daturum pollebatur, quod ipſius accusatores nec numerum quidem can-

x

tilenarum scirent, se verò omnes ex ordine canere posse. C
 Cessante ira Dionysij rursus ait Democles, gratificare mihi Dionysij iubéque alicui eorum qui sciat, vt eum Pocana me doceat, qui factus fuit in Aesculapium. te enim horum satagere audiui. Cum conuocati fuissent aliquando ad cœnæ amici à Dionysio, ingressus in domum Dionysius literæ inquit, viri amici nobis allatæ fuerunt ab iis ducibus, qui missi fuerunt Neapolim: tunc excipiens Democles optimè inquit per Deos fecerunt, ò Dionysij. Hunc intuens Dionysius, qui nosti inquit an ex sententia successerint, an contra, ea quæ scripserunt? optimè per Deos inquit me arguisti Dionysij. Timæus Satyrum quandam vtriusque Dionysij adulatorem fuisse narrat. Testatur Hegesander Hieronem etiam tyrannum hebetiores oculos habuisse, quare & amici nonnulli cœnantes studiosè inter epulas errabant vt cum illi duce indigere viderentur, ipse se acutius cernere existimaret. Narrat Hegesander Euclidem Scutum cognominatum (erat autem & hic parasitus) cum quidam plures sonchos ei in cœna apposuisset, dixisse, Capaneus ab Euripide introductus in Supplicibus, erat perurbanus, odio prosequens mensam quæ intumesceret valde. Qui D
 populi gratiam venabantur Athenis, per id tempus quo fuit bellum Chremonidum, adulantes Atheniensibus, omnia quidem alia Græcis communia esse dicebant, at solos Athenienses inter homines, viam quæ ad cœlum perduceret, inuenisse. Saryrus in Vitis, Anaxandrum inquit fortunatum philosophum vnum fuisse ex Alexandri adulatoribus, qui cum iter aliquando faceret cum Rege, magno ac graui tonitruo facto, ita vt omnes expauissent, nunquid tu huiusmodi fecisti ait Alexander Iouis? tum risisse ferunt Alexandrum, ac dixisse, nolo ita esse formidandus, vt tu me doces, quique Satraparum Regumque capita abscessa ad me cœnantem adferri iubeam. Aristobulus Cassandrus Dioxippum narrat Atheniensem athletam vulnerato aliquando Alexandro, sanguinèque defluente dixisse;

Qui solet ex superis cruor effluxisse beatis.

Epicrates Atheniensis legatus ad Regem missus, vt testis est Hegesander, cum multa munera ab eo accepisset, non erubesc

A erubescbat ita apertè audacièque Regi adulari, vt non uem qui imperarent, sed nouem legatos ad Regem quottannis eligere magis conuenire diceret. Admiratus sum ego profectò quo pacto hunc Athenienses impunè neglexerint, cum Demadem decem talentis multauerint, quia Alexandrum Deum existimaret, Euagoràmque interfecerint quia legatione fungens ad Regem genua flexerit. Timon libro tertio Salium Aristonem Chium scribit, Zenonisque Citei familiarem, adulatorem fuisse Persei philosophi, quia erat Regis Antigoni socius. Phylarchus libro sexto Historiarum Nicესiam narrat Alexandri adulatorem, cum Regem ab eo pharmano, quod ceperat, turbari vidisset, dixisse, Quid nos facere oportet ò Rex, quando vos Dei talia patimini? quem vix intuens Alexander, quales Dei, inquit? vereor autem ne Diis inuisi. Idem Phylarchus libro vigesimo octauo Apollophanem Antigoni vocati procuratoris, qui Lacedæmonios vicit, adulatorem fuisse scribit: qui fortunam Antigoni Alexandrum imitari dicebat. Asserit Euphantus Callicratem adulatorem fuisse eius Ptolemæi, qui tertius regnauit in Aegypto. libro Historiarum quarto, qui ita erat vir grauis, vt non Vlyssis solum imaginem in sigillo gestaret, sed filiis etiam nomina posuerit, Telegonum ac Anticliam. Polybius libro Historiarum decimo tertio Proclidem ait Tarentinum adulatorem fuisse eius Philippi, qui victus fuit à Romanis: hic Proclides totum illius imperium subuerterat. At libro quarto decimo Philonem Agathoclis Oenanthæ filij, Regisque Philopatris alterius Philonem, Hieronymi Regis Syracusiorum Thraonem vocatum Carcharum. Scribit hæc Cato Sinopens in libro de Tyrannide Hieronymi, multum hic merum bibere consuevit: hunc alter adulator Osis nomine ab Hieronymo interficiendum curauit. Qui mox Hieronymo persuasit vt diadema, purpuramque sumeret: omnemque alium ornatum, quem Dionysius tyrannus gestare consueuerat. Agatharchides Historiarum libro trigesimo, Hæresippus ait Spartanus non mediocriter malus erat, & vt videbatur, inutilis: At adulando appositam habebat orationem, eratque astutus captandis diuitibus, quantum fortuna permittebat. Cuiusmodi fuit Heraclides etiam Ma-

ἀνδραγαθῶν
 ἀνδραγαθῶν

ronides adulator Seuthæ Regis Thracum, de quo meminit Xenophon libro septimo Alcensus. Theopompus decimo octavo Historiarum, vbi de Nicostrato Argiuo narrat, qui Regi Persarum adulabatur, hæc ita refert: quo pacto non opus est maïum existimare Nicostratum Argiuum, qui cum Argiuorum ciuitati esset præfectus, genus, nummos, multamque opulentiam à suis maioribus accepisset, omnes adulando ac obsequendo superabat: neque eos solum qui tunc militabant, sed omnes etiam qui eum antecesserunt. Primum enim ita honoris eius qui sibi à barbaro tribuebatur, fuit studiosus, vt quo magis etiam placeret, magis; fides illi haberetur filium suum ad Regem deportarit, quod nullus alius vnquam fecisse reperietur. Postea cum singulis diebus esset conaturus mensam Genjo Regis seorsum apponere solebat, eamque potu aliisque cibis permultis munerat, cum facere hoc ipsum audisset eos etiam Persas, qui circa portas versabantur. Putabat vir iste se ex huiusmodi cultu magis à Rege esse lucraturum: ex rebus enim vel turpibus questum quærebat, atque omnium longe erat auarissimus. Symachus & præceptor fuit, & adulator Attali Regis, quem describit Callimachus Theodori quamuis Hermippus inter Theophrasti discipulos connumerat. Scripsit etiam hic vir libros de Attali disciplina, qui omnem adulandi artem patefaciunt. Polybius libro octauo Historiarum, cum in aliis omnibus bonus esset Canarus, à Sostrato nihilominus subuertebatur, qui ex genere erat Licinij Crafsi, qui militauit in Parthois Andromachum Carpenum adulatorem fuisse narrat libro decimo quarto supra centesimum. Cui cum omnia Crafsus permisisset, mox Parthijs proditus fuit ac interfectus: sed neque Andromachus ipse impunitatem à suo postea dæmone est consecutus, nam cum eius proditiouis præmium accepisset, vt patriæ suæ esset tyrannus, ob ebrietatem crudelitatemque, qua in omnes utebatur, vnâ cum ipsa domo à Carpenis fuit combustus. Posidonius Apameus, qui Rhodium se postea nominauit, libro quarto Historiarum Hieracem Antiocheum scribit, qui furiosis prius tibia canebat, Ptolemæi septimi Regis fuisse adulatorem, eius inquam qui Euergetes cognomento dictus fuit: qui cum plurimum posset apud ipsum, velut apud Philopatrem, ab illo postea

C

D

fuit occisus. Nicolaus peripateticus Sosipatrum hominem versutum Mithridatis ait fuisse adulatorem. Theopompus libro nono Rerum Græcarum scribit Erethrium Atheniensem seruum fuisse atque adulatorem Sisyphi Pharsalij. Celeberrimus adulator fuit Atheniensis etiam populus: idcirco Demochares affinis Demosthenis Rhetoris libro vigesimo Historiarum de adulatione narrans, qua Athenienses erga Demetrium Poliorcetem excelebant, quodq; hoc non aderat ei cupienti, ita scribit: Nonnulla horum eum molestia sanè afficiebant; sed & alia iusuper turpia profus, ac inutilia. Leænæ scilicet, annuæq; Lamia, Veneris sacrificia, Buricho, Adimanto, Exythemidique adulatoribus illius aræ, statuæq; erectæ, & pocanes qui canebantur: ita vt ipse etiam Demetrius admiratus dixerit, nullum ex Atheniensibus, quod ad animum spectat, esse magnum aut maturum suis temporibus. Thebani etiam Demetrio adulates, vt testis est Polemon in libro de Varia porticu, in Sicyone Lamia Veneris templum erexerunt. Erat autem hæc Demetriji amasiâ, sicut Leænâ. Sed quid admirandum fecerunt Athenienses adultores, cum in ipsum Demetrium pocanes, sacrâsque cantilenas cecinerint? inquit igitur Demochares libro primo & vigesimo, Athenienses Demetrium ex Leucade Corcyraque Athenas venientem non solis fumorum odoribus, coronisque, ac vina effundentes exceperunt, verum etiam Chori, Ithyphallique cum sacris cantilenis tripudiantes ac canentes ei occurrerunt. Tripudiabat autem multitudo cantabatque, quod solus hic verus adesset Deus, reliqui autem dormiunt, aut peregrinantur, vel certè non sunt. Hic verò filius est Neptuni ac Veneris, forma præstantissimus, facilitate omnibus communis. Ipsi supplicabant rogantes, illumque adorabant, atque tot de Atheniensium adulatione dicta sunt à Demochare. Duris Samius libro vigesimo secundo Historiarum, iuxta ipsum Ithyphallum veluti maximi Dei vrbique amicissimi huc accedit. Demetrius simul aderat occasio, atque hæc vt grauia Proserpinæ mysteria faciat accessit. Hic autè letus, sicuti Deo conuenit, & pulcher adest, & ridens, & grauis, quia omnes amici circundant, in medio eorum, qui sunt velut stellæ, ipse sicut Sol conspicitur. Salue fili Veneris potentissimiq; Neptuni.

B

Reliqui vel enim longe absunt Dei, vel aures non habent, vel non sunt omnino, vel nullo pacto rebus nostris mentem adhibent. Te autem praesentem non ligneum, aut lapideum, sed verum intuemur. Te igitur o mitissime, prius oramus, ut pacem nobis tribuas: tu enim es dominus. Hanc tu non Thebarum, sed Graeciae totius Spingem ambulante interimis, quae velut super Aetolicae petra confidens, omnia corpora nostra rapiens auferat, ego profecto pugnare non valeo. Aetolicum est res propinquas diripere. Nunc autem tu & maxime longinqua placato, sin autem Oedipodem inueniat aliquem haec Sphinx, qui vel praecipitet, vel famescere cogat. Huiusmodi sunt ea quae ij canebant, qui certarunt in Marathonem: eaque non publice solum, sed priuatim domi, viri illi qui eum interemerunt, qui Regem Persarum adorauerant, quiq; innumeras barbarorum myriadas occiderunt. Alexis igitur in Pharmacopola siue Cratia haec scripta reliquit, quendam praebitentem inducens, qui ita ad vnum ex conuiujs loquitur:

Magnum puer prabeto fundens poculum.

Prasentium amicitia cyathos da quatuor.

Amoris inde tres dabuntur postea.

Antigoni Regis bona victoriae,

Iuuenis secundum poculum Demetrii,

Veneris dabis grata subinde tertium.

Gaudete conuiuae viri quantum bibo

Calicem bonis plenum.

Huiusmodi fuerunt eo tempore Athenienses, adulatione crudelissimae feræ rabiem in eorum ciuitatem iniiciente, quam ciuitatem Pythias totius Graeciae larem esse praedicauit. Infestissimus autem Theopompus Graeciae Pyrtanium vocauit, qui & alibi Athenas adulatoribus, nautis, grassatoribus, falsis testibus, Sycophantis, & falsis apparitoribus, alijsq; compluribus malis, plenas esse dixit. Hos ego arbitror quasi inundationem, vel aliud quidpiam graue à Deo perpeffos, omnem praedictam adulationem in urbem inluxisse: de qua optimè quidem ait Diogenes, quod multo magis ad coruos ire praestaret, quam ad adultores. Qui vel etiam viuos optimos, quosque ex hominibus deuorant. Vnde ait Anaxilas, nonnulli adultores veluti tinex diuitibus adherent: nam simplices mores in-

uadentes, hisque insidentes vescuntur, donec veluti frumentum vactum reliquerint. Postea quam hoc factum est cortex, alterum mordent. Plato in Phaedro, natura grauissimae feræ adulatori, detrimentoque; maximo quandam non inconcinnitate admiscuit. Narrat Theophrastus libro tertio de adulatione, quemadmodum Myrtis Argiuis rerum sacrarum peritus, Cleonymum tripudiantem ac adulatorem, qui saepius apud ipsum reliquosque iudices absidere solebat, quoniam cum vrbis optimatibus cerni à populo cupiebat, aure appendens, ex subfellijsque extrahens multis praesentibus dixit, neque hic tripudabis, neque nos audies. Diphilus in nuptijs, subuertit potentes adulator, duces, amicos, si vel parum temporis fuerit adeptus. Malis sermonibus hic plurimum ciuitatibus nocet: malus quippe mos nunc irrepfit in vulgus. Iacet nunc aequitas aegra: florētq; plurimum ad gratiam. Non male igitur Thesfali fecerunt, qui ciuitatem Adulationē vocatam solo aequarunt, quam habitabant Melienses populi, vt Theopompus testatur libro trigesimo. At Phylarchus libro decimotertio Historiarum Lemnum habitantes Athenienses adultores fuisse asserit. Cum non à Seleuco solum, sed ab Antiocho etiam oriundis, gratias referrent, quod illos non solum graui Lysimachi imperio oppressos Seleucus liberauit, verum etiam vtranque ciuitatem est largitus. Athenienses inquam Lemnum incolentes non solum templa erexerunt Seleuco, sed etiam Antiochi filio: poculumque in conuentibus profusum Seleuci seruatores nominarunt. Hanc adulationem quidam nomen vertentes comitatem nominant, velut ait Anaxandrides in Samia:

Nunc comitas vocatur ipsa adulatio.

Sed nesciunt hi, qui adulari conantur, hanc esse artem breui temporis vt ait Alexis in Mentiente:

Adulator est florens breui flos tempore.

Cano parasito nullus est qui gaudeat.

Clearchus Solensis libro primo Rerum amatoriarum, nullus inquit adulator perstat in amicitia, tempus siquidem falsam eius simulationem patefacit, ac reteggit. Amator est adulator ob aetatem aut formam. adultores ij Demetrii, qui circa Adimantum Lampfacenum versabantur, templa ac imagines erigentes in Thriis Phila: Veneris nomina-

runt, locumque ipsum vocatur Philarum à Phila matre Demetrij, sicut Dionysius Triphonis filius ait libro decimo de Nominibus. Clearchus Solensis in inscripto Gergithio, vnde adulatoris nomen deductum sit declarat: vbi Gergithium ipsum vnum ex adulatoribus Alexandri, à quo liber etiam habet inscriptionem, loquentem inducit. Is igitur adulationem inquit mores demissos abiectosque facere adulatorum, cum illi eos contempnant, quibuscum versantur: illud est autem argumento huius rei, quod omnia æquo ferunt animo, cum sibi conscij sint qualia aggreddiantur facinora. Eorum verò mentes quibus adulantur ita adulatione inflant, vacuâsq; faciunt, ac ineptas, vt ij sibi persuadeant se omnes egregios, qui sunt apud illos, facile superare. Postea de quodam adolescente narrans ex genere quidem Paphio, opulentiam verò habente Regiam, hic adolescens ait (cuius tamen nomen tacuit) ob deliciarum exuperantiam in thoro iacebat argenteos pedes habente, qui Sardiâcis stragulis non villosis, sumptuosisq; admodum erat intratus. Ipsi verò vtrinque hirsutus tapes Amorgino regimine contentus imponebatur. Tria habebat puluinaria sub capite byssina alurga, quibus tegumentum fulciebat. Aderant etiam duo puluinaria hyacinthina sub pedibus, ex iis quæ Dorica dicuntur, super quibus iacebat alba Chlamide iadutus. Omnes qui sunt in Cypro tyranni ingenuorum adulatorum genus vile esse existimant: est enim res profus regia, quorum, veluti Areopagitarum, nullus vel multitudinem vel aspectum vidit, præter eos qui sunt illustres. Cum bifariam diuisi sint ex genere illi adultores, qui sunt in Salamine, vnde & alij sunt adultores in Cypro, isti quidem Gergini, illi verò Promalanges nominantur. Ex his Gergini cum iis, qui versantur in ciuitate misti, in officinis plateisque explorant, quasi speculatorum prouinciam habentes: quicquid audiunt ad eos diebus singulis deferunt, qui reges dicuntur. Promalanges verò contra illa quæ nuntiata fuerunt à Gerginis, perquirunt, si quid inquam quaestione dignum videatur. Cum sint quidam horum exploratores. Sic est artificiosum ad persuadendumq; appositum eorum colloquium erga omnes, vt, sicut ipsi testantur, ab illis primum in externa loca eximiorum adulatorum semina

mihî

A mihi effluxisse videantur. Non enim mediocriter hac in re gloriantur, quia honorantur à principibus. Dicunt præterea quòd quidam Gerginorum cum oriundus esset ab iis Troianis, quos Teucer cum captiuos haberet, in Cyprum migrare fecit, per maritimam regionem profectus paulò post in Aeolide, cum audisset ab incolis eius regionis, quòd inde sua progenies aliquando venisset, nonnullos ex Mytis accipiens, ciuitatem apud Idam Troianum condidit, quæ dudum Gergina dicebatur ex genere, at nunc Gergitha appellatur. Ab hac colonia nonnulli secedentes locum in Cumæa tenuerunt genere Cyprij, non autem ex Tricca Thessalica, sicuti nonnulli voluerunt, quorum demeritæ nec multos quidem Aesculapios mederi posse putarim. Fuerunt nostris etiam temporibus mulieres quædam, Rege Gluto Care sub reginarum imperio, quæ adulatrices dicebantur, ex quibus quædam ad vltiora loca profectæ accersitæ sunt ad Artabazi, Mentorisq; mulieres, atque hic Scaluræ dictæ sunt, quoniam iis quæ accersuerant mulieribus, ita seruiabant, vt sese in scalæ modum compararent, quò supra earum humeros ascensus iis promptus esset, ac descensus, quæ in plaustris vehabantur. Ad hoc vsque deliciarum, ne miseriarum dicam, stultissimæ hæc suis machinationibus adductæ fuerunt: ipsæ enim ex valde mollibus arte mutaræ, asperè admodum vixerunt vsque ad senectutem. Quæ verò apud nos res huiusmodi adorsæ sunt, decedentes ex opibus in Macedoniam applicuerunt, vbi quo pacto dominas reginâsq; cum his versatæ suis moribus disposuerunt, nec dictu quidem decorum puto: præter id quòd magicis captæ accipientes Taurolica, triuiâq; quædam (vt vere loquar) ipsæ se præbuerunt, omnium purgametorum, quibusquiliarumq; plena. Taliū, tantorumq; malorum causa cognoscitur esse adulatio iis, qui eam amplectantur. Postea rursus idem Clearchus hæc paulum progressus inquit, sed ob harum rerum vsum merito quispiam carperet adolescentem, veluti paulò antea dicebam. Nam pueri, non longè à lecto sagulis induti astabant. Ex tribus viris qui aderant, quorum gratia præfens hic sermo est assumptus, qui plurimi nominis apud nos erant, vnus ad pedes sedebat in adolescentis lecto, pedesq; habebat inter sua genua, tenui veste Syria indutus. quid

verò fecerit apertum esse arbitror & si nihil dixero. Vocatur hic ab inquilinis Parabytus, quoniam eorum etiam, qui eum non cupiebant, studebat artificiosissime sese in amicitiam ingerere. Alter in curru quodam erat apud ipsum lectum posito, manumque; Adolecente remittente ab hac, veluti dependeret ab illo adherens, refrigerabat, atque singulos digitos accipiens trahebat & extendebat, ita ut primus qui cucurbitam nominavit, non inconcinne dixerit: tertius verò pediculus generosus, qui primas obtinebat in seruitio, quoniam illi apud caput assidebat, bysina pulvinaria habebat, super quibus iacebat quam familiarissimè, atque manu laeva adolescentis capillos ornabat, dextraque phocaicam arenam mouens atque attollens non tamen strepitum faciens suaviter delectabat. Quare numen quoddam in Genium mihi videtur iratum, muscam adolescenti immisisse, non aliam, sed illam, quam asserit Homerus Palladem Menelao, audaciam scilicet, immisisse: sic erat robusto animo atque imperterrito. Nam cum esset morsus adolescens, ita vir ille clamavit illius causa, agrèque tulit, ut ob unius odium, cunctas protinus ex domo abegerit: ex quo manifeste ad hoc electus esse visus est. Non erat autem huiusmodi Leuco Tyrannus Ponticus, qui multos amicos ab adulatoribus suis spoliari intelligebat atque cum hominem quandam reliquorum amicorum calumniantem vidisset, interemissem se inquit per Deos, nisi Tyrānis malis hominibus indigeret. His similia sunt ea quae dicit Antiphanes comicus in milite de deliciis eorum regum, qui sunt in Cypro: inducit quandam militem ita interrogantem:

*Eratis inquis in Cypro tu dic mihi,
Per omne tempus quo fuerit bella ibi?
Quibus locis at plurimum dic, in Papho:
Hic delicata res erat quam maximè
Supra fidem, quae rex edens ventum excipit
Solis columbis, afflat huc aliud nihil
Meis relictis, te rogabo, quem modo is
Peruncius unguentis erat Syris, ferens
Quorum columbus fructibus iuauissime
Vesci. Hec edere venerant ut huc simul
Multae volantes, ac morari verticem
Supra volantes, territabant hastatim*

Pueri

A *Pueri assidentes, haec parum late, haud nimis
Nec huc nec illuc prorfus afflabant, ita
Ut spiritum lenem nec asperum nimis
Facerent ei.*

Praedicti adolescentis adulator malacocolax est, velut inquit Clearchus ex viris huiusmodi qui adulationibus ducuntur, sequens figura formatur, se inducens, ac se ipsum fasciis conuoluens. Vnde nunc Paramconistum nunc Schematothecam ipsum nominavit. verè adulator idem & Proteus esse videtur, sit enim non facie solum semper sibi dissimilissima, verum etiam sermones semper habet diuersissimos. Androcydes quidem medicus adulationem denominatam inde dicebat, quòd in congressibus agglutinaretur. Mihi verò à facilitate dicta esse videtur, quod in omnia ingreditur, quasi quiddam moribus animi dorsum supponens, nullamque rem turpem grauius ferens. Non erraret fortasse quispiam si adolescentis huius Cyprij humidam vitam appellaret, cuius multos magistros esse Athenis ait Alexis in Pyrauno, ita inquitens:

B *Expertus esse optavi alius humidam
Quae vita dicta est omnibus simul viris
Atque in Ceramico dies tres ambulans
Vita magistrorum huius ipse repperi
Ab officina una triginta circiter.*

Rufus Crobylus in Deficiente: *vite tuae,
Me nutrit humor: nunc tuam lasciuiam
Quidam vocant humorem.*

Antiphanes in Lemniis, adulationem quandam artem esse ponit, ubi inquit:

*An est, vel esse posset ars iucundior,
Accessus aut alter, adulari quam bene?
Pictor laborat irritaturque, & colens
Agros periculis rursus in quibus tacet?
His omnibus cum diligentia est labor;
Nam lusus haud magnus labor videbitur
Ridere valde, quem cavillari simul
Potare plurimum: nihil iucundius
Post esse diuitem secundumue obtinet
Locum.*

Adulatorem quam maximè licet diligenter, formavit Me-
nander

nander in actu eiusdem nominis, sicut parasitum Diphilus in Telefia. Alexis Adulatorem quendam in merito ita dicentem introducit:

Falix ego sum per Iouemque & Palladem,

In nuptiis edam viri non quod magis,

Sed quod Deo valente dirumpar, necem

Talem Dei praestent mihi quae se assequi.

Videtur mihi autem viri amici hic gulosus non cunctari ea proferre, quae sunt Omphales verba ex Ione tragico. Annum festum oportet me dicere velut quotidianum. Hippias Erythraeus libro secundo Historiarum patriae, quemadmodum Cnopi Imperium ab illius adulatoribus fuit solum declarans, haec etiam narrat: Cum sciscitaretur Cnopus oraculum de sua salute, responsum accepit ut Mercurio dolo sacrificaret. Atque cum postea in Delphos rediret, qui regnum illius dissoluere volebat, ut Oligarchiam constituerent, erant hi: Ortyges, Irus, & Echarus, qui propterea quod cum illustribus viris versabantur, eisque seruebant, blandi, ac adulatoris vocabantur. Nauigantes isti cum Cnopo cum primum longe fuerunt a terra Cnopum ligantes in mare proiecerunt, in Chiūmque proeecti, ac ab Amphicho Polytēchnōque eius loci tyrannis copias sumentes per noctem Erythras nauigarunt. Accidit eodem tempore ut Cnopi cadaver in littore apud Erythras relinqueretur, ubi nunc Leopodum nominatur, cum Cleonice Cnopi vxor cadaueris cura detineretur, erat autem id tempus quo Dianae stophae festum nundināq; celebrabantur, tum clangor turbarum repente exaudivit, atque ciuitate, ab iis capta qui erant cum Ortyge multi ex Cnopi amicis trucidati fuerunt, ac Cleonice id intelligens in Colophontem aufugit. Qui erat cum Ortyge tyranno, eas copias habentes, quae ex Chio venerant, eos omnes obruncarunt, qui rebus eorum aduersabantur, legibusq; solutis ipsi res administrabant ciuitatis, nulum tamen popularem virum intra ciuitatem capientes, at extra Tribunal ante portas constituentes, iudicabant: purpureos amictus sagulaque purpurea habentes. Subligabant aetate multifida sandalia, ac per hyemem muliebribus calcibus inducti ambulabant, comas nutriebant, nodiq; capillorum erant studiosi, caput purpureis coronaeque diadematis conuoluentes. Habebant mundum muliebrem etiam totum

A totum aureum, sicut habere foeminae confueverunt, ac hos quidem ex ciuibus currum gestare, illos esse lictores, hos vias purgare cogebant, horumque filios ad publicos congressus accersebant, illis proprias vxores, siue sorores adducere imperabant, quorum si quis minus paruisset, hunc extremis suppliciis afficiebant. Si quis ex ipsis sociis esset defunctus, ciues una cum vxoribus & filiis congregantes, illum lugere mortuum compellebant, pectoraque violenter percutere, magnisque eiulare vocibus: atque haec facere verberone, qui rei erat praefectus impellente, donec Hippotes Cnopi frater Erythras cum copiis accedens, ac per festum Erythreis adiuuantibus tyrannos inuasis multisque flagris caesis, Ortygem fugientem vulnerauit, & qui cum eo erant occidit, vxores praeterea eorum, filiosque cum flagris cecidisset, patriam in pristinam libertatem restituit; ex quibus omnibus intueri licet viri amici quatorum malorum causa sit adulatio, dum viuimus. Theopompus etiam libro decimo nono Rerum Philippicarū Agatoclem inquit seruum factum, atque Philippum ex Thessalicis penestis, plurimum apud ipsum Philippum ob adulationem potuisse, quem, quoniam cum illo in Symposiis congressus tripudiabat, ridiculaque dicebat, ut Perthabos interficeret, rebūq; ibi praesesset, misit. Huiusmodi homines apud se semper habebat hic Macedo, quibuscum ob bibacitatem scurrilitatemque multum temporis absumebat, idque sepiissime, vel cum de summa rerum cum illis consultaret. Haec de illo Hegesander etiam Delphus narrat, quod Diomeis in Herculeis templo congregatis ridicula dicentibus multum pecuniae misit, iussitque ut ad ipsum ridicula a se dicta singula scripta mitterent. Theopompus libro vigesimo octauo Historiarum cum Philippus ait Thessalos prodigos esse cognouisset, at quae omnino intemperantes, eorum conuentus statuit, artibusque omnibus illis placere studuit, nam & tripudiabat & lasciuiebat, omniaque praeter modestiam patiebatur. Erat etiam ex natura scurra, singulisque diebus ebrius, iisque studiis gaudebat, quae ad hoc tendunt, virisque facietis appellaris ridicula dicentibus ac facientibus: plures ex Thessalis qui cum illo versabantur congressibus magis capiebat, quam largitionibus. His similia faciebat & Dionysius Siculus, sicut Eubulus Comicus

in actu eiusdem nominis cum tyranno inducit:

*Inter graues est pertinaciter viros,
Idem cauillatoribus ac adulantibus
Irafcitur minus, putatque liberos
Hos esse solos, seruiant simul licet.*

Verumtamen opes suas profundentes in talos, potum, ac intemperatiam huiusmodi non Dionysius solum, sed Philippus etiam amplexabatur. Narrat de utroque sic Theopompus libro quadragesimo octauo, Philippus viros modestos, rerumque suarum studiosos reprobabat, prodigos autem atque inter pocula & talos viuentes, laudabat, & in honore habebat, neque tamen hæc solum eos habere compellebat, verum etiam totius iniustitiæ turpitudinisque Athletas fecit. quid enim graue aut turpe excogitari posset, quod illis non adesset? aut quid bonum quidue industrium, ab illis non aberat? nonne hi cum essent viri, abradabantur, ac læues fiebant? aliique aliis barbas habentibus insurgere audebant, atque duo aut tres muliebria passos circumducebant, quarum rerum vices ipsi rursus illis retribuiebant? ex quo non amicos at amicas eos appellari iustum censeo. Neque milites quis eos rectè vocauerit, sed prostituta: quandoquidem cum natura essent homicidæ, hominum lenones erant, quod spectat ad mores. Huc accedit quòd pro sobrietate ebrietatem amarunt, atque pro vrhana vita, furari occiderèque elegerant, tum vera loqui fidemque seruare, minimè conuenire sibi iudicabant: at grauissimum prudentissimamque esse censebant peierare ac decipere. Rerum præterea præsentium minimè erant studiosi: sed absentia cupiebant: atque hæc partem quandam habentes Europæ. Existimo enim non plures socios fuisse eo tempore quam octingentos; telluris tamen metisse non minus quam decem millia Græcorum, qui optimam feracissimamque regionem possederunt. Similia etiam de Dionysio narrat libro vigesimo primo; Dionysius Sicilia Tyrannus in Taxillos vniunquam diuitias profundentes, atque intemperantiam huiusmodi: Omnes enim volebat esse corruptos & malos, quos etiam colebat: Rebus iocosis gaudebat. Demetrius Poliorcetes, vt testatur Phylarchus libro Historiarum decimo, qui etiam ita scribit in decimo quarto, sicut Demetrius, ipsi adulantes in symposiis profusos

A fusos vidit: Demetrii solius Regis, Ptolemæi solius Nauarchi, Lyfimachi Gazophilacis, Seleuchi Elephantarchi, quæ omnia non mediocri odium in eum concitarunt. Amasimæ Aegyptiorum Regem, cum esset iocosus conuiuas cauillari solitum scribit Herodotus, atque cum esset priuatus inquit, erat potus, scommatumque studiosus neque vir sanè admodum elegans. Nicolaus libro vigesimo septimo Historiarum Syllam scribit Romanorum ducem viqueadeo mimis & morionibus gaudere solitum, cum iocosa amaret, vt multa telluris iugera, illis ex publico concesserit, testantur illius hilaritatem comedix Satyricæ quæ ab illo patrio idiomate editæ fuerunt. Tiryathios ait Theophrastus comediarum iocolarum studiosos, atque idcirco neque seriis inutiles, ad oraculum confugisse in Delphos, cum hoc vitio liberari expeterent: quibus Deus respondit, si Neptuno taurum sacrificantes in mare sine risu iecerint, futurum vt liberentur: isti verò timentes ne frustrerentur a responso, pueros sacris interesse prohibuerunt, quod cum quidam nouisset, seque immiscuisset, hi que ipsum propellentes clamarent, quid timetis inquit is, nunquid ne ego victimam vestram subuertam? qui cum risissent, re ipsa didicerunt quòd Deus demonstrat consuetudinem iam inueteratam curari non posse. Socrates libro primo rerum Cretensum propriū quiddam Phætiis accidere asserit, siquidem student è teneris statim ridicula discere, quare euenit sapius, vt ob prisca consuetudinem, quædam apophthegmata opportunè dicant, ita vt omnes qui sunt in Creta ridicula his iniungant. Alexandrides autem comicus secundum locum assignauit ignorantix post adulationem, vbi, hæc ita scribit in vaticinante per pharmaca; Quod si arrogans me increpas; sed quare plurimum enim hæc ipsa cæteras artes omnes vna adulatione excepta superauit. Sic de Psocomolace mentionem fecit Antiphanes in Gerytade, Plithyrusque boni & colax, & Samyrio, quomodo tandem male perendi Psomocolaces? Philemon in aperta, Psomocolax hic est. Philippides in Renouatione, Psomocolacem agens, semperque intoids, propriè verò adulator in hoc est, nam colum nutrimentum, est vnde bubulcus, & difficilis, qui est implacidus, & insuauis, & venter qui cibum capit Psomocolaphum, sic inquit Diphilus

Diphilus in Theseo, Te enim Plomocolaphum vocant
seruum fugitiuum.

De seruis.

CAP. VII.

Cum tot dixisset Democritus, totumque proposuisset in Bombylio Sambria, quis est hic Sambrias? ait Vlpianus, atque cum infinitos prope sermones esset percursurus, multitudo ingens seruorum apparuit, quæ cibos inferebat. De quibus rursus subsequens ait Democritus, semper ego viri amici seruorum genus admiratus sum quantopere sit continens, cum inter tot præcipuè res gulæ aptas, conuoluantur. has enim non ob timorem tantum despiciunt, verum etiam ob disciplinam: non tamè ob eam Pherecratis, in seruorum magistro, sed assueti: neque velut interdicto hoc, sicut in Coo insula cum Iunoni sacrificant, neque templum seruis ingreditur, neque quidpiam ex apparatus ei degustare licet. Antiphanes in Disprato spectare appositos ametas semicomemos, auiculâsque quas neque captas seruo licet comedere, sicut aiunt mulieres. Epicrates in Dysprato familiarem quendam introducit grauius ferentem ac dicentem:

*Quid est nobis magis molestum quam puer,
Puer bibentibus vocari sepius?
Ac ingenuo puero minus matulam dare?
Videre ametas semicomemos, ac aues
Quas adiacentes atque captas nec licet
Edisse seruis, ut ferunt & scemina:
Gulosus hic est qui choam potauerit,
Temerariusque si quis horum vescatur.*

Ex eiusmodi iambris patet quod Epicrates transtulit ex Antiphane. Dieuchidas in rebus Megaricis aras inquit ideo appellatas fuisse, quæ sunt inter Cnidam & Symam, quod cum inter eos qui in Triopam impetum fecerunt, exorta esset feditio, post illius mortem, atque domum secederent, cum Phorbantisque manentes venissent in Ialysum, atque illi qui erant cum Periergo, Camiridem occuparent, dictus est Periergus Phorbanti imprecatus, quo effectum est ut Insulæ Aræ postea sint dictæ. Cum Phorbans naufragium passus esset, vnâque cum illo Parthenia Phorbantis Periergusque soror, in Ialysum ad locum Schediam nominatum

A nominatum natarunt, quibus incidens Tamneus, qui forte in Schedio tunc venabatur, eos domum duxit velut hospitaturus, famulumque misit qui vxori nunciaret ut appareret res victui necessarias, quod hospites esset ducturus: at in domum ingressus vbi nihil vidit apparatus, ipse frumentum in molendinum iniiciens atque quæ hæc sequuntur molens, postea ipsos hospitatus est, quo quidem hospitio ita delectatus est Phorbans, ut cum in extremis laboraret, iusserit amicis ut iusta sibi per liberos fierent, qui mos in Phorbantis sacrificiis nunc etiam seruatur, nam liberi sunt ij qui seruiunt, neque seruum quempiam accedere fas esse putatur. Sed vbi hæc sunt quæstiones à Vulpiano in medium prolatae, quæ ad familiares spectant? agè iam dicamus & nos ea, quæ diu legimus ac nouimus in memoriam reuocantes, inquit igitur Pherecrates in Syluestribus:

*Tum non erat Mænes facis, ve cupiam
Seruis, sed ipsas tunc opus fuit domi
Fecisse cuncta mane, postea cibos
Symphere villa, personabant vndique
Tundentibus mole. Anaxandrides in Anchise:
Non extat vsquam ciuitas seruis bone,
Fortuna transfert huc & illuc corpora.
Multos videbis esse nunc haud liberos,
Cras sumos, at tertio statim die
Vti foro: fortuna clauum singulis
Transmutat.*

B Posidonius Stoicus libro Historiarum decimo primo, multi inquit cum sui ipsorum domini esse non possint ob animi imbecillitatem, se in prudentiorum dominorum seruitium exhibent, ut ab illis studium consequantur, quod spectat ad parandas res necessarias: atque ipsi contra illis tribuunt prout seruire possunt. Quo modo Mariandyni sese Heracleotis subiecerunt, promittentes se pro mercede semper esse seruituros, si sibi necessaria suppeditarent, stipulatione cauentes ne villius eorum fieret venditio extra regionem Heracleotarum, sed in ipsa solum propria regione. Idcirco Euphorion fortasse verificator Doniferos appellauit Mariandinos:

Doniferi Reges dicuntur forte timentes.

Scribit Callistratus Aristophanius quod doniferos nomi-

narunt Maryandinos inuisum illud atque asperum ex famulis appellatione auferentes, quod Spartani fecerunt item in Helotibus, Theſſali in Penestis, Cretenses Clarotibus. Vocantes Cretenses famulos in ciuitate Chryſonetos, at in agris Amphanoras, eos verò qui sunt indigenæ, atque in bello seruiunt, ex sorte Clarotas dicunt. Ephorus libro tertio Historiarum, Cretenses inquit Clarotas seruos appellant ab ea sorte, quæ sit eorum gratia. Sunt his quædam festa statuta in Cydonia quibus liberi ciuitatem non ingrediuntur, sed serui rerum omnium sunt domini, atque liberos flagris cædere possunt, si libeat, Socrates lib. secundo rerum Creticarum commune inquit seruitium Mneam Cretenses appellare consueuerunt, priuatum verò Phamiotam, atq; auolas ministros, his simillima scribit etiam Dosiadas quarto rerum Creticarum cum Theſſali penestas vocent, non seruos quidem ex genere, at in bello captos. Theopompus Comicus voce abusus inquit:

Hæc penestæ squallor ipsa curia.

Philocrates rerum Theſſalicarum lib. secundo, si modo legitima sunt eius commentaria penelas afferit Theſſalætas etiam vocari. Archemachus tertio Euboicarum. ij inquit ex Bœotis, qui Arnam coluerunt, qui non recesserunt in Bœotiam propter amorem regionis, se ipsos Theſſalis in seruitutem dederunt ex stipulatione, ex quo neq; se extra regionem recipient neq; occident, ipsique regionē illis colentes tributa persoluant. Qui sic ex stipulatione manserunt, seque ipsos dederunt tunc Menestæ vocati sunt, ac nunc penestæ, multi ditiores sunt suis ipsorum dominis. Euripides in Phrixo latras eos ita vocat:

Latris penestis est meus priuæ domus.

Timæus Tauomenites libro Historiarum ix. non erat ex patria inquit institutione apud Græcos antiquitas vt empta mancipia seruirent, qui ita scribit: Solent omnino Aristotelem reprehendere velut ignarum cōsuetudinis Locrorum, neq; enim per legem possidere licebat seruos aut seruas, velut neque Phocensibus præterquã proximis temporibus. primam verò eius Philomeli vxorē qui Delphos cepit, duæ seruæ visæ sunt. Mnaso similiter Aristotelis socius calumnias passus est à Phocensibus, quoniam mille seruos habebat, quia tot ciuium necessarium alimentum occupas-

seti

A set: mos enim inualuit vt inter familiares qui iuniores sunt, seruiant senioribus. Plato lib. sexto I egrum. Quæ ad seruos spectant omnino sunt grauias, nam inter Græcos omnis ferè Lacedæmoniorum Helotia maximè affert delectationem, his quidem bene se habere dicentibus, his autem contra. minorem Heraclitorum seruitus contentione habere fortasse posset, quàm Apuriadynorum animi summissio, Theſſalorumque iustus genus Penæsticum: ad quæ omnia hisque simillima, cum respicimus quid nos facere oportet de seruorum possessione: nihil est enim syncerum aut bonū animi seruilis, neq; viro prudenti bonū quippiã his credere cōuenit; vnde sapientissimus inquit poetarum:

Dimidium rapuit virtutis Iuppiter ælimum

Mortali, cui seruilis mox destinata esse.

B Seruos malum esse prædium iam sapius re ipsa demonstratum est, vbi Messeniorum frequentes fierent rebelliones, & ex ipsis ciuitatibus, quæ multos seruos vnus idiomatis possidebāt, quot mala inde proueniant, compertum est; quot labores inquam, ac incommoda grauias variorum furtorū circa Italiã: ad quæ omnia cum quis respiciat, quid dubitare poterit, quid de his huiusmodi facere oporteat? duo igitur nobis consideranda relinquuntur, ne eiusdē sint patriæ qui nobis facile sunt seruituri, ac maximè sint inepri ad cogendas copias. nutrire eos rectè conuenit, neq; illorū causa solorū: ac magis quàm se ipsos honorare minimèq; iniuria afficere. seruos iuste castigare oportet, neq; velut liberos multis nugis admonere: sed oportet eum sermonem qui sit ad seruū, totum esse veluti mandatū, neq; vilo profluo pacto cum seruis maribus aut feminis iocari, quod facere delectantur nonnulli cum seruis insulse admodum nugantes, quo efficitur vt iis vitam difficiliore efficiat, dum à dominis huiusmodi possidentur, sibi verò ipsi dū praesunt. Primos inter Græcos Chios noui seruis empris vsos fuisse, velut Theopompus testatur lib. Historiarum xvij. primi Chij inter Græcos post Theſſalos ac Lacedæmonios seruis vsi sunt, non tamen eodem modo quo illi possidentes. Nam Theſſali & Lacedæmonij seruos ex Græcis comparasse videntur, qui prius regionē incolebant, quam illi nūc possident Achiuorū: Theſſali verò Perhæborū ac Magnetum. Atq; in seruitium redactos isti quidem Helotes, illi

autem Penæstas nuncuparūt. At Chij seruos habent barba C
ros eorum honorē pessundantes, sic enim scriptum reliquit
Theopompus. ego vero numen idcirco Chiis iratum fuisse
putarem, quandoquidem sequentibus temporibus à seruis
debellati fuerunt, hæc igitur de illis scripsit Nymphodo-
rus in Asiæ nauigatione, Chiorū serui ab ipsis dominis au-
fugientes in montes, sublimiorq; loca conscenderunt vil-
lāq; ipsorum deuastrantes multi simul coacti sunt. est enim
ipsa insula aspera, multāque arboribus referta. Paulō ante
nostra tempora famulum quendā narrat ipsi Chij profu-
gisse, atq; in ipsis montibus habitasse, qui cum esset bellico-
sus animōq; virili, fugitiuorum seruorū Dux ac Imperator
declaratus erat, non aliter atq; reges solent exercitus. cum
sapius postea Chij copias in eum eduxissent, nihilque fac-
cere possent, vbi eos Primacus (sic enim seruus hic nomina-
batur) frustra interimi cōspexit, sic ad illos locutus est; nun-
quam viri Chij domini molestia quæ à seruis nobis infer-
tur cessabit? quī enim potest, cum ex oraculi respōso ita sit?
sed si me audieritis, nōsq; quiescere patiēmini, ego vobis
multorū bonorū ero author. Quis igitur fœdus Chij cum
eo composuissent, induciāsque per spatium quoddā fecis-
sent, mensuras, pondera, ac sigillum proprium fecit, quæ
Chiis ostentans, capiam his mensuris ac pōderibus cum ab
aliquo vestrum capiam inquit, atq; cum idonea, quæq; suf-
ficient cepero, hoc sigillo pretio insignita relinquam. ser-
uorum autem vestrū fugientium causas diiudicabo, si intro-
lerabile quid perpessi videbitur quare aufugerint, eos me-
cum retinebo, si nihil iustum comprehendero, eos rursus do-
minis restituum. Cum reliqui serui Chios promptē condi-
tionem cōplexos esse cognouissent, multō minus aufugie-
bant, timentes illius iudicium. Qui verō fugitiui erāt cum
illo, multō magis illum timebant quā suos dominos,
omniāque illi quæ conueniebāt veluti exercitus imperato-
ri obediētes ministrabant. Castigabat eos qui minus ordi-
natē quid facerent, neq; vllum aut agrum prædari, aut iniu-
stum aliud agere patiebatur, sine ipsius Imperio. Capiebat
in festis ex agris incedens vinum vitāimāq; ac quæcunque
domini darent. Si quem verō sibi insidiantem, vel fraudes
subtendentem sensisset, continuō puniebat. Edictū emisit
postea ciuitas per præconē se multos nummos ei daturam,
qui

A qui aut illum comprehenderet, aut caput eius afferret. Hic
Primacus factus iam senior amasium suum in locū quendā
conuocauit, atque hæc ita locutus est: quādo ego te semper
maximē omnīū amaui, atq; tu mihi filius es in ipso ætatis
flore, quid igitur oportet te virum bonū esse, & strenuum.
Nam quādo Chiorū ciuitas multos nummos libertatēq;
promittit ei, qui me occiderit, oportet te meum caput ad
Chios afferre, atq; cum nummos à ciuitate acceperis, felici-
ter viuere. Cum reluctaretur adolescēculus, ei tandē per-
suasit vt hoc faciat, qui caput auferēs promissam per præco-
nem pecuniā à ciuitate Chiorum accepit, fugitiuiq; corpo-
re sepulturæ dato in patriā deinde rediuit. Postea Chij rur-
sus à seruis iniuria affecti, deprædationēsq; passī mansuetu-
dinis illius mortui recordati Heroicam statuum illi in re-
gione erexerūt, ac benigni Herois nominarunt. Cui nunc
etiā fugitiui primitias omnium rerū offerūt quas capiunt.
Referūt hunc etiā cōpluribus Chiorū per somnū apparuis-
se, seruorumque insidias significasse. Quibus verō apparuit
hūc in locū vbi illius simulachrū est erectū veniētes sacrifici-
cant. Hæc inscripta reliquit Nymphodorus. In multis verō
B exemplaribus ipsum nomine vocatū nō inueni. Nullū autem
nostrū ignorare arbitror, neq; id quod Herodotus scripsit
de Pantonio Chio, quæq; ille perpessus sit, cum liberorum
puerorum fecerit sectiones. Nicolaus Peripateticus Posido-
niūsq; Stoicus referunt in suis Historiis Chios à Mithridate
Capadoce factos captiuos, suis seruis cunctos datos fuisse,
vt in Cholcorum terram migrarēt. Sic verē numen ipsis
succensuisse apparuit, qui primi mancipiis emptis vti sunt,
cum prius multi in ipsis ministeriis ipsi operarentur. Factū
est aliquādo inde prouerbiū, Chius dominum emit, quo
vsus est Eupolis in Amicis. Athenienses autem seruorum
etiam fortunæ occurrētes, lege sanxerūt, vt seruorū etiam
iniuriæ audirentur & accusationes. Idcirco Hyperides Rhe-
tor in oratione cōtra Mantitheum iniuriarum verberū-
que actionem inquit non solum liberis concesserunt, ve-
rum etiam seruis, si quis eorum corpora iniuria afficiat.
statuerunt enim actiones in iniuria afficientem. His simi-
lia scripsit Lycurgus in primā oratione contra Lycophronem,
ac Demosthenes contra Midiam. Malacus in Siph-
niorum terminis Samiorum seruos narrat Ephesum in-

coluisse cum mille essent numero, qui prius in montem, C
qui est in insula secedentes, multa damna Samiis intulerunt, postea anno sexto Samij foedera cū seruis ex vaticinio ciuili consensu percusserunt, multiq; ex insula nauigantes Ephesum habitauerunt, ex quibus nati sunt Ephesij. At Chryseus seruū à famulo differre inquit ita scribens libro secundo Concordia; Quod libertus etiam sit seruus, at famulus nondū à possessione dimissus. famulus est enim inquit seruus possessioni qui subiacet. Dicuntur serui, ut ait Clitarchus in linguis, serui, famuli, sequaces, ministri exatores, fures, obsequentes. Amerias seruos ait vocari Herctas, famulos in agris. Hermon in linguis Cretēsis seruos nobiles Mnotas appellat: Seleucus Azos seruos ac seruos. At seruam Apophrasen ac Balizam, Sindronem verò seruū. Amphipolum ancillam circa dominam, at propolum ante dominam versantē. Proxenus libro secundo Reipublicae Laconicae ancillas inquit, Chalcidas vocari apud Lacedaemonios. Ion verò Chius in Laerte seruū dixit de familiari. Hei mihi familiares domum celer claudito, ne quis vir iutret. Achæus in Omphale, vbi narrat de Satyro, eum & bonum seruū, & bonū familiaribus dicit. Proprie D
inquit, quod & seruū & familiaribus erat utilis. Quod autem familiaris is est, qui in domo versatur, vel etiā si sit liber, patet. Antiqui verò comœdianū poetarū de antiquorū vitæ ratione differentes, aperte significauerunt nullū fuisse antiquitus seruorū vsum. Cratinus in Plutis, quibus Rex erat Saturnus antiquitus, quo tempore panibus pro talis ludendo utebantur, placētæque in palestis grandia præmia ponebantur, oliuis glebulisque ornatae. Crates in feris.

*Nec vllus inde possidebit ierusalem,
Seruum' re, sed senex vir ipse seruiet
Sibi: profectō perge, ego nam cuncta agam.
Accedit ipsi singulis quod vasculis,
Cum quis vocat, potam? parato mensa te
Mox ipsa, tu vorato saccule, at calix
Effunde, vbi est calix lauet vt se plurimum?
Ascende tu placenta, betas ollula
Capiat, rem piscis: sed altera haud satis
Sum parte coctus: ergo te conuertito.
Fundas tibi quid pingue.*

Postea

A Postea cōtrarium sermonem huic sumens, hæc ita scripsit,
*Sed hoc opposito,
Meis lauacra ducam ego calentia
Rursum prius, velut in c. lumnis per leue
Pæonium in mari, fluat quo singulis
In balnei solium, ferantque contine
Lymphas, alabastrum postea veniet statim,
Vnguenta sponte, sponza, mox & calcei.*

At multo melius his Teleclide in Amphictionibus:
*Dicamigitur vitam quam prius mortalibus præbui.
Pax erat ante omnia, velut aqua in manibus.
Terra non ferebat timores, aut morbos, sed sponte sua erant
necessaria.
Vino fluebant torrentes, placentæ cum panibus pugnant
Circa ora hominum orantes comedi,
Si candidissimas cuperent, pisces domum euntes,
Se ipsos coquentes iacebant in mensis,
Iuris flumini fluebat apud lectum carnes calidas conuoluentæ
Hypotrimmatum riuus volentibus hæc aderant.
Ita vt possent abundè turundas aut nardum teneram edere.
In peluibus & cibi anapesti condimentis conspersi:
Cocti turdi cum amethystis in os volabant.
Placentarum ad hostium expectantium circa maxillas clamor insurgebat.
Frustris vuluæ & placenta pueri talis ludebant.
Viri pingues erant tunc, magnisque vsus Gigantum.*

B
Si tempora nobis huiusmodi contingissent ò socij, nunquid per Ceverem opus esset etiam seruis? sed cum vos antiqui rebus agendis ipsos assuescere voluerint, instruebant verborum suauitate capientes. Ego postea quàm, veluti lampadem maximè admirando Cratino concutiente, prædicta carmina, quemadmodum posteri imitati sunt ac expoliuerunt, cognoui actuum ipsorum ordine, veluti præcipiebatur, vsus sum. ac nisi vobis sum molestus, Cynicorum nec minima quidem est mihi cura, ea ex ordine recensebo, quæ dicta sunt ab alijs poetis, quorū quidē vnusest Atticissimus Pherecrates, qui ita scribit in versantibus circa metallas
*Pluto simul confusa erant illa omnia,
In omnibus prorsus bonis perfectæque.
Plena & farina, & iuris atrii flumina,*

*Fluxere per loca arcta murmurantia,
Obconcauos panes, calentesque insuper.
Facillimè vel sponte pinguis curreret
In ora mortui cibis coactus haud
Lucanica, & tuceta bullientia*

*Loco ostrearum sparsa erant per flumina,
Piscèsque conditi natabant vndique
Suaui parati iure, simplici haud modo.
Laterum caro coniuncta toti tibiae
In lancibus stabat, simulque viscera,
Boùmque ventres suauiter vaporibus
Bonis olentes, tum suis flauum latus
Mollissimum iacebat in amyli: erat
Et alica lacte lota vasis aereis.*

*Me perdis, heu mihi morata nunc quoque hic.
Præstaret vt licet innatare tartarum.
Quid postea dices? reliqua si me audias,
Turdi volabant arca circum, qui bene
Conditi erant, cocti que mire, supplicees
Edi rogabant pulchra per papauera,
Myrtosque susi, mala pendebant super
Caput decora maxime, nec arbore
Producta, nullo vel retenta germine.
Togis puella in bombycinis aptè ibi
Aetate florentes, rososque pluribus
Compta meri plenos calices Antosmij
Dabant nigri potare mox volentibus.
Quorum bibat si quid vir, aut edat, statim
Cibo comeso nascitur rursus duplex.*

Scribit etiam in Persis:

*Quis est aratri nunc quoque, aut vsus ingi?
Vel falcis, impressoris, atque seminis,
Valli ve, sponte quando currunt flumina
Cunctis triuis, quæ condimenta pinguis
Habent, nigrumque ius placentis murmurant,
Riuus superfluitantibus inde Achilleis.
Ex fontibus Pluti, petentibus capi.
Ac Iuppiter mero pluens ex fictili
Inundat, ametiscis, simulque nastulis,
Fabaque lixa, casto que plurimo*

C

A

*Circumvolutis defluunt è tegulis
Riuus racemorum, speciem papauerum,
Ac liliorum habentibus frutices, ferunt
In montibus pro frondibus haedi viscera.
Nulla tenella pullulant loligine.*

Quid autem opus est his elegantissimi Aristophanis verba adiungere ex coquentibus in sartagine, omnes enim iuxta Acharnensis pleni estis ipso. Cum Metagenis verba ex Thurioperfis commemorauero, sermonem finiam. Ac diu valere iubebo firenibus Nicophontis: in quibus ita scriptum inuenitur.

*Ningat farinis, pambus spargat, pluat
Lixis fabis, ius per vias voluatur, &
Placenta: carni que imperet je vescier.*

Huiusmodi sunt ea etiam Metagenis:

*Placenta fertur magna Craithi flumine
Sua subacta sponte flumen alterum
Deuoluit vndas carni cum nastulis,
Sybaris vocatus: batides coctas simul.
Loligines hinc parua voluunt flumina,
Coctosque phagros, & locustas, alterum
Condita salsa, cum quibus bellaria
Sartaginis, pericomma, farcimen simul.
In ora sponte quæ stuebant omnia,
Ac ad pedes amyllum ruebat circulo.*

D

B

Nec me sanè præterit quod Thurioperfæ, Nicophontis, que actus rudes sunt, quare vltimo loco de his mentionem feci. Cum hæc Democritus clarè ac diligenter percurreret, laudarunt omnes conuiuæ. Tunc ait Cynulcus, non insuauius Democritus conuiuium mihi præbuit viri conuiuæ valde famelicenti, cum fluiuis nectaris ac Ambrosiæ prodiderit, quibus animum irrigatus, iam factus sum pinguis cum sermones solos gustauerim. Quare cessantes, aliquando ab hac garrulitate, vt inquit Pœcænius rhetor ea aggrediamur, quæ neque robur in nobis operantur, neque tamen patiuntur nos mori. Nam in vacuo ventre nullus est bonorum desiderium. Famescitibus siquidè amara est Venus, vt inquit Achæus in Athone Satoryco: à quo sapiens Euripides cœpit, in repletionem Venus, in famescitibus æquaquam, cui, Vlpianus semper ferè contradicens ait.

Plenum est oleribus forum, ac panibus.

Tu verò Canis semper famelicus, neque nos pateris copiosos doctòsque sermones capere, vel haurire potius, namque animi nutrimentum est pulcher sermo. Simulque ad domesticum conuersus Leuce inquit, si qua habes purgantia panium dato Canibus. Cui Cynulcus, siquidem ad audiendos sermones vocatus essem, scio me foro pleno huc accessisse. Sic enim ex sapientibus quidam demonstrationum tempus appellat: quem vulgus postea Plethagoram idcirco nominauit. Quare si loti rationes cenamus, parua symbola pono, dum audio vt ait Menander. Quare tibi concedo helluo, vt cibo huiusmodi te expleas. Nam famelico viro placenta auro pretiosior est ac ebore, iuxta circulum Achæi Êretrienfis. Atque cum hæc diceret erat discellurus, nisi conuersus piscium copiam, aliorumq; variorum obsonio: um apparatus conspexisset: tum manu puluiar percutiens exclamauit:

Perfer pauperis iam latè vaniloquentes,

Iniucunda famès domitat te, & copia multa

Obsequij.

Ego enim iam nõ dithyrambos solum profero ob inopiam, iuxta Socratem, verum etiam carmina. res verè quæ ad famem spectet carminum decantatio. nam secundum Amphiam õ Larenis qui de te vaticinatus ait in funda:

Est diuitum nullus tibi similis, ita

Vel lautus, vt sorbere ius bonum velit.

At iraculum cerno perfectò maximum,

Extrema circum multa genera piscium

Ludentia, gobios, sparos, & passeris,

Erythynos, & mugiles, & scorpius,

Percas, asellos, & cephalos, & sepias,

Aulopias, triglas, melanuros, eledonas,

Hemiochus ait in Curioso.

Oportet autè me & iuxta Metagenem comicum dicentem.

Vna avis egregia est pro cana iungere bellum

Perpeti.

Illo postea tacente inquit Massurius: sed quando pars quædam sermonis ad seruorum cõsiderationem spectantis deficit, aliquid & ipse cõferam amori cum perdocto, mihi que amicissimo Democrito. Philippus Theagellenis in

com

A commentario de Caribus ac Lelegibus, vbi Lacedæmoniorum Holotes Theffalorumque Penestas connumerauit, Cares asserit Lelegibus vsos esse velut domesticis & antiquitus, & nunc etiam Phylarchus libro sexto Historiarum Byzantios inquit Bithynorum esse dominos, veluti Helotum Lacedæmonios. De vocatis autem Epeunactis apud Lacedæmonios (hi etiam sunt serui) sic manifestè declarat Theopompus in trigesima secunda Historia, cum multi ex Lacedæmoniis in bello contra Messenios occubissent, qui circumuenti fuerant, cauentes ne hostibus pauci viderentur, aliquot ex Helotis in singulos mortuorum lectos accedere iusserunt, quos postea ciues facientes appellarunt Epeunactos, quoniam in mortuorum lectulos essent iussi. Idem rursus scribit trigesimo tertio Historiarum seruos quosdam Catanacophoros apud Sicyonios vocari, qui Epeunactis sunt simillimi. nec ab his aliena sunt ea, quæ scribit etiam Menæchmus in rebus Sicionis, seruos quosdam Catanacophoros dictos fuisse Epeunactis similes. Theopompus præterea secundo rerum Philippicarum Arcades inquit trecenta Prospelatarum millia sicut Helotum habuisse. Mothaces apud Lacedæmonios dicti liberi quidem, at non Lacedæmonij, omnisque discipline participes sunt. Ex his fuisse aiunt Lylandrum, qui Atheniensis bello nauali superauit, quem ciuem postea fecerunt, ob strenuitatem. Myron Prianeus libro secundo rerum Messenicarum sæpius inquit Lacedæmonij seruos in libertatem restituerunt, quorum alios Aphetas, alios Adespotas, alios vocabant Erycteras. Sunt & qui dicerentur Desposianactæ, quos in classes eligebant. Alios appellabât Neodamodes, qui diuersi erant ab Helotum genere. Theopompus libro septimo rerum Græcarum, vbi narrat quòd Helotes Eleate etiã dicerentur, ita scribit, Helotum genus crudele est prorsus & asperum, quia iandiu à Spartanis in seruitutè sunt redacti, quorù alij sunt ex Messena profecti, alij quia Helos vocatã ciuitatem prius habitârunt, Eleatæ sunt dicti, quamuis Timæus Tauromenites sui ipsius oblitus, què Polybius Megalopolitanus libro duodecimo Historiarù carpit, non fuisse Græcorum consuetudinem dicat, seruos habere: Sic ipse refert Epitimus, quo nomine ipsum appellat Istrus

Calli

Callimachus in his, quæ contra illum scripsit: ubi narrat quemadmodum Mnason Phocensis plures seruos, quam mille possidebat. Libro etiam tertio Historiarum inquit Epitimus ita Corinthiorum ciuitatem floruisse, vt sex seruorum Myriades ac quadraginta possideret: propter quos existimo oraculum eos Chanicometras appellasse. At Creicles tertio Chronicorū decima Olympiade vltra centesimam descriptionem factam fuisse asserit Athenis à Demetrio Phalereo quot essent illi, qui regionem Atticam habitarent, ac Atheniensium viginti, & vnum millia fuisse reperta: inquilinorum decem millia, seruorum quadringenta millia. Nicias verò Nicerati, velut inquit elegans Xenophon in libro de Redditibus, cum mille seruos possideret, eos Sotia Thraci in mercedem ad argenti fodi. nam dabat, qua ex re singuli obolum singulis diebus persoluebant. Aristoteles in Republi. Aeginetarum, apud hos etiam quadraginta & septem Myriades seruorum fuisse narrat. Agatharchides Cnidius trigesimo octauo rerum Europicarum, Dardanes seruos inquit possedisse, hunc quidem mille, hunc verò plures: quorum singuli pacis tempore agriculturam exercebant: iidemque beligerantes lanceas ferebant, suumque dominum ducem declarabant. his occurrens Larensius, ait, sed ex Romanis singuli, quæ optimè nosti ó bone Masuri, multos domesticos possident: nam & decem, & viginti millia, vel plures etiam nonnulli habuerunt. At non in quæstibus, sicut Græcorum ditissimus Nicias. At complures ex Romanis plurimos præcedentes habent seruos non autem sicut Atticæ Myriades vinctæ metalla operantur. Idcirco Possidonius, cuius frequens sit mentio à philosopho, ipsos defecisse à dominis narrat, atque omnes metallorū custodes intermisisse, arcemque Sunij occupasse, ac diu deuastasse Atticam regionem. Erat autem id tempus, quo secunda seruorum rebellio facta fuit in Sicilia, multaque & aliæ rebelliones fuerunt, in quibus mortuæ sunt plures quam ceterum seruorum Myriades; atque de bellis feruilibus commentarium extat à Cœlio rhetore ex pulchro littore editum. Spartacus etiam gladiator ex Capua Italiæ ciuitate aufugiens per Atticæ regionis fines, multasque seruorum copias ad rebellionem vocans, qui & ipse seruus erat, ex genere Thracum, exiguo

tem

A temporis spatio totam Italiam percurrit. multisque seruis ad eum quotidie confluentibus, nisi occubisset in acie contra Licinium Crassum, non mediocrem sudorem nostratibus præbisset, sicut Eunus in Sicilia.

Romanorum Encomium. CAP. VIII.

Temperantes erant Romani, atque omnino optimi: siquidem Scipio cognomento Africanus à Senatu missus vt res, imperiæque totius orbis componeret, vt darentur ad quos merito pertinebant, quinque domesticos tantum secum adduxit, velut testatur Polybius, ac Possidonius: ac vno mortuo in itinere, domum scripsit, vt alius sibi in illius locum mitteretur. Iulius autem Cæsar, qui primus omnium hominum in insulas Britanicas cum mille scaphis penetrauit, tres domesticos omnino secum adduxit, velut Coras est autor, qui tunc secundum locum in castris obtinebat, in commentario suo de Romanorum re. quod patrio nostro idiomate est scriptum. Sed non Smyndyrides Sybarita huiusmodi erat ó Græci, qui ad nuptias Agorastes filia: Clithenis accedens, ob voluptatem ac delicias, mille domesticos secum adduxit: piscatores, aucupēs, & coquos. Hic etiam vir cum vellet demonstrare quam feliciter ageret se neque orientem, neque occidentem solem intra spatium viginti annorū vidisse distabat, quod magnum & admirabile felicitatis argumentum arbitrabatur, velut Chamæleon Ponticus narrabat in libro de Voluptate, qui liber dicitur etiam Theophrasti. hic, vt rationi consentaneum est, mane dormiebat, tardèque expergiscabatur, ex vtraque parte infelix. Melius autè Hestias Ponticus gloriabatur, se nunquam orientem aut occidentem solem vidisse, quia semper disciplinae esset intentus: sicut Nicias testatur in successioneibus. Quid igitur? an non habuit Scipio domesticos, & Cæsar? habuerunt quidem, sed patrias leges obseruauerunt, temperatèque vixerunt rei publicæ consuetudines seruantes: est enim virorum prudentium, in antiquis iam insistere studiis, quibus militantes alios subuerterunt: simul à mancipiis si quid vtile, pulchrumque sit apud illos, ad imitationem capere, quod Romani antiquitus facere solebant. Nam patriis studiis seruatis, si quas reliquias optimæ exercitationis inuenirēt,

cas

eas à captiuis transferebant, res minus probandas illis in-
 terim relinquentes, vt in eorum recuperationem, quæ acce-
 perunt, nunquam accedere possint. à Græcis igitur machi-
 nas, instrumenta que expugnandis urbibus apta, discentes,
 his superiores fuerunt, ac Phenices bello nauali deuicerit,
 qui primi res nauticas inuenerunt. Ceperunt à Tyrrenis
 phalangas, atque in pugnas constituere sicuti à Samnitibus
 didicerunt. garforum usum ab Iberis, ac alia ab aliis capien-
 tes, eâ melius vsi sunt, omnibusq; in rebus Lacedæmonio-
 rum republ. imitantes, melius quàm ij obseruarunt. Nunc
 verò cum vtilium electionem fecerint, ad contraria defe-
 runt, malâque studia. erant enim patria illis, vt inquit Po-
 sidonius, temperantia, frugalisque diæta, atque aliorum que-
 cunque possidemus tenuis, minimèq; superuacaneus vsus.
 Religio præterea deorum admirabilis, iustitia multumq;
 studium ne in quempiam iniurias conferrent, vnâ cū sum-
 ma agriculturæ diligentia. Hæc licet ex patriis sacrificiis,
 quæ peragimus, intueri, viis enim incedimus ordinatis, ac
 distinctis, ordinata sacrificamus, & precamur in supplica-
 tionibus: atque inter sacra tenuia frugaliâq; hæc facimus:
 neque plura quàm natura ipsa postulat, induimus, aut cir-
 cum corpora habemus, secedentèsq; vestes habemus, cal-
 ciamentâque frugalia, tum pileos capiti imponimus villo-
 sos ex ouium pellibus, fistiliâque, aut ærea portamus supel-
 lectilia, in quibus cibum, potumque capimus. minime ex-
 quisitè: absurdum existimantes si diis more patrio offera-
 mus, nobis impenfas suppeditaremus ex peregrina cõsue-
 tudine. Nam eorum quæ in nos absumuntur, usum metiri
 consueuimus, quæ verò in Deos, primitiæ sunt quædam.
 Mutius Scæuola tertius Romæ Fanniam legem seruauit,
 tum lautus Cæcilius Tubero, & Rutilius Rufus, qui patriâ
 historiam scripsit: iubebat enim lex ne plures tribus exter-
 nis exciperentur, id quinquies tantum facere licebat singu-
 lis mensibus. Prohibebantur obsonium pluris emere, dua-
 bus drachmis, cum dimidio, atque carnis fumigatæ quin-
 decim talenta in annum absumere concessit, tum quæcūq;
 olera fert tellus. Cum tenuis esset victus, propterea quòd le-
 ges non seruantes, immoderatèque viuentes venalium pre-
 tium augebant, ad liberaliorem vitam legitime sunt con-
 uersi: nam Tubero ab agricolis suis aues emebat, drachma
 singul

A singulas. Rutilius triobolo obsonij minam à sui ipsius ser-
 uis piscatoribus, atque imprimis vocati Thuriani, quæ
 pars est canis marini, sic appellata. Mutius verò ab iis, in
 quos beneficia contulerat, emens, ad eundem formam pre-
 tium deduxit. Ex tot igitur hominum millibus isti soli leg-
 ges sacrosanctas obseruarunt, neque donum vllum vel mi-
 nimum capiēbant: qui tamen aliis magna, tum amicis ad
 disciplinam proficiētiis tribuebant: Nā Stoica dogma-
 ta amplexabantur. huius magnificentiæ quæ nunc viget,
 primus dux exitit, atq; introductor Lucullus, qui Mithrida-
 tem bello nauali superauit, sicut narrat Nicolaus Peri-
 pateticus. Hic enim Romam profectus, post Mithridatis
 expugnationem, Tigranisque Armenij, ac triumphans, rati-
 onemque reddens rei bellicæ, ex antiqua temperantia in
 magnificam sumptuosamque diætâ se conuertit, primusq;
 delicias Romanis introduxit, cum duorum regum prædi-
 ctorum opulentiam cepisset. At Cato ille grauitè ferebat,
 clamabâque, sicut testatur Polybius libro trigentesimo
 primo Historiarum, quoniam peregrinas delicias in Ro-
 mam quidam introduxissent, qui fistile Ponticorum Sal-
 famentorum trecentis drachmis emissent, puerosque for-
 mosos, cum id exuperaret agrorum pretium. Sic prius pau-
 cis erant contenti Italiæ coloni, nō vt nostris quoque tem-
 poribus, velut ait Posidonius. Valde etiam opulenti pue-
 ros huic vitæ assuefaciebant, aquam quidem bibebant, ac
 quodcunque se obtulerat, comedebant. Sæpius, inquit, ma-
 ter aut pater filium interrogabat, num pyra Syluestria, an
 nuces veller cõnare, quorum aliquod edens, cõtentus erat,
 ac dormiebat. At nunc nullus est eorum qui vel mediocri-
 ter sint diuites, vt ait Theopompus in primo Rerum Phi-
 lippicarum, qui non magnificentissimam mensam
 parat, coquosque habebat, ac alium cultum plu-
 rimum, plusque in singulos dies non absti-
 mat, quàm solebat antea in festa, &
 sacrificia. Sed quoniâ satis ma-
 gnitudinis ea, quæ narra-
 ta sunt,
 obtinuerunt, hiciam sermonem
 conquirecere faciamus,

A T H E N A E I DIPNOSOPHI-

STARVM

LIBER SEPTIMVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De Fagesis & Lagenoforia festis, de obso-
nio. C A P. I.

VVM absoluta iam esset cœna, Fagesiorū festum existimantes Cynici absolutum esse, omnium maximè lætabantur, tūc ait Cynulus, donec nos cœnamus ô Vlpiane, quando quidem sermonum etiam conuiuium exhibetur, à te peto quis de Fagesis festis meminerit, ac apud quem reperitur Fagesiposia festum. Qui dubitans, puerosque continere fercula, quæ circumferebantur, iussit. Cum iam esset vesper, nō ego etiam circumferor sapientissime, quare tempus est, vt dicas, quò suauius postea cœnes. Tunc is ait, si gratias habiturus cum didiceris, dicam: quo affirmante, inceptit: Clearchus Solensis Aristotelis discipulus sic dixit libro primo, (nam dictionem memoria teneo, quia valde mihi est amica) Fagesia, quod festum à quibusdam Fagesoposia vocatur. Defecit autem velut Cantorum festum, quod agebatur tempore festi Dionisiaci: in quo singuli accedentes, veluti præmium, diis cantilenas persolvebant. Hæc dixit Clearchus: quòd si minus credis amice, cum librum habeam, eum tibi concedam, ex quo multa cum didiceris, quæstionibus abundabis. Nam & Calliam Atheniensem Grammaticum tragœdiam composuisse narrat, ex qua Euripides carmina ac dispositionem in Medea fecerit. Sophoclesque Aedipodem. Admirantibus omnibus Cynulci facilitatem ingenij, eodem pacto inquit Plutarchus festum quoddam in Alexandria patria mea est,

A est, quod Lagenoforia celebratur, de quo Eratosthenes meminit in commentario Arfinoe inscripto, scribit autem in hunc modum: constituyente Ptolemæo festum, variorumque sacrorum genera, quæq; maximè ad Dionysium pertinerent, interrogauit Arfinoe ramos oliuæ ferentem, quem ageret diem, & quod nam esset id festum: qui cum respondisset Lagenoforia vocatur, quæq; in ipsos circumferuntur. Cœnantes enim in lectulis decumbunt, ac ex domo lagenam quisque secum ferentes ex ea bibunt. Posteaquam hic abiuit, illa in nos aspiciens, squalide inquit profectò sunt hi congressus, necesse est enim cum ingens confluat, diuersæque multitudo, vt conuiuium fiat immundum, rerumque minus (vt par est) ordo appositarum. Si genus festi placuisset, nullum negotium, aut non certè molestum fuisset reginæ, hæc ipsa præparasse, velut solet in Chius, omnes enim priuatum conuiuium faciunt, atque hæc suppeditat illi, qui eos conuocauit. Quidam ex præsentibus grammatici in cœnæ apparatus aspiciens, inquit, an postea cœnabimus tantas cœnas per noctem, velut elegans ait Aristophanes in Eolofonicæ: quasi per totam noctem: sic etiam se habet illud Homericum.

B *Ille inter pecudes aderat prostratus in antro:*

Ipsius magnitudinem declarans. Cui Daphnus inquit medicus, vtiliores sunt amicissime cuius corpori cœnæ nocturnæ, nam lunæ Sydus cum facile corrumpat, digestionibus nutrimenti maximè conuenit: idcirco victimæ quæ noctu mactantur facilius corrumpuntur, veluti ligna ad lunam cæsa, fructuumque bona pars ad lunam maturefcit. Cum multi variique essent appositi semperque apponerentur pisces magnitudine, varietatèque differentes, inquit Myrtilus, aptè quidem, ac merito viri amici omnia obsonia vocata, ob excellentiam gustus piscis superauit, solusque legitime obtinuit vt sic diceretur, ab iis qui huius cibi mira voluptate capiuntur. Nā obsoniuoros dicimus non quærentes carnes bouinas, sicuti faciebat Hercules, qui cum bouinis carnibus ficus virides comedebat, neque ficum cupidum, qualis erat Plato philosophus, velut ait Phanocritus in Eudoxo, qui narrat quòd Archeilaus erat vix cupidus: sed eos ita appellamus qui in piscium foro versantur. Pororum studiosi fuerunt Philippus Macedo: filiusque eius

Alexander, vt Dorotheus ait libro sexto Historiarum de ipso Alexandro. Chares autem Mitylenæus narrat quemadmodum cum Alexander in Babylonia regione magnam pomorum copiam inuenisset, iussit omnia nauigia his impleri, ac pomorum postea certamen constituit, vt suaue foret spectaculum. nec tamen me præterit quod vocatur obsonium quicquid elui per ignem paramus, siue sit lixum, siue ab assando sit nominatum.

De bello pisce.

C A P. I I,

Cum multi sint pisces, quibus singulis anni partibus vescimur, maximè admirande Timocrates, nam iuxta Sophoclem, Chorus mutorum piscium perstreperit, turbatque caudis non quidem dominam, sed ollas, ac secundum Achæi sortes, multa turba marini circuli strepens, marina speculatio polluentis maris tranquillitatem foribus. Tibi autem singula, quæ dixerunt Dipnosophistæ de singulis, commemorabo, omnes siquidem symbolum ex libris in ipsos pisces contulerunt, quorum nomina tamen ob multitudinem prætermittam. cuiusque licet pisces veros emere, eorumque obsonio frui, raphanos tamen appetit, insanit, ait Amphis in Leucade. Sed vt facilius tibi suppetant quæ dicentur, nomina ipsa ex literarum serie recensabo. Cum Sophocles in Aiace flagellifero pisces Helios dixisset:

Immisit Hellis piscibus interitum,

Percunctatus est quidam an vllus ante ipsum eo nomine sit vllus: ad quem ait Zoilus, Ego cum non sim obsonij voracissimus: sic enim Xenophon in memorabilibus nominavit, ita scribens, Voracissimus obsonij ac mollissimus est: noui quoddam is qui Titanum pugnam narrat, siue Eumelus fuit Corinthius, siue Arctinus, siue quo nomine mauult appellari, ita dixit libro secundo:

Helli hic aurati pisces cernuntur, in ipsa

Qui nantes ludunt diuinas sepe per vndas.

Gaudebat Sophocles circulari carmine, ita vt totos actus fabulam secutus, ita fecerit.

De

A *De amijs & voluptate.*

C A P. I I I.

Amiis postea appositis, subiunxit quidam ex præsentibus, has scribit Aristoteles branchias habere testas, dentisque serratas, gregalesque esse & carniuoras, fel, ac splenem habere eisdem longitudinis cum intestino. Est etiam vulgatum quod vbi à piscatoribus capiuntur, funiculum abrodentes diffugiunt. meminit de illis Archippus in piscibus his verbis, vbi nosti amijs crassas? Epicharmus in Sirenibus, Mane ab aurora apus ex igne comedimus rotundas, ac porcellos, carnes assatas, polypos, quibuscum vinum dulce bibimus, heu me miserum ac sepulchrum me vocans, mala dicit, præter triglas: tum duæ amijs mediae appositæ palumbique tanti aderant, & scorpij. Has amijs inquit Aristoteles Eymologiam reddens à coeundo nominatas esse, quia cum similibus associantur: est enim gregale animal. Hicetius autem in libris de Materia, eas & bonum succum habere asserit, & esse teneras, atque ad excernendum mediocriter sese habere, minisque nutrire. Ingeniosus obsoniorum scriptor Arcestratus in Gastrologia (sic enim inscribi dixit Lycrophon in libris de Comædia) velut Cleostrati Tenedij Gastronomiam, sic scripsit de amia,

Ast amia autumnno cum Pleias mergitur vnda,

Cura sit omnino quæ nunc tibi carmine narro,

Ne te perturbent, nec talia noscere cures.

Si cupis hoc etiam nosse à gratissime Mosce

Qua ratione amiam pessis condire deceret,

In solijs ficus origanum spargito multum.

Casus, ac nuxa hinc absint, res sit tibi simplex.

Inuolvas solijs ficus, iuncoq; ligato.

Sub cinerem calidum penas, & tempora serues

Coniectans vt cocta sit, haud exusta cremetur.

Si vis incundam, vel demittatur Halopo.

Hæc tibi Byzanti veniat felicibus aruis,

Egregiam capies hinc, & procul à maris vnda.

Hellepontiacis peior quæ fluctibus errat.

Nec tamen Aegæi similis quæ pernatat vndas.

At laudum cernes hanc inde pudere priorum.

Videtur mihi hic Arcestratus totum terrarum orbem,

omniâque maria, ob voluptatem diligenter inuestigasse, ut quæ ad gulam spectant perquireret, atque non minori studio ubi singula optima edilia nascantur, exponit, quam ij, qui descriptionem orbis nauigatione&sq; faciunt: hoc enim ipse nuntiat in pulchrorum præceptorum proœmio, quæ ad Mofcum ac Cleandrum scribit quasi secundum oraculum ipsi supponens perquirere.*

Theſſalus acer equus mulier Lacedæmone nata,

**Vir qui potet aquas Arethuse fontis amœni.*

Hunc Chryſippus verè philoſophus, virq; in omnibus egregius duceſſe Epicuro, cuiuſq; diſcipulis teſtatur ad voluptatem omnia deſtinentem. Nam non obſcure, ſed magna voce clamat Epicurus, Nullum ego bonum reperire valerem, ſi laborum, rei que Venereæ voluptatem exemerem. Puſauit enim hic vir ſapiens, intemperantiã vitam irreprehenſibilem eſſe ſi ſuauiſſas voluptateſque huic admifceretur. Comici idcirco poetæ voluptatem intemperantiãq; percurrentes Epicurus adiutoréque clamant. Plato igitur patrem grauius ferentem facit in Decipiente, ac dicentem pædagogico filij ſui.

Sceleſte perdidisti inique filium,

Quem ceperas, mem sibi contrariam

Vixiſſe vitam perſuaſiſti, ſolet

Bibiſſe mane perſuaſionibus

Motus tuis, quod haud ſolebat antea.

Quid improbas ſi doctus eſt hic viuere

Here? hoc vt aiunt velle doctos viuere eſt?

Epicurus ipſe dicat eſſe cum bonum

Solam voluptatem: hanc habere non licet

Aliunde, quàm ſi quis bonam vitam legat.

O ſoſta tu vile proſus eſt mihi?

An viſus eſt tibi philoſophus dic mihi

Quis ebrius, vel captus his quæ nunc referſ?

Omnes viri ergo qui cilia olim contrahunt,

Qui queritant prudentem ubi ambulat ſimul,

Ubi ſimul verſantur, vt qui ſugerit,

Cum ponitur glauciſcus hi norunt ſtatim

Quæ pars petenda ſit prius, quis & locus?

Hi queritant caput velut incundius

Omnes vt admirentur?

A Et in homicida inſcripto idem Plato vrbani quendam ex philoſophis deludens hæc reſert:

Vbi licet formoſam habenti coniugem

Sedere, Leſbii duas & olulas

Bibiſſe. prudens hoc ferebat, hoc bonum

Epicurus: hæc dicebat is quæ nunc ego

Si viuerent omnes quo ego viuo modo;

Absurdus eſſet nullus, haud machus foret.

Hegesippus in Philætaris: Epicurus ſapiens, dicente quodam illi quod eſt bonum, quod ſemper queritis? dixiſſe fertur voluptatem. Scite quidem ô optime vir & ſapienſiſſime! nam quàm mandere ſuauiſſe eſt nihil, bonum eſt voluptas enim: neque Epicurei ſolum voluptatem complectuntur, verum etiam Cyrenaici, & ij qui vocantur Manſiſtrati, qui voluptuoſè viuere queritant, velut teſtis eſt Poſidonius. Non procul ab his ceſſerat etiam Speuſippus Platonis & auditor & affinis. Idcirco Dionyſius Tyrannus in epiſtolis, quas ad eum ſcripſit, quæ ad voluptatis ſtadium illius ſpectant percurrens, quæq; ad lucrû cupiditatem, ubi ex mulis eum congerere redarguit reprehenditque; Loſteniaque Sardoæ amice amorem carpit, inter cætera hæc etiam dicit, tu quibus auaritiã obſciis cum nullum lucrum turpe prætermittas? quid enim non feciſti; an non pro quibus Mercurius ipſe caſtigandus erat, tu fructum percipere conaris? hæc ait Timon de Epicuro libro ſecundo Salium:

Indulgens ventri quo nil audacius vſquam.

Huius enim cauſa, & alius voluptatis vir, Idomeneo Metrodorôq; adulabatur. ac ipſe Metrodorus non obſcure hæc poſuit poſitiones, ad ventrem ô naturalium rerum ſtudioſe Timocrates, ad ventrem inquam ſpectat ſermio naturalis, qui omne ſtadium ita conſequitur. Nam Epicurus horum hominum magiſter clamabat, omnium bonorum radix ac principium eſt ventris voluptas, nam & ſapientia, & rerum præſtantia ad hunc referuntur. In libro autem de fine inquit: Ego bonum dignoſcere nequeo, ſi laborum, rei que Venereæ, audituſque voluptatem abſtulero, ac ſi ademero ſuaues formæ morus per aſpectum. Tum progrediens inquit, Amplectendum quidem eſt pulchrum, complectendæ virtutes, omniâque huiusmodi: quæ tamen ſi voluptate

careant, sunt omnino prætermittenda. At ante ipsum Epicurum Sophocles tragicus talia dixit de voluptate in Antigone:

Voluptates enim

*Qui deserat virum puto non viuere,
Viuum sed esse corpus, atque mortuum.
Qui diues optat esse plurimum domi,
Tyrannus optat esse, quod si gaudium
Hinc absit, umbra haud fumi emenda cetera
Viro ad voluptatem.*

Philetærus in Cynagide:

*Mortalis ipse sum, quid ergo supplicem,
Vitam nisi latam diebus singulis?
Si quis scit vnde, sed necesse est noscere
Ipsum hæc videntem proimus mortalia.
In crastinum curare nil hinc conuenit
Quid sit futurum, res superuacanea
Reponere est prorsus viro pecuniam.*

Idem in Oenopione;

*Ex mortalibus
Qui possidentes multa viuunt hinc male,
Solos mijellos esse certè prædico.
Nec mortuus vesceris anguillis, neque
Plutonis in Regno videntur nuptiæ.*

Apollodorus Carystius in librorum Artifice:

*O vos viri cur deserentes viuere
Suauissimè vixisse triste queritis?
Ad inuicem pugnatu & quæ per Deos
Fortuna nobis imperat viuentibus
Sinistra? quæ non nouit omnino quid est
Humanitas, nec scit bonum discernere.
Subuertit & nos quo modo fors obtulit?
Sic arbitror: nam quæ sapiens elegerit
Tristes viros vidisse lata occidit?
Cæsos vicissim quæ ferat, ue occumbere?
Donec licebat ferre concidenti opem,
Læto canore & recreato tibia.
Refelle fortunam sinistram d' optima
Nostram, Deinde procedens;
An non id est quod est vocatum viuere
Vitam Deorum? quæ secundæ res magis*

A

*In urbibus fuere, quàm nunc sunt cæ,
Mutata nobis vita cum sit? cum bibant
Athenienses exeunt annus quibus
Trigesimus agitur, dies ac per decem
Comum petunt equites, Corinthi. mox habent
Illi coronas, ac odores ante diem,
Illi raphanum vendunt, euntq; in balnea
Megarensium auxiliari.
Miscere vinum Eubææ, hæc erant delicia;
Ac vita verè, sed inuisa fortuna seruimus.*

Affirmant poëta antiquum etiam Tantalum fuisse voluptati deditum, idcirco qui Atridarum reditum composuit, eum ad Deos accessisse scribit, ac dum ibi versaretur, illi Iouem concessisse vt peteret quicquid optaret, hic cum mirum in modum voluptatum desi terio detineretur, ac huius rei vellet memoriam facere, eodem modo qui dij viuere poposcit; quam rem cum grauitè tulisset, Iupiter petitioni quidem satisfecit, quia promiserat; at vt nihilo appositurum frueretur, viueretq; semper perturbatus, petram super eius caput suspendit, ob quam nihil potest gustare ex presentibus. Quidam præterea ex Stoicis hanc voluptatem caeperunt: Quare Eratosthenes Cyrenæus Aristonis Chij discipulus, qui vnus erat ex Stoicis, in libro Aristonè inscripto magistrum refert paulò post ad voluptates proiisse, ita scribens; Et hunc aliquando apexi medium inter virtutem ac voluptatem murum excauentem, atque apud voluptatem apparuisse. Aphanes, qui etiam familiaris erat Aristonis, in Aristonè, quod commentarium sic etiam hic inscripsit, Patet facit præceptoris studium voluptatis. At de Dionysio Heracleota quid opus est vt pluribus dicamus? qui palàm virtutis vestem exuens floridam induit, ac transfuga dici lætabatur, senexq; rebellis, qui à Stoicis rationibus ad Epicurum transfugerit, de quo non iniucunde dixit Timon:

*Cum decuit mergi, caput incundior esse.
Coniugij tempus cessandi, tempus amandi.*

De Alphestis piscibus.

CAP. IIII.

Apollodorus Atheniensis libro tertio de Temperantè mimos viriles ad libidinè magno cum impetu ferrè,

alpheftare dicit. Sunt autem alpheftæ pisces quidam cerei & coloris, præter partes quasdam quæ rubent, quorum simul duos capi affirmant, alterumq; post alterum à tergo sequentem videri. Quòd sequatur igitur à tergo sic alter alterum, quidam ex antiquis intemperantes ac in libidinem proclives nominarunt. Aristoteles in libris de Animalibus solam spinam inquit habere Alpheftam & esse fuluam. Sic meminit de illo etiam Numenius Heracleotes in Piscatoribus:

*Phycidas Alpheftamq; simul, rubroq; colore
Scorpium.*

Epicharmus in Hebes nuptiis,

Mures Alpheftæ, Cerae, coruiq; colore.

Meminit & Myrthæus in ratione condiendi obsonij.

De Anthia.

C A P. V.

ANthias, Callicthys, de quo meminit Epicharmus in Hebes nuptiis, & Schiphias, & Chromius, vere secundum ventam omnium piscium optimus, at Anthias per hyemem. sic ait & Ananius Chromius vere optimus, Anthias per hyemem. Inter bona obsonia optima est squilla ex folio sicuum. Suavis est etiam caro Chimeris per Autumnum. Porcellos ubi arant, & tritulant comedere conuenit, & canam ipsam tunc tempus est, & leporum, ac vulpium ubi est æstas, & Cicadæ frident. Postea marinus Thynnus non malum est edulium: sed omnium maxime aptus piscium in myttoto. boscq; pinguis videtur mediis noctibus suavis, & die. Pluribus verbis sententiæ Ananij mentionem feci, cum has positiones his effeminatis me posturum receperim. Aristoteles libro primo de Moribus animalium; quo in loco Anthias fit, nullam ibi belluam esse concessum est, quo indicio secure iam spongiatores vrinantur, ac sacrum hunc piscem idcirco nominant. Mentionem fecit illius & Dorion in libro de Piscibus: sunt quidem qui Anthiam nunc Callionymum, nunc Ellopem vocent. Icesius in libris de Materia ab aliquibus lupum, ab alius Callionymum vocari asserit, quem & grumosum esse, boniq; succi affirmat, facileq; excerni. Aristoteles serratos dentes habere Callicthym, carne vesci, & esse

greg

Agregalem scribit. Epicharmus in Musis, Ellopem quidem connumerat, at Callicthym seu Callionymum velut idem fit contulit. Sic autem dixit de Ellope pretiosum Ellopem. Dorion libro de Piscibus, Anthiam Callicthymq; differentes esse affirmat, atq; Ellopem & Callionymum. Quis autem est, qui sacer piscis appellatur? siue Epimenes Cretenfis is sit, qui Historiam Felchinicam conscripsit, siue Telechides, siue alius quispiam, inquit; sacros pisces Delphinos & Pompilos.

De Pompilo.

C A P. VI.

Est autem Pompilus animal in amorem propensum, qui & ipse ex cœlesti sanguine vnâ cum Vener efit ortus. Nicander in secundo Oetæcorum:

*Est assuetus iter miseris ostendere nautis
Pompilus, ac melior mutis est piscibus idem.*

Alexander Aerolus in Bricæo, si modo legitimum est eius poëma:

*Pompilus extremo residens remone gubernas
Inferiora, Deis præmissus Pompilus vnda.*

Panocrates Arcadicus in inscriptis marinis operibus, hæc præmittens, ait;

*Pompilus, hunc sacrum dixerunt aquora piscem
Sulcantes.*

Narrat quemadmodum non à Neptuno solum hic piscis habetur in precio, sed ab omnibus etiam diis, qui sunt in Samothracia, atque idcirco quendam senem piscatorem castigationem huic pisci promississe ferunt, cum aureum adhuc genus hominum viueret. Nominabatur is Epopeus, eratq; ex insula Icaro, qui cum piscaretur vnâ cū filio, nullumq; alium piscem caperet præter pompilos, ab iis edendis non abstinuit, sed omnes cum filio vnâ comedit. ac paulò post poenas luit suæ impietatis: nam cete ad nauem accedens Epopeum in conspectu filij sui deglutiuit. Narrat præterea Panocrates quod Pompilus est Delphinis inimicus, quòdq; nec hi castigationem deuitant, ubi pompilum comederint: nam inutiles facti, perturbatiq; postquam comederunt ad littora vndis proiciuntur, mergiq; ac fuli-

cis sunt esca. Accedit aliquando vt ab hominibus qui in herbis insidiantur vim patiantur. Meminit de pompilis & Timachidas Rhodius in libro de Somno:

Gobij & equorei, tum pompilus ipse sacratus.

Corinna, siue is qui poema in eam relatum composuit,

Pompile felicem qui nante per freta cursum

Præbes, ipse meam rexisti letus amicam.

Apollonius Rhodius seu Naucratis in Naucratis comparatione, Pompilum scribit hominem primum fuisse, ac propter quendam Apollinis amorem in piscem fuisse mutatum: nam apud Samiorum ciuitatem fluuium inquit defluere Imbrasum.

Chestias Ocyroen forma præstante puellam

Hunc prope progenuit, quondam generosa marito

Ocyroen, cui formam Heræ tribuere supremam.

Hanc Apollinem aiunt rapere conatum fuisse, quæ cum per festum quoddam Dianæ in Miletum aufugisset, ac ibi esset rapienda, Pompilum quendam marinum piscatorem patrium amicum orauit, vt in patriam eam tutam reduceret, sic inquires.

Prudentem seruans animum mihi patris amice

Pompile, qui nostri tumidi maris alta profunda,

Me serua.

Qui ipsam postea pertransiens ad littus deduxit, tunc Apollinem apparuisse ferunt, puellamque rapuisse, nauimque in lapidem vertisse, & Pompilum in piscem eiusdem nominis transmutasse, fecitque Pompilum seruum marinum velocium nauium.

De sacro pisce.

C A P. VII.

Theocritus Syracusius in inscripta Berenice piscem qui Albus dicitur, Sacrum vocat:

Ad pelagi prædas & opes vir forte vocauit:

Retia cui victum piscantur, instar aratri.

Quiq; Deo sacrum piscem venatur, & ipsum

Album, qui pelago quam sacratissimus errat.

Retia firmavit, traxitq; hæc plena profundo.

Dionysius Iambus cognomine, in libro de Proprietate linguarum audiuius inquit Eretricum piscatorem, & alios complu

A complures Pompilum sacrum piscem appellasse. Est autem marinus piscis, varius ac pelamydi similis, qui apud naues sæpius conspicitur. Hunc igitur quidam apud poetam trahit:

Piscem sacratum, scopulo dum sedit, ab vnda.

Nisi alius quidam sit sacer piscis sic appellatus. Callimachus in Galatæa auratum seu potius aurea cilia habentem sacrum piscem vocat.

Vel percam, aut quæcunque ferunt maris alta profunda.

Ac idem poeta in Epigrammatibus, sacer quidam sacer piscis. Sunt qui piscem sacrum Deo cuiusdam dicatum, vel Sacrum bouem, dicatum sacrificiis, ac demissum; alij magnum intelligunt, sicut sacrum robur Alcinoi. Quidam fluxu continuum. Clitarchus libro septimo Linguarum, nauis sacrum piscem inquit Pompilum vocant, quia naues mittat ex mare vsque ad portum, idcirco Pompilus appellatur, cum sit aurata. Eratosthenes in Mercurio;

Videntes etiam inulos pro parte reliqui

Prædæ: tum triglam, turdum cognomine percam.

Auratis ciliis, celerem, piscemque sacratum.

B Ex hoc pulchro obsoniorum sermone ait Vlpianus, quare Arcestratus in pulchris commentariis de fassamentis quæ sunt in bosphoro hæc inquit:

Candida mox adsint quæ mittit Bosphorus vndis.

Nil ibi sit firmæ carnis Atotide stagno:

Pisce quidem nato, quem versu haud dicere fas est.

Quis est hic piscis, quem non licet versu dixisse?

De Apuis.

C A P. VIII.

Apua dicuntur etiam in singulari numero apua, Aristonymus in Sole rigente, ita vt neque apua nunc sit simpliciter. Sunt autem apuarum genera complura, atque ea quæ dicitur aphritis, non nascitur ex semine vt ait Aristoteles, sed ex ea spuma, quæ in mari superfuit, vbi multis factis imbribus magna spumæ fit copia. Est alia apua quæ nuncupata est gobitis, quæ ex paruis malisque gobiis nascitur in sabulone versantibus, ex qua reliquæ postea generantur, quæ dicuntur Encraicholi; est & alia

364

ATHENAEI DIPNOSOPH.

& alia apua ex mænarum generum, aliâq; ex genere aristularum. Alia rursus ex paruis mugilibus in harena versantibus, atque ex iis præcipue qui ex limo nascuntur, quorum omnium optima est Aphritis. Dorion in libro de piscibus, gobitum aliquem coctum dicit, ac aristulam. Est autem pisciculi nomen aristula, atque apuam trigitim esse dicit Epicharmus in Hebes nuptiis, inter aristas & caneros apuas cõnumeravit, ipsum genus distinguens. Ex apuis inquit Hicelsus hæc quidem est alba, valdeq; tenuis ac spumosa, quam gobium appellant. illa verò squalidior & grandior hac. Differt etiam tenuis & pura: At ingeniosus parandis obsoniis Arcestratus:

*Ex limo natas apuas cano, præter Atheni
Inuentam spumam, quam dicit Ionica tellus.
Accipe quæ sinibus nuper est capta Phaleri,
Atque sacris foribus. pisci generosa videtur
Alta Rhodi, illius si sit vernacula ponti.
Si quid ibi gustare cupis cepisse comatas
Vrucas opus est obsonia, fundeq; in vnum.
Quæ cum miscueris simul in sartagine cocta
Spargito odoratos olerum flores, & oliuum
Contundens flores simul.*

Clearchus Peripateticus in prouerbiis, quoniam apua inquit exiguo indiget igne in sartaginibus, iubent Arcestrati discipuli, vt cum apuam in calidam patellam bullientem iecerimus, hanc statim excipiamus. Nam simul atque tacta est bullit sicut oleum. Hinc dicitur, vidit apua ignem. Chryssippus Philosophus in libro de perse exetendis, apuam asserit Athenienses contemnere, obsoniûmq; mendicorum putare, ob magnam copiam quæ ibi nascitur. In aliis verò ciuitatibus magno habetur in pretio, etsi peior hac sit. hi postea inquit aues Adriaticas magno studio nutriunt, cum sint minus quàm hic viles, quoniam nostratibus multò sunt minores, atque illi contrariæ sunt hic, accessunt. In singulari, Hermippus in popularibus vsus est; Nunc neque apuam videris mouere. Callias in Cyclopihus; pro suauissima apua. Aristonymus in Sole rigente; quam hoc simpliciter est apua. Apulas diminutiue dixit Aristophanes in sartagine coquentibus; neq; paruas apulas phalericas. Lynceus Samius in epistola.

A epistola ad Diagoram, in qua Rhodias apulas laudat, multaque confert Rhodi, cum his quæ Athenis nascuntur, hæc scribit: vocatæ apuæ eniatides, apuis phalericis; ellops glaucisco, cornuâque opponetur: scombris verò, Eleusinisque passeribus, ac si quis alius piscis est apud illos, qui superioris Cecropis opinione fuit in precio, vulpem appellatam arbitratur esse opponendam. Is autem qui Voluptatem scripsit, eum hortatur qui precio desiderium explere non potest, vt iniuria obsonia consequatur. At Lynceus voracem Arcestratû narrat in celebri poemate sic de mustelo dixisse:

*Accedens Rhodios mustelum corripe vulpem,
Vel moriturus; vbi nolunt tibi vendere, furto
Corripe, quem Siculi pinguem dixere canem, mox
Iam perfer quodcumque tibi fata dedere.*

De Acharno, Raia, ac Rana piscibus.

CAPVT IX.

B Callias in Cyclopihus, fidicula, coctusque batis, thynnicque caput cum anguillis, locustæ, & Oenensis Acharnus; Sic batis, rana, raia. De batide & rana mentionem fecit Aristoteles in libris animalium, dum inter cartilaginea ea connumerat. Eupolis in Adulatoribus, multa inquit oblectatio apud Calliam ita vt locustæ, batides, lepores, mulierisque flectentes pedes. Epicharmus in Hebes nuptiis, erant torpedines, batides, Zyganzæ, pristes, camitæ, raiz, squatinæque asperam cutem habentes. At in Megaride; latera velut batis, at partem postremam velut raia, asperam habetis: caput ex ofsibus velut ceruus, non autem batis, illèque vt scorpius marinus. Samyrio in Rifu, ob batides, ob glaucorum capita. Aristoteles libro quinto Historiarum animalium raiam, pastinacam, bouem, lamiam, aquilam torpedinem, ranam, cartilaginea esse asserit, tum etiam omne mustelorum genus, Sophron in Mimis virilibus, botim piscem quendam in his nominat; mugiles botim vorantes: quem herbulam aliquando dicit. De rana ita consulit in sententiis sapientissimus Arcestratus:

*Hic ranam afficies, capias obsonia, ventrem
Atque para.*

De

De batide autem sic;

*Conuenit edisse hinc batidem per frigora brumæ.
Cafcus, & laser huic spargatur, pignora ponti,
Non pinguis quibus est caro, qua ratione decebit
Condire, clarè referam tibi carmine rursus.*

Ephippus Comicus in actu Philyra, (est autem Philyra amica nomen) nunquid ego batidem coquam in frustra lectum? quid ait? nunquid more Siculo faciam?

De Boeis.

C A P. X.

Aristoteles in libro Animalium inscripto, siue de piscibus, tergus inquit habere piscem bocem, at tortuoscè picta est monedula. Epicharmus in Hebes nuptiis; inter hæc præterea leucomænides, cerrus, apuæ, gammari. Numenius in libris de Piscationibus boacas appellat ipsas leucomænides his verbis; vel album Synodontem, boecâque, & trincos. Speusippus, aliique Attici boeas dicunt. Aristophanes in Sceniss comprehendentibus. Sed ventrem plenum habens boacum domum me contuli. Dicta est autem boax à voce, vnde fama est hunc piscem Mercurio esse sacratum, veluti fiduciam Apollini. Pherecrates in Myrmicanthropis, vbi nullum alium piscem vocem habere refert, hæc inquit: nullus per Deos alius est piscis, præter boacem. Aristophanes autem Byzantius nos male dicere arbitratur, qui bocem piscem vocamus: nam conueniebat ait Boopem potius dici, quando cum sit piscis exiguus, magnos habet oculos; quòd Boops bouis oculos habes, significaret. Huic respondendum videtur, si hoc male dicimus, cur non coruulum etiam corocinum appellamus, qui dictus est à mouendis pupillis? cur silurum etiam dicimus, ac non Siurum? cum & hic ab assiduo caudæ motu nomen adeptus sit.

De Membradibus.

C A P. XI.

Phrynichus in Tragicis, ò marinæ bebrades auratum caput habentes. Epicharmus in Hebes nuptiis bebradones nominat; bebradones, turdi, lepores, draconesque robusti. Sophron in Virilibus, bebradoni futura. Numenius

Aniius in Piscatore; vel parua squilla illa vita: cum piscaris has machineris fraudens. Dorian in libro de Piscibus; bebradi caput abscondens, modicòque sale & aqua diluens si sit grandior: quam postea coques eodem modo, quo & triglitudem. Fit edulium quoddam ex folis bebradibus, quod bebræ phya dicitur, cuius mentionem fecit Aristonymus in sole rigente; Siculus hic Carcinobates membraphis est simillimus: nam membrades Attici proferunt. Aristomenes in præstigiatoribus, membrades oboli ferens. Aristonymus in Sole rigente; nec apua nunc est apertè, nec membras infelix. Aristophanes in Senectute, in canis membradibus nutrita. Platon in Legatis, Hercules, quæ membrades. At in Capris Eupolidis per .m. scriptum reperitur. Antiphanes in Cyæsthidia; locum prædicant in piscibus, præconium cuius nunc etiam clamat, multò melle dulciores membradas esse iniqui. Quòd si hoc ita sit, nihil prohibet iterum clamare mellis venditores, ac dicere quòd mel bebradibus putrius vendunt. Alexis in Choragide per .m. dixit; qui laborantibus apposuit vt comedant pisa primum, membrades, oliuas. Ac in Protochoro difficiliorum, per Dionysium nondum deprendi, ex quo sum parastus: præstabat mihi profecto membrades habere, ac Atticè nugari posse; hoc erat certè vtilius.

De belenno, bæonibus, buglossis, & congris.

C A P. XII.

De belenno meminit Sophron in inscripto Piscatore; venatorem belenno alumno. Formam habet gobio simillimam. Epicharmus in Hebes nuptiis, pisces quosdam his verbis bæonas vocat; agè iam triglas gibbosas, beonâque insuaves. Est etiam prouerbium apud Atticos, ne mihi beon piscis malus. De buglossis ita inquit Arcestratus Pythagoricus ob intemperantiam;
*Asper buglossus, præstanti corpore passer,
Chalcis & eximia est hinc quæri digna marina.*
Epicharmus in Hebes nuptiis, buglossi, & fiducula ineras. Sunt à buglossis diuersi, qui Cynoglossi dicuntur, de quibus etiam Epicharmus ait, æoliæque flutæ, & Cynoglossi. Inerat & Sciathides, quam passerem Attici vocant. Congros

κορον, πυ-
πύλλα,
μύρω
πυρρο.

ἔγχεδαιρ. Congros Hicēsius gregalibus asperiores esse narrat, rario-
alys an- rēmq; habere carnem, minūque nutrire, succique boni-
gnillis. tate longe superari, stomacho tamen conferre. At Nican-
 der poēta gryllos etiam eos nominari scribit libro tertio
 Linguarum. Eudoxus libro sexto Terræ ambitus, multos
 inquit congros ingentes capi in Sicyone, quorum nonnulli
 vel ad plaustrum onus accedunt. Philemon Comicus poēta
 mentionem fecit & ipse cōgrorum excellentium in Sicyo-
 ne; ac coquum quendam inducit artem suam iactantem,
 taliāque dicentem in inscripto Milite;

*Quam venit in mentem p̄clo, qui voluitur
 Dixisse, terraq; , vt paravi obsonium
 Per Palladem dulcissimum est inuentio
 In omnibus, mihi vt tener piscis fuit,
 Qualem dedi nullo medicatum casto,
 Supra coloratum me, sed viuus velut
 Erat, iacebat mortuus talis, dedi
 Ignem tenuem sic, & placidum, non ipsemet
 Coctum vt putarem. piscis haud est talis, vt
 Aus rapit, maius vorandi gratia
 Circum & vagatur hunc, vorare quaritans.
 Sectatur hanc & altera admodum leuis
 Primus voluptatem sciens horum, haud secus
 Saltavit olle gratia: ollulamque habens
 Circum cucurru hunc sequebantur cito
 Tum ceteri; licebat inde coquere.
 Quis? hi tulere cuncta, nil sed prorsus hi.
 Pisces luto qui aluntur imo fluminis,
 Cepisse si scarum recentem ex Attica
 O Iuppiter seruator aut glaucum, aut aprum
 Argōne, seu Sicyone, grata qua Deū.
 Quem fert pater Neptunus in calum congrum,
 Omnes edentes sunt Deū statim ex viris.
 Aeternitatem repperi iam, mortuos
 Odoribus rursus faciam cum viuere.*

De M. necrate Ioue, & Themifone Hercule.

CAPVT XIII.

HAec neque Menecrates quidem Syracusius per Pal-
 ladem dixisset, qui Iuppiter est appellatus: qui quod
 solus

A solus ob artem suam medendi vitæ causa hominibus exti-
 tisset, magnopere gloriabatur. Atque eos qui ex sacro mor-
 bo vocato, per ipsum cōualuissent, ascribere cogebat, quod
 seruati serui illi forent, eumque sequerentur. Quorum hic
 quidem Herculis ornatum indutus Hercules vocabatur,
 qui Nicostratus erat Argiuus à sacro morbo liberatus.
 Meminit de his Ephippus in Scutato ita loquens, Menec-
 rates se Deum esse dicebat, ac Nicostratus Archiuus se al-
 terum Herculem, alius quispiam clamydem caduceumque
 habens, Mercurium, alas præterea, velut Nicagoras Zeli-
 tes, qui etiam patriæ suæ fuit Tyrannus, sicut Batton testa-
 tur in libro de Tyrannis in Ephefo. Scribit Hegefander
 quod Astycreontem à se liberatū Apollinem vocabat, alius
 ex seruatis Aesculapij vestem indutus eum comitabatur.
 Tum ipse Iuppiter vestem purpuream indutus, coronamq;
 habens auream in capite, & sceptrum, ac crepidis etiā subli-
 gatis, cum diuino choro circuibat. Hic cum Philippo Regi
 epistolam misisset ita scripsit; Tu quidem Macedoniae es
 Rex, ego artis medendi; atq; tu sanos potes quādoconque
 libet interficere, ego verò seruare ægrotantes, ac sanos vs-
 que ad senectutem sine agridine robustosque seruare, si
 mihi paruerint. Tu Macedonibus stipatus incedis, at ego
 omnibus vel posteris, siquidem ego Iuppiter ipsis vitam
 præbeo, Ad hunc insanientem rescripsit Philippus, Philip-
 pus Menecrati sanitatem. His similia scripsit, & ad Archi-
 damum Lacedæmoniorum Regem, & ad alios, ad quos-
 tumq; scripsit, non abstinens ab Ioue nomine. Cum illum
 aliquando Philippus ad conuiuium vnā cum suis deis con-
 uocasset, omnes in quodam thoro altissimè magnificentif-
 simèq; parato collocauit, mensamq; apposuit, in qua inerat
 altare, omniumque primitiæ fructuum terræ; vbi ceteris
 edulia ferebantur, pueri suffimentis, iis qui erant cum Me-
 necrate, sacrificabant. Nouus denique Iuppiter cum iis qui
 eum sequebantur derisus, currens ex Symposio, aufugit: vt
 narrat Hegefander. Meminit de Menecrate Alexis in Mi-
 noe. Themison etiam Cyprius, Antiochi Regis deliciae, vt
 Pythermus ait Ephesius libro octauo Historiarum, non so-
 lum in publicis conuentibus, Themison Macedo Regis
 Antiochi Hercules per præconē nuntiabatur, verum etiam
 omnes incolæ illi sacrificabant, Themisoni Herculi dicen-

tes. Qui etiam praesens erat, si quis ex illustribus viris sacrificaret, iacebatque thorum proximè habens leonina pelle indurus. Ferebat arcum Scythicum clauamque gestabat. Cum igitur huiusmodi esset Mencerates, cuiusmodi didus est superius, nihil tamen ita magnum de se praedicabat, sicut hic coquus.

*Aeternitatem repperi iam mortuos
Odoribus rursus faciam cum viuere.*

De coquorum arrogantia. C A P. XIII.

ARrogans est omnino coquorum genus, velut Hegesander ait in Delphis, qui coquum ita dicentem introduxit.

*Sunt multa multis dicta de coqui artibus
O optime, aut dicas nouum quid, patribus
Quod cognitum non sit, vel haud me verberes,
Non artis, at finem coquendi hic inueni.
Solum sit inuentum mihi nouisse quae
Statuta sunt, ego profecto haud frigide
Duobus annis, at per omne auum meum,
Partesque perpenni artis omnes, queritans
Olerum genus, qui sit modusque aristulae,
Lentisque diuersum genus, finem fero,
Vbi ministro forte funerarijs
Caenis, redeuntibus viris ex funere,
Gestantibus fucata, vt ellule aufero
Tegmen, querele risus inde sit statim,
Talis cucurrit membra titillatio
Intra, velut sint nuptiae, sed dic mihi
Lentes facis praebens id, ac aristulas?
Hac sunt mihi parerga, sed si cepere
Quae conuenit, semel culina apta uero
Me, quod prius Sirembus Syre accidit,
Rursus videbis enenire, odoribus
Nullus valebit captus exire e domo.
Quisquis fores accedit, hic statim stupens
Affixus, ac mutus stetit dum quistiam
Amicus huic obturet occurrens celer
Nares, trahatque illum seorsum, es artifice*

Magnus.

A *Magnus, latet qui cum loquere, plurimos
Noui sedentes hic, mei qui gratia
Totum breui absumpsere patrimonium.*

Nulla re per Deos mihi differre videtur hic à Pindari Caledonibus: quae eodem modo quo Sirenes, audientes cibi immemores facientes ob voluptatem, eos exiccari permittebant. Nicomachus etiam ipse in Lucina coquum quemdam Dionysij artifices superantem inducit, qui ita dicit ad eum qui emerat:

*Vrbanus esse visus, ac mitis: tamen
Non callide egisti, quid hoc? aut quomodo?
In arte quales simus haud interrogans.
An ex peritis id prius cognoueras,
Tum sic voluisti? non ego, non per Iouem
Quicquam putaram? differat quantum coquus
Nosti à ministro forte? si tu dixeris.
Obsonium qui cepit emptum, qui parat
Apte prius, coquoque tradit, ille nec
Gregarius minister est per Herculem.
At est species diuersa perfectus coquus:*

B *Sunt egregijs artes coquis quam plurima.
Quas scire rectè optantibus, minus licet
Accedere e vestigio, sed est opus
Artes prius cepisse plures: pingere
Didicisse, quam boni scias artem coqui.
Hoc conferebat scire te prius mihi,
Quam ceperis, geometricam, ac astronomicam
Artem medendi, namque vires piscium
Si noris, ac artes, sequèrs tempora.
Sit quando maturum secus, ve quidpiam,
Gula voluptus mutat vsque tempora.
Est cum boax Thumis sit excellentior.
Esto: sed ipsa quid iuuat geometrica?
Locum coquinae nos rotundum ponimus:
Ac artis inde commode damus loca
Sic singulis nos partibus, feruntur hinc
Hac, hinc & haec, dudum didici: reliqua sile.
Quid ars medendi proficit? ex edulis
Ventosa sunt haec, illa dura digerri.
Ferentia haud cibum, sed erumnas graues.*

A 2

Nam quisquis accersitus ad conuiuium
 Aliena curat, gulo fit hic intemperans.
 Inuenta sunt huic in cibis mox pharmaca.
 Prudenter hoc meum decoraque est diu.
 Vbi artis ipsa constituentur singula,
 Translatio: nouisse deinde copiam
 Rerum culina: nullus alter scripserit
 Pro me tibi, parumper audi me quoque:
 Dic: nec molestus esto vel tibi, aut mihi.
 Totum diem longo teneris otio.

At coquus qui est apud iuniorem Philemonem hæc loquitur huiusmodi cum magister esse velit:

Dimitte ignem sic habere, sed neque
 Assantibus remissus aptus, at magis
 Lixantibus fit aptus: atque conuenit.
 Rursum haud acutum conuenit, circum cremat,
 Nec ingredi carnem potest quam ceperit.
 Non est coquus quisquis capim cultriumque habens
 Accesserit, piscem uel iccit ollula.
 Quaedam sed est negotij prudentia.

Is autem, qui est apud Diphilum in Pictore, à quibus con-

duci conueniat declarat, ita loquens:
 Ne te capiam cum memet ipse nesciam,
 In hoc opus, nec finias ipsum diem.
 Mensam parans fusim bonis in pluribus.
 Prius nec ibo quam probauiro virum
 Qui sacra maftet, inde constet cenare,
 Vel qui viri vocantur ad conuiuium.
 Est omnium generum mihi descriptio:
 Emisse qua me, vel cauere oporteat.
 Ut si venit mercator, aut huiusmodi
 Nauclerus, aut quis qui statim proiecerit
 Velum, ac gubernaculum ratis mox triuerit,
 Onusque iecit, factus & sticcissimus,
 Hunc mitto, quando suauiter nil hic facit:
 Sed lege quantum cogitur: tum inter sacra
 Quæ nauitis pars danda sit secum putat.
 Hic rescitur sua quisque ponens viscera,
 Si nauigauit alter ex Byzantio
 Malo carens, iucundus, & diues, minas

A

Qui ceperit nauum in decem, vel duodecim
 Qui debita eruclerque lenis ob Venerem,
 Sub hoc laceravi statim, exeuntem manum
 Ieci, Iouis Seruantis hic sio memor.
 Capi minister esse: talis est modus.
 Rursus paterna dissipat vorans bona
 Iuuenis amator, huc vado, sine symbolis
 Qui congregat nos per Iouem, ille in fictile
 Permulta iccit hinc reperta, simbria
 Quæ reprimant clamentque, quis fecisse vult
 Obsonium venale clamare hunc sino,
 Accedat huc si quis, licet plagas ferat.
 Ac nocte tota seruiat, quod si petat
 Mercedem, at affer mi prius matulam refert.
 Lens aut acetum habebat, ac rursus petas,
 Lugubris inquit primus ac diu coque.
 Huiusmodi permulta possem dicere.
 Quo duco te nunc, est lupanar splendidum,
 Amica Adonia cum suis lenombus:
 Discede, iamque ipsum locum percurrito.

B In thesauro etiam apud Archedicum alius coquus sapiens ita loquitur:

Crudis prius iacentibusque hic piscibus
 Venere quos vocauerant, Lympham dedi
 Obsonium simul capiens hinc ollulam
 Carbonibus imposui, statim sparsum mihi est
 Illis oliuum, flamma sunt omnia.
 Tunc excitat me olus simul paropsidum.
 Fecere latum prorsus acrimonia;
 Piscemque coctum trado qui succo habet,
 Saluaginemque intus saporis optimi.
 Intinget in qua liber omnis vir bene.
 Absumpta oliui vix cotyla seruaui hæc
 Triclinio quinquaginta fortasse.
 Philostephanus præterea inclaytorum coqitorum nomina
 in Delio his verbis connumerauit:
 Cum nouerim te differentem ab omnibus
 Acumine, & Thumbrona post ò Dadale
 Atheniensem, qui vocatur Terminus,
 Mercede lata quam petisti accedo, te

Huc conseras.

Sorades, non eum dico Maronitem, qui Cantilenas Ionicas composuit, sed mediæ comædiæ poetam, coquum ita loquentem inducit in Inclusis, sic enim aëtus inscribitur:

*Squillas prius cepi statim in sartagine
Coxi has, deinde magius est captus mihi
Mustelus, assavi medium: sed postea
Assabo grymeam faciens trimma nigrum.*

*Glauco fero Chio capita pregranda
Ingenti in olla, simpliciter his inferens
Herbas, cliuum, aquam cuminum cum sale.
Eti lupum post valde pulchrum: pinguis hic
In herba erit lixatus, & salugine.*

*Tradens, quis est, confige mox eum veru.
Triglas coemi valde pulchras, & simul
Turdos, dedi hos, erant velut, carbonibus.
Salugini pingui addidi hinc organum.
Tum sepias cepi simul loligenes.*

*Loligo condita est quid urbanum mihi
Cum sepie alis visa coctis concilians.
Hic steridum Trimmatium variumque mox
Coctum dedi, post hæc eis succum bonum.*

*Congrum coemi valde crassum postea.
Hunc suffocavi florida in salugine.
Saxatilesque pisciculos, & gobios.*

*Quorum amputans caput farina protinus
Conspersi, eandem mox dabo squillis viam.
Amiãque emens viduam feram pulcherrimam
Rigani oliuo, volui & inde frontibus
Ficus, organique, torrem sicuti
Carbonibus texti cinere sub plurimo.*

*Cepi hinc apuam, cum qua simul phalaricam,
Cyathus quibus lymphæ satis mox fusus est.
Cedens minutim graminã inde plurima,
Inuerto lecythum duas cotylas licet
Capiat: quid est reliquum? nihil, sic prorsus ars
Habet, nec ex descriptione, legéne.*

Ac de coquis quidem satis dicendū est autem de congro.
De

A De congro, & mustelo.

CAP. XV.

Sic narrat Archeftratus in sua Gastronomiã unde quamlibet illius partem coemere liceat:

*Ex Sicyone caput congro capiat amice
Pregrandis, fortis, pinguis, tum concaua cuncta.
Spargendam coquito inde herbam in salugine multam.*

Postea sapiens hic descriptor, quæ sunt in Italiæ locis declarans, hæc inquit:

*Optimus hic capitur conger, qui obsonia tantum
Exuperat, quantum thunnus pinguisimus olim
Exuperat turpes coruos. Alexis in sepem ad Thebas,
Congri membra seruata pingui plena. Inducit coquum
quendam Archedicus in Thelauro de iis obsoniis loquentem, quæ comparauit drachmis glauciscum tribus:*

*Congri caput, fragmenta prima rursus hæc
Drachmis coempta quinque, vita miserriam.
Tum colla drachma, sed per alta lumina
Solis mihi collum liceret alterum*

*Emissi, tum cepisse, quod nunc ipse habeo
Hoc caderem multo prius, quam intro feram hæc.
Seruiuit vilis haud laboriosus.*

*Quod multa emo, multa que mitto, si bonum
Quid emero, disserdar, illi deuorant.
Hoc expuunt in me, fero, haud humi merum.*

Hei mihi tale. Ex mustelis autem teneriores melioresque esse eos qui asteriæ dicuntur, testatur Hicesius in libro de Materia, quorum scribit Aristoteles esse plures species: Spinacem, leuë, varium, Caniculam, vulpeculam, squatinã, Dorion in libro de Piscibus vulpeculam inquit comam quandam habere apud cælum, & in dorso nequaquam. Aristoteles libro quinto Animalium cætrinam Notidanumque Mustelum quandam esse scribit, quem Epænetus in re coquinaria vocat epinotideum, quo peiorem esse ait coctinam, grauiorisque odoris. Ex eo autem dignoscitur, quod apud primam comam habet spinam, cum reliquis piscibus eiusdem generis, neque adeps sit, neque axungia, propterea quod sint cartilaginei. Illud autem proprium est spinaci, quod cor habeat pentagonum. Paria tria sem-

per ferè mustelus, quæ nata in os accipit, rursusque emittit, quod maximè varius, vulpeculæ faciunt, at reliqui asperitate impediuntur. Archestratus, qui vitam vixit Sardanapali, de Rhodio mustelo loquens eundem esse putat, qui apud Romanos in cœnas cum tibiis, ac coronis circumferatur à coronatis & ipsi ferentibus, vocaturque accipenser. Sed hic est parvus rostrumque habet longius, quodque magis ad triangularem figuram accedat, quàm ille. Ex his qui frugalissimus est, ac minimus, non minoris venditur mille Atticis nummis. Appion Grammaticus in libro de Deliciis Apicij, hunc qui vocatur ellops, inquit esse accipenserem. Archestratus vbi de Rhodio mustelo loquitur, pater nòque amore suis sociis consulit, hæc inquit;

Accedens Rhodius mustelum corripe vulpem

Vel moriturus, vbi voluit tibi vendere, furto

Corripe quem Siculi pinguem dicere canem, mox

Tam perfer quodcumque tibi fera fata dedere.

Vbi Lynceus Samius meminit de his carminibus in Epistola ad Diagoram, aptè quidem consulere ait, vt qui precio desiderium, perficere non potest, voluptatem vel iniuria expleat: nam & bonum Thesum puto inquit à Tlepo. Dlemo ei hunc piscem præbente accepisse. Timocles in Digi to, mustelos inquit ac batides, & quocumque genera in trimmate pingui parantur.

De glaucopisce.

CAP. XVI.

E Picharmus in Hebes nuptiis; scorpiisque varij lacerti que, & glauci pisces. Numenius in Piscatorio; sicum, vel Callichthyn, seu Chromium, aliquando cernuam, seu glaucum per algas varias penetrantem. Archestratus autem glauci caput laudans, hæc ita inquit;

Inde caput glauci capis, elsonium Olinthi.

Et Megare fluvii capiunt quos in lutulentis.

Antiphanes in Ouicula; mus Põticus, anguilla Bœotia thyni Megarici, mænæ Carystia, phagri Eretrici, locustæque Scyriæ. Hic idem hæc postea scripta reliquit in Philotide;

Coxisse vt olim glauculum in saljugine,

Assare totum mox lupum: sed feruere

A *Mustelum & in apotrimmate, atque origanum*
Anguilla salque, conger vndam postulat,
Herbãque batis frustum adest thynni, coques
Carnes & assatas deinde hædi: alteram
Contra impleatur vesica, & sphen.

Eubulus in Campylione; pulchrã ollã huius marini glauci feretem, nobiliorẽmq; lupum coctum in saljugine solam. Anaxandrides in Nereo;

Qui primus inuenit secare opiparum

Glaucum, placidique corpus olim thynij

Et ceteros maris cibos, hunc Nereus

Migrare vellem cogat in loca omnia.

Amphis in Septem ad Thebas; glauci toti, partes capitum carnosæ ac iugosæ: in Philetæro; anguillam purè, glauci capita, lupique frusta habere. Antiphanes voracem Archestratum superans in Cyclope hæc ait; addit nobis mugil Hymettius, torpedo suffocata, perca secta, loligo impleta, synodon assatus, glauci congrique caput, venter ranæ, thynni ilia, dorsum batidis, mugilis lumbus, passeris latus, mænæ, squilla, trigla, suca: horum nihil abest. Nausicrates in Naucleis; duo teneri ac bonis nautis sapius in marinis vlnis iam viso, quem mortalibus mala dicunt significare, Glaucum refert: nosti Glaucum Deum marinum Ariadnen amasse, vbi in insula Dia rapta fuit à Baccho, Thelytus Merhymnæus ait in Bacchicis carminibus: qui etiam hunc asserit viteo vinculo à Dionysio fuisse ligatum, ac postea dimissum fuisse dicentem:

Vrbs est Anthedon spumoso proxima ponto

Eubœicis oliecta, ferè Euripi que fluentis

Est genus inde meum. Nepeus pater ipse vocatur;

At Promathidas Heracleotes polybi Mercurij ac Eubææ Larymni filium esse scripsit in Semiiambis. Mnaseas verò libro tertio rerum Europicarum ex Alcyone & Anthedone genealogiam eius deduxit, qui cum nauticus peritiusque natator esset, Pontius fuit appellatus. hic cum Symam Iclemis Doridisque filiam rapuisset in Asiam nauigauit, mox cum in insulam Cariæ proximam venisset, eamque habitari fecisset, Symam ex mulieris nomine vocauit, Euanthes verificator Neptuni & Nædis Nymphæ filium esse voluit, In eo hymno quem in Glau-

cum composuit, ac cum Ariadna quam amauerat, concubuisse in insula Dia, vbi capta fuit à Theseo, Aristoteles in Deliorum rep. Eum inquit in Delo habitasse cum Nereidibus Deis vaticinari solitum. Popsis autem Magnes libro tertio Amazonidis Glaucum artificem fuisse argi nauis scribit, eamque gubernasse, cum Iason pugnavit cum Thyrrhenis, qui solus euasit non vulneratus in bello nauali. Qui postea ex Iouis voluntate in maris profundo apparuit, atque sic factus fuit Deus marinus, & à solo Iasone fuit conspectus, Nicanor Cyreneus in Denominationibus Melicertam denominatum fuisse Glaucum asserit, de quo Alexander etiam Aetolus meminit in inscripto piscatore, quod cum herbam quandam degustasset, in mare profliuit:

Quam soli tepenti

Vere beatorum tellus parit, insula gignit;

Phœbus equis gratam cœnam parat, indocuit quo

Cursum persiciant, medio dolor impediatur nec.

Aeschriion verò Samius in quodã Iambo Glaucum inquit marinũ hydnam Scylli Scionæi vrinatoris filiam adamasse, ac de herba propriè narrat, quam comedens Deus est factus; Deorum gramè inuenisti quod seminavit Saturnus. Nicander libro tertio Glaucum amatorem fuisse Europiæ Nirei scripsit. Idem & libro primo Apollinem artem vaticinandi à Glaucò doctum fuisse testatur, hic cum circum Oriam venaretur, qui mons est altissimus in Aetolia, leporem insectatus est: quem, cum animo defecisset ob persecutionem, ad fontem quẽdam portauit: ille refrigeratus proxima herba quandam leporem perficuit, hac herba cum lepus reuixisset illius virtutem Glaucus cognouit, ac eam comedens Deus est factus. exorta autem tempestate ex Iouis voluntate sese in pelagus præcipitauit, quamuis Hedylogus Samius vel Atheniensis Glaucum inquit cum Melicertam amaret, se ipsum in Pelagus præcipitasse. Hedyle verò poetæ huius mater, filiãque; Moschines Atticæ poetriæ Iambicè scribit in inscripta Scylla, quod cum Glaucus Scyllam amaret, in illius antrum ingressus est:

Dona ferens conebam rubris de fluitibus illi,

Inplumes nato & simul Alcyonum.

Infelix Nymphæ Ius, lacrymas sibi multas.

Accola

Accola nam Siren proxima virgo fuit.

Littus id, ac Aetnae colli vicina natant.

Dorion in libro de Piscibus, humorè in quo coctus est fullo inquit, omnes maculas purgare. Meminit etiam de illo Epenæus in re coquinaria.

De anguillis.

CAP. XVII.

DE marinis anguillis meminit Epicharmus in Musis. At Dorion in libro de Piscibus mentionem faciès de eis quæ sunt in Copaidæ, Copaidas laudat: nascuntur enim eximia magnitudinis, ex quo, vt Agatharchides inquit libro sexto rerum Europicarum, eximias anguillas Copaidas Bœoti victimarum more coronantes vouentisque, & molas iniicientes, Deis macrare consueuerunt. Atque ad peregrinum huiusce generis inauditum sacrificium admirantem, percunctantemque quendam Bœotum hoc se scire respondisse aiunt, quod veterum statuta legitima obseruare oportet, quodque aliis non licet horum rationem reddere, nec admirari oportet si victimarum more anguillas sacrificant, quando Antigonus Carystius in libro dictationis, piscatores inquit Nepruno sacra persoluètes cum prosperè captura cesserit, sub ipsum thunnorũ tempus, captum thynnum Deo macrare, ac sacrificium huiusmodi vocari Thynnæum. Sacrificantur salsamenta etiam apud Phaselitas. Heropythus in montibus Colophoniorum, vbi de Phaselidis ædificatione narrat, Laciũ inquit, qui coloniam misit Cylabræ opilioni salsamenta pro loci pretio dedisse, quæ ille petierat. Nam cum ei proposuisset Laciũ vt pro loco aut farinas, aut salsamenta caperet, Cylabras salsamenta elegit, ac idcirco Phaselitæ nunc etiam Cylabræ salsamentum quotannis sacrificant. Philostephanus igitur sic libro primo scribit de Ciuitatibus, Quæ sunt in Asia, Laciũ ferunt Argium, vnũ ex iis qui cum Mopso perfecti sunt, quem Lindium esse nonnulli voluerunt. Antiphemique eius fratrem qui Gelam condidit, in Phaselidem vna cum viris à Mopso missum fuisse ex diuinatione quadam Mantus Mopsi matris, cum nauium prouariarum proræ coierunt, ac fractæ sunt circa insulas Chelidonas, infligentibus his, qui erant cum Lacio, quia

ad

ad noctem vsque prorogauerant. Fama est autem terram ibi eum emisse, vbi nunc est ciuitas, veluti praedixerat Man-
to, cum salsamentum Cylabrae dedisset, hoc enim ille erat electurus. Inde traxerunt, vt Phaselitae, Cylabram tanquam heroem honorantes, salsamentum sacrificent. De anguillis verò scriptum reliquit Hicestius in libro de Materia, quòd meliores sunt succi caeteris piscibus omnibus, quòdque plurimos, stomacho magis conferendo, superant: replent enim, bonumque praebent nutrimentum, ac inter salsamenta anguillas Macedonicas connumerauit. Scribit Aristoteles anguillas aqua purissima delectari, ex quo anguillas in viuariis habentes aquas puras quaerunt, nam turbida suffocantur. Hinc efficitur vt anguillarum piscatores aquam turbidam faciunt, vt suffocentur. habent enim branchias tenues, quae facillime turbida aqua obturantur, per hyemem etiam cum aqua ventorum impetu perturbatur, saepius moriuntur. coeunt anguilla complexae, ac quiddam viscosum emittunt, quod in limo retentum animalia gignit. Testantur ij qui anguillas nutriunt quòd per noctem pascuntur, at per diem in limo manent immorae. Vi uunt ad annos octo saepius. Rursus alibi nasci ipsas ait Aristoteles neque ex ouis, neque ex animalia gignentibus, neque ex coitu, sed ex corruptione, quae in limo, ac caeno facta fuerit, velut dictum est etiam de vocatis terrae intestinis: quare Homerus quoque quae naturae sunt propria piscium diuidens, haec inquit:

Vexant anguillas, ac pisces gurgite vasto.

Tunc Icadistes quidam ex conantibus Epicureus cum nobis anguilla fuisset apposita, adest inquit cœnae Helena, & ego ero Paris, atque cum nullus manum adhuc protendisset, ipse manum iniciens, latus ad spinam vsque nudauit: Hic idem placenta calida aliquando apposita, omnibusque abstinentibus cum dixisset:

Hanc ego sum contra, manibus videatur vt ignis.

Manum petulanter iniiciens, deoransque combustus effectus, tunc ait Cynulus, aufertur larus ex gula confictus, sic etiam scribit Archistratus de anguilla:

Anguillas omnes laudo, praestantior illa

Quae capitur Rhegi maris e regione profundi.

Hanc alijs cunctis mediam tu pono, tales

*A Si teneas epulas opulentius os erit ipsum.
Sed tamen ingentem referunt Virtutis honorem
Strymonia cum Copeis, quaeis grandibus esse
Contigit ac magnis, regina sed omnibus vna est
Vt puto, duxque voluptatis anguilla, natantum
Os illi soli durum natura negauit.*

Cum dixisset Homerus,

Anguillas domitant, ac pisces.

Subiunxit Archilochus: multas caecas anguillas cepisti. Attici, velut ait Tryphon, vsu scientes singularem, non etiam pluralem per Ypsilon proferunt eodem pacto. Aristophanes in Acharnensibus considerate inquit fortissimam anguillam. Et in Lemniis, anguillam Eceoriam. In coniuuantibus rectum posuit, lauis sicut anguilla. Cratinus in Plutis: Thynnus, cernua, glaucus, anguilla, canis. Sed pluralem numerum non sicut poeta proferunt: Aristophanes in Equitibus. Velut qui anguillas venantur, passus es. In secundis Nubibus: Imagines meas anguillarum imitantes. Darius est in Vespis, Non batidibus gaudeo, aut anguillis. Strattis in fluuiis, anguillarum natus est amittinus. Simonides in Iambis, velut anguilla per sor-des. Accusatiuus, Erodus cum triorchum anguillam Maendriam edentem reperisset, eam corripuit. Aristoteles in libris Animalium per Iota dixit anguillam. Nam cum dicit Aristophanes in Equitibus: passus est id quod ij etiam, qui anguillas venantur, nam si stagnum constiterit nihil capiunt: at si caenum sursum deorsumque vertatur, tunc capiunt: sic & tu lucaris vbi ciuitatem perturbas. Declaratur manifestè quòd anguilla ex limo capitur, quandoquidem in vs nomen desinit. Nam & poeta, cum stuij profunditatem ardentem demonstrare vult, sic inquit:

Anguille pereunt & pisces.

Præcipue verò ac per excelleniam anguillas, vt ardentis aquae profunditate significet, Antiphanes obiurgans Aegyptios in Lycione haec ait:

In caeteris Aegyptios graues ferunt,

Tum quod pares censetur anguilla hic Deis

Ab his, Deis nam caeteris est dignior,

Praecantibus vobis, licet quod consequi:

*Perdentibus drachmas duodecim has ad minus,
Vel plus, odorare has volentibus, fera
Omnino non est sanctior ista denique.*

Anaxádrides in Ciuitatibus, sermonem ad Aegyptios ver-
tens, hæc inquit:

*Haud esse robiscum queo commilito,
Concordibus nec moribus nec legibus.
Per maxima intervalla differentibus
Bouem colis, deis ego mactō boves.
Tū maximum anguillam Deum putas, ego
Obsoniorum credidi suauissimam.
Carnes suillus tu caues, at gaudeo
His maxime, canem colis, quem verbero,
Edentem vbi deprendo forte obsonium.
Nobis sacerdotes petit lex integros,
Arcentur à vobis procul tales viri
Habere si felem mali quid videris
Luges, ego suauissime decortico.
Potest apud vos mus araneus, nil me apud.*

Timocles in Aegyptiis:

*Qui posset Ibis, aut canis seruare, vbi
Veros Deos minus colentes haud statim
Pœnas dederunt: felis ara hunc truerit?*

Multis ex locis antiquorum comicorum demonstrare li-
cet, quòd anguillas in betis inuolutas comedebunt, tum ex
Eubulo in Echo:

*Candida adest betis vestito corpore nympha,
Expers coniugij anguilla ò magnum mihi magnum
Tibi lumen manifestum.*

Et in Ione, & postea thynnorum assatorum opulenti ad te
ventres nauigat, palustrisq; aderat anguillæ Bœotix, Dea
betis induta. In Medea: virginis Copaidis Bœotix, nam
Deam nominare pudet. Quòd autè Strymonix etiam an-
guillæ essent celebres, patefecit Antiphanes in Thamyra:
codè nomine quo tu quidã fama mortaliũ celebris Thra-
ciæ rigator fluiuius nominatus Strymon, maximas nutrit
anguillas. Narrat Demetrius Scepsius lib. xvj. Troici appa-
ratus egregias anguillas nasci etiam circa Euclum flu-
uiũ, de quo ita meminit Antimachus in inscriptis libellis:
veniens Eucleæ ad fontes vorticose.

De

A De accipensere, rubellione, encrasicholis,
hepsito. CAP. XVIII.

N Onnulla quidè dicta sunt de accipensere, de quo hæc
etiam scripta reperiuntur ab Arcestrato:
*Accipenserem edas quem protulit alta profundi
Vnda Syracusij, quia nascitur optimus illic.
Hinc quoque principium capiunt quos insula quæque
Protulit: aut tellus quam peruagor. æquore Cretæ
Pertenuis, durus, stupidus, prauisq; pererrat.*

Aristoteles in lib. de Animalibus, sicut etiam Speusippus,
simillimos esse scribit phagrum, rubellionem, hepatum.
Simillima inquit & Dorion in libro de Piscibus. At Cyre-
næi rubellionem dycam vocant, sicut Clitarchus ait in lin-
guis de Encrasicholis meminit Aristot. velut paruis pisci-
culis in libris Animalium. Dorion in libro de Piscibus in-
ter hepsitos Encrasicholos etiam connumeravit ita scri-
bens, hepsitos esse oportet, Encrasicholos, aciopas, aristu-
las, gobios, triglas exiguas, sepiolas, loligines, & cancel-
los. Est autem hepsitus inter pisciculos exiles, Aristopha-
nes in Anagyro, non adest hepsitorum ulla. Archippus in
Piscibus, apuam incidens hepsitus deglutiuit. Eupolis in
Capris, & Gratix quibus curæ sunt hepsiti. Eubulus in Pro-
fusia siue Cyeno contentus vel vno hepsito in betis, duode-
cimis iam dies est, ex quo coctus fuit. Alexis in Deglauc-
sente, aderant nobis hepsiti quidam dædalei, omnia enim
pulchra opera Dædali appellant. Tum rursus, coruulorum
non facis periculum, neque fardarum, neque quorundam
hepsitorum. Pluraliter autem sæpius hepsitos dicunt, Ari-
stophanes in actibus seu Niobe, non per louem ollam cu-
pio hepsitorum. Menander in Perinthia, puerulus ingres-
sus & afferens hepsitos. Singulariter vsus est Nicofratus
in Hesodo, membradem, apuam, hepsitum. Posidippus in
exclusa, hepsitum quempiam emere. At in patria mea Nau-
crate pisciculi quidam hepsiti dicuntur, qui in locis relin-
quantur excauatis, vbi Nilus à repletione decreuerit.

De hepato, lebia, & elucatenibus.

CAP. XIX.

D Iocles inter saxatiles pisces hepatum, ac lebiã conu-
meravit, quem Speusippus similem esse phagro di-
xit.

xit. Est autem solitarius, carniuorus, dentibus asperis, ve-
lut ait Aristoteles; colorem habet nigrum, oculosque ma-
iores, quàm sua ipsius poscat magnitudo, cor habet trigo-
num, ac album. Arcestratus cœnarum dux lebiam iuber
capere, velut & hepatum in Delo & Teno circumflua, de elac-
atenibus meminit Mnesimachus in equū nutriente, scom-
ber, thunnus, gobio, elocatenes, sunt autem pisces prægran-
des salsamentoque cōficiendo idonei. Menander in Iugis,
gobius, elacatenes canisque pars postrema. Mnaseas Pa-
trensifis piscis quietisque sororis fit tranquillitas, muræa-
que, & elacatenes.

De thunno.

CAP. XIX.

Narrat Aristoteles quòd thunnus extra mare transmi-
grat terram à sinistro latere contingens: verum vbi
in pontum reuertitur, è contrario accidit: nam terram spē-
ctat à dextro latere: quod ita facere dicitur, propterea quòd
dextro oculo clarius aspiciat, at læuo hebetius. Habet
sub pinnis id quod asilus appellatur, gaudetque tepore,
idcirco sæpius apud fabulonem conspicitur. Est autem
esui tunc aptus, vbi iam cessauit vexari ab asilo, post
tempus latendi coit vt ait Theophrastus, atque donec
foetus habuerit exiguos, difficulter capitur, at cum iam
creuerunt facile, quia ab asilo agitur, Latet thunnus
quamuis multum habeat sanguinem: atque de hoc Ar-
chestratus:

*Ingentem captum thunnus mox ipse videbis,
Hic vbi sacra Sami sunt littora, dicitur ille
Orcynus, ac alijs cete, hæc obsonia diuis
Conueniunt, precisque decent suauissima matrem.
Byxanti soboles thunni generosa Caristi est,
Ac vnde Sicula, & cephalus: nutrit meliores
Hic multo thunnos penetrant Tyndaris vnda.
Si forte Hipponi Italia perveneris oras
Optimi erunt illic cunctorum præmia soli
Victores referunt: hic qui sunt, inde putantur,
Quod mare transferint, penetrarintque aquora ponti,
Intempetuos cum venabamur in vndis.*

Nominatus est autem thunnus à currēdo ac ab imperu: est
enim piscis impetuofus, quia certis temporibus asilū habet
in

A in capite, quo scribit eum Aristoteles agitari. Sic autem nar-
rat; Thunni & gladij agitantur asilo circa Canis exortum,
habent enim vtrique per id tempus sub pinna ceu vermī-
culum, quem asilum vocant, effigie scorpionis, magnitudi-
ne aranei. Infestat hoc tanto dolore, vt non minus inter-
dum quàm gladius de ac Delphinus exiliat, vnde fit vt vel
in nauigia sæpenumero incidant. Tum Theodoridas, thun-
ni asilo agitantur in Cadium cursum. Polybius Megalopo-
litanus vbi de Lusitania regione narrat, quæ est in Iberia
scribit libro trigesimo quarto, quòd quercus ita profundè
in mari sunt plantatæ, vt thunni earum fructum comeden-
tes pinguescant; quamobrem nullus fortasse aberrauerit si
marinos suos appellauerit thunnos; sunt enim velut suos
thunni glandibus nutriti. Laudatur imus venter præcipue
huius piscis, sicut Eubulus testatur in Ione, postea opulenti
ad te thunnorum nauigant imi ventres aslatorum. Aristoph-
phanes in Lemniis, non Bæoti: in anguillam, non glau-
cum, non thunni imum ventrem. Statius in Atlante; thunni
imum ventrem, suillæque intestinum drachmæ. In Mace-
donibus, imi ventres thunnorum suaues. Eriphus in Meli-
bœa, hæc cum pauperes emere non possint, thunni imum
ventrem, lupi caput, aut congros vel sepias, quas nec Deos
quidem valde dispicere censeo. vbi Theopompus etiam ait
in Callæschro, piscium venter imus ô Ceres. Illud autem
obseruatione dignum, quòd imum vētrem de piscibus tan-
tum, ac non etiam de reliquis animalibus, vel de suis frequen-
ter inuenies. At obscurum est in quibus animalibus
Antiphanes in Pontico imum ventrem statuerit, cum dicit,
quisquis obsonum forte hoc cepit magnificum male
perditis, imos ventres veniens quot Neptunus perdet, co-
ordinarèque generosè præparat latus cum iis. Alexis in
Vlyse sub texente caput laudans thunni, hæc inquit:

*Fiscator in profunda traditur mihi
Dum liberorum quaritat is obsonum,
Sardasq; sepiasq; quampiam fabam.
Hic si caput thunni caput thunnos mihi
Adeffe & anguillas puto.*

Laudantur vocatas etiam thunnorum clauiculas, sicut Ari-
stophon in Piritheo.

Corrupta sunt omnino dudum obsonia.

*Claves duae assata parata, quae fores
Clandunt, prius thunni videlicet cibus
Gravis, fuit Laconica inde tertia.*

Antigonus Carystius in libro de dictione thunnus. Neptuno mactari inquit. Sosttratus libro secundo Animalium, pelamidem thunnam nominari asserit, quam ego esse thunnum arbitror. ac cum magis etiam creuerit, orcyum: cum verò egregiè adhuc creuerit, cete. Meminit ita Aeschylus de thunno, maleos capere ac moliri inquam ferrum ignitum, qui sine suspiriis, velut thunnus, sine voce precabatur. Qui & alibi: ac oculum conuertens more thunni, tanquam thunno laevo oculo nihil cernente ut ait Aristoteles. Est & apud Sophronem thunnotheras. Quos alij thunnos vocant, Attici dicunt thunnas.

De thunna.

C A P. X X I.

SED hoc signo differre Thunnam à mare testatur Aristoteles, quòd foeminae pinnula iuncta est sub ventre Aristophareus nuncupata. ac in libro Animalium ipsam foeminae cernens à thunno, per aetatem parit inquit mense Iunio, folliculo quiddam simile, in quo ova exigua, multaque consistunt. Speusippus libro secundo similitum eas à maribus fecernit, & Epicharmus in Musis. Cratinus in Plutis, ego enim thunna sum inquit aut melænas, vel thunnus, cernua, glaucus, anguilla, canis. Aristoteles in Piscibus thunnam & gregalem esse inquit, & locum mutare. De hac Arcestratus:

*Postremam thunnae partem, quam thunnida dico
Ingentem, cuius Byzantii est fertilis ora.
Concidens rectè hanc assato prouidus omnem,
Et sale conspergas tenui. hinc vngatur oliuo.
Tingito adhuc acri calida in falgugine frusta,
Nam si sicca velis edere hæc generosa videbis,
Huic similis superis species naturaq; thunnae.
Quae mox deperit si conspergatur aceto.*

Antiphanes in Amatore puerorum, optimæ thunnæ Byzantiæ medium frustum in betæ scisis operimentis absconditur. Sic Antiphanes partem extremam thunnæ laudat in Nouacula. in Agris;

Nutr

A Nutritus hic nullo marino rescitur,
Præter quæ adheret littori torpedinem.
Vel quempiam congrum, vel, ima intelligo,
Quæ ventri adherent thunnae, ederes hæc talia.
Virum voraces ceteros pisces puto.
Ut hoc edas malum, refers Cepidas
Rates amice rusticas valde, colo
Stagnum prope arua asseribo desertori ego
Anguillas aciei, non erat, alicubi.

De Hippuro, equo, ac inlyis piscibus.

C A P. X X I I.

ARISTOTELES libro quinto Animalium hippuros oua parere inquit, atque hæc maxima fieri ex minimis, velut etiam muræ, parere autem verno tempore. Dorion in libro de Piscibus hippurum coryphanam vocari asserit, quos pisces Hicesius hippures appellauit. Meminit de his Epicharmus in Hebes nuptiis, oxyrinchi, hippuri, raphanides, aurate. Numenius in Piscatorio piscis naturam narrans ipsum semper exilire inquit, ac idcirco vrinatorem appellari: sic autem de eo scribit; vel magnum sinodonta, vel vrinatorem hippurum. Et Arcestratus;

*Optimus hippurus quem pauerit alta Carystus.
Fertilis obsoni demum facunda Carystus.*

Epenetus in re coquinaria coryphanam ait nominari. Equum alicubi diminutiue nominauit Epicharmus ubi inquit; Coruulum, coruinique generis pingues pisces, tum paruos equos leuiter refrigerat. Numenius in Piscatoribus;

*Gobion, atque scarum, quæ præda est prima pudore.
Tittanas & molles anguillas corpore longo.
Vel mures, vel equos, velut & glaucam corydalim.*

Meminit & Antiphanes Colophonius his verbis in Thebaide; vel hyccam, vel equum, aut quem turdum vocant. De iulius ita meminit Dorion in libro de Piscibus: Iulias in falgugine elixare, aut torrere in sartagine. Numenius;

*Id specta: idcirco stupidam disvertere par est
Iulida, Lathiferamq; simul tetram Scolopendram.*

B 2

At idem autor terræ intestina vocat iulos his verbis:

*Esca tibi subeat suprema littoris ora
Quam inuenies vbi terra tumet, dicuntur iuli
Nigrautes terræ intestina, cuiusq; voraces.
Prolongis pedibusq; cicadæ hic vbi petras
Vltima arenosus pelagi pura alluit vnda.
Inde cauare decet, multosq; imponere vasi.*

De turdis, merulis, apro, & cremy piscibus.

CAP. XXIII.

Turdum per. n. scribunt Attici, cuius rei ratio datur hu-
iusmodi: scæminea nomina in la desinentia ante λ.
habent alterum λ. vt scylla, scilla colla, hirudo, certamen,
manipulus, at in α, desinentia non etiam: nebula, germen,
stirpis, splendor, foramen, sic & trigla. Cratinus, trigla si edic-
toracis viri cuiusdam. Diocles libro primo Salubriorum, qui
saxatiles appellantur, mollem habent carnem inquit, vt
merulæ, turdi, perca, gobij, fucæ, ac alpheiticus. Numenius
in Piscatorio:

*Cernuam, & equoreum glaucum, pariterq; nigrantem
Hinc merulam, turdosq; marinos.*

Epicharmus in Hebes nuptiis membradonæque, & turdi,
& lepores, draconæque fortes. Aristoteles in libris Anima-
lium, atq; hæc quidem maculis nigris picta vt merula, hæc
variis distincta, sicut turdos. At Pancrates Arcadum multis
nominibus vocari ait turdum in maritimis operibus:

*Vinosum turdum, qui captat arundine pisces
Dixit, & clam, orphijcum, pariterq; lacertum.*

λεονίφα - Nicander libro quarto mutatorum, vel scarum inquit, vt
λα, turdum multi nominis. Aper & cremys ita commemoran-
τι λιβονίφα turdum ab Aristotele in libro Animalium: alij edentuli ac læ-
λα, ues, vt aciculæ: alij caput habent planum, vt cremys: alij
lapidέβα asperissimam durissimamque habent cutem, vt aper: alij
bent in ca duas habent virgulas, vt Selerinus: alij multas, rubræque li-
pite. neas, velut salpa. De apro mentionem fecerunt Dorion &
Epenetus. At Archestratus:

*Ambracia cum peruenies felicia rura,
Ne contemne, cito sed emas, si videris, aprum,
Pondere vt equo auro vendatur ne tibi spiret*

A superis

A *A superis Nemesis grauis. hic flos nectaris illum
Haud licitum est pariter cuius edisse virorum:
Non vidisse, quibus contexta sciscina iunco est
In manibus, ratione solent claraq; mouere
Suffragia, ad terram iaciens hinc munera ovino
Membri.*

De fiducula, cordyla, gammaro, & cane marino.

CAP. XXIIII.

Aristoteles in libris Animalium vel piscium potius,
scerratos habet dentes inquit, fiducula, estq; foliua,
& alga vescitur: linguam habet solutam, cor album ac la-
tum. Pherecrates in serui magistro fiducula esse, & in foro
versari cum sis fiducula, quam bonum est fiducula, ac per
Apollinem me perturbat illud prorsus vt aiunt. O bona, est
ne aliquid mali in fiducula? Epicharmus in Hebes nuptiis:
feu hyænidis, & buglossi, & fiducula ineras. Quod autem
sacra Apollini ob nomen sit existimata, patefecit Apol-
lorus: Callias ac Diocles, & Cyclops, vel affata fidi-
cula, & raia, thunnique hoc caput. Archestratus in voluptate:

*Alba tibi fuerit, solida atque fiducula, cures
Hanc lixare sine folijs sanguine pura.
Quæ si fulua sit, ac praua, hanc assare iubemus:
Ac pupugisse prius præacuti cuspide cultri.
Caseus hinc multus spargatur, & virgito olivo.
Sumptibus hæc gaudet, cum luxuriosa sit, amplis.*

Cordylam asserit Aristoteles in aquis ac in sicco degere, at
soli expositam interire. hanc Numenius in Piscatorio cury-
lum vocat:

*Omnia prompta istis, inuenta parare decebit.
Corylon, aut pyrena, marinamq; inde cicadam.*

Meminit & de corydalide his verbis:

Vel mures, vel equos, velut & glaucam corydalim.

De gammaris meminit Epicharmus in Hebes nuptiis;
ac inter hæc boæ, cerri, apuæ, gammari. Meminit &
Sophron in mimis muliebribus. Sunt autem ex squil-
larum genere, atq; sic à Romanis appellantur. De cané ma-
rino ita loquitur in piscatorio Numenius Herocleotes, ve-
rum vbi canem marinum, vbi impetuofam psamathidem,

Sophon, venator thunnorum venter vester, cane marino C
oleaster, indigetis. Nicander Colophonius canem mari-
num lamiam & scyllam vocari inquit in linguis.

De Mugile.

C A P. X X V.

HOrum piscium, qui albuli dicuntur, plures sunt spe-
cies; alij siquidem cephalij, alij Mugiles, alij labeones,
alij mucones vocantur: at omnium optimi sunt & gustu
& succi bonitate ij, qui nominantur cephalij, quibus mugi-
les succedunt, peiores sunt Mucones, quibus tamen mul-
tò sunt deteriores labeones, Bacchi appellati: habent au-
tem succum valde bonum, non multum nutriunt, facilèq;
excernuntur. Dorion marinum Mugilem ponit in libro
de Piscibus, at fluuiatilem probat. Marini species, Ce-
phalum ac ieiunum. Echinum qui est in capite mugilis
verticillum nominat, ac Cephalum differre asserit à Ce-
phalino, qui & Blepsias dicitur. Aristoteles libro sexto Hi-
storiae Animalium incipit inquit ferre vterum qui la-
beones vocantur ex mugilibus, mense decembri: sic sar-
gus & qui Muco vocatur, & Cephalus, feruntq; vterum
dies triginta. Sunt quidam ex mugilibus qui non ex coitu, D
sed ex limo fabulose nascuntur. Ac alibi ait Aristoteles
cum mugiles dentes habeant serratos, non tamen se inui-
cem comedunt, quasi non sint omnino carniuori. est au-
tem alius Cephalus, alius labeo, alius translittoraneus:
ac labeo pascitur apud littora, sed translittoraneus cibo
non vitur, præter sibi innatum mucorem: labeo verò &
cæno vescitur & arena. fama est nullam feram mugilum
partus insectari ac vorare, quoniam nullorum piscium
fœtus mugiles vorant. Euthydemus Atheniensis in libro
de Salsamentis species esse Mugilum asserit Spheneum ac
Dactileum, ac idcirco Cephalos nuncupari, quia caput ha-
bent grauius, sphenas autem quia vacui sunt ac quadrati.
Dactileorum laticudo duorum digitorum mensuram non
excedit: admirabilis sunt bonitatis ij mugiles, qui circa
Abderam capiuntur, velut testatur Archestratus: secundi
qui circa Sinopen. Mugiles à quibusdam flutæ dicuntur, vt
Polemon narrat in libro fluuiorum Siciliae, quos Epichar-
mus etiam sic in Musis nominauit, Aeoliæq; flutæ Cyno-
glossiq; & umbellæ. Aristoteles in libro de Moribus, ac
vita

Avita Animalium mugiles viuunt inquit, etsi cauda sit ab-
scissa. Mugiles à lupis comeduntur, conger à Muræna.
Est & prouerbum quòd dicitur mugil ieiunat, in eos qui
iusta agunt, quoniam mugil carne non vescitur. Anaxilas
in vnius moris, Matonem quendam Sophistam obiurgans
ob gulam, caput inquit mugilis Maton surripienti edit,
ego autem pereò; At bonus Archestratus.

Aegina egyptium mugilem circumflua nutrit.

Hunc eme, mox versare viris ciuilibus.

Diocles in Mari, saltat ob voluptatem mugil. Quòd ieiuni
sint mugilum species ita declarauit Archippus in Hercule
vxorem ducente, ieiunos mugiles cephalos. Antiphanes in
Lampone, tibi mugiles alios ieiunos milites habere con-
tingit. Alexis in Phryge, ego ieiunus mugil domum re-
curram. Amipstas in sonitum facientibus ex vino in pocu-
lis relicto; ego cum videro, opus in forum sumere arggre-
diar, minus autem me tu velut ieiunus mugil sequeris. Eu-
phron aeschramidas Mugil est ieiunus qui deambulabat.
Philemon in commorientibus, mugilem ieiunum aslatum

Bemi, non valde magnum. Aristophanes in Gerytade, nun-
quid virorum mugilum intus est colonia? quemadmodum
sint ieiuni cognoscite. Anaxandrides in Vlysse, plurimum
deambulatur, cum non cœnarit mugil est ieiunus, Eubulus in
Nauisica, qui nunc quarto die tingitur, ieiunam mali mu-
gilis degens vitam. Cum tot de optimo hoc obsonio iam
dicta essent, Cynicus quidam, qui vespertinus accesserat di-
xit; num nos quoq; o viri amici ieiunam vitam agimus?
quando inter Cereris sacra mugilum more ad medium
noctem ieiunamus? nam sicut ait Diphilus in lemnis, isti
cœnarunt, at infelix ego mugil essem ob summum ieiun-
ium. Tunc excipiens sermonem Myrtilus, consilite post-
ea iuxta Theopompi hedycharè o ieiune Mugilum Chore,
oleribus veluti asneres excepti: non enim prius quidpiam
attingetis, quàm vel vos vel condiscipulus vestrum Vlpia-
nus dixerit, cur solus inter pisces mugil ieiunus sit vocatus.
Tunc ait Vlpianus, quoniam nulla eisca vescitur animata,
neque nulla carne, nullòque cibo animato allectus capi-
tur, vt narrat Aristoteles, inquiring quod ieiunus malus
est, quòdque vbi caput absconderit, ù timeat, se totum
occultasse arbitratur. Plato in festis; exeunti mihi piscator

*κωνιν
ταβισσα*

ιδιαις.

obuius fuit mugiles ferens, ieiuni erant pisces, malos mihi arculit. Tu verò ò Thessala lucta Myrtille dic mihi quare pisces à poëris hēllopes vocantur? qui dixit, vel quia sunt muti, nam secundum analogiam, quia vox sit verita, illopas quidam esse voluit. esse enim illesthæ prohiberi, at ops, vox. Nunquid hoc nescis cum sis quidam ellops? cum nihil Canis ad hæc respondiſſet, ego quæ ante hunc dicebam ò viri, iuxta sapientem Epicharmum introducens recensebo, ac idcirco alopes dici affirmabo, quia sunt squammosi. Illud etiam declarabo quod non est questum, cur cum Pythagorici alia animata mediocriter attingant, quorum aliqua sacrificant, solos pisces non gustant omnino, nunquid ob sermonis continentiam, nam silentium diuinum quid esse arbitrantur? At vos ò Molossi Canes cum ad omnia sileatis, non tamen Pythagoram imitamini, de aliis piscibus loquar.

De coracino.

CAP. XXVI.

Coracini marini, velut ait Hicæſius, parum nutriunt, facile excernuntur, ob bonitatēque succi mediij sunt habendi. Aristoteles libro quinto Historiæ animalium; omnibus ferè piscibus celerrimum fieri incrementum accidit, ac coracino præcipuè. parit apud littora in locis muscosis ac densis. Speusippus libro similitium, Coracinum & melanurum similes esse scribit. Numenius in piscatorio;

Attrahet ex facili sic æoliam Coracinum.

Sunt alicubi in Mæſis apud Epicharmum qui æolix dicuntur iidem & coracini: inquit enim; æolix, fluxæq; Cynogloſi. In Hebes nuptiis, de æoliis velut differentibus mentionem fecit, mus, alphestæ, coracini que cereo colore, æolix, fluxæque & Cynogloſi, Euthydemus in libro Salsamentorum coracinum inquit saperdam ab alijs nominari. Huic similia dixerunt Heracleon Ephestus, & Philotimus in re coquinaria. Quòd autem Saperda velut coracinus vocetur Platistaticus, declarauit Parmeno Rhodius libro primo Disciplinæ coquinariæ. Aristophanes in Telmissensibus, nigras alas habentium inquit coracino

A racinorum. Diminutiue vsus est hoc nomine Pherecrates in obliuioso, cum tuis coracinulis & mœnis versatus. Amphipis in Ialemo;

*Edens coracinum marinum, dum sibi
Præſente glauco perſus licet, patet
Quòd deſpuit.*

Norunt ij, qui sunt experti quàm Niliaci coracini dulces, carnosij, suauēſq; sint. Sic autem sunt appellati quoniam continuè mouent pupillas, nec vnquam cessant. Hos Alexandrini plataces appellat à contingente.

ἀπὸ τῆς
πύλλης τῆς
ἀόρατος.

De Cyprino, gobijs, cuculo, carcharia,
Cane, piscibus.

CAP. XXVII.

Carniuorior est gregaliſq; etiam cyprinus, vt testis est Aristoteles, qui linguam habet non quidem sub ore, sed sub os. Dorion eos inter lacus tres fluuiatilēſque connumerans, hæc inquit, squammosum quem cyprinum vocant. Multum habent succi gobij, vt aſſerit Hicæſius, oris bonitate excellunt, facile excernuntur, parum nutriunt malūque habent succum. Ij tamen, qui magis sunt albi, nigriores oris bonitate superant. Caro viridiorum gobiorum est cum laxior tum minus pinguis succūque magis tenuem parcioremque habet, at magis nutriunt ob magnitudinem. Ex iis eos qui sunt saxatiles, carnem mollem habere aſſerit Diocles. At Numenius in piscatorio hos cothos vocauit, vel sacrum vel cothum nutritum, vel imprudentem darem. Sophron in Agricola; Cotholynoplytæ inquit ac thunnothæ filium: hinc cothoniam fortasse nominauit. Sicali gobium cothonem vocant, vt Nicander Colophonius ait in linguis; Et Apollodorus in iis, quæ scripsit de Sophrone. Epicharmus gobios nominauit in Hebes nuptiis; turtures spiculo in extrema parte armati, mollēſq; gobij. Antiphanes gobios laudans vnde optimi ferantur significauit his verbis;

*Ad nuptias accedo obulo cum splendide
Thus emerim deis, deabusq; omnibus.
Herobiusq; liba magnis diuidam.*

*Mortalibus vobis cœmi gobios.
Furem imperavi piscium hinc accedere
Et venditorem, pono nuntio tibi
Horum populum, sed quippe sunt Phalerici.*

Menander, ex piscatoribus quidam quatuor drachmas gobiorum pretium esse putavit. de fluuialibus gobiiis meminit Doriion in libro de piscibus. De Cuculis sic meminit Epicharmus, & splendidi cuculi, quos omnes discidimus assantēs; ac condientes moluimus, Doriion eos ait assare oportet, vbi per dorsum diuiserimus ac herba, caseo, laserpitio, sale, oleo condire, deinde vertere, vngere, modicum salis subter spargere, tum excipere, ac aceto perfundere. hunc piscem Numenius rubrum ab accidente appellat ita scribens, aliquando rubrum cuculum, vel paucas pemphe-rides, aliquando lacertum. de Carcharia, canēq; marino mentionem fecit Archestratus obsonij studiosorum Hestodus, vel Theognis. erat enim Theognis etiam voluptati deditus, sicut ipse testatur his verbis de se ipso;

Vt Sol calmagos agitans medio Athere currus

Significat medium præterisse diem,

Temporaiam cessant epuli, cui mens iubet ipsa:

Gratificans ventri qui bona multa dedit.

Efferat hic lymphas manuum formosa, coronas

Atque manu glaciū deinde Lacena ferat.

Nec puerorum etiam amores abauit vir hic sapiens, qui ita scripsit?

Optavi laudes gratas cecinisse Deorum,

Vt sit formosus præmia danda puer.

Que tibi vel mihi, de Sophia certantibus adsint,

Noſces quàm mulis peior asellus erat.

Ac bonus Archestratus in suis præceptis sic laudat:

Vrbe Toronæa canis accepisse marii

Ventre Carchariæ; opus est sparjosq; cymino

Ipsos assato, sale nec conspergito multo.

Nil illuc aliud referas gratissime amicæ:

Contuleris ni oleum glaucum. fuerint vbi cocti,

Trimmatium fudisse decet simul hocq; secuta.

Coxeris ast olla si quando in ventre cauate,

Nec tu misceto lymphas, nec fundito acetum

Vinosum, solumq; decet perfundere oliuum.

Vn

A *Vnâ & odoriferas herbas, & grana cymini.
Hos coque non flammis, super at carbone corusco.
Sapius & moseas ne exusti deliteant te.
Diuinum hoc epulum pauci nouere virorum,
Aut edisse volunt stupidam quicumque, leuemq;
Mortales animam sortiti sunt solidamq;
Carnis vt humana sit edax: ast obuius omnis
Humanam carnem piscis vorat, vt fuit illi.*

Huius piscis suauissima ac maximè deliciis apta pars est quæ thyrison nominatur apud Romanos.

De lupi.

CAP. XXVIII.

Solitarij sunt lupi, ac carniuori, velut ait Aristoteles, linguam habent ossæam, & adherentem, corq; triangulare. At in quinto Historiarum Animalium ipsos sicut mugiles & auratas parere inquit, vbi præcipuè currât fluuij. Pariunt per hyemem, & bis. lupos bonum habere succum narrat Hicæus, at non multum nutrire; ad excernendum sunt inferiores, at oris bonitate primi iudicantur. Nominatus est hic piscis à procacitate, qui etiam prudentia cæteros pisces antecellere dicitur, cum multos modos machinetur, quibus se feruare possit: hunc Alcæus versificator sublimem natate consueuille scribit. At sapiens Archestratus.

Tu cephalum, tu sume lupum ex Gæſone, Nililetum vt

Vencru, hic etenim species solet optima nasci.

Hic locus est talis. pingues magis in Calydone,

Diuiteq; Ambracia, Babesq; in fluctibus errant

Fæcundus multi, sed non & ventris odorem

Gratum spirat adeps: nec sic est acre. sodalis

In squammes illos mira virtute videbis.

Coxeris vt molles decet in sartagine vesi.

Ne tibi sit præfens facienti obsonia quisquam

Italus, at que Syracusis vir deinde caueto.

Nanque bonos pisces non hi nouere parare.

Sed male componunt, cogentesq; omnia perdunt.

Salsugo laseris dum spargitur his, & acetum.

Parui execrandi pisces qui saxa pererrant,

Si bene conditi sint cunctis sint meliores.

Nam multa species inter conuiuia possunt,

Si condimenti ratio seruetur, & artis.

Ment

Mentionem fecit Aristophanes in Equitibus, luporum, qui circa Miletum nascuntur veluti egregiorum his verbis;

Turbabis haud lupos edens Milesios:

At in Lemnis;

Non aut locustam emisse, non lupi caput.

Quasi egregium sit luporum cerebrum, veluti glaucorum. Eubulus in Nutricibus; Non magnifice at frugaliter sepiolas, loligines, exigua polypodis capillamenta, ieiunum aliquem, vuluam, intestina pinguia, lupi caput prae grande. Gæson, cuius mentionem fecit Arcestratus, stagnum est Gæsonis inter Prienem ac Miletum cum mari coniunctum, sicut Neanthes Cyzicenus libro sexto narrat rerum Cræcarum. At Ephorus Gæsonem fluuium esse contendit libro quinto apud Prienem, qui desuat in stagnum. Archippus mentionem faciens luporum in Piscibus ita scribit; Hermes caupo piscium Aegyptius scelestissimus, qui mustelos, squatinasque vi excorians vendit, lupisque eripit intestina.

De lato, squatina, muræna & muro piscibus.

CAPVT XXI.

Latum optimum nasci in Italia scribit Arcestratus hunc in modum;

Italia nemorosa latum tibi præbeat ora

Quod Scyllæus habet epulum mirabile portus.

Lati qui in fluuio Nilo nascuntur ad ducentarum librarum, vel etiam plurium pondus, accedere sunt deprensæ. Est autem hic piscis candidissimus; atque optimus suauissimisque ex quacunque ratione fuerit conditus. Est ei pisci simillimus, qui nascitur in Istro, ac Silurus dicitur. Complura & alia piscium genera, eaque suauissima Nilus fluuius producit, & coraciorum præcipue, nam multa sunt & horum genera. Producit & Mæotas vocatos, & Saperdas, & Siluros. Sunt multi pisces circa Pontum, qui nominantur à Mæotide stagno, at Niliaci pisces sunt hi, (si modò ob diuinam peregrinationem meminisse licet) torpedo suauissima, porcellus, simus, phager, oxyrinchus, allabes, Silurus, Synodontis, eleotis, anguilla, alofa, abramis, typha, squammatus, phylla, mugil: quanquam sunt & alij non pauci. Liobatus, qui etiam squatina dicitur, carnem ha-

bet

Abet albam vt Epenætus ait in re coquinaria. Plato in Sophistis, & si mustelus sit, vel liobatus, aut anguilla. Theopompus libro quinto eorum, quæ in sicco degunt, anguillam inquit & murænam permultum temporis spatium posse viuere extra humorem, quòd branchias habeant tenues, parumque humoris excipiant. Murænas ait Hicæsius non minus nutrire, quàm etiam anguillas, vel congos. Hanc Aristoteles ex parua celerrimum ait capere incrementum libro quinto Animalium, dentisque habere ferratos; ac omnibus temporibus oua exigua parere. Epicharmus in Musis sine s. Murænas ipsas appellat, sic inquit; nec congrorum quidpiam crassorum, nec murænam montis: sic & Sophron. Plato verò ac Cantharus in fœdera componentibus, cum s. scripserunt; raia adest & Smuræna. Dorion in libro de piscibus murænam fluuiatilem vnã habere spinam inquit, quæ asello Gallariæ vocato sit similis. At Andræas in venenatis murænas scribit mordentes, quæ ex vipera natæ sunt, interficere, atque has minores esse, similes, & variatas. Nicander in Theriacis;

B*Muræna timor est miseris piscantibus, illa
Sæpe stridens nauim media submersit in vnda
In mare delatis, cum de penetrabilibus exit.
Si vera est fama vt coæt serpentibus atris
In terris, pelagi cum liquit pascua leta.*

Andræas in libro de iis, quæ falso creduntur, falsum esse inquit, quòd muræna coæt cum viperis in loca lutulenta progrediens, siquidem neque viperæ in lacunis lutulentis pascuntur, quæ desertis paludibus potius solent oblectari. Sostratus in libris Animalium, sunt autem hi duo libelli, coire affirmat. At murus, vt ait Aristoteles libro quinto Animalium, differt à muræna, hæc siquidem variegata est & debilior, at murus vnicolor est, fortis, colorumque habet motacillæ simillimum interius, scilicet & exterius. Dorion murum inquit spinas per carnem non habere, at totum mirum in modum bonum esse, & tenerum, ac duo esse genera: nam alij toti sunt nigri, alij fului, inter quos meliores sunt nigri. Idcirco voluptati deditus philosophus Arcestratus;

Italiam sinistra, pelagique angusta Sicau,

Murænam

*Murenam captam videas, quæ futa vocatur,
Hanc emen: nanque illic epulum admirabile nosces.*

De manis, melanuro, melanderino ac mormure.

CAPVT XXX.

MAenas meliorem succum habere, quàm gobios testatur Hicæsius: at oris bonitate, quòdque ventris excretionem cooperetur, longe ab illis superatur. Speusippus libro secundo rerum similibum boacem ac cerros similes esse manis arbitràtur, de quibus mentionem fecit Epicharmus in terra & in mari; bocas excedit multas & cerros. Epenatus in re coquinaria cerrum ait, quem Canis lectum quidam vocant. Antiphanes in Agrestu sine Butalione; manas Hecates cibum appellat ob breuitatem: sic enim inquit;

Magnos hos omnes credidi

Hominiuoros pisces, quid ais amicissime?

Heminiuoros? qui n. vir comederet?

Sunt hæ profecto Hecates epule:

Quas hic manas vocat, & triglas.

Sunt & quæ leucomænides dicantur, quas boacas nonnulli nominant. Polyochus in Corinthiaeste; nec tibi persuadeat quis per Deos si quando veneris boacas leucomænides dicere. De me lanuro autè ita scribit Numenius in Piscatorio;

Scorpion, ac percarum ductorem melanurum.

Hunc sargo simillimum esse ait Hicæsius, at succi & oris bonitate, esse inferiorem, paulum constringere, ac nutrire. Meminit de eo Epicharmus in nuptiis Hebes, erant sargi melanurique. Aristoteles in libro Animalium, styptici sunt melanurus, ac sargus ex piscibus, qui multas nigrasque habent lineas. Tum melanderinum similem esse ait melanuro Speusippus secundo similibum, purum dictum, quem sic Numenius pforum vocat;

Aut pforon, aut Salpam, vel littoreum inde Draconem.

Mormur maximè nutrit, vt inquit Hicæsius. Epicharmus in Hebes nuptiis myrmias hos appellat, nisi natura differant, sic enim scribit; Hirundines, myrmiasque, qui ventre sunt maiore. Dorion in libro de Piscibus mormylos eos appellat. Lynceus Samius in arte obsonatoris, quam ad quendam

A quendam suorum sociorum scripsit, vel Dysonem vel Zenonem, inquit; neque sanè inuile est intentè intuentibus, ac precio non dimittentibus, præsentès pisces vituperare ac dicere, quòd Archestratus adductus fuit vt quorundam poetarum voluptatem, ac versum dicentem descripsit;

Mormylus est piscis malus: hic haud est bonus unquam. &

Sume amiam autumnò, nunc at sunt tempora veris.

Sub primum frigus magiles sumantur amani:

At nunc est aestas.

Multaque his similia, sic enim multos ex astantibus emporibus profugabis: quod si ita feceris, cogetur is quicquid tibi visum fuerit, concedere.

De torpedine, gladio, cernua, horcino & asello piscibus.

CAPVT XXXI.

PLato ac Cantharus in foedera componentibus; suavis est inquit torpedo. At Plato philosophus marinae ait torpedini similis in Menone, nam illa sibi adhærentem torpere facit. Huius vocabulum extat apud Homerum vnde ducatur; manum obstupescit in vola. Menander in Lampade per a scribit; percurrit totum meum corpus torpedo: cum nullus antiquorum ita vsus sit. Hicæsius minus eam nutrire, minúsque habere succi asserit, at cartilagineum quiddam habere persusum, quod stomacho maximè conferat. Theopompus in libro de hyeme latentibus; torpedinem ait terrà ingredi. At in libro Venenatorum mordentium ac iaculantium vim quandam scribit ex sese emitte-^{vapua.} re torpedinem, vel per ligna, ac tridentes, quæ manus habentium obstupescere faciat. Huius rei causam dixit Clearchus Solensis in libro de Torpedine, quæ quoniam nimis longa est, eius sum oblitus, vosque mitto ad eius commentaria. Est autem torpedo cartilaginea, paritq; animal, vt ait Aristoteles. Pisciculos sibi venatur in cibum. vbi eos attigerit, ac immobiles ob torporem fecerit. Diphilus Laodicensis in libro Theriacorum Nicandri torpedinem narrat non totam torporem ingerere, at quandam illius partem, atque ob multam experientiam inquit eò peruenisse. De hac ita scribit Archestratus;

In vino ac oleo torpedo fit tibi coctae:

Atque in odoriferis herbis, ramentisque casei

Tum super m. c. u. s.

Alexis in Galatea; torpedinem velut ferunt conditam totam allare. At in Demetrio;

Torpedinem considerans cepi statim

Sartagine quod inferentem ficinam

Molles manus, oportet haec nihil pati.

Gladium scribit Aristoteles rostri inferiorem partem exiguiam habere, superiorem vero ossilem, magnam, & totius illius æquam magnitudini, quæ ensis vocatur: atque hunc piscem carere dentibus. de hoc Archestratus;

Accipito gladij, accedens Byzantia frustra,

Vertebramque ipsam postremam: est optima nanque

In Siculo ponto circa ostia summa Pelori.

Quis hic admirabilis diligentæ præceptor, vel quis talis est obloniorum iudex, qualis hic ridendus, vel deridendus potius poëta? qui ita diligenter ob gulam Siculum mare transfretavit, pisciumque omnium, & singularum partium qualitates cognovit, tum succos ob gulam ita diligenter est perscrutatus, ac si rem quampiam vitæ hominum utilissimam esset inuenturus. Orpheus & orphos vocatur cernua, ut ait Pamphilus. Aristoteles libro quinto animalium cum piscibus citum adesse incrementum dicat, tum cernuam asserit celerrimè ex parua augeri. Est autem carniuora, dentesque habet ferratos, & est solitaria: cuius illud est proprium, quòd genitales meatus non inveniuntur: quòdque per multum temporis spatium vivere potest post sectionem. Inter ea animalia connumeratur, quæ diebus frigidissimis latere solent, ac litore potius, locisque terræ vicinis delectatur, quàm marinis & profundis. Non præterit duorum annorum spatium. De hac ita mentionem fecit Numenius;

Hic procul à crypta ex facili suspenditur ipse

Scorpis, & inhabitur valde aspera cernua eorum

In summo. Et rursus;

Glaucos, æquoreumque genus, sic cernuam, & atram

Murulam.

Scribit Dorion, iuniorum cernuam orphacinum à quibusdam vocari. Archippus in piscibus, sacerdos ipsis aduenit

Dei

A Dei cernua. Cratinus in Vlyssibus; frustum cernuæ tepidum. Plato in Cleophonte; te vetula migrare fecit, putrem cernuis, ac asperis piscibus, & phagris escam. Aristophanes in Vespis, siquidem quis emat cernuas, membradèque nolit. Singularem rectum cum acuto proferunt Attici, unde Archippus in Piscibus, sicut prædictum est. At genitium Cratinus in Vlyssibus, frustum cernuæ tepidum. Scribit Dorion in libro de Piscibus horcynos qui sunt in mari apud columnas Herculis, in mare quod est apud nos, peruenire; ex quo plurimi eorum in Ibero, Tyrrenòq; mari capiuntur, atque hinc in aliud mare disperguntur. Secundum locum obtinent ij, qui sunt in Sicilia. At qui procul ab Herculis columnis sunt, capiuntur macilenti, quia spatium multum maris enatarunt. In Gadiris claviculæ solæ in falsamentum condiuntur, velut etiam antacæorum maxillæ, & palatum: ac ex his melandriæ vocati fiunt falsamenta. Horum ventres ait Hicesius cum sint pingues, multum differunt ab aliis partibus, ac claviculæ quod spectat ad oris bonitatem, multò cateris omnibus sunt meliores. Asinus & asellus ait Aristoteles in libris Animalium, os habet apertum, velut mustelus, nec est gregalis: solusque inter pisces cor habet in ventre, lapillosque molæ persimiles in cerebro: Solus etiam calidissimis diebus Canicularibus latet, cum alij lateant diebus frigidissimis. Meminit de his Epicharmus in Hebes nuptiis; magnoperè curuas hiarulas, ventremque variegatum habentes asinos. Differt autem asinus ab asello, ut Dorion inquit in libro de Piscibus, qui ita scribit; Asinus, quem gadum quidam vocant: galleridas, quem quidam asellum, & maximum nuncuparunt. Euthydemus in falsamentis; hi Bacchum, illi gellariam vocant, alij asellum. At Archestratus asinum, quem callariam vocant, nutrit prægrandis circa collum carnem quandam, non mihi quidem suavem, sed alentem: gaudet hic his, ego verò illis.

De polypo.

C A P. XXXII.

Polyppus, sic enim dicunt Attici, velut etiam Homerus;

Polyppus exiit veluti cum forte cauernis.

C

Nam ex etymologia dictus est à pede. At accusatiuum poly-
 pum dicunt, sicut Alcium, Oedipum, tripum, lebetem C
 Aeschylum dixisse constat in Athamante. à simplici vt
 pes, sicut mens. At polypon dicere Aeolicum est, cum At-
 tici polypum dicant. Aristophanes in Dædalo; hæc voluit-
 tem polypos & scpias. Ac rursus; polyppum nihil apposuit.
 Deinde, fontes polyphi dicuntur absconditi. Alcaeus in So-
 roribus vitiat; fatuum esse, mentemque habere polyphi.
 Amipias in comedente; opus est, vt apparet, multis poly-
 pis. Plato in puero; velut polyposes te primum. Alcaeus; me
 ipsum edi, velut polyppus. Sunt qui polyppodem dicant ex si-
 militudine à pes, pedis, pedi, pedem. Eupolis in populis;

Vir cuius est, at polyppus ex moribus.

Diocles libro primo Salubrium molles inquit pisces ad
 voluptatem conferunt, & ad res Venereas, ac in primis po-
 lyppodes. Polyppodem scribit Aristoteles octo habere pe-
 des, quorum duo sunt superiores, at inferiores sunt mini-
 mi, medij sunt maximi. Habet in capillamenta duo, qui-
 bus alimentum attrahit, ac oculos in superiore parte duo-
 rum pedum. Os autem & dentes in medio pedum. Si ap-
 pxiatur, cerebrum habet bipartitum, ac aramentum voca- D
 tum non habet nigrum, sicut sepia; sed rubicundum in di-
 cto papauere: quod quidem papauer supra ventrem collo-
 catur, quasi quædam vesica. Intestinum non habet ex pro-
 portione. Nutrimto vitur aliquando paruorum conchil-
 larum carunculis, ostrea extrahens extra suas cauernas:
 quare accidit vt eorum cubilia cognoscant ii, qui venantur.
 Coit implicitus polyppus; idque per longum spatium, quia
 caret sanguine. Parit per vocatam ampullam, qui me-
 tus est in corpore, oua complura in speciem racemi. Dic-
 unt etiam nonnulli quòd si cibo indigerit, seipsum com-
 edit, inter quos est Pherecrates comicus: Hic siquidem
 in Agrestibus inscipis; inter olera agrestia pinòsque vi-
 uere, ac vbi famem patienter, suos ipsorum digitos, vel-
 ut polyppodes solent comedere. Diphilus in Mercatore;
 polyppus omnes cirros integros habens non edit se ipsum
 o amicissime: quod quidem est absurdum, sed à congris
 insequentibus, pedibus mutilatur. Fama est etiam quòd si
 quis in os cauernæ illius salem conaspererit, statim exit.
 De quo illud etiam narratur, quòd si ob timorem aufu-
 giat,

A giat, colorem mutet, iisq; locis simillimum referat, in qui-
 bus latuerit: sicut Megarensis Theognis ait in Elegiis;

*Polyppidis mores imitabere, qui quibus hæret
 Saxis, vt vult, fit protinus afimilis.*

Eadem Clearchus etiam narrat libro Prouerbiorum se-
 cundo, hæc carmina apponens; neque tamen cuius sint au-
 toris patefaciens;

*Polyppidis fraudes imitaberis Amphiliche Heros.
 Vt placeas illis, quorum olim accesseris vrhem.*

Antiquitus fuisse seruatum scribit idem Clearchus apud
 Trazenem, vt neque polyppum sacrum appellatum, neque
 remigem polyppum ex lege venarentur, sed prohibebantur
 hos, & marinam testudinem attingere. Est autem polyppus
 syntecticus, ac valde stupidus, siquidem venarorum in ma-
 nus vltro accedit, atque cum eum insectantur, accidit ali-
 quando vt non aufugiat. Extenuantur eorum feminae post
 partum, ac separantur, quare facile capiuntur. Viti sunt sæ-
 pius in siccum etiam exiisse, atque eò præcipue, vbi aspera
 sint loca, nam plana deuitant, plantisq; gaudet oliuarum:
 quare viti sunt sapius oliuarum truncos suis cirris comple-
 xi. Depressi sunt etiam scibus mari vicinis impliciti, ac
 B fructus comedentes, vt Clearchus ait in libro de Degenti-
 bus in humido. Illud est autem argumento quòd oleis de-
 lestantur, quòd si quis olea ramum in mare demiserit, vbi
 sint polyppodes, ac aliquantulum detineat, quotcumque vo-
 luerit nullo labore extrahet circa ramum implicitos. Alias
 quidè corporis partes habent fortissimas, at debilissimum
 collum. Inter quos mares genitale quoddam in vno cirro-
 rum habere dicitur, in quo duo magna sunt capillamenta,
 quod neruosum est ad medium vsque cirrum, totumq; ad-
 hæret. Aristoteles libro quinto Animalium polyppus ait,
 coit per hyemem, verèque parit, & latet circiter duos men-
 ses: est autem perquam fecundum animal. Differt mas à
 femina, cum quia caput habet longius, tum quia id ha-
 bet in cirro quod genitale à Piscatoribus nuncupatur. Ouis
 incubant, vbi pepererunt, quare pessimi per id tempus ca-
 piuntur. Fdit oua polyppus vel in cubilibus, vel intra tegu-
 las, aut aliud quidpiam simile concauum, ac post dies quin-
 quaginta parui polyphi ex ouis exeunt còplices, velut ara-
 neolorum multitudo. Polyppus femina nunc ouis incubat,

nunc in ipso cubilis ostiolo infidet cirro supra extenso. Theophrastus in libro eorum, quæ mutant colorem Poly-
podem asserit solis saxosis se similem efficere, quod timo-
ris causa, & incolumitatis gratia efficit. At in libro Ani-
malium in sicco degentium, polypodem inquit mare non
excipere. in differentiis pro locis, polypodes ait Theo-
phrastus non nasci circa Hellepontum, quoniam frigi-
dum ibi sit mare, ac minus salsum, quæ utraque polypodi
sunt contraria. qui verò nautilus dicitur, sicut ait Ari-
stoteles, non est quidem Polypus, at similis quod spectat
ad cirros, dorsumque habet crustatum, emergitque de ma-
ris profunditate, in sese concham habens conuersam, ne
aquam excipiat atque ita conuersus navigat, duos cirros
superius exerit, inter quos membrana quædam tenuis con-
spicitur, iis similis, quæ digitis palmipedum auium in-
sertæ continetur. alios duos cirros pro gubernaculis in
mare demittit, si quid verò ad se veniens videat, pedes
protinus contrahit ac concha mati repleta, quæ celerimè
in profundum demittitur. In libro autem de Ani-
malibus & piscibus, quidam polypus inquit hic quidem
triposichros, hic verò nauta. Circumfertur Epigramma
quoddam Callimachi Cyrenæi in polypum nautilus, D
quod ita sese habet;

Concha vetus fueram, Zephyri impulsa per undas,

Depositem primam nunc Venus ipsa tenes

Nautam, sulcabam pontum si ventus, & aura,

Dum mea natiuus vela vndens tenuit.

Si tranquillus erat, præbebat remigæ vsu.

Ipse pes, ut nostri namina significant.

Litteribus vicina sui simul obuia iulis

Essem spectandus sudus ut Arsinæos.

At nec in thalamis velut olim, mortua cum sum,

Ouum peieris nunc pario. Alcyones

Clinia ad ipse bene me oratificare forori:

Quæ Smyrna nata est patribus Aclidis.

Scriptit etiam Posidippus in hanc Venerem, quæ in zephy-
rio celebratur hoc Epigramma;

Arsinæos Veneris Philadelphi in flumine, & idem

Prouidus in terris, hoc venerare sacrum.

Quam primus statuit regnantem fluctibus altis

Nautæ

Nanarchus zephyri littore Callicrates.

Hæc hyme & medio placidum dabit æquor, & vndas.

Supplicibus faciliis sit tumida vnda maris.

Meminit de Polypode & Ion tragicus in Phœnice hoc pa-
cto, & saxatilem cirris exanguibus odi mutantem Poly-
pum cutem. Sunt autem polypodum species, heledonæ, po-
lypodina, bolitana, & Osmylus, ut Aristoteles scribit &
Speusippus. Mollia inquit esse Aristoteles Polypodes, os-
mylum, heledonam, sæpiam, loliginem; Epicharmus in
Hebes nuptiis, polypi, sæpiæ, recentisque loligines, insana
bolbitis, vetustæque rubeculæ. Arcestratus:

Optimus in Caria atque Thaso sit polypus, horum

Complures Corcyra tulit, qui corpore grandi.

Doric polypum ipsum per o, magnum dicitur, ut Epichar-
mus. Simonides etiam, polypum dicit quærens. At Atti-
ci polypum qui est Cartilagineus, sic enim Cartilaginem
habentia dicuntur, Polypodes, mustelique, & canes ut mol-
lia dicuntur loliginis speciem habentia, at Cartilaginea
vellusculi folia.

B *De paguro, limaria, perca, acicula, squatina,*
scaro.

C A P. XXXIII.

SIC de paguris mentionem fecit Timocles & Xenarchus
in Purpura; cum piscator sim peritus, in paguris pisci-
culis Deis inimicis sapientiam, variisque artes inueni. Se-
nem buglossum non valde cito corripiam, bonum profes-
sò esset. Limariæ mentio fit à Phrynico in Musis. Ari-
stoteles libro quinto Animalium, limariæ inquit, ac thun-
ni in ponto pariunt, nec vsquam alibi. Meminit etiam So-
phocles in Pastoribus. Postea aduena Helleponti tempe-
stiuæ æstate apud Bosphorum, hic enim frequens est. Dio-
cles & Speusippus libro secundo similibus meminit de
Percis, similes esse inquiens, percam, liatulam, fucam,
At Epicharmus Camarides, & Canes, Mugiles, percæque
varias, Numenius in Piscatorio, aliquando rursus percas,
aliquando apud Strophades saxum fucas, alphestemque,
coloribus & rubicundum scorpium. Percum Epicharmus
nominauit in Hebes nuptiis, Speusippus secundo simi-
lium, ac Numenius quorum in promptu sunt testimonia,

Aristoteles in Animalibus spinis septam, varisque coloris esse fucam narrat, at quæ variis lineis, tortuosisque virgulis sit distincta, percama. Cuius etiam extat proverbum, perca melanurum sequitur. Raphidum sic mentionem fecit Epicharmus, & oxyrynchi, raphides hippuri. Dorion in libro de Piscibus aciculam inquit, quam raphidem dicunt. Aristoteles libro quinto Animalium aciculam eam vocat; at in libro Animalium seu piscium cum raphidem nominaverit, ipsam edentulam esse affirmat. Hanc Speusippus etiam aciculam nominat. Squatinas scribit Dorion in libro de Piscibus egregias nasci in Smyrna; ac sinum Smyrnæum omnes pisces squammis carentes præstantes educare. Et Arcestratus.

*Optima Miletii penetrent cum mollia fluctus,
In primis Squatina præstant, & tergores lato
Liobathus, pariter crocodilo vesceret ipso:
Ex furno pueris qui sit iucundus Iovum.*

Scarum ait Aristoteles serratos dentes habere, esse solitarium, ac carniuorum, exiguum os habere, linguamque non multum adhaerentem, cor triangulare, subalbidum, tribulum, bilémque, & splenem nigrum habere. Ex branchiis autem hoc esse duplex, illud simplex, solus hic inter pisces ruminat, algæque nutrimento gaudet, quare & ea capitur: vigetque ætatis tempore. Epicharmus in Hebes nuptiis sparos piscabamur & scaros, quorum neque fas est deis sterco abiciere. Seleucus Tarsensis in piscatorio solum ex piscibus scarum dormire dixit, quare nunquam non tu capitur, quod illi accidit fortasse ob timorem. Arcestratus in Gastronomia;

*Ex Epheso perquire sacros: at frigore retro
Vescere, mox triglis captis, circumdata muro
Est ubi Miletus, supremæque Caribus ora.*

Ac in alia parte operis:

*Atque scarum assato latum Carthagine magnum:
Nec non bizanti iucunda obsonia, scuta
Tergore qua referunt, & vasto corpore, lata.
Hoc curato modo totum, cum ceperis illum
Caseoque ac oleo bene texeris omnia multo.
In furno suspende calenti, torrida rursus
Hæc sale consperge, hæc oleo, consperge cumino.*

Nicander

A Nicander Thyatirenus duo esse scarorum genera commemorat, quorum alterum Oniam, alterum Varium vocant.

De sparo, scorpio, scombro, sargo, & salpa.
CAP. XXXIII.

Sparum Hicesius meliorem scribit habere succum, quam smanas, & magis quam pisces alios complures nutrire. Epicharmus in Hebes nuptiis sparos & scaros, quorum nec diis quidem fas est abiciere excrementum. Numenius in Piscatorio, Vel sparum vel torpedines gregales. Meminit & Dorion in libro de piscibus. Diocles libro primo Salubrium ad Plitarchum ex iunioribus piscibus sicciore ait carnes habere scorpios, cuculos, passeris, sargos, & trachuros, at triglas minus his carnes habere siccas, siquidem pisces saxatiles molliorem habent carnem. Ex scorpio ait Hicesius alius est marinus, alius palustris. ac marinus quidem est flavus, lacustris verò niger. Marinus præterea gustu excellit & virtute alendi. Habent etiam scorpii purgandi vim & excernendi, multum habent succum, multumque nutriunt, quia sunt cartilaginei. Parit bis scorpius vt Aristoteles inquit libro quinto Animalium. Numenius in piscatorio,

*Fucus alphesten, pisciumque colore rubenti
Scorpium, ac percarum ductorem melanurum.*

Quòd autem percuciat, testatur Aristoteles in libro Piscium. Epicharmus in musis scorpium variegatum esse inquit. Scorpii variegati, glaucique & pingues lacerti. Est solitarius scorpius, & alga vescitur. Et in libro quinto Animalium scorpios & scorpides in variis locis nominavit, sed obscurum est an eisdem dixerit. Nos tamen scorpios, & scorpænas comedimus, neque vllus est, quem prætereat differentes horum esse succos, & colores. Obsonij studiosus Arcestratus in aureis carminibus ita scribit. In Thaso scorpiu eme, ni sit minor cubito in magnum manus extende. De scombro meminit Aristophanes in Gerytade, scobros eos qui minores sunt, magis nutrire meliorisque esse succi, quam monedulas, autor est Hicesius quos non tamen facilius etiam excerni affirmat. Loquitur de his Epicharmus in Nuptiis, Hirundines ventri habent maio-

rem scombris, at minorem thunnulis. Sargi magis sunt sti-
pici quam melanuri sicut ait Hicesius, magisque nutriunt
Numenius in piscatorio sargum versutum esse declarat,
quod spectat ad venatum.

Aut merulum aequoreos turdos aut aliàs hic,

Nunc illi sargum, præstantem retia piscis

Qui frangit versutum.

Aristoteles libro quinto Historiarum Animalium ipsum
bis parere inquit, vere scilicet & autumno. Epicharmus in
Hebes nuptiis, Si vis sargiq; chalcides ponticæ. Velut dif-
ferentes sarginos in his nominat, aderunt sargini, melanu-
ri, maximæq; tæniæ, tenues quidem, at suaves. Similiter
Dorion in libro pisciû, sarginos sic eos appellans & Chal-
cides. At sapiens Archestratus.

Mergitur oceano cum formidandus Orion,

Exiturque comis mater formosa racemi.

Tunc habes sargum assatum quem spargito caseo,

Ingentem, calidum, qui sit conspersus aceto,

Asper natura est, quemvis curare momento

Hoc pacto piscem qui densis carnibus adsit.

At natura boni, mollis, pinguis sale parco

Conspergas solo, quæ mox virgatur elivo.

Namque voluptatis virtutem secum habet ipse.

De salpa Epicharmus in nuptiis, Viles phagri ac lupi
pingues, & merdiuoræ salpæ execrandæ, at per æstatem
suaves. Aristoteles libro quinto Animalium semel
autumno eam parere scribit, multas habet lineas, eas-
que rubicundas, ac solitaria est, & dentes habet serratos.
Fama est hanc capi à piscatoribus agresti cucurbita, quo-
niam eo cibo delectetur. Archestratus:

Esse malos semper salpas ego iudico pisces;

Apta tamen magis est cum mæsis caditur illam

Si cupis egregiam Mitylenæam cape.

Panocrates in marinis operibus:

Salpa æquæ longitudinis pisces,

Quas dixerè boues, colitur quibus Isthmia tellus,

Quod semper ventri adducunt hæ dentibus algam.

Est autem varius hic piscis, quamobrem & Mnaseam Lo-
crum aut Colophonium, qui ludos inscriptos composuit
ob compositionis varietatem familiares eius salpam no-
mina

A minabant. Nymphodorus Syracusius in libro Asiaticæ
nauigationis salpam fuisse Lesbiam inquit, quæ ludos
composuerit. At Alcimus in rebus Siculis Botrym in
Messena, quæ est in insula, ludorum similium iis, qui
salpæ dicuntur, inuentorem fuisse testatur. Archippus
in Piscibus masculinè dixit hic salpa. Tubicen, vel
boax, at salpa cecidit mercedem ferens septem obolos.
Nascitur piscis quidam huic similis, in mari rubro, qui
Aromateus dicitur, qui lineas habet per totum corpus
extensas, aureûmque colorem præ se ferens, velut Philon
scribit in Metallicis.

*De synodunte, synagride, lacerto, scepino, umbra,
synagride, sphrana.*

CAP. XXXV.

D synodunte ac synagride mentionem fecit Epichar-
mus: Synagrides, papillâsq; & synodontes rubro
distinctos. Numenius per, y, ait in Piscatorio, aut albam,
synodunta, boacâsq; trincosque. Et rursus, quos preca-
reris vesci optans piscem, vel magnum synodunta, vel vri-
natorem hippurum. At Dorion synodontem per iota dixit,
velut Archestratus etiam in his:

Ingentem quæris si synodonta sodalis

Hunc etiam cepisse freto conare Sicano.

Cuncta Cyro hæc memurans, ac ad te magne Cleant.

Antiphanes in Archestrata, anguillam quis ederit, vel tem-
pus sinodontis: de lacerto meminit Alexis in alba populo,
nam sic coquus loquitur:

Nosti lacertus vt parari conuenit?

Si me instruas, sunt eximenda branchia,

Lauandus, ac cædenda spina qualibet.

Scindendus hinc, quem totum vbi patefeceris

Hunc desuper conspergito mox laesere.

Impleto caseo, sale, ac origano.

Ephippus vbi in Cydone multos alios pisces connume-
rat, mentionem fecit & lacerti hunc in modum, frustra thun-
ni, Chlanidis, musteli, squatina, congressi, cephaliperca, la-
certus, phycia, fuca, brincus, trigla, cuculus, phager, mu-
lus, lebias, parus, æolias, alofa, hirundo, squilla, loligo,

passer, dracæna, polypulus, sepia, cernua, gobius, apua, aciculæ, mugiles. Mnesimachus in equos alente, ex asperis, torpedo, rana, perca, lacertus, sarda, sycis, brincus, trigla, cuculus. Scepini mentio fit à Dorione in Piscibus, quem attagenum etiam vocari asserit. At vmbra nominavit Epicharmus in Hebes nuptiis æoliæ, sicutæq; & Cynò glossi, marinæ vmbrae. Numenius piscem ipsum sciædem vocat his verbis, à quibus expeteres cupiens pisce vesci, vel magno synodonte, vel vrinatore hippuro, vel phagro iubato, vel capto sciædeo. synagrides dixit Epicharmus in Hebes nuptiis, ac in terra & mari. Sphyrænas scribit Hicæsius magis nutrire quàm congros, gustuique esse insuaues & ori, bonitatem succi habere mediocrem. At Dorion sphyrenam inquit quam cestram vocant. Epicharmus cum in mulis nominavit, non amplius sphyrenam sed cestram appellat, tanquam sit idem. Chalcidas, canes, cestras, percas, & æolas. Sophron in Virilibus, cestrae borim vorantes. Speusippus secundo similium velut simillimos pisces posuit cestram, aciculam, lacertam. At Attici sphyrenam sæpius cestram appellant, raroque sphyrenæ nomen apud eos auditur. Stratis idcirco in Macedonibus; cum Articus quidam interrogatus esset veluti nomen nesciret diceretque, quid est sphyrenæ? dixit alter, cestram vos ó Attici vocatis. Antiphanes in Euthydico, nam multa sphyrenæ dicenda est cestra ex Atticorum more. Nicophon in Pandora, Cestrae 8: lupi. Epicharmus in Nuptiis Hebes: Cestras, percas, & æolas.

De sepia & trigla.

C A P. XXXVI.

ant.

Aristophanes in Danais, atque hæc sepias habentia & polypos. Sicut causæ etiam penultima acuitur velut ait Philemon, sic & hæc nomina, disciplina, fascia, domus. Aristoteles sepiam pedes octonos habere scribit, quorum duo inferiores sunt maximi, duasque promuscides, inter quas os habet, & oculos. Habet etiam duos dentes hunc superiorem, illum inferiorem, atque id in dorso quod ostracum dicitur. At in nare illius est atramentum, quæ apud os collocata est in morem vesicæ. Venter est planus ac in modum placentæ, similisque bouis ab

oma

A omaso. Nutriuntur sepiæ parvæ exiguis pisciculis, promuscidem, quasi piscatorium funiculum protendentes, atque hac venantes. Fama est etiam quod vbi tempestas in mari fuerit, promuscide saxa, velut anchoras capientes natant. Si quis sepiam insectetur, illa atramentum fundit, ac in eo occultatur, ulterius aufugere simulans. De qua illud etiam dicitur, quod si fœmina tridente feriantur, mares auxiliantur hanc detrahentes, sin autem capiantur mares, fœminæ diffugiunt. Non explet secundum annum sepiæ, sicut neque polypus. In quinto autem libro animalium, natant sepiæ & loligines complexæ ora cirrósque è regione adaptantes, sic etiam nares ad nares. Inter molles pisces primæ pariunt sepiæ vere, neq; quibusvis temporibus veterum ferunt, sed vbi accidit, id agunt per quindecim dierum spacium. Cum pariunt mas fœminam è vestigio sequitur, qui ovis atramentum super insuadit, atque ita efficit ut solida efficiuntur. Coniugatum solent incedere, mas magis est varius, quàm fœmina, dorsoque atriore. Epicharmus in Hebes nuptiis polypi inquit, sepiæ, & recentes & loligines. Quod notandum est contra Speusippi sententiam, qui sepias ac loligines similes esse arbitratur. Atq; cum dixisset Hipponas in Iambis; Sepiæ hypophagma, i, qui exposuerunt, sepiæ atramentum interpretati sunt, sed hypophagma hypotrimma est, sicut testatur Eraclustratus in re coquinaria, sic enim scribit; Esse autem hypophagma ex sanguine carnibus commistis cum melle, caseo, sale, cymino, & laserpitio lixatis. Sic & Glaucus Locrus scripsit in re Coquinaria, hypophagma autem sanguis lixatus, laserpitium, defrutum, mel, acetum, lac caseus foliæque odorifera concisa. At papientsimus Archestratus, sepiæ in Abderis Maroniæque in media. Aristophanes in Cerealia celebrantibus, piscis quis emptus est aut sepiola. Et in Danais, ozene, meng, sepiola. Theopompus in Venere, sed para hanc sepiam capiens atque hunc polypulum. Alexis in Agricola coquum inducit talia de sepiolarum coctione dicentem, quanti sepiæ vnus dragmæter harum cirros & alas abscondens lixo, at aliud corpus concidens in multa frustra, spargensque sale tenui, conantibus simul in patella bullientè accedens fero. Trigla verò ac turdus per. nam fœminina nomina in la delinectia alterum,

ἀμύου, ἀ- 1, poscunt sicut Scylla, Scilla, at quæ per g, habent comple-
 μύουα - xionem in .n. desinunt foramen, splendor, iugum. Triglam
 ὁ παρὰ - scribit Aristoteles Animalium libro quinto, ter parere quo-
 τὸ οὐκί - tannis: cuius rei coniectura videntur piscatores, quod eius
 ἔσθ' ἀφ' αὐ - partus ter in locis quibusdam paruus videatur. Ac nomi-
 τὸ παρὰ τὸ - nius ipsius ratio hinc fortasse deducitur, sicut amix quia
 μὴ φύσσει - non singulatim eunt, sed gregatim, scarus autem quia sa-
 βύου & - liat & scaris: apuæ velut ineptæ ad pariendum, quod scilicet
 παρὰ τὸ - cet pariant difficulter. Thunnus ab irruendo, est enim im-
 βύου. - petuosus cum sub Canis exortum ab asilo, quem habet sub
 pinna, vexatur. Dentes habet serratos, gregalissq; est, & to-
 tus pictus, ac carniurus. Trigla quæ tertio peperit iam fit
 sterilis, nam vermiculos quosdam habet in vulua, quana-
 tum fœtum corrodant. Ab hoc accidente Epicharmus in
 Hebes nuptiis eas gibbosas vocat his verbis, agè iam tri-
 gilas gibbosas, & insuaues bæones. Sophron in Virilibus,
 trigilas quasdam nominat, trigilæ obstetrici, & trigilam
 serenum. At in puero inscripto. Triglas inquit pingues, tri-
 golamque posteriorem. Et in mulieribus, triglam barba-
 tam. Diocles in his quæ scribit ad Clitarchum triglam ait
 carnem habere asperiorem. At Speusippus cuculum, hiru-
 dinem, triglamque similem esse affirmat: vnde Tryphon
 in libris Animalium nonnullos esse dixit qui trigolam
 ipsum cuculum esse arbitrarentur, cum ob similitudinem,
 tum ob posteriorum partium similitatem, quam declarauit
 Sophron ubi dixit, triglas pingue, trigolamque postre-
 mam. Plato in Phaone,

Ac trigle neruis non est iucunda commesa,

Hecate trigla cõsecratur ob nominis communitatem, ipsi
 siquidem triuiz & tres habenti oculos, die mensis trigesi-
 mo cœnas ferunt. Eadem ferè de causâ fidiculam Apollini
 dicatam putant, velut bocam Mercurio, & ionythique susa-
 neos, ac Veneri Phalaridem, velut Aristophanes inquit
 in auibus, ob phalli similitudinem. Anatem etiam voca-
 tam nonnulli Neptuno attribuunt; marinamque fœtum,
 quem nos apuam, alij aphryam vocant, alij spumam. Gra-
 tissimam hanc esse Veneri restantur, propterea quod &
 ipsa ex spuma fit genita. Apollodorus in libris Deorum
 triglam ob nominis proprietatem Hecate sacrificari in-
 quit, est enim dea triformis. At Melanthius in libro my-
 sterior

λεπίον,
 vel κελύφον.

A steriorum quæ sunt in Eleusine & triglam & mænam. quoniam
 Hecate est marina. Hegesander Delphus triglam as-
 ferit in sacris Dianæ ferri, quia hanc marinos lepores leti-
 feros diligenter venari, deuastareque arbitrabantur: Quæ
 cum ob hominum vitilitatem faciat venatrici deæ meri-
 to venatrix deponitur. Triglam barbaram dixit Sophron,
 quoniam quæ habent barbam meliores sunt aliis. Est &
 locus quidam Athenis qui Trigla nuncupatur, ubi depo-
 situm est quoddam Hecates triglanthinæ. Carides idcirco
 in Cathena, domina Hecate triuia, triformis, triumfacie-
 rum, triglis allesta: Si trigla viua in vino suffocetur, atque
 hoc vir quispiam biberit, non postea rei Veneræ indulge-
 re poterit, velut Terpsides narrat in rebus Veneris. At si
 mulier hoc ipsum vinum bibat, non potest concipere, sicut
 neque auis. Peritus verò Archemstratus trigla in Tichuante
 Milesiæ laudans ita scripsit:

*Non peiora Thasi capies chsonia triglam
 Ista, sed stultu pariter venit incluta Chiri.
 In rubris errat melior prope littora prima.*

Cratinus in Trophonio, neque des vitio rubra comedere;
 siue triglam, nec pastinacam, neque grauem melanurum.
 B Nausicrates Comicus triglas Exonicas laudat ita in Näu-
 cleris, cum ipsis sunt decentis naturæ flauæ, quas vnda Exo-
 nica omnium optimas in locis nutrit, quibus deam deco-
 rant Iuciferum puellam. Cœnis ubi mittunt munera nau-
 ita: triglas dicit.

De tanijs, trachuris, taulopia, loligine, & lolio.

CAP. XXXVII.

T Aeniæ mentio fit ab Epicharmo, & gratissimæ
 taniæ tenues quidem, at suauis, exiguæque igne
 indigentes. Mytheus in re coquinaria, taniarum inquit
 euacuaris caput abscondens, & lauans, tum in frusta diui-
 dens, caseum & oleum infunde. Plurimæ pulcherrimæq;
 circa Canopum Alexandriæ nascuntur, ac in Seleucia apud
 Antiochiam. Cum dixit Eupolis in Prospatiis mater ipsi
 quædam Thratta taniæ vendens, de pannis inquit ac zo-
 nis quibus cinguntur mulieres. De thrachuris velut sicco-
 ribus meminit Diocles. Et Numenius in Piscatoris acco-
 nias,

nia, cincalos, & allopiam, trachurum. De taulopia scribit Arcestratus iuuenis, magni taulopix per aestum eme caput, vbi Phaeton extremo curru inidet, ac appone calidum cito, & trimma cum illo, affato in obelisco capiens ventrem illius. Iohnginem etiam connumerat Aristoteles inter ea quæ incedunt gregatim, ac plurimas sepæ partes habere dixit, numerum videlicet pedum, & promuscidas, ex huius pedibus ii, qui inferiores sunt, sunt minores, at superiores maiores. Promuscidum etiam dextra est crassior, totumque corpus molle & longius, habet atramentum in veica non nigrum sed pallidum, ostreumque valde exiguum & cartilagineum. At Iollius sola differt magnitudine, siquidem ad trium palmorum longitudinem accedit. Color est subrubicundus, ex dentibus minorem habet inferiorem, & maior est superior, qui tamen ambo nigri sunt rostrisque accipitris persimiles. Si aperiatur, ventrem habet suillis similem. At in quinto Animalium brevis esse vitæ Iollium ait & Sepiam. Arcestratus qui tetam & terram & mare voluptatem gulæque gratia perlustravit, sic scripsit:

Copia Pterico in Dio Ioliginis vndas

Innatat, Ambracia pelago pluresque videbis.

Alexis in Eretrico coquum talia dicentem inducit, Ioligines, spinæ, raia, tribus, apuæ, caruncula, intestina, sed Ioliginibus alas ipsis concidens, adipis parum immiscens, circumspargens condimentis tenuibus viridibus condiui. Pamphilus in panem faciēte, Iatrocleum scribit cupedias quasdam Iohnginem nominare.

De sue pisce, hyca, phagro.

CAP. XXXVIII.

DE suis meminit Epicharmus in Hebes nuptiis, ad erant hyænidēs, buglossique & fidicula: ac quosdam suos vocat his verbis, Chalcides, sues, accipitres, pinguisque canis. Nisi fortasse sint idem & aper. Numenius contrā hyenam quandam connumerat in Piscatorio his verbis, cantharidem visam, hyænāque triglāmque. Meminit & Dionysius in re Coquinaria de hyena, & Arcestratus obsoniorum studiosus:

In

A In Ponto ac Aeno tibi sus incundus ematur,
Mortales quem psammith dixere cauatam.
Tum caput elixa, nec condimenta ferantur
Vila tibi, sed sepe mora nam sufficit vnda.
Hysopum tundensque feras, & si quid opus sit
Acre simul tingas in aceto, sollicita sic
Hunc studio nimio quod suffocet vnda bibentem.
Assare est cuius cervicem & cætera multa.

Numenius etiam suem aliquando psammathidem in Piscatorio nominavit quandoquidem dixit, aliquando canem marinum, aliquando impetuofum psammathidem. Hycam ita Callimachus sacrum piscem vocat in Epigrammatis, deus illi facer hycas. Numenius in Piscatorio, aut sparum, aut hycas gregales, vel phagrum in saxo deprehensum. Timæus lib. xiiij. Historiarum de Ciuitate Sicula, de Hycaris inquam disserens, vocatā fuisse ciuitatem inquit ab iis primis hominibus, qui in locū venerūt, quoniam inuenerūt pisces qui hycæ dicerentur, eōsq; in vtero habētes, quorum vntes augurio, locū ipsum Hycæcarum nominarūt. Zenodorus autē Cyrenæus hycam piscem erithrinū inquit appellari. Hermippus Smyrnæus hycam Iuliam intelligit, in his quæ scripsit de Hipponacte, quæ esse dicit captu difficilem, ac philetam idcirco dixisse, neque hycæ piscis vitimus aufugit. Speusippus lib. ij. Similiū persimiles esse inquit phagrum, erythrinum, hepatum. Meminit & Numenius in prædictis. Hunc carniuorum esse ait Aristoteles, solitariūque, & corhabere trigonum, verēque vigere. Epicharmus in Hebes nuptiis, phagrique & lupi. Meminit & Metagenes in Thuriopersis. Amipias in barba: cernuis, mollibus & phagris eris esca. Phagri, Chromis, anthius, acarnanes, carnux, synodontes, & synagrides, cum generis sint similis ait Hicesius, (nam dulces sunt, Stypici, ac multum nutriunt,) ex proportione difficulter excernuntur. Ex quibus magis nutriunt carnosī & terrestres, minūscule adipis habentes. Arcestratus phagrum comedendum esse ait cum Sirius exoritur.

In delo, eretriāque, maris que puppibus apta

Sunt statio, illius solum caput accipe, & vnda

Postrema, inde domum ne fertis cætera piscis.

Mentionem fecit & Strattis in Limnōmeda, Multos magnosque

gnósq; phagros insectens. Et in Philoctete, In forú postea venientes robustos magnósq; phagros in obsonium ementes, ac tenerarum anguillarum frustra latus rotúndum habentium. Est phager genus etiam lapidis, nam Creten-ses cotem phagum appellant, velut ait Simmias.

De hiatulis, chromi, aurata, & chalcide.

C A P. XXXIX.

DE hiatulis meminit sic Epicharmus in Hebes nuptiis, Valde apertáque hiatulas, nigrúmque ventrem habentes asellos. Numenius in Piscatorio, Hiatuláque, peliásque & nocturnam pitinum. Meminit & Dorion in Piscibus. Aristoteles in Animalibus rubro colore variegatam, nigram ipsam nominat, ac variis lineis, quoniam nigris virgulis est ornata. De Chromi etiam Epicharmus ita inquit, Sciphias chromiásque, qui vere omnium piscium est optimus secundum Ananium. Numenius in Piscatorio, hycam, aut Callichthym, vel Chromin, aliásq; cernuam. & Arcestratus, Chromin in máltra capies magnum, est enim pinguis si sit æltas, vel in Ambracia. At de aurata Archippus in Piscibus, sacratás Cythereæ Veneri auratas. Hos pisces inquit Hicæsius quod spectat ad dulcedinem, aliámque oris suavitatem esse omnium optimos, qui etiam plurimum nutriunt. Pariunt auratæ sicut inquit Aristoteles eodem modo quo mugiles, vbi flumina maxime fluant. Mentio fit earum ab Epicharmo in Musis, & Dorione in Piscibus, Eupolis in Adulatoribus, centum inquit drachmis pisces emit, octo tantum lupos, & duodecim auratas. At sapiens Arcestratus ita scribit in præceptis:

*Auratas pingues Ephesine desere, at illas
Accipias, quas Ioniscos dixere vocantes.
Suave Selinuntis pecus, illudque abluere rectè,
Assatum totum post hæc apponito si sit
Vel decem cubitorum.*

Chalcides, hisq; similes alofæ, sardæ. Chalcides inquit Hicæsius vocatæ, & hirci, raphides, & alofæ paleacæ sunt, & macræ, ac sine succo. Epicharmus in Hebes nuptiis, Chal-

A Chalcides, sves, accipitres pinguisque canis. Dorion Chalcidicas vocat. At Numenius, tu Chalcidem illam simpliciter experireris & exiguam manam. Differt autem Chalceus à Chalcide, de quo scripsit Heraclides in re Coquinaria, & Euthydemus in libro de falsamentis, qui eos nasci in Cyzicorum regione affirmat, ac rotundos esse & circulares. De alofis scribit Aristoteles in libris Animalium & piscium hunc in modum: solitarij sunt alofa, Encrasicholus, membras, coracinus, erythrinus, sarda. De sardis mentionem facit Eupolis in Adulatoribus. Ille parvus fuit in vita bello imminente, cui semel sardæ fuit obsonium, cum semioboli caro fuit in Samo. Aristophanes in Equitibus, sardæ si centum fierent obolis. Dorion in libro de Piscibus de marina mentionem facit, alofas, & sardas trichium nominat. Nicochares in Lemniis, sardas, & premadas thunnas inquam. Plato in Europa, cum piscarer ipsum aliquando vidi Andrachme cum premadibus postea dimisit, quia erat boca. Similiter verò & Aristoteles libro quinto Historiæ Animalium sardam & saltatione & cantu ita gaudere inquit, vt cum audiuerit vel extra mare transiliat. Eritimos inquit Dorion idem facere quod & Chalcides, atque has suas esse in Hypotrimmate. Epenatus in Piscibus mustelam ait Smyridem, quam canis cubile nonnulli vocant. Chalcidas quas dicunt sardinos, eritimos, accipitrem, hirundinem. Aristoteles libro quinto Historiæ Animalium sardinos ipsas appellat. Callimachus in Appellationibus æthnicis ita scribit; Encrasicholus, eritimus, Chalcedonij, sardinx, Chalcis, & Aristula. At in alia parte piscium nomina connumerans, ozæna inquit, osmylus, thurij, iopes, eritimi. De Iopibus mentio fit à Nicandro in Bœotico:

*Ac velut armentum circum cum pugnat iopum
Aut phager aut lupo melior, vel cernua in indis.*

Aristophanes in nauibus onerariis, ô infelix quæ ex sardis prima in falsugine intincta est. Nam pisces qui aptiores erant cum super carbonibus coquerentur, in falsuginem intinxerunt, quam vocauerunt thasiam falsuginem, Velut in vespis ait idem poeta: Equidem prius bis quàm prunas, falsuginem bibens.

D

De thrattis ac passeribus.

CAP. XL. C

Sed quoniam huc usque sermonis accessimus, ac prius de Salosis diximus, dicamus agite iam quænam sint ea, quæ apud Archippum thrattæ dicuntur in actu piscibus inscripto. In historiis enim piscium ac Atheniensium hæc ita scripta, ut nos vicissim quotcumque habemus tradamus, thrattas, aristulam tibicinam, thyræq; sepiam, & triglas, Eulichdem; qui regnavit, ex anagyro coruos imitantes, gobiq; Salaminij partum, ranam assidentem ex Oreo. Ex quibus verbis quæret fortasse quispiam quas thrattas inter pisces esse contigerit, quas hominibus se daturus statuunt: quæ maximè videntur opportuna nunc ego dicam. Est igitur thratta marinus pisciculus, de quo ita meminit in equos pascente Mnesimachus medicæ comœdiæ autor, Mullus, lebias, sparus, æolias, thratta, hirundo, squilla, loligo. At Dorotheus Ascalonites libro centesimo octavo Congregationis dictionum thettam scribit, siue quòd in minus incorruptum actum incidit, siue quòd ipse parum vsitatum nomen emendavit ac protulit. Sed nullum est omnino thrattæ nomen apud Atticos, Quòd thrattam marinum pisciculum dixerint, ita testatur in Lycurgo Anaxandrides; Atque vna cum perdicibus & thrattulis cum coruulis coire. Antiphanes in Tyrreno;

Piscator est vulgi: malum solum hoc mihi

Restabat: vndevis malum nunc audiam.

Quid hoc mali profecto thrattam aut passerem,

Aturanulam'ne tu dabis mihi, malum

Vel quod marinum ingens?

Passeres inter pisces sicciore connumeravit Diocles. At Speusippus libro secundo Similium, simillimum esse inquit passerem, buglossum, tæniam. Aristoteles quinto Historiarum Animalium ita scribit; Similiter verò complures ex pisciculis semel pariunt, velut fusanei, qui retibus capiuntur ut Chromis, passer, thunnus, pelamis, mugil, Chalcides, hincque similia. At in animalibus mollia inquit, bos, turtur, torpedo, raia, rana, buglossa, passer, mus. Dorion in libris de Piscibus; inter latos buglossum, passerem, escharum, quem etiam corim, vocant. Buglossos nominavit & Epicharmus in Hebes nuptiis, hyanzq; buglossique, & fidicula. Lynceus

A ceus Samius optimos passeres nasci circa Eleusinam Atticæ affirmat in Epistolis. Arcestratus; postea capere passerem magnum, & asperam buglossam circa Chalcidem inclutam. Romani passerem rhombom appellant, quod nomen est Græcum. Nausicrates de Glaucio pisce loquens hæc infert in Naucleris;

Quos optimos Exoni ci fluctus alunt

Flavos, per vndas quam natantes alteras.

Vbi deam cclunt puellam Thissorum.

Cænarum vbi misere nauta munera.

Triglam dicit lacteâ. Sicula quæ sollicitat multitudo, rhombum. Cum multam de piscibus garrulitatem ô Timocrates Dipnosophistis expleuerimus, hic sermonem supprimens, nisi aliquod aliud epulum opus sit, ea tibi apponâ, quæ Eupolis in Laconibus vel Leda, aderit tibi præterea thunni frustum, caro procellorum hædorum intestina, hepar apri, arietis testiculi, intestina bouum, agnorum capita, ieiunium hædi, venter leporis, lucanica, intestinum, farcimen: quibus repletus patere nos corporis curam habere, quo possis aptè posthac comedere.

B

D. 2

A T H E N A E I C

DIPNOSOPHI-

STARVM

LIBER OCTAVVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De proprietate locorum quorundam piscium.

C A P. I.

VI Lusitaniæ fertilitatem (est autem regio Iberiæ, quam Hispaniam Romani appellant.) declarat Polybius Megalopolitanus, ð omnium hominum optime Timocrates, scribit libro Historiarum trigesimo quarto, quòd ibi ob optimam aëris temperiem animalia sunt fœcunda, atq; homines: nec vnquam fructus desunt in ea regione; rosæ enim albæq; violæ, asparagi, resq; huiusmodi non desunt per maius temporis spatium, quàm trium mensum. At marinum obsonium, quod ad multitudinem, bonitatem, pulchritudinemque spectat, maximè differt ab eo, quod est in nostro mari. Nam & hordei Siclus, qui medimnum continet, drachma venundatur, & tritici nouem Alexandrinis obolis, vinum metretæ drachma; hædus mediocris obolo: sic & lepus: at agnis trium vel quatuor obolorum precium esse consuevit. Sus, qui ad centum librarum pondus accedat, quinque drachmis in cœnas emitur, ouisq; duabus, ac ficuum talentum tribus obolis emitur. Vitulus drachmis quinque, bos iugo aptus, deum: syluestrium verò animalium carnes neque pretio quidem vllò dignæ putantur, sed has inter se conferunt, benignè que admodum vicissim largiuntur, ac mutant. Nobis verò bonus Larensius Romam Lusitaniam adesse facit, quoridieq; variis implet bonis, vt cum suavitate magnificentiaque omnia

A omnia consciantur, studet, cum nihil domo afferamus præter sermones. Cum multa iam dicta essent de piscibus, ea grauitè ferre Cynulcus apertè videbatur, quem præueniens ait Democritus, sed ð viri pisces, vt ait Archippus, deficitis: opus est autem vt vos etiam pisces effossos dictos in obsonium parum capiat, qui nascuntur in Heraclea, & apud Tium ponti Milestorum coloniam; de quo scribit Theophrastus. Hicidem philosophus de piscibus in glacie per hyemem compactis narravit, qui non prius sentiunt, aut mouentur, quàm in ollas coniecti coquantur, illud proprium est, quod præter hos, iis piscibus accidit in Paphlagonia, qui effossi dicuntur, nam in profundum in iis locis excavari inquit, quæ neque fluuiorum neque calidarum aquarum habeant fluxus, piscesque ibi viuos inueniri. Mnaseas Patrensis in circumnauigatione pisces qui sunt in Clitore flumine vocem emittere scribit, quamuis solum scaram, suè que fluuiatilem Aristoteles vocem emittere dixerit. At Philostephanus genere Cyrenæus, Callimachique familiaris in Mirabilibus Fluuiorum scripsit, pisces esse in fluuiio Aorno, qui fluit per Pheneum, qui vocem emittant turdis persimilem, qui variegati dicuntur. Nymphodorus Syracusis in circumnauigationibus lupos anguillâsque magnas ita mansuetas esse scribit in flumine Eloro, vt panem accipiant ex manibus porrigentium. Ego verò vidi in Arethusa in Chalcide, quod etiam vestrum fortasse plures viderunt mugiles domesticos, & anguillas in aureos & argenteos habentes, cibumq; ex præbentium manibus capientes victimarumq; intestina & caseum recentem. Semus libro sexto Deliadis cum sacrificarent inquit, Athenienses in Delo puérque vas plenum attulisset, vnâ cum aqua pisces ex phiala effudit, quare his Delij dixerunt Vates, quòd maris erunt domini. Polybius libro trigesimo quarto Historiarum Planitiem esse inquit post Pyrenem, ad Narbonem vsque fluuium, per quam Ilebernis & Roscyzus fluuij ciuitates à Celtis conditas eiusdem nominis alluentes desunt, in qua pisces sint effossi. Habet autem hæc planities terram exolutam, multumq; gramen innatum: subter terra est sabulosa ad duas, vel tres vlnas, sub qua aqua inuenitur quæ à fluminibus aberravit, in qua pisces sub terram discurrunt per

riuos ipsos cibi gratia, quia graminis radicibus mirum in modum delectantur, totam planitiem idcirco pisces subterranei occuparunt, quos excauantes capiunt. Theophrastus pisces in India ex fluminibus in terram exire inquit, ac rursus in aquam desilire more ranarum, qui forma sint similes iis piscibus, qui Maxini nuncupantur. neque me latent sanè ea quæ Clearchus Peripatericus dixerit de pisce exocæto vocato, in libro de in aquis degentibus: arbitrator autem dictionem quæ sic se habeat memoria me completi, exocætus, quem Adonium nonnulli vocant, quod nomen ideo est consecutus, quia sæpius quiescit extra humidum. Est hic piscis subflauus, virgâmq; albam habet continuam vtrinque per corpus à branchiis vsque ad caudam. Est rotundus præterea ac non etiam latus, cuius magnitudo est quanta boum latinorum paruorum littoralium, isti enim octo digitorum longitudinem non excedunt. Simillimus omnino hic piscis ei pisciulo, qui dicitur Hircus, præter id quod non habet nigrum sub stomacho, quod Hirci barba vocatur. Exocætus inter saxatiles pisces numeratur, legitq; in locis saxosis. Vbi sit tranquillitas ex vnda exiens multum tempus in sicco quiescit supra saxa, seq; ipsum sæpius ad solem conuertit, cum verò satis quietuerit in aquam deuoluitur, donec vnda rursus ipsum accipiens cum efluxu deferat in mare. Cum vigilat in sicco aues obseruat, quæ tranquillitatem sectantes dicuntur, inter quas est Coryllus, Trochilus, & Creci similis elorius. hæc enim aues vbi sit tranquillitas apud siccum saltantur, atque in illum sæpe incidunt, quas vbi vidit, saltans ac palpitans fugit, donec in vn' am se immergat. Hoc autem manifestius Clearchus declarauit quàm Philostephanus Cyrenæus, cuius prius mentionem feci. Quidam ex piscibus præterea guttur non habentes vocem emittunt, cuiusmodi sunt qui circa Clitorem Arcadie in Ladone fluuio nominato, vocem enim sonumq; multum emittunt. Nicolaus Damascenus libro centesimoquarto Historiarum, eo tempore quo terremotus facti fuerunt pugnantem Mithridate circa Apameam Phrygiæ, apparuerunt inquit in ipsa regione stagna, quæ prius non erant, & fluuij, & alij fontes, qui ob motum aperti fuerunt, alij contra complures sese occultarunt, tantâq; alia aqua virescens ac salfa

A ex terra scaturiuu, quamuis plurimum abessent hæc loca à mari, vt vicinus quiuus locus ostreis & piscibus totus impleteretur, & aliis omnibus, quæ in mari degere solent.

De pluuijs piscium.

CAP. I I:

Noui Deum præterea multis in locis piscibus pluuisse, nam & Phantias libro secundo Prytaneorum Eresiosium Deum tres dies scribit piscibus in Cherroneso pluuisse. Et Philarchus libro quarto quosdam vidisse inquit Deum multis in locis piscibus pluuisse. Sæpe etiam frumentis id euenisse, & ranis. Heraclides igitur Lembus libro vigesimo primo Historiarum Ranis ait, Deus pluit circa Pæoniam & Dardaniam, quarum tanta fuit multitudo, vt domus ac viæ omnes impleverunt. Primis igitur diebus domos claudentes, easque occidentes non ægrè admodum tulerunt: verum vbi nihil perficiebant, sed omnia vasa implebantur, vnâq; cum cibis assatæ ac laxatæ ranæ inueniebantur, nec aquis insuper vti licebat, aut pedes in terram ponere, quia vbiq; cumulabantur ob mortuorum fetorem perturbati de regione tandè aufugere decreuerunt. Noui & Stoicum Possidoniû hæc de multitudine piscium dixisse, vbi Tryphon Apamensis regno Syrorum capto contra Sarpedonem Demetrii Ducem, apud Ptolemaidem ciuitatem decertauit. Sarpedon circumuentus in mediterraneam regionem cum suis militibus secessit, triphonisq; exercitus qui pugna eum superauerant, iter habuit per loca mari finitima, tum vnda quædam marina ingens in sublime elata repente in terram venit, quæ illos omnes inundauit submersosq; necauit, ac vnda quum recessisset magnum piscium cumulum vnâ cum cadaveribus reliquit. Tunc Sarpedonis milites cum calamitatem cognouissent, illuc accesserunt, mortuorum hostium cadaveribus pepercerunt, ac magnam piscium copiam abstulerunt, atque in suburbijs ciuitatis trophæum erexerunt Neptuno. Neque homines sanè in Lycia piscium vates silentio prætermittam, de quibus ita narrat Polycharmus libro secundo rerum Lyciæ hunc in modum; Cum ad mare perueniunt, vbi nemus est in litore Apollini sacratum, in

quo gurgēs est in arena, accedunt oracula petentes, duos obeliscos habentes, atque in vtroque carnes numero decem assatas, tunc sacerdos silens apud nemus absidet. Ij autem qui oraculum petunt obeliscos in gurgitem proiciunt, ac expectant quid accidat. Post obeliscorum iactum gurgēs impletur mari, tantāque ac huiusmodi piscium copia ingreditur, vt aspectus ob hanc rem offendantur, ob magnitudinem verò, vt quandoque aufugiant. Cum verò piscium species significarunt, sic oraculum petentes responsum accipiunt à sacerdote pro quibus orauerant. Apparent autem cernuæ, glauci, & balanzæ aliquando & pristes, multique incogniti; neque antea conspecti. Artemidorus libro decimo Geographiæ dicere solitos narrat incolas fontem dulcis aquæ natum esse, vnde accidit gurgites fieri, piscēque magnos in loco vorticoso esse, quibus sacrificantes primitias in ligneis veruculis iaciunt, periculum eorum facientes, carnes scilicet assatas ac lixatas, placentas & panes. Nominatur hic portus & locus, Dinus. Noui & Phylarchum de magnis piscibus dixisse, ac de viridibus ficibus cum illis misiss, quos Patroclus Prolemæi dux Antigono regi per Aenigma misit, sicut Seythæ Dario in eorum regionem accedenti: miserunt enim isti, vt ait Herodotus, Dario auem, sagittam, & ranam. Sed eum Patroclus, vt libro tertio Historiarum narrat Phylarchus, prædictos pisces, ac ficus misisset, forte accidit vt rex potaret, admirantibusque omnibus huiusmodi dona subridens Antigonus dixit ad amicos, se quid dona significant cognouisse. Vel maris ait Patroclus oportere nos esse dominos, vel ficus comedere. Neque manifestè laet quòd pisces omnes communi nomine Camisenzæ dicuntur ab Empeleocle physico hoc pacto; & arbore: longæ, & mirini Camasenzæ.

De Nemese Helena matre, Brizo, Phylamide & Arcestrato.

C A P. I I I.

Nequè illud etiam mihi est obscurum, quòd is qui Cypria carmina composuit, siue Cyprius quis est, seu Stasimus, seu quicumque vult nominari, Nemesiam

facit

A facit his verbis in piscem mutatam, cum eam Iuppiter insequeretur:

*Hinc Helena admiranda viris est tertia nata:
Quam Nemesis commissa Ioui pulcherrima virgo
Calicolū regi peperit, vi forte coacta.
Illa Iouem fugiebat enim, nec patris amore
Capra erat, aut iungi voluit, pudor ipse remordet
Pectora tuum Nemesis; steriles per litoris oras
Hæc fugit, insequitur comprehendere Iuppiter optans.
Nunc maris vndis Ioni fugitans hæc longa secundum
Littora, sit piscis, vastas & suscitât vndas.
Nunc ruit Oceano, extremi nunc sinibus orbis.
Nunc per glebosam terram, formasq; ferarum
Sumit, dum fugitat: quot tellus pascit vbique.*

Noui insuper & ea quæ circa ebullitionem vocatam accidunt circa Cumben dictum stagnum; de qua ita scribit Hegesander in suis commentariis, Apolloniam Chalcidicam duo fluij alluunt Ammites & Olynthiacus, qui ambo in stagnum Bolycam influunt. In Olynthiaco monumentum est Olynthi Herculis Bolyæq; filij. Narrant incolæ quòd Nouembri ac Februario mensibus Bolya in Olynthum ebullitionem mittit, pisciumque innumera multitudo ex stagno in fluium Olynthiacum accedit: est autem fluius hic non valde profundus, ita vt vix talum attingat, tanta nihilominus piscium venit copia, vt incolæ omnes quantum salsamenti in eorum vsum sit satis, condire possint. admirabile est etiam quod Olynthi monumentum non transmutetur. prius consuetudinem fuisse inquit in Apollonia mense Februario, vt iusta persoluerent mortuis, at nunc in Nouembrem mensem ea esse translata, ac ideo solis his mensibus pisces ascendere, quibus defunctis exequias absoluerè consueuerunt, atque hæc se habent hoc pacto viri pisces, vos enim omnia congregantes, nos piscibus escam proiecistis, non autem illos nobis, tot dicentes, quot neque Ichthys Megarenis Philosophus, nec Ichthyon, quæ etiam nomen est proprium, cuius mentio fit à Teleclide in Amphictyonibus. propter vos autem iuxta Pherecratis Myrmecanthropos puero iubebo, ne mihi piscem Deucalion, nec si periero quidem, apponas. Semus Delius libro secundo De Iliadis,

D 5

quando Brizo inquit sacrificant, quæ vates est somniorum C antiqui siquidem Brizin dormire dicebant.

Sopiti auroram sic expectauimus almam.

Cum deæ huic inquam sacrificant, Delix mulieres omnibus bonis plenas scaphas afferunt piscibus exceptis, quoniam cum pro omnibus precantur, tum pro nauium incolumitate. cum multis in rebus viri amici Chryssippum Stoicorum ducem admiror, cum magis laudo, quod celeberrimum parandis obsoniis Arcestratum, semper cum Philænide coordinarint, in quam interpretans illud rei Veneræ commentarium refertur quod Aeschrius Samius Iamboethius Polycratem Sophistam composuisse scribit, in mulieris continentissimæ contumeliam, sic autem se habeat Iambi;

*Ego Philæni equa sum mortalibus,
Longa senecta absumpta, quæ istic dormio.
Ne nauta despectens caput me stulte fac
Ludibrium, risumq;: & insolenter hand
Derideas, non per Ieuem, per inferos.
Nonnulla prostabat viris adulteræ
Vulgaris. & Polierates genere Atheniensis,
Astutia in sermonibus lingua & mala
Hæc scripsit; at quæ scripsit, ipse nescio.*

Maximè tamen admirabilis Chryssippus libro quinto de Honesto & Voluptate inquit Philænidis libros, Arcestratiq; Gastronomiam nõ didicisse, quamuis utilius quiddam ad viuendum conferant.

De præceptis fruendi.

CAP. IIIII.

VOS Arcestratum sapius in memoriam reuocantes, totum conuiuium intemperantia repleuistis. Quid enim eorum bonus hic versificator reliquit, quæ nos perdere possunt? solus enim Sardanapali Anacindaraxis filij vitam imitatus videtur, quem scribit Aristoteles valde mysticum esse ex patris appellatione, in cuius sepulchro hæc inscripta fuisse inquit Chryssippus:

*Cum te mortalem noris, præsentibus exple
Delicis animus: post mortem nulla voluptas.
Nanque ego sum pulvis, qui nuper tanta tenebam,*

Hæc

A *Hæc habeo quæ edi, quæq; exaturata libido
Haustrat: illa manent multa, & præclara relicta.
Hoc sapiens vita mortalibus est documentum;
Quod mihi sit cordi, nummi cumulentur & aurum
Immensum reliquis, cupiunt qui multa tenere.*

Ac in Phæacibus ait poëta;

*Sunt nobis cithara, & chorus, & conuiuia grata.
Alterna vestes, lecti, tepidumque lauacrum.*

Et alius quidam Sardanapalo perfimilis suppositus ab intemperantibus ait:

*Monere mortales volo cunctos simul,
Vt suaviter viuant diebus singulis.
Nil mortuus sit, vmbra ni terram super.
Cum vita sit breuis, fruare conuenit.*

Amphis Comicus in Ialemo:

*Mortalium quicumque incundum nihil
Vite petit dedisse, linquens cetera;
Insanus est videtur vt prudentibus
Iudiciibus, misellus & diuinitus.*

B Et in inscripto muliebri Imperio similia inquit; Bibe, lude, mortalis est vita, breuè que tempus super terram, mors perpetua est, si mortem quispiam semel obierit. Quidam etiam Bacchidas, qui eandem vitam duxerat, quam Sardanapalus mortuus ita inscriptum habet in sepulchro,

*Bibisse, vefci, cunctaque hunc anima dare.
Pro bacchida namque ipse constitit lapis.*

Alexis in Afotodidascalo, vt Sotion ait Alexandrinus in Dicteriis Timonis, ego enim non incidi in actum, quamuis plures octingentis actibus mediæ comædiæ legerim, atque horum notationes fecerim, non tamen Afotodidascalum reperi; sed neque inscriptione dignum putantem cognoui. Neque enim Callimachus, nec Aristophanes ipsum inscripserunt, sed neque illi quidem, qui publicas percriptiones fecerunt in Pergamo. At Sotion in eo actu Xanthiam familiarem quendam induci inquit, qui simul seruos ad voluptatem adhortetur, dicatque:

*Sursum deorsum verba cur hæc effutit?
Odeon, Academiam, Lyceum que, & Pylas:
Nugas Sophistarum, nihil quorum bonum est.*

Bibamus

Bibamus, ebibamus ut ficos solent.
Nutrire animam donec licet, fruamur, &
Turbavit ipso ventre te nil dulcius.
Sic solus hic mater, pater sit solus hic,
Legatio, virtus, ducem esse militum
Inanis est superbia, ac ut somnia.
Circumsonant te fata; certo tempore
Mox frigidum facient, erunt solum tua
Potaveris quaecunque, vel comeders.
Cimisque caetera, ut Pericles, codri, Cimon.

Melius sese habuisset ait Chrysiptus, quae Sardanapalo
asscripta fuerunt, sic se habuissent:

Cum te mortalem cognoveris excolle mentem,
Letatus rationescibi nil copia prodest.
Sapientius ipse malus sum letus pluribus esis.
Sunt mihi quae didici sunt quae meditabar, & una
Quae bene sum passus. Sunt caetera cuncta relicta.

Optimè idcirco dictum est à Timone sola libido malis est
cunctis fons, & origo. Clearchus in Prouerbiis Terpionem
scribit Arcestrati fuisse præceptorem, qui cum primus
Gastrologiam scripsisset, admonuit suos discipulos à qui-
bus esset abstinendum. Ex tempore etiam dixisse aiunt
Terpionem vel edere, vel non edere de testudine. Alij sic
dicunt:

Testudinis carnem vel edere praestat, aut
Non edere.

De Dorione guloso.

C A P. V.

aguarum -
necis chor
darum
pulsator.

Vnde nobis accessit viri sapientissimi, quod Dorion rei
coquinariae studiosus Historicus quidam fuerit quem
ego Crumatopæum, pisciumque gulonem nominatum
fuisse noui: at nullo pacto Historicum. De Crumatopæo
meminit ita Machon Comicus;

Cum crumatopæus Dorion isset Mylen,
Mercede nec domum inueniret ullam ibi,
Consedit in templo quod esse centigit
Tunc ante portas ciuitatis conditum.
Vbi immolaret cum iaceret victimas,
Per Palladem discimus esse, disc per Deos

Hoc

Hoc quisque templum; dixit is. Neptuniorum
O hospes; atque Dorion, ergo queat
Hic hostium quis inuenire ubi Deos
Duos simul ferunt habitare?

ΕΥΡΩΠΟΙ
ΔΙΑΓΡ.

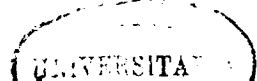
Lyncæus Samius Theophrasti discipulus, ac Duridis frater,
qui Historias scripsit, patriæque suæ fuit tyrannus, ita scri-
bit in suis apophthegmatibus; cū Dorioni tibicini bonum
esse piscem raiam quidam dixisset, tanquā si coctam vestem
quispiam comederet, respondit. Cum laudaret alius thyn-
norum ventres, & maximè inquit: sed opus est, sicut ipse
soleo, ipsos comedere: qui cum dixisset, quomodo? sua-
uiter ait. carabos tria habere dicebat commorationem,
epulum, ac speculationem. cum conaret in Cypro apud
Nicocreonem poculum quoddam laudauit, cui ait Nico-
creon, artifex tibi alterum facies si volueris, tibi inquit,
at hoc mihi concede: non stultè hoc dixisti o tibicen.

Quamuis antiquus sermo quod:

Non tibicibus tribuerunt numina mentem,
Cum flatu quorum mens quoque pulsa fugit.

Hæc ita scripta sunt ab Hegelandro de ipso in commenta-
riis, Dorion gulo, cum puer pisces non emisset, eum fla-
gris cæcidit, iusisque optimorum piscium nomina dice-
re, cum puer autem cernuam, glauciscum, congrumque,
& similes alios commemorasset, piscium iusque te inquit,
non Deorum nomina dicere. Hic idem Dorion ubi tem-
pestatem in Timothei Nauita deridet, maiorem se in ca-
cabo bulliente vidisse dixit. Aristodemus libro secundo
Ridiculorum memorabiliū ita scribit; Cum Dorion Cru-
matopæus esset claudus, calcæumque claudi pedis in Sym-
posio perdidisset, nihil inquit petis in eum qui abscondit
imprecabor, quàm ut eius pedi conueniat. Est autem ma-
nifestum ex his, quæ Mæsimachus Comicus scripsit in
actu Philippo, quod Dorion celeberrimus esset gulo; non
bene: nam per noctem apud nos intus est Dorion, qui ollas
inflat. Noui & ea, quæ Lasus Hermioneus lusit de piscibus,
quæ Chameleon etiam Heracleotes scripsit in ipso de La-
so commetario sic inquires; Lasus ferunt crudum piscem
coctum esse dixisse; quod cum multi admirarentur, sic de-
monstrare conabatur; quod audire licet, id est audiri ido-
neum; quod scire licet, sciri; & eodem pacto quod videre
licet,

δοτὸρ κο-
ἐτιμὸν σὶ -
licet,

gnificat, licet, illud est visibile: quare cum piscem cerneret liceat, C
 & vide- vt sit visibilis necesse est. Piscem aliquando piscatoribus qui-
 ri aptum. busdam per iocum surripuit, ac cuidam dedit assistenti: ad-
 iurare autem coactus neq; se habere piscem iurauit, neque
 se scire quod alius surripuerit, quia ipse ceperat, alter ha-
 bebat. Illum rursus ita iurare docuit, quod nempe ipse ce-
 pit, neque alium habentem nouerat: caprus est quidem à
 Lafo, ipse verò habebat. Hoc eodem pacto ludit Epichar-
 mus etiam, velut in sermone & sermonem esse.

*Me Iuppiter vocauit, eranum quod Pelopi
 Conuiuium praebeat: malum hoc obsonium
 Grus est amice, non gruem dico, ast eranum.*

*grus
 conuiuii.*

De obsonatoribus, pisciumque gulonibus.

CAPVT VI.

A Lexis Phayllum quendam carpit his verbis in Deme-
 trio, quia piscibus delectaretur;

*Turbabat equor si Boreas primum, aut Notus,
 Nulli licebat pisce vesci splendido.
 Accessit at nunc statibus Phayllus his,
 Qui cuncta subuertit procella tertia.
 Inuasit vt forum hic proteruus spiritus,
 Obsonium fert omne mox emptum domum.
 Sit pugna nobis circa olus necesse tunc.*

Antiphanes in Piscante nonnullos piscibus delectatos con-
 numerat:

*O sepiadis Hercules rex, omnia
 Immunda facta, rursus haud iacis in mare,
 Lauasque ne te dona dicant, sed neque
 Cepisse sepias, locusta am hanc praebeas,
 Melansque; crassa per Iouem, sed Iuppiter
 Quis ex amicis his edat te Callimedon?
 Qui symbolum non ponat haud vir quispiam.
 Ad dexteram vos huc statui Callisthenis
 Triglas cibum, vescetur u substantia
 Vno die, congrus Sinopa spina cui
 Iam crassior mihi est, quis hunc primus ferat?
 Non Smigolas, non est vorax horum, sed hanc*

Fidiculum

A *Fidiculum si spectet, haud rursus manum
 Valebit abstinere, nam verus nimis
 Heret Citharedus omnibus oblitus sui.
 Magnum optimumque golium me mittere
 Ad Pythionicon est opus, qui nunc quoque
 Saliat, sed ingens vt sit, haud gustabit haec.
 Nam salsamenta cepit esse, turturum,
 Apudque paruas has seorsum Theano
 Si sit repertus equiuales.*

Iucundissimè autem in his Smigolan Antiphanes obiur-
 gavit, quod Citharcedum ac Citharistarum vigetium esset
 studiosus. Aeschines autem rhetor in oratione contra Ti-
 marchum hæc de illo scribit; Smigolas viri Athenienses
 Naucrati est obsequissimus: vir quidem in aliis rebus pro-
 bus, nec vllus est profectò qui eum carpere possit, sed rei
 huiusmodi est maximè studiosus, semperque aliquos citha-
 ræodos vel citharistas apud se habere consuevit. Hæc non
 odij in eum concitandi causa refero, sed vt intelligatis cui-
 us is sit ingenij. Timocles ait in Sappho;

*Non Smigolam tibi vides accedere,
 Florentibus sed irritatus iuuenibus.*

B Alexis in certamine vel equo;

*O mater haud mihi mineris Smigolam,
 Te quæsonam citharædus ipse sum quidem.*

Pythionicam salsamento oblectatam dicit, quoniam Che-
 rephili salsamentorum venditoris filios amatores habe-
 bat, velut Nicocles ait in Acariis; cum quidpiam edens
 Anytus crassus ad Pythionicam accedit. vocat enim ipsum
 vt aiunt, cum læta duos magnos Chærephili scombro hos-
 spitatur. Et rursus, Pythionica te capiet libenter, ac tua, quæ
 nunc habes, forte comedet, dona à nobis capiens: insati-
 bilis est enim. Iubeto item Sargania tibi ab ipsa dari salsam-
 enta, quibus abundat plurimum, & his ex exilibus ac
 lati rostri quibusdam. Ante illos Gobios quidam nomine
 huius erat amator. De Callimedone locusta; quod pi-
 scium esset studiosus, oculis que inuerteret, testatur Timo-
 cles in Curioso; Callimedon repente.

*Locusta venit, intuens me postea
 Est visus alloqui alterum quenquam virum.
 Intelligens quorum nihil profectò ego*

*Iis annuebam inaniter quæ dixerat.
Sic huic oculi vident scorum, apparet vt.*

Alexis in Cratia seu Pharmacopola;

*Nam Callimedonti curo iam quarto die
Hoc pupulas, sunt pupula eius filiae?
Non: ast oculorum dico, quas firmaret haud
Doctus Melampus, qui furentes Pretidas
Sanauit vnus.*

*logat
vtriusque
significat*

Sic etiam eum cauillatur in concurrentibus inscripto. At ob gulam ita carpit in Phædone & Phædria:

*Curam fori tu fortiere si dei
Volent, vt ipsum Callimedonta, si me amas
Obsonijs pasces ruentem cum impetu
Totum diem: forum regentis haud refers
Sed hoc opus magis tyranni, fortis est
Pugnator vtilisque ciuitati vir.*

Hi iidem iambi in inscripta in puteum leguntur, ac in frigida:

Alium hospitem

*Anguilla, vobis, sim si amo quenquam, magis
Me Callimedonque emat locusta protinus.*

At in Cratia; & Callimedon locusta cum Orpheo. Antiphanes in Gorgytho; minus ab institutis desisterem, quam Callimedon emeret glauci caput. Eubulus in seruatis; alij cum Diis misti sunt cum locusta Callimedonte, qui solus hominum ex feruentibus ollis absorbere potest frustra salamenti multa, donec nihil intus sit. Theophilus verba illius frigida deridens ita scribit in Medico; Puer autem promptè patris adolescentem ipsum anguillam posuit, patri loligo aderat bona; pater qui te habes ad locustam? frigida est, apage; theores non gusto. Philemone accedenti dicente;

*Argyrius sibi locustam traditam
Vt vidit, est gauisus; ac pappam optime
Amice fert, quid fecit? edit num patrem?*

Herodicus autem Cratetius in mistis commentariis Argyrum Callimedontis filium fuisse declarat, fuerunt hi gulones. Antagoras poeta piscem vngi à puero non sinebat, sed lauari tantum, vt ait Hegesander. Hic cum congros in castris succinctus in olla coqueret, astitit rex Antigonus, qui

A qui ait, putasne Antagora Homerum cum facta scriberet Agamemnonis congros coxisse: cui non infulsille respon- dit: & tu inquit arbitraris Agamemnonem cum res illas gereret, sollicitum fuisse num quis in castris congros coqueret? cum autem aliquando coqueret Antagoras dixit ei nolle ire in balneum, ne pueri ius forte absorberent, cui cum Philoclydes mater custodiret dixisset; ego inquit matri auis ius credam? Androcydes Cyzicenus pictor, cum piscium esset studiosus, vt testatur Polemon, in tantum peruenit voluptatis, vt eos etiam pisces, qui sunt circa Scyllam, studiosè pinxerit. De Philoxeno Cytherio dithyramborum poeta hæc scripta sunt à Machone Comico;

*Egregiè Philoxenum
Nam dithyramborum poetam omnes ferunt
Fuisse gulonem: duorum polyppum
Qui emit cubitorum olim Syracusis, ferè
Totum comedit, quem prius parauerat,
Præter caput digestionis captus hinc
Labore languebat graui, quidam medicus
Ingressus, hunc vt nouit esse tam malo
Pressum graui, dispone si quid est ait,
Non dispositum: perbis hora septima.
Tunc ille satur cuncta sinem habent mea,
Sunt dispositaque cuncta dudum, nam Deis
Relinquo primum dithyrambos iam viros
Factos, coronatosque collactaneis
Appono Misus quos meis tutoribus
Baccho Venerèque significat testamentum ea.
Sed iam Timothei me Charon vocare non
Sinit, Niobèque clamitans fretum cape.
Obscura parca me vocat, necesse sit
Audire eam. Sed cuncta habens quæ sunt mihi
Vt infra eam currens, mihi iam polyppi
Quicquid relictum est ferte.*

B Et in alia parte inquit;

*Philoxenus Cytherius quondam, vt ferunt,
Tria est precatus; guttur oblongum, bibens
Dintius frui valeret vt mero.
Ferantque cuncti quò voluptatem cibi.*

Diogenes etiam Canis cum polypum crudum comedisset C
ob ventris dolorem mortuus est. De Philoxeno sic Sopater
parodus scribit;

In fertilitatibus medijs duobus hic

Latatus est Aetna scopum medium intuens.

Erat gulo etiam Hyperides rhetor, ut ait Timocles Comi-
cus in Delo, ubi eos narrat, qui apud Harpalum muneri-
bus corrumpabantur, sic igitur scribit:

Demosthenes talenta quinquaginta habet:

Ni impertiatur alteri beatus is.

Et Metrocles accepit aurum plurimum,

Insanus est qui dat, sapiens quisquis capit.

Callisthenes Damonique ceperunt simul.

Hi pauperes erant, veniam cedo libens.

Gravis Hyperides in rationibus ut tenet

Hic venditores piscium nostros, facit

Mox diuites, nam gulo, ita ut lavi Syri

Sint.

Idem poeta in Icaris;

Piscesum Hyperidem flumen ipse transeat,

Vocalibus iam sepis docti soni.

Ebulliens blandi sonis spissitudinibus.

Emergens habet.

Dantur viri rigat arua mercenarius.

Philetarus praeter id quod esset gulo, taxillis etiam lude-
re solitum scribit Hyperidem in Aesculapio; velut Axio-
nicus Calliam rhetorem in Phileuripide; alium magni-
tudini confidentem piscem quandam Glaucus quidam in
Ponto ferens in haec loca venit, mustelus cibus gulonum,
gulonumque virorum voluptas. Quadam super hume-
rum ferro, quorum huic apparatusum dicam. Nunquid trim-
mate viridi irrigasti, vel agrestis falsuginis irrigationi-
bus? corpus cum pinguefecero igni cuncta vrenti tradam.
Dixit quis quod cum calida falsugine hoc ederet elixum
vir tibiarum amator Moschio. Proprium autem clamat
opprobrium ò Calæda, tu quidem inter ficus falsamen-
taque late versaris, at praesens obsonium suavisissimum ex
falsugine non gustas: ficusque ita ut scyphantem das vi-
tio, ac falsamenta aliquando, tanquam turpe aliquid fiat.
Hermippus libro tertio de Discipulis Isocratis Hyperid-
dem

A dem scribit summo mane inter pisces ambulare solitu-
tum. Timæus Tauromenites Aristotelem etiam philo-
sophum gulonem fuisse scribit. & Matron Sophista fuit
gulo, quod Antiphanes in Citharædo significauit, cuius
principium est;

Mendacium non est oculum quod eruit

Quidam, velut pisci Matroniens prope.

Anaxilas in Solitario; mugilis edit caput sapiens Matron.
Nisi forte ij, qui harum rerum sunt periti vile aliquid
inesse in mugilis capite sciunt, quod licet vobis ex Arche-
strati Gastronomia ostendere. Antiphanes in Diuitibus gu-
lones his verbis connumerat.

Habens sigillum Euthynus, ac Sandalium,

Inguenta clens ratiocinatur nescio

Quam rem viri senes: amicus maximè

Phenicides & Tauræas, huiusmodi

Certe gulones ut vorare mox queant

Frustra in foro; remque intuentes occidunt.

Penuriam grauiter feruntque obsonij.

Tum circulos cogunt, feruntque talia.

Quam vita non ferenda sic, & quam graue est

Obsonij nihil venire prorsus huc,

Cum vendicent quidam mare ex rebis sibi:

Pecuniam absumuntque multam: nec parum.

Quid insulis praesse confert vtile?

Hoc sciendum est legibus ferant ut huc

Pisces, Matron sed nunc rapuit is qui capiunt

Illos, simulque Drogiton per Ionem

Omnes sibi conferre pisces suasisit, haud

Sane facit rem que pipulo mox grata sit,

Huiusmodi cum res edat, ille nuptiae

Potationes & iuueniles erant.

Euphanes in Musis;

Phenicides ut vidit in catu iuuenum,

Ebullientem filiorum Nerei

Ollam repletam, continuit, vix hinc manas

Ira irritatas, inquiens, quis vir grauis

Ut possit ex communibus vesci? quis &

Ita est grauis mox ut queat ferre è medio?

Ubi Ceræus, aut Phromachus, Calique vis?

Ad nos veniant, fortasse nil mox auferent.

Eiusdem erat ingenij Melanthius etiam tragicus poeta, qui elegias scripsit; eum enim carpunt ob obsoniorum voracitatem. Aristophanes in Pace, Pherecrates in Petale, Archippus in actu Piscibus, velut obsonij voracem ligans piscibus tradit vicissim vorandum. Veruntamen Aristippus etiam Socraticus erat obsonij helluo, qui reprehensus fuit aliquando à Platone ob voracitatem obsonij, sicut testatur Sotion & Hegesander Delphus in hunc modum; Aristippus cum increparetur à Platone quia multos pisces emisisset, duobus obolis se emisisset respondit; dicente autem Platone quòd & ipse tanti emisisset, vides igitur inquit ò Plato quòd ego sum gulo tu auarus. Antiphanes in tibicinis aut geminis Phœnicidem quendam ob gulam carpens ita scribit; Menelaus annos decem contra Troianos ob mulierem aspectu pulchram pugnavit, at Phœnicidas cum Tauræa ob anguillam. Demosthenes rhetor Philocratem ob lafciviam carpit & gulam, postquam ex auro proditionis meretrices piscèsq; coemit. Diocles obsonij vorax sicut testatur Hegesander; cum interrogatus fuisset à quodam vter melior est piscis conger an lupus; hic lixatus inquit, ille autem assatus. Erat obsonij vorax & Leonteus Argivus tragicus discipulus Athenionis, Iubaque regis Maurusiorum familiaris, velut Amaranthus testatur in libris de Scena, qui Iubam hoc Epigramma in eum scripsisse narrat, quoniam Hyppisylem falsò accusasset:

Vana Leonæi tragici despecta tibi vox

Sim, cerne Hyppisyles est animum ipse malum.

Dulcis amicus eram Bacchi, me nullaque traxit

Fama virum, auratis auribus aut tenuit.

Nunc in scitilibus iaceo, & sartagine sicca,

Quæ fama ventri gratificata tenent.

Phoruscum refert Hegesander piscium voracem cum quantum vellet piscis non posset excipere, sed plus sequeretur dixisse, repugnantia radicibus pereant, totumque piscem absumpsisse. Ac Bion cum quidam superiorem piscis partem cepisset conuertens & ipse largèque comedens, vt & ex altera parte perficiatur inquit. Theocritus Chius, cum Diocli obsonij voraci mulier esset mortua, isque parentalia ei faciens simul lugeret ac obsoniis vesceretur, noli flere

A flere inquit ò male, nihil plus enim obsonia comedens facies. Hic idem cum agrum in obsonia ligurisset, ac calidum piscem deuorasset, solum sibi dixit esse còbustum, reliquum est ait Theocritus vt mare ebibas, tunc enim tria maxima absumpsis, terram, mare, cælum; Clearchus inuitis, piscium voracem quendam ita scribit, Technon tibicen antiquus cum Charmus tibicen esset mortuus, qui erat piscium vorax, res calidas ad eius sepulchrum parentavit. Erat & Alexis poeta obsonij vorax, velut refert Lynceus Samius, in quem cum caullarentur quidam semini legi ob voracitatem obsonij, percunctarenturque quid suauissime comederet, frugilegas inquit tostas. De Nothippo tragico Hermippus inquit in Sortibus, si esse horum hominum præsentium genus ita in bellum promptum, vt raia magna assata dux esset, suillaque latus, alios quidem domi res custodire oportebat, solumque Nothippum vel cupientem in bellum emittere: solus enim totam Peloponnesum deglureret. Quòd verò hic sit poeta manifestè Teleclides posuit in Hesiodis. Myniscus tragicus Histrio carpitur à Platone in Syrrhace tanquam obsonij vorax: hæc adest tibi cernua anagyrasia, hæc vt amicus Myniscus ederet Chalcidenfis; bene inquis. Lamponem præterea vatem ob res huiusmodi carpunt, Callias in vincis, Lysippus in Bacchis, Cratinus in Fugitiuis sic de ipso inquit; Lamponem neque hominum suffragia à splendidis amicorum cœnis coercere possent: infert, nunc rursus eructat, edit omnia præsentia, atque cum trigla pugnet. Hedylus in Epigrammatibus obsonij voraces connumerans meminit de Phædone quodam in his; Phædon fucos marinos laudat, intestinâque cætor: est enim opsophagus. Et in his de Agide; elixus Callichthys, impelle seram, ne accedat Proteus agis, qui aqua fiet ollarum, & ignis, & quicquid voluerit: sed excluderet, veniet enim sic transmutatus forte vt Iuppiter aurò fluens in ollam Acrisij. Carpit & mulierem quandam Clío nomine ob res huiusmodi: Obsonium edit Clío, concidentem volet te edere. Drachmæ est conger totus cum statutum sit aut zonam aut in aurem, vel aliud simile signum. Videre non solum non dicimus, nostra tu Medusa lapides sumus facti toti iandiu, non à gorge. Congri insuaves ollæ. Aristodemus in Memorabili-

*οπισμασε
λιγυ.
vana es-
fuentes.*

bus ridiculis; cum Euphranor inquit, alium piscium edacem mortuum esse audiuiſſet, *colidum* piscis frustum delutiuit, exclamauitque *ſarilega* est mors. Cum Cindoni Demyloq; opſophag; glaucus appoſitus fuiſſet, nihilque præterea aliud, *hic* quidem oculum occupauit, ac Demylus in illius oculum manu immittens, vim inferebat inquit, dimitte & ego dimittam. Cum in cœna boni obſonij olla fuiſſet appoſita, ac neſciret Demylus quo pacto ſolus fuiſſet comedere, in iſtam coſpuit. Zeno Citiuus porticus coſidoror, eum opſophage, cum quo vixerat plurimum tempus ſicut teſtatur Antigonus Caryſtius in Zenonis vita, magnus forte piscis fuiſſet appoſitus, nihil; aliud eſſet apparatus, totuſ cepit ex lance, ſoluſq; comedit: quem cum ille conſpexiſſet, quid tecum victuros inquit pati oportere exiſtimas, ſi neque vnum diem obſonium eſſe comeſum peti potuiſti? Iſtrus Chariſilum poetam ſcribit cum minas quatuor ſingulis diebus acciperet ab Antigono, has in obſonium abſumere conſueuiſſe, cum eſſet opſophagus. Neque pueri ſane piſcium voraces me prætereunt, de quibus Clearchus meminit in Arenis, Plameticum inquit Aegyptiorum regem pueros educaſſe, qui piſcibus veſcerentur, cum Nili fontes inuenire cuperet: alios rurfus ſine potu aſſueſcere exercuiſſe, qui Libiæ deſerta perquireret, quorum pauci admodum vixerunt. Noui & boues apud Molyum in Thracia, qui piſcibus veſcuntur ſibi in præſepia proiectis. Phenicides qui piſces appoſuit iis, qui ſymbola contulerunt, mare commune eſſe dicebat, piſces autem eorum, qui emiſſent. Dictum eſt autem opſophagus ſic d̄ ſocij, & obſonari: Ariſtophanes in Nebulis ſecundis opſonari, nec turdis veſci. Cephifoſorus filij opſophagus, nec conſiderans. Machon in epiſtola, opſophagus ſum, hoc artis eſt fundamentum nobis, vt patiarur quicquid opus eſt qui non appoſita ſollicitus euertit, ibi enim non eſt malus. Poſtea vbi pura ſunt ſenſuum ſedes non errares: lixa, nec denſe. Salem non habet, aſſer, vbi alio indiget alio quo, rurfus guſta, ſymmetriam vt capiat. Velut Iyram intendere conuenit, ſic ſuauiſ es. Poſtea vbi omnia conſona videntur diapason inducas Nicolaidas Myconia. Accedit hiſ opſophagis viri Socij quod noui Apollinem opſophagum apud Eleos coli, de quo mentionem fecit Polemon

mon

A mon in ea epiſtola quam miſit ad Attalum. Neq; id etiam ſcriptum ignoro, quod in Sacide poſitum eſt, in Alpheæ Dianæ ſacello. eſt autem Cleantis Corinthij, in quo fingitur Neptunus, qui Ioui parturienti thunnum afferat, velut Demetrius narrat libro octauo Troici apparatus, atque tot quidē dicta ſunt à Democrito. Et ipſe vobis emens obſonia, obſonia non eſurus acceſſi ob optimum Vlpianum, qui ob leges Syrorum patrias & nos piſcibus priuauit, alia inferens ex Eretria, Antipater Tarſenſis Stoicus libro Superſtitionis quarto famam eſſe dicit apud nonnullos, quod Gatis Syrorum regina ita fuit obſoniorum ſtudioſa, vt per præconem fieri ediſtum iuſſerit, ne quis piſce ſine Gatide veſceretur: atque idcirco ob inſcitiam Atergati dem à nonnullis fuiſſe vocatam, atque piſcibus abſtinuiſſe. Mnaſcas ita de illa narrat libro ſecundo de Atia; grauiſ mihi profecto regina fuiſſe apparet Atergatis, aſperęque populi imperaſſe, quippe quæ piſcibus veſci illis interdixit, ſed iuſſerit ad ſe afferre, quod ei placeret id epulum. Idcirco legitimum nunc quoque eſt cum deam precantur, aut reos piſces vel argenteos deponere, ſacerdotęſque per totum diem veros piſces in menſa obſonia parantes deponere, aſſatos ac elixos; quos ipſi poſtea deæ ſacerdotes comedunt. Tum paulum progreſſus inquit; cum Atergatis, vt autor eſt Xanthus, Lydus, à Mopſo Lydo capta fuiſſet cum piſce filio in Aſcalonis ſtagno immerſa fuit per iniuriam, & à piſcibus deuorata. Vos etiam fortaſſe viri amici libenter præteriſtiſ, velut ſacrum quempiam piſcem, eum qui eſt apud Ehippium Comicum, quem Geryone paratum fuiſſe dicit in actu eiſdem nominis:

*Huic cum habitatores regionis piſcem aliquem capiunt
Non diurnum, circumflua ſalina Crete maior
Magnitudine, olla eſt illi, que piſit hos capere centum.
Et vicini huic eſſe Indi piſunt, Mygdemj,
Cranai, Paphij, hi Syluam cadere
Quando rex coquit magnam piſcem;*

Ac lingua congregantes quantus mons eſt ciuitati, eaque ſuccendere:

*Stagnum inducere aqua plenum in ſalſuginem, ſalemque ipſi
Iuga adducere menſes octo continet centum.
Circum nauigare in ſabulombus ſuperius quinque celetes*

E 4

*ἀρτεμίστη
ἄσπερ, ἴνα
Γατίδα.*

Quinque scalmos imperare nec parere.

Lyciorum Prytanenſes, frigidum hoc ne affles.

Macedo princeps extingue celtas, ne alluas.

Nec me præterit sanè quod hæc eadem dixit Ehippus etiam in actu Scutato, in quo & hæc illis subituntur: Talia deliſpiens cœnat, ac eum cum adolescentulis viuement admirantur, cum neque ſuffragiorum numerum cognoſcat. Grauis, grauius amiculum trahens. Inquit Ehippus, hæc ita dicens, intenderit, tempus eſt vt tu perquiras, noſq; doceas bone Vlpiane, ac ſi quid ex dictis tibi vel minus aptè prolatum, aut inuentu difficile appareat, repete, ac manifeſtè diſce, oſij plus quàm cupio adest mihi, iuxta Prometheum Aefchyli, Tunc exclamauit Cynulcus; quàm hic, nò ex magnis quidem piſcibus, ſed quaſtionibus nunc in mentem caperet; qui ſpinas ſemper ex hepſitis eligit, & ex ariſtulis, ac ſi quis his eſt dæterior piſciculus, magna fruſta ſemper reiiciens: nam velut in lautis conuiuiis Eubulus ait in Ixione, amyliſ præſentibus anethū, & apium, & nugas, ac naſturtium paratum vbique comedunt, ſic mihi lebetibus gaudens Vlpianus, ſecundū Cercidam meum Megalopolitanum, nulla re veſci videtur, quæ viro conueniat, ac comedentes obſeruari marribium, vel ſpinam, vel olus aliquod, vel quidpiã Cartilagineum ex appoſitis. Nec ea animaduertit, quæ bonus ſplendiduſque Aefchyli dixit, qui ſuas tragœdias magnarum cœnarum Homeriuſt fruſta eſſe dicebat. Philoſophus erat omnino Aefchyli, qui iniuſtè aliquando deuictus, ſicut Theophrastus, & Chæmæleon in libro de Voluptate dixit, tempori dixit ſe tragœdias deponere, quippe qui intelligebat meritum honorem ſe aliquando fore relaturum.

De dictis urbanis Stratonici, ac illius apophthegmatis.

CAP. VII.

Vnde autem accidit & ea ſciuiſſe, quæ Stratonicus Cithariſta dixit in Propim Rhodium Citharedum, ita enim Clearchus in libris Prouerbiorū, quòd cum Stratonicus Propim vidiffet qui corpore erat prægrandi, artis verò minus peritus, inferiorque corpore, interrogantibus ipſum qualis is eſſet, nullus, malus, magnus, piſcis respon-

C

A dit. Illud per ænigma, primū ſcilicet quòd nullus eſt, poſtea quòd malus, hinc quòd magnus quidem, ac piſcis ob ſaciturnitatē. Theophrastus in libro Ridiculorum, dictū quidem fuiſſe prouerbiū inquit à Stratonico, ſed in Simylam hiſtrionem aſſerit, qui prouerbiū aperuerit, magnus nullus putridus piſcis. Ariſtoteles in Naxiorum repu. de Prouerbio ita ſcribit, ex iis diuitibus qui erant apud Naxios, alij in ciuitate, alij in pagos diſperſi incolebant: habitabat igitur in pago quoda m, cui nomen erat Leſtada, vir probus valdeq; diues Teleſtagoras, qui & à populo, & ab alijs omnibus, & ab iis qui in dies mittebantur magnopere honorabatur. Ac vbi exirent de ciuitate aliquid ve emeretur à tenaciter vendentibus, mos erat vendētibz dicere, quòd libentius dare Teleſtagora eligerent, quàm ſibi tantūdem dari. Cum iuuenes igitur quidam piſcem magnum emerent, eadēque piſcator dixiſſet, id ſapius audientes grauius tulerunt iuuenes, bibentēq; in eum laſciuierunt. quos cum perbenignè Teleſtagoras excepiſſet, & ipſum iniuria aſſecerunt, & duas illius nubiles filias. Hoc moleſtè ferentes Naxii arreptis armis in eos iuuenes impetum fecerunt, ac magna tunc orta eſt ſeditio cum Lygdamis Naxiis eſſet præfectus, qui huiusmodi occasione nactus ſe poſtea patriæ tyrannem declarauit. Neque extra opportunitatē sanè eſſe arbitror, ſi poſteaquam in Stratonici Cithariſta mentionem inciſi, aliquid etiam de illius reſponſorum promptitudine dixerō. Cum doceret igitur Cithariſta, in gymnaſio nouem Muſarum imagines, vnāmque habebat Apollinis, duòſque diſcipulos, interrogatus is à quibuſdam quot haberet diſcipulos, cum deis ait duodecim. Cum in Mylaſam peragraſſet multaque templa & paucos homines reperiſſet, in medio foro conſiſtens inquit, audite templa. Huius hæc memorabilia ſcribuntur à Machone, cum Stratonicus in Pellam aliquando peregrinaretur, ac ex pluribus antea audiuiſſet, quòd hæc ciuitas lienofa facere ſolet in balneis, multoſque vidiffet iuuenes ſe exercētes, ac perbellè præter ignem colorem corpūſque excoluiſſet, erraſſe eos, inquit, qui ſibi dixerunt. Cum verò exiret ruruſs lienēque maiorem ſe in ventre habere comperiſſet, ſedens inquit, videtur hic ingredientium veſtes ſimul captas ſeruare ſtatim, & lienēs

E 5

ne vlla iis qui sunt intus efficiatur angustia. Cum cantor C
 malus Stratonicum ad cenam vocasset, ac post potum artem ei ostendisset, magnūque vasseret & splendidum conuiuium, cantans Stratonicus, nec alium habens, qui cum differeret, poculum confregit, maiūsq; expetiuit, tum multos Cyathos capiens, Solique calicem ostentans, ac statim ebibens, dormiuit: hęc in Fortunę vituperium conuertens. Cum familiares quidam socij, vt accidit, ad cantorem accessissent, continuo Stratonicus factus est temulentus, audientibus quod multum bibens vinum factus est ebrius, confestim respondit, insidiator hic & detestandus cantor, velut boui cenam præbens in præsepio interemit. Cum Stratonicus in Abderam iuisset ad id certamen, quod ibi erat positum, videretque singulos ciues præconem priuatum habentes, ac singulos vbi velint nouilunium significantes, multoque plures præcones esse in eo loco, quam ciuium ratio postularet, summis vnguibus pedum tantum sensum in ciuitate incedebat, attentęque in terram deorsum despiciebat: interrogantibus autē suis hospitiibusque nam causa fuisset mali, quod ita repente eius pedes inuassent, hoc respondit, omnibus ex partibus sanus sum o hospes, D
 multoque celerius ad cenā accurro, quam adulatores: sum autem anxius, magnoperęque timeo ne præconis inuadēs pedem offendam. Cum malus tibicen in sacris tibia esset caturus, benedicere me oportet inquit Stratonicus, nam libātes Deos precamur. Erat Cleon Citharædus quidā, qui Bos vocabatur, qui grauius canebat, lyrāque nō vrebatur, hūc audiens Stratonicus dixit quod asinus lyræ dicebatur, nunc bos lyræ. Cum Stratonicus citharædus ad regem Berisadem in Pontum nauigasset, ibique diu cōmoratus fuisset, voluit Stratonicus iterū redire in Græciam, quod cum rex non videretur esse passurus, bene inquit cogitas o Berisade qui manere hic statueris. Stratonicus Citharædus in Corinthum aliquando peragravit, vbi venula quædam hunc intuebatur, neque vnquam desistebar; Donec Stratonicus o per Deos mater inquit, quæ nam est tua voluntas, aut cur me semper intueris? cogitabam inquit ante mēter decem menses tenuerit, ac ventrem tantum passa sit, cum ciuitas te habens vel vnum diem iam doleat. Biothea Nicotheōtis mulier cum puella Abra fluuium ingrediens

obstre

A obstrepebat, ac postea Sicyoniorum amygdalum ascēdens forte confregit, tunc ait Stratonicus non similis est strepitus sub noctem: Huius vocis gratia ingressum soluit qui fiebat in mare. Cum forte monstratus fuisset in Epheso, vt accidit, mali Citharædi discipulus amicis, quod ipse ipsum inquit Stratonicus, nō autem Ithalluscita. Clearchus libro secundo Amicitia cum Stratonicus inquit esset dormiturus puerum sibi potum asferre semper iubebat, non quod sitio aiebat, sed ne sitiam. Cum Byzatiij Citharædus proœmium bene cecinisset, at in reliquis aberraret, affurgens buccinam inflauit pronuntiauitque, quisquis Citharædum qui proœmiū cecinuit inuenerit, mille drachmas accipito. Interrogatus a quodam qui pessimi essent in Pamphylia, Phaselitas quidem inquit pessimos esse, at fides totius orbis peiores. Rursus interrogatus vt ait Hegesander num magis barbari essent Bœoti an Thessali? Eleos inquit. Cum tropheum in gymnasio aliquando erexisset, in male cithara vtentes inscripsit. Interrogatus a quodam quodnam ex nauigijs esset securissimum, longūmne an rotundum? quod nuper in mare tractum esset respondit. Cum in Rhodo ostentationem fecisset, nemoque applausisset ex theatro egressus est ita dicens, si quod licet sine sumptu non facitis, qui sperare ego possum congriarium a vobis postea consequi? gymnica certamina inquit Elei statuunt, At Athenienses scenica, si quis in his delinquat, loro verberent Lacedæmonij. morem qui est apud eos verberandi carpens, velut Charides attestatur libro primo de Ciuili certamine. Cum Ptolemæus rex paulo contentiosius de arte pulsandæ Citharæ secum contenderet, aliud est o rex inquit plectrum tractare, aliud scēprum, sicut Capito poeta testatur libro quarto commentariorum ad philosophum. Cum vocatus fuisset aliquando ad audiendum Citharædum, postquam audiuit dixit:

Illi concessit pater hoc, ast abnuuit illud.

Tum dicente quodam quid hoc? malum esse citharistam dedit, bene autem canere abnuuit. Cum trabs aliquando cecidisset ac vnum ex malis interemisset, viri inquit trabes sint Dei, quod si non sint, esse tamen puto. Scribit hæc etiam post prædicta de Stratonici memorabilibus. Stratonicus ad patrē Chryfogoni, qui omnia sibi familiaria esse dicebat

444 ATHENAEI DIPNOSOPH.

dicebat: ipse enim operarius erat, ex filiis hic docebit, ille tibia canet, opus est vno etiam dixit Stratonicus, & quo inquit ille: theatro domestico. Dicente quodam cur totam Græciam circumiret, ac non commoratur in vna ciuitate, omnes Græcos à Musis vt perfecti sint consecutos esse dicebat, à quibus stipendium exigeret incitiæ. Phaonem dicere solitus erat nō harmonice tibia canere, sed Cadmum. Simulante Phaone se esse lyræ pulsandæ peritum, ac dicente se Chorum habere Megare, nugaris inquit, ibi enim nō habes, sed te habet. Maxime se Saryri Sophistæ matrem admirari dicebat, quod quem nulla ciuitas decem dies ferre possit, ipsa decem menses tulisset. audiens eundem in Illo peregrinari, in Iliacis semper inquit, Illo mala. Minnaco secum de Musica disceptandi se mentem non adhibere inquit, quoniam supra talum diceret. Malum medicum dicebat migrare facere in infernum, qui ab eo curarentur. Cum cuidam ex familiaribus fuisset obuius calcæosque bene spongia abstersos vidisset, cōdoluit velut male agenti, quippe quod existimaret non ita fuisse abstersos accuratè, nisi ipse abstersisset. Cum forte venisset Miletum, quæ tunc à conuenis habitabatur, ac omnia sepulchra externorum vidisset, abeamus inquit o puer, hic enim soli aduenæ moriuntur, at ex ciuibus nemo. Cum Zethus citharista de Musica disereret, soli dixit huic non licere de Musica nugari, qui maxime à Musis alienum nomen sumpserit, cum se pro Amphione Zethi appellasset. Cum Macedonem quandam citharam pulsare doceret, nihilque prorsus is faceret, quod cōueniret: iratus in Macedoniam, dixit. Hicidem cum Herois imaginem apud frigidum malumque balneum erectam vidisset, optimè sumptuosèque ornatam, vt male lotus exiuit, non admiror inquit, si multæ tabellæ sunt depositæ: nam quicūque lauantur velut feruati deponere consueuerunt. In Aeno dicere solebat menses quidem octo esse frigus, & quatuor hyemem, Ponticòsque multos ex Ponto venire velut ex strage. Rhodios albos Cyrenæos vocabat, procorumque ciuitatem. Heracleam Androcorinthum, Byzantium Græciæ alam: Leucadios, putres Corinthios: Ambraciotæ Membraciotæ ab eo dicebantur. Vbi ex Heraclea exiuit portas circumspiciebat, interrogante quodam quid circumspicit

A cis? pudet inquit ne videar, velut ex lupanare exiuerim. Cum duos in catasta victos vidisset, quàm parum ciuile est ex oppidulo non posse explere. Ad Harmonicum quemdam, qui prius erat olitor, secum de Harmonia contendente, cantaret quilibet inquit quam artem didicisti. In Maronia cum quibusdam bibens se scire velle dicebat qua in parte vrbs esset, & si ipsum abscondissent, postea vt abduxerunt, ac interrogarunt, in caupona inquit, quoniam caupona Maronia esse videbatur. Telephani, vt inflare ceperat, adiacens supinus, velut erucentes, dixit. At in Caridia cum balneator pro purgatione terræ malam, aquamque salfam præbuisset, se obsidionem passum esse terra marique dixit. Cum aduersarios in Sicyone superasset trophæum Aesculapio posuit inscribens, Stratonicus ex male citharam pulsantibus. Cantante quodam cantum correxit: dicente quod est Carcyni, multo magis inquit, quàm viri. In Maronia non esse ver dicebat, at teporem. Cum in Phaselide de exiguo nummo cum eius seruo balneator contenderet, erat enim consuetudo vt plus soluerent externi, o scelestè inquit puer, quando ob exiguum æs me Phaselitem fecisti. Ad eum qui hortabatur vt aliquid caperet, ipsum maiorem mendicum esse dixit. Cum in parua ciuitate doceret, ipsa non vrbs inquit, sed vis. In Pella ad puteum accedens interrogauit an aqua esset potui apta, cum dixisset haurientes nos eam bibimus, non est igitur inquit potui apta; Erant enim subuirides ij homines. Cum Timothei vxoris dolorem partus audiuisset, si operarium inquit ac non deum peperisset, quales voces emisisset? cum gloriaretur Polydus quod Philotas, eius discipulus Timothei vicisset, mirari se inquit si ignoras quod ipse suffragia faciat, Timotheiisque leges. Ad Arium cantorem, quandam ob rem ipsum perturbantem, cantor ad coruus inquit. At in Sicyone ad excoriatorem factum, cum quadam in re male dictis ipsum incesseret, infelix Nacodemon inquit. Cum Rhodios Stratonicus ipse deliciis indulgentes ac calida potantes vidisset, ipsos ait esse albos Cyrenæos, Rhodumque ipsam procorum vrbum vocauit, eos quidem existimans colore ad lasciuam differre, at ex similitudine ad procliuitatem voluptatis ciuitatem esse procorum coniecta bat. Imitator horum vrbanè dictorum fuit Stratonicius etiam

ὁ πῶτος ἀλλὰ μὴ οὐκ.

ὡς ἀνὴρ - μὴ οὐκ ἔστιν ἡ ἀρετὴ ὡς αἱ εἰρηνοποιεῖται.

etiam Simonides poetæ filius, ut testatur Ephorus libro secundo Inuentorum, qui & Philoxenum Cytherium hæc eadem facere studuisse narrat. Phantias Peripateticus libro poetarum secundo Stratonicus ait, Atheniensis primus videtur multas chordas in tenuem citharam detulisse, primusque Harmoniarum discipulos habuit, formulæque constituit. Erat & in ridiculis non insuavis. Quem obliuientiam in ridiculis narrat à Nicocle Cypriorum rege sublatum de medio fuisse veneno hausto, cum in eius filios cauillatus esset.

De curiositate Aristotelis. CAP. VIII.

Admiratus sum sapius Aristotelis diligentiam optime Democrite, quem celeberrimum faciunt sapietes isti, & si tu, velut aliorum philosophorum ac rhetorum eius sermones honore prosequeris, an sua ipsius diligentia noverit, vel ab aliquo didicerit, qui ex profundis Prothei vel Nerei emerferit, qui pisces narret, quomodo dormiunt, aut quomodo viuunt. res enim scriptis huiusmodi, iuxta poetam Comicum, ut fatuus admirabilia videantur. inquit enim quod buccinæ, omniâ que crusta intacta coitu in vniuersum non vtuntur, quodque purpura & buccina diu viuunt, nam qui cognoscere potuit quod purpura viuat ad annum sextum? quod vipera plurimum tempus absumit dum rem agit Veneream? quod inquam maximo corpore sint palumbes, secundum magnitudinis locum vinago obtineat, minimumque ex iis sit turrur. Vnde id etiam didicit, quod equus mas annos triginta & quinque viuat, femina plures quadraginta? cum quâsdam etiam septuaginta vixisse dicat. Narrat etiam quod ex pediculorum coitu lendes nascuntur, quodque ex verme mutato nascitur eruca, ex qua bombyx, de quo postea necydalus vocatus. sed & apes sex annos viuere scribit, aliquas verò septem. Nec apem ait fucum quispiam coeuntem vidit, ex quo non licet cognoscere qui mas sit, aut quæ femina. Vnde etiam accidit quod homines deteriores sint apibus, hæc siquidem semper eandem vitæ æquitatem seruant accumulantes, nec vnquam mutantur, quod sine alterius admonitionibus faciunt, at homines inferiores sunt apibus, cogitationibusque

Anibusque pleni, velut ille melle: quomodo obseruauit? at in libro de Diuturnitate vitæ, musca inquit fex vel septem annos vixisse visa est, quæ enim harum rerum esse poterit demonstratio? aut ubi vidit ex cornu cerui hederam pululantem? noctuæ ait & cucumæ, quod interdiu nequeunt cernere, noctu venando sibi cibum acquirunt, verum non tota nocte id faciunt, sed vespertino & matutino species etiam oculorum non similes esse dixit, his enim casio, illis autem atros: ac illis rursus, fuluos. hominibus verò quod multiformis est oculus, ac circa oculorum differentiam cognitionem morum varietatis versari asserit. Caprinus hominum oculos optimorum morum esse indicium præterea affirmat, ac ad cernendi claritatem primatum obtinere. Ex aliis autem hunc oculos habere nimis prominentes, ille conditos, alium modicè sitos, hosque acutissimè cernere. At exertos morum indicium esse pessimorum. Modicus tamen situs ei, nota est morum optimorum. Et non nullos nimium conuiuere, quod signum est impudentiæ. alios quibus intenti sint esse inconstantes. Mediocriter coniuuantes optimis moribus esse præditos. Solum hominem inter animalia cor habere in sinistris corporis partibus, cum reliqua animalia habeant in medio. Maræque plures habere dentes quàm feminas, quod & in ouibus obseruatum esse dicit, & in suibus, & capris. Nullum ex piscibus generare testiculos habentem, vera neque pisces habere, neque volucres. Solum Delphinum non habere fel, aliqui etiam scribit fel non habent in Hepate, sed intestinis adiunctum, sicut rana, accipenser, dentex, muræna, gladius, hirundo, passer, at amia suo intestino pari processu obdutum fel habet. Accipiter & miluus hepati ac intestino adnexam. At capriceps hepati: ac ventri columba autem, & cothurnix, & hirundo, aliæ intestino adnexam, aliæ ventri. Molli cute intacta, & testa, & mollia, similiter & insecta plurimum tempus inquit in coitu absumunt. Ac Delphines & quidam alij pisces adiacentes coeunt, Delphinumque ait coniunctionem esse tardam, piscium autem celerem. Leo præterea ita solida habet ossa inquit, ut si percutiantur, velut ex silicibus ignis exiliat. Delphinus ossa quidem habet, at non etiam spinam, mollia verò & tartilaginem & spinam. Ex animalibus hæc esse terrestria, illa

illa aquatica, alia ex igne genita inquit esse & nonnulla quæ ephemera dicantur, quod vnum tantum diem viuunt. C
Alia rursus esse quæ in vtraque sedè viuunt, velut equum si uialem, crocodilum, lutram. Omnia animalia duos pedes habere præcipuos, ac cancrum quatuor. Quæcumque aut animalia sanguinem habent vel nullos habent pedes, vel duos, aut quatuor. Quæ plures habent pedes, sanguine carent omnino, omnia idcirco quæ mouentur, quatuor notis mouentur. Homo duobus pedibus, totidemque manibus, auis duobus pedibus, totidemque alis, anguilla ac conger duabus alis, ac totidem flexuris. Ex animalibus etiam nonnulla habent manus, velut homo, alia habere videntur, vt Pithecus, nullum siquidem ratione carentium animalium dat ac accipit, ad cuius rei vsum manus instrumenta tradita sunt. Ex animalibus rursus alia habent membra vt homo, asinus, bos, alia membris carent vt serpēs, ostra, pulmōnes. Multa animalia nō omnibus anni partibus cernuntur, velut latentia: Acea etiam quæ non latent, nō semper videntur sicut hirūdines, & ciconiæ. Cum multa etiam habeant de quibus nugatus est hic pharmacopola, taceo: nam maximè veridicum Epicurus hæc de eo dixisse scio, in Epistola de studiis, quòd cum patrimonio absumpto ad militiam irruisset, ibique male ageret, ad vendenda pharmacæ conuersus est. Postea cum Plato ambulandi locum aperuisset inquit, ipsum assumpsit, sermonibusque adesse voluit, quoniam esse non ignobilis ingenij videbatur, ac paulatim deinde ad contemplationem peruenit. solus quidem Epicurus hæc contra ipsum dicere ausus est, quæ neque Ebulides, nec Cephisodorus ausi sunt contra Stagiritam, quamuis commentaria contra virum ediderint. In eadem epistola Protagoram Sophistam ex Sportuligero ac lignigero primū Democriti scribam fuisse narrat Epicurus, quem cum ex quadam lignorum compositione admiratus esset Democritus, ex hac occasione primum apud se coepit, postea in quodam vico literas edocuit, ita vt Sophista demum euaserit, & ego igitur d viri contiuæ ex huiusmodi sermonibus ad indulgendum ventri euadere iam cupio. Cum dixisset quidam coquos etiam parare ob longam verborum seriem ne frigidæ epulas apponant: nullus frigidæ ederet ait Cynulcus secundum Alex

A Alexidis Comici Milconem, ego inquit nisi apponant calida. Bonum Platonem vbiq; dixisti bonum esse. An nescis quòd bonum omnino, & hic bonum, & illic non insuauiter etiam Sphærus, qui condiscipulus fuit Chrysippi apud Cleanthem, accersitūque in Alexandriam à Ptolemæo rege, in cereas aliquando aues, in cena appositas manus extendens à rege fuit detentus, velut falso approbasset. Hic autem scitè demonstrauit, dicens se non approbasse quòd essent aues, sed quod rationi sit consentaneum esse aues. Ac fidentem phantasiā differre à ratione, siquidem hanc verissimam esse conuenit, illa verò ratio aliter euenit. Et nobis igitur iuxta fidentem phantasiā cereæ aues circumferantur, vt aspectum decipere possimus ne omnia nugemur.

Quod nutrimentum præbent singuli pisces.

C A P. I X.

B Cvm iam cenaturi essemus, abstinere nos iussit Daphnus Mammacythi siue ex auris Metagenis iambum in medium proferens, quòd vbi cenamus tunc verba facimus omnes, & ego tenuem dico sermonem de piscibus dictum fuisse, cum plurima dixerint medici, Philotimus inquam in libris de Nutrimento Mnasticus Atheniensis, & Diphilus Siphonius: Hic enim in libro quæ fanis & ægrotantibus comedenda sint in scripto, pisces saxatiles facillè corrumpi inquit, bonum habere succum, purgare, leues esse, parūq; nutrire. At marini difficulter corrumpuntur, multum nutriunt, difficulter digeruntur. Inter saxatiles autem fucus & fuca cum pisciculi sint tenerrimi minimè sunt olidi, ac facile corrumpuntur. Perca autem cum his sit similis, parum differt pro ratione locorum, Gobij proportionem cum percis consequuntur, inter quos parui & candidi sunt teneri, non olidi, bonum habent succum, & facillè digeruntur. Virides autem, qui dicuntur Caulinæ, sunt sicci, & graciles. Hiatalæ mollem habent carnem, at perca sunt asperiores. Scarus carnem habet mollem, friabilis est dulcis, leuis, facillè digeritur & concoquitur, ventriculo confert. Horum recenter capti suspecti sunt, quoniam marinos lepores venantes his pro cibo vtuntur, ac idcirco eorum interiora

langis. choleram generant. Quæ caris dicta est, carnem habet mollem, ventri stomachoque confert, cuius succus densat & abstergit. Cernua bonum habet succum, & multum, at viscosa est, difficulter corrumpitur, multum nutrit, urinamque ciet: quæ partes illius capiti adherent, viscosæ sunt, & non facile concoquuntur: carnosa illius difficulter digeruntur, suntque grauiora: tenerior est pars extrema, at pifcis hic phlegma producit, ac difficulter digeritur. Syhræna magis nutriunt quàm congri. Lacustris anguilla minus est mollis quàm marina, magisque nutrit. Cum melanuro proportionem habet aurata. Scorpij marini ac fulu magis nutriunt quàm lutulenti magni qui prope littora versantur. Sparus acer est, cum olidus, carnem habet mollem, stomacho confert, urinam ciet, nec difficulter digeritur, quod efficit postea si in sartagine sit coctus. Trigla stomacho confert, ac Stryptica est, carnem habet asperam, quæque difficulter corrumpatur, ventremque sistat, quod maxime efficit si super carbonibus sit cocta. Quæ in sartagine grauis est, difficulterque digeritur, at quælibet sanguinem omnino excernit. Synodus & Charax eiusdem sunt generis, quâuis differat Charax. Phager nascitur etiam in fluuijs, ac melior est marinus. Caprifiscus, qui & mus vocatur, grauis est odoris, & asper, ac difficilior digeritur quàm fidecula. Cuiusmodi habet ori conferentem raphis vel acicula, quæ & ablenes dicitur, difficulter concoquitur, humida est, bonumque habet succum. Alofa, & chalcis, eritimique eiusdem generis facile distribuuntur. Mugil & marinus nascitur, & lacustris, & fluuiatilis, hic ait oxyrinchus vocatur. Coracinus ex Nilo peior niger candido, ac elixus affato, hic siquidem stomacho ventrique confert. Salpa aspera est, & ori non mollis, ac melior est in Alexandria, quæque per autumnum comeditur: humidum enim quiddam, & album, ac non olidum emittit. Porcus anguilla est similis, at ori est asper. Accipiter verò carnem habet asperiore, quàm cuculus, etsi similis est alijs in rebus. Coruus accipitre est asperior. Vranoscopus, & agnus dictus, & Callionymus, graues sunt, boca elixa facile digeritur & distribuitur, humidum emittit, ventrique confert: quæ super carbonibus cocta sit, tenerior est & dulcior. Bacchus multum bonumque habet succum & nutrit. Hircus non bonum habet succum, estque diffi

A difficilis digestionis & olidus. Passer & buglossus suaves sunt, & nutriunt, quibus similis est rhombus. Glaucefici, cephalii, mugiles, myxini, monedula, quod ad edendum pertinet, sunt persimiles. Cephalo tamen paulo deterior est mugil, mugile myxinus, at monedula locum extremum occupauit. Thunna & thunnus sunt graues, multumque nutriunt. At acarnan vocatus dulcis est & stypticus, nutritque, & facile excernitur. Apuæ graues sunt difficulterque digeruntur, inter quas alba Cibotis dicitur, hepfitisque paruus pisciculus, eiusdem est generis. Ex mollibus bos est carnosus, at melior est mustelus is, qui Asterias est dictus. vulpecula terrestri animali gustu est valde similis, quam obrem nomen etiam obtinuit. Raia ori est mollis, at raia asteria tenerior est, bonumque habet succum. Liobarus minus ventri confert, & est olidus. Torpedo cum difficulter digeratur, partes capiti vicinas teneras habet, quæque stomacho conferant, & facile digeruntur, cum alia secus se habeant: meliores sunt paruæ & eæ maximè quæ paruæ fuerint lixatæ. Cum squatina sit inter mollia, leuis est, facile digeritur, maior magis nutrit. Omnia mollia, vt in vniuersum dicam, ventosa sunt, carnosa, difficulter concoquuntur, frequentèrque sumpta oculos reddunt hebetiores. Sepia si lixetur tenera est, facile digeritur, ori ventrique confert, succus qui sit ex ea sanguinem extenuat, moueturque excretionem per hæmorrhoides. Loligo facilius digeritur, ori non mollis. At polypus rebus Venereis confert cum sit asper, difficulter digeratur, maior magis nutrit, ventrem plurimum humectat, si lixetur, stomachumque sistit. Declarat utilitatem polypi Alexis in Pamphila in hunc modum:

*Quid possides amore captus? quid magis
Iis quæ tuli nunc buccinas, & pectines,
Magnumque polypum bulbos pisces grandes.*

Pelamis multum nutrit, & est grauis, at urinam ciet, difficulterque digeritur. Si in salsamento sit condita, velut calibius, ventri confert, & extenuat, quæ maior est synodontis vocatur. Proportionem cum pelamide habet Chelidonias, quamuis paulò sit asperior. At hirundo, quæ polypus est similis, succum suum habet, qui bonum faciat colorem, & sanguinem moueat. Orcynus est lutulentus, ac maior

similis est Chelidoniae, quod ad asperitatem spectat, cuius venter & clauicula tenera est, & ori mollis. Qui pisces Costæ dicuntur, medij sunt, si fiant salsamentum. Xanthias aliquantulum est olidus, & orcyo tenerior, hæc ita à Dipholo scripta fuerunt, at Mnasicthe Athenicensis in libro Edilium genus inquit maiorum piscium à quibusdam scissile vocatur, ab aliis marinum: Velut aurata, glaucus, phager: sunt autem difficilis concoctionis, at concocti multiplex præbent alimentum. Squammatum generi velut thunnarum, scombrorum, thunnorum, ac congrorum, horumque similibus gregali esse accidit, qui pisces neque soli videntur, neque feruntur gregatim, facilius digeruntur, velut conghi, & charchariæ, & huiusmodi. Piscium gregalium genera cibum suauem præbent, quia sunt pingua, at qui tamen sit grauis, difficultèrque digeratur, quare aptius fiunt salsamenta, quod salsamentorum genus est optimum. Sunt hi pisces vtiles, si assentur, quoniam pingue eorum dissoluitur. Quæ Darta dicta sunt, ea sunt omnino, quæ asperam habent cutem, non ob squammas, sed sicut habent raiz, & squatinæ. Hi pisces huiusmodi omnes sunt delicati, at non suavis odoris, corporibusque præbent humidum nutrimentum, ventremque subducunt maximè omnium piscium qui lixantur. Si assati sint sunt peiores. Mollium genus, veluti polypodum & sepiarum, hisque similibus, carnem habet difficilis digestionis, quare rebus Veneris conferunt, sunt enim ventosa, ac rei Veneriæ facultas ventosa indiget dispositione. Meliores sunt hi pisces si lixentur, humorèsq; habent malos, nam videre licet quales dimittunt, dum lauantur, quos lixatio ex carne euocat. si enim mollem habeant ignem, ac cum humido datum, lauantur quodammodo: at ex assatis ignis humores exiccat. Præterea cum caro eorum sit aspera, sic merito vt coquatur postulat. Apuæ, membrades, sardæ, & alij pisces, quorum spinas comedimus, digestionem omnes ventosam operantur, nutrimentumque præbent humidum, cum digestio non adæquetur, sed carnes quàm citissimè digerantur, spinæque paulatim dissoluatur. Nam cum spinosæ sint apuæ per se, impedimentum ex vtraque ipsarum parte circa digestionem nascitur, ac inflationes postea accidunt ex digestionem humorèsq; ex nutrimento. Sunt meliores si lixentur,

at ven

A at ventrem inæqualiter pelliciunt. Qui saxatiles dicuntur, vt gobij, scorpij, passeris, hisque similes corporibus nostris & sic cum præbent alimentum, & tumidi sunt, ac nutriunt; celeritèrque digeruntur, excrementum non multum relinquunt; nec ventos generant. Est autem quoduis obsonium facilius digestionem, quod simplici condimento sit paratum, at saxatilia sola simpliciter voluptati parata. His simillimum genus est id, quod mollem carnem habens dicitur, cuiusmodi turdi sunt, & merula, hisque similes, carnem enim habent humidiorè illis, ac, quod ad edendum pertinet, maiorem habent fructionem, illisque magis hi & ventrem pelliciunt, & vrinam, quia carnes humidiores habent, & plures quàm prædicti pisces. Opus est autem si quis ventrem velit pellicere, sumere lixatos, qui si mediocriter se habeant, assati nutriunt. Ad ciendam vrinam vtiles sunt si vtroque modo parentur. Loci vbi flumina siue stagna mari coniunguntur, magnamque pelagus, vel maris sinus adsit, omnes pisces habent humidiores, & magis pingues, suauioresque esui, at qui nutrimentum peius, difficultiorèrque præbent digestionem. In litoribus quæ mari adiacent valde apertis, asperi sunt complures, & tenues, ac vndis pulsati in profunditatibus apud terram, quæ non perturbentur à magnis ventis, si ciuitates etiam his acciderit propinquas esse, multa piscium genera nascuntur, quæ æquè sint optima, quod pertinet ad voluptatem, facilitatem digerendi, nutrimentumque corporis. Difficilis sunt digestionis grauisimè inter marinos pisces ij, qui ex mari in fluuios aut stagna migrarunt, velut mugil, & omnes denique pisces, qui in vtrisque aquis viuere possunt. Ex iis, qui semper in fluuiis & stagnis degunt, meliores sunt fluuiatiles: nam stagnorum pisces ex aqua corruptione nascuntur. Ex fluuiatilibus rursus optimi sunt ij, qui in velocissimis fluuiorum locis degunt, quique subtrahunt, isti enim non nascuntur nisi fluuius sit velox & frigidus. Differunt facilitate præterea digerendi à piscibus fluuiatilibus. Hæc à nobis habetis viri amici, qui salubriter pro viribus nostris obsonia parare studimus, nam iuxta prærasitum Antiphanis:

Ego artis obsonij non valde

Fui studiosus, nec rursus concidi valde multum.

Vt quis aliter illatis

Vbi capiat crapulam Graece.

Sed neque ita sum piscium studiosus, velut qui apud eundem poetam in Butalione, qui actus est vnius ex agrestibus, apparatus, inquit enim:

Cominium praebeo ego vobis hodie.

At ipse nummos fide sumens est opus

Nobis em-iss-isse quando nescio

Bene ipse, dic amice quod gratum tibi

Obsonium sit, omnibus dic singula.

An pisce vescerere suauiter? ferens

Piscator ad rus venit olim haecculas,

Triglasq; valde per Iouem gratus fuit

Is omnibus vobis, feras, an nunc quoque.

His vesceris paruos vt sit quisquam?

Ma gnos enim puto voraces esse ego

Pisces virum, quid nunc refers gratissime?

Virum voraces? quomodo dudum patet

Helene quod hi cibi refert quos, hic haelec.

Et trigle.

At in agresti haecculas Hecatis cibum esse dixit, & triglas. D
Philippus etiam paruos pisces malos esse demonstrat his
verbis in Philyra:

Papia vis currens

Et forum emere mihi? dic quid,

Pisces prudentes o pater, ne mihi infantes.

An non nos? quod pecunia est argentum?

Suauius est etiam is iuuenis, qui apud eundem poetam
in Obeliaphoris omnia paruifacit, quae ad artem parandi
obsonij spectant, hunc in modum:

Sed emito frugaliter, omnia enim

Die num sufficiunt?

Non magnifice, sed pure quod

Delibantum more sufficiunt loligines & sepiolae,

Et si locustam aliquam capere liceat,

Vna sufficit. Suave est in mensa & anguille.

Thebe aliquando venit, ex hoc cape

Gallum, palumbum, perdicem,

Talia, dasipus si quon veniat

Quam

Quam auarus es tu dic valde oppipare

Omnium caro nobis num est? misit quis?

Non, sed statim in hac mulier.

Vitulum Coronae cras cenabimus.

Qui est autem apud Mnesimachum difficilis in actu eiusdem nominis, cum valde sit auarus, ita intemperantem adolescentem alloquitur:

Impone quae te mihi non plurima,

Nec valde rustica, neq; argumento obducta,

Mediocris patris tuo, etiam

Maq; mediocria o felix concide,

Et decipe me, pisces enim mihi voca

Pisciculum, obsonium si dicas aliud, dic obsoniolum;

Suauius enim pereo: multo.

De coronistis & Chelidonistis.

CAP. X.

P^Ostea ex Dei nutu in praedictis amicissime Vlpiane,
vel vos Grammatici, mihi narrare quam in sententiam dixit Ephippus vitulum Coronae cras cenabimus?
B^E ego enim historiam aliquam esse censeo, quam cupio discere. Tum Plutarchus Rhodiam esse dixit historiam, quam praesenti tempore memoriter recitare non poterat, quia dudum in librum, qui haec narraret, inciderat. Sed noui Phoenicem etiam iambicum Colophonium mentionem facientem de viris quibusdam, velut in Coronae honorem colligentibus, dicentibusq;:

Boni Coronae tradite hordei manum,

Vel tritici puella Apollinis sacri,

Panem ue, seu merum, quod aut cuius libet.

Date o boni, quod quilibet manu tenet

Vestrum Coronae, nam salem & chondrum capis.

Is denter illa, prorsus hisce vescitur.

Ceras dabit rursus, salem qui nunc dedit.

Puer thorenam inelyte Plutus audivit.

Ficus Corona virgo multas attulit.

Dei sit illa mox petenda ab omnibus.

Es splendidum inueniat virum, atq; diuitem.

Mox filium patri seni det in manus.

Marris puella ludat inter & genna

Germen, mulierem fratribus nutriti dehinc.

Ego pedes quò contulere lumina

Rependo musis ad foros cantans statim,

Non dantibus vel plura dantibus simul.

Atque in fine Iamborum inquit:

Sed ò boni date intima est dimes quibus

Domus dato rex, tuq; Nympha multa da,

Mos est Coronæ. quaritanti ergo manum

Cum noveris da quidpiam, responsa mox

Dabit.

Coronistæ vocabantur, qui Coronæ nomine colligebant, velut testatur Pamphilus Alexandrinus in libris nominum. Ea autem quæ ab his caneantur, dicta sunt Coronismata, ut Aenocles Rhodius narrat in Coronistis. Chelidonizin etiam congregatio quædam aliâ vocatur apud Rhodios, de qua Theognis ita scribit libro secundo sacrificiorum, quæ sunt in Rhodo, genus quoddam congregandi Rhodij Chelidonizin vocant, quod fit mense Aprilis. dicitur autem Chelidonizin, propterea quod acclamare consueverunt:

Veni veni hirundo pulchros dies agens, & pulchros annos.

Ventrem habens album, dorsumq; nigrum.

Massam caricarum non deuoluis ex pingui domo.

Viniq; poculum, & casti canistrum, & frumentum.

Hirundo etiam non respuit, an abeamus,

Vel capiamus si quid dabis, sur autem sinemus,

Vel fores feramus aut superliminare;

Aut mulierem extra sedentem,

Parua quidem est, facile ipsam feremus.

Si quid attuleris, magnum aliquid ferres.

Aperi aperi ianuam hirundini,

Non enim senes sumus, sed pueri.

Hunc colligendi modum primus Cleobulus Lindius demonstravit in Lindo cum penuria nummorum inuasisset.

De uaticinijs per pisces.

C A P. XI.

Sed quando in Rhodias incidimus historias, ego quoque sex pulchra Rhodo huc accedo rationes piscium vobis dicturus cum Rhodum suauissimus Lynceus piscium feracem

A cem nominari. Ergis igitur Rhodius in iis, quæ de patria conscripsit, cum quædam de Phænicibus dixisset, qui insulam incolunt, hæc inquit, hi qui Lalyso circa qui cum Phalantho ciuitatem fortissimam Acheam nominatam habent, cum cibi essent continentes per multum temporis spatium cum Iphiclo pugnarunt, erat enim his oraculi quoddam responsum, quod regionem ad id vsq; temporis essent habituri, quo albi corui fierent, piscesque in crateribus apparuissent. Sperantes illi hoc nunquam esse futurum, res bellicas negligentius tractare cœperunt, Iphiclus igitur intelligens ex quodam Phænicæ oracula, insidias tetendit, fecitque per Phalanti fidem quodam ad aquam adeunte, cui nomen erat Laræ, fide data & accepta pisciculis quidam ex fonte caperentur, quos in vas aque conicieas; Laræ dedit, iussitque hanc aquam ferre ac in craterem effundere, vnde Phalantho vinum administrabatur: Qui hæc omnia diligenter perfecit. Iphiclus autem coruos captos gypso pinxit, & postea dimisit, quos cum vidisset Phalanthus ad crateras accessit; illi quibus etiam cum pisces vidisset, non amplius suam esse regionem putauit, ac ad Iphiclum præcones misit; qui cum eo agerent descendere ut cum suis militibus exire liceret. Cum tædus accepisset Iphiclus, hoc machinatus est postea Phalanthus: Victimis interficiens, earumque ventres purgans, in his aurum & argentum exportare conabatur, quod ubi sensisset Iphiclus, prohibuit. Afferente iusurandum Phalantho, quod iurauerat se sinere exportari quicquid in ventre ferrent, contra hic captiosè egit, nauigia, & auferantur ipsis tradens, gubernaculum, remos, & vela soluit, nauigia inueniens, se iurasse esse daturum, aliud præterea nihil. Cum ita perplexi essent Phænices multos nummos locum signantes humi defoderunt, ut aliquando postea accedentes eos caperent, multos etiam reliquerunt Iphiclo. Cum igitur hoc pacto migrassent Phænices de regione, res accesserunt ad Græcos. hæc eadem cum scripsisset etiam Pölyzelus in rebus Rhodijs, quæ ad pisces & cetuos spectant, soli nouerunt inquit Phacas, Derciaque illius filia, quæ cum Iphiclum amaret, ac per nutricem ageret de conuivio, aquam ferenti pisces imponere persuasit ac in crateram iniicere, ac ipsa coruos dealbato dimisit. Cleophilus

in terminis Ephesiorum Ephesum inquit ædificantes cum C
 loci magnopere essent dubij ad oraculum tandem misere-
 runt, qui vbi ciuitas esset locanda, percunctarentur. Respon-
 dit autem Deus hic urbem condere, vbi piscis demonstraf-
 set, apérque docuisset. Est autem fama quòd vbi nunc est
 fons Hypelæus vocatus, portusque sacer, piscatores qui-
 dam prandium vocabant, tum quidam ex piscibus vnà cum
 carbonibus exiit, atque in palearum fasciculum decidit,
 incensus est continuo cæspes, in quo aper agrestis forte la-
 titabat, qui igne perterritus bonam montis partem pereur-
 rit, ac eò vsque vbi Trachea nunc vocatur, concidit; iacu-
 lo vulneratus, vbi nunc Palladis templum est erectum.
 tum insula occupantes Ephesij cum annos viginti, & vnum
 eam habitassent Tracheam vigesimosecundo postea condi-
 derunt & Corissum, Dianæq; templum in foro, & Pythij
 Apollinis in portu exerunt. cum permulta & alia
 dicerentur huiusmodi, clangor quidam tubarum: per vni-
 uersam exauditur ciuitatem, cymbalorumque strepitus,
 ac tympanonum sonitus vnà cum cantilenis immittis,
 quoniam festum, quod antiquitus Palilia dicta sunt, cele-
 brantur, nunc autem dicuntur Romana festa, postquam
 ciuitatis fortunæ optimus ac elegantissimus Adrianus Im-
 perator templum erexit, quem consecrationis diem sin-
 gulis annis insignem ac festum agunt omnes & qui Ro-
 manum incolunt, & qui Romæ etiã sunt externi. Tunc ait
 Vlpianus quid hoc est ò viri, elapina vel nuptiæ? quoniam
 eranus hæc non sunt.

De tripudij & elapinis.

C A P. XII.

Cum dixisset quidam quòd omnes in Dei honorem
 tripudiant per ciuitatem, ò optime, rideas Vlpianus
 dixit, & quis Græcorum est qui tripudium hoc vocauerit,
 melius enim fuerat lasciuire omnes per ciuitatem dix-
 isse, vel Choreis indulgent, vel aliud quidpiam disto-
 rum. Sed ex sibura terra tu nobis nomen mercatus, vi-
 num in fusa aqua perdidisti. Tunc ait Myrtilius, sed ma-
 xime Græcum esse nomē tibi amice demonstrabo, quando
 ita increpas: cum enim omnibus os obturare coneris,
 nullum adhuc imperitum esse compertum habes, te autem vel

A vel leberidis exuuiis magis vacuum esse demonstras. Me-
 minit igitur Epicharmus de tripudio, ò vir maxime ad-
 mirabilis, in Thearis, neque longe sanè est Italia à Sici-
 lia, in actu igitur, sacerdotes quæ Pythio deposita erant
 aspicientes, ac loquentes de singulis hæc inquirunt lebetes,
 æreisque crateres * ac tripudiantis quantum posce-
 ret vsus. Sophron in inscripta Pronuba, & postea capiens
 præcedebat, isti verò tripudiabant. Et rursus, tripudian-
 tes thalamum stercore impleuerunt. Alexis præterea in
 Nouacula:

Nam lasciuorum hominum video

Accedentem multitudinem bonis probisque

Hic existensibus: ne accidat mihi soli

Nocte obuiare bene agentibus

Vobis circa tripudium, non enim

Ve stem auferrem nisi gignerem alas.

Novi & alibi positum fuisse nomen, quod cum in memo-
 riam reuocauero efferam. Tu autem pro dignitate tua ges-
 seris, qui horum Homericorum recordaris:

Quæ turba est, quæ causa iubet, conuiuia quæ sunt?

B *Nuptia an elapina est, eranum non esse videmus.*

Si nobis quomodo differant inter se declaraueris. Sed
 quoniam taces, ego dicam. Secundum poetam Syracu-
 sium, sacrificia, splendidiorisque apparatus antiqui ela-
 pinas dixerunt, quique his adessent elapinastæ. Sunt
 autem erani conuiuia, collationes conferentium, à con-
 gredientibus & conferentibus singulis. Appellatur idem
 conuiuium eranus & thiasus, & qui conueniunt eranis-
 tæ & syntriastotæ. Dicitur etiam thiasus multitudo ea,
 quæ Dionysium sequitur, vt author est Euripides. Video,
 thiasos tres muliebrium Chororum, nam thiasos ex Dei
 nomine appellarunt, siquidem Deos ipsos Sios, Lacones
 vocant. Elapinæ ex apparatu & impensa quæ in ipsas
 fiunt, nomen sunt consecrata. Laphytin enim ac La-
 pazin euacuare significat & absumere, vnde poetæ de-
 populari alapazin dicunt, & per deaustationem dire-
 pta laphyra vocant conuiuia huiusmodi ab euacuando
 Aeschylus & Euripides dixerunt: lapatin enim euacuare ci-
 bum significat, & lagarum vacuum, vnde ex lagaro vter-
 rus est dictus, sicut etiam lagantum. Ab euacuando venter
 laphytin

λύπην. Iyphitin enim est abunde citòq; euacuare. At impendere à C
deuoro dicitur, quod item ab opiparo, quare de infatiabiliter & ferarum more edentibus & vorare, & laniare dicimus. hinc Homerus:

Hunc laniauerunt volucresq; canesq; rapaces.

διὰ τοῦ τῆς
λαφροῦ -
ψαί.
μῆδου ἵσσι
μῆδου -
ναί. C.

Conuiuia autem non à cibo quidem dixerunt, quod est nutrimentum, sed à bene per hæc habendo, ad quæ conuenientes, qui numen venerantur, ad lætitiæ animiq; relaxationem euntes, potù quidem methy appellabant, at Deum qui hoc largitus erat, Methymnæum, Iyæum, Euium, & Ieium, sicut non tristè at cogitandum hilarém, quare & numen Hileon esse precabantur id id acclamantes, locúm; in quo hoc faciebant, sacrum nominarunt. quòd autem idem esse hilare & Hileon dixerint, testatur Ephippus in actu Lucro inscripto, vbi de quadam amica loquitur:

Post hæc vbi nostrum est quis ingressus minus

Lucundus, illa suauiter mulcebat hunc.

Non comprimens os ingerebat oscula

Vt hostis asolet, velut passeruli

Canebat hæc solans, simulq; molliens,

Reddebat hunc hilarem statim, tum tristia

Pellebat, & faciebat inde hunc Hileon.

Quod Dei conuiuius interesset.

CAP. XIII.

Antiqui præterea deos in hominum formam constituentes, eos inter conuiuiarum cœtum ordinarunt. Nam cum virorum imperiū ad fruitiones, voluptatèq; cognouissent, neque hominès ab his abstinere posse intellexerent, vtile verò, maximèque conducens his arbitrarentur si compositè ornatèque assuicerent: tempus quoddam certum determinarunt, deisq; prius sacrificantes sic ipsos ad relaxationem animi dimittebant, vt deos omnes ad primitiarum oblationes accedere existimantes, & ad sacrificia cum verecundia quadam, ac timore conuenirent. Sic igitur ait Homerus:

Pallas venit obuia sacri.

Et Nèptūnis:

Æthiopes ad longinquos venit, affuit ille

Maçta

A *Mactatus agnis ac tauris sorte sacratis.*
Et Iuppiter
Iuit ad hesternus conuiuia lauta, sicuti
Pone dei simul omnes.

Si vir quispiam præterea senior, sanæque mentis adfit, puer eos quidpiam minus honestum vel dicere, vel facere, vel testatur Epicharmus; sed silere bonum vbi meliores adfint. Cum igitur deos præsentem esse arbitrarentur, festiuitates & ornatè & temperanter præteribant, quare neq; decumbere mos erat apud antiquos, sed sedentes conuiuabantur, neque ad ebrietatem sanè vsque bibebant, sed quantum cupiebat animus: vbi sacrificassent domum suam quiuis accedebat. Qui verò nunc se deis sacrificare simulant, amicos ac familiares quidem ad sacrificium conuocant, verum filiis imprecantur, mulieres insectantur conuitiis, domesticos percutiunt, multisque minantur, illud ferè Homeri dicentes:

Quod superest, læti gestis bene corpora rebus

Procurare viri, & pugnam sperate parati.

B Non audientes interim quid dicatur ab eo, qui Chironem fecit, siue Pherecrates, siue Nicomachus fuit Rhythmicus, siue alius quispiam:

Sed neque cum socium ad conuiuia lauta vocaris

Præsentem cernens sis mæstus, quod malus egit.

Depositis curis lætus videaris at illi.

Nunc horum neque recordatur omnino. At ea solum postea edificunt ex magnis diebus, magnisque operibus, quæ in Hesiodum referuntur:

Ad canam nostrum si quis accerferit vllum

Sacrificans, tristes finis si venerit, atque

Assicimus toruè, foribusque exire citò illum

Optamus.

Postea cum cognouisset quantopere hoc sit ignobile, dixit quidam ex bibentibus, tu iam non hoc ipsum dissolues; at qui sacrificans prohibentis irascitur, statimq; dixit elegia:

Nec cogas quenquam nobis qui nolit adesse,

Sopitumque sinas, non inter pocula amico

Hæc dixisse viro fas est, cui prandia præbes.

Quibus hæc etiam addimus:

Morosus ne sis inter conuiuia gentis

Gradina

Grandia, multus amor venit hinc, impensâque parua est. C
Deisque sacrificantes paucissima omnino absumimus, ve-
lut Menander ait in Ebrietate:

*Maclamus & damus deis haud omnia
Illis ago quando decem drachmis ouem
Vnguenta, saltatriculas, tibicinas
Hus, caseum, T'hasiumque, mel, cumque his simul
Anguillas, vt talento nil desit prope.
Aequum decem drachmarum erat nos & bona
Cepisse, rectè si modo peregrimus
Sacrum, deinde liberari istis malis.
Aerumna duplicatur ac magis viris
Pis. ego profecto nunquam pertuli
Altaribus poni ile, ni quis consecret
Anguillam & vnâ, vt occidit ex affinis
Vnus Callimedon.*

De speciebus antiquorum conuiuiorum.

CAPVT XIIIIL.

D
Nominarunt antiqui cœnas quasdam epidosima, quæ
Nex adiectionibus Alexandrini nominarunt, vnde Ale-
xis in ad puteum:

*Nunc mihi
Dominus misit vini fictile
Ex intimis laturo, inde disco
Epidosimum, præter alia hoc erit, amo
Vetulam sensus participem.*

Crobylus in Pseudypobolimæo:
*Laches, ego autem ad te procedo,
Vbi me interrogas velut amicam, aderant,
Epidosima nobis, in quibus heri bibere
Cyathos centum coegisti tu duodecim.*

Norunt eas etiam cœnas antiqui, quæ nunc ex sportula di-
cuntur, quod declarat Pherocrates ita in obliuioso seu ma-
ri, cum præparasset cœnam habens sportulam ibat vt ad
vtile. Significat hanc cœnam ex sportula manifestè, vbi
quis sibi ipsi cœnam parans, ac in sportula componens
abit, apud aliquem cœnaturus. concœnam de Symposio
Lyfias

A Lyfias dixit in cæde contra Micinum, illum enim ad concœnam ait fuisse vocatum. Plato iis dixit qui concœnam fecerant. Aristophanes in Gerytrade, in concœnis Aeschylum laudans. Quare Sophoclis actum secundum neutrum concœnam malunt inscribi. Vocant quasdam etiam cœnas collatiuas. Alexis in Elegante siue Nymphis, discumbet & illas voca collatiuum facimus, sed bene noui quod fordidus mos est tuus diu. Ephippus in Geryone, & collatiuum symposium sortiuntur. Dixerunt conferre etiam simul inuicem bibere, & collatiuum symposium. Menander in Vendita, & nunc ob hæc conferunt per singulas, postea inquit, expleuit collatiuum. Nunquid hoc fortasse est quod ex symbolis vocatur, quæ nam sint symbolum his verbis declarauit ipse Alexis in Mandragora vsa, veniam ferens symbolas igitur simul. Qui symbolas, coronas Chalcidici & alabastos symbolas vocant ô vetula. At Argiui sicut Hegesander narrat in suis commentariis, qui ita scribit, symbolam quæ à bibentibus in symposia inferretur, Argiui Chon vocant, at partem resam. Consentaneum videtur cum hoc etiam commentarium finem sumpserit
B amice Timocrates, vt hic conquisecere sermonem faciamus, ne forte nos aliquis pisces fuisse existimet, iuxta Empedoclem, inquit enim naturalis philosophus:

*Ipse fui certè quondam puer, atque puella,
Inde sum ex, volucris, coctusque ex æquore piscis.*

ATHEN

A T H E N A E I C

DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER NONVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

Deterprote. sinapi, & perna, & paropside.

CAPVT I.

IAM QV E recordemur cana, iam fundite
lymphas
Nunc manibus, feret hac oriens lex crastina
verba,
Atihique & tibi Timocrates.

Cum circumferrentur pernae, ac quidam dixisset quod sunt frigidæ, apud quem positum est frigidum ait Vlpianus: aut quis Sinapi napy appellauit? quod vñ cum pernis in paropsidibus circumferri video? noui enim sic etiam masculinè dici pernam, non autem velut nostrates solent Athenienses femininè tantum. Epicharmus in Megaride, montes, caseolus, pernae, verticilli, ex eduliis autem nullum. Et in Cyclope, intestina, suaui per Iouem, & perna. hoc etiam ex me o sapientissimi discite, quod Epicharmus intestinum hic dixit, quod oryam semper ferè nominauit. Salem etiam cõtitum in aliis paropsidibus video. In suauium autem salium pleni sunt Cynici, apud quos iuxta Antiphannem, dicit canis alius quidam in Coryco, ex marinis semper obsoniis vnum habemus, & hoc vsque ad finem, salem. Postea bibimus vinum, speciem per Iouem domus. Neptune, quantoperè præsentibus confert omnibus acetario poculo. Video & garum cum aceto mistum. Noui quosdam etiã ex Ponticis qui oxygaru solum parant. His occurrentes

Zoilus

A Zoilus inquit; Aristophanes, heus tu, in Lemniis frigidum posuit, pro delicato, ita scribens, Lemnus fabas & delicias & pulchras nutriens. Pherecrates in Crapatalis, delicias tibi facere ciceres. Sinapi ita nominauit Nicander Colophonius in Theriacis:

Sive cucurbitulas ex are, sive sinapi.

In Georgicis, mordentia grana sinapis.

Ac rursus:

Nigra sinapi tenens folia, ac nasturtia acuta.

Crates in libris de Attica dictione Aristophanem dicentem inducit:

Vidit sinapi contrahens vultum statim.

Veluti Seleucus dixit in Græcico. Extat autem carmen ex Equitibus ita se habens, & vidit napy; nullus enim Atticorum sinapi dixit, quamuis vtrunque habeat rationem: napy siquidem quasi naphy dicitur, quod natura priuatum sit, ineptum enim est & paruum, sicut apua ac sinapi ideo dicitur quod oculos lædat odore, velut etiam capra, quia pupillas occultare faciat, Xenarchus Comicus in Scythiis, hoc malum non est etiam malum, nam soror mea acrimonia affecta est ob peregrinam. De sale & aceto meminit bonus Aristophanes in iis, quæ de Sthenelo tragico scripsit, qui fieri posset vt ego Stheneli verbum ederem in aceto intin-
gens, aut candidum salem? nos igitur tibi bone vir hæc perquirenti cõtulimus. Operæ precium autem esset, vt tu quoque apud quem paropsis pro vase reperiatu nobis exponeres. Nam pro obsonio variè parato, ac pro specie huiusmodi apud Platonem inuenio, qui sic ait in festis,

Vnde esset & placenta seu paropsides.

Ac in Europa multis verbis rursus pro condimento posuit, inter quæ hæc quoque cernuntur,

Inutilis res dormiens est femina

Scio, paropsis ipsa solum peruigil

Est aptior, iacet volenti sumere,

Est que voluptati parata, nulla adest

Paropsis oro te.

Et in sequentibus percurrit de paropsidibus velut condimentis. In Phaone,

Paropsidibus aliena sunt simillima,

Iuuant breui impenduntur hæc cito omnia.

Aristophanes in Dædalo:

G

*Est more eodem feminis cunctis simul
Atachus paratus, haud minus paropside.*

Cum tacuisset Vlpianus, sed & ego inquit Leonidas rem maxime aptam faciam si dixerō, cum diu conticuerim, neque hoc sanè vt multa nascatur contentio postulat, quibus omnibus antiquus sufficit sermo.

Tibi videntur esse at hoc pacto mihi.
Prudentibus quispiam persuaderet citissimè dicens bene, qui facile sunt dociles. Pro vase ò amicissimè Myrtile Antiphanes dixit Bœotio, tum enim loquendi locum occupavit:

Inde hæc vocans apponit in paropside.
Alexis in Hesionè;

*Vt vidit hinc mensam, duos intro viros
Inferre onustam multiplici paropside
Ac floridam non amplius me aspexit is.*

Ille etiam in primo Dionysio, qui fecit ea, quæ in Magnætem referuntur;

Et hæc malorum quippe sunt paropsides.

Achæus in Athone Satyrico:

*Cædar minutim sed mihi paropsidum,
Lixas odoratæque carnes ignibus* Siccatur.

Sotades Comicus in Redempto,

*Appareo paropsis ipse Crobylo,
Nam tractat illam, vescitur me postea.*

D
Dicitum est dubiè in primo eruditionis apud Xenophonem, ait enim philosophus, attulit ad ipsum paropsides, multipliciæque embammata, & edulia. Et apud eum qui Chironem composuit in Pherecratem relatum, ait quidam:

*Sed per Iouem velut solent paropsides,
Quarum ipsa condimenta causa dicitur.
Quas nullius precij Galetas & credidit it.*

Nicophron in Sirenibus:

Pro sede pugnent alteri paropsidi.

Aristophanes in Dædalo:

*Est more eodem feminis cunctis simul
Atachus paratus haud minus paropside,*

Plato in Festis:

Vnde esset & placenta, seu paropside.

A Verba autem facit de condiendi modo, parandiq; bulbos. At Attici embamma etiam dicunt ò Syratice Vlpiane, vt Theopompus in Pace:

*Iucundus est panis, dulcis cum iungitur
Embamma panis, mox fit ille pessimus.*

Pernam etiam coxam vocant sicut Eupolis ait in Autolyco, curæ & perna statim fluxus. Euripides in Scirone, Nec mortuorum perna. Est autem contractum à colea perna, sicut Sycea ficus, leontea pelvis leonis, colea perna. Aristophanes in Pluto secundo, heu mihi ob pernam quam comedi. In conuiuiois porcellorum tenerorum pernae, & edulia alata. At in Ciconiis, capita agnorum, pernas hœdorum. Plato in Vulturibus, Pisces, pernas, physcas. Amipfias in barba, dantur maximè excellentia, perna, latus, media pars capitis læua. Xenophon in Venatione, pernam carnosam, ventres humidos. Xenophanes Colophonius in Elegiis:

*Pinguia crura legas pernas vbi miseris hædi,
Sunt tauri teneri res quoque digna viro,
Cuius fama volet per Græcos sparsa, nec unquam
Cesset, dum tuus hinc Græcia cantus erit.*

B
Cum multa hæc postea, multipliciæque circumferrentur, quæ memoria digna visa essent, annotauimus. erat enim auium & anserum non exigua multitudo, pullorūque ipsarum auium, quos equos nonnulli nominant, porcorum præterea magno studio quæsitorum, phasianorūque auium. Sed cum de oleribus primum differuero, dicam mox de rebus aliis.

De rapis, & brassica.

C A P. I I.

A Pellas in Ciuitatibus Peloponnesi rapas inquit à Lacedæmoniiis ventres appellari. At Nicander Colophonius in linguis brassicas apud Bœotas ventres appellari scripsit, rapas verò Zeceltidas. Amerias & Timachidas cucurbitas Zaceltidas vocari dicunt. Spenisippus libro secundo Simisium & raphanus, rapa, raphis, nasturtium, familia sunt. At raphym Glaucus rapym vocat in re coquinaria, sine aspiratione per p. His nihil est simile, nisi quæ nunc bunias vocatur. Theophrastus verò buniadem

non vocat, at matrem rapam quandam, quæ fortasse est ipsa bunias. Mentionem fecit bunias Nicander in Georgicis.

Atrox sere in areolas rapas:æquæ Cylindro

Cura sit, vt platanis aqua: depressa virescat

Bunias ipsa magis raphani simul intus, & ipsa

Rapa, duplex raphani species: hæc longa, rotundus

Surgit in areolis alter.

De Cephisiacis rapis meminit Crates his verbis in Rhetoribus; Quam rapis Cephisiacis prorsus similia. Theophrastus duo esse raparum genera scribit, marem scilicet & fœminam, quæ ambo ex eodem semine nascuntur. Possidonius autem Stoicus libro vigesimo septimo Historiarum, rapas inquit incultas circa Halmariam nasci, pastinacæsq; agrestes. Diphilus Siphnius medicus extenuat, inquit, rapa est acris, difficulter digeritur, ventrosque gignit, at melior est bunias: est enim dulcior, facilius digeritur. Stomacho magis confert, magisque nutrit. rapa quæ allata fuerit, magis digeritur, ac magis extenuat. Huius ita mentio fit ab Eubulo in Ancylone, allatam rapam hanc fero. Alexis in Numine afflato, alloquitur Ptolemæum rapæ affans frustra. Rapa quæ fœluginis sit condita, magis extenuat quàm elixa, & maximè quæ fuerit cum sinapi, sicut ait Diphilus. Eudemus Atheniensis tria esse inquit brassicarum genera, in libro de Oleribus, eius quæ vocata est salsa, leuis folij, & apiastris, quarum ob suauitatem salsa prima est iudicata. Nascitur in Eretria, Cuma, Rhodo, Cnido, Epheso. At leuis folij in quavis ait regione nascitur. Apiastris autem nomen sumptum à crispis foliis, quoniam apio est similis, & quod ad aliam spectat densitatem. Theophrastus ita scribit, ex raphanis, brassicis inquam, hic folia habet crispa, ille est agrestis. Diphilus Siphnius, brassica pulcherrima & dulcis in Cuma nascitur, at in Alexandria acris. Semen quod ex Rhodo in Alexandriam fuerit delatum, dulcem facit brassicam primo anno, postea regionis naturam adipiscitur. Nicander in Georgicis:

Brassica sit leuis, syluestris ubi aduenit illi,

Areolis frondosa virescens proxima iacta;

Crispa prius, Tyrio ac paulum suffusa colore,

Persimilisque illis, quæ tristia tempora ledunt.

Aspera

*A Aspera nutritur Cuma, prauisque coloris.
Queis soleas sarcire solent, non esse videtur
Vellibus asfimilis. Vatem dixere vetusti hanc
Oleribus.*

Vocauit Nicander Vatem brassicam, quod sit sacra, quoniam quiddam ita scriptum reperitur apud Hipponactem in Iambis:

*At ille labens supplicabat brassicæ
Septem foliorum Pandoræ aut tulit sacra
Thargelii succosum, & ante pharmacum.*

Ananius, te magis amo quàm multos viros, ita est per brassicam. Teleclides in Prytanensibus iuro per brassicas ait. Epicharmus in terra & mari, per brassicam. Eupolis in fixatis, per brassicam, quod iusiurandum Ionicum esse videtur. Neq; mirabile sanè videri debet, si per brassicam quiddam iurabant, quando Zeno Citieus, qui porticum cõdidit cum Socratis iusiurandum per canem imitaretur, & ipse per capparim iurabat, vt inquit Empodus in Memorabilibus. Mos erat Athenis vt iis mulieribus, quæ peperissent brassicæ darentur; quasi quoddam antipharmacum ad nutrimentum. Quare Ephippus ait in Geryone:

*Cur postea
Corona nulla est ante ianuam sita,
Narisve nidor nullus altus verberat
Amphidromia cum sint, quibus mos omnibus
Assare frustra casei sit Isthmij.
Vltusque latas brassicis lixare oleo.
Præpinguium agnorum ferire pectora.
Turdos, palumbos, vellicare passeris,
Mollire mox cum sepis loligines.
Condire cirros plurimos, prudenter, &
Meracioris ebuisse pocula
Permulta.*

Meminit de brassica Antiphanes in Parasito, velut frugi dabo, hunc in modum:

*Qui sint cibi nostri ipsa femina, allium,
Et caseus, placenta, res est libero
Salsamentum, nec cum condimentis
Omnæ carnes lotæ, tum thrimmatibus
Perturbata, & olla hominum pestes.*

*Nam brassicas coquunt pingues à Dei,
Faba elixa admirabilis Pisina.*

Diphilus in Inexplibili:

*Venit, ferimus ipsi simul omnia bona,
Brassica, pinguis, viscera, multa carnes
Tenerrima, nihil per Iouem meis,
Atque his similes res, nec conditis oliuis.*

Alceus in Palæstra iam attigit ollam brassicarum. Polyzelus in Generationibus Musarum brassicas nominans ait, brassicæ multæ sublimia folia habentes.

De Beta, pastinaca, porro, & cucurbita.

CAP. III.

EX Betis scribit Theophrastus meliorem habere succum albam, quàm nigram, paucioraque semina producere, ac Siculam nominari. At Seuthis diuersum genus est & à beta differens. increpat Diphilus Comicus in Heroe actû, quendam malè dicentem, quod betas tucanas vocarit. Eudemam in libro de Oleribus quatuor esse betarum genera scribit, vulsile, surculosum, candidum, populare, quod colore est fuscum. Diphilus Siphinius betam asserit meliorem habere succum, quam brassicâ, mediocriterque nutrire: at si lixetur, comedaturque cum Sinapi, attenuare, lumbricisque necare; tum albam magis ventri conferre, quàm nigram, magisque ciere vrinam, quarum radices ori magis cõferunt, multumque nutriunt. Acris est & pastinaca, vt asserit Diphilus, satisque nutrit, & stomacho confert mediocriter. Facit præterea excernere, ventosque gignit, difficulter digeritur, vrinam ciet, satique promouet ad res Venereas, quamobrem philtrum à quibusdam vocatur. Numenius in Piscatorio:

*Quæ surgunt, & quæ foliis cruantur in aruis,
Frigore, vel quando venit iam floriferum ver,
Carduus vt durus, vel pastinaca viret quæ
Agrestis raphis stabilis, tum caulisa dura.*

Nicander libro secundo Georgicorum:

*Intus faniculi tyrsi alti se bene firmat
Petrum pariter, sic pastinaca profunda
Squallida perquirat, Cynoglossus, Smyrnia, Sonchus,
Intubus, ac algenis ari frons acris: & illud*

A *Quod lac est dictum volucris.*

Meminit & Theophrastus de Pastinaca. Phanius libro quinto Plantarum, iuxta seminis ipsius naturam seps appellatus, semênque pastinacæ. Sic etiam scribit in primo, in morem petasi naturam habere obtinuerunt, anemum, fœniculum, pastinacâ, caucalis, cicuta, coriandrum, vmbella; quam myepsonum nonnulli vocant. Sed quândo de aro meminit Nicander, illud etiam est addendum, quod ita scribit Phanius in prædicto libro, dracunculus quem arum vocant; mespilon. Pastinacam astaphilium vocauit Diocles libro primo Salubrium. Quod cartum vocatur, magna est pastinaca, quæ quæ facile augeatur, meliorem habet succum quàm pastinaca, magis calefacit, vrinamque magis ciet, stomacho confert; facileque digeritur vt Diphilus est autor. Capitatum, quod porrum etiam vocatur, vt idem ait Diphilus, meliorem habet succum, quàm cartum, mediocriter extenuat, & nutrit, & est ventosum. Epênatus capitatos porros gethyllides ait vocari in re Coquinaria, quod nomen apud Eubulum memoria dignum inuenio in Lenas nutriente;

B *Nunquam valerem pane vesci quopiam,
Comedi apud Gnathenium nuper tamen.
Ipsam fefellerunt capiens gethyllidem.*

Sunt qui dicant hoc esse vocatum gethium, cuius mentio nem fecit Phrynichus in Saturno, quem actum exponens Didymus similia esse inquit gethia ampeloprasis, ac eadè vocari etiam epithyllides. gethellidum mentio fit ab Epicharmo, præterea in Philoctere huc in modum; intus allia duo, duæque gethyllides. Aristophanes in Aëoloscõne secundo, gethyrorum radices habentes allij naturâ. Polemon descriptor in libro de Samothracia Latonam narrat porrum capitatum cupisse, quare ita statutum est apud Delphos in Deorum omnium festo, vt qui maximum porrum capitatum Latonæ attulerit, partem capiat ex mensa. Atque ipse vidi porrum capitatum rapa non minus, vel rotundo raphano. Scribunt Latonam cum Apollinem gestaret in vtero porrum capitatum cupuisse, quare hunc honorem id postea est assecutum. Cum hyemis tempore cucurbitæ nobis circumferrentur, omnes admirati sunt; quoniam recentes esse arbitrabantur. Tum recordati fumus eorum,

quæ elegans Aristophanes dixit in Horis, vbi pulchras Athenas ita laudauit, videbis per mediam hyemem, cucumeres, uas, poma, violarum coronas, pulueremque exarcentem. Hic autem vir; turdos, pyra, fauos, oliuas, intestina, hirundinem, cicadas, factus, sportas autem ficuum, myrtorumque velut niue obratas intueri licet, postea cucurbitas vnâ cum rapis congenibus, ita vt nullus sit qui nouerit, quando maximum anni sit bonum, si modo bonum est anni quod quisque optauerit inueniri posse. Sed malum est maximum, nisi enim adessent neque cuperet, neq; profecto impenderent. Ego verò per breue hoc tempus dicèdo absumpsi, si in aliis etiam ciuitatibus, præterquam Athenis hæc facere possem, his enim adsunt hæc, quandoquidem Deos venerantur: Fruebantur igitur, vt tu ais, vos venerantes. Sed quid aut quare Aegyptum eorum ciuitatè habes pro Athenis? admirabamur enim cucurbitas mense Ianuario comedentes quæ virides erant, propriatèrque succi seruabant, erant enim ab iis compositæ condis, qui harum rerum sunt studiosi. Quæuuit deinde Larenus in cucurbitæ vsus cognitus esset ab antiquis, cui dixit Vlpianus, Nicander Colophonius libro Georgicorum scèdò ita scribit de huius vsu, cucurbitas & colocyntas nominans, sic enim vocabantur vt paulo ante diximus:

*In plures tibi sit concisa cucurbita vittas.
Aëre siccato, fumo susses, capacem
Quo famula valeant ollam per frigora brumæ
Implere, ac sorbere, demum quibus cicca dantur.
Inspergat pistrinx mox ipsa legumina, vt equum,
Diuisa, hinc vittas recessit cucurbitæ in illam
Præcipio lotas, fungos, olerisque reuincta
Intuba, cauliculis longis miserèque in vnum.*

De auis nomine.

CAP. IIII.

A Derant aues præterea cum cucurbitis, aliisque conuullis oleribus, sic enim Aristophanes inquit in Delia, Concissa olera, conuulsa, vel oliuas. Tunc ait Myrtilus, at nunc mos inualuit vt aues solum, & auiculas fœminas vocent, quarum magnam video copiam circumferri

A ferri Chrysippus Philosopher libro de Honesto & Voluptate quinto ita scripsit, sicut albas gallinas suauiores esse nigris nonnulli existimarunt, gallos autem & gallos maiores. Antiqui verò auem masculinè fœmininèque dixerunt de aliis auibus, non de ea solum consuetudo dicit aues ab emendo, vnde ait Homerus:

Attolluntur aues multæ sub lumina solis.

Et alibi fœmininè, aui garrulæ. Mox:

Inuolucris nido veluti cum pabula lecta

Portat auis, nam plura pati compellitur illa.

Menander in primo Hærede consuetudinem apertè demonstrat, gallus quidam clamauit magna voce, non repellit inquit extra gallinas à nobis? Rursus:

Vix ipsa gallinas à nobis reppulit.

Auiculas ita Cratinus dixit in Nemesi, & omnes alias auiculas, In genere masculino non auem, sed & auem. Idem Cratinus in eodem actu, auem puniceis alis. & postea, Auem igitur oportet te esse magnam. Sophocles in Antenoridis, Auem, præconem, & ministrum. Aechylus in Cabis, auem non facio te mei itineris. Xenophon libro secundo Disciplinæ, in aues per asperrimam hyemem. Menander in Geminis, aues ferens accessi. Et postea aues inquit dimittit. Quod verò aues in plurali dixerint Menandri extat testimonium. Dixit Alcman etiam alicubi, soluerunt imperfecta iuuenula, velut aues superuolante accipitre. Eupolis in Populis:

Græue est nihil præstantiores gignere

Ne filios, aues, velut solent patri

Simillimos pullos.

Gallum ex opposito veteres fœmininè dixerunt, Cratinus in Nemesi:

Leda est opus, necesse te decenter est

Curare galli more nil vt differas,

Ouis & incubare dum decortices.

Ex hac aue & mirabile est quod accidit.

Stratis in Refrigerantibus, Omnes galli & porcelli mortui sunt, paræque auicula. Anaxandrides in Tereo, Coeantes gallos vident isti liberenter ac apros. Sed quoniam in huius Comici mentionem incidimus, vidique eius actum Tereum, non inter primos iudicatum, vobis ad

inducium viri amici proponam, quæ de ipso Chameleon dixit Heracleotes libro sexto de Comœdiâ ita scribens: Cum Athenis Dithyranibos Anaxandrides forte doceret, super eum ingressus est, ac quidam ex iis, quæ sunt in cantico nunciavit, erat aspectu pulcher & magnus, comamque nutriebat purpuream vestem, auræque vestimenti ora gestabat. Qui cum insuavius esset moribus, quiddam simile circa comœdias etiam illius accidebat, quotiescunque enim non vicisset, capiens ut in thus concideretur, præbebat, neque velut alij multi emédabat. Sic itaque multos actus quæ perbellè se habebant perdidit, spectatoribus indignata ob senestatem. Dicitus est fuisse Rhodius genere, ex Camiro. Illud etiam admittor quo pacto servatus est Te-reus, qui victoriam non est consecutus, & alij insuper huius similes actus. Theopompus etiam gallum in femineo genere posuit in Pace, tristior quod gallinam perdidit quæ oua pulcherrima pariebat. Aristophanes in Dedalo, ouum magnum peperit ut gallina. Rursus, mulxæ gallinæ Zephyria vi pariunt oua sæpius. At in nebulis senem docens nominis differentiam, hæc ait; nunc me quomodo oportet vocare: gallinam, at alterum? Dicitur etiam gallina & gallus. Simonides vocis optanda galle inquit. Cratinus in horis, velut persicus gallus, omnem horam tota voce significans. Si autem dicitus est quoniam nos excitat ex somno, à Doricis cum avis dicitur, genitium per X. faciunt, avis. Alcman per s. nonnatiuum protulit; purpurei veris avis. Et genitium, novi per omnes simul aues.

De porcello.

CAP. V.

EPicharmus suam marem sic delphacem nominavit in Ulyssè transfuga, delphacemque vicinorum, Eleusinis custodiens infeliciter perdidisti nolens, & hæc me pacisci dixit Achiuis proditus sum, iuravit me porcum. Anaxilas masculinè porcum dixit in Circe, & de adulto iam ac perfecto posuit, montanos inquires suos nostros porcos faciet altos, ut pantheras venatores, lupos, leones. De feminis nomen posuit Aristophanes in sartagine coquentibus, vel porcæ autumnalis ventrem.

In

A In Acharniensibus.

*Iuvenca nunc est, at ubi perfecta erit
Habit ingentem, rubrumque, crassum item.
Nutrire si vis porca pulchra adest tibi.*

Eupolis in auro genere, & Hipponax inquit, ut porca Ephefia. Sed propriè fœminæ ita dici deberent utrum habentes, sic enim uterque appellatur, unde etiam fratrum Etymologia emanavit. De animalis ætate Cratinus in Archilochis ait, porcelli iam sues aliis. Aristophanes Grammaticus in libro Aeratum ex suis coagulati porcelli, teneri ac humecti sues. hinc dilucidatum sit Homericum illud:

*Vescere nunc hestet quæ servis protinus adsunt
Porcinis, suisbus vescuntur pinguis ipsi
Nanque proci.*

Plato Comicus masculinè dixit in poëta, porcum ipsum silentio abduxit. Lege statutum erat antiqua velut Androtion testatur ex grege centum capita habente ne pecudem intonsam, aut quæ nondum pepererit iugularèt, quod gregis augendi gratia servabatur, idcirco eas quæ iam adultæ essent comedebant:

B Nanque proci suisbus vescantur pinguis ipsi.

Ac nunc etiam inter Palladis sacrificia neque agna mactatur, neque gustatur caseus. Cum per tempus quoddam boues defecissent ait Philochorus lege sancitum fuit, ut omnes à bobus abstinerent propter eorum penuriam, cum iis non mactantes rursus abundare studerent. Porcam Iones fœminam vocant, sic Hipponax, in fodere ac visceribus porcæ agrestis. Sophocles in Tœnariis, agrestem custodire porcam velut ex vinculis. Ptolemæus rex Aegypti libro nono Memorabilem, cum in Assum inquit proficiscerer, mihi Afsij porcam attulerunt filium habentem, cuius altitudo erat duorum cubitorum cum dimidio, torusque æqualis in longitudinem, colorque niuè. Dicebant regem Eumænem studiosè res huiusmodi ab ipsis emerè, quippe qui quatuor drachmarum millia pro vno daret. Aeschylus: ego porcum vel optime nutritum in calentem furnum ponam, obsonio hoc vllum sit hinc iucundius? & rursus, albe cur non & bene incense sus coctus es, nihil igne læsis? & postea, ponens

ponens porcum hunc ipsius suis, quæ multa in domo fecit **C** mala, subuertens ac conuoluens turbabat sursum deorsum. Hæc Chamæleon de Aeschilo apposuit. Ita scribit Agathocles Babylonius libro primo de Cyzico, ubi narrat quod sues sacra animalia habentur apud Cretas, Iouem in Creta natum esse arbitrantur in Dista, ubi arcana sacrificia celebrantur, cui suem fœminam vber præbuisse narrant, suoque grunnitu circumuentem effecisse ne iis qui erant præsentibus infantis eiulatus audiretur, ac idcirco hoc animal protegere solitum omnes putarunt, ac neque carnes cedere patiuntur. Præspij verò sacra etiam sui offerunt, quod sacrificium initiatio apud illos iudicatum est. His simillima sunt ea, quæ libro secundo de Cerimoniis narrat Neanthes Cyzicenus. De saginatis suis meminit in Aethone Satyrico Achaus Eretricus ita loquens, saginatorum suum formis his multum percusserunt. saginatos vocauit à vitulis transferens, qui ramosi dicuntur ab cernua, quando ipsâ habent extra, Sicut Acheus. Eratosthenes etiam in Anterime Larinos sues vocauit à Larinis bobus transferens, Qui ita sunt dicti à saginando quod est edendo, Sophron boues pascuntur. Vel ab aliquo pago Larinæ Epiroticæ, siue à pastore aliquo, qui Larinus vocabatur.

De multiplici coquorum disciplina.

C A P. VI.

CVM porcus nobis postea esset illatus, cuius dimidium castatum erat studiosè, alterum dimidiû velut in aqua calida elixum, omnèsq; admiraremur coqui solertiam, tum gloriatus ob artem suam coquus ait, sed neque quispiam est vestrum qui ubi sit iugulatus demonstrare possit, aut quo pacto eius venter multis rebus bonis sit repletus, **id est** turbos enim intus habet, aliâsq; auiculas, partèsq; ventrii suillum, & vuluæ frusta, ouorûmq; vitellos, ventres præterea auium cum ipsâ vuluis boni iuris pleni insunt, ac carnes minutim concissæ, cum piperèq; permixtæ, tomacula enim ob Vlpianum nominare nō audeo, quamuis eum scjâ his libenter vesci. Meus etiâ Historicus Paxamus meminit de tomaculis, neq; mihi curæ sunt vsus Attici, at vos mihi declarate ubi sus iugulatus est, aut quomodo

do

A do ex dimidio afflatus est, ex alia parte elixus. Cum nos adhuc consideraremus, locutus est coquus, si me minus peitum coquis illis antiquis arbitramini de quibus Comici scripserunt. Posidippus in Tripudiantibus, nam coquus est qui alloquitur discipulos:

Est iunior

*O discipule Leucon, ministri & ceteri,
Idoneus quivis locus & ex arte. quis
Cunctis sapor præstantior fit ceteris
In arte queso dic coqui & arrogantia.
Cunctis videbis artibus præcedere
Hunc ceteris qui rem culina nouerit.
Munitus hic thorace squamoso viris
Extraneis dux est, draconem ferreum
Portans briareus & videtur, est lepus
Ut accedit, coquus ministros posidens,
Vides ut aduenit nimisque sordidos
Ad discipulos cunctis famem mox diluit.
Si conseruas te excoriare, vere alii.*

B Quod ergo suppositus prius vano locum
Concede, noscito os vocatorum statim:
Nam sicut in forû artis est hoc vltimum,
Nouisse quæ sint era conuiuantium,
Nunc nuptias paramus, aut sacri boues.
Illustris est qui dat, simul quique accipit.
Horum sacerdotes Dea sunt facina,
Dei, Corybantes, tibiæq; & exubiæ,
Conuersio. Hippodromus equina hic est tibi
Artis memento tu quoque huius.

De alio coquo, qui Seuthes dicitur, ita inquit idem poeta:

*Valde rudis Seuthes es
Scis optime ut videtur haud
Tifferre quidquam profusus à bono duos.
Præsens ut hostis est profundus suscipit
Hic rem cito, natura & hunc dux astitit.
Est turba conuiuialis hostis sic ferè,
Bibet repente namque, venit hic dies
Qui quinque primum post decem sperauerat
Canam solutus impetu & plenus ruit.
Considerans in quæ mântis quis porrigat.*

Nôis

Noſti tumultum gentis huius concitata.
Audite autem quomodo coquus ſe laudat in Euphebis Euphronis:

Cum Carion miniſter erantiſtis eris,
Luſſiſſe non licet, nec illa oſtendere
Quæ vix didiciſti heri periclitans, tibi
Non robius, non hepar omnino vllum erat,
Sed ſulti erant, mirabat illis cerebrum.
Oportet hanc vt veneris plebeculam
O Carion Dromena vel Sotivridem,
Cerdena vel iuſtum eſſe, qui dant quod petis
Intercedis. At nunc imus haud ad nuptias.
Hoc ſentis eſſe peſſimum, nanque es meus
Alumnus artis haud malus certe coquus.
Occaſo iuuare grata debuit.
Senex avarus, parua merces, ſi feram
Te nunc nihil edentem, ſed ignem quoque
Cum perdidideris, age intro nam venit ſenex
Qui cernit exiguum, ſed magnus eſt Sophiſta, nil
Hoc ad medicorum conferre ſuperbiam.

Coquus qui eſt apud Sopiſtratum in Dementiente:

Non negligenda noſtra proſus ars quidem,
Perſpecta rectè ſi ſit ipſa Damyle.
Sed ceſſat, omnes ſe coquos aiunt propè
Eſſe, artis vt cognouerint proſus nihil.
Quibus magiſtris tota res corruptipitur.
Cepiſſe verum ſi coquum forte expetis,
Hanc diſciplinam qui vel puer bene legerit,
Præcepta, qui viresque totas calleat,
Intelligenti res erit tunc altera.
Tres nos reliqui ſumus, prius Chariades,
Tum Badion, egoque, pede cæteris.
Quid dicis? ipſe: nos docendi non locum
Seruamus ex Sicone qui primus fuit
Et autor artis, & repertor optimus.
Primum rationes nos docebat ſyderum,
Statimque poſt hæc architeſti formulas,
Secreta pandens inde naturalia,
Præcepta dabat ille militaria.
Volebat arte nos priora hæc diſcere,

C

D.

Nunq

A Nunquid docere tu potes me amice? dic,
Non, ſed puer donec reuertatur foro,
Pro re monebo te parumper vt puto
Captemus vt tempus loquendo idoneum.
Apollo res eſt ardua, audito bone,
Oportet in primis coquum cognoſcere.
Sublimia occidant vbi vel ſydera,
Primùm vt naſcantur, nitens ſol aut vbi
Vel longiores, vel breues magis facit
Dies, vel in qua parte ſit xodiaci.
Obſonium ferunt, & ipſa edulia
Mutarjer cali in reuolutionibus.
Pro tempore ac diſſerre ſuauiſſimis.
Qui nouit hæc, & qui ſcit anni tempora,
Vtetur iſtis ſingulis vt conuenit.
At qui minus nouit neceſſe vt blatteret.
Forſan requiris architeſti qui inuent
Præcepta, ſic proſecto, ego tibi feram.
Magnum refert res commodum ſartagini,
Ponatur vt rectè, captatque ſufficit
Quantum ignis, ac noſſe vnde perſet ſpiritus
Huc fumus, aut huc latus elixis ſolet
Feciſſe magnam quippe differenti am.
Per cenſeo: ſi ciſſa militaria
Habere conuenit coquos, in omnibus
Eſt artibus quid ordo valde conferens
In arte noſtra ſolus ille dux fere,
Nanque ordinate tollere ac apponere
Dapes, & aptum noſſe tempus ſingulis
Quando cito vel, quando tarde ponere,
Vel què ſe habent ad cenam, vbi opportunitas
Obſonys ſit, hæc quidem calentia
Dare, hæc remiſſa, at hæc medium tenentia,
Tum proſus hæc frigentia, hæc certè omnia
Præcepta monſtrant iſta militaria.
Quis nunc mihi monſtrariſ vt doctentia,
Vtq; iuerit ſit otioſus ipſe mox?
Neque longe fanè ab hoc, coquus ille aberrauit, qui eſt
apud Alexidem in Mileſiis:
Non noſtiſ artibus quod haud eſt plurimis

B

Vir

*Vir architectus vnus ipse proprius
 Qui sit voluptatis. Sed vtentes simul
 Partem viri tulere qua sit optima
 His si fruuntur, vt decet, quid vt refer?
 Oportet hospitem quoque & me dicere
 Coquis opus solum est parare obsonia
 Bene, postea & nil accidit, si forte qui
 Sit iudicaturus vel esturus statim
 Accedat opportunus, artem iuuat hic.
 At si vigorem pretereat obsonij
 Rursus necesse vt cocta sit calfacere,
 Si haud coxeris, coxisse mox cito nimis
 Necesse sit, priuauit artem protinus
 Iucunditate, sed Sophista ego coquum
 Ascribo, constitit istis ignem accendite
 Mihi, frequentes deuorant vulcani canes,
 Leuiter ad aethera nostri quod sit simul
 Ac finem vite adiunxit quaedam
 Solis necessitatis lex non cognita.*

Euphron, de quo paulo ante memini, viri iudices, (iudices enim vos nominare non dubito, quando iudicium vestrum expecto) in actu fratribus, coquum quendam multae eruditionis & rudem commemorantem eos artifices inducit qui ante ipsum fuerunt, & quam quisque eorum peculiarem habebat virtutem, quibusque abundaret, de nullo tamen mentionem fecit huiusmodi, quales mihi saepius vobis parasse contingit. Sic igitur dicit.

De septem sapientibus rei coquinaria.

CAP. VI.

*Cum discipuli multi mihi sint à Lyce
 Quod vsque quid noui est, sapiens quod ipse sum
 Discede factus iam coquus e domo, decem
 Nec mensibus totis iuuenis, sed his magis.
 Assavit vnus è rhodo pisces Agis
 Recteque lixauit deis Nereus statim
 Congrum Chius niueum, vt phagrum Chariades.
 Ius repperit ipse Lamprias prior nigrum,
 Farcimina Aphthonetus, ac lentem Euthynnus.
 Sine symbolis cognus bonorum redditum*

Hi,

A *Hi, post eos primos, fuere tempore
 Nostro sphi septem periti posteri.
 Ego occupata cum viderem plurima,
 Furari adinueni prior sic, nemo me
 Vt odio mox prosequatur propter hoc,
 Sed excipiant omnes, videns à me simul.
 Hoc occupatum tu, tuum quod sit proprium
 Quid repperisti, tenij quinto die
 Quod nauigant equoris longam viam
 Cani senes deis ferebant victimam
 Hædum tenuem paruumque, nulla elatio
 Erat, vel ipsi carniū magistro, at hinc
 Mactare cogens alteros hædos duos.
 Tunc hepar horum saepius fessum sinens
 Vnam manum latens deorsum ac in lacum
 Renes iaciens audacter, atque plurimum
 Faciens tumultum non habet renes fero,
 Vertere cuncti mox deorsum lumina.
 Mactatur alter inde, te cepisse cor
 Vidi ipsemet simul secundi, perfide
B *Quam magnus es cognosce, solus ipse nam
 Tu repperisti artem lupi facillime
 Intestini obeliscos die quæstos,
 Duos pisces crudos in ignem iaciens extinxisti.
 Atque ad dichordum irritasti, noui illum actum
 Hic autem est ludus.**

Nullus sanè horum sapientum secundorum, qui septem sapientes vocati sunt, huiusmodi quidpiam excogitauit de sue, aut quomodo repletus sit, ac altera illius pars assata, altera sit elixa, ipse verò non est iugularus. Cum nos precaremur magnopere, summòque contenderemus studio, vt hanc nobis scientiam patefaceret, non dicam inquit hoc anno, per eos qui mortui sunt in Marathone, ac eos qui bello nauali in Salamine decertarunt. Quibus dictis visum est omnibus ob huiusmodi iuramentum hominem non esse cogendum; Ast in aliud eorum, quæ lata erant manus iniicere oportere. Tunc ait Vlpianus, nullus per eos qui periclitati sunt in Artemisio rem aliquam gustabit prius quàm, vbi iaceat afferre, dixerit. ego enim solus gustus noui, cui subiunxit magnus Aristophanes in Pærludio, cur non iuc-

ωαγαγι
 γευ.

H

sisti afferre pocula? Sophron communius vsus est in mulie-
 ribus, affer plenum scyphum. Plato in Laconibus, omnes
 afferat. Alexis in Pamphila, apposuit mensam postea, affe-
 rens bonorum plaustra. De gustibus autem, quos tu inuita-
 sti tempus postulat vt dicas ò Vlpiane, gustare enim habemus
 apud Eupolidem in Capris, hoc accipiens gustato.
 Tum Vlpianus Ephippus ait in Scutato, intus aliorum
 equorumque stationes & gustus vini. Antiphanes in Gemi-
 nis, vinum gustat, deambulat in Coronis.

obscuro.

De sue semielixo, & exceptionibus.

C A P. V I I.

CVM hæc ita dicerentur, tunc ait coquus, dicam igitur
 & ego non antiquorum quidem opinionem, at inuen-
 tum meum, ne tibicen verberetur, scribit enim in Laconi-
 bus Eubulus & in Læda:

Per Vestam & hoc audiuius quod verbera

Permulta fert domi coquus si errauerit:

Nostri solent etiam velut tibicines.

Philyllius autem, vel qui Ciuitates fecit, ita scriptum reliquit: D

Si forte contigit iniuriam vt coquus

Faciat tibicini, cepisse plagas.

Quod attinet ad semielixum, semiaffatum, ac non iugula-
 rum suem, percussus est sus sub humerum vulnere perexi-
 guo, idque demonstrauit. Postea cum multum sanguinis de-
 fluxisset, omnia interiora cum ablatione, (quamuis exce-
 ptio etiam dicta sit ò conuiuæ loquaces) vino sæpius dili-
 genter laui, ex pedibusque suspendi. Rursus postea vino ir-
 rigauit, ac prædictas epulas cum multo pipere lixauissem,
 obturauit, multumque ius bene conditum per os infudi, cum
 hæc ita perfecta essent, obtexi vt videtis dimidium suis
 multa farina hordeacea, quam oleo ac vino prius irrigaueram.
 postea imposui in furnum ærea mensa supposita, len-
 toque igne ita assaui, vt neque combustum, neque crudum
 tamen exciperem. Cùmque pellis iam facta esset aridior,
 aliam partem iam elixam esse arbitratus, farinam deiici,
 ac vobis ita apposui. Exceptionem ita Dionysius comicus ò
 bone mi Vlpiane in actu Homonymis nominauit, vbi co-
 quum quendam facit ad discipulos differentem:

Enclipsis.

Nunc

A Nunc ò Dromon, si quid venustum, si bonum,
 Si repperisti indistrium quid ex tuis,
 Fac innotescat id magistro eia tuo,
 Monstres peto quid in arte tu profeceris.
 In hostium te auco campos, vndique
 Discurve fidens, si dedere numero
 Carnes tibi, seruentque, carnes effice
 Ha bulliant multum, demde vii fero
 Harum numerum tu callidus confundito,
 Si piscis est prægrandis, ille sit tuus.
 Si quodpiam frustum later, & hoc est tuum,
 Donec sumus intus, at foris sit id meum.
 Exceptiones, quæ & sequuntur cætera,
 Nullam repulsam continent, aut numerum.
 Pericommatis ordinem & positionem refer
 In crastinum te & me hæc letum faciunt.
 Venditori speliorum omnino da,
 Aditum vt habeas ianua magis beneuolam,
 Quid est opus dixisse plura conicio
 Alumnus es meus, magister sum tuus.
 Horum memento, ventites huc & simul.

B

De antiquis coqui dictiõibus. C A P. V I I I.

CVM coquum nos ob dictorum promptitudinem, ar-
 tisque ipsius sedulitatem laudauissemus, bonus no-
 ster conuiuij dominus Larenus, & quanto melius est in-
 quit vt talia discant coqui, quàm ea, quæ apud quendam
 ciuium nostrorum coqui didicerant, hic enim opulencia
 deliciarumque studio inductus coquos Platonis dialogos
 discere coegerat, qui ollas ferentes simul dicebant, vnus,
 duo, tres, quartus autem vbi est ò amice Timæ, ex iis, qui
 heri nobis aderant conuiuæ, nunc autem paraturi sunt con-
 uiuium? tunc respondebat alius, agrotatio quædam hunc
 detinuit ò Socrates. Multaque, hoc pacto dialogi illi per-
 currebant, ita vt qui adessent conuiuæ, tristarentur, ac
 vir ille diuinus quotidie iniuria afficeretur, multique viri
 boni iureiurando affirmarent, se non amplius ad illius
 conuiuia esse accessuros. Nostri verò isti hæc forte di-
 scentes non mediocri nos animi delectatione afficiunt.

H 2

Tum puer ob coquinarum artem laudatus, quid tale inquit C
aut dixerunt aut inuenerunt, qui fuerunt ante me coqui?
vel quid certe addiderunt? neque me idcirco extollo: Non
& Corcebus Eleus, qui primus in Olympicis certaminibus
fuit coronatus coquus erat, neque tamen tantum ob ar-
tem suam intumescerat, quantum coquus qui est apud
Stratonem in Phœnicide, de quo ita dicit mercede con-
ductus:

Sphingem marem, sed non coquam cepi in domum,

Nam per Iouem scio nihil quod dicat hic:

Quod repperit noua verba; namque cum prius

Ingressus est rogauit ille me intuens,

Ad prandium quot nam vocasti meropes?

Ego meropes ad prandium tu desipis,

Nunquid meropes tu me putas cognoscere?

Nullus uenit. o per Iouem quid hic putat

Ad prandium restat vocare meropes.

An non erit Conuiuia quis? nullus quidem.

Conuiuia ut arbitror, putasti nomina,

Erit Philipus, Motoschio, Niceratus,

Et hic, & hic consideranti nomina,

Conuiuia nullus est repertus inter haec.

Erit fero nullus, quid inquis? nemo erit?

Iratus est, iniuriam ut passus foret.

Inepta res si conuocasti neminem

Nec sacra fers terra patrone? non ego,

Frontis bouem lata, haud bouem macta miser,

Quid, mala mactas ergo? non haec per Iouem,

Horum nihil ipse mala oues intelligo,

Nam mala sunt oues, nihil prorsus scio

Horum, nihil uoloq; demum discere.

Indoctus ipse sum, rudi sermone dic.

An non Homerum dixisse scis, quod licet

Ut quibus sermonibus uolunt coquis?

Ad nos sed hoc quid attinet? dicas mihi:

Ut dixit ille, audito mox & cetera.

Homerice tu me putas occidere?

Dixisse sicuti se, loqui mecum hoc modo

Noli pregor, sed quatuor drachmis putas

Meum institutum uelle me relinquere?

pegor,
homo.

D

pegor,
quis.

A

Molas fer huc, at hoc quid est? est hordœum;

Insane quid deludis his ambagibus?

Compactum adest: num forte peluim postulas?

Dices aperte si vis haec intelligi:

Insanus es senex, salem dicit, feras:

Compactum id est, ostende lympham nunc manum

Qua lauit inde verba dixit cetera

Huiusmodi qua nullus ante audierit

Per Terram, & incidas minutim, & duplici

Modo, deinde portiones, & ueru.

Ita ut Philetæ cum libros assumpsferim

Speitare sit necesse verba singula

Quantum ualent, mutare si illi supplicio

Verba, ac loqui humanè, nec illi per deos

Swadela persuaderet, hoc scio optime.

Curiosum sanè plurima ex parte est coquorum genus, misto
riarum & nominum. dicunt enim horum doctissimi genu
prope crus, & Asiam Europamque circuiui. Ad aliquem in-
crepantes non oportere dicunt aneum facerè Peleum. Ego
coquum quendam antiquum admiratus sum ob artis expe-
rientiam, quam, fruens, introduxit. Inducit autem ipsum sic
Alexis in Lebere;

Suille suauèq;

Obsonium ut mihi uidetur attigit

Lam suffocatum, postea uisit, sed nihil

Cures, medelam res capit facillimam.

Sumens acetum mox suem in peluim iace;

Mittasq; frigidum, calidam ollam postea

Ponas aceto, ignita cum sit protinus

Haec humidum mox trahet fermentaq;

Sumens uelut pumex capiet hinc transisus

Laxos, per illos humidumq; excipiet.

Carnes erunt sicca minus, sed rosida

Satisq; succose d' Apollo Glaucia

Haec quam geram uelut peritus medicus.

Ipsas puer ferens deinde apponito.

Sed frige facta sint ubi pones eas.

Quando uapor non sic quidem ad nares salit

Aequorum edens multorum meliorum ut uideris.

Orator es certe, aut coquus, qui dicit haec.

Molas

H 3

Non dicis, artem vituperas.

Sed Satis dictum sic de coquis viri conuiuæ, ne quispiam ipsorum superbians hæc dicat ex difficili Menandro:

Impune nullus aufugit coquo grauis.

Diuina nostra per deos ars extat hæc.

Ego enim vobis, secundum suauissimum Diphilum, in medium appono magnum anserum infixum, conditum porcellos versatiles, nodis vinctos totos. Lignum affero anserem cum inflatione.

De anseribus saginatis, dimidio capitis, creocaccabo, & testiculis.

C A P. I X.

Cum hæc, multiq; anseres egregiè parati circumferrentur, dixit quidam, anseres saginati. Tunc ait Vlpianus anser saginatus apud quem est? ad quem Plutarchus; Theopompus Chius in rebus Græcis, & rerum Philippicarum libro terdecimo Agefilao inquit Laconico in Aegyptum proficiscenti, anseres vitulosque saginatos Aegypti miserunt. Epigenes Comicus in Bacchis, sed si quis velut anserem saginatum accipiens mihi nutriit. Arcestratus in celebri poemate, sicut anseris vnus saginati parare hunc vitellum assatum simpliciter. Sed æquum videtur ó Vlpiane, qui omnia de omnibus diligenter percunctaris, vt nobis quoque tu declares, vbi apud antiquos magna anserum hepata, vt memoria digna essent, sunt consecuta. quod enim anserum pastores nouerint, testatur Cratinus in Dionysalexandro; anserum pastores. Homerus & masculinè & fœmininè dixit. Aquila harpam anserem ferens.

Hæc fuerat nutrita domi, quam hic abstulit, anser.

Et postea anseres mei domi viginti pabula carpunt ex aqua. Anserinorum heparum, quæ magno Romæ sunt in precio, mentio fit hoc pacto ab Eupolide in Venditoribus coronarum, habes nisi hepar anseris, vel spiritum. Ad erant & multa semicapita porcellorum, de quibus meminit Crobylus in Pseudopobo limæo, intrauit semicaput repidum porcelli, cuius per Iouem reliqui ego nihil. Illatus est postea creocaccabus dictus, quæ carnes erant cum sanguine, & adipe in dulci iure cõcisse, sic enim eas Achios vocare

A vocare solitos Aristophanes testatur, ait Myrtilus. Anticlidis lib. septuagesimo octauo reddituū, cum Erythreos aggressuri essent Chij inter cõnandum ex insidiis, quidamq; rem quæ fututra erat prius cognouisset, inquit:

Cepit Erythreos d Chij iniuria multa;

Cedite cœnantes carnem suam, haud feret hora

Expectare bouem.

De ebullitis carnibus meminit Aristomenes in præstigiatoribus. Sic & testiculos comedi, quos renes vocant. Philippides in Renouatione Gnathænam amicam gulosam patefaciens ita scribit:

Accessit inde plurimos renes ferens;

Tunc destruebatur sed istis femina.

Homicida tunc ridens Gnathæna quàm boni

Renes ait sunt hi, per amicam Cererem.

Captos duos tum deglutit, quilibet

Nostrium supinus vt caderet protinus prærisu.

Cum dixisset quidam res esse suauissimas, & gallum cum oxyliparo, omnes increpans Vlpianus solus decumbens; parum comedens, ac alios dicentes obseruans, ait, quid est autem oxyli parum, nisi vos cottana & putamen, legitima patriæ meæ edulia nominaturi estis? Timocles ait Comicus, de oxyliparo sic mentione fecit in Digits; mustelos, & raia, & quæcunq; genera in oxyliparo trimmate parantur. Acroliparos Alexis in Agricola sic viros quosdam nominauit, acrolipari, reliquum corpus subligneum.

De oxalme, obsoniològ, dictionibus.

C A P. X.

Cum magnus piscis in oxalme appositus fuisset, dixissetque quidam suauissimum esse obsoniolum, omne quod in oxalme positum fuisset, contrahens cilia, spinas colligans Vlpianus, vbi iacet inquit oxalme? nam obsoniolum apud nullum quidem viuientium omnium noui. At multi eum dudum tacere iubentes cœnarunt, tunc ea cynulcus exclamauit quæ sunt in Auris Metagenis, sed cœnemus ó bone, postea de quibuscunq; uolueris me interrogato, nunc enim fame correptus grauiter, omnium

ferè rerum sum immemor. Tunc Mytilus respondens illi C
ne quidquam assumat, sed semper nugetur, ait oxalmen
Cratinius his verbis dixit in Vlysisibus;

*Pro quibus accipiens socios vos protinus omnes
Iucundos torrens,lixans,carbone coquens &
Hinc super, ac assans,tingens falsugine. sive
Oxalme,aut acrementum tepidum,mibi coctus
Maximè erit visus quisquis prius omnium ego ipsum
Hunc edisse volo.*

Aristophanes in Vespis, flens in oxalmen iniice calidum.
Obsoniolum viuentes dixisse inuenimus. Plato præterea
in Pisandro vescens, vt accidit ipse quondam,obsoniolo es
defatigatus, sed est hoc nunc tibi, At ipse nuper cum lo-
custa vesceret. Pherecrates in transfugis, obsoniolum no-
bis quis hoc apposuit? Philemon in Theauro, verum mi-
nus sit fallere, aut obsoniola bona habere. Menander in
Carthaginense, optauerim quauis Boreæ haud obsonio-
lum vllum repertum aptum, coquam lentem, & Ephesio
in Prandio capiens obsoniolum, postea ex piscatoribus
quidam affert, quatuor drachme vendebat gobios. Ana-
xilas in Hyacintho lenas faciente, ego per quos obsonio-
lum vobis emam? tum post pauca, para puer obsoniolum
nobis. at illud Aristophanis in Anagyro, nisi solamen ob-
soniis vndiq; pro obsonioliis intelligimus. Alexis in pro-
uocante de coquo verba faciens ait:

*Calidioribus gaudes semper
Obsonioliis,vel medium vel inferius,
Inferius ais here,quò,heus
Homo nescis viuere frigida tibi
Omnia apponam?nequaquam.an bullientia?
Apollo, nonne medium erit profecto?
Hoc nullus alter artis efficit mea.
Non vt puto,nec alterum qua tu facis.
Ego feram quos tu vocas ad prandium
Commissions ipse tempus præbui,
Tu per Deos hœdum cœcidisti, in sacris,
Ne percute, sed pueri carnes adferre,
Pueri culina est,est & caminum habere.
Quippe non patet mihi, sed habet caminum.
Habere male qui fumigans perdit me sic.*

Hæc

A Hæc ex nobis viuentibus ô ventri dedite Vlpiane commo-
raui,tu enim mecum velut videris nihil animatum come-
dis iuxta Alexim,qui ita scripsit in Attide:

*Quisquis prior dixit Sophista,nemo quòd
Viuentibus vesci solet,prudens erat.
Et ipse nunc accessi emens viuum nihil,
Pisces coem mortuos quandoquidem.
Agniq; carnes pinguis haud viui simul,
Cum non valerem præter ea quid alterum.
Cepi deinde hepar,quis hæc aut viuere
Affirmet? aut vocem ferat quis edere?
Fecisse me fatebor æquum nil, simul
Transfisse leges.*

De phasianis.

C A P. X I.

H Is ita dictis finito iam nos cœnare, ecce enim donec
minus opportunam spernentes, præternauigarunt. Sed si
mibi dixeris ait Vlpianus ô magister Myrtilè, vnde tibi
ventri deditus, ac si ex antiquis quispiam phasianorum
B ventri mentionem fecit, ego enim mane nõ in Hellespon-
tum nauigauì, sed in forum profectus phasianum emam,
quem tecum comedam. Post hoc pactum inquit Myrtilus
ego dicam, de vètri dedito meminit Amphis ita in infania
mulierum,versute, gulose, non est qui nõ sis ventri deditus:
de phasiana aue sic suauissimus Aristophanes meminit in
Actu aibus inscripto: sunt enim duo senes Attici, qui præ
ocio ciuitatem perquirunt, in qua ociosè habitent, quibus
vita placet cum aibus. Accedunt igitur ad aues. ac vna ex
aibus eis repente aduolante, & alia dicunt complura ob
agrestis cuiusdam aspectus timorem se vicissim solantes,
& hæc; quæ sit auis non dices? ego cum purgato ventrem,
phasianus. Et in Nebulis, de aibus ego intelligo, non au-
tem de equo vt multi solent, phasianas quas educat Leogo-
ras. Et equos nutrit aues phasianos. Carpitur autem Leo-
goras à Platone velut gulosus in valde dolentè. Mnesima-
chus in Philippo, (est autem & hic vnus ex poetis mediæ
comœdiæ,) dictum inquit, rarius est quàm lac auis, aut
phasianus bene depilatus. Theophrastus Eresius, qui disci-
pulus fuit Aristotelis, mentionem eorum faciens libro

ὁ δὲ βωγῆ-
τος.

H 5

tertio Animalium, ita scripsit; est autem differentia inter C
 aues huiusmodi, aliae breues sunt, ac non volat, sicut attage-
 na, perdix, gallina, phasianus, quae statim incedunt, ac
 densae sunt. Aristoteles Historiarum animalium libro no-
 no ita scriptum reliquit, mos auium est ut aliae sese in pul-
 uere volent, aliae se lauent, aliae nec puluere, neque balneo
 vtantur. Sunt pulueratrices quae non altiuola, sed terra
 propinquae, ut gallina, perdix, attagena, phasianus. meminit
 & Speutippus similiarum secundo, Phasianum isti vocant
 ipsum, ac non etiam phasianicum. Agatharchides Cnidius
 libro trigesimo quarto rerum Europicarum, ubi de Phaside
 fluuio loquitur, haec etiam addidit, auium phasianorum
 dictarum copia deliciarum gratia, ut in os imponatur, ac-
 currit. Callixenus Rhodius libro quarto de Alexandria,
 pompam in Alexandria ductam describens à rege Ptole-
 mæo vocato Philadelpho, velut admirandum quidpiam
 ita de his auibus scribit, portabantur in vasculis praeterea,
 pistiaci, pauones, meleagrides, phasiani, auésque Aethiopicæ
 multitudine complures. Artemidorus Aristophanius in
 Linguis coquinariis inscriptis, Pamphilusque Alexandri-
 nus in libris de nominibus & linguis, Epenæum inducit D
 in re coquinaria dicentem quod Phasianus auis Tatyras di-
 citur. At Ptolemæus Evergetes libro commentariorum se-
 cundo phasianum auem Quartanum asserit nominari. Tot
 habui quae de phasianis auibus dicerem, quos ego propter
 te, velut febri laborantes, circumferri tantum vidi. Tu verò
 sicut pactus es nisi cras quod promissisti, persolueris, non te
 publicè fraudis accusabo, sed ad Phasim te habiturum
 dimittam, sicut Polemon expositor Istrum scriptorem
 Callimachum ad fluuium Ponti eiusdem nominis misit.

De attagena, Porphyrione, & Porphyride.

C A P. XII.

MEminit de attagena Aristophanes in Ciconiis, attage-
 na suauissima in Epiniciis caro coquitur. Alexander
 Myndius paulò maiorem perdice hanc auem esse affir-
 mat, atque totum habere dorsum colore fisticilium vel rubi-
 cum, potius pictum. Capitur à venatoribus ob gravita-
 tem corporis alarumque breuitatem. Est autem puluera-
 tor,

A tor, fecundus, seminilegus. Socrates in libro de Termini-
 nis ac locis, tum de igne & lapidibus, ex Lydia inquit at-
 tagenes translatus in Aegyptum, ac postea dimissus, intra
 ianuam usque accesserunt, donec vocem cothurnicis alicui-
 us admittant. Sed cum fluuius postea concauus fluxisset,
 famésque inuassisset, multi per regionem moriebantur,
 non defecerunt, manifeste pueris adultis ad hoc usque; tem-
 pus dicentibus: rer perditis mala. Sin autem capiantur,
 non solum non sunt cicures, sed neque vocem emittunt,
 at si rursus dimittantur, fiunt vocales. Sic de his meminit
 Hipponax, neque attagenasque tu & lepores comedens,
 Aristophanes cum in Auibus, tum in Acharnensibus velut
 abundantibus in Megarica. Attici cum circumflexo accentu
 in vltima praeter veram rationem proferunt, siquidem
 nomina in as, desinentia super dissyllaba productam habent
 vltimam, cum vero habent a, in penultima sunt
 grauitona sicut adamas, indefessus, dicendum est & attage-
 na, non autem attagenes. Quod de Porphyrione etiam
 mentio fiat ab Aristophane, patet. Polemon libro quinto
 eorum, quae ad Antigonum ac Adæum scripsit, Porphyri-
 onem ait auem domi educatum mulieres, quae sunt sub
 B viri imperio diligenter obseruare, eiusmodique habere
 sensum adulterium admittentis, ut quando hoc cognouerit
 domino significet, sibi quoque vitam suffocatione finiat.
 Neque prius cibum sumere solet, quam locum aliquem
 sibi idoneum deambulans inuenerit, in quo se puluere
 abluens, postea cibum sumit. Aristoteles sciscipidem
 esse ipsum scribit, colorémque habere caruleum, & crura
 longa, rostrumque purpureum quod ex capite incipiat
 quantum & gallus, quare intra pedes capientium paruas
 micas panis cumulat, ac mordicus bibit. Hic cum quinque
 habeat digitos, medium habet maximum. Alexander
 Myndius libro secundo Historiae volatilium Libycam
 auem esse inquit, Libycis quoque Deis consecratam. Calli-
 machus in libro de Auibus porphyridem differre inquit à
 Porphyrione, cum vtunque seorsum nominantur. Nutri-
 mentum capere astringit in tenebris, ne quis eum videat,
 odio enim prosequitur eos, qui accesserint donec comedit.
 De Porphyride meminit Aristophanes in Auibus.
 Ac Ibcus aues quasdam his verbis vocat lathporphyras.

Huius

Huius in summis foliis flauis, variæ, delicatæ, varium collum habentes Porphyrides, & Alcedines alis extensis. At alibi, semper me ô amice noni alis extensis velut & Porphyris.

De perdicibus.

CAPVT XIII.

DE perdicibus multi meminerunt sicut etiam Aristophanes. Ac nominis ipsius quidam mediam syllabam producunt, vt Archilochus, formidantem velut perdicem, sic Cothurnicem ac Chanicem. Frequenter namque prodita apud Atticos inuenitur, sic Sophocles in Camicis cum aue venit eiusdem nominis perdice, in inclytis Athenarum pagis. Pherecrates siue qui Chironem fecit, venit libens huc more perdicis. Phrynichus in Tragediis, Cleombrotique & perdicis filium. At animal in lasciuia allegoricè capitur. Nicophon in ex manuum opera viuentibus, hepfitos illos & perdices. Epicharmus in Lasciuis, breui sepias ferens existentes ac volantes perdices. Hæc scripsit Aristoteles de hoc animali, perdix terrestris est, pedemque habet scissum, annos quindecim uiuit, ac femina etiam pures: Femina siquidem inter omnes aues diutius viuere consueuerunt: Ouis incubat ac nutrit sicut gallinæ. Vbi verò se perquiri à venatoribus intelligit, longe prouoluitur à nido velut ad venatoris pedes accursura, vt is specie capiendi eam concipiat, qua arte eum morando decipit, donec pulli auolauerint, tunc ipsa etiam auolat. Est autem auis hæc malitiosa, & astuta, ac maxime falax: quare efficitur sapius vt mas oua feminae frangat, vt rei Veneræ indulgere possit. Ex quo fit vt cum femina cognoscat clanculum diffugiens pariat. hæc eadem narrat Callimachus etiam in libro de Auibus. Pugnam inter se vidui conferunt ij, qui dicuntur cœlibes, ei verò qui victus fuerit victoris Venerem perpeti necesse est. scribit etiam Aristoteles quòd omnes vicissim victum subigunt, ac domesticii agrestes: quando quis à secundo fuerit victus hic clam subigitur à victore: quod fit per quoddam anni tempus, sicut testatur Alexander Myndius. Humi nidulantur mares ac feminae intra terram sin-

gula

A guli domicilium eligentes. Perdicem venatorem syluestrium dux primus inuadit, pugnâque obuiam conferit, qui si captius fuerit, alter pugnaturus accedit. Verum vbi mas sit qui venatur hoc faciunt. Sed si femina sit quæ cecinerit, vbi dux ad eius canentis vocem occurrerit, ceteræ vnuerse eum inuadunt, ac feriunt, fugantque ab ea femina; inuidentes quòd non ad se, sed ad illam accesserit. Ex quo efficitur vt tacitus sapius accedat, ne si quispiam audierit ei pugnare necesse sit. Accidit etiam aliquando vt femina mari accedenti silentium imperet, ac nonnunquam ex incubatione compungit, vbi marem venatricem venientem nouerit, eumque pariat, vt à venatrice distrahat. Usque adeo tum perdices, tum etiam Cothurnices copia libidinis gaudent, vt in aucupantes corruant, & sæpenumero eorum capitibus insideant. Illud præterea addunt, quòd vbi feminae in venationem latæ fuerint, si mares vel viderint, vel vento secundo odorauerint, aut volantes se prope fenserint, grauidæ fiunt continuò. Nec desunt qui etiam tum parere affirmunt. Volant tum mares perdicum tum feminae hiantes tempore coitus, ac linguam exerentes. Clearchus in libro de Terrore, passeris inquit, perdices, galli, & Cothurnices semen emittunt, non solum si viderint feminas, sed si earum vocem tantum audierint: cuius rei causa est coitus phantasia, quæ in animo nascitur. Manifestius autem quæ sit harum auium libido cognoscitur, si illis è regione speculum apposeris, namque ob simulachrum illuc accedentes capiuntur, semenque emittunt, præter gallos; isti enim ob simulachra in pugnam solum cõcitantur. Hæc ita scripta sunt à Clearcho. Perdices Caccabæ vocantur à quibusdam, vt ab Alcmane qui ita scripsit; induxit cantum Alcman, noménque formarum caccabidum componens inuenit. Manifestè patefaciens quòd canere ex perdicibus dicit. Idcirco Ponticus Chameleon musicam ab antiquis excogitatum esse scribit ab auibus, quæ in solitudinibus canere consueuerunt, ad quarum imitationem musices constitutionem sumpserunt. At non omnes ait perdices caccabant. Theophrastus in eiusdem generis aliam vocem emittentibus, Atticæ inquit perdices ad Corydalum vsque ciuitatem versus caccabare solent, ac vterius garrire. Basilis libro secundo rerum Indicarum, exigui inquit homines, qui

qui cum gruibus decertat, perdicibus pro vehiculo vti consueverunt. Meneles libro primo Congregationis cum perdicibus ait ac gruibus pugnant Pygmaei. At aliud perdicum genus est in Italia, ad volandum debile, habitusque minus: quod neque rostrum habet rubrum. Perdices quae sunt circa Cirrham carnem habent non aptam esui, propter pabulum. Quae sunt in Bœotia in agrum Atheniensem non perueniunt; at si qua perueniat ex voce cognoscitur, veluti antea dicebamus. Perdices quae nascuntur in Paphlagonia duo habent corda, vt asserit Theophrastus. Quae sunt in Sciatho insula cochleis vescuntur. Pariunt oua interdum quindecim, interdum sexdecim, volantque parum vt testatur Xenophon his verbis libro primo Ascensus, otides si quis cito se attollere cogat, facile capiuntur, quoniam parum volant, sicut etiam perdicibus quoniam cito defatigantur, quarum caro est suavis.

De otidibus, & asionibus.

CAP. XIII.

Vera dixisse de Otidibus Xenophontem affirmavit Plutarchus, ac multa huiusmodi animalia in Alexandria ferri dicebat ex finitima Libyae regione, quarum aucupium est huiusmodi, cum maxime imitari studeat otus quocumque hominem facere viderit, ea facit omnia quae vidit venatores facientes, isti vero è regione coram illo stantes oculos pharmaco sibi vngunt, aliaque pharmaca tenacia parant oculorum ac ciliorum, quae non longe ab ipso in exiguis vasculis deponunt. Cum aspexerit igitur otus hos se vngentes pharmacum ex peluibus & ipse capit hoc ipsum faciens, quare cito capitur. de hoc ipso scribit Aristoteles, quod locum mutat, pedemque habet scissum, & habet tres digitos. Magnitudinis est galli magni. coloremque habet cothurnicis, caput oblongum; rostrum acutum, collum tenue, magnos oculos, linguamque osseam, ac ingluuiem habet. Alexander Myndius appellari etiam Lagodiam affirmat. Dicunt ipsum etiam ruminare, equoq; gaudere, quare si quis equi pellem sibi circum imponat quotquot voluerit accipiet, quoniam pluri accedunt.

Alibi

A Alibi vero scribit Aristoteles quod noctuae otus est perfimilis, quamuis non sit nocturnus, habetque pinnulas circum aures prominentes, unde nomen accepit otis magnitudinis est columbae, hominumque imitator, nam cum saltantibus venatoribus & ipse tripudians capitur. formam habet homini similem, omniumque rerum, quas homo facit, est imitator. Unde effectum est vt qui facile decipiuntur Comici ex re ipsa, otos vocauerint. In eorum aucupio maxime idoneus tripudians in horum conspectu, tunc haec animalia saltantem aspicientia neruos distrahunt, atque alius stans à tergo latensque illos, ob voluptatem eos capit donec imitantur. Hoc ipsum facere asiones etiam dicuntur, nam & hos inter saltandum fama est capi consueuisse. Meminit de ipsis Homerus, ac genus quoddam saltationis Asio ab ipsis dictum fuit, quod à varietate motus, qui fit huius animalis, nomen assumpsit. Amant etiam similitudinem asiones; A quibus cauillari nos dicimus assimilare, ac collinere eos, in quos cauillantur, propterea quod eorum propositum sectentur. Omnia animalia quae latam habent linguam, formata sunt ad vocem emittendam, sonosque & hominum & aliarum auium facile imitantur, vt psittacus, & pica. Asio vero sicut Alexander Myndius testatur, minor est noctua, ac inter plumbeum colorem maculas habet subalbas, binasque pinnulas apud vtrumque tempus erigit ex ciliis. Callimachus duo asionum genera esse scribit, ex quibus vnum loquitur, alterum vero nequaquam, ex quo alij asiones ex his, alij Semperasiones dicuntur, sunt autem glauci. Alexander Myndius scriptum esse apud Homerum ait asiones sine s. ac Aristotelem sic eos nominasse, semperque cerni, & non comedi: eos autem qui Autumnum vno aut altero die cernuntur, esui esse aptos. Differunt cum celeritate, tum quod turturi & palumbo sint similes à Semperasionibus. Speusippus libro secundo Similium sine s. ipsos asiones nominauit. Epicharmus, asiones, vpapas, noctuas. Metrodorus in libro Consuetudinis, simul tripudiantes asiones capi solitos affirmat.

ἀσιονοῦς
οκτώπτε.
λεῖπτε.

De

De gallis gallinaccis, passeribus, & cothurnicibus. C

CAPVT XV.

Sed quoniam de perdicibus loquebamur, quòd maximè ad rem Veneream sint procliuus, huic historia illud etiam addamus, quòd gallus etiam auis est in Venere maxime prona. Scribit igitur Aristoteles quòd ex muneribus gallinaceis in templis depositis omnes reliqui eum subigunt, qui nuper accesserit, donec alter afferatur; at si nullus sit postea depositus decertant inter se, victorque victum semper subigere solet. Narratur id etiam, quòd ubi quispiam gallinaceus hostium ingreditur cristam inclinat, quòdque alteri de coitu sine certamine non cedit. Agrestes scribit Theophrastus salaciores esse domesticis, ac mares subito postquam expergefacti sunt velle coire, at foeminas die magis lucefcente. Salaces sunt etiam passerres, quare solitus est dicere Terpsicles passerres comedentes in Venere esse magis pronos. Idcirco Sapho ex eorum natura Veneris ait currum trahi à passeribus, quonià salax est foecundumque animal. Passer oua ad numerum octonarium edit, vt auctor est Aristoteles. At Alexander Myndius duo esse inquit passerum genera, hoc mansuetum, illud agreste, quorum foeminae sunt debiliores cum in aliis, tum quod rostrum habent colore magis corneo, aspectumque habent neque valde album, neque rursus nigrum. Scribit Aristoteles quares non cerni per hyemem, foeminasque permanere, quares fidem ex colore assequitur, mutantur enim velut merulae & phalarides, quæ pro temporibus dealbatur. Passeres Deritæ vocantur ab Eleis, vt testatur libro tertio Linguarum Nicander Colophonius. At de Cothurnice, quaritur in nominibus in vniuersum in *vs* desinentibus, cur consonante ipsa formali vltimæ syllabæ non vtantur in genitiuo, dico autem vt vnguis cothurnix. At masculina nomina simplicia dissyllaba cum *ξ* apud ypsilon adiacuerit, si verò habeat aliqua immutabiliū vocalium extremâ syllabam, vel per quas prima grauitonorum coniugatio dicitur per cappa, declinatur in genitiuo, praconis, galeæ, Erycis, berycis. quæcumque hunc characterem non habet per gamma proferuntur vt cothurnicis, cuculi, orygis. At monstro simile est vnguis. Verum vt generaliter loquar, genitiuus singularis

Alaris eadem consonante vtitur formali extremæ syllabæ cum recto plurali, ac sine consonante similiter dicitur. Cothurnix ait Aristoteles & locum mutat, & pedes habet scissos nec nidum facit, sed arenam eligit, quam fructibus ob accipitres operit, in qua postea ouis incubat. Alexander Myndius libro Animalium secundo, foemina inquit cothurnix collum habet subtilius quàm mas, neque nigrum habet quod est sub mento. Si verò incidatur, non magnam cernitur habere ingluuiem, at cor habere magnum, idque asperum. Habet hepar & bilem coniunctam in intestinis, splenemque exiguum quæque non facile dignoscatur: testes autem velut gallinacei sub hepate. De earum generatione Phanodemus libro secundo Atthidis scribit, vt Eurysichthon Delum insulam vidit, quæ ab Achius Ortygia nominatur, quoniam horum animalium greges ex pelago delati in ipsam insulam volant, quia commodum his præbet portum. Eudoxus Cnidius libro primo ambitus terræ Phœnices Herculi Cothurnices sacrificare inquit, propterea quòd cum Hercules Iouis & Asteriæ filius in Libyam proficisceretur, ac à Typhone interemptus fuisset, **B** Iolau illi cothurnicem attulit ac odore refecit, quo subito reuixit. Oblectabatur ait etiam cum circum vagaretur hoc animal. Eupolis diminutiue dixit in Urbibus, cothurniculâsque vocauit hunc in modum, Cothurnicês nutriens tu quâdam olim, ego paruas Cothurniculas, & postea quid? Antiphanes in Agricola sic Cothurniculam dixit, sic tu quid facere potes cum animum habeas Cothurniculæ? Pratinas suauem vocem habentem propriè Cothurnicem vocat in Dymadis Caritidibus, nisi apud Phliasios ac Lacones vocales sint, vt perdices. Ac Sialis hinc à voce nominata est ait Didymus, nam plurimæ ferè aues ex voce nomen sumpserunt. Ortygomater vocata, cuius mentio fit à Crate dicente in Chironibus, Ithacensis Ortygomater. De ipsa narrat Alexander Myndius quòd magnitudinem habet quantam turtur, crura longa, serò parit, estque timida. De Cothurnicum venatione particulatim scribit Clearchus Solensis in libro dictorum Mathematicè, in Platonis Republ. inscripto. Cothurnicibus sub tempus coitus si quis laqueum ac speculum è regione posuerit, ad id, quòd in speculo apparet accurrentes in la-

queum incidunt. De vocatis monedulis etiam his verbis eadem scribit, monedulis etiam ob naturalem ingentem amorem, etsi tantum astutia excellunt, si poculum oleo plenum apponatur, quum illius labio asiterunt, ac in apparentem despexerunt, poculum percutiunt: quare laquei in poculo inuenti, & alarum postea conglutinatio, causa captiuitatis efficiuntur. Mediam nominis syllabam Attici producere consueuerunt, vt coclear, & praconem, vt ait Demetrius Ixion in Alexandrinorum lingua. Aristophanes in Pace ob metri necessitatem correptè dixit, cothurnices domi genita. De Chenniis vocatis, quae auicularum sunt ex cothurnicum genere, meminit Cleomenes in Epistola ad Alexandrum ita scribens, Athleridum in salamento decem millia, tyladum quinque millia, chenniorum in salamento decem millia. Hipparchus in Iliade Aegyptia, nec mihi vita placet Aegyptia, qualem habent chennia vellicantes.

De cygnis, palumbis, & columbis.

CAPVT XVI.

NEecygni sanè conuiuio nostro defuerunt, de quibus Dicit scribit Aristoteles; cygnus est foecundus, & pugnax, nam mutuo interficiuntur pugnantes. Pugnatum cum aquila etiam, nec ipse tamen pugnam incipit: sunt praeterea canori, & eo maxime tempore quo sunt morituri. Mare canentes pertransunt, palmipedesque sunt, & herbis vescuntur. Menander Myndius cum multos secutus esset qui morituri essent, eos se non audisse canere dicebat. Alexandrinus Hegesianax, qui Troica Cephalionis inscripta composuit, eum cygnum qui cum Achille singulari certamine pugnavit, ab aue eiusdem nominis nutritum fuisse scribit in Leucophrye. Bæus in Ornithogonia vel Pæo, vt inquit Philochorus, à Marte cygnum ait curatum fuisse, vt esset foecundus ac ad fluuium Sibarum latum cum græue coniuisset. Scribit praeterea herbam quandam quæ Lygæa dicitur, ipsum in nidum ponere. De græue etiam scribit Bæus, quod mulier quædam insignis erat apud Pygmæos, quæ à suis cuius velut Dea in honore habebatur, ac ipsa veras deas nullius precij, abiectaque arbitrat

A arbitrabatur, Iunonemque in primis & Dianam: id grauius ferens Iuno eam in auem deformem transmutauit, iussitque hostem esse ac pugnare cum Pygmæis, qui illam venerabantur: Narrat etiam ex ipsa & Nicodamante natam esse testudinem terrestrem: is enim qui hos versus fecit, omnes denique aues ex hominibus primum factas esse declarauit. Columbarum vnum est genus, at species quinque, columba, vinago, phaps, palumbes, turtur. In libro quinto Partium Animalium phabem non nominat, quamuis Aeschylus ita de aue meminere in Proteo, pastam infelicem miseram phabem, media latera conspices implicitam. Et in Philoetere genituum dixit declinationem phabum. Vinago ait Aristoteles maior est quam columba, phabèque minor, at palumbes magnitudine galli, colore cinereo. Turtur omnibus est minor, colorèque habet cinereum, ac per æstatem conspicitur, hyeme verò latet. Phaps & columba semper apparent, Vinago per Autumnum tantum. longioris vitæ inter has palumbes esse dicitur, nam & triginta annos uiuit, & quadraginta. Neque mares foeminas vsque ad mortem deferunt, neque foeminae rursus mares, sed vbi viduus relinquunt alter uiuit absterius coniugio. Hoc idem corui, monedulae, & cornices faciunt. Omne columbaceorum genus alternatim ouis incubat, ac mas natis pullis inspuat ne fascinentur. Parit duo oua, quorum primum marem, alterum foeminam producit. Pariunt quauis anni parte, quare accidunt vt decies quotannis aut vndecies pariant. At in Aegypto pariant duodecies, nam vbi peperit, die sequenti in vterum capit. Scribit in eodem libro Aristoteles quod diuersum liuia genus est & columba, quippe quæ minor quam columba sit, & minus patitur mansuescere: liuet etiam plumis, & pene nigricat, pedibus rubris, scabrosisque est, quas ob res nullus id genus cellare alit. Peculiare id est quod de columba dicit, quod osculantur ipsas cum ascensuri sunt, aliter foeminae non tolerant. Senior inquit etiam non osculatus ascendit, at iuniores semper hoc facere coguntur, prius quam coeant. Foeminae praeterea se inuicem osculantes ascendunt vbi maris facultas defuerit, nihilque cum altera mittat in alteram oua edunt, ex quibus pulus postea non nascitur. Dorici liuiam pro columba po-

luerunt, vt Sophron in Muliebribus. Callimachus in libro C
de Auibus vt differentes posuit palumbem, ignariam col-
lumbam, turturem. Alexander Myndius palumbem ait
non bibere, velut turturem aquam percutientem, per hye-
mémque silere, nisi fuerit tranquillitas. Illud fertur etiam,
quòd si vinago ixiæ herba semen comederit, super qua-
cunq; arbore ventrem exonerauerit, ixiã nascitur. Col-
umbas flauas in India nasci testatur Demachus in rebus
Indicis. At Charon Lampfacenus de Mardone narrans in
rebus Persicis, deq; exercitu apud Atho montem profi-
gato, hæc etiam addidit; & albæ columbæ tum primum
inter Græcos apparuerunt, quæ nunquam antea fuerant
conspicæ. Scribit Aristoteles quòd columbæ falsam ter-
ram mandentes, vbi primum nati sunt pulli, ora eorum
aperientes inspiciunt, ita eos ad nutriendum comparantes.
Tempus quoddam obseruatur in Erycæ Sicilia monte,
quod recessus vocant, quo Deam aiunt in Libyam trans-
migrare solitam, quo columbas omnes eius loci non ap-
parere inquit, quasi cum Dea simul discesserint. Deinde
post nouem dies in vocatis reditibus vna columba ex ma-
ri aduolante, ac in templum Deæ accedente, reliquæ proti-
nus adsunt. Tunc igitur quicunq; ex accolis sunt diuites
conuiuia parant, reliqui cum læticia applaudunt. Ac totus
locus butyrum olet, qua coniectura vti solent, quòd Dea
rediuerit. Autocrates loyem etiam formam in columbam
permutasse inquit in rebus Achiuis, cum puella adamasset
in Aegeo, cui nomen erat Phixæ. Attici masculinè colum-
bum dicunt, Alexis in Concurrentibus:

Albus Diones sum columbus filie,

Agnouit enim, Bacchus ebrum fieri.

Vel sit senex, vel sit iuuenis, curat nihil.

At in Rhodio vel Demulcente femininè dixit: quòdque
excellunt Siculæ columbæ; columbas intus nutriens Si-
culorum horum valde egregias. Pherecrates in Scriptori-
bus, mitrito nunciantem columbum. At in Petale, sed ò
columbæ similis Callistheni, vola, meque in Cythera ac
cyprum transfer. Nicander libro secundo Georgicorum
de liuiis mentionem faciens ita scribit:

*Cura Dracontiadæ parientes his tibi mox sit
Pascere, nec Siculum fuerit tibi linia spreta.*

De

A De anate.

CAP. XVIII.

Inter anates, vt testis est Alexander Myndius, maior
est, magisque variegatus mas, at quem Glaucium dici-
mus propter oculorum colorem, paulò minor est anate.
Ex Boscadibus vocatis, mas pictura anatis, habent rostra
mares & sima & minoris proportionis. Omnium aquati-
lium auium minima est vrinatrix, colorémque habet sor-
didum, nigrum, rostrumque acutum, cooperiuntur ocu-
li, sæpiusque immergitur. Est aliud etiam boscadum ge-
nus maius quidem anate, & minus vulpansere. Quæ ve-
rò Phascades appellantur, cum paulò maiores sint paruis
vrinatricibus, in reliquis, anatis sunt similes. Quæ
Vria vocatur, anate non est multò inferior, at colore si-
gularino squalido, rostrumque habet longum & angustum.
Phalaris cum angustum & ipsa habeat rostrum, aspectuq;
sit magis rotunda, cinereum apud ventrem, paulòque ni-
grius habet dorsum. De anate & vrinatrice, à quibus na-
rare vrinarique dicitur, meminit inter alia palustria mul-
ta Aristophanes in Acharenibus his verbis, Anates, mo-
nedulas, attagenas, phalarides, trochilos, colymbos, Me-
minit de illis & Callimachus in libro Auium. Aderant no-
bis sæpius & parastatae vocati, de quibus meminit Epe-
nætus in re Coquinaria, ac Simarus in tertio & quarto Sy-
nonymorum: sunt autem sic dicti testes. Cum carnes quæ-
dam tritæ in iure allatæ essent, dixissetque quidam, da mi-
hi ex suffocatis carnibus, studiosus nominum Vlpianus suf-
focabor ipse inquam, nisi dixeris vbi tu carunculas huius-
modi inuenisti: non enim prius nominabo quàm didice-
ro. Strattis inquit in Macedonibus aut Cinesia, suffoca-
ta igitur tibi sit frequens talis, Eubulus in Adiuncto, & suf-
focatos sículos sartaginum cumulos, Aristophanes in Ves-
pis, in olla suffocatum. Cratinus in Deliadicis, huic
terens aliquam partem suffocato purè. Antiphanes in Agre-
sti, Prius quidem capiam optandam placentam, quàm
Ceres vitam ferens hominibus, gaudium donat gratum,
postea suffocata calida caprarum membra; herbam cir-
cum habentem carnem nuper genitam, quid ais: tragœdiam
laudo Sôphoclis.

De porcellis lactentibus.

C A P. XVIII. C

Cum circumferrentur sues lactentes, horum etiam nomen quaesiverunt coniuua, si dictum reperiretur, tum dixit quidam, Pherecrates in seruomagistro lactentes caelauerunt non perfectos. At in Transfugis, num lactentem suem tu es sacrificaturus? Alcæus in palastra, hic est ipse si quid clamabo eorum quæ dico, magisque lactens. Herodotus libro primo non licere scribit in Babylonia quicquam super aurea ara sacrificare, præter sues lactentes. Antiphanes in Philetæro, Egregius paruus hic sus lactens, stridulus. Heniochus in peramabili, bos æreus erat, non coctus diu, hic autem forte lactentem sacrificauit suem capiens. & Anacreon, velut hinnulum nuper vigentem lactentem, qui in sylua cornutus captus à matre teritus est. Crates in Vicinis, nunc quidem vobis delicias impertiam velut agnorum lactentium ac suum. Simonides Danaem in Persæo dicentem inducit, ô fili qualem perpetior laborem, tu verò lactentium more corde dormis. At alibi in Achemoro dixit coronato, suauem plorarunt animam expirantem lactentem filium. Clearchus in libris Vitarum, D eò vsque crudelitatis accessisse narrat Phalarim tyrannum, vt infantes lactentes comederit. Est autem lactari, lac exugere:

*Hæstor mortali & vbera suxit**Fæmina.*

Ab vbere imponendo in ora infantium, atque nutritrix hinc dicta est ab imponendo mammas, hinnulos sopiens nuper natos lactentes.

De dorcade & pauone.

C A P. XIX.

Cum circumferrentur etiam dorcades Palamedes ait E-leatinus nomenclator, non insuauis est dorcadum caro, ad quem dixit Myrtilus, dorcades solum dicuntur, ac nequaquam dorcones, Xenophon libro primo Ascensus, aderant & otides & dorcades. Sed de pauone quod rara sit auis, Antiphanes in Milite patefecit aut Tychone, pauonum vt abducas par duxit solum, cum res esset rara: sunt autem frequentiores nunc cothurnicibus. Eubulus in Phœ

A in Phœnice; nam & pauonem ob raritatem admirantur. Pauo, inquit Aristoteles; pedes habet scissos, herbæque vescitur, parit à trimatu, maxime, quo tempore alarum picturam adipiscitur, incubat dies circiter triginta, semelque parit quotannis oua duodecim, at primiparæ octona edere solent. Pariunt etiam Zephyria oua, sicut gallinæ, sed non plura tamen duobus. Excludunt & incubant sicut etiam gallinæ. De his Eupolis in Immunibus militie, Nunquam nutriam per Proserpinam pauonem similem, qui dormientes excitat. Scripta est oratio quædam ab Antiphonte rethore, cuius inscriptio est de pauonibus, in qua nulla tamen pauonum nominis fit mentio, sed variegatas aues sæpius ibi nominauit, populū inquiens has circumspendidas nutrire; ac multos accedere harum auium gratia spectandarum, ex Lacedæmone, & Thessalia magnoperè studiose esse vt oua habeant. De ipsa auium forma disserens ita scribit, si quis in ciuitatem aues capere voluerit, abibunt volantes, quod si alas incidis, auferetur pulchritudo: nam alæ non autem corpora earum sunt variegatæ. Quod magni esset studij harum auium spectaculum, rursus in eodem sermone declarauit, sed nouiliniis quisquis voluerit ingreditur, at aliis diebus si quis videre voluerit, nullus est qui id assequatur, atque hæc non heri aut paulò ante, sed plures triginta annis ita se habent. Pauo dicitur Atticis, vt Tryphon ait, vltimam syllabam circumflectentibus & aspirantibus, atque ita legunt apud Eupolidem in Militiæ immunibus, vt prius positum fuit testimonium. Et in Auibus Aristophane, num Tereus es tu? num auis? aut pauo? & rursus, auis quid est, num pauo, dicitur datiuum pauoni, vt in eodem Aristophanes, inusitatum est apud Ionas & Atticos in nominibus supra vnam syllabam, extremam syllabam à vocali incipientem cum densò spiritu signati, nam eam esse tenuem omnino erat consentaneum: vt templi, Tyndarei, Menelei, desertoris nauis, Eunei, Nilei, mansuetus, filius, Cius, Chius, diuinus, vtile, plenus, læuus, paruus, fuscus, affinis, lamentatio, velox, fluxus, viuus, nam cum aspiratio ex natura principium amet, in extremis nominum partibus nullo pacto solet coerceri. Dicitur est autem pauo ab alarum extensione. Seleucus libro quinto Græce consuetudinis, pa

ἀπὸ τῆς
ῥαυοῦ

uo, præter rationem Attici circūflectunt & aspirant, nam C secundum simplices pronunciationes nominum proferri cupit in primis vocalibus, & hic faciens, in promptu sunt dictiones, & celerius currens. Cum considerassent Attici naturam ex ordine in accentu existentem, non posuerunt in vocalibus sicut in aliis, at ante potius coordinarunt. Exi stimo autem antiquos per *η*. significare solitos aspirationes, quare Romani ante omnia nomina aspirata *η*. ponere consueverunt, principatum ipsius assignantes. Quod si aspiratio sit huiusmodi, non insulſe profecto in extrema syllaba pauo ab Atticis aspiratur.

De tetrace.

CAP. XX.

Cum multa etiam alia dicta fuissent, de singulis quæ in conuiuio afferebantur, sed & ego inquit Larentius quidpiam vobis propono, iuxta optimum Vlpianum, nos enim quaestionibus pascimur, quid esse tetracæ putatis? aut quo autore est auis species? mos est enim vobis Grammaticis ut percunctantibus de omnibus plantæ species, aut auis species, aut lapidis species est, dicatis: namque ô vir optime, & ipse noui ait Larentius, quod elegans Aristophanes in Auiibus meminit his verbis, Porphyrioni & Pelicano, & Pelicino, & phlexidi, & terraci, & pauoni. Quæro autem ego ex vobis discere si apud alium quempiam fiat mentio. Alexander Myndius in libro de Volatilibus Animalibus secundo non velut de aue magna meminit, sed de minima: sic enim scribit, tetrax magnitudine quæta frugilega, colore sigulino, squalidis maculis, lineis magnis variegatus, fructibus vescitur, vbi oua parit voce tetraxit. Epicharmus in Hebes nuptiis capientem cothurnices, passeris, & galeritas, & lineis purpureis tetraces, frugilegas, & bonas ficedulas. Et alibi, ardeæ complures, flexum longumque collum habentes, & tetraces, ac frugilege. Sed quando nihil vos habetis, siletis enim, auem vobis ego demonstro: nam cum commissæ res mihi essent imperatoris Mysiæ, rebûsque præessem illius prouinciae, auem in ea regione vidi, quam cum sic nominari ex Mysis ac Pæonibus cognouissem; ex dictis Aristophanis auem in memoriam reuocaui, existimauiq; huius animalis à doctissimo Aristotele in negotio multorum talento-

rum

A rum mentionem fieri, (fertur enim Stagiritis octingenta talenta ab Alexandro in Historias Animalium accepisse,) verum vbi nihil dictum penitus comperissem, valere eum iussi, cum suauissimum Aristophanem securissimum haberem testem. Cum hæc adhuc ille diceret, ingressus est qui in canistro tetracem attulit, cuius magnitudo erat maior quàm galli valde magni, formaque porphyrioni simillima, ac ex vtraque aurium parte quædam habebat suspensa, sicut cristas habet gallinæ; cuius vox erat grauis. Cum nos florem, vigoremque auis admiraremur, non multò post altera apparata nobis allata fuit, cuius caro magni passeris erat similis, quam & ipsam sæpius comeditimus.

De lumbis, & sub ventre. CAP. XXI.

DE lumbis, ille qui Atridarum reditum scripsit, hæc dixit libro tertio,

Hermioneus pedibus velocibus inde secutus,

Sic illi lumbos lucenti vulnerat ense.

Simaristus libro Synonymorum tertio ita scribit, carnes quæ obliquæ ex lateribus consurgunt; lumbos, ac concauitates ex vtraque parte & talos, & mures vocant. Clearchus libro de Siccatis secundo, carnes marinæ ex vtraque parte, quas alij lumbos, alij vulpeculas, alij neruimetas vocarunt. Meminit de lumbis diuiniſsimus etiam Hippocrates. Sic autem nominati fuerunt, quia facile abstergantur, quasi caro quædam attingens, ac existens in ossium superficie. Meminit & Euphon Comicus in Spectatoribus:

Fibraq; sunt, & lumbus hæc vti ferunt,

Quas disce primum cadere, hinc inspicere.

De vberibus Teleclides in Solidis:

Quod famina ipsa sum decenter vbera

Fero.

Herodotus libro Historiarum quarto* perrarò vber de aliis animalibus dictum reperitur. At subuenter de piscibus eodem pacto solum dicitur. Stratis in Atlante, subuenter aliquis thunni, ac intestinum. Theopompus in Callæschro, piscium subuentre frustatus est. At in Sirenibus hypetria vocat subuètres, thunnorum alborum ex Sicilia hypetria.

DE lepore ita scripfit obsoniorum ingeniosus Arcestratus:

*Nec lepores simplex ratio, vel forma parandi
Persequitur doctis, namque optimus ille videtur
Si sale sit conspersa caro verubusque calentem
Assatam raptus, ac esurientibus ipsam
Apponas, quae cruda parum sit: nec tamen isti
Desuat hinc turpis iames, sed vescere largè
Quaeq; superuacua est ratio credenda parandi
Posthanc, si insundas hinc allia, caseum, oliuum,
Ac veluti mustela pares obsonia prorsus.*

Naucrates Comicus in Perſide, rarum esse inquit in Attica dasypodem inuenire, his verbis,

*Quis vidit vnquam per Deos in Attica
Virum leones, aut feras istis similes?
Nec inuenire dasypodem facile est.*

Alceus in Callistone, velut multi sint, meminit hunc in modum; adesse coriandrum quoddam tenuis, dasypodas, quos si ceperimus sale conspergere possis. Aristophanes inquit Tryphon leporem cum accentu acuto ac n, in accusatiuo dixit, soluens forte, leporem corriperet nostrum, in Coniuiantibus perij, expilans leporem videbor. Xenophon in Venatorio sine n. dixit ac circumflexè, quâdo nostris temporibus est lepus. sic enim cum nos templum dicamus, illi dicunt templum, & populum populum. sic leporem nobis dicentibus, illi dicent leporem. Accusatiuum autem singularem leporem sequitur pluralis nominatiuus, qui est apud Sophoclem in Satyrico, grues, cornices, noctuae, miluij, lepores. At leporem sequitur dictus per omega. lepus apud Eupolidem in Adulatoribus, vt raia, & lepores, ac mulieres vertentes pedes. Sunt qui & hæc sine ratione proferant circumflexè in extrema syllaba; ac acuto accentu notanda est dictio: quoniam nomina in os desinentia eundem habent tonum, quem habent etſi ab Atticis in eos sumantur, vt templum, pulcher, templum, pulcher. sic enim nomine vsus est Epicharmus, & Herodotus, qui que fecit Helotes. Postea sufficit lepus

A leporem perturbans adduxit marinum. At lepus Atticum est. Dicunt & Attici lepus, vt Sophocles, grues, cornices, noctuae, miluij, lepores. Nam aut timidum leporem. abun dat, sed si sit Atticum, o micron, leporinae carnes dicuntur, Hegesandes Delphus in commentariis, tempore inquit imperij Antigoni Gonatae tanta fuit leporum copia in Astypalæa, vt eius loci incolæ responsum expetiuerint de ipsis, ac responderit oraculum, canes nutriendos esse, venarique opus esse, vbi intra anni spatium plures sex milibus capti fuerunt: quæ tanta creuit multitudo ex geminis leporibus, quos attulerat in ipsam insulam Anaphænus quidam, velut antea acciderat Astypalæo quodam binas perdices in Anaphem portante, tantam perdicum copiam in Anaphe fuisse, vt proprius periculo fuerit, ne incolæ regionem deferere cogerentur. Astypalæa autem nullos habebat lepores antea, sed perdices. Est autem lepus fecundum animal, vt Xenophon testatur in Venatorio. & Herodotus qui ita scribit, idcirco profectò fecundum animal est lepus, quia ab omnibus capitur à feris, scilicet, aibus, & hominibus, solùmque ex omnibus feris vterum gestat alium ex filiis hirsutum habens in ventre, alium

B glabrum, alium qui in matrice nuper formatur, hic verò concipitur. Polybius libro Historiarum duodecimo animal quoddam esse inquit lepori persimile, quem cuniculum appellant, cuius hæc sunt verba, qui cuniculus appellatur, si longe sit visus, lepus videtur exiguus, verum vbi in manus quis assumpserit, magnam esse cognoscat differentiam, & quod pertinet ad aspectum, & ad cursum: plurimum etiam versatur sub terra. Meminit de his Posidonius philosophus in Historia, nosque complures eorum vidimus cum Neapolim ex Puteolo nauigaremus. est enim insula quædam non procul à terra in extremis Puteoli partibus, quæ à paucis hominibus habitatur, multosque habet cuniculos. Sunt quidam lepores qui dicuntur Chelinodij, de quibus meminit Diphilus in Calliades in ignorantia, quid hoc? cuius est hic dasypus Chelinodius? glaucia marmarocysa Theopompus libro Historiarum vigesimo lepores esse scribit circa Bisaltiam, qui duo habeant iocinora.

De sue calydonio & syagro. CAP. XXIII. C

Cum sus agrestis illatus fuisset, qui nihil erat inferior suo illo dicto Calydonio, querendum propono dixit quidam studiosè computatorq; Vlpiane, quis suem Calydonium fœminam fuisse, & colore albo narrauit, qui cum multum quæstionem excogitasset, eam mox reiiciens, sed vos inquit ô viri ventricosi, niti iam saturi estis tot cibis repleti, omnes eos qui fuerunt celebres ob voracitatem superare mihi videmini, & qui sint hi, quærite. Magis rationi consentaneum est vt vos propriè cum s, sus proferatis. dictum est enim animal à concitando, quoniam est impetuosum. Vfus tamen obtinuit vt sine s, in principio dicatur. Nec defuit sanè qui contrariè voluerint, quasi thyn quòd sacrificiis sit aptus. Nunc verò si vobis ita videtur respondere mihi, quis velut nos de syagro cõposito, meminit pro sue agresti? Sophocles enim in Achillis amicis cani nomen imposuit à venando apros, vbi scripsit, tu ô Syagre insequens alumne. Ast apud Herodotum lib. vij. viri nomen proprium Syatrus ex genere Laconici, qui ad Gelonè Syracusium ad societatem belli faciendam cum Mœdis legatus accessit. Noui etiam Syagrum Aetolorum ducem, de quo scripsit Phylarchus libro quarto Historiarum. Tunc ait Democritus, semper tu nihil ex appositis assumere confueuisti ô Vlpiane, prius quàm num antiquus sit nominum vsus quæsieris, vereor autem ne ob curas huiusmodi perdaris sicut Philetas Cous, qui mendacem sermonum queritans mortuus est, nam cum valde gracilis ob quæstiones factus esset, tum demum interiiit: velut epigramma quæ in eius sepulchro inscribitur, patefacit:

Ipse Philetas sum, mentitus perdidit olim

Quem sermo, & noctis cura proterua simul.

Ne igitur tu quoque dum syagrum quæris, perdar e: hæc discito, quòd Antiphanes ita in rapta nominauit.

Capiens tulisti intro Syrum age in domum

Lupum, leonem, donec ipsa nox erat.

Et Dionysius tyrannus in Adone, Nympharum sub speluncam naturalis testi, syagrum eiiciendum venatu facilem audire, cui multum primitias confecro. Lynceus Samius ita scribit in Epistola ad Apollodorum, vt caprinas pueris,

A pueris, syagrias autem habeas cum amicis. Hippolochus Macedo, cuius mentionem fecimus in Epistola ad prædictum Lynceum, de multis meminit syagris. Sed quando tu quæstionè tibi obiectam de suis Calydonij colore auertis, nos tibi eum si quis album fuisse scripsit, dicentem adducemus s. At tui erit muneris testimonium ipsum inuestigare. multum est enim temporis ex quo Cleomenis Rhegini dithyrambos legi, quos in Melcagro inscripto: ita posuit, non enim me latet quod Siciliam incolentes syagrum aschedorum vocant, quare Aeschylus in Phorcynibus Perseum comparans agresti sui, ita scribit:

Ingressus antrum est Achedorus vt foret.

Tum Sciras (hic vnus est mediæ comœdiæ vocatæ Italica: poeta, genere Tarentinus) in Melagro scripsit:

Nec pastor hic pauisse securus putat

Armenta, nec lasciuit Achedorus hic.

Nec mirum sanè videri debet si Aeschylus multis vocibus Siculis vtatur, cum diu versatus sit in Sicilia.

De hædo.

CAP. XXIII.

B Circunferabantur nobis sapius hædi, etiam variè apparati, alique qui multum haberent succum, qui nobis voluptatem non vulgarem præbebant, nam capræ raro quàm maxime nutrit. Clitomachus igitur Carthaginensis, quod ad nouæ Academiæ speculationem spectat nullo inferior, dicere solitus fertur, quædam Athletam Thebanum omnes suæ ætatis viros superare, quòd caprinis carnibus esset vsus: intenzi sunt enim ac tenaces illi succi, multumq; tempus in tumoribus consistere possunt. At cauillabantur hunc Athletam ob sudoris foetorem, nam suilla agnorumq; carnes habitudinibus nullum præbent laborem, cum facillimè corrumpantur. Cœnæ autem quæ sunt apud Comicos nominatæ, suauem magis auribus audientium voluptatem præbent, quàm gutturi: velut est apud Antiphanem in Medicatrice:

Dic grata cuius caro tibi foret magis?

Ad parcitatem ouium quidem, quibus vlla nec

Est lana, non agnorum amice caseus.

Post ex caprinis, caseum quæ nõ ferant hædo. Nam ob fructuum perceptionem, virorum hæc comedere minime patior.

tior, In Cyclopiibus, ex terrestribus vobis veniēt à me hæc, C
 vos gregalis, hircus per sylvas iens, capra cœlestis, aries,
 veruex, aper castratus, sus euiratus, porcellus, dasypus, hæ-
 di, caseus recens, caseus ficcus, caseus concisus, caseus rarus,
 caseus scissus, caseus compactus. At hæc præparat Mnesi-
 machus in equos nutriente: veni ex thalamis cyparissi ex-
 tra insane exi in forum ad Mercurios vbi sunt Phylarchi,
 ad discipulosque formosos, quos Phidon equos ascendere
 ac descendere instruit, scis quos dicam? his igitur nuntiatio
 quod frigidum est obsonium, potus calidus, siccum ferme-
 tum, sicci panes, viscera malè assantur, caro ex salagine
 exempta est, captum est farciminis frustum, frustum abo-
 massi, aliud intestini, aliud physicæ. Decorticatur ab iis qui
 sunt intus, crater absorbetur vini, propinatio cedit. Relin-
 quitur cordax, cum lasciuuit mens adolescētuli. Omnes in-
 tus sursum deorsum: Recordare eorum, quæ dico: adhibe
 mentem his, quæ loquor, aspice ipse, huc aspice an ipsa
 vnquam considerabis dicam tibi statim rursus à principio.
 veni iam ac ne cuncteris. Et coquus ne tristetur, quod obso-
 nia sint elixa, sint assata, sint frigida: singula connumerentur:
 bulbus, oliua, alliū, thyfus, cucurbita, faba elixa, thriū, D
 phyllas, thunni frustum, siluri, musteli, squatinæ, congridi,
 physicius totus, coracinus totus, membras, scomber,
 thunna, gobius, elacatenes, canis extremum, ac carcharia-
 rum, torpedo, rana, perca, lacertus, sarda, fuca, brinchus, tri-
 gla, cuculus, turtur, muræna, phager, mollus, lebias, sparus,
 carus, æolias, thratta, hiruudo, squilla, loligo, passer, dra-
 cæna, polyopus, sepia, cornua, locusta, escharus, apuæ, acicu-
 læ, mugiles, scorpius, anguilla, panes. Carnes & aliæ incre-
 dibili multitudine cōplures, anseris, suis, bouis, agni, ouis,
 apri, capræ, galli, anatis, picæ, perdicis, vulpeculæ, ac post
 cœnam bonorum copia tanta, vt res admirabilis videretur,
 omnes enim domibus pinsunt, panem faciunt, vellit-
 cant, contundunt, incidunt, torrent, gaudent, iocantur, sal-
 tant, cœnant, bibunt, lasciuunt, luxant, pungunt, coeunt.
 Suaves sunt magnopere tibiariū voces, nam quilibet canit,
 clangit, turbat, venit, spirat casaries casiam terræ
 sanctæ, marinæ, Syriæ: odorque suavis nares percutit lon-
 gi Libani, myrrhæ, calami, styracis, fabinæ herba, Lindi,
 Cindi, Misthi, minthæ. Huiusmodi erat nebula quæ domos
 habebat

A habebat omnium bonorum plenas.

De coquorum consilijs. CAP. XXV.

Cum multa dicerentur huiusmodi, olla dicta rho-
 dontia fuit allata, ob quam sapiens ille coquus mul-
 tum se iactauit priusquam quid afferret dixerit, prio-
 resque coquos subsannabat, de quibus etiam mentio-
 nem faciens aiebat: quid tantum est illud, quod repperit
 coquus ille Anthippi Comuci in abscondito, cur tantopere
 intumesceret?

Sophon Acarnan, & Rhodius Damosænus

Artis fuerunt vnus condiscipulis:

Docebat hos Sicanus olim Labdacus.

Capere vulgatas vetustas ex libris

Hi condiciendi artes, parandi obsonij.

Thyam prius tulere de medio, simul

Cumque hac cuminum, acetum, & aio qualia,

Lasarem, coriandrum, caseumque olim quibus

Saturnus vsus condimentis est ienex.

B Ipsoque cliuo, & ollula noua pater,

Ac igne, acuto spiritu qui non foret

Sepe excitatus, vtebantur: ex quibus

Omnis paratur cœna sic vt conuenit.

Isti lachrymas, & plurimam indecœniam

Conuiuio abstulere, sternutaræque

Facere purgatos poros edentium.

Saluginem Rhodius bibens est mortuus,

Et id merito, natura quando reppulit

Huiusmodi potum. Sophon Ioniam

Nunc occupauit omnem, & hic meus fuit

Metagister ò pater parandi obsonij.

Et ipse nunc liquisse commentaria

Quæro studens artis meæ papæ noua.

Concide me pro victima quam mox dei

Sumus daturi, videris nisi libros

Diluculo manu tenere, ac querere.

Ex arte pinsens differo prorsus nihil

Aspēdo: gustabo si vult assidui,

Reperta quæ cibos eisdem haud omnibus

*Semper fero. notum mihi est qui singulis
Idonei, diuersa longe amanti est
Ac philosophi, & publicani vita. nam adolescentulus
Habens amicam patrimonium vorat.
Huic sepias appono cum loligine,
Saxatiles piscesque salamenta que
Diuersa, nil amore captus hic edit.
Appono crura sed philosophis, ac pedes,
Excellit hoc animal voracitate vbi.
Anguilla, glaucus ac sparus si sit prope,
Est publicanis. si sequens, conditur huic
Lens: splendidam sic praebeo cenam omnibus.
Certè palatum plurimum differt senis,
Tardissimum est, cum sit iuuent celerrimum.
Istū sinapi praebeo, atque preparo
Succos habentes quidpiam acrimoniam.
Vt excitans inflem artibus istis aera.
Vultum vel intuens sciam si resciat
Vestrum quis optet.*

Ac is quidem coquus, qui est apud Dionysum in Legislatore o viri conuiuæ, neque enim malum esset quid hic inquit referere:

*Est vna per Deos mihi vsque gratia.
Hæc tu prius aisbas coquum cognoscere.
Multo prius necesse sit cenam quibus
Opus parandi creditum, hoc facessere,
Obsonium si quis vel haud aspexerit
Fecisse solum quomodo, utque conuenit.
Quonam modo? parare quo, aut apponere
Fus est, nihil curauerit, vel nouerit,
Obsonium parator est hic, haud coquus.
Non sunt idem profecto, multum differunt.
Exercitus dux dicitur qui copias
Accepit, & qui rebus vni nouerit.
Qui providere mox potest, verè vnus hic
Exercitus dux est, at alter praesidet.
Sic inter & nos preparare, ac cadere,
Coxisse condimenta, flammam instareque, est
Cuiuslibet, parator hic obsonium
Est talis, at diuersus est valde coquus.*

C

A

LIBER IX.

513

*Hic nouit horam, conuocantem, quique edit,
Emisse quos pisces oportet, ac vbi.
Non est idem vsque principium, nam piscibus
Nec vna semper est voluptas, ut refert
Archestratus, probaturusque a plurimis.
Vt dixerit quid vtile, atque commodum.
Non nouit ille multa, dicit & nihil.
Nec discito quid vis, nec audito omnia.
Coactus illa scripta solus perlegat.
Non est loquendum de coqui arte dixi ego
Nuper, quod vlla non tenetur termino
Occasio, nam sola regina est sui.
Vt aris arte, concidatque occasio
Artis, simul deperdita ars est o bone.
Tu magnus es certè peritum quem antea
Venire dicebas, latere splendida
Ac magnificas cenas patefaciam tibi,
Signa magnuum solum thrium monstrabo ego,
Ponamque cenam ramum aurea Attica
Exsentina venenti ac pleno onerosi cibi
In timoribus, nisi faciam dormire in paropside.*

B

Ad hæc respondit Aemilianus:
Sunt plura dicta de coqui arte o optime.
Iuxta Hegesippi fratres. Tu igitur,
Vel quid nouum fecisse præter ceteros
Videre primos, vel minime me cedito.
Ostende vel quid afferas, vel dic quid est.

Qui ait me paruifacis, quia sum coquus, quantum ego fortasse ex hac arte feci, secundum Demetrium Comicum, qui hæc scripsit in inscripto Areopagita, quantum ex hac arte feci ego, nullas histrio tantundem omnino fecerit. Fumigata tyrannis ipsa est ars, abyrtaci opifex apud Seleucum fui. Ad Agatoclem primus intuli ego Siculum tyrannicam lentem. Maximam non dixi. Cachare quodam, cum esset fames, conuiuium præbente amicis collectionem feci Palladem Lacharis nihil turbantem, turbantem nunc ego, tunc ait Aemilianus, nisi ostenderis quid feras, qui vix dixit.

K

Hic

De olla Rhodonia, & Telemachi.

CAPVT XXVI.

Rhodoniam ollam hanc ego voco, quæ ita parata est, vt non in capite solum condimentum habeas coronis aptum, sed & intra te ipsum, ac in Pandæfia toti corpori conuiuium exhibeas. Suauissimi odoris rosas in mortario contundens auium porcellorumque cerebrum elixum, valdeque coniuncta inieci, ouorumque vitellos, quibus cum oleum, garum, piper, vinum, quæ omnia diligenter contundens in nouam ollam inieci, ignem mollémq; & assiduum præbui. Cum hæc adhuc loqueretur, ollamque aperuisset, tantam odoris suauitatem conuiuio præbuit, vt quidam ex præsentibus verè dixerit;

Illius motæ magni Iouis atria venit

Suaui odor, calumq; tamen, terrasq; petiuit.

Talis suauitas fuit ea, quæ rosarum diffusa est. Cum postea aues elixæ, lens, & pisca in ollis circumferrentur, multaque huiusmodi, de quibus Phanius Eresius scribit in libris Plantarum hoc pacto, omnis leguminum natura domesticorum est in semine, quæ lixandi gratia seritur, vt faba ac pisum, nam fabarum coctio ex his fit. Alia rursus leguminum speciem præ se ferunt velut cicercula. At lentis quasi aphacis legumen. Fœnum verò quadrupedum animalium gratia, velut orobus arantium bouum, aphace pecudum. de pisco legumine meminit Eupolis in genere aureo, & Heliodorus descriptor libro primo de Acropoli. Nam cum machinati essent fruges coquere, pyanum antiqui, at præsentis holopyrum vocauerunt. Cum multa & alia dicerentur huiusmodi, dixit Democritus, sed finite nos quoq; lentem capere vel ex ipsa olla, ne quis vestrum lapillis etiam percutiatur iuxta Hegemonem Thasiump. Tunc ait Vlpianus, quid est ipsa lapillorum Balletys? nam in mea Eleusi conuentum quendam fieri, Balletymque vocari cognoui, de qua nihil dicam, nisi à singulis sociis mercedem prius accepero. Sed ego inquit Democritus nullo argento capto cum temporis sum computator iuxta cœnam Timonis ea dicam, quæ spectant ad Hegemonem. Chamæleon Ponticus libro Antiquæ comœdiæ sexto, Hegemon ait Thasius, qui parodias conscripsit, Lens cognomine dicebatur. Ac in parodia quadam

A dam hæc fecit,

Hæc mihi volenti Pallas mex aslitit ipsi

Auratam virgam gestans. tum compulit vltro

Sic effata, petas certamina lens sacra, quid stus?

Tunc ego confusus sum.

Accessit in Theatrum aliquando comœdiam docens, ac vestem habens lapidibus plenam, quos cum in Orchestrum coniceret, vt admirarentur spectatores effectit, paulumque intermittens ait:

Isti lapides, si quis velet coniciat.

Æstate lens bona est, bona & per figura.

Probatur hic vir maximè, ac in parodiis præcipuè, celeberrimusque erat cum carmina recitaret. Nam & versutè & histrionicè dicebat, quam ob rem mirum in modum delectabat Athenienses, ita vt plurimum riserint eodem die, quo infortunia nuntiata fuerunt in theatro, quæ acciderant in Sicilia: neque enim discessit quispiam, quamuis omnibus serè familiares periissent. Lugebant igitur obtesti, at minimè discedebat, ne calamitatem grauius ferre ab aliam ciuitatum spectatoribus viderentur: audientq; confisterunt, etsi ipse quoque Hegemon cum ea audiuisset, tacere decreuerit. At eo tempore quo Athenienses facti maris domini insulanas causas in ciuitatem contraxere, quidam

B Hegemonis etiam causam scribens in Athenas contraxit: qui proficiscens, artificisque qui erant circa Dionysium congregans, cum illis accessit Alcibiadi auxiliaturus. Hic verò lato esse animo eum adhortatus, omnibusque sequi inquires in Deæ Phygæ sacellum venit, vbi causarum erat descriptio. Tum digitum ex ore madefaciens Hegemonis causam deleuit, quod cum scriba & princeps grauius ferrent, tacuerunt ob Alcibiadem, eo præ metu fugiente qui causam scripserat. Ipsa est Balletys à nobis ò Vlpiane. Tu verò cum volueris dices de conuentu in Eleusi. Sed mihi in memoriam reuocasti ò Democrite ait Vlpianus facta mentione ollæ, id, quod iam sæpius dicere oprabam, quæ nam sit olla Telemachi scilicet, ac quis fuerit Telemachus. Et hunc complexus, perlibenter omnino, sed postea tu inquit ollas mihi narrato, in quibus fabas coxisti. Et hæc dicta sunt, Philippump; Crassum Chærephili filium accedentem ex longinquo alpicens, applausit; postea fagenas mittere

Iussit. Quod autem populum Telemachus Acharnensis al-
liceret, ita declarat idem poeta in Dionysio: C

*Acharnensis Telemachus etiam concionatur,
Hic videtur nuper empti Syris
Qui, vel quid agens? volo enim scire
Latiferam pulchram ollam feret.*

At in Satyris Icaris, ita ut habeamus nihil apud nos per-
noctans misere primum quidem, ac aspere dormio, postea
Thudippus Leo omnino nos coëgit, fames postea adoritur;
ad Dionem acrem iuit, sed neque ille quicquam habebat.
Ad bonum vere Acharnensem Telemachum currens, faba-
rumque cumulum comprehendens harum sportulam rapuit.
At asinus ubi nos vidit Cephisodorus ad gradus pedebat.
Ex quibus patet quod Telemachus fabas ollæ comedens se-
stium ventris crepitu Pyanepsiam semper celebrabat. De
faba elixa ita meminit Heniochus Comicus in Trochilo,
mecum animaduertens per Deos quantum differant ficus
à nasturtio, neque ais penuriam insonuisse, percunctatus es
me de re valde difficili, habenti quæ multas curas inexpli-
cables: dic ipsum, nam non sine risu est fortasse. Faba elixa
quoniam ventrem inflat, at ignis non gratus quibus nocetur
res Pausonis. Sic semper circa legumina est hic Sophista
demum. Cum sapius hæc dicerentur, aqua ad lauandas ma-
nus allata fuit. D

De aqua & vasis lauandis manibus aptis.

C A P. X X V I I.

Quæsiuit rursus Vlpianus an gutturnium sicut nos di-
cere solemus, antiqui nominarint, tunc quidam ipso-
rum illud dicens ex Iliade occurrit.

*Sic fatur, seruamq; senex capere imperat vndam
Inq; manus liquidam diffundere, constitit illa
In manibus peluimq; tenens, gutturnium & ipsum.*

Attici verò gutturniolum dicunt, sicut Lysias hoc pacto in
oratione contra Alcibiadem, in manibus gutturnioliis ac
thuribulis, de vase lauandis manibus apto:

*Cum quis bonus vir, vtilisq; vicerit
Civis lauandæ vas manu haud idoneum est.*

Epicharmus gutturnia in spectatoribus dixit hoc pacto, cy-
thara,

A thara, tripodes, currus, æreæ mensæ, gutturnia, libando le-
betes apti ærei. At frequentior vsus aquam in manus dicere
consuevit, ut Eupolis in aureo genere, & in Sphendone
Amipias, Alcæusque in Sacris nuptiis, est autem hoc quàm
frequentissimum. Philyllius in Auge in manus dixit his
verbis, iam coenarunt mulieres, alia ferre iam tempus est,
mensasque postea saturare, deinde in manus singulis funde-
re, ac dare ali quod vnguentum. Menander in Hydria, isti
in manus capientes expectant amicissimi: Aristophanes
Grammaticus in iis, quæ ad Callimachi tabulas spectant,
eos subsannat, qui non norunt quid differat in manus, ac
lauari, siquidem apud antiquos ante vel prandium vel coe-
nari in manus dicebatur, at postea lauari. Videtur hoc
apud Atticos Grammaticus obseruasse, quando alibi Ho-
merus lauari dixit, simul autem politani apposuit mensam
Alibi verò:

*Inq; manus lympham præcones fundere primum.
At feruæ panem niveis gessere canistris.*

Sophon in Muliebribus, infelix Cæcoa quæ in manus de-
disti, dato nobis mensam. Apud tragicos autem & Comicos
penultima acuta legitur, apud Euripidem in Hercule, in
aqua ad lauandas manus ut se tingeret filius Alcmenæ. Et
apud Eupolidem in Capris, ibi aquam pacabis. Est autem
aqua, in qua torrem ex ara capientes, tingebant; super qua
sacrificia peragebant, hac aqua circumstantes conspergebant,
ac purgabant. Oportet perfectò penultimam syllabam acu-
tam proferrì, quoniam verbalia huiusmodi composita, in
ψ desinentia, quæ à præteritis perfectis duo, mm, habenti-
bus ducuntur, cum penultimam habeant præteriti perfecti
gravi accentu notantur, ut à relictus sum, locus præruptus,
confusus sum, verna, absconditus sum, sur boum. Apud So-
phoclem Mercurius demisso capite. Apud Archelæum Cher-
ronefitam in natis ex proprio genere, in obliquis nomina
huiusmodi afferit in eadem syllaba feruare extensionem.
Aristophanes in Heroibus diminiuè dixit. Vtebantur
aqua in manus, ad ipsas lauandas saponè sordis expellendæ
gratia, ut Antiphanes testatur in Coryco:

*Te donec audio iubeto ferre quem
Vt ablutam, lympham quis afferat, simul*

Saponem.

Odoribus præterea bonis manus vngebantur honore
 furfuris præfaciētes, quod appellabant Lacedæmonij Cy-
 nades, sicut Polemon declarat in Epistola de inopinatis
 nominibus. De consuetudine vngendi manus odoribus,
 Epigenes ait & Antiphanes in Argenti è medio ablatione,
 vbi deambulabis & lauabis de more manus odoratam ca-
 piens terram? Philoxenus in Cœna inscripta, pueri postea
 in manus lotiones dederunt cum saponibus iride mistis,
 tantum aquæ manus tepescientis effundentes, quantum
 opus erat. Attritumque splendidum deserunt in albis lin-
 teis, vnguentaque diuini odoris, & coronas ex violis viren-
 tibus. Dromon in Fidicina, postea quam citius pransi su-
 mus, mensas abstulit, lauacra quidam habebat, coronas
 abluimus, ac sportulas rursus capientes coronati sumus.
 Appellabant lauacrum manuum pedumque; lotiones: vnde
 Aristophanes, velut lauacrum fundentes vesperi. Sic etiam
 peluim fortasse dixerunt, quo pacto etiam manibus lauandis
 peluim. Illud peculiare est Atheniensibus quod lotio-
 nem in iis vocant, quæ sunt in honorem mortuorum, ac in
 purgantibus execrandos. Velut Clidamus in expositore in-
 scripto, nã de religione addens hæc quoque scripsit; cauanda
 fossa erit sepulchri ad vesperam, circumque; fossam ad vespe-
 ras mox intuens effunde aquam dicēs hæc, vobis lotionem
 quibus oportet, & quibus fas. Posthæc rursus vnguentum
 infunde. Apposuit hæc Dorotheus etiam ita inquiring, & in
 patris fororum hæc scripta reperiuntur de supplicum pur-
 gatione: ipse postea lotus, aliique, qui viscera tractauerant,
 aquam capiens purgavit, purgatiq; sanguinem abluit: Ac
 post lotionem fuscitans in eum infudit. Illud autem man-
 tile Chiromastrum vocatur, quo manus abstergebant, quod
 attritum Philoxenus Cytherius in prædictis nominavit.
 Aristophanes in Sartagine coquentibus, affer puer cito
 aquam in manus, trans mitte mantile. Notandum est quod
 etiam post cœnam in manus dicebant, non sicut ait Ari-
 stophanes Grammaticus, quod Attici antequam comede-
 rent dicebant in manus, ac post cœnam lauari. Sophocles
 in Oenomaio, Scythicè mantile tondens. Herodotus in se-
 cundo. Xenophon libro primo Disciplinæ, quando quid-
 piam horum atigeris, confestim manum in mantilibus
 purg

A purgato, velut valde dolens quod eorum plena sit. Polemon
 libro sexto ad Antigonum & Adeum de differentia, in ma-
 nus, loquitur. & lauandi. Demonicus in Achelonio ante
 cœnam in manus dixit his verbis, solliciti erant singuli, ve-
 lut famelico viro cupiam, aut Bœotico cœnam pararent:
 Nam in manus circumscribit quodammodo, quoniam post
 cœnam accidit hoc sibi capere. De mantili mentionem fecit
 Cratinus in Archilochis, mantilibus coma florens plena
 dedecoris. Et Sappho vbi in quinto carminum Venerem
 alloquitur, mantilia Cangonum purpurea misi, & hæc vi-
 tuperabis, cum dona sint honorifica: Cangonum mantilia
 dicit capitis ornamentum, velut Euctæus significat, vel
 qui expositiones fecit in inscripta Asia. Herodotus libro
 secundo hæc scripta reliquit, postea regem hunc narra-
 bant viuum inferius descendisse in eum locum, quem Græci
 infernum arbitrantur, ac cum Cerere taxillis lusisse, ali-
 quandoque ipsam vicisse, aliquando verò victum fuisse ab
 illa, & rursus ab ea rediisse, donumque retulisse aureum
 mantile. Puerum eum, qui consperxit Herculem aquam in
 manus fundens, quiq; ab ipso Hercule fuit interemptus
 pugno, scribit in Historiis Hellenicus Archiam nomina-
 tum fuisse, quamobrem ex Calydone secessit: at in secun-
 do Phoronidis Cheriam ipsum appellat. Herodotus autem
 in decimasexta oratione contra Herculem, Ennomum
 interemit non sponte Cyathum: præterea Hercules
 Poletis filium, fratremque Antimachi, cum ei po-
 tum ministraret, velut Nicander testatur in
 secundo rerum Oetaicarum, cui etiam
 lucum crescere reliquit Hercules in
 colle, qui nunc etiam Pincernæ
 vocatur. At nos orationem
 hic cessare facientes prin-
 cipium deinde sume-
 mus ab Hercu-
 lis voraci-
 tate.

A T H E N A E I C DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER DECIMVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De Herculis, ceterorumq; Athletarum voracitate.

CAPVT I.

ED quemadmodum varias epulas in eleganti cœna sapientem poëtam præbere oportet spectatoribus, vt bibat quispiam hinc accipiens, velut bibere mauult, ac comedat, & si nullus sit musices apparatus, inquit amice Timocrates Altydamas tragicus in Hercule Satyrico inscripto, & nos agere iam quæ nunc prædicta sequuntur, dicamus: quòd Hercules scilicet erat vorax, quod omnes ferè scriptores demonstrarunt ac poëtæ, nam & Epicharmus in Busrilde.

Illum si edentem videris esses mortuus.

*Intus sonat guttur, sonat maxillæq;
Simulq; dentes, dens caninus insprepit.*

Exibulant nares, & ipsam aurem mouet.

At Ion declarans in Omphale voracitatē illius hæc infert, ob faustam laudem carnes & carbones deuorauit. Quod à Pindaro sumpsit dicente, boum calidas in prunas coronarunt ignemq; spirantium corpora. Tunc mihi carniūmq; clamorem & osium suspiria grauiā videnti, diiudicare licebat, multum in occasione tempus. Cum eum huiusmodi voracitatis esse supposuerint, ex aibus ei larum attribuerunt, quæ auis vorax appellatur. Introducitur Hercules de voracitate cum Lepreo qui eum prouocauerat decertans, quem

A quem etiam vicit. Zenodotus libro secundo Compendiorum Lampreum ex Caucono Neptuni filio, & Astydamia filia Phorbantis natum esse asserit, quem Hercules ligari iussit, vbi Augem in præmium poposcit. Nam cum omnium certamina absoluisset, accessit ad Caucones, rogantēque Astydamia fœdus composuit cū Lepreo. ac Lepreo postea disco cōtendit cum Hercule, aquam deinde exsiccare, quiq; citius taurum ederet, quibus omnibus superatus fuit. armatus postea Herculem prouocauit, in qua pugna mortuus est. Matris in Herculis encomio ad multum etiam bibendum prouocatum fuisse Herculem narrat à Lepreo, Lepreūmq; rursus victum fuisse. Hæc eadem narrat Caucalus etiam Chius rhetor, Theopompi Historici frater in Encomio Herculis. Voracem præterea fuisse Vlysssem, helluonemque, narrat Homerus vbi scripsit:

Vt me sollicitent curæ, cœnare sinatis.

Nil nobis ipso nam ventre molestius extat.

Qui meminisse sui semper vult, imperat, vrget.

Et quamuis tristis sis, imperat ille repleri.

B In his enim aperta ac ingens apparet illius ingluuiæ, quandoquidem neq; cum conueniret de iis, quæ attinent ad ventrem sententiosè dixit. oportebat enim si fame premebatur tolerare, vel temperare quæ spectant ad nutrimentum. At exactissimam postremum illius & ingluuiem & gulam patefacit:

Sic mihi cum doleat mens, vesci hic imperat vsque,

Atque bisse iubet. nec me meminisse doloris

Exacti patitur, rursus vult ipse repleri.

Hæc neq; Sardanapalus ille ausus esset. Cum esset senex, carnes est solitus multas raptimq; vorare cum suauī vino. Theagenes athleta Thasius bouem solus comedit, vt Posidonius ait in Epigrammatibus.

Fœdus erat quamuis esus mihi Mæoniū bos.

Non epulas habuit patria terra Thasius,

Vt generosa foret, vescens quoque iamq; petebam:

Protendo quo nunc areus ecce manum.

Milo etiam Crotoniates minas viginti carniū comedit, totidēmq; panium, bibebatq; tres Choas vini, velut Theodoros Hierapolites in libro de Certaminibus testatur. At in Olympicis quum quadrimum bouem supera hu-

meros assumpſiſſet, per ſtadiumq; circumtuliffet, ac poſtea cecidiſſet, ſolus eodem die totum comedit. Titormuſque Aetolus cum eo boue depoſito decertauiſſet, vt narrat Alexander Aetolus. Scribit Phylarchus in Hiſtoriis libro tertio Milonem taurum ediſſe cum ante aram Iouis eſſet vocatus, quare hæc in eum ſcripſit Boriæus poëta:

*Talis erat Milo qui inter certamina Olympi
Quadrimum è terra ſuſtulit ante bouem
Supra humeros. agnus velut ingens victima capta eſt.
Quam leuiter circum pertulit hic ſpatium.
Horror erat certè hoc, magis at mirabile fecit,
Ante ſacrum Piſæ vir peregrine locum,
Non taurum tulit in carnem qui hæud coniugis expers,
Quem cadens edat ſolus & ille die.*

Aſtydamas Mileſius, qui ter vicit Olympia, quarto Pancratio ab Ariobarzane Perſa ad cœnã forte vocatus, cū veniſſet, pollicitus eſt ſe quæ omnibus parata eſſent, ſolum eſſe eſurum, quod etiã fecit. A quo cū petuiſſet Perſa vt dignũ ali- quid ageret ſuis viribus, vt autor eſt Theodorus, pedè lecti æratum fregit, ac molliuit. Huius, cū mortuus eſſet atque combuſtus, vna hydria cineres capere non potuit; ac vir quidem duæ: ſoluſq; ea comedit quæ nouè viris in cœnam fuerant parata. Neg; mirum fanè eſt viros huiusmodi eſſe voraces, ſiquidem poſt exercitationes multum comedere afluſcunt. Euri- pides idcirco dixit in primo depeculatore:

*Cum multa Græciam mala occupauerint,
Nil peius athletis tamen monſtraueris.
Discunt neque hi vixiſſe rectè, nec valent.
Quid nam poteſt ventri vir vllus deditus,
Gulaq; ſeruus poſſidere patrias
Opes vel ingentes, nec eſſe pauperes
Rurſus valent, ac ferre fortune rices.
Aſſueti enim non ſunt bonis hi moribus.
At aſperè mutantur in quàm plurima.
Imagines ſunt verbis iſti ſplendidi
Iuuenes, vbi inuaſit ſeneſtus horrida.
Qui perdidit veſtes petiit mox ſtamina.
Accuſo leges Græciæ minus bonas.
Quòd congregat cœtum Diana, gratia
Coniugij poſt hæc voluptates colit*

Inutiles.

*Inutiles. quid nam palæſtra iuuerit
Bene acta? quid velox vir, aut diſcum eleuans?
Quiſquis ſue maxillam bene percuisse?
Nunquid coronas eſt adeptus patriæ?
Num diſcum habentes hoſtibus pugnant propè?
Num ſcuta tendentes petunt hoſtes patriæ?
Inſaniens hoc nullus egit denique.
Oportuit virum ſapientemque, & bonum,
Qui ciuitatis ductor eſt huc frondium
Dari coronam, quiſquis eſt, & temperans,
Vel qui ſit æquus, multa qui verbis mala,
Qui bella ſoluit, quæque lites plurimas.
Hæc conſerunt vrbi, bona hæc ſunt omnibus.*

Hæc accepit Euripides ex Xenophanis Colophonij elegiis qui ita ſcripſit:

*Quòd ſi quis leuitate pedum certamina tentet,
Pentathlum ſi quis eſt vbi ſylua Iouis,
Hic prope Piſæas vndas vbi ſurgit Olympus,
Seu grauis ars pugilum, ſue palæſtra iuuet,
Seu graue bellum, quod dicunt pancration illi.
Cuius ad ſummum mox reuerendus erit.
Huic dabitur ſedes inter certamina prima.
Impenſa hinc illi publica victus erit.
Ex vrbe accipiet mox munera plurima, opèſque.
Atque hæc vel celeri conſequeretur equo.
Cum non ſicut ego ſit dignus, robur equorum,
Atque virum excellit noſtra quidem ſophia.
Sed nimis hoc fatuè ſapientia vt optima cedat
Viribus, hæud iuſto indice lis agitur.
Nam neque ſi pugil eſt bonus hic, populòque putandus.
Pentathlum vincat, ſitq; palæſtra ſua,
Et certaminibus quod grandius eſſe putatur,
Vel vincat celerum mox leuitate pedum,
Non tamen idcirco melior, vel iuſtior vrbs ſit,
Prælia at hæc illi gaudia parua ferunt.
Nam ſi pentathlum Piſæ prope flumina vincat,
Idcirco nil res pinguior vrbs erit.*

Complura & alia pro ipſius ſapientia contendens dixit Xenophanes, quòd inutilis prorsus ſit hæc ludi ſpecies. Tum Achillius Eretrienſis de bona athletarum valetudine declarans,

declarans, inquit:

*Nudi obiciunt tum splendida isti brachia,
Hebes vigentes & petunt templum deæ.
Splendent humeri dum flore fortes omnibus.
Multoque olivo pectus vngunt & pedes.
Ut deliciae multa domi istis suppetant.*

Heracintus in Helenam hospitante mulierem quandam plurimum vesci aiebat. At Posidippus in Epigrammatibus phromachum, in quem hæc etiam scripta reliquit:

*Phromachum veluti cornicem multa vorantem
Nocturnam tumuli fossa profunda tenet.
In sinibus vestis Pellendis illius ergo
Attice tu titulo scribe, corona & eum.
Ac dicas vna procyon lasiuuit, adest hic
Vix cernens nigris ille supercilij.
Qui fecem turbauit, & ex certamine venit
Lenæ ipsius tempore Callope.*

Amaranthus verò Alexandrinus, in iis quæ conscripsit de scena, Herodotum scribit tibicinem Megarensis magnitudinis trium fuisse vinarum cum dimidio, lateraque fortia habuisse, ac sex panis semodios edisse, ac carniū, qualescunque inueniret, libras viginti: binos vini congios bibere solitum, duasque tubas simul inflare. In leonina pelle dormire consueuerat, ac tubam inflans plurimum significabat, nam cum Demetrius Antigoni filius Argos ciuitatem obsideret, nec milites Elepolim muris ob pondus possent subducere, duabus tubis significans ob soni magnitudinem milites alacres machinam promptè subducere coegit. Periodum decies vicit, sedensq; cenare consueuerat, ut in commentariis theatricis testatus est Nestor. Mulier præterea Aglais Megalocleis tuba cecinit appositum pompæ apparatus habens, ac cristam in capite in prima magna pompa, quæ ducta fuit ab Alexandro, ut Posidippus testatur in Epigrammatibus: edebat etiam hæc carnis duodecim libras, quatuorque semodios panis, ac congium vini bibebat. Lityersas Midæ filius erat notus: Celanorumque eorum, qui Phrygiam incolebant, rex, ut aspectu agrestis & iustitius: erat & hic valde vorax, de quo Sositheus Tragicus scribit hunc in modum in actu Daphnide, siue Lityersa,

Totum

A *Totum Clitellarum trium panem ipse edit
Paruo die, mox ebibitque vnam bonam
Vini metretam hoc fructiferum sed vas.*

Huiusmodi erat & is, qui extat in bonis apud Pherecratem ac Strattidem, de quo inquit;

*Nam semimedimna quinque diebus singulis,
Vim si quis inferat mihi vix ederim.
Quam vesceris paucis profecto: qui die
Longæ triremis deuoras solus cibos.*

Scribit Xanthus in rebus Lydiæ Cambletem regem Lydorum, multum edere ac bibere consueuisse, ac fuisse gulosum; hic igitur noctu suam uxorem cum dilaniasset, comedit, atque cum mulieris postea manum in ore sibi inane reperisset, re valde diuulgata, se ipsum iugulauit. De Thyre rege Paphlagonum, quod etiam ille multum ederet, in prioribus diximus, adduximusque Theopompi Historici testimonium ex libro trigesimo quinto. Archilochus in Tetrametris, sicut Cleonymus & Pisander Comici, ita ipse inuenitur in Chirilam ob rem huiusmodi. De Chærippō ita meminit Phœnicides in Phylarcho:

B *Accedit istis tertius doctissimus
Charippus, iste, sicut ipse scis, edit
Donec quis affert, aut latens disrumpitur.
Habet domus uti ille promptuarium.*

Nicolaus Peripateticus libro Historiarum centesimo tertio scribit Mithridatem regem Ponticum multum edendi ac bibendi certamen proposuisse, cuius rei præmium erat argenti talentum, ac vtrunque certamen vicisse: at præmium ei tamen reliquisse, qui post se iudicatus primus fuisset, quod Calonodryi athletæ Cyziceno accidit abstulisse. Multum Timocreon etiam Rhodius edebat ac bibebat, cum athleta esset ac quinquertio, velut Epigramma significat in illius sepulchro:

*Plurima edens, permulta a bibens, mala plurima dicens
Ipse viris iaceo hic Timocreon Rhodius.*

Scribit in quodam proœmio Thrasymachus Macedo Timocreonem ad magnum regem accessisse, & hospitatum fuisse ab illo, multumque comedis, interroganti regi quid postea facturus esset, dixit se Persas innumeris concisurum. Ac cum die deinde sequenti multos singulari certamine

certamine vicisset, gesticulabatur. cum audisset opportunitatem deesse, si quis inquit tor plagas admitteret. Clearchus libro quinto vitarum, Cantibari Persæ, vbi edendo maxillas is defatigasset, familiares scribit in os apertum, tanquam in inanimatum vasculum cibum demittere solitos. Hellenicus libro primo Deucalionæ, Erycthonem narrat Myrmidonis filium Aethonem fuisse appellatum, quoniam cibi esset insatiabilis. Polemon voracitatis templum apud Siculos fuisse testatur libro nono ad Timæum, & Frumenti Cereris imaginē, apud quam erecta erat imago Himalidis, sicut & Hermochi in Delphis, in solo Bœotia Megalarti, ac Megalomazi. Alcman poeta se ipse scribit voracem fuisse, his verbis libro tertio, & quando tibi dabo tripodis vas, quo Nileo triremis? sed nunc est inexpertus, ac faba elixa fortasse plenus, velut vorax Alcman amavit Chæerum circa conuersiones. neque enim perculsum quipiam edit, sed noua quæritat vt populus. Hinc etiam suam voracitatem declarat cum dicit, horas edes & cauernas æstate & hyeme, quarto fila. Sed siquidem edit, facem non est. Anaxilas Comicus differens de Ctesia quodam in actu Aurifice inquit:

*Tibi ferè iam cuncta præter Ctesiam,
Nam solus iste sicut inquit Sophi
Cum cæna cepit nescit, aut cum desinat.*

Et in Diuitibus:

*Disrumpatur alter
Qui cænet aptè, nec sit vnus Ctesias.
Te quippe quid vetat? nam vt inquit Sophi;
Cum cæna cepit solus haud scit, aut vbi
Iam desinat.*

In gratiis verò Cranaum quendam, ita cum illo connumerat, non incassum interrogat accedentes quidam verè an Cranaus Ctesia edat minus, vel cœnent ambo confertim. Philetærus in Atalante:

*Necessè sit plura currant stadia
Quàm Sotades, vinco labores Tauritem
Ferendo, Ctesiamque edendo excello ego.*

Anaxippus in fulmine, video ex amicorū palastra accedentem ad me Damippum, hunc tu dicis petrosolum, hunc amici appellat, nunç ob robur fulmen meritò. Inaccessas mensas

A puto ipsum excauaturum maxilla. Significauit in his Comicus, quòd ab eo actus fulmen est inscriptus. Theophilus in Epidauro, erat Mantinenfis quidam Atrestidas manipuli ductor, qui plurimum omnium hominum vescabatur. At in Pancratiasta athletam ita inducit, qui plura edebat:

*Tres mus ferè elixorum, aliud dic, rostrulum,
Peruansuillos & pedes, ò Hercules,
Bovisque tres, gallinam, Apollo, cætera
Dic, sicuum minas duas, quantum simul
Refer bibisti? bis meri senas eotylas.
Apollodore & sebaxi.*

De Bœotorum Thessalorumque voracitate.

CAPVT II.

Sunt & nationes quædam, quæ vniuersæ ob voracitatem carpuntur, velut Bœoti: Eubulus idcirco in Antiope.

*Fortes laborando sumus, ac edendo nos.
Atheniensibus simul dicendo nos,
Parumque vescendo, Thebani plurimum.*

B Et in Europa:

*Bœotis urbem condidit
Viris botis edendo vel totum diem.*

In Ione:

*Sic moribus videtur hic Bœoticus
Edendo, vt impleri nequeat sicut ferunt.*

In Cyclopiibus:

*Thebas adiui postea noctem ac diem
Cœnant vbi totam, videtur stercus &
In ianuis cunctis vbi nullum est viris
Maius bonum, quam si cacare quissiam
Velit procul discedat, edens at multa vir
Frequens videtur labra qui momorderit.*

At in Nyfis quendam hæc dicentem inducit ad Achillem:

*Thebes quidem tu deserens campum vt refers
Virum optimorum vescier totum diem
Collis, propinquis atque sterquilinijs.*

Diphilus in Bœotico, potens comedere ante diem incipiens vel rursus in diem. Mnesimachus in Busrude, sum enim Bœoticus, alia quidem pauca, hæc multa verò comedens.

Alexis

Alexis in Trophonio:

Nunc ne prorsus

Bœotici esse videamini carpere vos solitis.

Velut immobiles nunc esse, & clamare & laborare solum,

Cenaræque scire exacte noctem totam,

Nudare seipfos cito omnes.

Achæus in Certaminibus, nunquid spectatoribus vel certantibus dicis multa edentibus, vt exercentium mos est? cuiates sunt hospites? Bœotici. Ex huiusmodi opportunitate æquum videtur, vt Eratosthenes dixerit in Epistolis Prepellum, interrogatum quid sibi esse viderentur Bœotici, quid aliud respondisse quàm quòd hæc loquuntur tanquam vasa, quæ vocem acceperint, quantum quæque sunt capacia? scribit Polybius Megalopolitanus libro vigesimo Historiarum, quòd magnam gloriam adepti Bœotici post res Leuctricas, animis paulatim considerunt; mox in conuiuia conuersi ac ebrietas, communicant plurima cum amicis, nam multi ex habentibus filios bonam partem rerum suarum conuiujs distribuerunt; ita vt multi essent ex Bœoticis, quibus plures essent cœnæ, quàm dies in ipso mense reperiuntur: Quamobrem consuetudinem hanc D ægrè ferentes Megarenfes ad Achiuos defecerunt. Carpuntur & Pharsalij tanquam voraces, vnde Mnesimachus in Philippo:

Vent quis vt mensas comedat ex Pharsalijs,

Hic nullus est, agunt bene vti, nunquid &

Vrbem vorant Achaicam coctam simul?

Testatur Crates in Lamia quòd Thessali etiam velut voraces accusabantur, postquam tricubitales Thessalicè sectas: quod idcirco dixit, quia Thessalorum mos erat carnes in magna frustra diuidere. Philetærus in Lampadiferis, & graue carnis suillæ sectum more Thessalico frustum. Magnam etiam turundam Thessalicam dixerunt, Hermippus in portionibus, Iupiter nullum horum vnguentorum animaduertens composuit Thessalicam turundam. Aristophanes in Sartagine coquentibus Capanicas vocauit; quid ad Lydorum cœnas ac Thessalorum? nam Thessalorum sunt magis Capanicæ id est plaustrales, Thessali siquidem plaustra capanas dixerunt. Xenarchus in Scythijs, septem capanas nutriui in Olympiam,

A *piam, quid ais? capanas Thessali omnes vocant plaustra, intelligo. Scribit Hecataeus Aegyptios panis esse voraces, quippe qui cyllastas edant, hordeumque in potum contendant. Alexis idcirco in libro de rerum necessariarum copia Bocchoron mediocri alimento vsum fuisse scribit, suiq; ipsius patrem Neochabem.*

De Pythagora, nonnullorumque aliorum frugalitate, & Menedemi Symposio.

C A P. III.

P *ythagoras etiam Samius mediocri vtebatur cibo, velut Lycon testatur Iatensis in libro de Pythagora. Neque ab animatis sanè abstinebat, vt ait Aristoxenus: nam & Apollodorus Arithmeticos ipsum Pythagoram bouem mactasse scribit, cum reperisset, quòd trianguli retrianguli latus quod recto angulo subtenditur, æquiualeat lineis reliquis triangulum comprehendentibus.*

Inclyta Pythagoræ cum primum uiuenta figura est,

Inclyta prepter quam victima bos cecidit.

B *Bibebat parum Pythagoras, frugalissimèque uiuebat, ita vt solo melle aliquando contentus esset. His simillima sunt ferè & ea, quæ de Aristide, Epaminonda, Phocionèq; & Phormione ducibus narrantur. Manlius Curius dux Romanorum per totum æuum rapas comedit, qui, cum mustum aurum à Sabinis missum fuisset, se non auro indigere dicebat; donec cibus vteretur huiusmodi. Hæc eadem scripsit Megacles in libro de Viris illustribus. Multi sunt qui victus mediocritatem complectantur, vt Alexis asserit in Amante:*

Sed ego necessaria habere,

Odi superfluum, nam nimis abundantibus

Fst magnificentia, nullaque clectatio.

At in Mentiente:

Superflua odis, nam nimis abundantibus

Impensa adest, nec ulla fit iucunditas.

In Collectaneis:

Quàm fit mediocri dulce, nil superfluum

Edens recedo, nec vacuus, suauiter sed habens.

At enim Mnastheus omnium rerum superuacaneam co-

piani semper esse fugiendam. Ariston philosophus libro C secundo Similium amatorio, solitum fuisse Polemonem Academicum scribit, eos, qui proficiscerentur ad conuiuium admonere, ut suauiter biberent, non in præsens solum, sed in crastinum etiam diem. Timotheus filius Cononis ex magnificis ac sumptuosis cœnis militaribus in Symposium Platonis, quod fiebat in Academia, assumptus; cum frugaliter & ornate cœnasset, quam apud Platonem inquit exnantes & in diem crastinum bene se habebunt. Hegefander in Commentariis Timotheum Platoni obuium fuisse scribit die sequenti, ac dixisse, vos magis in sequente diem bene cœnatis o Plato, quam in præsentē. cum Pyrrhonem Eleum ex eius familiaribus quidam magnificē, ut ipse narrat, in conuiuium exceperet, in postero is inquit non amplius ad te accedam si ita exeperis, ne ego grauius feram cum te non necessario impendere videam, ac ne tu etiam exhaustus mala patiaris. conuenit enim ut potius nos cum congregimur cum ipsi amicis, in illos beneficium conferamus, quam ut feculorum multitudinem ministrantes plurima impendant. Antigonus Carystius in vita Menedemi ordinē describens, Symposij apud Philosophum, declarat quod secundus aut tertius cœnabat ex illius sententia, reliquos autem cum cœnassent oportebat esse præsentēs: erat enim huiusmodi Menedemi prandium, postea eos qui accesserant, aduocabat, ex quibus cum aliqui ante tempus uenissent, ut accidit, iuxta fores declinantes pueros exeuntes percunctabantur, quid esset appositum, aut quo pacto habeat prandium temporis occasiōē. Quādo igitur olus aut falfamentū audirent, secedebat; cum carnem uerò, ingrediebantur in domum ad hoc preparatā. Erat in singulis thoris æstatis tēpore storea parata, at pellis villosa per hyemē. Puluinar singulos afferre oportebat. At poculum quod circumferebatur, non erat maius quam cotylæ mensura. Pel-laria semper erant fabæ, aut lupini, quamuis ex tempestiuis quidpiam aliquando inferebatur, uelut æstate malum punicum, uerēque ciceres, per hyemem uerò caricæ. Testatur hæc Lycophron Chalcidensis in Satyris Menedemum scribens, quibus uerbis Silenus Satyros alloquitur:

*Pueri pueri fortissimi quam pessimi,
Vobis ego uidetis ut succenset?*

In Ca

A *In Caria nec cœna talis per Deos,
Nec in Rhodo uidetur, aut in Lydia.
Canaui ego diu iam, Apollo quam bene.*

Tum progressus:

*Sed calicem aquosum
Circumtulit puer, quinque obolorum submisit,
Assistens perniciosus,
Et Dæmonicus secessit liberalis,
Lupinus pauperum, & tricinij coniuua.*

Narrat deinde quod quæstiones erant post potū, nam temperans se in medio bellarium est. dicitur etiam quod gallus aurorani uocatus sapiens eos simul comprehendit, quibus haud dum erat satietas.

*De Arcesilai cœna, & quibusdam cœnis pu-
gnacibus.*

C A P. IIII.

B *C*um Arcesilaus quibusdam conuiuium præbisset, defecissitque panis, annuente puero quod non sit amplius cachinnans, Manufque cœcutiens quale inquit nostrum est conuiuium o amici, nam oblitus sumus tantum panis emisse, quantum sufficeret. Accurre puer. Hæc ipse ridens dixit, quare præsentibus risus exortus est, ita ut multum oblectamentum inciderit commoratioque & suauitas in Symposio defectus panis. Cum aliàs Apellem familiarem iussisset Arcesilaus uinum defæcere, isque ob ignorantiam id perturbasset, atque confudisset, multo magis uisum est uinum turbidum: tunc ridens ait, ego defæcere imperaui homini, qui nihil bonum cernat, uelut ego: quare surge tu Aridices, ac discedes exteriora perforato. Hæc ita lætos ac hilares præsentis fecerunt, ut omnes iucunditate sint repleti. At qui nunc ad cœnas conuocant, & ij præcipue qui ex pulchra uenerunt Alexandria, clamant, strident, pocillatorem conuiciis afficiunt, & ministrum, ac coequum. Lugent pugnis uerberati pueri, alius aliunde, nec cœnant solum ij cum omni molestia, qui sunt conuocati, sed & si acciderit sacrificium quodpiam Deus obtutus abibit non solum domum relinques, sed ipsam etiam totam ciuitatem. Ridiculum sanè est, ut filiis uxori que bonam famam gloriâque quis implorans, precetur, cum cœnantibus is dicat huiusmodi.

L 2

Vt mox pugnemus cenam nunc sumite cuncti.

Nam huiusmodi domus simul suffimentorum plena est: simul Praeanumque & suspiriorum. Cum hæc ita dicta essent, dixit ex praesentibus quidam, cum ea intueamur, deuitandum est ne inseruiamus ventri.

Nec cena parca gignit vlla insaniam,

Vt Amphis ait in pane, nec iniurias, aut irrationes, sicut testatur his Alexis in Vlyffe texente:

Conuentus optat longus,

Et conuiuium frequens per diem

Facere cauillationem, cauillatio verò dolore

Maiori afficit, quàm delectet multo.

Male dicendi enim fit principium, si dicas semel

Statim audiuisi contra, conuiciari relinquitur.

Verberari postea demonstratum est ac insauire.

Hæc siquidem secundum naturam fiunt sic, ac venerari interea oportebat.

Mnesimachus in Philippo ob superuacaneam satietatem in cœnis symposium quoddam inducit, nunciatum belli apparatus, ac belli verè officinam iuxta elegantissimum Xenophontem, sic enim dicit:

An scis quòd est bellum tibi ipsis cum uiris

Enses acutos qui voramus, & faces

Obsonium ardentes putamus optimum?

Nobis statimque postea bellaria

Infert puer, post Creticas fert cuspides,

Velut ciceres, fragmentaque hastarum simul.

Tum scuta, thoraces, galeæque splendide,

Arcusque fundæque ad pedes sunt singulis.

Catapultas coronauimus.

Et Phœnix Colophonius:

Vini cadus sit ensis, at cuspidis calix,

Crateres hostes, ac coma arcus, mox equus

Interum, ferox inuenientia sit clamor mihi.

Alexis in Parasito ita loquitur de quodam vorace,

Parasitum Blandicias omnes iuniores hunc vocant,

Errat nihil, cœnatque mutius Telephus

Solum annuens, interrogantibus fit is

Vt sepias ventos roget cessare nunc

Samotheacios, tranquillitatem nunc feris,

Nam

Nam est amicis hyems, hyems adolescentulus.

Narrat & Diphilus in Hercule de quodam simili.

Me non vides inbisse, summèque ebrium

Iratum & esse, hunc vidi ciuem Astione magis.

Iam ferè duodecies pransum esse.

Quamobrem optimè dixit Bion Boristhenites, non oportere voluptates ex mensa proficisci, sed ex optimis consiliis. At Euripides:

Male dieta admoui, at hinc gaudebat os.

Velut magis circa os oblectatio proueniat ex ferculis. Aeschylus in Phineo, fallas cœnas multas insanientis maxillæ firmas velut oris in prima iucunditate. Euripides de frugalitate differēs in Schenobœa, vita purpurea marina non est lautæ mensæ, sed litorale stabulum. Humida mater non pedestris nutrix mare hanc capiemus ex hac vita, cum laqueis & pedicis domum ita.

Ventris obiurgatio.

C A P. V.

Magnum profectò viris malum est venter, de quo ita scriptum reliquit in Commorientibus Alexis.

Hinc scire possis venter est quantum viris

Malum, quid is docet, quot egisse vrgeat,

Si separet partem quis hanc à corpore,

Iniuriam nullus libenter inferet,

Vel contumeliam, sed omnia aspera

Fiunt ob hunc nunc. Diphilus in Parasito,

Multa est bona Euripides locutus aureus,

At vincit vsus, tristis & venter meus.

Nam ventre nil est tristius, nil peius est.

In quem prius iecisse possis omnia.

Nec alterum vas est simile in pera feras

Panem, haud licebit ius, vel illa perditur.

In sportulam iacis placentam, lens abest.

Non fers locustas in lagena, sed merum.

Inuisus hic venter Deus fert omnia,

Que conueniant nullo sibi pacto penitus.

Nec cetera appono, que ubique sunt mala.

Sunt propter hunc reperta, sunt propter hunc.

Crates etiam Cynicus Demetrium Phalereu cum panium

pera laganam vini mittentem alapis cecidit, ut Socrates C
 testatur in successioneibus. dicebat enim nunquid panes ac
 fontes ferre licet? non simulabat continentiam Stilphon,
 quippe qui alio tantum vesceretur, ac in templo dormi-
 rer matris deorum, quamvis interdiceretur ei, qui horum
 quidpiam comeditisset vel ingredi. Cum Dea illi in fornibus
 astitisset dixissetque cum philosophos sis ô Stripon, leges
 tamen pertransisti, cui visum est respondisse in fornibus, tu
 mihi dato quod comedam, tunc alio non amplius vescar.
 His dictis ait Vlpianus, postea quâ cœnauimus inquit Ale-
 xis in nouacula, postquam diu cœnauimus, Eubulus in
 Procridae, nos nondum cœnauimus. Et rursus, quo oportet
 nos cœnare aderit dudum. Antiphanes in Leonida, sed ade-
 rit prius quâ nos cœnemus. Aristophanes in Præluo, sed
 hora poscit dudum eum ad dominum meum, illos puto
 cœnasse certe iamque ego, in Danais, debacchari me facis
 iam, priusquam cœnem. Plato in Sophista, Epicratésq; Am-
 braciota, qui est mediæ comœdiæ poeta, in Amazo-
 nibus cœnasse tempestiue valde videntur mihi. Ac pran-
 sum esse Aristophanes dixit in sartagine coquentibus suc-
 cubuimus ô viri, & bene pransi sumus. Hermippus in Mi-
 litibus, pransum esse ac assistere hæc. Theopompus in Cal-
 læschro, pransi sumus, opus est enim sermonem conunge-
 re. Incommodè prandere Antiphon dixit in Politicis, vbi
 pro rebus suis aut amicorum commodè pransus. At incom-
 modè cœnare Amphidixit in Impositore, incomodè cum
 cœnasset pueri diu. Deis quidem ait Plato in Philebo sup-
 plicantes miscemus, siue Vulcanus sit, siue Bacchus, siue quis
 alius Deorum hunc misticionis honorem sit sortitus, nobis
 enim pocillatoribus fontes ad sunt, mellisq; voluptatè quis-
 quam esse similem arbitrareretur. At prudentiæ ieiunio, ac si-
 ne aliquo austero vino & salubris aquæ, quæ curandum est
 quàm oprime miscere. Est igitur hora vt nos bibamus, ac
 ex pueris quidam ex theca calicè, poculum afferat, multi-
 tudinem enim variorum pulchrorumq; poculorū aspicio.

De meraciore, & Cyathis. C A P. XI.

Cum datum fuisset igitur magnum poculum, sed cum
 meraciore mihi puer cyathum impleueris, effunde
 in calicem, inquit: at non iuxta Antipanem, Comicum,
 qui

A qui ait in Geminis:

*Det poculum magnum mihi, sumens ego
 Fudi merum, non is puer fuit, cyathos
 Deis, decabus & sacratos plurimos.
 Post quos & omnes, mox, simul graui dea,
 Dulcissimi que Regis in partes duas
 Diuisonem.*

Mihi igitur meracius misceas ô puer, nondum enim de
 cyathorum numero diximus. Demonstrabo quod dictus
 est etiam cyathus, & meracius & de pincernis, sed de me-
 raciore prior mihi erit sermo. Antiphanes in Milanione,
 hunc ego iudico post peluim sanitatis bibere meraciore
 vrentem pincerna. At in Lampone, ô grauis Iapyx mi-
 sceto meracius. Ehippus in Ephebo, phialam vtraque de-
 dit miscens purius. Quidam verò Homericum illud, mi-
 scuit purius, non purum significare inquit, sed calidum
 à vitali, & feruore. Sed præsentibus sodalibus absurdum
 est profecto nuper à principio craterem misceri. Alij me-
 racius, velut dexterius pro dextero. Quidam verò quo-
 niam Hori anni dicentur, & animalia, quod magnitudi-
 nem significat aut multitudinem, zoron multorum anno-
 rum dici putarunt. Diphilus in Amatoribus puerorum, in-
 funde tu bibere meracius. Genera duo pueri, hoc enim
 aquosum totum est, hoc animæ malum. Theophrastus
 in libro de Temulentia, meracium mistum esse inquit,
 hæc ex Empedocle apponens; ita enim mortalia facta sunt,
 quæ prius sciebam immortalia esse, mistaque prius non
 mista variantia vias. Cyathum pro vase ad bibendum Pla-
 to dixit in Phaone, cum sic ad os illi cyathum mox sum-
 pserint. Et in legatis, cyathos quot abscondistis vbique.

B Archippus in Pileibus, cyathum eni à Desio. Huiusmodi
 & id Aristophanis in Pace cohibuisse, nam liuores cyathis
 circumfra hi ad nihilum rediguntur Meminit Xenophon
 libro primo Disciplinae de cyatho: & Cratinus Aristopha-
 nésque multis in locis, & Eubulus in Orthanna, Pher-
 crates in Nugis cyathum argenteum nominauit. Timon
 Salium secundo, haurientes cyathos ita inquit vocauit,
 inexplebilésque haurientes, ab hauriendo nomine. Dicuntur
 etiam Arysteres & Aristichi. Simonides, dedit nullus
 neque Arysterem facis. Aristophanes in Vespis, ego enim

*ὁ πρῶτος
 ἴστωρ.*

habebam hos Arystichos. Phrynichus in Runcatricibus, calicem Arystichum, hinc etiam capis. dixerunt etiam Ephemum vas huiusmodi, Zenophanes in Naturali, Polybius libro nono Historiarum fluvium quendam Cyathum vocari scribit iuxta Arinoem Aetoliæ civitatem. Meraciore vsus est Hyperides ita scribens in sermone contra Demosthenem, Si quidē meracius quis biberet, mœrore afficiebat, huic simile est & molestius. & in Aeschyli Heliadibus abundantiores larices. Epicharmus in Pyrrha, vilioris precij inquit. Hyperides in Oratione contra Demadem faciliorem dixit civitatem. Miscere vsus est Plato in Philebo, Deos orantes ô Protarche miscemus. Alcæus in sacris nuptiis, miscētque, & evanescere faciunt. Hyerides in Deliaeo, craterem Græci communiter panionicum miscēt.

De pincernis.

CAP. VII.

Potum ministrabant nobilissimi pueri apud antiquos, sicut Menelai filius:

Filius eximij Menelai vina ministrat.

Ac Euripides poëta cem esset puer vinum ministrabat, quamobrem Theophrastus ait in libro Temulentie, intellexi Euripidem etiam poëtam Athenis saltatoribus vocatis potum ministrasse, saltabant hi circa Apollinis Delij templum * Teraicorumque vestes immergebant. Est autem hic Apollo, in cuius honorem Thargelia festa celebrabantur, at sc. ipsum quædam de his nunc etiam feruatur in laurifero à tribubus. hæc eadem scripsit Hieronymus Rhodius Aristotelis discipulus in libro & ipse de Temulentia. At sapiens Sappho fratrem Larichum ubique laudat velut Mitylenæis in Prytanæo vinum ministrantē. Apud Romanos etiam ministerio huiusmodi pueri nobilissimi funguntur in publicis populi sacrificiis: Aeoles omnino imitantes, sicut iuxta tonos etiam vocis. Erant huiusmodi antiquorum delicæ circa magnificentiam, vt non pincernas solum, sed Oenopras etiam habent. Sunt autem apud Athenienses magistratus quidam Oenopra, vt testatur his verbis Eupolis in Ciuitatibus:

*Quos non vel Oenopras capere nos hæc tenus
Dignum putabatis videmus nunc duces*

Exer

A *Exercitus, ô ciuitas ô ciuitas
Felicior quanto es sapias quam prouidē.*

Obseruabant in cœnis isti Oenopra: an æquē biberent ij, qui conuenerant, erātque frugalis hic magistratus, velut Philinus rhetor testatur in Crocanidarum iudicio: quodque tres erant Oenopra: qui lychnos, funaliāque; dabant cœnantibus. nec desunt qui Oculos hos dixerint. Apud Ephesios iuuenes vinum ministrantes in Neptuni festo Tauri dicuntur, vt asserit A. merias. Hellepontici pincernam infusorem nominant, ac carniū dispensationem, carniū diuisionem, vt libro sexto & vigesimo Troici ornatus Demetrius ait Scephius. Sunt quidam qui hermoniā Deis potum ministrare opinentur, vt Capito ait verficator Alexandrinus ex genere, libro rerum Amatoriarum secundo. Alcæus autē Mercurium inducit pincernam ipsum Deorum velut Sappho, quæ ita scripsit; Ambrosiæ crater missus est. Quamuis antiqui ad ministeria huiusmodi præcones aduocare consueuerant, vnde Homerus:

Fœdera sula Deum præcones ferre per urbem

Cernere erat, binos agnos, iucundaque vina.

B *Agrorum fructus portarunt vtre caprimo.*

Idæus præco simul his cratera nitentem

Attulit, ex auro splendentia pocula fuluo.

Et rursus:

Sed præcones splendidi

Fœdera sula Deum tulerant, craterēque vinum

Miscebant, manibus fuderunt Regibus vndam.

Clidemus coquos ait præcones nominari, ac quidam Hebem Deis ipsis vinum ministrantem formarunt, idcirco fortasse quod Symposia dicantur locus iuuenum exercendorum. De Clina Ptolemæi Regis cognomen Philadelphi pincerna, mentionem fecit Ptolemæus Agesarchi filius libro tertio Historiarum ad Philopatrem; Multasque statuas erectas fuisse narrat in Alexandria in multis partibus ciuitatis, solam vestem habentes, rhytūque tenentes in manibus. Inter hos sermones Vlpianus poculum euacuans ait, Cum plenam ego hanc totam nominauerim confanguineis amoris fœdus præbibo, cui bibenti etiam quidam ex presentibus reliquos iambos apposuit, bibens amorem reliquum, suffocos, sed absorber.

Vlpianus cum ebibisset ait, hæc Clearchus ait in Citharædo. Ego verò iuxta Amphidid lanistas hortor. Puer sum- moueat poculis frequentes, & implerum quidem mihi, tibi ego dabo bibere, amygdala ludat apud amygdalam. Hæc Xenochartus in Geminis.

De vini mixture, potuque Scythico. CAP. VIII.

Cum quidam plus vini peterent, alij æquo æquum misceri iuberent, ac dixisset quidam dixisse in secundo Amphitryone Archippum, quis vestium ò infelix æquo æquum miscuit: Cati nūmq; in Vase vinario, æquum æquo ferentem, ego autem tabesco: visum est omnibus de mixture nibus dicendum esse, quæ erant apud antiquos. Ac quodam dicente quòd Menander dixit in Heroe, Chus vini milli, hunc ebibe. subdidit Democritus, Hesiòdus ò socij tres aquæ portiones, quartamque vini infundere laudat, propterea & Anaxilas dixit in Nereo, Equidè multò est suauius, non enim vnquam bibi tres aquæ, vnã vini solum. Temperantius etiã miscere iubet Alexis in Tethy;

*Hic ecce vina sunt, igitur effundam ego
Melius, magis nam prestat vnã & quatuor.
Referat aquosum sed bibens hanc quid referat.
Agamus & aliquam moram inter pecula.*

Diocles in Apibus, quo pacto mistum vinum bibere opus est: cum quatuor duas. Quæ mixtio cum esset præter consuetudinem, illud fortasse, vulgatum prouerbiũ excitauit, vel quinque bibere, vel tres, aut non quatuor. vel enim duas cum quinque bibere oportere dicit, vel vnã cum tribus de qua mixture scribit Ion poeta in libro de Chio, quòd inueniens vates Palamedes, vaticinatus est nauigationem fore Græcis bibentibus tres ad vnũ cyathum. Isti verò intentè potu vrètes duas vini bibebant cum quinque aqua. Nicochares igitur in Amymone alludens ad nomẽ inquit, lætatur hic duobus & quinque ænomaus: & ego & conuiuæ simus. His similia dixit in Lemniis. Amiplias in fontium vino facientibus, ego bacchus omnibus vobis sum quinque; & duo. Eupolis in Capris, ne Bacche gaudeas duobus & quinque. Hermippus in Deis, postea vbi bibimus

vel sitimus: Optimus ad hoc vinum * non ciuis aut eceni ego fero ludens simul. Rursus factum est hoc quinque & duo. At apud Anacreontem vnũ est vini cum binis aquæ; agè iam, fer nobis puer poculum vt Amystium præbibam; duo quidem aquæ infundens at quinque vini cyathos, vt in conuiciantem debaccher. Atque procedens vinum non mistum bibere Scythicam potionem vocat; Agitè date non etiã sic cum strepitu & clamore Scythicam portionem, apud vinum curis angimur, sed pulchris bibentes in hymnis. Ex Lacedæmoniis, vt Herodotus ait libro sexto, Cleomenes rex quia cum Scythis versatus esset mero delectabatur, quem etiã ob remulentiam insaniuisse aiunt. Ipsi etiã Lacones vbi meracius bibere volunt, Scythizare se velle inquit. Chamæleon idcirco Heracleotes ita scribit in libro de Temulentia, quando Cleomenem Spartanum referit Lacones insaniuisse cum inter Scythas versatus esset, meraciùsq; bibere didicisset, ex quo cum meracius bibere voluit, Scythiza, dicitur. Acheus in Aethone Satyrico Satyros grauiter ferentes inducit potum aquosum ac dicentes:

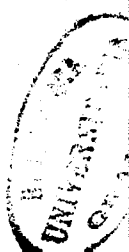
*An non Achelous mixtus aderat plurimus?
Cessare quippe cuius haud fas est generi,
Certè Scytharum more præstaret bibere.*

De cottabizin consuetudine. CAP. IX.

Erant auditorum etiã libationes non valde antiquæ, vt testatur Theophrastus in libro de Temulentia. Sed à principio illud erat libare Deis dicatum, vt cottabus erat amantium. Vtebantur studiose cottabizin, qui ludus erat Siculus. sicut Anacreon Teius siculum cottabum ancylæ accommodauit. Quare quæ conuiuialia carmina dicuntur antiquorum poetarum, plena sunt omnia. Dico autem sicut fecit Pindarus gratias amorum Venereorum, vt cum hæcò ebrius, at bono Agathani cottabum. Mortuus autem amicis id dispenfabant, quod decidebat ex mensis, quare Euripides dixit de Sthenobœa:

*Quando putare Bellerophonem mortuum
Nihil cadens illum latuit de manibus.
Sed hospitem Corinthium allocutus est.*

Non

Non fiebant ebrij antiqui, sed & Pittacus nō fieri ebrium hortatur Periadrum Corinthium, neque lafcuire, ne noscaris inquit cuiusmodi sis, sed neque qualem te esse similes, nam speculum æreum formæ, vinum mentis est index, quamobrem scitè quidem prouerbiorum inuentores hinc traxerunt, vinum nō habere gubernacula. Xenophon igitur cum apud Dionysium Siculum à Gryllo pincerna bibere cogeret, tyrannum nomine vocans, nunquid inquit ô Dionysi cum obsonator ingeniosus sit bonus, nos conuiuas vel nolentes edere cogit: sed is ornate nobis cum silentio mensam præparat. Sophocles etiam in actu Satyrico, Per vim bibere inquit malum est, æquè ac si quis per vim sitim perpetiatur. Vnde dictum est:

Vina senem cogunt, minime saltare volentem.

Nec infulsè sanè St henelus ait poëta:

Pocula vel mentem rapiunt prudentibus omnem.

At Phocyllides:

Inter Symposium calices cum sepe feruntur,

Dulcia nugantem, vinum potare sedentem,

Est opus.

Quod nunc etiam apud nōnullos Græcorum obseruatum, postquam deliciarum ceperunt, ex bigis in thoros defluxere, quietemque & facilitatem auxiliarias capientes, demissè iam & inordinatè supellectilia vtuntur, suppetente ad voluptates vt arbitror supellectile domestica. Idcirco & Hesiodus dixit in Diebus,

Gaudia quanta viris Bacchus dedit, atque laborem.

Si quis multa bibit sunt insania vina.

Illa pedes, mentemque ligant, linguamque, manusque.

Non fractis vinclis, somnus demulcet & illum.

Et Theognis:

Sic homini venio vinum prædulce bibenti,

Nec sum ieiunum, nec temulentum ego sum.

Sed quicumque modum superauerit, ille nec ultra

Consilij compos, is neque mentis erit.

Plurima nugatur ieiunus turpia, & idem

Turpe nihil cernit quod temulentus agit.

Vt fuerit prudens & blandus, talia nosceus

Plus aquo caueas ipse bibisse meri.

Surge priusquam tu iam ceperis ebrius esse.

A *Nec teneat ventris te grauis imperium.*

Cum sapiens Anacharsis vitis vim Scytharum regi ostendisset, huius inquit pampini iam essent inter Scythas, nisi quotannis Græci abscedissent. Non rectè illi profectò, qui Bacchum fingunt, scribuntque, vel etiam agunt ebrium super plautro per medium forū: nam spectatoribus quod vel ipso Deo potentius sit vinum, demonstrant; quod nec virum quidem bonum perpeti velle putauerim. Sed si eum ita se habere faciunt, quia vinum monstrauerit nobis, manifestum est quòd vel metentem Cereres facient, vel comedentem. Aeschylum præterea in hoc aberrasse affirmauerim, siquidem ille primus, non autem Euripides, vt volunt nonnulli, ebriorum aspectum in tragœdiam induxit: nam Iasonis socios ebrios introducit in Cabiris: sic quæ ipse tragicus fecit, hæc ipsa iniunxit iis Heroibus, siquidem tragœdiam ebrius conscripsit. Sophocles idcirco hunc carpens ait, etsi apta facis ô Aeschyle, non tamen peritus hæc aptè facis, vt Chamæleon testis est in libro de Aeschyllo. ignorant autem illi, qui primum Epicharmum ebrium induxisse in scenam dicunt, ac post hunc Craterem in Vincinis. Alcaeus poëta Aristophanèsq; Comicus ebrij perue nista scripserunt. Multi alij ebrij animosius in bello decertarunt. Apud eos Locros, qui magis vergunt ad Zephyrum, si quis merum sine medici imperio medicamento grata biberit, capitis damnatur, quam legem tulit Zaleucus, Apud Malsilienses autem lex alia fœminas aquam bibere iubet. In Mileto ad hæc vsque tempora scribit Theophrastus hoc ipsum ex lege obseruari. Apud Romanos neque domesticus bibebat vinum, neque fœmina libera, neque ex liberis iuuenes, qui trigefimum annum nō attingissent. Absurdus est profectò Anacreon, qui totum suum poema cum ebrietate immiscuit: Nam quod deliciis ac voluptatibus deditus esset, accusatur in poematibus, cum non intelligant multi, quod cum sobrius esset ac prudens, ebrius esse fingitur nulla impellente necessitate. Alij verò vini robur minimè videntes Bacchum inquit hominibus insaniendi autorem extitisse, non mediocri conuicio eum insectantes, vnde dixit Melanippides, omnes aquam antea odio habebant, cum vinum tamen nescirent. Fortasse quidam vaticinabantur hoc, furibundamque fuderūt form.

tem. Aristoteles in libro Temulentiae, si vinum inquit me-
diocriter sit costum, ebrios minus facit bibentes, accidit
enim vim illius costi debiliorem esse, minusque obesse.
Citius fiunt ebrii seniores ait ob paucitatem debilitatem-
que naturalis caloris, cum ij qui omnino sunt iuvenes, ci-
tius fiant ebrii ob copiam caloris naturalis, sic ab eo qui ex
vino augetur, facillime superatur. Ebrii fiunt inter ratio-
nis expertia fues, si vix fratribus pascantur, genusque cor-
uorum & canum si vocatam œnutham comederint. Pithe-
cus autem ac elephas si vinum biberint: quamobrem cor-
uorum pithecorumque fiunt venationes, horum quidem
vino ebriorum, illorum verò œnutha. At ebrietas fre-
quens voluptatem quandam affert, vt asserit Crobylus in
Relinquente:

*Privare se vinum modestè vivere,
Natura magnam praestitit viris bonum.*

Alexis in apparatu Phrygij:

*Nobis adesset ebrietas si crapula
Prior, merum nullus bibisset quam licet
Plus, vltionem nunc videntes illius
Prompte venire, nos merum bibimus tamen.*

Vini Samagorij vocati, vt autor est Aristoteles, tres co-
tylae immittit, ebrios plures viros quam quadraginta fe-
cerunt. Hac cum diceret Democritus bibit iniquiens, si
quis habet quod contra hac dicat, accedat, audiet enim ex
Eueni sententia:

Tibi probantur ista, verum haec & mihi.

Sed quoniam ex antiquorum mistionibus egressus sum, il-
luc rursus sermonem conuertam, A Icaei poetae sermonem
in memoriam reuocans, qui ita alicubi dixit:

Effunde temperans in vinum nunc duo.

Existimarunt nonnulli hanc non esse vini mistionem, quam
ille dixit, sed cum esset temperans vnum meri cyathum bi-
bisse, & rursus duos. Hac dicta sunt à Chameleonte Ponti-
co, qui minus nouerat quãtopere Alcæus vini esset studio-
sus: nam in quouis anni tempore ac statu inuenitur bibere
hic poeta. Hyeme quidem in his, Iuppiter pluit, in coelo
magna hyems, congelantur aquarum fluentia, Par-
uifacias hyemem ignem apponens, simul largè vinum
suave misceas, sed circa tempora molle, ac caliginosum.
aestate

A aestate autem dilue pulmonem vino, astrum enim oritur,
tempusque graue est, omnia ob aëstum sitiunt. At vere, ver-
flori dum intelligis accedere, ac paulum progressus, intus
misceo suauissimi celestis crateram. At in casibus ma-
lis: non opus est animum curae tradere, praecidemus enim
nihil saturati ô Bacchi. Phai macum optimum vinum per-
mittentibus ebrios fieri. Et in lætitia nunc oportet ebrios
fieri, ac quãdam per vim facere, postea quã Myrsilus
mortuus est. Ac consules in vniuersum inquit, nullam
aliam plantabis priorem arborem vite. qui enim ita vini
studiosus fortius esse poterat, vt vnum aut duos cyathos
biberet? ipsum igitur poema his ita capientibus aduerfa-
tur, vt ait Seleucus: aut enim bibamus, quid lychnum ex-
tinguimus? digitus dies, eleua catinis magnis, quæ varia:
vinum enim Semeles & Iouis filius: Obliuio mortalibus
dedit. Infunde miscens vnum & duo plenis. Ex capiteque
poculum alterum, alterum impellat: Vnum cum duobus
manifestè miscere iniquiens. At meracius Anacreon cum di-
cit, in puro poculo quinque & tria infundat. Philetarus
in Tereo duo aquæ cum tribus meri, sic igitur hic scribit,
bibisse videtur poculum duorum cum tribus meri. Phe-
crates in Corianno, duo aquæ cum quatuor vini hoc pa-
cto: depone ô dulce, aquosum effudit tibi, prorsus quippe
aquam: quid fecisti? quomodo scelestè infudisti? duo aquæ
ô mater, quid? vini quatuor: ad coros: ranarum te esse pin-
cernam oportet. Ephippus in Circe, Tria cum quatuor vi-
num biberes securius, multum aquosum: nõ per Terram,
sed tria cum quatuor. Sic pirum mihi refer biberes? quid
ais? æquum cum æquo mistum Timocles ait in puluere, im-
pellam æquum æquo in oculis magnis veritatem dicere.
Alexis in Dorcide siue demulcente, Potus ego plenus præ-
bibo æquum æquo mistos. Xenarchus, siue Timocles in
purgura, Non per Bacchum tu bibis æquum cum æquo.
Sophilus in Enchiridio, Continuum merum datum est
æquum cum æquo rursus, maiorem poposci. Alexis in Foe-
neratore siue Mentiente, ne omnino ipsi des aquosum, in-
telligis æquum æquo parum rectè: suavis est potus, cuius
Bromius? suauitate Thasius. Par est & iustum vt externi
bibant externum, indigenæ patrium. At in Subditio,
sine respiratione ebibens vt quispiam suauissimè æquum
æquo

æquo mistum. Menander in Fratribus octo quis effundere clamabat & duodecim cyathos, donec concussit magnopere certans. Concutere autem dictum est de his, qui inter potum succumbunt quæ translatio à concutientibus fructus sumpta est. Alexis in Amputato, non Symposio præfatus erat, sed carnifex Chareas cyathos præbens viginti æquum æquo, rursus maiorem poposcit Diodorus autem Sinopeus in tibicina, ubi cyathos bibat quis ô Crito decé, si iuxta singulos continuo pocula, bibere postea cogitationes licebit, hæc tecum considera. Non iniucundè verò Lysander Spartanus, vt in commentariis ait Hegesander vendentibus cauponibus vinum aquosum mistum in exercitu, id vendere iussit, vt meracius emerent. Huic simillimum est & id, quod in Aesopo dixit Alexis:

*Scite hoc habet valde profecto & prouidè
Quod est repertum nuper in Athenis, quid est?
Vt non merum bibatis in conuiujs.
Nec est facile in plaustris ubi mistum ferunt
Venduntque quò lucrentur, ast ementium
Sanum sit vt caput student, ex crapula
Hoc est, vides Archiuus vt potus solet
Permulta suauiter loqui mediocribus
Vel poculis vsus lauacrum est alterum,
Non potus, ex vasis refrigerantibus
Bibisse, vel cadis, profecto mors ea est.*

*Quæ Plato dixerit de vino, deque farina in
vinum iniecta.* C A P. X.

AD temulentiam vsque hiberna nusquam conuenit inquit Plato libro sexto de Legibus, præterquam in illius Dei festiuitatibus, qui vinum ipsum hominibus tradidit, Neque enim tutum est, neque si de nuptiis fueris sollicitus, in quibus sponsum ac sponsam maximè metis com potes esse oportet, cum vitæ non exiguam fortiantur mutationem. Huc accedit quòd filijs maximè conducit ex semper temperantibus parentibus ortis esse: incertum est enim quæ nox aut dies ipsos generabit. At in vndecimo simul de Legibus, ab ebrietate ipsa vos ô Lacedæmonij profus abstinetis, qua plurimum Lydi vtuntur, Persæ, Thrac

A Thracæ, Carthaginenses, Celtæ, Iberi, & alia huiusmodi genera. Nam Scythæ ac Thracæ mero omnino vtentes, mulieresque, & ipsi omnes, pulchrum felixq; studium esse arbitrantur si vinum per vestes effuderint: Vtuntur & alijs delicijs Persæ, quas vos profus spernitis. Ex horum ordine complures præcipuè farinas in vinum iacentes biberunt, vt auctor est Hegesander Delphus. Cum Epinicus Mnesiptolemi historias legerit, in quibus scriptum est quod Seleucus farina consperfit, actum Mnesiptolemum composuit, eumq; carpsit, ac vocibus ex illius potu vsus est, quem etiam dicentem introducit:

*In farina bibentem estate olim
Videns Seleucum suauiter regem
Scripti, & monstravi multis, quod
Et si parua sit res, ac valde tenuis,
Grauem potest hanc vis mea facere.
Vetus Thasium, ac ex terra Attica
Examen apud tumuli dulce
Miscens in scypho aggeris lapidis
Cereris cibo omne pontem faciens humidum.*

B Significauit potum æstus solutionem. Scribit idem in Theradibus insulis flaua ouorum pro farina bibere consueuisse, atq; hanc potionem meliorem fuisse quam cum farina.

De Lacedæmoniorum propinationibus, quòd Nestor vini studiosus erat, Alexander bibax.

C A P. XI.

NEquè mos erat propinationes bibere, quæ in Lacedæmoniorum Symposijs ferebantur, neque inuita, re sese sic vicissim, quæ in Elegijs hoc pacto declarauit Critias:

*Hoc studium spartæ, mos hic seruatur in illa
Ipse suum siccet vinifer vt calicem,
Vel potum donare vocato nomine cuiquam.
Inq; manum dextram vasa tulisse vetant.
Porrigerè à dextris potum, vel dicere nomen
Comina cui quis præcipiat bibere.
Hoc potu linguam soluunt in turpia verba.
Hoc etiam potu corpora debilitant.*

*Inuaditq; oculos caeca caligine nubes.
Curas lethæo pocula more fugant.
Mens sit hebes, seruosq; capit lasciuia multa.
Ac impensa graui multa domum aggreditur.
At Lacedæmonij tantum potare solent, vt
Non velent mentem pocula, at exhilarent.
In blandam soluunt linguam, risumq; modestum,
Pocula conducunt talia corporibus,
Ac menti, & Veneri capiendis fructibus apte.
Ad somnumq; parant meta laboris vbi est.
Efficunt sanos, quæ iucundissima diuum
Dona, modestos, haud relligione procul.*

Deinde subiunxit:

*Pocula plus a quo nam quæ fecunda bibuntur,
Mox faciunt letos, tempus in omne nocent.
At Lacedæmonios victus mensura gubernat.
Nanque palam comedunt, & moderata bibunt.
Obscurum non est posse hos perferre labores.*

Philænus is dicitur, qui ad vinum est procliuius, Philopotes qui ad potum, Philochoonista, qui ad ebrietatem vsq;. Inter heroes plurimum bibere solebat Nestor trium etatum, nam magis quam alij, ille manifestè vinum appetebat, magisque quam ipse Agamemnon, quem Achilles velut bibacem increpat. Nestor autem vel magno bello ingruente non abstinet à potu, ex quo inquit Homerus:

Nestora non latuit clamor, tamen ille bibebat.

Cuius etiam solius poculum inter heroes interpretatus est, sicut scutum Achillis. Nam militabat ille cum poculo, non aliter quam cum Clypeo ille, cuius ad cælum vsque gloriam accedere Hæstor dicebat. Nec aberraret quispiam si eius poculum Martis phialam vocaret, iuxta Cœneum Antiphanis, in quo ita scribitur, Siue Delos phialam Martis telum iuxta Timothæum, politamq; sagittam. Verum enimvero phialam Nestor in certamine, quod factum fuit Patrocli gratia, donum capit ab Achille, non quod vicerit, neque victo rursus Achilles dedit poculum. Nam bibacibus vincere minimè conuenit, ob id, quod sunt pigri, vel quia propter sitim pugiles maximè vincuntur ob grauitatem dum manus extollunt. Eumelus autem thoracem capit, cum cursus periculolum certamen sine labore cucurrisset,

A set, arma scilicet securitatis. Siti verò nihil est magis desiderabile. Argos idcirco summè sitibundum desiderabile dixit poeta pro tempore, sitis siquidem magnum in omnibus fruitionis desiderium operatur. Hinc etiam Sophocles:

*Bona afferas presso siti si qualibet,
Nihil iuuas: potum nisi simul feras.*

Et Archilochus, pugnae tuae velut sitiens facere vt aio. & quidam ex Tragicis, cædem manum tenere sitientem impetro. Anacreon, amica certè es hospitiibus, sine me sitientem bibere. Xenophon libro Disciplinæ tertio Cyrum ita dicentem inducit, Vobis rem gratam facere sitio. Plato in Repub. Vbi ciuitas arbitrator à populo recta, quæ libertatem sitiuit, malis vitur imperantibus forte pincernis, ac vltra quàm conueniat ob vinum fuerit ebria. Bibebat plurimum Proteas etiam Macedo, vt Ephippus testatur in libro de Alexandri ac Hephæstionis sepulchro; corporèq; fuit robustiore, nam bibendo erat assuetus. Cum igitur poculum bicongium Alexander aliquando expetisset, bibensque Proteam prouocasset, ille accepit, atque cum regem pluribus verbis laudasset, ita bibit vt ei ab omnibus applauderetur. Postea verò exiguo tempore interposito idem poculum expetiuit Proteas, rursusq; bibit regem prouocans, quod capiens Alexander egregie quidem bibit, non tamen potuit ferre, sed poculo ex manibus demisso in puluinari decubuit, qua etià ex re mortuus est Dionysio ei nunciante, vt ait, quare Thebas eius patriam obsedit. Plurimum bibebat Alexander, ita vt ob temulentiam sapius quos dies dormiret ac duas noctes, quod ex Ephemeridibus licet cognoscere ab Eumene Cardiano, Diodoròq; Erythræo compositis. Menander in Adulatore, Corylas decem inquit capiens in Cappadocia, aureum condystruthia ter tibi plenum; plus bibisti quam rex Alexander. Non multò minus per Palladem Nicobule, vel qui ei commentaria tribuit, inquit, quod cum Alexander apud Medium Thessalum cœnaret, adessentq; viginti in Symposio, omnes prouocauit ab omnibus pariter accipiens, ac ex Symposio paulo post consurgens, cessauit. Callisthenes autè Sophista, velut in memorabilibus testatur Lynceus Samius, Aristobulùsq;, & Chares in suis historiis, cum ad eum poculum meri accessisset in Alexandri Symposio,

repellebat; at cum ei dixisset quidam cur non bibis: non desidero inquit ó Alexander, vt bibendo Aesculapium desiderem. At Darius qui magos de medio tulit, ita inscriptum habebat in sepulchro, vinum multum bibere potui, idque perferre. Non licere inquit Ctesias apud Indos regi fieri ebrio, at apud Persas id vno die regi conceditur, cum Soli sacrificant, sic enim de hac re libro septimo Historiarum scribit Duris, in solo festo, quod agunt Persæ in honorem Solis, Rex fit ebrius, Persicóque more tripudiat. Ex aliis verò nullus est in Asia qui tripudiet hoc die, sed omnes solent abstinere: nam sicut equitare, ita tripudiare Persæ discunt, cum motum huiuscæ actionis non parum ad roboris concinnam exercitationem conferre arbitrentur. Vique adeo ebrius fiebat Alexander vt, vel in curru asinorum lasciuiret, vt Carystius Pergamenus ait in historicis cõmentariis: hoc ipsum faciebãt Reges etiam Persarum. Nunquam ob res huiusmodi rei Veneræ desyderio detinebatur, scribit enim Aristoteles in Problematibus naturalibus, horum hominum semen genitale in aquam transmutari. Hieronymus in Epistolis dixisse Theophrastum scribit, quòd non bene dispositus ad rem Veneream erat Alexander: Quare cum Olympias Callixenam formosissimam amicam ad hunc diuertisset, cuius rei Philippus etiam erat conscius, verebantur enim ne euiratus esset, illa sæpius expetiuit vt secum Alexander coiret.

De bibacitate Philippi regis, varijsq; bibacibus.

C A P. X I I.

ERat bibax Philippus etiam ipse Alexandri pater, vt Theopompus narrat libro vigesimo sexto Historiarum. at in alia historia parte ita scribit, Erat Philippus cum natura ipsa furiosus, & in pericula temerarius, tum ob ebrietate, erat enim bibax, sæpiusque temulentus opem ferebat. Libro postea quinquagesimo tertio vbi loquitur de rebus gestis in Cheronea, quodque Atheniensium legatos ad cœnam vocauit hæc scripta reliquit; Cum illi secessissent, statim quosdam ex amicis Philippus accersuit, iussitque; tibicinas, Aristonicumque Citharœdum, & Dorionem tubicinem,

A cinem, tum quosdam alios solitos secum bibere, aduocari: nam socios huiusmodi Philippus secum semper circunducebat, multaque Symposij ac conuentus instrumenta comparauerat. cum enim esset bibax & moribus intemperans, multos semper scurras se circum habebat, multosq; musicos, ac ridicula dicentes. Cum verò totam noctem bibisset, plurimumque esset temulentus, ac pulsasset, omnes alios ducere iussit, iam die aduẽtante petulantemque; egit in Atheniensium legatos. Scribit Carystias in Historicis cõmentariis, quòd vbi Philippus ebrius fieri decreuisset, hoc dicebat, oportet bibere: satis est enim vt sobrius sit Antipater. Cum is talis aliquando luderet, ac quidam nuntiasset adesse Antipater, veritus eum abacum impulit sub thorum. Bibaces viros ac ebrios connumerat Theopompus, inter quos Dionysium iuniorem Sicilia tyrannum, cui etiã oculi erãt hebeti lumine ob vinum. Aristoteles in Syracusiorum Republicam ipsum narrat continuè ebrium fuisse, ac aliquando per dies nonaginta, quare obtusioris luminis oculos habebat. Scribit Theophrastus socios illius, qui tyrannidi aduabantur, se nõ cernere fingere solitos, ac manu duci ab ipso Dionysio, neque epulas appositas se agnoscerẽ affirmabant, neque ipsos calices, ex quo Dionysiocales sunt nominati. Plurimum bibebat Nysæus etiam Syracusiorum tyrannus, & Apollocrates: isti enim vt Theopompus asserit libro quadagesimo Historiarum, & in reliquis prioris Dionysij erãt filij. sic enim ille de Nysæo scribit: Nysæus, qui postea Syracusiorum fuit tyrannus, velut in morte fuisset deprehensus, cognouissetque; se paucos menses esse victurum, ebrius vivebat, ac ventri indulgens. At hunc in modum scribit libro trigesimo nono. Apollocrates filius Dionysij tyranni erat intemperans ac bibax, quem ex adulatoribus quidam, vt accidit, a patre suo alienissimum fecerant. Hipparinum præterea refert tyrannum Dionysij filium ob temulentiam iugulatum fuisse. De Nysæo verò hæc etiam scribit Nysæus prioris Dionysij filius cū factus esset rerum Syracusiorum dominus, quadrigas parauit, vestemque variam induit, obsoniorum præterea voracitatem excitauit, ac ebrietatem, puerorumque & mulierum iniuriam, ceteraque quæ huic vitæ quam susceperat, cognata esse videntur. At libro quadagesimo quinto hic idem loquens de Timolao Thebano

inquit; Cum multi intemperantes circa victum quotidianū extiterint, ac potus, nullum tamen in Repub. magis vel intemperantem vel gulosum, vel voluptatum seruum exitisse putauerint, quam Timolaum, velut paulo ante dicebam. Ac libro vigesimo tertio vbi de Charidemo Orito narrat, quem Athenienses ciuem fecerant, ait; Viuendi rationem quotidianam lasciuam agere videbatur, ac huiusmodi vel semper biberet, vel ebrius esset, liberāsq; mulieres vitare conaretur: in tantū; intemperantiæ processit, vt vel puerum, qui erat valde formosus ac elegans ab Olynthiorum senatu ausus sit perere: accidit enim per id tempus vt captiuus esset cum Derdo Macedone. Plurimum bibebat etiam Arcadion. Obscurum est autem, an cum Philippi esset inimicus mortuus sit, velut Epigramma significat, quod Polemon in Epigrammatibus secundum ciuitates scripsit,

Arcadionu habet tumultu hic ossa bibaci.

Erectusq; vrbis proximus ille via huic.

Charmylus & Dorci posuerunt, mortuum est vir

Dum magni calicis ebibat iste merum.

Testatur Epigramma in eodem libro plurimum bibere solitum fuisse quendam Erifixenum,

Non profundum vini bibulum Erifixenum, secūdo merum aperte perdidit habens calix.

Plurimum bibebat & Alcetas Macedo, vt testatur Aristus Salaminius, Diocimusq; Atheniensis, qui etiam Infundibulum dictus fuit, propterea quod infundibulo in ore posito vinum infusum, absque interuallo bibebat: hic Infundibulum appellatus fuit, vt testatur Polemon. quod Cleomenes Lacedaemonius merum bibebat dictum est superius, quod autem se ipsum cultro caecidit ob ebrietatem scripsit Herodotus. Bibax erat & Alceus poeta vt antea dicebamus. Baton Sinopeus, bibacem fuisse narrat ac in amores propensum Ionem, in iis, quae scripsit de ipso Ione. Atque ipse se Chrysilam Corinthiam amauisse scribit in Elegiis, quae filia erat Telei, quam amauisse & Olympium Periclem narrat in Hesiodis Teleclides. Xenarchus autem Rhodius Meator ob bibacitatem vocabatur, de quo meminit in Chilia dibus Euphorion poeta. Chares verò Mitylenæus in Historiis de iis, quae spectant ad Alexandrum, vbi de Calano Indo philosopho percurrit, quod cum se in pyram accessam

conie

A coniecisset; mortuus est, scribit; quare eum cum celebraret Alexander, & musicum certamen & palastram in eius memoriam constituit. Constituit inquit praeterea ob Indos vini studiosos bibacitatis, meri certamen, in quo primum premium erat talentum, secundum minae triginta, tertium verò decem. Ex iis igitur qui vinum biberunt, triginta & quinque continuo ob frigus interierunt; at sex paucio interuallo interposito mortui sunt in tenforiis. qui plurimum bibit ac vicit, meri quidem quatuor Choas ebibit, ac Promachus nominabatur. Scribit Timæus quod Dionysius tyrannus primo Choam bibenti in Choum festo auream coronam premium posuit, quodque primus Xenocrates philosophus bibit, qui auream coronam accipiens ac soluens Mercurio illi apposuit, qui est erectus in aula, cui coronas etiam floreas frequenter apponere consueuerat, cum vesperi ad eum accederet: quamobrem admiratione dignus fuit. Choum festum, quod Athenis celebratur, scribit Phanodemus Demophontem Regem statuisse, Orestem Athenas profectum excipere volentem, cum nollet tamen eum ad sacra accedere, aut eiusdem sacri esse socium, quia nondum fuerat iudicatus: sacra concludi iussit, ac vini Choam singulis apponi, ei inquitens qui primus bibisset, se placentam esse daturum. Nunciabit praeterea ne quis coronas post potum deponeret, quibus coronabantur in sacris, quoniam contubernales fuissent cum Oreste. At vt omnes circa Choam deponerent iussit, coronasque ipsas sacerdoti auferre in eum locum, qui est in paludibus, postea reliqua in templo sacrificare, ex quo festum Choas dictum fuit. Mos est apud Athenienses, vt per Choum festum munera, mercedemque sophistis mittant; qui & ipsi familiares in hospitium conuocant, vt Eubulides dialecticus ait in actu lasciuis hoc pacto Sapientia pessime Choum indiges mercedem dantium, non sine coena in deliciis. Antigonus in libro de Dionysio congnomto Heracleote Dionysium scribit cum familiaribus festum agere solitum per Choum festum, qui cum amica quam sibi elegerant, frui non posset ob senectutem, ad conuiuias conuersus dicebat, non possum extendere, capiat alter. Erat Dionysius a iuuentute etiam rei Venerae valde audis, vt Nicias Nicaeus scribit in Successoribus;

M 4

atque ad populares puellas, nulla habita differentia, accedebat. Cum familiaribus quibusdam cum forte aliquando incederet, ubi fuit apud puellarum locum; in quem priori die profectus nummos debebat, ac tunc forte haberet, omnibus videntibus manu protensa illos tradidit. Anacharsis Scythacum certamē bibendi statutum fuisset apud Periandrum, primus praesentium omnium factus ebrius, praemium experiuit, velut hic esset finis cuiusdam victoriae: inter potandum, sicut etiam meta est cursus. Lacydes Timonque philosophi cum vocati essent per duos dies ab amico quopiam; vellēntque circumferri cum praesentibus, promptius biberunt. Primo igitur die prior abiuit Lacydes, potu ei redundante: quem cum abeuntem vidisset Timon, haec inquit:

Gloria parta ingens, occidimus Hecora clarum.

Die postea sequenti cum Timon bibisset, propterea quod calicem exhaurire non posset, quo fuerat inuitatus, illumque vidisset Lacydes se contrahentem, inquit:

Inualidus nobiscum ineunt certamina nati.

Narrat Herodotus libro secundo Mycerinum quendam Aegyptium ex sacerdotibus audiuisse, quod breui esset videtur, quare multas fecit lucernas, ac ubi fieret nox bibebat, deliciisque fruebatur, neque diem, neque noctem intermittebat, ac in paludibus nemoribusque pascebatur, vel sicubi locum, in quo pueri exercerentur audiret, ebrius fiebat. Scribit idem Herodotus Amasim Aegyptiorum Regem multum bibere solitum. Et Hermias Methymnaeus libro tertio rerum Sicularum Nicotelem Corinthium bibacem fuisse narrat. Phaniásque Eresius in libro Interitus tyrannorum ex vltione inscripto, Scottam Creontis filium, & antiqui Scottae nepotem, bibacem vixisse scribit, ac ex Symposiis domum accedere solitum quatuor eum gestantibus, in thronoque sedentem. Phylarchus Antigonum Regem asserit libro Historiarum sexto, vini bibacem fuisse, plurimumque fuisse ebrium, ac dormire consueuisse, rursusque vesperi expergefatum bibere. Ius dicebat raro omnino sobrius, ac ebrius plurimum, quamobrem duo erant apud ipsum qui Regnum gubernabant, Aristus scilicet & Themison fratres genere Cyprij, qui ambo Antigonum amabant. Antiochus etiam Rex, qui vocatus

fuit

A fuit illustris, erat bibax, qui obfex fuit apud Romanos, ut Ptolemaeus Evergetes libro primo & quinto commentariorum narrat, ubi eum dicit ad Indicas comestationes ebrietatesque conuersum multa absumpsisse, reliquosque nummos per diem quidem lasciuens aliquando effundebat; aliquando vero in viis publicis consistens dicere solebat; Cui fortuna dedit accipiar, tum argentum proiciens abibat. Saepius coronam ex rosis compactam habens in capite, aurisque intextum indumentum circumbat, lapides habens sub ala, quibus suos ipsum sequentes percutiebat. Lauebatur in laucris publicis vnguentis perfusus, quem cum priuatus quidam vidisset, beatus es dixit o Rex, qui ita magnifice oles. Hic igitur laetatus, ego inquit huius satieta-tem tibi inducam, ac vas plus quam duas Choas capiens erasi vnguenti in caput illius effundi iussit, ita ut multitudine virorum forensium in effusum conuolueretur, mox cum lubricus factus esset locus, ipse etiam Antiochus cecidit ridens, quod passi sunt eorum complures qui lauabantur. Polybius eum insanum appellat libro Historiarum vigesimo sexto, non autem illustrem, ob res gestas. non enim solum B versabatur cum viris popularibus, sed cum peregrinis etiam eo accedentibus, cumque abiectissimis bibebat. Quod si iuniorum ait conuiuium aliquod intelligeret, ubicunque esset, cum fictili ac symphonia illuc accedebat, ita ut mulci ob inexpectatum rei euentum surgentes, confugerent. Sepe vestem Regiam abiiciens, paludamentumque accipiens abibat in forum. At libro trigesimo primo ait idem Polybius eum, omnes Graecos, & alios qui vellent ad spectaculum conuocasse, cum certamina in Antiochia constituisset, multisque ad exercitationem accedentibus omnes aureis vasibus exceptit, croceoque vnguento, & ex cinamomo, tum nardino, amaracinoque, & liliorum: Cumque eos ad conuiuium vocaret aliquando mille triclinia, aliquando vero mille & quingente sumptuosissimo apparatu replebat: omnisque ministerij conatus fiebat per ipsum. Nam in ingressu consistens alios introducebat, alios iubebat discumbere, ipseque ministros introducebat qui portabant fercula. Tum locum circumiens alibi assidebat, alibi concidebat. Mox frustum panis deponens, nunc poculum, exiliebat, surgebat, symposiumque circuibat, rectus aliquando ab aliis propi-

nationes excipiens : nunc verò vnà cum recitatoribus Iude-
bat, totusq; velatus inferebatur à mimis, atq; in terram
deponebatur, quasi vnus esset ex mimis. Concinnitate de-
inde euocante, rex exiliebat, tripudiabátq;, & iocabatur
cum mimis, ita vt omnes verecundia caperentur. Ad res hu-
iusmodi miseròs inducit stupor is, qui ex ebrietate nasci-
tur. Bibax erat & nominis eiusdem Antiochus is, qui con-
tra Arsacem bellum gessit in Media, vt autor est Posidip-
pus Apameus libro Historiarum sextodecimo. Cum ille
igitur esset interemptus, Arsacésq; eum sepeliret, hæc di-
xisse scribit Arsacem, se felicitate in Antioche vinum & auda-
cia, speraueras enim Arsacis imperium in magnis poculis
te esse bibiturum. Antiochus Magnus cognomento, quem
debellarunt Romani, velut narrat Polybius libro vigesimo,
cum in Chalcidem Euboeæ peruenisset nuptias contraxit,
quamuis ageret annum quinquagesimum, duòq; maxime
egregia facinora perpetrasset, Græcos scilicet in liberta-
tem vendicasset, vt ipse nunciavit, bellumq; contra Roma-
nos absoluisse. eo enim tempore quo bellum gerebat, cum
virginem Chalcidicam adamasset, eam sibi nubere studuit,
cum vini esset bibax, ebrietatq; deditus. Erat autem ea fi-
lia Cleoprolei vnus virorum illustrium, quæ cæteras
omnes pulchritudine antecellebat. Cum nuptias igitur fe-
cisset in Chalcide, ibi hyemem absumpsit : nulla rerum in-
stantium cura habita. Imposuit ipsi præterea puellæ no-
men Euboeam, qui cum bello esset victus cū noua nupta
aufugit in Ephesum. Scribit idem Polybius libro secundo
Agronem Illyriorum Regem, qui magnopere gloriabatur
se Aëolos elatos vicisse, fuisse bibacem, ac in ebrietatem
conuersum & in conuiuia, laterū dolore captum interisse.
Idem postea libro vigesimo nono Tenthionem asserit Il-
lyriorum Regem multa lasciuia, dum viueret, ob bibacita-
tem egisse, nocteq; ac die semper fuisse ebrium, tum Pleu-
ratum fratrem suum, qui Mænuni filia in matrimonium
erat capturus, occidisse, puellamq; accepisse, ac subditis e-
dem pacto vsum fuisse. Demetrium etiam affirmat libro
trigesimotertio, qui ex Roma obses aufugit, Syriis; im-
perauit, fuisse bibacem, ac plurimam diei partem fuisse
ebrium. Præterea libro trigesimo secundo Orophernem
narrat, qui breue temporis spatium regnavit in Cappadocia,
patrisq;

A patrisque institutiones neglexit, primum vociferationem
Bacchi, ac artificiosam intemperantiã introduxisse: quam-
obrem optime sanxit diuinissimus Plato libro secundo, ne
pueri vinum omnino gustent ad annum vsque decimum
octauum, non enim ignem in ignem inferre conuenit. At
vinum moderatè bibere vsque ad annum trigessimum post-
ea conuenit, iuuenibusq; ab ebrietate vinique copia omni-
no est abstinendum. Eum verò qui iam annum quadrage-
simum pertransiuit, ac in cõiuuiis versatur aliquando, cum
reliquos Deos, tum ipsum Bacchum in senium expiatio-
nem & disciplinam vocare oportet, quippe qui austerita-
tis senectutis auxilium ac medicinam vinum nobis sit elar-
gitus, ita vt iuuenes nos iterum faciat, malorumque præ-
beat obliuionem. Deinde ait, sermo famaque increbuit
quòd Deus hic à Iunone nouerca mète sit alienatus, quam-
obrem insaniam vlciscens, omnemq; furiosam iniicit cho-
ream, ac vinum idcirco hominibus etiam donauit. At Pha-
laccus mulierem quandam Cleo nomine bibacem fuisse
narrat in Epigrammatibus:

Auratum vestem & croceam succincta Lyeo

Ista dedit patri munera magna Cleo.

Symposius quoniam præstabat: quam bibere aequè

Nullus tentauit vincere, vel potuit.

*Quòd Itala Romanaq; mulieres vino absti-
nebant, & de bibacibus.*

CAP. XIII.

Manifestum est autem quòd studiosum vini est mulie-
rum genus, nec insuauiter sanè Xenarchus in Penta-
thlo mulierem quãdam maximè horrendum iusiurandum
iurantem inducit hoc pacto, mihi accidat te viuentè ò fi-
lia libera vinum bibenti emori. At apud Romanos, vt
libro sexto narrat Polybius, vinum bibere mulieribus in-
terdicitur, at id bibunt quod passum appellatur. Efficitur
autem hoc ex vua passa, atque simillimum est cum bibi-
tur dulci Aegostenensi, aut Cretico vino, quo ad sitis mo-
lestiam vtuntur. Fieri autem non potest vt mulier lateat
quæ vinum biberit, primum enim vini mulier nescit pro-
prietatè: huc accedit quòd suos affines osculari opus est, vi-
riq; ipsius vsq; ad consobrinos, quod efficit vbi primū eos
viderit.

356

ATHENAEI DIPNOSOPH.

viderit. Reliquum est vt cum nesciat qua hora his sit obuia futura, hoc caueat: nam vel si minimum gustauerit, nulla postea careat necesse est accusatione. Alcimus Siculo in libro Italico inscripto omnes scribit Italas mulieres idcirco vinum non bibere, quod cum Hercules sitiens in domum quandam, quæ erat secundum viam apud Crotoniatem, ingressus esset, accedens bibere poposcit: acciderat autem vt mulier domini eius domi dolium vini paulo ante clam aperuerit, quæ tum ad virum dixit eum grauius esse facturum, si peregrini gratia dolium aperuisset, iussitque ipsum aquam bibere. cum in foribus staret Hercules, atque hæc audiuisset, virum quidem illius magnopere laudauit, quem mox ipsum accedere, doliumque intueri iussit. Atque is ingressus lapideum factum doliū repperit. Hoc signum nunc etiam inter omnes mulieres indigenas seruatur, vt turpe putetur vinum bibere ob prædictam causam. Quales sint mulieres semper ebriæ apud Græcos, declarat his verbis Antiphanes in Iaculante:

Propinquus est

Quis caupo, qui accedens statim

Si viderit solum sitientem, miscet inde pocula,

Non pura, non aquosa, noui ego bibens.

Et in Mistide, (sunt autem mulieres differentes:)

Vis & tu amice num bibisse? res habet bene,

Ergo huc feras, ad vsque tertium ferunt

Venerari & Deos.

Alexis in Saltatrice:

Si feminis vinum adsit illis, suppetunt

Mox cuncta, possint quo bibisse, per Deos

Quantum volumus tantum erit, valdeque erit

Id suauis, dentes non habens, vetustum erit,

Dicens senex amplectar hic feliciter.

Phingem vetulam dicas mihi quasi enigmata.

Et reliqua. At in bis lugente, zopyrus & zopyra vinarium vas dicit. Antiphanes in Bacchis:

Quando nec hoc valde putandum miserum est

Duxisse nuptam feminam, præter Scythas.

Vbi nec vlla nascitur vitis.

Xenarchus in Pentathlo iusturandum ego mulieris in vinum scribo. Plato narras in Phaone, quor mala mulieribus accidit

A accidunt propter vinum, ait:

O femina vobis velut diu foret,

Vinum precor vobis ego dementi am,

Vobis enim nihil, velut proverbum,

Videtur esse mens, at in cauponibus.

Phaona primitias rogetis cernere,

Oportet hæc fecisse vos multo prius.

Primum quidem mihi nutrienti filios

Sacrum facit, placenta, mus, & amyllum,

Prægnansque, turdi sex, decemque, & integri

Cum melle misti. tum lepores sunt duodecim

Luna, deinde sumptuosa & cetera

Audito: & Orihana tria sexquisepta mos

Bulborum, & hinc conisalo, sodalibus

Simul duobus lanx manu myrtorum, & hi

Sint vellicati, non amant nam demones

Lychnorum odores, arcus at quarta canibus,

Venantibusque, Dordoni drachma, & simul

Fures triobolus, Hero celeti pellis hinc

Farina sunt impense enim hæc, si quid ferat

Licet ingredi, si non ferat frustra licet

Nobis mouere in vacuo.

B Axionicus in Philine:

Ne feminis credas aquam quod hæc bibant.

De vini studiosis nationibus:

CAP. XIII.

Commemorantur & nationes quædam, quæ totæ circa ebrietatem versantur, nam Baton Alexandri iudex in inscriptis diuerforis itineris Alexandri, ac Amyntas in diuerforis, Tapyrorum genus ita vini studiosum esse scribit, vt nullo alio vtatur vnguento, præter quam vino. Hæc eadem scriptis & Cestias in libro de Tributis Asiaticis, qui & iustissimos eos esse inquit. At Harmodius Lampreates de Legitimis apud Phigalenses. Phigalenses bibaces esse scribit, qui vicini sunt Messeniis, atque vagari consueuisse, Phylarchus libro sexto Byzantios narrat cum sint vini belluones, suos thalamos in cauponas afferre consueuisse, ibique cum vxoribus ac peregrinis habitare solitos, nec in somnis quidem militarem tubam audire perferentes.

Quare

Quare cum ipsi belligerentur aliquando, nec bellum pati possent, Leonidas dux exercitus cauponarum scenas apud mœnia tendi iussit, atque vix tandem ordinem relinquentes confiterunt, veluti testatur Damon in libro de Byzantio. Menander autem in Mineruali, siue Tibicina, omnes Mercatores ebrios facit Byzantium: totam bibimus noctem propter te, & valde purum mihi videor: assurgo igitur quatuor habens capita. Carpuntur Argiui ac Tirynthij velut vinolenti ab Ephippo in Busride, qui ita dicentem Herculem inducit, non nosti me esse per Deos Tirynthium Argium, qui ebrij semper, pugnas quot pugnant fugiunt semper. Eubulus Milesios iniurios esse ait ebrios in Conglutinato. At Polemon in libro Epigrammatum secundum ciuitates ita loquens de Eleis, hoc apposuit Epigramma:

*Ebria sitq; Elis, mentiturq; ac domus una
Qualis erit, mox vrbs tota reperta tibi est.*

Theopompus libro vigesimo secundo ita scribit de Chalcidensibus, qui sunt in Thracia, acciderat vt optima quidem studia spernentes in potus ignauiam, ac intemperantiam multam omnino cœuersi sunt. sunt enim omnes Thracæ bibaces, quare & Callimachus:

*Oderat hic Thracæ potantes ore patenti
Fusim, grataq; erant pocula parua sibi,*

Libro autē quinquagesimo hæc ait de Methymnæis Theopompus; Necessaria magnificè comedentes inter iacendum ac bibendum, nullumque opus impensis dignum facientes. Amouit igitur eos Cleomenes tyrannus ab his, qui etiam tres vel quatuor lenas, quæ apertissimè lenocinari solebant, liberâsq; mulieres prostituere, in factis ligatas iussit quibuldam immergere. Hermippus in libris de septem Sapientibus hoc ipsum fecisse narrat Periantrum. At secundo Philippicarum rerum, Illyrij cœnant ait bibuntque sedentes, mulieresque ducunt in conuentus, pulchrûmque arbitrantur eis vt prouocent quęcunque contigerit ex præsentibus, ipsæque viros agunt ex symposiis, ac omnes male viuunt, ventrêmque zonis latis cinguntur vbi bibunt, quod quidem primum mediocriter faciunt: cum verò vehementius bibunt, zonam semper magis contrahunt. Habent inquit Ariæi prospelatarum velut Helo-

tum

A tum trecenta milia, ac singulis diebus sunt ebrij, conuentusque faciunt, intemperantèrque se habent ad cibum & potum: quamobrem cum Celsæ cum illis pugnarent, eorûmque cognouissent intemperantiam, omnibus militibus imperitatum est vt cœnam sumptuosissimam pararent in tentoriis, ac herbam quandam imponerent in cibis veneniferam, quæ ventrem poterat interrumpere ac perpur-gare. Cum igitur hoc factum esset, alij comprehensî ab iis sunt interfecti, alij se in fluuium ventris impatientes facti, proiecerunt.

De ebrietate malorum multorum metropoli.

CAPVT XV.

CVM hæc, & alia per multa narraffet Democritus, ait Pontianus horum omnium grauium vinum esse metropolim, per quod ebrietas emanat & insaniam, debacchationesque sunt ab iis, qui ita immodicè bibunt. Non inuisit Dionysius Aereus dictus cognomento calicum remiges appellauit in Elegiis:

Et si vina ferat Dionysi per mare quidam.

Et remex calicum, & nauita symposij.

B De hoc autem iucundum non periit. Ac Alexis de quodam multum bibente ait in Nouacula; meus quidem fluuius, qualem vos nuper vidistis, talis erat Oenopion quis, aut quis Maron, vel Capelus, aut Timocles, nam nihil secus ac ebrius: alter verò quid nominem? gleba, aratrum, homo terrigena. Graue profectò est viri amici ebrietas, atque in vinum ita lædentes peruenuit ait Alexis in Opera, (habet autem actus amicæ nomen) vinum bibis ait multum non mistum cum sis plenus, neque vomis: Et in annulo:

Nym maximum ebrietas malorum est omnium

Mortalibus, quod sedat hos & maxime?

Tum in Procuratore:

Multum merum peccare cogit plurimum, Crobylus in

Relinquente,

Habet voluptatem esse prorsus ebrium

Quendam, auferat mentem licet iuuentibus

Natura nostra quod bonum fert maximum.

Non oportet igitur ebrios esse: nam ciuitas à populo recta inquit Plato libro octauo reipub. quæ libertatem sitiuit, si malos

malos

malos pincernas, qui imperitent consecuta fuerit, ac ultra quam conueniat ob vinum contingat ebria, nisi faciles sint imperantes, multamque concedant libertatem, punit eos velut execrandos, ac paucorum principatum appetentes accusat: eos autem qui imperantibus parent, conuiciis lacessit. At libro sexto legum, ciuitatem similem esse inquit crateri misto, in quo vinum infusum bulliēs insanit, at si alius Deus sobrius id castigauerit, societatemque ceperit, bonus moderatulusque efficitur potus. Nam insanire ex ebrietate nascitur, quare & Antiphanes ait in Arcadia:

Haud opus est vt sobrius

Insanias pater, nec opus est cum libere,

Tunc esse conuenit sapientem, qui putat

Se grauius viro quid esse, fretus hic

Nunmo misello paruo iter mox arripiat.

Tunc ille ceteris parem se nouerit.

Si signa vitæ spectet is velut medici:

Venæ vt ferantur hæ deorsum, sursum at hæ.

Vita omnium regitur quibus mortalium.

At in Aeolo, vbi carpit quæcumq; grauia faciunt plus æquo bibentes, hæc ait:

Amore captus vnius simul sata

Macareus, sicut ferens calamitatem interim,

Se continens, sed consecutus postea

Vinum ducem quod fert viris audaciam

Solum, prioresq; adiuvat sententias,

Is nocte surgens cepit optatum diu.

Eleganter profectò & Aristophanes vinum in his, Veneris lac appellauit:

Bibentibusq; dulce vinum lac Veneris.

Quod multum nonnulli bibentes illegitimæ rei Venere desiderium concipiunt. Hegesander Delphus quosdam temulentos ita appellauit; Comeon ac Rhodomon cum ciues essent in Rhodo Rempublie. gerentes, erant temulenti, atque Comeon in Rhodophontem aleatorem cauilatus ait, ð senex valde te iuuenes vincunt aleatores: cui respondens Rhodophon studium mulierum, reliquamque illius intemperantiam illi obiecit, neque ab vlla abstinuit coutumelia. Theopompus libro sextodecimo Historiarum hæc ait differens de alio Rhodio, cum Hegefilochus ob

temul

A temulentiam talòq; inutilis proflus effectus, neque dignitatem vllam omnino haberet apud Rhodios, sed à sociis omnibusq; ciuibus ob vitæ intemperantiam accusaretur, postea de paucorum principatu, quem cum amicis constituit loquens, hæc subdidit; multas nobiles mulieres, easque primatum virorem, dedecore affecerunt, ac non paucos & pueros & iuuenes vitiarunt: in tantumque perulantia processerunt, vt vel talis luderent inter se de liberis mulieribus, differerentque inter talorum iactum, quam vrbannarum victos ad victorem adducere oporteret ad coendum, nullam excipientis exculationem, sed quo pacto posset quis vel persuadendo, vel vim inferendo, sic ducere imperantes. Huiusmodi aleam luserunt & alij ex Rhodiis; & apertissimè id & sæpius effecit Hegefilochus ipse, qui ciuitati præcellè studebat. Antheas autem Lindius, qui se C. leobuli sapientis cognatum esse dicebat, vt testatur Philodemus in libro de Sminthiis in Rhodo, cum esset senex, felixq; homo, & quod spectat ad poësim, ingeniosus per omnem vitæ Dionysium agebat, Dionysiacamq; vestè indutus incedebat, multòq; nutriebat socios, semperq; per diè ac noctem Comum educebat, primusque poësim inuenit, quæ fit per composita nomina, qua postea vsus est Asopodorus Phliasius profaicè, vt in Iambis. Faciebat hic comedias, aliæque complura in hoc poëmatum genere, quæ canere auspicabatur his qui phallum secum ferebant.

De vini auido, incompositè bibente, & bibe, aliisque quibusdam dictionibus.

CAPVT XVI.

His auditis ait Vlpianus, at vini auidus ð bone Pontiane apud quem iacet? tunc ait ille, me perdis iuxta bonum Agathonem semper interrogatus, tuncque & nouus modus, quoniam sermonibus non vteris opportunis. Sed quando nobis opus est tibi omnium rationem reddere, Antiphanes ait in Lydo, Colchis vir vini auidus, Tu verò debacchans ac ebrius nondum es satur, neque illud memoria repetis, quòd mortuus est ob ebrietatem Eumenes Pergamenus Philetæri, qui in Pergamo regnauit, nepos; vt Ctæsticles narrat libro tertio temporum, non autem Perseus,

N

qui à Romanis fuit interfectus, nulla enim re Philippum C patrem imitabatur, cum neque mulierum esset studiosus, nec bibax, sed non ipse solum moderatè inter cœnandum bibebat, verum etiam amici qui erant cum ipso, vt Polybius scribit libro vigesimo sexto. Tu verò ò Vlpiane incompositus bibax es, secundum Timonem Phlasiū, ita enim ille multum vinum bibentes libro secundo Saliū nominauit:

Vel grauem percussorem acutiorem Lycurgo,

Qui Bacchi incompositos bibaces amputauit.

Abiecitque rhyta, inexplēbilēs que cyathos.

Non bibulus autem.

Nominauit bibulum ita Alcæus in Ganymede, * quòd ebrietas oculos nostros aberrare faciat, manifestè declarauit Anacharsis, quibus significauit quòd false sunt ebris opiniones, nam cum quispiam ex coniuuius eius vidisset vxorem in Symposio inquit, deformem vxorem duxisti ò Anacharsis, qui ait; ita mihi sanè videtur, sed mihi meracius infunde ò puer, vt eam pulchram faciam. His ita dictis poculo prouocans Vlpianus quendam ex sociis ait, sed ò amice iuxta Antiphanem, qui ait in Agrestibus, totum D oculos claudens magnum onus ebibit, non quicumque illius habet experimentum. Bibe ò amice nec plenas semper trahamus, ipse ait Antiphanes in Vulnerato. Sed consideratio quæpiam in medium prorumpat, ac mellisua quæpiam accedat conuersio: quæ ipsa sit loquens mutatio de omni opere vno excepto. Deinde mihi vinum adiunans membra, vt ait Euripides, hoc enim pacto dixit Euripides, sed quis Philoxenus profectò, nihil ò amice differt, me syl labæ vnius causa reprehendis, qui ait, bibe apud quem reperitur? tenebris obduceris amicissime dixit Vlpianus cum tantum vini hauseris. Habes apud Cratinum in Vlyssibus, hoc igitur, hoc bibe capiens iam, & nomen statim percun- stare. Antiphanes in Mystide:

Tu verò bibe, in hoc certe tibi parebo,

Pellax etenim ò Dei figura

Calicis est, dignæque gloria

Festi, non recordamur, nuper enim

Ex oxybaphis scitilibus bibimus,

Huic sili multa bona Dei

Opifici

A *Opifici dent, qui fecit te.*

Moderatiæ ac securitatis causa.

Diphilus in Balneo, infunde plenam, mortale obtege, Deo bibe; hæc enim nostrum Iouis Socialis patet. Amiphsias in Phidone:

Leporem qui turbasti bibe marinum.

Menander in Tibicinis, vade ad satietatem iam bibisti ò Sosila, omnibus rursus nunc bibe, male se habet. Dicendum est bibo sine y, iota producto, sic enim se habet Homeri di- etum, bibimus ex herba. Aristophanes in Equitibus, nunquam ex hoc ipso poculo, & in aliis acerrimum vinum hodie bibat: à bibo fortasse dictum, sed iota aliquando contrahunt, velut Plato in sacris, nec quiuis huius forte nummos ebibit. In Syrphace, bibite aquam multam. Bibe dissyllabarum. Menander in Enchiridio, bibere cogam sacri- legam prius, & hac bibe. Tu quoque igitur amice iuxta Alexidis dictum in Geminis, huic præbibe, vt & ipse alteri, faciaturque quod ab Anacreonte vocatur epistius, ait enim versificator; neque velut vnda marina tumultuare multo cum strepitu fusum bibens epistium, nos autem hoc appellamus

B anisonem. Tu verò bibens ne timeas, cauebis siquidè retrorsum cadere, hoc enim pati non possunt, qui vinū curarum fugax bibunt, iuxta Simonidis sententiam. Sed, vt ait Aristoteles in libro de Ebrietate, qui vinū hordeaceum bibunt in tergum cadunt, quod vinum pinū vocitant hoc pælo; peculiare, id est præterea quòd accidit circa pini vocati ebrietates, ab aliis siquidem ebrij in omnes corporis partes concidunt, nam in dextrâ sinistrâque cadunt, pronique & supini, soli verò ij, qui ex pino sunt ebrij, retrorsum supinique cadunt. Sunt qui vinum hordeaceum brytum vocare soleant, vt Sophocles in Triptolemo, brytum terrestrèque non miserè afficere. Archilochus brytum velut cano, vel Thrax vir vel Phryx ebibit, pronè laborauerat. Meminit huius potionis Aeschylus in Lycurgo, & ex his brytū bibisti, attenuas tempore, & percutit grauius hoc in fortitudine testū. Hellanicus in ædificiis ex radicibus etiam fieri brytum asserit, hoc pacto; bibunt brytū ex radicibus, velut Thraces ex hordeis. Hecataeus libro secundo expositionis de Aegyptiis loquens, quòd panis sunt voraces, hæc inserit, hordea in potū coniciunt. Ac in ambitu Europæ, Pæones

brytū bibere inquit ex hordeo, parabiām q; ex milio & conyza. Vnguntur oliuo inquit post lac, atque hæc hoc pacto se habent. Nostris autem temporibus dulce vinum thyriferum, legatus est iacchus ait Ion Chius in Elegiis:

*Ipsa est enim occasio variorum responsorum,
Omniumque Græcorum conciones, deliciaq; regum,
Ex quo pampinea vinea subterraneum
Rarum extendens viridi timuit vlna.
Aerisque oculos fugerunt prudentes
Pueri vocales ubi cadit alius in alium,
Priusque silent, cessantes à clamore.
Nectar mulgetur solum felix hominibus
Peregrinum gaudenti pharmacum natura aptum.
Cujus causa chari filij exceptionesque chorique,
Bonorum rex vinum docuit naturam.
Cujus causa tu pater Bacche, ob coronas certantibus placens
Hominibus letorum symposiorum prytani
Salus, desque æuum bonorum amabilis operum,
Bibendi & ludendi, ac iusta cogitandi.*

Amphis laudans ait in Philadelphis:

*Bibacium vitam multis de causis laudo,
At magis vitam nostrum bibendi
Studioforū, quàm vestrū solū in fronte mentē habere solitorū.
Nam consiligratio cum semper in ordinando
Versetur, quia subtiliter ac cautē
Omnia inquirat, timuit res
Prompte aggredi, hæc vero quia non aperte
Quid ab vnaquaque re accidet
Ratiocinata est, agit quid inuenile
Et calidum.*

Aenigmata.

C A P. XVII.

Cum his vt iniungeret futurum esset Vlpianus, ait Aemilianus, tempus ò viri amici postulare viderur vt de ænigmatibus etiam quidpiam dicamus, vt paululum à poculis abstineamus, non tamen secundum grammaticā tragicœdiam inscriptam Calliæ Atheniensis, sed nos prius quis ænigmatis terminus sit inquiramus, quæque Cleobulina Lindia proposuit in ænigmatibus, satis enim de his Diocimus

A timus Olympeus noster socius scripsit: sed & Comici de his mentionem fecerunt, quandāmque castigationem subibant ij, qui non soluebant. Tunc ait Larensius, ænigma sic Clearchus Solentis diffiniuit, ænigma est quæstio iocosa, quæ imperat cogitatione inuenire propositam rem honoris gratia, vel dictū, supplicij euitandæ causa. Idem Clearchus in libro ænigmatum septem ænigmatum species esse affirmat. In litera quidem; vt cum dicemus ab, a, nomen esse piscis aut plantæ. Similiter verò si aliquam literam habere vel non habere iusserit; velut ea sunt ænigmata quæ dicuntur a signa, vnde Pindarus ad signa odam fecit quasi ænigmatem quopiam in poemate propositio. Aenigmata in syllaba dicuntur, velut metricum dicemus, quid cuius enim fuerit dux, vt rex: Vel cuius extremum habet nax, vt Callianax. Leo primam habet vt Leonidas, vel rursus vltimam vt Thrafileo. in nomine dicemus nomina vel simplicia disyllaba vel composita, vbi forma quædam tragica ostenditur: vel humilis rursus; vel nomina non Deorum vt Cleonymus; vel Deorum vt Dionysius. Atque hæc vel ex vno deo vel pluribus; vt hermaphroditus; vel à foue incipiendo vt Diocles, aut à Mercurio vt Hermodorus. Vel si in Nicus dixerit. Qui verò mandatum non dicebant, poculum bibere cogebantur. sic enim Clearchus diffiniuit. Quid autem sit hoc poculum ò bone Vlpiane perquiris. De ænigmatibus Antiphanes ait in Cnethidibus aut ventroso:

*Ego quidem prius iubentes dicere
Aenigmata in conuiuio rebar palam
Nugari, & haud quicquam, vt iubetur dicere
Qui: postea quòd quis ferens non & ferat
Ridebam, & has nugas putabam insipidas.
Nullam putabam prorsus hunc rem dicere,
Sed insidiarum gratia nunc & scio
Verum quòd id fuit; erantum viri decem
Portauimus, nulli refertur portio.
Ergo patet quòd quis ferens non & ferat.
Hoc est in hoc ænigma cerò respicit?
Dignum sed est vt consequatur hoc veniam,
At qualia hi nugantur in re qui stitem
Non deposuere, quàm profectò maxime.*

Felix erat Philippus ipse per Iouem
Quibusdam.

At in Aphrodiso:

Namquid

Dicturus ollam cum tibi sum, proferam,
Rota laboratum, cauo vas corpore,
Terraque factum, matris in te cto alterius
Coctum recentis, mortuos quae habet gregis
Lacte educatos, & cute molli ò Hercules
Ni dixeris planè necabis. carniuum
Ollam refers certè.

Flauentis apis quae misceantur pascuis,
Gutta fluentem, ac insidentem mox caprae,
In pileum latum puella virginiis
Casta Cereris, tenuibus hinc operculis
Luxuriantes atque factos pluribus,
Vel apertè placentam tibi dicam? placentam volo,
Bromiadae fontis sudorem, vinum dic concidens.
Scarturiginem pheandrum hic reliqui, aquam dicas:
Cassia habereim aspectum auram per athram, myrrham di-
cas mihi

Longam, nec tale aliud quid, nec rursus
Dicens quod opus hoc esse videtur maris, vt aiunt quidam,
Ipsum quidem nihil per se, sed conuertere frequenter.

Alexis in Somno, huiusmodi proponit aenigmata:

Mortalis haud, contrarie, sed quandam tenens
Naturam, vt in virum locetur haud loco:
Nec uiuat vt Dei, sed usque nascitur.
Et semper interit, nec vlli cernitur
Notissimus sed semper est is omnibus.
Luisse gaudes femina hoc enigmate,
Manifesta certe dico, valde & lucida.
Quis ergo puer naturam erit sortitus hanc?
Somnus puella finitor mortalium
Laborum.

Eubulus in Sphingocariatione aenigmata quaedam huiusmo-
di proponit, quae & ipse soluit.

Garrulus elinguis, mus femina, nomine, & idem,
Ventorum quastor propiorum, leuis & hirtus.
Stulta loquens stultis, legemque ex lege reducit.

C

D

Vnum

Vnum & multa simul: nec se quis vulneret illum
Vulnera perpetitur.

Quid hoc? quid est? quid me rogas? Callistratus.
Pedex hic est, mugaris ipse habens simul.
Elinguis ipse est garrulus, vnum pluribus
Nomen ferens non vulneratus vulnera.
Tum leuis ac hirsutus, atque flaminum
Custos, locuste habens oculos

E dentulus puguator, non natorum genus vndique perdens.
Ichneumon Aegypti: hic enim crocodilorum oua capiens
priusquam ferax nascantur, foetum frangit, postea perdit,
quare subdolos percutit inferius, ac labris mordet.

Novi ego qui iuuenis grauis est, seniorque sine alius
Inde volat leuiter: terramque abscondit ipsam.

Est pappus hic profecto spine qui iuuenis
In femine constitit, quod inde vt ieceris
Mox auolat lauis puerorum statibus.
Extat hians infra simulacrum, surgit & altè,
Adq; pedes ex capite perforatum, in acutum concauum

Ad homines parientes ex nate singulos:
Quorum alij portionem sortiti sunt vite, alij vagantur.
Illam quisque habens, ipsum dicunt custodire.

Vos autem diiudicare sanè opus est: hanc esse sortem,
ne omnia sumamus ab Eubulo. Antiphanes scribit in
problemate:

Piscibus verriculum vir multis circunuiuere
Existimans, magno sumptu vnam traxit percam.
Et hanc deceptus aliam mulgis aequè ipsam
Duxit, volentem sequitur per ea melanurum,

Mugil, vir, melanurus: nescio quid dicas.
Nihil dicis enim sed ego apertè dicam.
Est quidam qui praesentia cum dederit nescit se dedisse
Quibus dedit: nec ipse habens quibus non egebat.

Dans quidam non dedit, nec habens habet
Nihil horum noui, igitur hac
Aenigma dicebat, quaecunque sciuisi non sciuisi nunc.

Nec quot dedisti, neque quot pro ipsis habes,
Tale hoc erat profecto, & ego quoddam
Dicere vobis volo aenigma, refer.

Pinna & trigla voces pisciculi habentes

N 4

*Multa loquebantur, de quibus antea cupiebant dicere quid
N. n. dicebant: nec enim, crebant, ut ad quem
Erat ipſis ſermo, ad ipſas autem multa loquentes,
Ipſas ambas Ceres tuebitur.*

Antiphanes in Sappho poëſiam ipſam ænigmata ita pro-
ponentem inducit, quæ quidã ſoluit hoc pacto, ait hæc enim:
*Femina natura eſt ſubius quæ pignora ſeruat,
Quæ ſunt muta, tamen mittunt trans æquora vocem
Ve noſa, & vaſtus terras, mortalibus; illa
Vult quibus, his audire licet quæ abſentibus, aures
Obtuſas habeant quamuis, audire nec aptas.*

Hoc ſoluens quidam ſubiunxit;

*Eſt ciuitas natura quam tu nunc refers,
At rhetores ſunt filij, quos hæc alit.
Clamare trans fretum audiuntur ſiquidem.
Aſiaticique littoris quæſus trahunt,
Ac Thracij huc: prope adiacet paſcentibus,
Iniurijsque argentibus qui nil videt
Populus, vel audit, hoc pater fit quomodo
Sit mutus ut rhetor: ter absurdum magis.
E quidem optime ego puto
Noſſe dictum hoc, ſed dic iam.*

Sappho poſtea ænigma ſoluentem inducit hoc pacto,

*Epitola eſt natura primum femina:
Sunt filij quos illa geſtat litera:
Mutaq; ſunt, loquuntur aſt abſentibus
Quibus cupit propinquus alter accidat
Si quis legenti, nil proſtito is audiet.*

Diphilus tres Samias puellas inter conuiuium ænigmata
proponentes induxit in Theſeo, atque propoſitum fuiſſe à
prima perhibet hoc ænigma:

*Quid omnium eſſet durij: minimum, tamque ferrum
Dixiſſe narrat.*

Huiſmodiq; rei demonſtrationem attuliſſe, quòd hoc om-
nia excuant, ac ſcindunt, atque in omnia vtuntur, quod
cum approbaſſet, dixiſſe aiunt ſecundam;

*Fabrum ferrarium multò eſſe fortioſiorem,
Quo anto hoc laborat, robuſtumque ferrum
Flectit, mollit, ac quodcumque opus eſt efficit.*

Tertia Priapum robuſtiſſimum omnium eſſe aſſeruit, atq;

vel

A vel illud argumento eſſe, quòd fabrum etiam ferrarium
gementem hoc pedicant. hæcus Eretrienſis cum comis
ſit Poëta, phraſim aliquando obſcuram reddit in compo-
ſitionem, multaque profert in ænigmatum moiem in Iri-
de Satyrica; velut cum ait lithargeus Iecythus ſuſpen-
ſus erat vnguenti. Textam Spartanam ſcriptam vocat Cyr-
bim, pro Spartana tabula. Quòd autem albo loro circum-
uolentes tabulam, ea quæ volebant ſcribebant Lacedæ-
monij, apertè declarauit Apollonijs Rhodius in libro de
Archilocho: Stetiſchoruſque vas lauandis pedibus aptum li-
thargeoteolum vocat. Ion in Phœnice ſiue Cœneo viſcum
his verbis quercus ſudorè vocauit, quercus quidẽm ſudor
incifaque oblonga virga, Aegyptia paſcit linea veſtis ferra-
rii pedica. Scribit Hermippus in diſcipulis Iſocratis Theo-
doctem Phafelitem promptiſſimum fuiſſe propoſitis ſibi
ænigmatibus inueniendis, aliiſque ipſum apriſſime propo-
nere ſolitum eſſe, velut illud de vmbra. naturã enim quan-
dam eſſe dicebat, quæ maxima ſit in generatione & inte-
ritu, & minima cum maxime viger: ſic igitur ait:

*Quæ tellus fert natura, quæq; æquora ponti,
Nulli incrementum ſimile eſt, homini que nec ipſi.
Res eſt, nam primum ſe leat quæ maxima naſci.
In ſummòque vigore minor, vixque vlla: ſenſcens
Cunctarum rursus rerum ſed maxima creſcit.*

Noctem præterea ac diem dixit per ænigma in Oedipode
tragedia:

*Germanæ gemina, gignit quarum altera ſemper
Alteram, & inde parens fit filia nata viciffim.*

Huiſmodi eſt & id, quòd in rebus Græcis memoriae pro-
didit Calliſthenes, nam Chromnum, quæ ciuitas eſt non
longe à magna ciuitate conſtituta, obſidentibus Arcadi-
bus, Hippodamus Lacon, qui vnus erat ex obſeſis, præ-
conem ad ipſos & Lacedæmonijs venientem hortabatur,
ipſorum ſtatum per ænigma ſignificans; vt matri nuſſet
ſoluenda, quòd muliercula intra decem dierum ſpatium eſſet
ſoluenda, quæ ligata erat in Apollinis templo; veluti ſi
præterierint non amplius eſſet ſoluenda: his igitur verbis
facile indicium ſignificauit ſui ſtatus. Eſt autem ipſa fames
in Apollinis templo, ac iuxta Apollinis ſedem picta, quæ
mulieris formam imitatur. Maniſte igitur patuit omni-

bus quod decem etiam dierum spatium famem obfessi tolerare possent. quam rem cum cognouissent Lacones pro viribus exclamauerunt iis, qui erant in Cromno. Sunt & alia complura huiusmodi ænigmata, velut:

Virum vidi ignitum æreum viro adherentem,

Ita tenaciter vt sanguinem coniungeret. Significat autem hoc cucurbitulæ adiectionem. His simile est & illud Panacris, vt testatur Clearchus in libro Aenigmatum; quod percutit ligno non ligno confidentem: autem non autem; vir non vir; lapide non lapide. ex his enim aliud est ferula, aliud noctua, hic Eunuchus, ille pumex. Atque Plato libro quinto de Legibus inuentiuncularum philosophos commemorans, iis similes videri inquit in conuiuiis ambiguo puerorum ænigmati de Eunuchi iactu ac de noctua, quo & à quo ipsum fecerunt ænigma. Huiusmodi sunt Pythagoræ etiam ænigmata, velut attestatur libro quarto poetarum Demetrius Byzantius, cor non comedere, pro eo quod est, animum sine mænore exercere. Ignem ense non confedere, id est virum irarum non irritare; ignis enim iracundia, ensis contentio. Iugum non transire, omnem scilicet auaritiam inmodicam fugere ac odisse, & æquum querere. Populari via non ingredi, id est vulgi non sequi sententiã, vnusquisq; enim quidquid sibi videtur diiudicat temerè. rectam lineam ducere, ratione duce vti. Non considerare super semodio, id est non curare quæ sunt in diem, sed semper accedentem admittentes: minus enim ac finis vitæ est mors, qui non sine dolore ac cura finit accedere. Similia sunt & ea ænigmatata Theodecti, quæ per iocum dixit Dromeas Cocus; vt memoriam prodidit Clearchus & Aristonymus Psilocitharista, ac Cleon Mimulus cognomento, qui optimus fuit Itolorum minorum nulla extrinsecus persona assumpta, per se sufficiens Histrio: erat enim Nymphodoro superior in cômémorato mimo. Huius imitator fuit Ischomachus præco, qui circularis faciebat imitationes. Postea verò quàm nominis splendore affectus est, mimos in miracula trãsens diiudicabat. Erat autè ænigmata huiusmodi quæ faciebant veluti, cum rusticum quendam crapulatû malèque habentem percussitaretur medicus, num in vomitû edidisset nequaquã ego dixit, at in vètrém. Cum mulier quædã vètré laboraret

A raret, eãmq; interrogaret medicus nû haberet in ventre, & quo pacto inquit cum iam triduum nò comederim? & Sophanes poeta, in histrione Cephisoleum dixit obiurgans ipsum ob os latû, in femur tuû lapidem coniecissem, nisi furus fuisset astantes irrigare. Antiquissimû est ænigma rationem sequens, maximeq; accommodatum naturæ ænigmatum: velut quid omnes nesciètes docemus, & quid est nusquam & vbique? quid est idem prætereã in cœlo, in terra, & in mari? est autè hæc nominis similitudo, versa enim serpens, aquila, & canis, in cœlo sunt, in terra, & in mari. At illud tempus significat, idem est enim nusquam, & apud omnes. quoniam eam naturam obtinuit, vt non sit in loco. Præcedens verò est animas habere, quod cum nullus nostrû sciat, præsentem docemus. Callias verò Atheniensis, nam & antea de eo quæsiuimus, qui ante paucis temporibus. Stratidem præcessit, tragœdiam grammaticam dictam ita describens fecit, cuius prologus est ex elementis, quem dicere oportet, per omnes scripturas diuidendo ex elementis, finemque faciendo subuersè, in alpha, vita, gamma, delta, ita, thita, dei enim si iota, cappa, lambda, my, ny, xy, ou, pi, ro, sigma, tau, y, phi, chi, & in omega, mulierum autem chorus ex iis, quæ cum duobus factus cum ipso est concinnus, atque simul in concinnitate conuenit hoc pacto: *βίτα ἄλφα, βῆ, βίτα ε. βε. βίτα η. βη. βίτα ιώτα. βι. βίτα ο βο. βίτα υ βυ. βίτα ω β. ω. rursusque in metris ac carminibus æquipollent γάμμα ἄλφα, γάμμα ε. γαμμυ η. γάμμα ιώτα, γάμμα ο, γάμμα υ, γάμμα ω. & in syllabis vnusquodq; metrum ac carmen se habet eodem pacto in æquiualentibus, ita vt Euripides non solum totam Medeam hinc facere sit machinatus, verum etiam carnem ipsum manifestum est quòd transtulerit. Sophoclem verò aperuisse aiunt, cum auis esset ex illius exemplo, poemãque hoc in metro audiuisset, ac fecisse in Aedipode, sic ego neque me ipsum, neque te tristitia afficio ob hæc reprehensus. Omnes idcirco reliqui conuersiones in tragœdias, velut apparet, ab hoc desumpsèrunt, & post chorum rursus introducit sermonem ex vocalibus hoc modo, quam iuxta præscriptiones similiter atque priores dicendo diuidere oportebat, vt seruaretur pro viribus eius, qui fecisset pronuntiatio: alpha solum ô mulieres, siue secundò solum dicere opus est, tertioque solum dices, postea*

postea igitur quarto loco tau solum, io ta quintum, vbi fecit solum dico ypsilon. Vt inum tibi dicā omega septem vocalium, at septem in metris solum. Atque hoc cum dixisset, ipsa postea bis loquitur. Significauit primus hic & literam per iamboꝝ, intemperantius quā idem iuxta sententiam, at consideratē hoc modo:

In vtero fero ò femina, sed pudore grato

In litteris nomen dicam infantis.

Recta longa litera est, ex hac media

Parua astant vtrāque supina,

Postea circulus pedes habens breues duos.

Vnde postea vt quispiam existimarit Meandrius scriptor parum imitationi adhārens interpretatus conscripsit in commentario dicto insuauius. at Euripides in Theseo non scriptam locutionem fecisse videtur, est autem pastor quidam literarum imperitus qui Thesei nomen ita pictum illi significat.

Cum literarum non peritus ipse sim,

Dicam figuras, signaꝝque euentia.

Est circulus torno velut factus bene,

Signūꝝque habens in ventre, quod clarē patet.

Binas secunda forma lineas tenet:

Dissepit has medio incidens mox altera.

Circinnus inde tortus ipsa tertia.

Subit figura quarta recta lineae.

Tres incidentes diuidunt hanc lineae.

Quintam minus promptum sit ipsam dicere,

Sunt differentes lineae inter se duae,

Quae conueniunt omnes simul in vnam basin.

Extrema differt nil figura tertia.

Hoc ipsum fecit & Agathon tragicus in Telepho, nam hic etiam literarum ignarus picturam nominis Thesei declarat.

Est circulus pictus prior mesomphalus,

Due iugate quem sequuntur lineae.

Arcus Scytharum vti figura tertia est.

Obliquus adiacet tridens quarto loco.

Iunguntur inde binæ in vna lineae.

Extrema forma est hinc fuit quae tertia.

Theodectes etiam Phaselites rusticum quandam inducit liter

A literarum imperitus Thesei nomen significantem,

Ocellus est figura prima in circulo,

Binæque sunt hinc lineae pares simul,

Transuersa quas mox incidens ligat altera.

Circinnus vt contortus est hinc tertia.

Obliquus apparebat hinc velut tridens.

Tum virgule nascuntur ex quinta duae,

Currunt in vnam quae basin ambe simul.

At sexta sicuti prius circinnus est.

Huius simillimum est & id, quod Sophocles fecit in Satyrico Amphiarao literas inducens saltantes: Neoptolemusque Darianus in lib. Epigrammatum hoc Epigramma inscriptum fuisse narrat in Chalcedone in Trasy machi Sophistae sepulchro, nomen th, r, a, s, y, m, a, ch, u, s, Chalcedo patria est, ars est sapientia. At huiusmodi est Castorionis Solēis poema, vt testatur Clearchus, quod in Pana composuit. Ex pedibus singuli integris nominibus cōprensī, omnes similiter praecedentes ac sequētes habēt pedes: velut, te iactibus niuis sonoris difficilem iuuenemque, via feras nutriens Pan

B carmina componens rex difficilia cognitu, nō sapientibus vt audiantur, poetarum obseruatos, habens ceream vstem suauitatem emittens, tum reliqua eodem modo. Vnusquisque horum pedum quoquo modo ponatur in ordine idem habebit metrum, hoc pacto, te iactibus niuis sonoris, te iactibus difficilem. Et quod quisque pes habet literas decem. Licet autem non eodem etiam modo facere, sed altero, ita aut habeant plures ad vnius vsum, qui sic dixerint: metrum dic mihi pedum, capiens mihi metrum pedum, metrū dic. nolo enim pedum metrum capere, capere metrū enim pedum nolo. scis Pindari etiam odam sine sigma factam, vt ipse scribit Clearchus, velut aenigmate quopiam proposito in poemate multis horum resistentibus, quia fieri nō posse videbatur vt abstineret à sigma, & quia non probaretur prius, serpsit recte quod noui. Et totam adulteratam viti. Hæc notaret quispiam in abalienantes odam a sigmam Lasti Hermionis, quæ Centauri inscribitur, & qui in Cererem ac Hermionem factus fuit hymnus à Laso, est asigmus, vt Heraclides ait Ponticus libro tertio Musices, cuius hoc est principium:

Cerer

*Cererem cano puellam, uxorem Clyemini,
Licet autem & aliis multis abundare aenigmatibus,
In aperto nata sum, patriam falsam aqua
Continet, mater est numeri filia.*

Patet quod in Delo dicit, quae mari cōplectitur, mater Latona quae Caei est filia, siquidem Macedones Caeum numerum appellant, Tum de prifana, hordei sine cortice succum cum abstinere non possis, bibe. Nam prifanae nomē à purgando ac relaxado deductum est. De Cochlea hoc in Teucri diffinitionibus scribitur, animal sine pedibus: ac spina, sine osse, tergoe ostracum, oculi se flectentes, oblongi ac truncantes intro. Antiphanes in ipsius amore,

Colostram lignea carne, seicis dico casum.

Anaxandrides in Aeschra, apte coxit, & continuas corporis partes domat in igne formata terra Timotheus ait, olam ô viri esse inquires. Timocles in Heroibus,

Quam erat concinna

Vitaq; nutritrix, hostis & famis, bona

Custos amicitiae medica incluta famis.

Est mensa per caelum parata splendide.

Dixisse mensam protinus licuit prius.

Plato ubi responsum datum fuisse Cinyra scribit de Adonide filio ait in Adonide,

O Cinyra rex Cypriorum heminum hirsutorum,

Puer tibi formosissimus natus est, admirabilis tibi

Maxime omnium hominum, duo autem demones ipsum habent,

Hæc quidem impulsiva per occultas solitudines, hic vero impellens.

Bacchum inouit ad Venerem: siquidem hunc ambo amarunt. atque sphynxis ænigma huiusmodi fuisse scribit in tragœdia reprensus Aeschylades:

Est bipes & quadrupes in terra, solaque vox huic,

Atque tripes, mutat vocem solum omnia campis

Inter quæ serpunt, quæ caelo, & fluctibus errant.

Ast ubi iam pedibus contendit pluribus, illi

Deficiunt vires, & lentis robora membris.

Sunt autem & hæc Simonidicis ænigmaticè dicta, ut testatur Heracleotes Chamæleon, in libro de Simonide.

Piscis & infelix, & lasciuus pater hœdi

Firmarunt propius capita: atra pignora noctis

Sumen

A *Sumentes cilij, Dionysii pacere serum
Nolentes regis ac buphoni.*

Sunt qui inscriptum fuisse referant antiquitū hoc in Chalcide in quodam donario, in quo delphin & hircus sculpti erant: Quorum gratia hic erat sermo. Alij in psalterium tensum dictum esse malunt in delphinum ac hircum laboratum. Atque dithyrambum esse buphoni Dionysij; veruum. Sunt etiam alij qui bouem mactatum Dionysio securi percussum fuisse dicant in Iulide ab adolescente quodā, atque securim ipsam cum festum propinquum esset, datam fuisse in quandam fabri ferrarij officinam, ac Simonidem cum iuuenis esset adhuc, ad fabrum ipsam accessisse, ut securim acciperet, qui cum artificem dormientem vidisset, utrumque ac cancrum inordinate adiacentem, vicissimque priora tenentem, hoc problema familiaribus proposuit cum ad eos esset profectus. Atque patrem hœdi utrem esse asserunt, cancrum piscem infelicem, noctis filium somnū. serum verò buphoni ac Dionysij, securim. Fecit & aliud Epigramma Simonides, quod maximum scrupulum iniicit iis, qui historię sunt ignari.

B *Garrula qui nolet certamina ferre cicada,
Det Panopeiadae cenam mox iussus Epeo.*

Fama est enim quod cum versaretur in Chartheia, chorosque doceret Simonides, chori gymnasium procul à mari haberit, apud Apollinis templum in locis superioribus, atque tum alios omnes, tum eos præcipue, qui erant apud Simonidem ex inferioribus locis, ubi fons scatebat aquam petiisse. Hic cum aënius, quem Epeum, vocabant, ei aquam ferret, hoc ipsum fecit ut per fabulam iocaretur: atque fabulam in Apollinis templo posuisse aiunt, in qua Atridis aquam fert Epeus, velut inquit Stesichorus:

Filium nam Iouis est magis miserata labores

Regibus apportantis aquam semper.

Hæc cum ita se habeant, statutum fuisse dicunt, ut quicumque ex discipulis ad horam statutam non venisset, Chœnicis hordeum asino dare cogereretur, quod & ab ipso poeta dicitur, atque hoc esse cicadæ certamen non ferre, nolle, scilicet canere: Panopeiadem esse asinum: cenam, hordeum Chœnicis, huiusmodi est & illud Theognidis:

Mort

Mortua me petit sub teclum forte marina.

Mortua sed vivo est ore locuta tamen.

Significat autem testam. Est huiusmodi nomina virorum etiam simplicibus nominibus similia proferre, ut robur ca piens Aristonicum in bello. Et illud vulgatum,

Quinque viri ratiōisque decem cedere ruentes.

Pugnauerunt saxis, nec saxum sumere possunt.

Vnda tegit mentum, sitis ingens perdit & illos.

Subibant autem pœnā quandam hi Athenis, qui propositū Aenigma non poterant soluerē, siquidem phialam mistam bibere cogebantur, ut Clearchus asserit in Termino. Et li bro Prouerbiorum primo ita scribit, nō aliena est prorsus à philosophia ænigmatū explanatio, siquidem antiqui sapientiam per huiusmodi demonstrationes enucleabant. nam & inter pocula quaestiones proponebant, non tamen eadem ratione, quā iuniores nunc solent inter se: quæ res magis libidinē excitet, aut quis piscis est suauissimus, aut quis maximē viget: vel quis post Arcturum, aut Pleiades, vel Canē sit esui aptus. Quarum quaestionum oscula præmium victoribus proponit, quæ quidē omnia eorū odium in se concitant, qui aliquo liberi animi sensu præpollent: multam verō his qui vincuntur eam imponunt ut suauis merū bibant, quā sanitatis ratio postulet: quæ quidem omnia maximē ad eum spectant, qui inter Archestrati, Philænidisq; scripta diutius sit versatus, ac Gastrologiæ fuerit studiosus: vel rerum potius similium. Primo igitur iambicū carmen dicenti, cōrā dicentis alicuius poëtæ in eandem sententiā carmen profertur: atque singulos iambum dicere oportet. Huc accedit quod singulos dicere oportet eo metro, quo constitutū est, ac eundem literarum, syllabarūmq; ordinē seruare, Atq; cuiuspiā, vel nomen Troianorum ducum, vel Græcorum prædictis simillimē proferre. Præterea ex data litera nomen cuiuspiam ciuitatis dicere opus est, quæ sit in Asia, sequentem verō quæ sit in Europa: ac variare si quis in Græcia dixerit, vel in barbarorū regionibus: ita ut non ineptus prorsus sit hic ludus, ad declarandum quantopere familiares quisq; habeat disciplinas. His præmium coronam laudēque proposuerunt, quibus maximē oscula vicissim excitantur. Hæc ea sunt quæ dicuntur à Clearcho, quæq; apponere conuenit. Huiusmodi esse pu

C

A to Homericum carmen dicere, quod ab a, incipiat, rursusq; in eandem literam desinat.

Asstitit, ac illi dixit velocia verba.

Asst age nunc scutica, & tibi nunc capiatwr habena.

Alatum telum capias, & scuta rotunda.

Et rursus iambi huiusmodi:

Aptē bonus fert si qua contingant mala.

Aptē bonus fert si qua contingant bona.

Homericæ carmina ab e, in e desinentia:

Ecce Lycæonum natum fortemq; bonumq;

Inuenit.

Est vrbe in nostra, quando nec debui & ipse.

Huiusmodi iambi etiam,

Est omnibus despecta prorsus Dercyle

Pauperies.

Esse implicitus presentibus rebus fere.

Homeri ab a, in a.

Alma locuta oculos discessit casia diua.

Alma Venus cecidit gremio confusa Dione.

Iambi

B *Fides amici experta sit tibi prius.*

Homeri ab i, in i.

Ilion aufugiunt & rani, & nomine priui.

Hippolochus peperit, sum natus filius illi.

Ab s, in s,

Si vel cunctorum Graiorum Agamemnona dicas.

Sapiens feret quicquid dedit fors labilis.

Ab o, in o,

Ac velut in celum nubes qua venit Olympo.

Mens est mihi perita ferre qualibet.

Opus est autem carmina etiam sine s, proponere:

Cuncta dedisse volo qua sunt, his addere multa,

Inde domi.

Atque Homericæ rursus carmina, quæ ex prima, ac vltima

syllaba nomen significant:

Aiax ex salamine rates bis æquore senas

Duxit.

Phylides gratus superis, quem bellice Phyleus

Tu genuisti.

Prudentes medici Podalirius, atque Machaon.

ab a s s,

i i i i i.

s s

dicas.

Phileus.

iuxta Ma

xax.

Sunt alia Homeri carmina, quæ ex vltima, primâq; syllaba C
 ἄρ πινθ. nomen aliquorum vasorum significant.

Cælorum danaum mens est in pectore tristis.

Ex fato loquitur quibus quod crederet alter.

Tristis erat ne quid peius pateretur & inde.

Alia sunt carmina quæ edulium quodpiam indicant ex pri
 ma, ac vltima syllaba.

Argenteos habens pedes Thetis filia marini senis.

Nec tu hæc singula interrogas, aut perquiras.

ἄρ πινθ
 τθ.

Verum vbi satis iam vagari sumus, dicendum iam esse vi-

ἄρ πινθ.

Μη μιστάλ

πινθ.

detur, quam poenam ij subibant, qui præpositum sibi ænig-
 ma non soluissent: bibere igitur hi cogebantur salsuginem
 in potu, atq; poculum sine respiratione haurire oportebat,
 veluti his verbis demonstrat Antiphanes in Ganymedè:

Hei mihi implicita.

Interrogas valde, ast apertè ego feram:

Si raptionem tu pueri nostri prius

Quam misceatur dicere est opus statim.

Ænigma num proponis hoc ò vir mihi?

Si raptionem noui ego pueri? quid hoc

Dictum notat? det quis mihi lorum statim,

An nescio? sic punis inde? non ego.

Salsuginis potum attulisse oportuit.

Scis ergo quòd bibisse sit hoc opus tibi?

Sed nunquid ipse quid noter dixi tibi?

Minime, sed est opus manus post terga cum

Contraxeris, bibisse statibus sine.

Cum tot à Dipnosophistis dicta essent, de ænigmatibus,
 nobisq; iam vesper aduentasset, quæ in promptu erant
 præmittentes, sermonem de poculis in crastinum diem
 prorogauimus: nam orationem ad ingressum vsque
 prorogo, iuxta Philothen Metagenis, vt in
 nouis, multiplicibusq; patinis conui-
 uium theatro præbeam, vbi postea
 de poculis orationem
 habebo.

ἄρ πινθ.

ATHE

A T H E N A E I
 DIPNOSOPHI-
 STARVM

LIBER VNDECIMVS,

Natale de Comitibus Veneta
 Interprete.

De poculis antiquis.

C A P. I.

B

ED agè iam quod sermonis erit exor-
 dium amice Timocrates, iuxta Cephiso-
 dori Comici sententiam? nam cum nos
 opportunè studiosèque ob pocula conue-
 nissemus, omnèsq; sederent adhuc, prius-
 quàm quidpiam diceretur, ait Vlpianus,
 sedent ò viri amici optimates, qui cenant apud Adraftum:
 Polyidusque dum in via sacrificat accedentem Peteum mo-
 ratur, ac inter herbas sedere faciens, germinaque confrin-
 gens pro mensa, ea quæ mactata fuerant, illi apponit: atque
 nutrix sedenti Autolyco, qui ex Ithaca ad diuitem popu-
 lum venerat. Manifestum est autem quòd ita edebant illius
 tempestatis homines. Ac de Vlyste scribit ita Homerus:

Inuenit puerum, peperit quem filia, paruum.

Euryclea illum mox inter genua locauit,

Destitit vt canare.

Sedere fecit inter genua, non autem apud genua posuit.
 Et nos igitur quid cunctamur, sed iam decumbamus,
 vt Plutarchus nobis poculorum rationem reddat, omnèsq;
 prouocet plenis calicibus. Simonidem Amorgium poe-
 tam primum pocula nominasse in Iambis, hoc pacto reperi-
 peri, Nunc ex mensa pocula sumito. Is autem qui
 Alcæonidem composuit, hæc inquit, in lato stramento
 quodam mortuos humi deposui, quibus & cibum appo-
 sui, & pocula, coronasque in capitibus, quæ ab ipso potu no-

minatæ fuerunt. Sic poculum ipsum ab aquis, vinôq; bibendo Attici nominarunt. Aristophanes in Equitibus:

Maxillis videntem fatuum, hamatopetam.

Ac ibidem:

Bacii frequenti est vsus ipse poculo.

Pherecrates in Tyrannide:

Præstantior certè una mille poculis.

Et Anacreon:

Vini bibax factus sum.

ἄνοσιος. Est autem verbum ipsum apud poetam, vbi dixit, vinum potans. Sappho etiam libro secundo, multa, ac infinita pocula Celæphis. Alcæus, ex poculorum vertigine laborans, abside. Colitur in Achaia, in Antheorum regione Ceres Poculifera, sicut testatus est Antocrates libro Achaicarum Historiarum secundo. Sed prius quàm ad poculorum catalogum perueniamus, operæpretium nos facturos existimo, si quare plenum esset id poculum, perquiremus: sic enim dictum est, poculorum locus. Aristophanes in Agricolis:

Loculi velut nam lintheum prætenditur.

ἄνοσιος. Quod idem inuenitur etiam apud Anaxandridem, in Meliloto. Eubulus in Leda, *Velut fedus daret,*

Confregit in loculo omnia tunc hic pocula.

Et in Fidicina; loculos nobis inuenit in Semele, & Baccho,

Mata puer qui saxeus stat nomine,

Fractum in loculo, simulq; splendendum.

Cratinus iunior in Chirone, post multos annos ex bello domum redeo, affines, & tribules, ac populares:

Vix repereri, scripsi in loculo sed hic statim,

Mihi tribulus est adiutor Iuppiter,

Tributa soluo.

Est autem inquisitione dignum, an poculis ingentibus antiqui vsi fuerint; nam Dicæarchus Messenius, qui fuit discipulus Aristotelis, in libro de Alcæo, anti-quos paruis poculis vsos fuisse scribit, aquosumque bibisse. At Chamæleon Heracleota in libro de Ebrietate, si vocem memoria teneo, hæc scripta reliquit; neque admiratione dignum sanè est, si ebrietatem hæc opibus anteponunt ij, qui licentia hæc videntur; nam cum nullam aliam habeant meliorem voluptatem, quam sectentur, neque magis lætam, ad vinum ipsam

A ipsum meritò confugiunt: ex quo magna pocula patria potentioribus viris parata fuerunt. Neque tamen hoc poculorum genús antiquum est apud Græcos; sed nuper inuentum est, ac à barbaris translatum: qui cum optimis disciplinis priuati sint; toti in vinum conuertuntur, epulâque & superuacaneas, & multas compararunt. Nos autem in illis Græciæ locis neque in picturis, neque in antiquorum scriptis poculum magnum inuenimus, præter quàm in Heroicis: quia solis Heroibus poculum Rhytum vocatum tradiderunt, quod etiam dubitationem continere nonnullis fortasse videbitur, nisi quis ob celerem dæmonum apparitionem, id demonstratum fuisse dicat. Nam Heroes difformiles, ac perculosos putantur eoque noctu magis, quàm interdiu. Verumenimvero ipsos ex magnis poculis bibentes faciunt, vt non ex consuetudine, sed ex ebrietate ipsa potius huiusmodi esse videantur: neque mihi sanè insulse dixisse videntur ij, qui magnum poculum, argenteum piteum appellarunt. Videtur mihi in his verbis ignorasse Chamæleon, quòd non est paruum id poculum, quòd apud Homerum Ulysses Cyclopi tradidit; neque enim cum tantus esset, ter eo hausto, ob ebrietatem consternatus esset: **B** erant igitur eo etiam tempore magna pocula, nisi quis malit vini potentiam arbitrari, quàm declarauit ipse Homerus: vel insuauem potum Cyclopi, qui lac semper bibere consueuerat. Vel certè barbaricum erat id poculum, si erat magnum, atque ex Ciconum præda deportatum: Sed quid de Nestoris poculo dicemus, quòd vix iuuenis quispiam ferre possit, Nestor autem senex nullo labore extollebat? de quo etiam nos quidpiam docebit Plutarchus. Hora est igitur vt decubamus; atq; cum decubissemus, ait Plutarchus, non per Terram tibiçen vitorum, sed scyphum inquirens, de calice concionem habiturus accedendo iuxta Pratinæ poetæ Phliasij sententiam; neque vnus ex Cylicianis, quos subannans Comicus Hermippus ita scripsit in Iambis, in Splenipanicem Cyliæranum profectus sum, atque Heracleam maximè florentem ciuitatem vidi. Sunt autem ij Heracleotæ; vti Nicander inquit Thyatirensis, quibus imperat Oeta, qui etiam eos ex genere cuiusdam Lydi denominatos esse asserit, vnus eorum qui militarunt cum Hercule. Mentionem horum fecit

Scythinus etiam Teius his verbis in inscripta historia; cum Eurytum, eiusq; filium Hercules cepisset, qui ab Euboicis tributâ exigebant, vtrunq; interfecit, prædantēsq; Policranes populatus est, ac ibi ciuitatem, quæ appellaretur Trachinia Heraclea, condidit. At Polemon libro primo eorum quæ scripsit ad Adæum, & Antigonum ita scribit; cum quidam incolæ Heracleæ, quæ apud Oetam, Trachinēmq; sita est, cum Hercule ex Lydia venissent, Cylicranes, atque Athamanes, à quibus loci dicuntur; illis Heracleotæ nequaquam Rempublicam impertiti sunt, ac alienigenas habitatores latenter acceperunt. Dicuntur verò Cylicranes quia calicem in humeris habent impressum. Sed & illud mihi venit in mentem, quòd Hellenicus in Denominatōnibus quosdam esse ex Libycis Nomadibus scribit, qui nihil aliud possideant, quàm calicem, cultrum, & hydriam: quòdq; domos habitant ex culmis confectas, easq; perexiguas, quantaq; faciant ad arcendas temporum iniurias, quas etiam circumferunt, quocunq; proficiscantur. Ille etiam locus, qui inter Illyrios Calices appellatur, pluribus est cognitus, vbi Cadmi, Harmoniæq; monumentum cōspicitur, vti libro vigesimo secundo Historiarum scriptum reliquit Phylarchus. Polemon autem Syracusis ait in libro de Morycho, in insulâ supremis partibus extra muros, apud Olympiæ sacellum quendam esse Cratem, à qua calicem implentes nauigant, donec scutum, quod est in templo Palladis, non amplius conspiciatur: atq; hic fictilem calicem in mare demittunt, flores in ipso ponentes, & fauos, thúsq; non sectum, compluráq; alia huiusmodi aromata. Sed & ipse igitur symposium vestrum omni suauitate plenum video, iuxta Xenophanem Colophonium:

Lamque solum purum est, manus hinc, & pocula cunctis.

Purâq; quæ cingit nexa corona caput.

In phiala vnguentum mox attulit alter odorum,

Plenâq; stant passim pocula letitiæ.

Prompta iacent aliq; redolentia pocula flores,

Quæ nulli sese tradere velle ferat.

In medio hæc puri diffundunt thuris odorem,

Purâq; stat pariter, frigida dulcis aqua.

Hic fului panes astant, venerandaq; mensa

Et melle, & pinguis est caseo onusta simul.

Ipsa

A *Ipsa decoratur varijs & floribus ara.*
Attria festiuâ cantibus alta sonant.
Sunt celebranda viro prudenti numina primum:
Synceris, veris, quæq; dicere patet.
Sacra ferenda simul, fecissetq; iusta petendum.
Huiusmodi precibus nil erit vtilius.
Nec potare merum ad conuicia conuenit, haud te
Deducat seruus nunc etiam iuuenem.
Dignus laude vir est, qui cum bibat optima dicit,
Firmaq; virtutem menteq; adhuc retinet.
Qui neque Titanum, qui nec fera bella Gigantum;
Nec Centaurorum perfida monstra nouat.
Suscitat aut cædes varias, quibus vtile nil est:
At prudens mens est ipsa Deo similis.
 Suauis etiam Anacreon hæc inquit:
Nullus amicus erit qui tecum pocula siccet;
Dum rixas, bella & sanguinolenta refert:
Sed qui Nysarum, Veneris qui munera miscet
Et qui letitia sit memor vsque bona.

B Ion præterea Chiüs ita inquit:
Defensor nostri valeat, qui rexq; paterq;
Impleat, & nobis pocula seruus item in
Vasis argenti: diffundat protinus aurum
Vina, manus nobis inq; asarota lauent:
Alcmena, natoq; simul pia sacra ferentes,
Procleo, & Persidis, ab Ioue principium.
Ludamus, potemus, eat & nocte canentium
Clamor, quis saltet, letitiam incipiat.
Quem thalamo propiora manent conuiuia, potet
Cautius hic alijs hunc medsoce decet.

Fecerunt ij etiam, qui septem sapientes dicti sunt, conuiuiales congressus, vinum siquidem senectutis mœrorem solatur, veluti Theophrastus ait in libro de Ebrietate: quo fit vt nullus nobis meritò succensere debeat, qui quidem prudens sit, quoniam ad has Dionysicas disputationes peruenimus, iuxta Alexidis Tarentinos, quandoquidem nullum omnium iniuria afficimus:

An nescis quòd

Quod vita dicitur, mora est id denique?

Ac diminutum nomen est fati ipsius?

Quòd si peritè me ferat quis vel malè
 Diuidicasse, contra ego nil dicerem.
 Considerans sic ipse noui, & credidi,
 Quòd stulta prorsus cuncta sunt mortalia.
 Quòd hospites semper sumus, dum viuimus.
 Vt qui quibusdam venimus congressibus,
 Ex morte, cæcis tenebris, lucem in hanc
 Quam cernimus: qui plus bibit, qui rideat,
 Qui indulgeat Veneri, simul quo tempore
 Congressibus præsens sit, is conuiuium
 Sortitur, ac domum redit mox letior.

Atque iuxta doctam Sappho, veni Venus, amicisq; his tuis, &
 mei conuiuus nectar: in calicibus aureis pulchris porrigas.

De varijs potionibus & fictilibus.

C A P. I I.

AD hos dicendum videtur quòd peculiare sunt modè
 potionum ciuitatibus, velut his verbis declarauit Cri-
 tias in Lacedæmonum Republica: nam Chius, ac Thasius
 à dextris ex magnis poculis: Atticus à dextris ex paruis,
 Theffalus magno poculo prouocat quem libitum sit. **D**
 Lacedæmonij ex apposito sibi poculo bibunt, quibus puer
 infundit, quantum bibitur. à dextris bibere dixit his ver-
 bis Anaxandrides in Agricolis:

*Quo nam modo potare vos ex poculis
 Estis parati? ferte: quo tibi poculis.
 Num vultis à dextris, pater mox dicere
 Super bibente, atque hinc. Apollo dicere
 Vt mortuo?*

Deuitanda sunt autè nobis fictilia, nam ij fictilibus vtun-
 tur apud Persas, quos rex honore priuauit, vt asserit Ctes-
 ias. inquit autem Chærilus etiam poëta;

*Dimittas teneo, calicis frustum vndique fractum.
 Naufragium conuiuarum, quæ plurima ventus
 Ipse Dionysi parauit, regis ob iram.*

Cognoui tamen iucundissima esse sapius fictilia pocula,
 velut apud nos ea quæ ex Copto asportantur: coquantur
 enim ex terra cum multis aromatibus irrigata. Aristoteles
 in libro de Ebrietate: Ollulæ etiam quæ Rhodiacæ dicun-
 tur, tum ob voluptatem inferuntur in conuiuia, tum quia
 cum

Acum vinum calefaciant, minus ebrietatem inferri patiun-
 tur. Nam si myrrha, mastiche, resque huiusmodi in aquam
 iniecta coquantur, ac mox vino miscantur, minus qui bi-
 bunt fiunt ebrij. Et alibi hic idem: fiunt ollulæ Rhodiacæ
 myrrha, lentisciq; floribus, croco, balsamo, amomo, ac cin-
 namomo simul coctis, ex quibus quæ vino mista fuerit
 aqua, ita sistit ebrietatem, vt vel Venerem seder surgen-
 tesq; etiam spiritus digerat. Non conuenit nobis igitur
 temerè ac insanè bibere, cum in horum bonorum copiam
 ac variorum ob artem poculorum respicimus.

*Varia insania species, cur Nymphe
 Bacchi nutrices.*

C A P. I I I.

Insaniam multis rebus iniungi à compluribus testatur
 Chryssippus in principio tractatus de bonis, ac malis. Di-
 cuntur enim alij ob mulieres insanientes: alij insanientes
 ob cothurnices: eos vero, qui gloriæ sunt studiosi, ob glori-
^{γυναικῶν}
^{μαρτίαν.}
^{ἐπιγυμνα-}
^{σίων.}
B insanientes dicunt quidam, veluti mulierum cupidos: ob
 mulieres insanientes, auiumq; studiosos insanientes ob
 aues: cum idem ferè hæc ipsa nomina significant, ita vt &
 cætera si hac ipsa ratione vocentur, non fiat prorsus absur-
 dum, nam obsonij studiosus & vorax, & studiosus vini, eo-
 dem pacto. Similiter autem & cæterorum singulorum,
 cum insanè verè dispositi sint ad hæc, quicumq; præter ra-
 tionem cupiunt, longèq; ab ipsa æquitate aberrarunt. Ve-
 rum nos, sicuti solent Athenienses, hos mimos, morio-
 nésq;, ac alios artifices audientes, moderate bibamus; Sic
 autem de his scriptum reliquit Philochorus; Athenienses
 vbi certamen Dionysij celebratur, primum quidem pran-
 dent, ac bibunt: postea accedunt ad spectaculum, coronatiq;
 spectant, atq; per totum certaminis spatium vinum infun-
 ditur, ferunturq; bellaria, chorisq; ingredientibus potum
 infundunt, quod rursus postea faciunt, vbi postea quàm
 certarunt, egrediuntur. huius rei testè habet Pherecratem
 Comicum, quòd ad sua vsq; tempora non essent sine cibo
 spectatores. Scribit Phanodemus apud Dionysij templum,
 quod est in Limnis, Athenienses mustum ferentes Deo,

miscere ex vasculis, ipsos postea bibere, vnde Limnæus vocatur Dionysius, quoniam mustum aqua mistum, tum primum bibitum est atq; idcirco fontes Nymphæ dicti sunt, Bacchique nutrices, quoniã aqua mista vinum augeat. Cum igitur misionibus delectarentur, tripudiantes, vocantescque; floridum, Dithyrambum, ac Baccheutam Bromium, cantilenis Dionysium cecinerunt. Verè autem Bacchi nutrices sunt Nymphæ, vt ait Theophrastus in libro de Ebrietate, siquidem vites, vbi inciduntur plurimum humorem emittunt ac lachrymantur, ex sua ipsarum natura. Hinc est quòd Euripides vnum equorum, solis vrentem florentem Bacchum nominavit, ac autumnalium arborum ordines maturantem; quo fit vt homines vinum ardens vocitent.

Pocula plena dedit rubicundi, ac dulcis Vlysses

Vini; mensuras viginti miscuit idem

Lympha, tum incundus odor crateris olebat.

Timotheus in Cyclopiâ, vnum quidem poculum nigrae guttae immortalis infudit, quod spuma florebat, ac mensuras viginti infudit: simul autem nuper fusi vini, lachrymis Nympharum miscuit.

Qui multa pocula habuerint, de poculis literatis.

C A P. IIII.

NOui homines etiam nonnullos ò socij, qui non tantum ob multas diuitias lætabantur, quantum quòd plura tum aurea, tum argentea pocula haberent, quorum vnus est arcadicus Pytheas & Phigalia, qui etiam cum moreretur, non dubitavit familiaribus suis iniungere, vt hæc in ipsius tumulo inscriberentur;

Pytheas hoc tumulo tegitur prudensque; bonusque;

Pocula cui vino multa fuerè vno:

Auri, ac argenti, ac electri splendida, cunctis

Atque magis precijs qui variavit ea.

Hæc ita scribuntur ab Harmodio Lepreate in libro Legitimatorum in Phigalia. Xenophon verò libro octauo Discipularum, vbi de Persis mentionem facit, ita scribit; atque maximè gloriantur si plura habeant pocula, neque vilo pudore capiuntur, etiam si iniuste eos sibi comparasse ea constiterit: quoniam multum viger apud eos iniuriæ, ac turpe

A turpe lucri desiderium. Oedipus præterea filijs poculorum causa imprecatur, velut qui Thebaidem fecit scriptum reliquit, quoniam pocula sibi apposuerant, quæ renebat; sic igitur is inquit:

Ab Ioue mox natus Heros clarus Polyuces
Oedipodi sedem pulchram, mensamque; parauit;

Quæ fuerat Cadmi prudentis: pocula vino

Repleuit dulci spumantia, mox vbi patris

Cognouit pretiosa, senex hæc munera, natos

Increpat, irarum voluuntur pectore fluctus,

Tum manibus iunctis non blanda precatur in illos.

Abfuit haud illis precibus crudelis Erimys,

Vt non possideant tranquille parte relicta.

Sed semper lites adsint, certamina pugna.

Cæcilius autem rhetor ex pulchra Acte, Agathoclem inquit Regem in sua Historia, multa aurea, argenteaque; pocula habuisse, eaque; cum suis socijs ostenderet, dicere solitum, quòd ex eo tẽpore quo regnauit, ea sibi comparasset. At Acrisius in Sophoclis Larissæis quàm plurima & ipse pocula possidebat; velut inquit Tragicus;

Externa prorsus, magna ponit prælia:

Exponit aereos lebetes vt ferant.

Chrysocolla concava, pocula hinc argentea

Duo, sexagintaque;.

Possidonius libro Historiarum vigesimosexto Lyfimaechum Babylonium scribit cum ad cœnam Himerum vocasset vnã cum trecentis, qui idem Himerus non solum Babylonis imperauerat verum etiam Seleuceis, post ablatas mensas argenteum poculum quatuor minarum singulis trecentorum tradidisse: atque cum fœdera percussisset, omnes poculis prouocasse, dedidisseque vt pocula auferrent. At libro decimosexto de re ditibus, vbi Anticlidis Atheniensis de Gra loquitur, qui vnã cū alijs Regibus Coloniam misit in Lesbum, quòd illis responsum fuerat ab oraculo, vt nauigantes in Virginis pontum Neptuno deponerent; hæc ita scribit: sunt quidam qui fabulatur de rebus Methymneis, ac de Virgine in mare proiecta: dicunt enim quòd cū ex ducibus quidam eam amaret cui nomen erat Enallo, is natauit vt puellã ipsam seruaret, qui tamen ambo cum ab vndis cooperiti fuissent, nõ amplius visi sunt.

Postea

Postea sequentibus temporibus cum Methymne iterum habitari cœpisset, accessisse aiunt Epallum, modumque suæ occultationis exposuisse, ac virginem apud Nereidas esse dixisse, sêque equos Neptuni paussisse. mox cum vnda rursus accedente aliquando natâisset, ipsam poculum rotundum, paruum, valdeque antiquum, ac auribus valde contusis habentem, accessisse asserunt, cuius in circulo vndecim aureæ literæ Iouis seruatoris, conspiciebantur. Ita admirabilis erat auri, vt aurum quod erat apud ipsos æs videretur comparatum. huiusmodi est poculum argenteum literatum, quod ego in Capua Campaniæ Palladi depositum vidi, quod Homericis carminibus est insignitum, habet enim aurea carmina velut quod fuerit Nestoris. Sed & Achaus Tragicus in Omphale Satyros inducit hæc de poculo literato dicentes;

*Sed iam dei dudum vocavit me scyphus, Δι-
Dum delta monstrat literam, ac tertiam ουύ -
O, n. jed y, sequetur inde litera οο*

Post sequentem compleat mox o, locum.

In his v, deest elementum, quoniam omnes Achiui o non solum in eam vim, in quam nunc, utebantur: verum etiam vbi diphthongum significarent, per o scribere solebant. Eodem pacto y, etiam scribebant, vbi per se solum profertur, ac vbi i, coniungitur, atque in præcedentibus Dionysij Satyri syllabam extremam per o, proferentes solum, velut in breui sculptura, significarunt quod y, intelligere oportet: vt Dionysij efficiatur. San verò Doricè dictum est pro s, Musici enim s, proferre sapius deuitarunt, velut Aristoxenus: quoniam aspera sit ori eius pronuntiatio, tibisique minimè congrua, verò contra ob facilitatem pronuntiationis sapius assument, equosque s, characterem habentes, Sainferos vocant.

Aristophanes in Nebulis:

Non, ipse, non iumenta, non aut samferi.

Et Pindarus; accepit postremo, noui enim san adulterinum. Mentionem fecit poculi literati, quod ita diceretur, Eubulus in Neotide; inuisum mihi sine est literatum poculum, quando cum huiusmodi phialam filius meus haberet, mortuus est, atque huic similia multa conficiuntur.

De

*De Gyalâ, Dino, depastro, Dactylo,
Elephante, Epheboque.*

CAPVT V.

Philetas Megareses pocula Gyalas appellare solitos scribit in Inordinatis. At Parthenius libro primo dictionum apud Historicos quæsituram, poculi speciem esse voluit. Sic etiam Marfyas Apollinis sacerdos qui ita scribit; quando rex ciuitatem ingreditur, quendam Gyalam vino plenam habentem, occurrere, hunc verò capientem, libare. Est autem Dinus etiam poculi genus, de quo his verbis mentionem fecit Dionysius Sinopeus in seruante, vbi poculorum nomina connumerat:

*Dic quotuplex est poculorum femina
Genus? dicotyli, tricotyli, ingens dinus &
Capax metreta, cymbium, scyphi, rhyta.
Nam nil anus videt, nisi ipsa pocula.*

Scribit Cleantes philosophus in libro Transumptionum, Thericleum calicem ac Diniadem ab artificibus fuisse dictos. Seleucus ex Medea Strattidis, genus esse poculi Dinum depromptit.

*Scis quid videatur ò Creon caput tuum?
Num perforatus Dinus hinc, & inde?*

Archedicus domesticum quendam ita inducit in errante, de amicarum moribus, dicentem;

*Nicostratem paulo ante mane duxeram
Aduncum habentem nasum; eaq; cognomine
Dicta est Scotodina, ceperit Dinum quod hæc
Argenteum per tenebras. Dinum ò Dei.
Graue est.*

Est etiam saltationis genus, vt testatur Apollophanes in Daulide his verbis:

Dinus grauis quidam; canister hic simul.

At Telefilla Argiua aream Dinum vocauit. Cyrenæsi Dinum appellat vas lanandis pedibus aptum, vt in Atticis asserit Philetas. Narrat Silenus & Clitarchus in linguis pocula apud Clitorios Depastra vocari. Antimachus Colophonius libro Thebaidis quinto ita scribit;

*Omnia que prudens fieri mandauit Adrastus.
Intus aquas, mel ille sum commiscuit intus.*

Argenteo

*Argenteo craterae manus studio saq; miscet.
Regibus & Graijs mox attulit ipsa Depastra,
In manibus dum rescuntur, libamina fundit
Aureo gutturio.*

Et rursus;

*Argenti cratera ferat, siue ipsa Depastra.
Aurea, quae in domibus nostris sunt.*

Ac in iis quae sequuntur postea inquit;

*Quod foret vitulus flaventi melle repletum.
Illesum Celebaon, & aurea forte Depastra.*

Appellatur quoddam poculum Dactylotum apud Ionem in Agamemnone;

*Sed digna cursu perferes & munera,
Non igne tactum Dactylotum, praeium
Magnum Peliae sed Castoris & opus pedum.*

Intelligit autem Epimenes auritum vtrinque poculum, in quod ex vtraque parte digitos diuidere possimus. Alij ita dictum arbitrantur, quod formas habeat in circulum tanquam in digitos diuisas, vel quia quaedam eminentia habeat velut Sidonia pocula, vel planum omnino igne non tactum posuit, iuxta lebetem Homericum igne intactum, ac frigidis aquis capiendis idoneum, aut refrigerando potui aptum. Sunt qui cornu intelligant, nam boues, qui nascuntur apud Molossiam, eximiae magnitudinis cornua habere dicuntur, de quorum praeparatione scripsit Theopompus, quorum ipsum etiam cornua habuisse rationi consentaneum videtur; apud Molossiam Iolcus conspicitur, vbi ob Peliam certamen positum fuit. melius erat inquit Didymus in actus expositione dixisse, quod Homerum dicentem non audiuit;

*At quinto phialam quae nondum nouerat ignem
Apposuit.*

*ἀκτύ -
λο -
δίγυτος.*

Visum est poculum fuisse, at vas est aeneum, apertum, figuramque habens lebetis, quod est idoneum aquis frigidis capiendis. Dactylotum autem, velut phiala quae concavitatem intus habeat in circulum tanquam digitos, vt bibentium digitis capi possit. Sunt qui cornu intelligant igne non tactam phialam, non enim fit per ignem: ac per metaphoram fortasse poculum phiala dici posset. Philemon in Atticis nominibus, siue in linguis; praeposita peluis ait Dactylotum

A Dactylotum poculum. Atque auritum, in quod digitos extendere liceat vtrinque: alij vero quod habeat formas digitis simillimas in circulum arbitrantur. Appellabatur etiam poculum quoddam Elephas, sicut Damoxenus in ipso lugente arbitratus est;

*Idoneum nisi tibi elephantem puer
Ferat: quid est hoc per deos? est poculum
Magnum, choarum quod trium sit & capax.
Alconis est opus mihi quo praebit
In Cypselis Aedus.*

Mentionem fecit huius poculi Epinicus etiam in respondentibus, cuius testimonium adducam vbi de rhyto poculo verba faciam. Ephebum poculum Embasicetam appellari scribit Philemon Atheniensis in libro Atticorum nominum ac linguarum. At Stephanus comicus in Philolacone;

*Hoc praebit villam ipse rex quandam: nouum,
Quid hoc? nouum, nuperque factum poculum.
At ipsa villa à Thuria non est procul.
Huc ipse adiuui nuper, & mecum tuli
Grandes Ephebos Sefia, ac graues simul.*

B *De Hedypotide, Herculeo, Hethanio, semifecto, Thericleo poculis.*

CAPVT VI.

Lyncus Samius Hedypotides scribit à Rhodiis confici Thericleorum loco, quae perficiuntur Athenis: nam cum ea ratione diuitibus Atheniensibus parentur ob pondus, Rhodij contra ob poculorum leuitatem pauperibus etiam ornatum huiusmodi impertiuntur. Mentionem earum fecit Epigenes etiam in Heroina his verbis: vasa refrigerando apta, Cyathum, Cymbia, rhyta quatuor, Hedypotides tres, colum argenteum. Semus libro Deliadis quinto Echenicis indigenae mulieris Hedypotidem positam fuisse in Delo scribit, de qua meminit libro etiam octauo. At iunior Cratinus duodecim inquit Hedypotides ab Archephonte. Pisander libro secundo Heracleae; Poculum id in quo Hercules Oceanum nauigauit, Solis fuisse asserit, quod Hercules ipse acceperat ab oceano. Gaudebat aliquando Heros maioribus poculis, quare poetae hystoricique per iocum

iocum eum in poculo mare nauigasse in fabulis dixerunt. C
Panyasis autem libro Heracleæ primo Herculem ait solis
phialam à Nereo accepisse, nauigassèq; in Erythiam: quòd
autem vnus fuisset Hercules ex iis, quò plurimū bibebant,
iam diximus superius. Quòd vero Sol in poculo ad occa-
sum ferretur, ita declarauit Stesichorus;

*Sol Hyperionides aurata in pocula gressus,
Oceanus fluctus penetraret vt inde*

Atque profunda sacra tenebrose noctis adiret.

Et peteret matrem, teneramque maritam,

Ac dulces natos, adijt mox arbore lauro

In nemus vmbrosum Iouis filius pedes.

Sic ait Antimachus etiam,

Tunc eleganti in poculo

Solem misit valde inclyta Erythia.

Aeschylus in Heliadibus;

Tunc poculum à Vulcano perfectum in æqui patris occa-
su, in quo multum tumidum traiciens fert iter cursus:
neque profugiens in vesperum suavis noctis nigros equos
habentis. Mimernus in Pumlione, solem inquit dormien-
tem in aureo lecto, in hunc vsum sibi à Vulcano factò, ad
orientem traicere: per ænigma poculi profunditatem si-
gnificans, sic autem scribit;

Longa laborantem Phabum lux perspicit, illi

Noscitur Et lucis tempore nulla quies.

Nec cessatur equis, postquam Pallantis orta

In mare purpureis astra fugauit equis.

Fluctibus at lectus fert hunc Vulcanus; illum

Vulcanus manibus fecerat ipse suis,

Ex auro celerem, pelagi per summa volantem,

Sopitusq; locis fertur ad Hesperidum,

Donec ad Aethiopes veniat, firmatur equorum

Currus, dum redeat Memnonis inde parens.

Tunc alios scandit currus Hyperione natus.

Theolytus ipsum nauigare inquit in lebetes libro Hora-
rum secundo, cum tamen id prior is dixerit, qui Titanum
pugnam conscripsit. Cum quædam de Oceano prius di-
xisset Pherecydes, hæc ita libro Historiarum tertio subiun-
xit; Hercules arcū in eum intendit quasi iacturus, quod Sol
nequaquã facere iussit, hic igitur perterritus continuit, qua
de causa

A de causa Sol ei aureum poculum largitus est, quod cum
equis ferre consueuerat, quando noctem in Oceano immer-
geret, quæ ipsum in Auroram vsque continere solita est.
Tum Hercules in eo poculo ad Erythiam profectus est: hic
cum esset in pelago, Oceano in mentem venit eius pericu-
lum facere, quare fluctibus poculum agitare cepit, quam-
obrem hic sumpto arcu in Oceanum erat iaculaturus, per-
terrirus Oceanus hunc continere iussit. De Hethanio ita
scriptum reliquit Helanicus in rebus Aegyptiis, visuntur
in Aegyptiorum domibus ærea phiala, cyathusq; aheneus,
& aheneum Hethanium. Est Semifestrum etiam poculum
quoddam apud Atticos, ex figura ipsa ita nominatum, vt
in linguis testatur Pamphilus. Thericleum poculum, iuxta
latera quidem ipsa subdicit; atque aures habet tanquam ca-
lix. Alexis Herculem quidem facit nonnunquam ex The-
ricleo bibentem, vbi ita scribit in Hestione;

Amicus

Is poculum, poposcit hauri factus bene.

Tum multa cepit, hausit: ex proverbio

Vix semper vtrius est, vel arca dexterè.

B Quòd autem calix esset Thericleū declarauit apertè Theo-
phrastus in historiis plantarum, vbi narrat terebinthi na-
turam, cum ex illa scribat Thericlea calices torno confi-
ci, à quibus non facile postea fictilia dignoscantur. calicem
hunc primus Thericles Corinthius figulus fecisse dicitur;
vnde etiam nomen assumpsit, factusque fuit Aristophanis
comici temporibus, cuius calicis mentionem fecit in Ne-
mea ita Theopompus;

Accede fili fide Thericleū, tibi

Est forma præstans, nomen aptum ponimus

Valde, speculum nature vbi plenus datus.

Aliud nihil huic, sed iam profecto odi te anus

Insana, cur anum vocas, suauissima?

Quem comiter complectar? amens me modo

Nullo, vel hunc seruum nouum: sic est bene.

Sunt semina hæc, scintillaque ignem concitans.

Te posco poculo repleto commodè

Bibens, vbi tibi libebit, aut mihi

Aditus prior.

Cleantes in commentario de translatione hæc inquit in-

uenta sunt igitur, & quæ his similia, & quæ reliqua sunt; C
velut Thericleum, Dinius, Iphicrates. hæc enim narrant
eos qui primi hæc inuenerunt; videtur autem etiam nunc,
nisi hoc fecerit, nomen ipsum parum fuisse immutatum.
Verùm non omnibus incidentibus credendum est, veluti
paulò antea dicebamus. Sunt alij, qui idcirco Thericleum
poculum nominatum fuisse contendunt, quòd ferarum pel
les in eo insculperentur. Pamphilus autem Alexandrinus
propterea quòd cum Bacchus feras venaretur vt eas cape
ret, hoc poculo libare confueuerit, ita nominari censuit.
Meminit de hoc poculo sic etiam Antiphanes in Simili
bus; Vt cœnarunt coniungere volo media, & Iouis seruato
ris venit instrumētum Thericleum ex delicata Lesbo opti
ma gutta plenum ac spumans, ac dextra finguli acceperūt.
Eubulus in Dolone;

*Non ablui vnquam vas ego, nam purius
Feci ipse fistile; Thericles quàm pocula,
Cum adhuc forem iuuenis.*

At in Aleatoribus; nuper queneam Thericlidum, expu
mantem, ampla pocula præbentem, circunsonantem, ni
gram, circularem, fontes amplos habentem, splendenter,
contra nitentem, purgatam, hederæ abundantem, domum
seruatoris Iouis cognominatam. Ararus & Eubulus in
Campylione;

*O terra Thericles is olim sigulus
Si te parauit, ac profundum repperit
Latus, muliebrem nouit ille protinus
Morem, exiguis quòd poculis haud gaudeant.*

Alexis in Equite;

*Et Thericleus quis calix coronam habens
Circum auream, ascititiam nec quamlibet.*

Et in Epaco;

*Plenum mero nam Thericleon ebilit
Is concavum superfluensque.*

Timæus libro vigesimo octauo Historiarum calicem his
verbis Thericleum appellat; Polyxenius quidam ex iis, qui
à Tauromenio discesserūt, cum legatione fungeretur, cum
alia dona complura à Nicodemo accepit, tum calice The
ricleo capto profectus est. Adæus verò in iis quæ de affecti
bus scripsit, idem Thericleum esse arbitratur, & carchesiū.

Quòd

A Quòd autem differat, apertè Callixenus ita demonstrauit
in rebus Alexandrinis, quosdam Thericleos calices habentes
in pompam processisse, alios verò carchesia. Cuiusmo
di autem sit carchesium, in sequentibus declarabitur. Dici
tur & crater quidam Thericleus, cuius mentionem fecit in
Cygno Alexis;

*Pulchërque crater Thericleus in medio
Albi vetusti nectaris plenus stetit
Spumans: moratus inde feci splendidum
Vacuumque, tutam mox basim firmavi ego.
Hederæ coronauitque ramo fertili.*

Menander autem in formiceo genere dixit Thericleum
in numine afflata:

Mediam bibit mox Thericleum ebrius.

Et in Menargeta; Trium cotylarum præbibens Thericleū.
Dioxippus in Auaro;

*Opus mihi est magna scio quòd optimè
Nam Thericleo, tum Rhodys; uauissimè
Assuetus his quòd sum bibisse poculis.*

B Polemon autem libro primo de arce, quæ extat Athenis, in
neutro genere posuit, cum aurata dixit Thericlea, subter li
gnea apposuit Neoptolemus. Gelous autem Apollodorus
hæc inquit in Philadelphus, siue mortè sibi ex inedia consci
scente; strata postea, vasa argentea, Thericlea sculpta, cõplu
ràque alia pocula magnifica. Aristophanes in Philonide;

*Equidem mihi nuper herus
Ob virtutem Thericleorum rotundum scutum
Spumans, delicias, equum a quo mistum
Porrigens dedit, arbitror probitatis gratia.
Postea liberam dimisit madefaciens beneuolè.*

Theophilus in Bœotia:

*Calicem cotylarum quatuor mox fistilem
Ex Thericleis, vt cupis u immiscuit,
Et bullientem spuma: ita vt vel Autocles
Sic consonè nullo labore dextera,
Tollentem humerum.*

Et in Prætis:

*Calicemque Thericleon intulit, caput
Plures cotylis septem, bona sortis quidem.*

Pamphilus in libro de Nominibus Cyprios scribit pocu

lum Isthmium appellare solitos.

*De cado, cadisco, cantharo, carchesio, calpio, cele-
bâque poculis.*

C A P. VII.

Simmias, cadum Anacreontis poculum apposuit:

Sum praeversus abdomen recidens pertenuis,

Vini bibi cadum.

*λεπείρε
ἀπὸ τῆς λεγῆ
νιάου.*

Epigenes in paruo monumento hæc inquit: cadi, crateres, pelues, Crunia: licet autem vortices facere. Sed quid singula connumerare oportet? videbis enim regis ipse filium inquis Pixodorum scilicet aduentasse. Hedylys in Epigrammatibus;

*Potemus letè, plena inter pocula Bacchi
Dulce aliquod carmen inueniemus enim.*

*Inq; cadi misce, humectes, & dicitò lude
Hedylye, nec vinci me patiare mero.*

Et alibi:

*Ipse cados quadringentos secat Passocles,
In noctem ut visa est Memnonis alma parens.*

Rursus in Auroram cum Phabus cecidit in vndas.

Atque ut contingit iam temulentus abit.

Sed tamen hunc latum fecerunt pocula, ludit

Nam Siculo multum dulcius ille viro:

Fortior est quando sic plurima gratia splendet.

Me consultore scribe & amice, bibe &.

Scirbit Clitarchus in Linguis Iones vas fictile cadum appellare consueuisse. Herodotus in tertia Phœnica, non vini cadum inquit. Cadiscum in prædicto commentario poculi speciem esse arbitratus est Philemon. Est autem vas, velut Anticlides in expositione narrat, in quo quæstorios Ioues collocat, cum ita scribat; quæstorij Iouis insignia ita opus est disponere, nouum cadiscum binas aures habentem, operculum quod aures alba lana obturet, ex humeròque dextro, atque ex crocea facie quodcunque inueneris, imponere: Ambrosiâque habet, quæ aqua est pura, oleum, omnis generis succus, quos iniecit. Mentionem fecit Straton etiam Comicus de cadisco his verbis in Lepnomedæ;

Isti bibunt à Mercuri ex Procoida,

C

D

III

Illi ex cadisco par pari mistum bibunt.

A Quòd cantharus autem nauigij sit nomen, manifestum est omnibus. Quòd autem poculum quoddam sic vocetur, testatur Amipias in effluentibus vinum his verbis; auia oxybapha vel cantharos ferebat. Alexis in Cratia; qui sermo est cuiusdam in caupona bibentis,

Quendam video Hermæscum ex viris præsentibus

Qui cantharum vertit, sacentem se prope

Leclumque peràmque illius.

Eubulus sæpius eius mentionem faciens in Pamphilo, hæc inquit;

Caupona quando contigit quedam noua

Contra domum meam, videbam virginis

Nutricem ego miscere, cauponem mihi

Iussi ex bona Choa oboli ponere inde maximum

Tum cantharum.

Et rursus, hic cantharus dudum vacuus, ut siccatus est. & alibi, simulque de medio tulit, cuius autem magnitudinis putaris? Arethas, prægrandem siccum statim fecit cantharum. Xenarchus in Priapo;

Tu ne puer fundas in argentum mihi

Valde profundum, azamus ast in Cantharum.

Infunde puer & per Iouem, & per cantharum.

Epigenes in Heroïna;

Sed nunc neque fingunt cantharos illos miser

Qui crassiusculi, sed ipsa concava

Profunda cuncti, sicuti si pocula

Bibenda sint, non vira.

Sofistrates in Philadelphis;

Vndis repandis lenis arridens freti,

Adegit aura cantharum tanto pede

Apè puella Chironis.

Phrynichus in Petulantibus; Cum fictilia postea fingeret domi compositè Chærestatus, centum singulis diebus vini cantharos deplorabat. Nicostratus in Calumniatore; nunquid nauis est vigintiremis, vel cycnus, vel cantharus? hoc enim si audiero quid ipse circumagam, reliqua omnia nullius sunt sollicitudinis: cycnocatharus fictus formatûsq; ex his vtrisque. Menander in Nauclero;

Profunda linguens venit Aegæi mari

P 3

*Ad nos Theophilus à Straton. vt ad bonum
Natum suum felicem ita, atque sospitem.
Hunc aureum sed ipse primus cantharum
Tibi: sed hæc cuiusmodi nauis?*

Et post pauca, nauim mihi seruatum esse dicis, ego verò meam illam nauim, Callicles, vocatum Euphranorem fecit, Thurius gubernat. Polemon in libris de Pistoribus ad Antigonum hæc inquit; Eques quidam in Perithi nuptiis Athenis trullam poculumque lapideum fecit, labræque auro cooperuit, tentoriæque abiegnæ vsque ad terram, quæ variis stratis exornauit; pocula autem cantharos fictiles, atque eodem pacto lychnum, qui ex laqueare pendeat, flammæque habebat redundantes. Significauit in Achille Philæterus quòd poculum à cantharo fictili dictum est, est etiam Pelcus siguli nomen; sicci lychnorum sartoris canthari pauperis valde, non autem tyranni per Iouem. Declarauit præterea Antiphanes in Bœotia quòd cantharus nomen est ornatus cuiusdam mulieris. Callixenus Rhodius in his, quæ scripsit de Alexandria, Carchesium poculum esse oblongum, atque in medio sensim compressum scribit, aurisque habere, quæ ad imum vsque protenduntur: est autem multum longum poculum Carchesium, quod ideo fortasse ita appellatum est, quia extendatur. Carchesium antiquissimum est poculum, siquidem Iupiter cum Alcmenam compressisset dono dedit ei hoc poculum pro mercede, velut libro secundo Historiarum testatur Pherecydes, & Herodotus Heracleotes. Asclepiades autem Myrleanus ex machina quadam nauali appellatum fuisse scribit, nam pars mali inferius in quam velum incidit, calcaneum vocatur; quæ autem velut media est, ceruix; at extremo pars propinqua, Carchesium. Habet ivtraque parte superius demissas antennas, atque illi illud quadratum omnino impositum est, quod propugnaculum nuncupant, præter basim, ac sublimiora labra, quæ paulò exterius in rectum extenduntur. In propugnaculo verò id, quod vocatur colus, acutum in altitudinèque ascendens conspicitur. Mentionem fecit de Carchesiis Sappho; illi omnes & Carchesia habebant, & libabant: bonæque precabantur prorsus genero. Sophocles in Tyro; mediam mensam constituere, circum cibos autem & Carchesia, ad

C

D

599
A sia, ad mensam dracones inueniens accessisse, Carchesiæque & epulas petiisse. erat enim antiquitus consuetudo vt mista pocula in mensis apponerent, quemadmodum inducit Homerus. Est autem vocatum Carchesium quia asperitates habeat in morem mili, atque dictum est per commutationem e, in a, pro Carchesio, quamobrem siti victos Homerus etiam siccos appellat. Charon Lampfaceus in terminis, qui sunt apud Lacedæmonios inquit; nunc etiam ostendi poculum, quod ab Ioue Alcmenæ traditum fuit, cum visus est Amphitryon. Calpium præterea Erythraeum quoddam genus est poculi, veluti testatur Pamphilus, ego verò eiusmodi id esse existimo, cuiusmodi est etiam Scaphium. De celebra poculo mentionem fecit Anacreon; Sed agè iam nobis ò puer celebam affer, vt amyrtim bibam, vbi decem aquæ, quinque cyathos vini infundero. Est autem parum manifestum cuiusmodi id esset poculum vel vtrum quoduis; poculum celebra appellaretur ab infundendo in ipsum vini libamine, vel à libando, quod de humidis antiquos dixisse constat, vnde lebes etiam dicitur. Silenus ac Clitarchus sic appellari poculum apud Aeoles scripserunt. At Pamphilus celebam id poculum esse arbitratur, quòd appellatur Thermopotis, Nicanor Colophonius voluit in linguis celebam vas esse pastorale, in quo mel seruetur. Nam & Antimachus Colophonius inquit libro quinto Thebaidis.

*Vini ferre Deis nigri præconibus vtræm
Plenum, deinde bonum celebion, hoc erat illi
Melle domi plenum flauentis insit.*

Et inde;

*Amphitretum celebem capientes;
Flauentis mellis plenum, præstantius esset.*

Et alibi inquit;

*Illesum celebion, & aurea pulchra depastra,
Flauentis mellis plenum præstantius esset.*

Manifestum est autem quòd celebium pro vase quodam posuit, cū præsertim depastra pocula prius posuerit. Theocritus Syracusius ita scripsit in Venesica,

Purpureo celebam pecudis tu vellere cingas.

Euphorion:

*Dic celebra lymphas hausisti fluminis vnder
Anacreon, vinum fundit famula amœnum, quæ celebam*

καρχη
λίω.

Et inde;

P 4

habet trium cyathorum capacem. Celebam de resto poculo dici, sicut etiam Theriulem, ac prusiadem, testatur Dionysius Leptus: ubi Theodoridem in Amorem compositam cantilenam declarat.

De cornu, cissybio, & cotyla ciborio, condye, cononio, cotylo & cotyla.

CAP. VIII.

ut
cornu.

ut
quod.

A Ntiquos primosque ex bouinis cornibus bibere solitos perhibetur; unde & cornutus Dionysius fingitur, & taurus à compluribus poetis nuncupatur, atque taurina facie conspicitur in Cyzico. Quòd nunc etiam ubi vinum aquæ miscetur, miscere aiunt: vâsque in quo vinum miscetur, Craterem appellant, ab aquam in eo miscendo, & à cornu, dicitur enim quasi cerater, quoniam porus in cornu infundatur. Nostros etiam temporibus cornuum apparatus cernitur, quæ rhyta nonnulli appellant, atque poetarum complures antiquos inducunt ex cornibus bibentes. Atque Pindarus in Centauris inquires; hi quidem postea quam feras diuiserunt, suavis vini impetum studiosè, à se lac album mensamque manibus pepulerunt, ac sponte ex argenteis cornibus bibentes errabant. Xenophon libro Ascensus septimo, ita Seuthæ Thracis conuiuium describens, narrat; Postea quàm Xenophon cum sociis suis ad Seutham accessit, se primum quidem complexi sunt; atque iuxta Thracum consuetudinem cornua vino plena attulerunt. Atque libro sexto, ubi de Paphlagonibus percurrit, hæc ita scripta reliquit, in herbis decumbentes cœnabant, atque bibebant ex poculis cornæis. Aescylus Perrhæbos inducit in Perrhæbis his verbis pro poculis cornibus vtetes: argenteis cornibus quibus aurea addita sunt labra. Sophocles in Pandora;

Pleno meri cornu bibenti ex aureo

Plenum sub vnus conteret inde mollibus.

Hermippus in vnguentis; nosti num quid tibi agendum sit, ne mihi hanc nunc præbeas, at ex cornu semel tantum concede vt rursus bibam. Lycurgus orator Philipum regem scribit in Oratione in Demadem cornu præbibere solitum his, quos perbenignè excipiebat. Reges

Prænum

A Prænum Philippica secunda scribit Theopompus pocula ex cornibus facere solitos, quibus labra vel auro vel argento operiebant: quippe cum egregiè magnitudinis bouum cornua apud illos nascantur, atque ita vt vel tres vel etiam quatuor choas capiât. Scribit Philoxenus Cytherius in inscripta cœna; nectareū potum ex aureis aliorum cornuum capitibus, atque paulatim irrigabant. Athenienses argentea cornua facientes ex iis bibebant: quod etiam reperire licet in rebus publicatis ita descriptum. Ex columna quæ est in arce ciuitatis, cui circumposita sunt donaria, cornu poculum argenteum atque asperum: adest cernus etiam vas fictile, quod multos habet cotyliscos in ipso agglutinatos, in quibus papauera sunt (vt aiunt) alba, frumeta, hordea, pisa, cicercula, milium, lentes. Qui autem illud gestat, velut canistrifer quispiam hæc gustat, velut scriptū reliquit Ammonius de Aris & sacrificiis libro tertio. Est cissybium etiam poculum quod vnam habet aurem, vt voluit Philemon. At Neoptolemus Parianus libro linguarum tertio hederaceum poculum significari inquit apud Euripidem in Andromeda:

B *Huc turba pastorum fuit quàm plurima,
Hic fert hederaceum scyphum lactis, tulis
Ast vitis alter gaudium, laboris &
Refrigeratorem.*

Nam cissybium in rusticis congressibus dicitur inquit, siquidem ibi ligneum poculum magis conuenit. Scribit Clitarchus Aeoles scyphum appellare cissybium. At Marfyas cypellum, ligneumque poculum. Eumolpus poculi genus esse inquit, ex hederæ ligno à principio fortasse factum. Nicander Colophonius ita scribit rerum Aetolicarum libro primo; In Iouis Didymæi sacrificiis libât in hederæ foliis, unde antiqua etiam pocula cissybia dicuntur. Homerus:

Cissybium manibus vini nigrantis habebat.

Aesclepiades Myrleanus in libro Nestoridis nullus cuius inquit, vel mediocris fortune scypho aut cissybio utebatur, sed subulci, postores, & agricolæ: Polyphemus cissybio, alteroque Eumæus. Videtur autem aberrasse Callimachus in nominū vsu, cum dixerit de hospite familiari, qui vnâ cum illo ad conuiuium accesserat ad Polidem Atheniensem:

Threiciam bibere hic fuisse non passus amyssim.

P 5

Grata magis fuerant paruula cissybia.

Hæc ego dicebam dum circumferetur alifum,

Tertium.

Hic enim cum alifum cissybium ipsum dixerit, non satis diligenter nominum ipsorum usum obseruare mihi videtur: nam rationi consentaneum esse videtur vt cissybium à pastoribus primum ex hederæ ligno factum sit, quamuis nonnulli sunt, qui etymologiam à fundendo, seu capiendo potius deduxerint. Limen hic vtrunque fundet. Serpentes etiam latibulum inde appellatur, quod animal ipsum capiat. Et cethium loculus qui talos capiat. Dionysius Samius in iis quæ de Cyclope scripsit Homericum cissybium cymbium nominauit, hoc pacto; cum hæc illum ita facientem vidisset Vlyses cymbium vino plenum dedit illi bibendum. Scribit Hegesander Delphus quod cum apud Pryanidem Euphorion poëta cœnaret, atque Pryanis illi ciboria quadam, quæ magnificè laborata videbantur, ostendisset: atque Cothon multò prius allatus fuisset, vno ciborio capto quasi temulentus in illud minxit. Contendit autem Didymus speciem esse poculi, atque id fortasse, quod scyphium appellatur, quia inferius velut Aegyptia pocula in angustum contrahatur. Condy autem poculum est Asiaticum, vt asserit Menander in Adulatore, quod corylarum decem sit capax. In Cappadocia autem aurea est aui-
cula condy. Hipparchus in Seruatis;

Num mentem adhibes huic militi, cuius neque

Novi bene argentum profecto, per Deos.

Sed vel tapetem quempiam exoptabilem

Persas habentem, gryphas, atque perditos

Persas, malam in cruceum proterue verbero.

Tum vas refrigerando idoneum mero

Cum cybio atque condye.

Nicomachus libro primo festorum Aegyptiorum ita scribit; condy Persicum est, atque principium id habuit quod tradidit Hermippus Astrologus, quod mundus ex quo Deorum admirabilia, fructiferaque ex terra fiunt, quare ex hoc libere confueuerunt. Panocrates libro primo Conchoreidis:

Nectar & argenti libauit condye at ille,

Externamque viam mox adit pedibus.

De

A De Cononio, Istrus Callimachus libro primo Aegyptiæ vrbis Ptolemaidis ita scribit; par Cononiorum calicum, ac par Thericleorum auratorum. Pocula verò, quæ vnam tantum aurem habent coryli dicuntur, quorum mentionem fecit Alcæus. At Diodorus in libro, quem ad Lycophronem scripsit, poculum id narrat apud Sicyonios se profuitare solitum, ac labello profundo valde esse simile, aurèmq; habere alicubi. Meminit Ion quoque Chius de illo vbi corylum vino plenum dicit. Hermippus in Deis; corylum vicinorum prius munitum tulit. Plato etiam in vocato Ioue corylum inquit affert. Aristophanes in Babiloniis Eubulus in Vlysse, siue oculatis; peritus sacerdos qui pulcherrimum habebat ornatum in eorum medio vinum ex corylo libauit. Pamphilus poculi genus esse asserit, at quod proprium tamen sit Dionysij. Polemon in libro de Diuina pelle hæc scribit; sacrificium hæc parte peragit, ex thalamoque capit, ac distribuit, quicumque cernos superius circumtulerunt, illud autem vas est fictile, quod intra se corylicos complures agglutinatos habeat. Sunt etiam in ipsis corylicis stricta olerum germina, papauera alba, frumentata, hordea, pisa, cicerculæ, cicera, lentes, fabæ, zea, auena caricarum massa, mel, oleum, vinum, lac, velut illota lana. Is autem qui hæc gestat, tanquam canistrifer hæc gustat. De coryla meminit Aristophanes in Cocalo; alia; vetule Seniores in suum corpus nulla ex parte in ornatum vinum Thasium ex plenis mistis corylis effuderunt, vini nigri puri amore coactæ. Silenus & Clitarchus ac Zenodotus:

Vt solet ex coryla de corpore sanguis abibat

Atortui.

Et inde:

Plurima sunt inter corylam supremaque labra.

Album poculum ita nuncupari auctor est Simaristus. Diodorus verò vocatum corylum; apud nonnullos, corylam esse credidit, quum poëta bucellam dixerit, ac corylā; quam calicem non esse, cum aures non habeat, patet: at poculi esse genus, quod labello profundo sit simile. Esse etiā fortasse posset id, quod apud Aetolos ac nonnullos Ionū corylus dicitur, qui predictis est similis, vnamq; habet aurem. Mentionē illius fecit Crates in Disciplina; & Hermippus in Deis. At Athenienses mensuram corylam appellat. Thucydides; Singulis eorū aquæ corylam, quāsq; corylas tritici in octo menses

mensēs tradiderunt. Aristophanes in Prælium : hic farinæ cum tres semodios emisset, coryla deficiente domum petens computat. Apollodorus altum ac profundum poculi genus esse credit: nam omne concauum antiqui corylam appellarunt inquit, veluti manuum concauitatem, ac sanguis abunde fluens, qui manibus ambabus capi posset. Et ludus quidam vocatur Encoryle, in quo ij qui victi fuerint victorum genua manibus concauis capiunt, ac eos ferunt.

De Hemina, cottabide, cratano, crunio, cyathide, calice, cylichnide. CAP. IX.

Diodorus ac Heraclitus heminam vocari corylam tradiderunt in linguis Italicis, veluti asserit Pamphilus, qui Epicharmi illud apposuit: duplum tepidæ aquæ bibe re, duas heminas. Sophron: conueite heminam fili. Pherocrates coryliscam in corianno dixit, Coryliscâ nequaquâ. Aristophanes in Acharnensibus: coryliscium, quod labrum habet contusum. Coxendicū præterea concauitas coryla dicitur, atque inde deductum est, ut germinationes, quæ in cirthis sunt polyopdum, capillameta nuncupentur. Cymbala etiã vocauit Aeschylus corylas in Hedonis: hic corylis ære ligatis sonat. Marfyas autem os scribit in coxédice alifum ac calicem vocari, ac sacer Dionysij Crater coryliscus dicitur, atque quibus mysteriorum periti effundunt, vti Nicander ait Thyatirenus: illud ex Aristophanis Nebulis apponens: ne coronas coryliscum. Simmias corylâ alifum esse tradidit. Harmodius Lepreates, vbi ea, quæ legitima sunt apud Phigaliam, percurrit, ac de cœnis vernaculis narrat, hæc etiam subiunxit: cum hæc iusta persoluerent, in cottabide fictili parum vnicuique bibere, atque afferens pronunciauit lautam cœnam. Scribit Hegesander Delphus in suis commentariis, quorum principium est, in optima Republica, cottabus appellatus, ut ait Dicæarchus. Tantum autem studij fuit huic rei, ut vel certamina Cottabia vocata introduxerint in symposia, atque calices postea huic rei maximè idonei visi, formati fuerint, quos deinde cottabides vocarunt. Conficiebantur domus præterea circulares,

ita

A ita ut omnes cottabo in medio posito, ex æquo spatio, locisque non absimilibus, ob victoriam decertarent. neque enim in scopum solum intendere nitentur, sed omnia exacto studio cōficere contendebar: oportebat enim cum *καταμα* quis se in læuum cubitum firmasset, dextera circumagere, ac guttam demittere: sic enim humor ille, qui ex calice decidebat, appellabatur, ita ut nonnulli magis gloriarentur, quia cottabis certo essent periti, quam quod peritè iacularentur. Poculum craniū dictum veteres cratanium nonnunquam vocitarunt, quare Polemon, siue is quicumque inscriptum fecit Helladicum hæc ita scribit, vbi de templo agit Metapontinorum in Elide: Metapontinorū templum, in quo argenteæ phialæ centum & triginta duæ cōspiciuntur, duo argenteæ gutturnia, acerra argentea, tres inauratæ phialæ. Byzantium templum, in quo Triton est ex cyparisso, qui cratanium habet argenteum, catenam argenteam, carchesia duo argentea, calix est argenteus, gutturnium aureum, duo cornua. At in antiquo Iunonis templo argenteæ phialæ triginta, duo argentea cratania, olla argentea, acerra aurea, aureusque crater Cyræneorum depositum, argenteaque sartago. Epigenes in monumento, crateres, caddi, pelues, crunia sunt & Craunianæ. Est & Cyathis vas in corylæ morem formatum. Sophron in Inscripito Mimo: mulieres, quæ ad Deam ut aiunt, dixerunt, excauantes deorsum in Cyathi de pharmacorum remediisque terentes. De calice Pherocrates in seruo docente: Nunc calicem lauat ut infusa potum præbeat vtilibus iniectis. Sūt autem hæc fictilia vasa, quæ a voluendo dicuntur, quia rota circumuoluntur, vnde locus etiam, in quo pocula ponuntur theca calicum dicitur, & si sunt aurea. Atque ex calice concionari, cum quis ex calice loquitur. Athenienses vero pixidem etiam medicinis aptam calicem vocant, quia torno sit circumuoluta. Fiebant Attici Argiuique calices insignes, atque de Atticis meminit Pindarus his verbis, ò Thrasymbule amantium vehiculum tantum, hoc quinto cœnatum, si Dionysio fructui, conuiuisque dulce videretur, ac stimulus calcibus Atheniensibus. Argiui verò calices differentem habet impressionem ab Atticis, sunt enim fastigiatis labris, ut Simonides ait Amorgius. Est autem calix fastigiato labro qui in acutum dicitur ac cōtrahitur, velut

*καταμα**καταμα*

velut appellati ambices: nam fastigiatur hoc modo ponunt
 velut in Theriste Homerus: fastigato erat capite: quasi acu
 r: cernens, quia acutus ad lumen cernatur. Fiunt autē egre-
 gij calices in patria nostri coniuua: Athenaei Naucratae, qui
 phialae speciem praeseferunt, non torno quidem, at digito
 formati, quatuorque habent aures, & fundum in latum ex-
 tēsum. Sunt autem multi figuli in Naucratae, à quibus pro-
 pinqua etiam figlinarum porta vocatur Ceramica, ubi ita
 si uilia tingunt, ut argentea videantur. Laudantur Chij ca-
 lices, ut in Militibus meminit Hermippus: Chius calix pa-
 xillis altē suspenditur. Glaucon in linguis Cyprios inquit
 calicem vocare corylam. Hipponax ita in Synonymis scri-
 bit: alifum, poculum, cypellus, diota, scyphus, calix, cothone,
 erthesium, phiala. Achaus Eretrienſis pro calicibus dedu-
 cendo his verbis Cylichnidas dixit in Alcmaeone: Sed
 quā citiſſimē huc afferre solum communēque crate-
 rem oportet, ac cylichnidas. Alcaeus, bibamus, quid expe-
 ctamus lucernam? digitus dies, demonstrare est opus am-
 plis cylichnis, quae varietate distinguunt: vinum enim Seme-
 les Iouisque filius malorum obliuionem hominibus tra-
 didit, imple vnum & plura vasa. Et in decimo: quae in Te-
 iam cylichnam volant, tanquam egregij calices in Teo
 etiam conficerentur. Pherecrates in Corianno:

*Ex balneo deperdisse recedonunc
 Habensque siccum guttur, at potum dabo.
 Viscosa sic mea est salina per Deos.
 Nunc afferam paruum cylicam: non mihi
 Bilis statim mouetur, ex quo pharmacum
 Ex hac bibi. Sed in meam, quae maior est,
 Effunde.*

Quod autem magnis poculis mulieres etiam vterentur,
 his verbis testatur Pherecrates in Tyrannide:

*Postea scilicet facientem viris pocula
 Lata, muros non habentia, sed solum pavementum.
 Neque donantem concham similem gustantibus aptis.
 Dicunt ipsos profundos calices, velut naues onerarias
 Vinum vehentes rotundas, tenues, medio ventrosas,
 Non inconsultis, sed procul conficiuntur,
 Ut sine enumeratione plurimum vinum cupiant.
 Postea ubi vnum ipsos accusamus ebibere,*

Obiurg

A *Obiurgant, iurantque non bibisse, nisi solum,
 Sed potior est vnum mille poculis.*

*De cymbijs, cypellis, cymba, ac cothone pocu-
 lis.* C A P. X.

Cymbia autem pocula dicuntur, ut ait Simaristus, quae
 concaua sunt, & exigua. Dorotheus genus poculorum
 esse arbitratur cymbia, quae profunda sint, ac fundum non ha-
 beant rectum, neque aures. Ptolemaeus Aristonici filius gib-
 bosa. Nicander Thyatirensis Theopompum narrat pocu-
 lum sine auribus ita in Medo nominasse. Philemō in Pro-
 digio, postea quam rosa meri super vos cymbium concus-
 sit. Dionysius libro sexto de Circulo idem cisybiū ac cym-
 bium esse arbitratur: inquit enim quod cum meri cymbiū
 Vlyſſes impleuisset, cyclopi porrexit. At cisybium quod
 illi traditur nequaquam exiguum est apud Homerum,
 neque enim cum corpore esset maximo, ebrietate tam cito
 correptus esset, cum ter bibisset. De cymbio mentionem
 fecit Demosthenes in Oratione contra Midiam, cum eum
 B rhyta ac cymbia sequi dicat: ac in oratione contra Euer-
 gū ac Mnasilulum. Scribit autem Didymus Grammaticus. pocu-
 lum esse oblongum & forma angustum, nauique simi-
 limum. Anaxandrides in Agricolis,
*Magna forte pocula hausta, plena meri
 Cymbia perturbarunt caput vobis, turbarunt quidem.*
 Alexis in Equite,
*Et cymbia aderant
 Personas habentia aurea virginem per Iouem.
 Eram enim ego ò infelix ob mala.*

Eratosthenes in Epistola, quam scribit ad Agetorem La-
 conicum, ita scribens, vas esse in cyathi modum factum
 declarat cymbiū, admirantur illi ipsi, cum neque cyathum
 haberet, sed solum phialam cymbium possideret. Atque
 mihi hoc quidem videtur in hominum usum fuisse as-
 sumptum, illud verē ob deorum honorem in hominum
 facultatem venisse: nam neque cyatho, neque corylata tum
 quispiam vtebatur, sed Deis craterem apponere consue-
 rant non argenteam quidem, aut lapillis distinctum, sed
 ex terra Coliada: atque rursus effundebat, quoties Deis ex
 phia

phiala libantes eam impleuissent, cymbio nuper mistum C
iungentes, velut in Phiditiis nunc etiam apud nos con-
sueverunt. Quod si plus aliquando vellent bibere, cory-
los vocatos apponere solebant, quæ pocula erant & pul-
cherrima & commodissima: erant & hi coryli ex figlina
eadem. Quando ait Ephippus in Ephebis; non calicem
in cœnas affert Chærephon; non cymbiis Euripides decer-
tauit. Non intelligit quidem poetam tragicum, sed vel
bibacem quempiam eiusdem nominis, vel qui causam ha-
beret certè non bonam, vt Antiochus inquit Alexandrinus
de poetis in media comœdia obiurgatis: nam cymbia in
comestrationes inducere, atque videri his decertare, in al-
terutram accusationem incurrere videtur. Mentionem il-
lius fecit Alexandrides in Nereidibus:

Illi dato choam, dato illi cymbium

Ferens, erit certe hic hodie quis Euripides.

Et Ephippus in similibus vel Obeliaphoris;

Actus didicisse Dionysij est opus,

Ac Demophorontis, edidit quos in cotylam.

Dicè que canans hæc ferat spectator at

Mibi ex adytis, inde osculabor & fores.

Ac cymbia coniuuans parabo vt Euripides.

Quod autem nauigium sit etiam cymbia, patefecit Sopho-
cles in Andromeda, vbi inquit;

Cymbius, equis que nauigas terram tuis.

Cymba est etiam peculum, vt Apollodorus ait in Paphiis.
Cypellum dubium est an idem sit, quod & alifum, ac de-
pas, vel differat solo nomine.

Aureis hos cepere cypellis filij Achinũm

Alunde alius surgentes.

**Vel differat figura etiam, ac neque sicuti depas & alifum
amphycypellum, sic & hoc gibbum tantum, non à con-
uexitate cypellum dictum est, vel quia mulcralibus sit
simile, atque magis ad conuexitatem vergat, quam am-
phycypella, quasi vtrinque ab humeris decliui, quoniam
eo pacto efficiuntur. inquit enim poeta etiam; aurea docta.**

Antimachus quinto Thebaidis:

Solliciti ducibus præcones omnibus aurea

Inde cypella ferunt, ac diuisere parata.

**Silenus verò cypella scyphis similia pocula esse arbitratus
est**

A est, veluti Nicander etiam Colophonius: cypella Subulcus
distribuit. Eumolpus poculi genus esse credidit, à concãui-
tate dictum. Simaristus poculum diatam: Cypriòsque dia-
tam, quatuor aurium Cretenses. Philetas Syracusios narrat
placentarum ac panium reliquias in mensa relictas cypella
vocare consueuisse. Cymbam calicis speciem esse voluit
Philemon in linguis Atticis, at Paphios cymbam vocare so-
litos poculum autor est Apollodorus in Erymologiis. Est
Cothon etiam Laconicum poculum, cuius mentionem fecit
Xenophon libro primo Disciplinæ Cyri. Scribit ita Cri-
tias in Lacedæmoniorum Republica; præter hæc exiguos
calceos in diatam, vestesq; optimas Laconicas gestare, quæ
suauissimæ sunt ac vtilissimæ. Cothon poculum Laconi-
cum militibus vtilissimum; quodq; facillimè in pera por-
tari possit: atque huius rei gratia, quod aquam non liqui-
dam bibere aliquæ necesse sit, primum enim potum non
videtur apertè, postea huc accedit, quod Cothon cum orifi-
cia habeat, quod turbidum est in eo relinquitur. His verbis
testatur Polemon in libro ad Adæum & Antigonum quod
Lacedæmonij fictilibus vasis vterentur; veruntamen quod
peruetustum esset hoc genus vitæ instituti, quod nunc esset
apud nonnullos ex Græcis obseruatur, in Argo quidem in
publicis conuitiis, in Lacedæmone verò in festis, ac in vir-
ginum nuptiis, victoriisque ex fictilibus poculis bibere con-
sueverunt. in Phiditiis autem aliisque Symposiis ex dolio-
lis fictilibus. Mentionem fecit illius tanquam poculi hoc
pacto in Elegiis Archilochus:

Cum cothone ratu celeris tabulata per alta

Ito, ac exhausti pocula plena cadis.

Vina mihi rubicunda feras de face; nec ipsi

Ieiunare istis possumus excubis.

Veluti de calice vocato meminit Aristophanes in Equiti-
bus: in hippagines robustè insiluerunt cum alij cothones
emissent, alij allium ac capas. Heniochus in Gorgonibus;
aliquis accipiens infundat, vt cothonem circularem; igne
genitum, breuibus auribus, casto ore, gutturis filium facia-
mus. Theopompus in Militibus: ego cothonis profecto col-
lum facerem retorti atque reflexi. Alexis in Mercenariis,
siue cothonem quatuor cotylarum capacem mihi concuf-
sit, rem domibus pretiosorem. Ab huiusmodi poculo

Acrato cothones illi vocantur, qui multum merum hauriunt, vt autor est Hyperides in Demosthenem. Ac Callixenus pompam Philadelphii describens libro quarto, vbi complura pocula commemorat, hæc etiam scribit: Cothones duarum metretarum duo. De liberali potu, quodq; vtile sit per quoddam tempus amplioribus vti poculis, ita scriptum reliquit Mnasitheus medicus Atheniensis in epistola de liberiore potu; accidit autem vt ij, qui plurimum meri bibunt in congressibus, magnopere animum corpusque offendant: at per quorundam dierum spatium liberioribus vti poculis, mihi quidem videtur & ad purganda corpora conferre, & ad animos relaxandos. Nobis enim supernatantes quædam innascuntur acrimoniæ ex victu quotidiano in symposiis, quibus maxime propius meatus præbetur ad excernendum, quod fit per vrinam; atque ea purgatio, quæ fit per ampliora, liberioraque pocula maxime conuenit: corpus enim vino lauat, cum vinum calidum sit ac humidum; ac vrina, quæ à nobis excernitur acris, quo fit vt tinctores illa vrentes, vestes purgamentis lauent. Sunt autem tria, quæ obseruanda accedunt; ne quis malum vinum bibat, cum liberioribus poculis indulget, ne purum bibat, ne vtatur belariis inter pocula. Cû verò satis biberis, ne dormias, priusquam vel parum vel multum vomueris. postea vbi quod sufficiat vomueris, aliquantulum tectus quiescito. Sin autem non possis te quantum satis sit, euacuare, oportebit balneis vti vehementioribus, atq; vt declines in scyphum, calidiorémque aquam. Polemon libro ad Adæum & Antigonum quinto Dionysius inquit adultus super lapide cõsider, cuius à læua Satyrus caluus cothonem habet in dextera solū virgatum.

De labronia, lacenis, lepaſta, labasio, spondio ac lesbio.

C A P. XI.

Est autem labronia genus quoddam poculi Persici, ita nominati ab amplitudine: siquidem latum est magnumque factum, auribusq; habet magnas. Menander in Piscatore;

Diuitis mediocriter ex calicibus aurum.

Persica stola ille purpureæ, torumata,

Intus sunt viri pocula torumata.

At ex sculptis persone, trachelaphi, labronia.

In Philadelphis:

Iam

A *Iam libamen, gemmati labronij,
Persæ habentes muscarium conſisterunt.*

Hipparchus in Thaide;

Hæc Hercules certe est auu labronius,

Agens ducentos aureos & poculum.

Amica valde nobilis labronij.

Diphilus vbi complura & alia poculorum genera in Pithrausta connumerat, hæc ita inquit:

Tragelaphus, priſti, battaca, labronius.

Andrapodium, hæc iam vides, minimè.

Poculorum nomina per Vestam.

Labronios aureorum pueri viginti.

Didymus similem esse asserit labronium bombylio ac batacio. Lacænas calicum genus est ita appellatum, vel à fictili, sicut vasa Attica, vel à figura, quæ ibi conspicitur, sicut Thericleæ dicuntur. Aristophanes in Conuiuantiis; Sybaritidumque conuiuia & Chium ex lacænis calicibus vinum amicè ac suauiter. Lepaste vltimam syllabam nonnulli acunt, sicut bona, alij verò penultimam acunt, vt magna. Nominatum est autem hoc poculum ab iis, qui multa in ebrietatem ac intemperantiam absumunt, quos etiam helluones vocamus, sunt autem magni hi calices. Aristophanes in Pace; quid insanis? certe calicem vini lepastam, quam licet ebibere, hoc est vehementer bibere, quod contrarium est bombylio vocato, inquit enim is alicubi;

Tu sanguinem meum ebisti rex here.

Hoc est vehementer bibisti. At in Gerytade, erat quod ad respectat, festum, puèrque; nobis lepasta in circulo celeriter circumferebat, atq; in nigrum calantem effudit. Poculi profunditate in his comicus patefecit. Antiphanes in Aesculapio; adum quæ diu est infirma brytica, cum radicem quandam exigua truuisset irretiens, alliciensq; magna ac caua geniali lepasta, hanc ebibere fecit. Philyllius in Auge; omnia enim aderant adoleſcētulis cum viris bibentibus, vetulisq; aliis simul, quæ magnis vini lepastis lætabantur. Theopompus in Pamphila; sponsia peluis alam extendens, lepasta ex qua merum bibes, felicitis drmonis cicada resonat. Et in Mædo;

Delimit vti Callistratus acer Achius,

Aere dato grato vt petat consortia belli.

Demulcere tamen non & valuit Rhadamantum,

Lysanderum cothone prius, dedit huicq; lepastam.

Scribit Amerias cyathum lepastam appellari. Aristophanes ac Apollodorus genus esse calicis arbitrati sunt. Pherecrates in Crapatallis, spectatorum si quis sitiebat plenam lepastam hauriens carybdim referebat, Nicander Colophonius Dolopes ita scribit calicem appellare. Lycophon Pherecratis verba apponens libro nono Comœdiæ, ipse quoque affirmat lepastam genus esse calicis. Moschus in Rhodiacarum dictionum expositione fictile vas esse tradidit, quod simile sit promatidibus vocatis, sed tamen latius. Artemidorus Aristophanius poculum quoddam, Apollophanes in Cretenensibus;

Suaui meri lepastam odorat per diem.

Theopompus in Pamphila;

Valde frequenti lepastâ

Qua demonis felscis ebibens merum,

Clamans facit circum oppidum concurrere.

Nicander Thiatirenus calix inquit Teleclidæ ex Prytaneis mator appositus, vinumque suaue ex suaue somnum præbente lepastâ haurire. Hermippus in Parcis; *Si ego*

Patiar quid hanc bibens lepastam, mox dabo

Omniem meam Baccho Deo pecuniam.

Est etiam læbafium calicis nomen, velut Clearchus afferit, & Nicander Thiatirenus, quo vinum libant in sacrificiis: at spondium, in quo libant vinum; qui etiam libamina ipsa læbadas vocari ab Antimacho Colophonio inquit. Lesbium quoque speciem esse poculi, testatur Hedylus in Epigrammatum libro, ita scribens;

Ebiberat miranda viris hæc præmia: vera

Profero: ieiuna tres bibit illa chvas.

Astitit huic Paphia vinum per mensa, sed illi

Purpureo ex vitro lesbia sacra iacent.

Nam precor incolumen serues, vt ab omnibus inde

Ipsa voluptatis exuuias referas.

De pelui, Lyciurgibus, mela, metanipetro, Masto, mathallide mana.

C A P. XII.

Erigenes in poculorum catalogo ita scribit de pelui: Pherecrates, cadi, holcia, crunianæ, pelues. Sed quid opus est vt

A est vt singula commemorem? videbis enim ipsemet. Vocantur & phialæ quæpiam Lyciurgies, à Lycone quodam earum officio; sicut Cononij etiam à Cononij ipso. Mentionem fecit Demosthenes in Oratione de Corona, & de iniuria in Timotheum, de ipso Lycone, hoc pacto, phialas Lyciurgies duas, in Oratione ad Timotheum, & Phormioni vt deponeret & alias duas Lyciurgies phialas dedit vnâ cum nummis. Herodotus libro septimo; duo venabula semperfecta cum parauisset, quoniam venabula sunt luporum venationi peropportuna in Lycia parata. Quod Didymus Grammaticus exponens, à Lycio inquit parata: erat hic autem liber ex genere Bœotico, Myronisq; statuarij filius, vt autor est Polemon libro primo de Acropoli: ignorauit autem hic Grammaticus quod à propriis nominibus formationes huiusmodi apud nullum reperiuntur, quamuis inueniantur à gentibus ac ciuitatibus. Aristophanes in Pace; Naugium erit in Naxo factus cantharus. Critias in Lacedæmoniorum republica: lectum in Mileto factum, ac in Rhæna mensa. Herodotus libro septimo venabula duo inquit in Lycia facta. Est igitur apud Demosthenem etiam scribendum Lyciurgies, ita vt possideat factas phialas in Lycia. Vocantur etiam melæ pocula nonnulla, quorum hoc pacto mentio fit ab Anaxippo in Puteo:

Hinc tu melani Syrisce sumens afferas

Mos ad tumultum, scis quam feres? ac effundito;

Calix, qui post cœnam datur, cum se abluant, metaniptrum appellatur. Antiphanes in Lampade: metaniptrum boni dæmonis comedere, Diphilus in Sappho;

Archiloche sumas hanc metaniptridem statim

Plenam, leuis seruantis, atque dæmonis.

Boni

Sunt qui potum intelligant, post lotionem, velut Seleucus in Linguis. Callias in Cyclopiibus; cape hanc sanitatis metaniptridem. Philæterus in Aesculapio; conculsit magnam metaniptridem plenam par pari cum addiderit: sensim sanitatis nomen adiungens. Philoxenus Dithyramborum poeta in inscripta cœna, cum lotis manibus poculo quempiam prouocasset inquit; tu optimi roris Bacchici plenam metaniptridem sumito, prius quàm, cum Bromius lætitiâ deiderit, omnes in oblectationem inducat. Antiphanes in Lampade:

Conversa phytis mensa, rerum demōnīs
Boni metamprum.

Nicostratus in Contradicente;

Infunde sanitatū ei metampridem.

Apollodorus Cyrenæus atq; Pamphilus Paphios inquit poculum Mastum vocare solitos. At de mathallidibus meminuit Blæsus in Saturno: septem mathallides nobis dulcissimi vini effudit. Scribit autem Pamphilus speciem esse poculi, vel mensurā, sicut cyathum. Diodorus calicem esse tradit. Est etiā manes poculi species; Nicon in citharædo; & valde opportune quispiam patrio præhibens, Manem habebat fistile crassum, cotylarūmq; quinq; capacem, forte accipi. Quos eisdem iambos apposuit Didymus & Pamphilus. Dicitur est autem Manes & id, quod est in cottabo, ex quo per iocum guttas dimittunt, quod hoc pacto ferreum capit Sophocles appellavit in Salmoneo;

Pruritis esto, & osculorum dein sonus,

Bene cottabo utenti esto nictetium.

Scitē iacentibus caputq; ferreum.

Antiphanes in Veneris generantibus:

Ego patefaciam tibi, cum cottabum

Dimittū in lancem, quid hoc? vel quale fers?

Hoc subi acens paruum supra, fers quadrulam.

Hæc ipsa lanx, victor sit hinc qui vicerit.

Qui norit hanc solus quis an mox contigit?

Illius in Notanem sonus tum concidet.

Iniuncta multa cottabo sunt per Deos.

Adest Manes quidam velut domesticus.

Hermippus in Parcis; Virgam aspicias inquit cottabicam in paleis conuolutam. Manes verò semper guttarum nihil: at lancem miserum apud horti cardinem videre licet, qui est inter scopas.

De Nestorido poculo.

CAP. XIII.

DE forma poculi Nestoris hæc inquit poëta:

Poculum erat pulchrum, domo & id potauerat ipse.

Transfixum clauū aureū, ac illius aures

Quattuor: hinc gemina complexa liuis at illas

Ex auro circum pascentur funda duo sunt.

Nec facile hoc quisquam poterat extollere mensa,

Cum

Cum plenum foret, at Nestor nullo ipse labore
Tollebat senior.

Ex his quæritur primum quid illud significet, transfixum clauis aureis; postea quid illud, ac illius aures quatuor, alia enim pocula Asclepiades Myrleanus duas aures habere scribit in Nestoride. ac liuis columbas quo pacto quispiam circa singulas aures pasci supponere posset? quo pacto rursus duo funda illius poculi esse dixit? atque illud etiam peculiariter dictum est, quod alij poculum cum labore ferrent, Nestorq; senex sine labore extollebat. Cum hæc addiderit Myrleanus Asclepiades, quærit quo pacto clauos transfixos accipere oporteat. Sunt igitur nonnulli, qui exterius in argenteo poculo aureos clauos infixos esse dicant ex artis ipsius diligentia per iocum, sicut etiam in Achillis sceptro:

Sic ait iratus, deiecit sceptraq; terræ

Transfixa clauū aureū.

Demonstratur enim velut clauis infixis, sicut in claua fieri videmus atq; in ensē Agamemnonis,

Circa humeros ensē iacit illius vndique clauū

Ex auro micuere: tegitq; argentea circum

Vagina.

Apelles verò tornator demonstravit nobis in Corinthiacis operibus clauos poni consueuisse: erat autem eminentia quædam perexigua, quæ colapteribus erat elata, atq; quasi capitella quædam clauorum fatiebat. Transfixum clauis dictum est à poëta, non eo quidem quod extrâ affigantur, aut adiungantur clauī, sed idcirco quod infixæ sunt similes, pauloq; exterius eminent, reliquaq; superficie sunt sublimiores. De auribus præterea hoc pacto erit determinandum: quod duas quidem habet aures, veluti & cætera pocula, ast alias duas circa medium tumorem ex vtraq; parte, easque exiguas, Corinthiacisq; hydriis simillimas. Apelles verò artificiosè admodum quatuor aurium situm hac via demonstravit; ex vna quasi radice, quæ fundo adheret, virgæ quædam sunt scissæ in vtraq; parte iuxta vtrâq; aurē, quæ per non multum interuallum inter se distant. Illæ igitur cum ad labrum vsq; ipsius poculi peruenerint, paulo que sint sublimiores, iuxta vasis ipsius intercapedini, diuisionem seruant sicut iuxta terminum vbi desinunt;

Q 4

apud labri firmamentum rursus coniunguntur, quo pacto C
 quatuor aures fieri accidit. Verum non in omnibus poculis
 hæc ipsa forma apparatus conspicitur, sed in quibusdam
 tantum, ac in illis præcipue, quæ Seleucides vocantur. Illud
 autem quod quaeritur de duobus fundis, quomodo dicatur,
 funda duo sunt: Ita quidam soluerunt, quædam sunt pocu-
 la, quæ vnum tantum fundum habeant, iuxta ipsam naturam,
 quod cum vniuerso poculo est ferruminatum: veluti cym-
 bia ipsa conpiciuntur, ac phialæ, & si quid est phialis per-
 simile. Alia duo habent fundam, velut onoscyphia, partu can-
 thari, Seleucides, Carchesia, hisq; similia. alterum enim
 fundum esse aiunt præ totius vasis profunditate ferrimina-
 tum, at alterum appositum, quod ab acumine incipit, desi-
 nit; in latius, super quo poculum ipsum constituitur: Nes-
 toris igitur poculum huiusmodi erat inquit. Possunt
 etiam duo funda supponi, vnum quidem quod totius pocu-
 culi onus sustineat atque quod maiorem habeat circula-
 rem descriptionem, consonamque altitudinis elationem:
 at iuxta minorem circulum contentum continuamq; ma-
 iori circulo, accidit quasi contrahi in acutum ipsius poculi
 fundum naturalem, ita vt duobus fundis poculum fulcia-
 tur. Dicitur Dionysius Thrax Nestoridem in Rhodo fecisse D
 cum argentum illi sui discipuli attulissent, quod de-
 clarans Promathidas Heraclæota Dionysij opus scyphum
 fuisse scribit, qui aures habere adiacentes: velut nauigia
 quæ duas habent proras. Circa ipsas aures columbas, quasi
 quidam exigui baculi obliqui duo poculo subiacebant per
 longitudinem. Hæc igitur duo funda esse dicebant, cuius-
 modi id est poculum, quod in Capua Campaniæ ciuitate
 nunc etiam in templo Palladis depositum intueri licet,
 quod Nestoris fuisse illi inquit. Est autem argenteum,
 carminaq; Homerica habet aureis literis insculpta. Ego
 verò hæc aio de poculo inquit Myrleanus, quod antiqui,
 qui primi victum humaniorem hominibus statuerunt,
 cum circula rem esse ornatum arbitrarentur, quod ex solis
 quidem ac lunæ forma coniectabatur, similitimq; phanta-
 sias eas quæ essent circa perpetuam cœli omnia continentis
 conuersionem, æquum esse putarunt, vt in eandem figuræ
 similitudinem formarentur: quamobrem & mensas cir-
 culares parabant, & tripodés deis ipsi consecratos, & pla-

A centas circulares, astraq; habentes inperfas, quæ lunas ap-
 pellabant. Panem quodq; vocarunt, quoniam omnium figu-
 rarum circulus est perfectissimus & absolutus. Et poculum
 igitur quod humidum nutrimentum caperet ad mundi
 ipsius imitationem circula rem fecerunt. Illud verò Nesto-
 ris peculiare est magis, siquidem astra habet, quæ poëta
 clauis comparare voluit, quoniam stellæ ita sunt circulares,
 quemadmodum capitella clauorum, atq; cœlo infiguntur,
 velut ait Aratus in ipsis stellis;

Compacta cælo semper, simulacraq; nocti.

Eximie profecto & illud dixit poëta, quod argæteo poculo
 ipsi aureos clauos affixit, naturam scilicet cœli astrorumq;
 patefaciens, quam ex propriæ materiæ colore formauit.
 cœlum enim argenteo colore declaratur, at sidera aurea;
 quia ignita esse videntur. Cum sideribus ornatum esse dic-
 citur igitur Nestoris poculum, accedit & ad maximè conspi-
 cuas non errantium stellarum, ex quibus homines ea ob-
 seruant, quæ spectant ad vitam humanam: dico autem
 Pleiades. Vbi enim dicit, geminæ complexæ liuiæ at illas
 ex auro circum pascuntur, liuiæ non sunt intelligendæ
 aure, veluti nonnulli arbitrati sunt, qui decepti columbas
 esse crediderunt. Nam aliud esse scribit Aristoteles liuiam,
 aliud columbam. At poëta liuias nunc Pleiades nomina-
 uit, ad quarum aspectum & serere solemus & metere, fru-
 ctuamq; generationis principium intuemur & collectio-
 nis, vt testatur Hesiodus;

Tempus adest messu, cum sunt Atlantides ortæ.

Ast vbi mergantur, iubeo profcindere campos.

Aratus;

Obscura ac parua, sed multi nominis ille

Vespere vertuntur, ac mane: est Iuppiter antor.

Aestatisq; hyemisq; iubet qui tempora capta

Significare viris, accedere tempus arandi.

Pleiades igitur, quæ fructuum generationem significarent,
 ac maturitatem, rationi consentaneum videtur, vt in sa-
 pientissimè Nestoris poculo poëta insculperit. Est autem
 hoc vas alterius etiam nutrimenti capax, quamobrem Ioui
 etiam Ambrosiam liuias afferre ait:

Huc neque proueniunt volucres, timidæ ne columba,

Ambrosiam quæ ferre patri suenere tonanti.

ἀστὴρ
 ἀπὸ τοῦ
 ἀπὸ τῆς
 ἀπὸ τῆς
 γαίης.

πλειάδες
 ἀπὸ τοῦ
 πλειάδες
 λέγουται.
 σημαίνει
 αὐτὴν
 πλειάδα,
 λυγίαν.

Neque enim putandum est Iuvas aues Ambrosiam Ioui
 afferre consueuisse, quemadmodum complures existima-
 runt, absurdum est enim; sed Pleiades. Est admodum il-
 lud venustum, rationiq; conuenit, ut quæ humano generi
 tempora significant, hæc ipsæ Ioui etiam ferant Ambro-
 siam, quare ab auibus eas separauit, cum dicit;

Huc neque pratererunt volucres, timide uel columba.

Quod autem inter celeberrima nõ errantia astra Pleiades
 ipsas collocauit, vel ex eo patet, quòd vnà cum aliis stellis
 eas connumerauit;

Omnia mox intus, quæ exornant sydera caelam.

Pleiadasq; Hyadasq; grauiſſq; Orionis aſtrum.

Ac Vrsam, Plaudrum quod rursus nomine dicunt.

Aberrarunt igitur complures, qui Pleiades aues esse dice-
 runt; primum quidem ab ea poetica formatione quæ iuxta
 literæ additionem posita est, postea quòd timidæ adiectiu-
 um esse putarunt Huiarum solum, quoniam facile auis
 ipsa ob imbecillitatem aufugiat: est enim timere, vitare.

Est autem rationi consentaneum ut de Pleiadibus etiam
 adiectiuum dicatur. Dicuntur siquidem & ipsæ Orionem
 aufugere, cum Pleionem illius matrem Orion olim inse-
 queretur. Nominis autem ipsius mutatio, iuxta quam
 Pleiades peliades ac peliæ dicuntur, apud multos poetas
 reperitur. Prima fuit Mæro Byzantia, quæ poematum
 Homeri sententiam rectè perceperit in inscripta Mnemo-
 syne, cum Pleiades Ambrosiam Ioui afferre dixisset. At
 Crates iudiciarius cum sibi illius sententiam vindicasset,
 rem veluti suam protulit. Simonides Pleiades his verbis
 Peliades nominauit; quid dem cum te Mercuri certanti-
 bus præfekte, Maia pulchras habentis comas filii. Atlas
 exitiam septem filiarum speciem genuit floreas comas
 habentium, quæ cælestes Peliades nominantur. Apertè
 profecto hic Pleiades Atlantis filias Peliades vocauit, sicut
 etiam Pindarus; videtur autem ad extremas Pleiades ac-
 cedere, non procul ab Orione: est enim Orion non lon-
 ginquus ab ipsa Pleiadum figura: quare & ad hæc fabula
 refertur, quòd vnà cum matre Pleione Orionem fugiunt.
 Extremas autem Pleiades appellat in æquo spatio Cande-
 v. prætermisso, quoniam in Tauri cauda collocantur. Ae-
 schylus autem aperrius declarat, cum ob nominis similitu-
 dinem

πλειάδες
 πηλιὰς
 columba.

ἄστρα ἄστρα.

A Sinem ad eas alludat hoc pacto:

Septem vocata sunt Atlantis filia.

Magnam patris negotium terra ac polus

Fleuere; nocturni simul phantasmatis

Habent figuras inuolucres Peliades.

Inuolucres autem eas appellauit, propter eam nominis si-
 militudinem quam habent cum auibus. Mæro autem ipsa
 scribit hoc modo;

Iuppiter in Creta nutritur, eumque deorum

Nonerat haud vllus; crescunt cum corpore membra.

Hunc in spelunca sacra pauere columbe,

Fluctibus Oceani Ambrosiamque tulere volantes.

Ast aquila huic nectar, de petra dulce quod hausit,

Maxillis sublime volans afferre solebat.

Hanc patri alitioman; mox regno victor adempto,

Esse immortalem voluit, caeloque locauit.

Nec nullo timidus decorauit: honore columbas

Agrestes; hyemis, ac æstus nuncia gens hæc.

Simias etiam in Gorgo ita scripsit;

Aetheris haud tarda famula asilire columbe.

B Lamprocles verò Dithyrambicus author manifestè his
 verbis declarauit eiusdem esse nominis cum columbis; quæ
 eiusdem sunt nominis cum volucris Iuui, in æthere ia-
 cere. Posidippus in Aſopia;

Vnguibus haud gelide merguntur Iuua acuti.

Atque is, qui in Hesiodum relata composuit Astrono-
 miam, ipsas semper Pleiadas nominauit.

Mortales dixere Peliadas.

Et rursus;

Hyberna merguntur vbi Peliades. Postea

Ve se calauerè Peliades.

Non est igitur incredibile profus Homerum iuxta poeti-
 cam facultatem Pleiadas peliades nominasse. Verum
 cum demonstrauerimus quod pleiadas in poculo erant in-
 sculptæ iuxta singulas aures, duo supponenda sunt iis,
 qui vel puellas in auium naturam formatas, vel hominum
 naturam præ se ferentes fuisse volunt, ac astris distinctas.
 Illud quidem, ac illas ex auro circum pascuntur; non est
 circa vnamquamque audiendum, sic enim ad octonarum
 numerum

ὅμοιαι
 πηλιὰς
 πηλιὰς

numerum accederent : sed quoniam singulae aures in duas
 diuise sunt sectiones, harum rursus coniunctio iuxta com-
 prehensionem extremam, dici possent singulae, quatenus
 omnes quatuor sunt aurium sectiones. Vtraque autem qua-
 tenus coniuncta, rursus in fine est ipsarum motionis.
 Quando igitur inquit;

Geminae complexae iuuiae at illas

Ex auro circum pascuntur funda duo sunt.

Iuxta sectiones singulas auium vnam esse peliadem intel-
 ligemus, quas geminas dixit quatenus adherent inuicem,
 coniunctaeque conspiciuntur. Gemini enim ac geminae id
 significant, quod ad numeri speciem attinet; duo scilicet
 velut;

Et geminos tripodes, bisquina aurique talenta.

Et gemini serui.

Significatur autem & id, quod est coniunctum iuxta nu-
 merum, & id quod adheret, velut in his;

Gemina hinc arbuta iuuiauit

Creta simul vicina; hic ficus, ast alter oliuae.

Erunt quatuor igitur peliades in auribus. Postea cum
 infert;

Geminae complexae iuuiae at illas

Ex auro circum pascuntur : funda duo sunt.

Non est intelligendum duo esse funda; neque enim per
 diuersum legendum est, sicut Dionysius Thrax legit : sed
 per coniunctionem subfunda, sicut intelligimus in peliadi-
 bus. Erant igitur quatuor in auribus, duae autem subfun-
 dae, quod est subfundo, quasi subfundas dixerim, ita ut po-
 culum duabus Pleiadibus fundo subiacentibus continetur.
 Sex autem sunt omnes Pleiades, quia totidem conspiciun-
 tur, quamuis dicantur esse septem, ut inquit Aratus:

Dicantur septem quamuis mortalibus esse.

Sex tamen aspicias oculis supponere nostris.

Nec perisse tamen credendum est ex Ioue sydyus,

Ex quo progenitum percepit esse: sed illud

Dicitur misisse septem dicuntur aperte

Quamuis sint oculis nostris sex obuia signa.

Apertè igitur insculpsit in poculo, atque in conspicuo eius ar-
 tificio, quod in astris etiam videtur, quod idem in Ioue
 etiam

A etiam significasse poetam crediderunt, cum dicat;

Hac neque praeceunt volucres, timidaeue columba,

Ambrosiam quae ferre patri suuere tonanti.

Ast aliquam semper rapuit leuissima petra,

Expleat ut numerum hinc aliam mox Iuppiter addit.

Inquit autem & ob saxorum incompositorum acumen, &
 ob eorum leuitatem, vnam ex Pleiadibus subtrahi, ast
 aliam à Ioue mitti, ut earum seruetur numerus, quod poeti-
 cè dictum est per ænigma; quia cum sex Pleiades conspi-
 ciantur, numerus tamen seruetur. Dicuntur verò septem
 & numero, & nominibus. Ad eos, qui non apertè dicunt
 Pleiades in poculo insculptas esse, cum sicum nutrimen-
 tum significant, dicendum videtur quòd poculum vtriusque
 sit capax cibi. Cinnus enim in eo conficitur, quæ potio est
 caseum farinaeque habens mistam. hæc ambo siquidem
 mista atque sic hausta poeta nuncupauit;

Formosis Hecamedae comis cinnum hinc parauit.

Quæ prius & mensam posuit presentibus illis,

Formosam, variam, pedibus migrantibus illi

Imponitur lanx, & potus obsonia cepe,

Tum mel flauescens, & sacra dona farinae.

B Poculum adest pulchrum senior quod gesserat ipse.

Miscuit hic mulier formosa simillima diuis

Pramneum vinum, caprinus caseus inde

Huic teritur cultro, miscetur & alba farina.

Atque bibisse iubet, quod cinnum prauit illi.

Nec facile hoc quisquam poterat extollere mensa,

Cum plenum foret: at Nestor nullo ipse labore

Tollebat senior.

Non est autem intelligendum de solo Machaone ac Ne-
 store, veluti nonnulli arbitrantur, qui dicunt:

Sed qui vix mensa valuit mouisse laborans.

Qui laborans de Machaone intelligant, posteaquam vul-
 neratus fuit. Quòd autem Machaon vulneratus non fue-
 rit, declarabitur postea. Ignorant isti quòd quisquam
 Homerus de solis Machaone non dixit ac Nestore, quare
 isti bibunt, sed affer intelligi conuenit, quod de duobus
 dicitur; ut in his:

Alter portetur niger, adsit & altera nigra.

Qui,

Qui, præterea pro præpositiuo accipit suppositiuum, qui, **C**
veluti:

Sisyphus hic aderat, qui prudentissimus vnus.

*Tit, iux
ἴνικρα
ἔτι.* Deest particula, quidam. nam plenum est, vt valeat.

*Vix alius quidam è mensa mouisse laborans,
Cum plenum foret: at Nestor nullo ipse labore
Tollebat senior.*

Ita vt quiuis hominum poculum vix efferre posset de men-
sa, ac Nestor id facile, ac sine labore ferre posset. pocu-
lum enim & quod ad profunditatem spectat, & ad pon-
dus, graue erat: quod Nestor ob longam consuetudinem
cum esset bibax, facile gestabat. Sosibius Lyticus, qui car-
mina hæc apposuit;

*Nec facile hoc quisquam poterat extollere mensa,
Cum plenum foret, at Nestor nullo ipse labore
Tollebat senior.*

Nunc iuxta dictionem scribit. Est autem hoc, quod obiici-
tur poetæ, quod alios cum labore poculum extollere fecit,
at sine labore solum Nestorem; absurdum siquidem vide-
tur, vt Diomede, Aiace, Achillæque præsentibus, Nestor
inducatur magis strenuus, qui eos ætate antecellat. Sed ab **D**
his, qui ita poetam accusarunt conuersione vtentes defen-
damus; ab hoc enim hexametro:

*Cum plenum foret: ac Nestor nullo ipse labore
Tollebat senior.*

De medio tollunt illud, senior, prioris carminis initio
adiungimus, sub quispiam alius, atque sic à principio di-
cemus;

*Namque alius senior quisquam mouisse laborans
Vix valuit plenum, Nestor nullo ipse labore
Tollebat.*

Hæc cum ita sint disposita, videtur Nestor inter omnes se-
nes solus poculum sine labore extollere. Hæc ea sunt, quæ
admirandus Sosibius Lyticus dixit, quem ob vulgatas hu-
iusmodi, hisque similes solutiones non ineleganter sub-
fannauit Ptolemæus Philadelphus. Nam cum regiam dis-
tributionem stipendiariam suscepisset, questorésque aduo-
casset, iussit his, vt si Sosibius distributione corollarium ue-
peteret, responderent quod accepisset. Neque multo sanè
post

A post accessit Sosibius, cui perenti se dedisse quæstores dixe-
runt, mox conticuerunt, hic verò ad regem accessit de
quæstoribus conquerens. Tum illos aduocans Ptolemæus,
vna cum libellis accedere iussit, in quibus descriptiones
erant eorum, qui distributiones accepissent. Cum hos in
manus rex accepisset, ipse quoque aspiciens hunc accepisse
hoc pacto inquit; erant nomina hæc inscripta; Σωτιστός,
Sosigenis, Bionis, Α'πιδρωτός. quæ cum rex aspexisset, in-
quit; ο Lytice admirabilis, si à Σωτιστός, primam syllaba-
m Σο. Sosigenis. Si. Bionis primam, bi. & vltimam Α'πιδ-
ρωτός, capias tuæ sententiæ te quoque compotem esse ex-
periere. Atque non ab aliis, sed tui ipsius alis, vt admirabi-
lis ait Aeschylus, caperis: cum nihil ad rem pertinentium
solutionum maxime sis curiosus.

*De holmo, oxybapho, œnesteria, un-
gue, proaro, pelica.*

CAPVT XIII.

B St verò holmus poculum in corniculi speciem elabo-
ratum. Ita scribit Menesthenes libro quarto Politi-
corum; albatanam tortilem, holmumque aureum. Est au-
tem holmus poculum in corniculi speciem formatum, cui-
us altitudo est cubitalis ferè. Communis præterea vsus
obtinuit, vt oxybaphum vas id vociteretur, quod acetum
continere est solitum. Est & poculi nomen, velut Crati-
nus posuit in vase vinario.

Quo quis modo sedauerit noui bene, à

Bibacitate; nam chaos frangam simul

Omnes cados miscebo sordibus, viro

Quæcunque vasa sunt & apta potui.

Vinarium nec oxybaphum mox deseram.

Quòd autem oxybaphum species exigui sit calicis fictilis,
apertè his verbis declarauit Antiphanes in Mystica; est
anus quædam bibax, quæ magnum laudat poculum, cali-
cem velut breue attenuat. Ad quam cum dixisset quidam,
hoc ego tibi credam.

O' quam Dei figura nos hæc attrahit,

Quam laude digna forma proxijs poculi

*Festis diuinam garum non confore
Potauimus de fœtilibus oxybaphijs.
Illi precor permulta filii commoda
Præsent Dei, qui fecit illam gratia
Securitatis, ac simul Symmetria.*

In rebus etiam Babyloiiis Aristophanis oxybaphum poculum esse intelligemus, cum loquitur Dionysus de Conciuatoribus Atticis, quòd duo ab ipso oxybapha postulabant, eum in iudicium vocantes; nihil aliud putandum est, quàm quòd pocula poscerent. Atque oxybaphum quod cottabo decertantibus apponitur, in quod guttas intendunt, nihil aliud esse posset, quàm latius poculum. Mentionem fecit Eubulus de oxybapho, tanquam poculo in Mylothrida;

Et bibere sine mensura.

*Commune in oxybaphum deinde detrat,
Vinum hoc acetum erat profectò verius.*

Acetum at ipsum vinum erat altero magis.

De cœnesteria sic inquit Pamphilus; vbi demisiores commam prius sunt tonluri, magnum poculum vino implentes, quod cœnesteriam vocant, Herculi libantes afferunt, ac omnibus iis, qui conuenerunt, bibendum præbent. Pamphilus ligneum poculum Panathenaicum vnguem esse tradit in dictionibus Atticis. Popsidonius philosophus libro Historiarum trigesimo sexto mentionem fecit his verbis quorundam ita vocatorum poculorum; aderant & vnguini scyphi, atque horum coniunctiones ad duas vsque coryllas, maximaque Panathenaica, binas choas capientes, tum alij his etiam maiores. Est crater ligneus Proarum appellatum, in quo vinum Attici miscent. Pamphilus in cauis proaris inquit. Pelicam poculum fuisse Cratini scribit in Thracum commentariis. Crates ita scriptum reliquit libro secundo Atticæ linguae; congia, veluti dicebamus, pelicæ nominabantur. Erat autem vasis ipsius forma antea Panathenaicis simillima, quando vocabatur pelica; postea cyathi figuram accepit, cuiusmodi sunt ea, quæ in festo apponuntur, quæ etiam olpas vocantur ad effundendum vinum vtentes: veluti Ion Chius ait in Eurytide; ex diuinis vasis vinum olpis haurientes, clamatis impudenter. Nunc autem vas illud solum quodammodo sacratum in festis apponitur: at illud, quod in vsum transfertur, cyatho maximè

A maximè simile est, quod Choem vocamus. Olpen verò Corinthios inquit ac Byzantios salamentum vocare solitos; ac Cyprios lecythum: Theffalos gutturnium; Seleucus pelichnam calicem vocari à Bœoticis, Euphronius congium scribit in commentariis. Est pella etiam vas scyphi habens speciem, sed fundum latius, in quod lac mulgere consueuerunt. Homerus:

Atusca

Candida vt in stabulis circum mulctralia mussant.

Hoc vas Hipponax pellidem nominauit, ex pellide bibentes, quia calicem non habebant, nam cum puer cecidisset, eum fregerat. Existimo manifestum esse ex his, quòd non erat poculum, siquidem ob calicis penuriam pellide vtentur. Et rursus; ex pella biberunt, ac ipse aliquando, aliquando verò præbibeat Eureses. Phœnix Colophonius in Iambis dictionem hanc dixit in phialis hoc modo;

Porrò Thales, qui ciuium vtilissimus,

Vti ferunt, tunc omnium prorsus virum

Vt optimus foret, nihilo cepit minus

Is pellidem auream.

B Et in alia parte ex pellide inquit cœlo ac terræ mancis digitis alibi libat, tremens velut in Borealibus senex edentulus. Clitarchus pelleterem scribit in Linguis Theffalos ac Aeoles mulctrale vocare, ac pellam poculum. Philetas in inordinatis calicem Bœoticos.

De pentaplo, petacho, & plemochoa Pristi, Prochyra, & Prusia.

C A P. XV.

Mentionem fecit pentaplo Philochorus libro secundo Atticæ. Aristodemus libro tertio de Pindaro certamen fieri scribit iuuenum impuberum cursus Athenis in Scirrhis, qui ramum habent vitis fructiferum Stolonem vocatum. Atque à sacello Dionysij currunt, ad Mineræ Scirrhadis vsque sacellum: qui verò vicerit calicem capit Pentaploam vocatum, vnâque cum saltationibus genio indulget. Appellatur pentaploa quatenus habet vinum, mel, caseum, farinam, & parum olei. Petachnum poculum est ex bractea, cuius mentionem fecit Alexis in Dropide, positum est autem prius testimonium. Meminit de illo ita

in actibus Aristophanes; omnes intus petachneuta. Est ple-
mocha vas fistile conuolutum sensimque profundum, C
quod nonnulli cotyliscum appellant, ut ait Pamphilus.
Vtuntur ipso die ultimo sacrorum in Eleusine, quem inde
Plemochoam vocant, ut asserit idem Pamphilus, in quo
duas Plemochoas implentes, alteramque ad orientem, al-
teram ad occidentem constituentes, conuertunt se, sacrám-
que orationem dicunt. Mentionem fecit illius & is, qui
Pinthoum conscripsit his verbis, siue Critias sit tyrannus,
siue Euripides: ut in terrestrem hiatum hasce plemochoas
apte effundamus. Quod pristis species sit poculi, dictum
est prius in oratione de Eatiacio. Est prochyta etiam ge-
nus poculi ut ait Simaristus libro quarto Synonymorum.
Ion Chius in Elegiis:

*Crateram nobis viniferi famuli
In prochytis misceto argentis.*

Philetas in inordinatis ligneum vasculum esse contendit,
ex quo bibant rustici. Meminit de illo Alexander etiam in
Tigone. Xenophon libro octauo Disciplinæ calices quos-
dam his verbis prochoidas vocat: qui sermo illius est de
Persis, quibus lege cautum erat ne Prochoidas in Sympo-
sia inferrentur: qua ex re patet quod magnæ erant: id enim
D
efficiebatur, ne plus quam opus esset, biberent, minusque
turbarentur eorum mentes & corpora. Nunc quidem ne
inferantur vsus obtinuit, at tantum bibunt, ut pro eo quod
erat inferre, ipsi efferantur, cum non amplius recti egredi
valeant. Quod prusias poculum est rectum, dictum est su-
perius: quodque nomen obtinuit à Prusio Fichyniæ rege,
qui ob delicias ac mollitiem celeberrimus fuit, ut Nicander
narrat Chalcedonius libro quarto de casibus Prusij.

De rheonto, rhytide, rhodiade, rhyto.

CAPVT XVI.

Apellata sunt quædam etiam pocula Rheonta, quo-
rum mentionem fecit hoc pacto Atydamas in Mer-
curio:

*Cepit prius duo presccto argentea,
Phialasque quinquaginta, cymbia ac decem.
Rheonta bisque sena, quorum argentea*

Decem

A *Decem fuerunt, at duo sunt aurea:
Vulturibusque Pegasus hic alter.*

Rhytis est aurea phiala, ut ait Theodorus. Cratinus in le-
gibus: Rhytide sacrificans. De rhodiade Diphilus in Hære-
sticheo ita scribit: quem actum Callimachus inscribit
Eunuchum, alterum virum vel ex rhodiaci bibere, vel ^{θύτον.}
ex rhytis. Meminit & Dioxippus in auro, & Aristote-
les in libro de Ebrietate. Lynceus autem Samius rhytum
rhyacui dixit in Epistolis. Demosthenes in Oratione con-
tra Midiam rhyta inquit & cymbia & phialas. Diphil-
us in Eunuchu vel milite, qui actus Hærestichei est
preparatio, complures intueri licet, qui robustius se ex
rhodiaci aut rhytis bibituros polliceantur. Epineus in
Supposititiis:

*Maiora sint ex his tria que presentibus
Rhytis bibisse oportet hodie ad Clepsydram,
Torrentis instar augurabor vtraque.
Est autem elephas. Elephas attrahit rhytum,
Quod congius capit duos, elephas neque
Hauriret, ipse sapius sed ebibi.*

B *Elephante differs tu nihil, sed alterum
Neque congi quod est capax.*

De rhyto autem scribens sic ait:

*Hic Bellerophontes certè adest ex Pegaso,
Qui flammivomam fortis chimeram perculit.
Cape hoc etiam.*

Dictum est autem rhytum cornu prius, atque à Primo Pro-
lemæo Philadelpho rege in vasis morem paratum fuisse
videtur, gestaménque aliquod fuisse Arfinoes imaginum:
nam sinistra manu simile quodpiam fert opus, plenum om-
nium maturorum, quibus artifices ipsi declarantur, ita ut
hoc, Amaltheæ cornu multò sit opulentius. Mentionem fe-
cit illius hoc pacto Theocles in Ithyphallis: salubria om-
nes artifices hodie sacrificauimus, quibuscum cum bibe-
rim hoc cornu, ad suauissimum regem accedo. Dionysius
Sinopeus quædam pocula in Seruante connumerans, de
rhyto etiam mentionem fecit, ut superius diximus. Hedy-
lus in Epigrammatum libro meminit de Ctesibio Rhyto-
rum opifice his verbis:

Hec etiam temulente rhytum vidisse valebis

R 2

In Zephyri templo: quid bonum & Arfinoes,
Aegypti ad saltatorem venisse, qui acutum
Buccinat ut riuus lene strepentis aque.

Signaque bellorum canit, & conuiuia, idemque
Infanti Comi dulcia signa dedit.

Nilus rex Caus sacri melos ipse peritis

Repperit id patrium, ex vir bene cantus aquis.

Sed vos Ctesib: inuentum dignemini honore

Nunc templum iuuenes hoc apud Arfinoes.

Theophrastus in libro de Fbrietate rhytum inquit poculum appellatū solis Heroibus dari consueuisse. Dorotheus Sidonius rhyta cornibus similia esse inquit, atque perforata, ex quibus susurrantibus leniter bibunt inferius, ac nomen ab ipso fluxu fortiuntur.

De sannacra, seleucide scypho, callio, & scypho.

CAPVT XVII.

Sannacra genus esse poculi Persici ita vocati testatur Crates libro Atticæ linguæ quinto. Philemō in Vidua cum Batiacorum mentionem fecisset ad noniinis ipsius ridiculi formam alludens ita inquit: sannacra, hippotragelaphi, batiacia, sannacia. Quod Seleucis à Seleuco rege poculum est nominatum superius diximus, cum hoc narret Apollodorus Atheniensis. Polemon libro primo eorum, quæ scripsit ad Adæum, pocula hæc sunt inquit, Selencis, Rhodias, Antigonis. Callium calix est exiguus, quo Acoles libant, vt afferit in inordinatis Philetas. Scyphi genitium nonnulli per s, proferunt, errantes omnino: nam ubi masculinum est scyphus sine s, proferimus, veluti lychnum, Quando verò neutri est generis cum s, declinamus, velut manus muri. Quamuis Attici nominatiuum dicant & masculinè & fœmininè. Hesiōdus in secundo Melampodiæ cum p, pronunciauit, Scypphum.

Nuncius inde Mares celer huic per tecta cucurrit,
Atque tulit regi Scypphum, quem impleuerat ipse.

Et alibi:

Tunc arcus manibus dissoluit vincula vates,
Deperit post terga manens Iphiclus at illum,
Atque manus scyphum tenet hæc, capit altera sceptrum,
Liberat hac seruis referens custodibus illum.

Eodem

A Eodem pacto Anaximander etiam ita inquit in Heroum oratione, cum prædam in socios partiretur Amphitryo, scyphumque haberet, quem sibi assumpserat. Ac rursus; Neptus nupuellæ suæ Teleboæ scyphum tradidit, Teleboæ Ptereleo quem acceptum impleuit. Eodem modo dixit & Anacreon; ego, cum scypphum haberem, eo pleno Erxionem ca num habentem verticem prouocauit. Pro eo quod est præbibi. Est enim propriè præbiberi alteri potum ante se dare. Atque Vlysses apud Homerum:

Areta manibus calicem dedit amphicyppellum.

In Iliade:

Poculo & inde mero pleno hic excepit Achillem.

Implentes enim se vicissim prolato nomine prouocabant. Panyasis libro Heracleæ tertio:

Aureus huic crater ac magnus munere Bacchi

Impletur, multique scyphi mox dulce merum hausit.

Euripides masculinè dixit in Eurysthia; scyphúsque; longus.

Achæus in Omphale:

Hic est scyphus quo me vocasti cum Deo.

Simonides auritum scyphū dixit. Ion in Omphale: vinum *σκύφου*.

B in scypho nō est. Nam scypho propriè dixit in neutro, cum formarit à scyphus nominatiuo. Sic Epicharmus etiam in Cyclope; agē infundas in scyphum. Alexis in Leucadia:

Vini labrus senioribus magnum scypphum.

Epigenes in Bacchia; scypphum capiens lætatus sum. Phædimus libro primo Heracleæ:

Ex ligno que scypphum vini prædulcis amani.

Et Aristophanes Byzantius scribit:

Præbuit ipse scypphum plenum potaret ut inde.

Atque Aristarchus:

Præbuit ipse scypphum plenum potaret ut inde.

Asclepiades Myrleanus in libro de Nestoride scribit, quod nullus vel mediocris in vrbe scypho aut cissybio utebatur, nisi subulci, pastores, aut ij omnino qui degunt in agris. Sic & Eumæus; plenum dedit scypphum quo biberet vino plenum. Alcman, sapius in montium cacuminibus, ubi festum Deis celeberrimum placeret; aureum vas habens, ac magnum scypphum, cuiusmodi habere solent pastores, manibusque leontinum dilatans caesum, quem magnum, non mollem, ac argenteū coegerat.

Aeschylus in Perthæbis:

Permulta gloriosa vbi sunt munera?

Argenti vbi sunt aurea & scyphomata?

Stesichorus poculum apud Pholum centaurum scyphium appellat, quippe quod scyphi speciem præ se ferat: inquit enim in Hercule; scyphium poculum continens trilagynum bibit, quod Pholus cum miscuisset ei præbuit. In neutro genere Archippus in Amphitryone posuit. Est autem lagynus apud Græcos mensuræ nomen sicut choa ac coryla, qui duodecim capit corylas Atticas, atque in Patris hæc laganum mensura esse fertur. Laganum masculinè dixit in Hecate Nicostratus; quanti appensorum nobis lagynorum? masculinè dixit & in lecto inscripto; molestus hic lagynus aceti propius. Diphilus in seruatis; vacuum habeo lagynum ò vetula, atque plenam peram. Lyncæus Samius in Epistola ad Diagoram ita scribit; quo tempore in Samo eras peregrinus vidi te sæpius cum Diagora ad portum apud me congregari, vbi lagynus viritum ad voluptatem positus fuerat, ut singulis poculum daretur. Aristoteles in Repub. Thessalorum lagynum femininè dici asserit apud Thessalos. Ac Rhodius verficator in

Epigrammatibus:

Dimidium vini, hinc picis Copitidis, ista

Archine, vera loquer verba, lagynus habet.

Subtiliorem hædi carnem haud noui, qui dedit ipse.

Laudandus certè est omnibus Hippocrates.

In neutro genere Diphilus dixit in fratribus:

O furum,

Subeuntiumque perditæ, id lagynium

Habens sub ala mox adire ad epulas,

Hoc vendidisse donec vti in erano

Iniuria caupo sit vnus vix reliquus

Affectus à vinipela.

At illud, quod est in Gerione, lagenis Stesichori par capacitæ, velut trilagynum trium generum, est ambiguum. Petasum ac hydriam à quibusdam ita nominari testatur Eratosthenes: atque scyphus à scaphide fortasse dicitur, quæ ligneum vas est simili ratione rotundum fero & lacti capiendo accommodatum: sicut apud Homerum dicitur:

Omnia vasa.

C

Poculaque scaphide que quibus mulgere solebat.

Nisi scyphus quasi Scythia dicatur, quoniam Scythæ plus equo bibere solebant: cum Hieronymus Rhodius in libro de Ebrietate ebrium fieri scythizare dixerit, siquidè propinqua sunt litera. φ. & θ. postea fictiles scyphi atque argentei ad eorum similitudinem facti fuerunt, inter quos primi habiti sunt dignitatèque obtinuerunt ij, qui Bæoti, ac Herculei sunt vocati, quibus primus Hercules vsus est in castris, atque idcirco dicti sunt Herculei à quibusdam: differunt enim ab aliis, quoniã in eorum auribus vinculum inest Herculeum. Mentionem fecit de scyphis Bæoticis in his Bacchylides, vbi orationem habet ad Castorem & Pollucem, eosque in hospitium adhortatur; Non ad sunt boum corpora, neque aurum, non tapetes purpurei, sed animus beneuolus musque suavis, iucundumque vinum in scyphis Bæoticis. Excellebant etiam Bæoticos Rhodiaci scyphi, quos Democrates faciebat. Tertium locum obtinuerunt Syracusij: Scyphus Iyrtus vocatur ab Epirotis ut testatur Seleucus: ac Scythus apud Methymnos, vt autor est Parmeno in libro de Lingua. Dicebatur etiam scyphus Lacedæmonius Dercyllidas, vt asserit libro decimo octauo Ephorus, ita inquit; pro Thimbrone Dercyllidam Lacedæmonij in Asiam miserunt, cum audiissent, quòd omnia cum dolis ac fraudibus Asiatici barbari facere consueverunt, nam Dercyllidam mittentes minus existimauerunt deceptum iri, siquidem nihil erat Laconicum, quod esset moribus simplex, sed omnia erant dolis feritæque plena, ex quo scythum etiam ipsum Lacedæmonij appellarunt.

De Tabata, Tragelapho, triremi, Hyssico phiala, Chryside, & Argyræide. CAP. XVIII.

DE Tabata ita meminit libro primo de Ponderibus Asia, vbi scribit hoc pacto de melle aërio vocato, vnã cum foliis carpentes in massa Syriacæ morem componunt: atque pilas facientes vbi gustare libuerit, defringentes ab illis in ligneis poculis quos tabatas appellant, rigant, atque excellentes bibunt, quod simillimum est, vel multo etiam suavis, ac si quis mel biberet mistum. Appellatur etiam pocula quædam tragelaphi, quorum

*ἀρροῦρα
manna.*

mentionē fecit Alexis in Parietes calce illiniente: cymbia, C
phialæ, tragelaphi, calices: Eubulus in Agglutinato: sed
quinq; adsunt phialæ, duōq; tragelaphi. Menander in Pisca
tore; tragelaphi inquit labronij. Antiphanes in Chryside:

Diuitias

*Vt ferunt sponso tenenti plurimas.
Talanta, præfectos domus, pueros, iuuga,
Simul camelos, strata, vasa argentea,
Phialas, triremes, tragelaphos, carchestia,
Liburna que ex auro, ac rates, pariter cados,
Liburna uentricosas ipse non cados
Vocat.*

ἀμφίπορον

Quod autem triremis species sit poculi, testatus est Epi-
nicus in suppositis, cuius adduximus testimonium. Hy-
stiacum poculum est quoddam. Rhinthori in Hercule;
in hystiaco purorum remigum purorumque medicorum
farinas obsorbes. Homerus ubi phialam ignis ignaram,
ac vtrinque stantem nominat, auream etiam posuit phia-
lam, duplicemque populum, non intelligit poculum;
sed vas quoddam latum, lebetisque speciem præ se ferens,
quodque duas fortasse habeat aures in vtrisque partibus. D
Parthenius autem phialam sine fundo esse credit vtrin-
que stantē, quæ Dionysio esset sacrata. Apollodorus Athe-
nienfis in libro de dictione Crateris, quæ non possit poni
aut firmari in fundum, sed in os, phialam esse censuit.
Sunt qui arbitrentur eodem dici modo, quo etiam ampho-
ram, quod possit vtrinque auribus ferri, sic & auritam
vtrinque phialam. At Aristarchus quod ex vtraque parte
in fundum constitui possit, atque in os dici existimauit.
Dionysius verò Thrax circulari figura ac circumcurren-
ti credidit. Aesclepiades Myrleanus phiala per literæ im-
mutationem inquit est phiala, quasi quæ bibenti suffi-
ciat, maior est enim poculo. Vtrinque posita, ignisque ex-
pers, ac frigida producta, quæ igni nondum est imposta:
veluti lebetem poeta appellat, hunc quidem igni imposi-
tum, hunc verò ignis expertem.

*Florentem, dignumque boue, intactumque lebetem
Flammis.*

Vas frigidam aquam fortasse capiēs intelligit, ita vt phia-
la

A la latiori æreo vasi sit similis, quæ frigidam aquam capiat.
Illud verò amphitherū nunquid duo funda habere ex vtra
que scilicet parte existimandū est: vel amphī circum signi-
ficat, quod ipsum est eximium, ita vt eximie factum apud
antiquos ponere dicebatur, vnde amphitherum. Potest au-
tem quod in fundum ac in os ponatur, intelligi, quæ posi-
tionis consuetudo phialarum & Ionica est, & peruetus: at-
que his etiam temporibus phialas in faciem ponere. Ma-
scaliotæ consueuerunt: cum dixerit in fugitiuis seruis Crati-
nus, phialas capere has in balneorum testudinis formam
habētes vmbilicum. Eratosthenes Lycophronem hanc dictionem
nesciuisse scribit libro vndecimo Comœdiæ. Sunt
autem phialarum vmbilici balneorum testudinibus per-
similes, quare non infulsē in formam iocantur. Apion ac
Herodotus quales phialæ inquit, quarum vmbilicus
Isthmos est perisimilis. Aesclepiades Myrleanus in iis, quæ de
Cratino scripsit, balneumbilici dicuntur inquit, quoniam
earum vmbilici balneorumque testudines sint similes. Ac
cum eadem dixerit Didymus hæc verba apposuit Lycophronis,
quæ ita se habent ex vmbilicis, qui sunt in mulie-
ribus cōcauis locis, vnde scaphiis hauriunt. Timarchum
libro quarto de Eratosthene Mercurio, iocatur esse quem-
piam hac dictione aliquis existimare posset, quoniam plu-
rima balnea Athenis rotunda, atque in circulum conficiuntur,
quæ etiam in medio habent eductionem, in qua æreus
vmbilicus conspicitur. Ion in Omphale: ite exportate vir-
gines cypella & mesomphalos, sic enim balneumbilicos
nuncupauit, quorum mentionem fecit Cratinus has capite
phialas balneumbilicas. Theopompus etiā in Curis, phia-
lam capiens plenam aureorum mesomphalum. Telestes,
sive is, qui Persas in eum relatos fecit, ita scribit; omnibus
coronas ac vmbilicofas Chrysidēs: nam phialas argenteas
argyrides vocant Athenienses, sicut aureas chrysidēs. Ar-
gyridis peialæ ita mentionem fecit Pherecrates in Persis;
heus tu quo fers argyridem? de Chryside meminist Crati-
nus in Legibus Chryside cum libasset scripsit; serpentibus
que bibendum dedit. Hermippus in Cercopibus;

Chrysidem vini plenilunio ebibens surrepsit.

Huc idem intercalaris,

Ego Ptolemai regis quatuor,

θεβαι.

βαλανε-
υμβιλικου.

μοίμφα.

αθ.

υμβιλικος

in medio

habens.

*Cryfides meri sororis capiens
Regis has hauriens ebibi;
Velut quis equum aquo mistum
Et concordia, quare nunc non lasciuam,
Sine lucerna ad tantum lumen.*

Scribit libro Historiarum quinto Herodotus lege sanctum fuisse apud Argiuos ac Aeginetas ne Atticum quidpiam inferretur ad sacrificia, neque fictile, sed ex patriis ollulis in posterum omnes ibi biberent. Meleager etiã Cynicus ita scribit in symposio; Interea grauem illi propinationem præbuit ollulas duodecim profundas.

De vase refrigerando apto. CAP. XIX.

DE vase refrigerando apto ita Plato meminit in conuiuio; sed asser puer vas illud refrigerando aptum, ac videntem illud plurius quam octo cotylarum capax, primum ipsum plenum hausisse, Socrati postea infundere iussisse, ac producere, Archebulo præbente puer maxime opportune effundens vas vini refrigerando aptum subuertit. Alexis in Habitato; trium cotylarum inquit vas refrigerandi. Dioxippus in Auaro; Thericleos ab Olympionico cepit pertenues duo vasa refrigerandi, Menander in actu ærea inscripto; hæc præfens consuetudo, merum exclamaui magnum vas refrigerando aptum, quis ebibit ipsas infelices perdens? Epigenes mentionem fecit vas refrigerando apti in Heroïna, ubi multa vasa connumerat: huc Thericleum rhodiacaque vasa capiens asseras, solus pueros inferre facies refrigerandi vas, cyathum, cymbia. Stratis in Animatis: alius quispian vas refrigerandi, alius æreum cyathum cum abscondisset, quasi dubius iacet; cotylidem fingit cum femedio. Alexis in mundo muliebri, vas exiguum refrigerandi in his nominat: obuius sui peregrino circa Lysinefionem vir Aethon, puerosque allocutus sum: duo enim pocula domo exportaueram, quæ vt in apertum ponerentur, nitro erant obducta: aderat cyathus etiam argenteus, ac pocula duas drachmas picebant: cymbium quatuor: vas exiguum refrigerandi duos obolos Philippide magis tenue. Heracleon Ephesius, quod nos refrigerandi vas vocamus inquit, Psyceriam nonnulli

C

A li nominarunt; ac Attici velut nomen externum proflus adhorrent. Euphorion in Præbente:

*Refrigerans vas cum voces psyceriam,
Betámque olus, lens cum vocetur & tibi
Lens, quid facere est opus scio vir optime,
Auri vel vt soluas mihi vocis statim
Mutationem Pyrgothemis.*

Antiphanes in Equitibus:

*Quo viuimus? nobis adest ephippium
Stratum, simulque pulcher est hinc pileus
Aptum refrigerando vas idoneum.
Amalthea cornu magis quid postulat?*

At in Carna declaratur aperte quod vino ministrantes hoc cyatho utebantur. Nam cum tripodem cadumque ac vinum refrigerans vas posuisset, ac hausisset, ipsum in sequentibus dicentem inducit; vehementior erit potus: dixit se quidam fertur, non etiam licet cyathis indulgere, sed cadum hunc, ac poculum, & alia omnia capiens efferas. Dionysius Tryphonis in libro Nominum vas refrigerandi inquit antiqui Dinũ appellarunt. Nicaner Thiatirenus refrigerates locos appellari inquit eos qui nemo rosi sunt, ac opaci, deisque consecrati, in quibus refrigerari licet. Aeschylus in Adolescentulis: Lacertas in suppositis refrigerantibus. Euripides in Phaetonte: refrigerantes arbores gratis vlnis dicitur. Atque is, qui fecit ægium, siue Heriodus fuit, siue Cercops Milesius, hæc inquit:

Vas erit hic nostrum refrigerans dux populorum.

De odo, ouo schypis, ouis, poculis. CAP. XX.

Oum poculum quoddã appellabatur ait Triphontius in nominibus, id quod præbebatur in carminum cantilena, velut testatur in Duplicibus Antiphanes:

*Quid est Deis nihil profecto plus Deis,
Ni poculum quis misceat. teneas: odum cape,
Ac postea nullum absoletorum virum
Horum facias, Telamonem, sed neque
Peonem, neque Harmodium.*

De ouoscyphiorũ poculorum forma ita narrat Myrleanus Asclepiades i lib. de Nestoride quod duo habet funda: vnũ quidem

quidem in infima parte, quod ei ferruminatum est, alterum C
verò appositum, quod ex acuto incipiat, ac desinat in obtusum, in quod poculum firmatur. De ovo poculo ita Dionon libro iij. rerù Perficarum, est autem potibazis ex hordeo panis ac tritico assatus, coronaque ex cyparisso, ac vinum in aureo ovo mistum, ex quo bibit rex ipse. Cum tot dixisset Plutarchus, atque ei ab omnibus applausum esset, phialam expetiuit, qua Mus libans, earumque matri Mnemosynæ, omnes poculo, propinationis phialam inquam, inuitavit, velut si quis ex opulenta vinea manu capiens spumanti decorauerit. neque iuuenem solum generum inuitans, verum etiam omnes eius amicos, pueroque dedit, ut in circulum circumferret, quod in circulum bibere esse dicebat, illud interim adducens ex Perinthia Menandri, neque enim vnum calicem omnino vetula dimisit, sed bibit in circulum: ac rursus ex numine affata:

Rursus statim dedit bibisse in circulum,

Primum meri ipsi poculum.

Euripides in Creisis: in cæteris gaudens cum poculum ferpat in circulum.

Quatenus bibendum sit, ac de Platonis Xenophontisque contentione in conuiujs scribendis.

CAP. XXI.

Cum poculum magis amplum Leonidas Grammaticus poposcisset, dixissetque effundamus viri amici, Sic enim Herodotum dixisse potum in his testatur Dysanias Cyrenæus: postea ante cœnam sacrificantes in crateras, conuiuia ac clamores se conuerterunt. Atque is, qui mimos composuit, quos semper se præ manibus habere inquit Duris, sapietem Platonem affirmat, & in cratere hyemem faciente, biberamus. Sed per Deos ait Pontianus non apte ex poculis ingentibus bibitis, cum suauissimum ac elegantissimum Xenophotem præ oculis habeatis, qui ita scribit in Symposio: Socrates dixit rursus: verum mihi etiam ò viri bibendum videtur, nam vinum cum animos irrigauerit, dolores quidem omnes sedauit, velut mandragora homines in somnum conuertit, atque velut oleum flammam, ita virorum comitatem excitauit. Videntur autem mihi id etiam

A etiam virorum corpora pati, quod plantæ etiam, quæ in terra natæ fuerint. Illæ siquidem vbi cæli frequentibus imbribus irrigatæ sint, nullo pacto sese erigere possunt, neque auris persantur: verum cum quantum sufficit ebibuerunt, & rectè & feliciter surgunt, & ad fructuum generationem facillime perducuntur. Sic nos etiam sumus affecti, nam si potum frequentiore hauriamus, statim & menses & corpora nostra ab æquitate declinarunt, ac neque respirare, nedum dicere quidpiam possumus. Quod si nobis pueri in minora pocula irrorauerint, vt Gorgoneis verbis & ipse vtat, sic vino non coacti ebrii fieri, verum leniter commoti in comitatem lætitiæque conuertemur. si quis hæc optimi Xenophontis verba paulò altius considerauerit, facile cognoscere poterit quam in illum habuit Zelytypium splendidissimum Plato: vel certè à principio viri isti inter se contendebant, cum cognosceret vterque quam haberet virtutem, ac idcirco quis eorum primum locum obtineret, decertabant. Neque enim ex iis solum, quæ de Cyro dixerunt, nobis inueneri licet, verum etiam ex ipsis argumentis: ambo siquidem conuiuia scripserunt, atque hic iniecit tibicinas in ipsa, hic verò introducit. Atque hic vti superius vidimus magnis poculis bibendum esse abnuit, hic Socratem vase refrigerandi bibentem inducit vsque ad auroram. In libro etiam de anima, vbi differit Plato, singula accidentia connumerat, neque exiguum sanè mentionem Xenophontis facit. Differit præterea de Cyro, quod omnia patria instituta edoctus fuit à prima statim adolescentia. Hic idem Plato libro tertio de Legibus sibi ipsi contrarius hæc ita scribit, de Cyro vaticinor quòd bonus erit dux, patriæque amator, at rectam institutionem neque attingit profusus, neque rebus sanè æconomicis mentem adhibuit. Videtur autem à puero militasse, cum pueros mulieribus nutriendos præbuerit. Cum rursus Xenophon in Persas ad Cyrum cum decem Græcorum millibus traiecisset, Menonisque Thessali proditorem diligenter cognouisset, qui autor extiterat, vt à Tissaphene ij perderentur, qui venerant cum Clearcho, quibusque moribus esset, quàm molcstus, quàm intemperans, declarans optimus Plato, cum pene dixerit, non legitima hæc est oratio, illius laudes percurrit. Qui alios semel vitio dederat,

Homero

Homerumque eiecerat è Republica, omnemque imitatri-
 ce poëticam facultatem, ipse imitantes dialogos scripsit:
 quorum tamen rationem non ipse prior inuenit, at genus
 hoc orationis ante ipsum inuenerat Alexamenus Teius,
 velut Nicæus Nicias testatur, ac Soterion. Hunc in mo-
 dum scribit Aristoteles in libro poëtricus: ne feramus igitur
 appellatos Sophonis mimos metricas esse orationes,
 aut imitationes: ac neque Alexameni Teij dialogos Socra-
 ticos primos scriptos. Apertè significauit doctissimus Ari-
 stoteles Alexamenum dialogos ante Platonem reperisse.
 Carpit Thrasymachum Plato Chalcedonium, similem no-
 mini sophistam esse inquires, tum etiam Hippiam, & Gori-
 giam, & Parmenidem: at in vno dialogo Protagora, com-
 plures, qui hæc dixerat in Republ. cum ciuitas in populari
 statu fuerit, vt arbitror, libertatisque fuerit sitibunda, si
 malos pincernas cõsequatur, vinumque purum à se ipsa des-
 sipit, ac fit ebria. Illud præterea fertur quod cum eiusdem
 nominis suum dialogum Gorgias legisset ad familiares
 suos dixerit, quàm bene Plato maledicere nouit. Hermip-
 pus in Gorgia, Gorgiam scribit Athenas profectum fuisse,
 postea quàm suam ipsius imaginem auream in Delphis de-
 posuit. Cum igitur eum Plato vidisset dixisse fertur, bon-
 us ac aureus Gorgias ad nos accessit, cui respondit Gor-
 gias, siquidem bonum hunc iuuenemque Archilochum
 tulerunt Athenæ. Dicunt alij quod cum Platonis dialo-
 gum Gorgias legisset, dixit præsentibus quod nihil horum
 dixit, ac nec à Platone quidem audiuit: quæ eadem Phædo-
 nem aiunt dixisse, cum legisset librum de Anima, quare
 optime de eo dixit Timon:

Sic finxit Plato, cum fingere plurima nasset.

Socratem Platonis in colloquium cum Parmenide con-
 uenire, vix Parmenidis ipsius ætas patiebatur, nedum di-
 cere ac audire sermones huiusmodi. At id omnium est fe-
 dissimum vel dictu, nulla necessitate coactum dixisse,
 quod Zeno conciuis ipsius Parmenidis delicæ esse con-
 sueuerat. Fieri præterea non potest, vt Phædrus tempo-
 ribus Socratis fuerit, nedum ab ipso fuisse amatum. Ne-
 que sanè Paralus ac Xatippus Periclis filij, qui peste perie-
 rant cum Protagora disserere potuerunt, cum secundo
 Athenas profectus esset, quum prius multo periissent.

Possent

A Possent & alia complura de eo dicendo demonstrari, quod
 dialogos finxerit.

*Quod Plato in omnes erat implacidus, & qua-
 dam contra eius dogmata.* CAP. XXII.

QVOD autem Plato in omnes esset implacidus, patet
 vel ex iis, quæ in Ione scribuntur, vbi omnes poëtas
 conuictis insectatur: ac eos postea, qui à populo prouehun-
 tur, vt Andrium Phonesthenem, Apollodorum Cyzicentem,
 Heraclidem Clazomenium: at in Menone primates Athe-
 niensium, Aristidem scilicet ac Themistoclem. Menonem
 contra laudat qui Græcos prodiderat. Postea in Euthy-
 demo & ipsum, & illius fratrem Dionysiodorum carpit
 contentiosos, bonæque tardè discere incipientes cum no-
 minarit: vituperat etiam eorum ex Chio patriæ fugam,
 ob quam in Thuris habitauerunt. At in dialogo de fortitu-
 dine Melesiam Thucydidis eius, qui Pericli in rebus pu-
 blicis aduersarius fuit, ac Lyfimachum ex iusto Aristide or-
 tum paterna virtute indignos esse dixit. Quæ verò in con-
 uuiuo de Alcibiade dixerit, indigna sunt prorsus vt in lu-
 cem proferantur, sicut quæ in primo etiam dialogo in
 ipsum: nam secundus Xenophontis esse à nonnullis exi-
 stimatur, sicut Alcyon Leontis Academici, vt testatur Ni-
 cacus Nicias. Quæ igitur dicta sunt in Alcibiadem silen-
 tio præterire honestius esse decreui. Quod autè Athenien-
 sem populum vanum iudicem esse dixerit, apertè intueri
 licet. Cum Lacedæmonios laudaret, vnâ & omnium Græ-
 corum acerrimos hostes Persas laudauit, Alcibiadisque fra-
 trem ac Niciam insanum furiosumque demonstrat, fili-
 osque illius insulsos. Midiam ortygocopum, Athenien-
 semque populum personatum quidem esse dicebat, at oportere
 ipsum spoliatum videre: videbitur enim inquit res in-
 signis admodum circumiecta, forma prorsus ficta. Nec
 Themistoclis quidem accusationi in Cimone pepercit, ne-
 que Alcibiadis aut Myronidis, sed neque ipsius Cimonis.
 Criton etiam illius Sophoclis habet incurtionem. Gorgias
 verò non solum ei, à quo inscribitur, verum etiam Arche-
 lao Macedoniæ Regi non pepercit, quem non solum turpe
 genus deducere scribit, verum etiam dominum interfecisse.

*ὀργυρονό-
 πος ἰν-
 δὸς ἰ quo
 περσικῆ-
 βatur κο-
 θυρνίξ.*

*ὁ πλάτων
 ἀπὸ τῆς
 ψωλάτης.*

cisse. Hic ille est Plato, quem Archelai amicissimum fuisse narrat Speusippus, ac idcirco Philippo causam extitisse imperij. Sic igitur scribit in Historicis commentariis Carystius Pergamenus: Cum Speusippus Philippum audisset Platonem carpere, simile quidpiam, velut ad viros ne scientes in Epistola scripsit, quod Philippus per Platonem Imperij principium est adeptus: Plato enim Euphræum Oritam ad Perdiccam misit, qui ei persuasit regionem quandam Philippo impertire, qui cum ibi copias nutritiuisset, ubi mortuus est Perdiccas, cum suis copiis promptis rem est adortus: quod quantopere verè dictum sit, Deus ipse nouerit. At bonus illius Protagoras præter id quod multorum poetarum, sapientumque virorum habet concursum, habet Galliarum etiam vitam publicè reprehensam, magis quàm Eupolidis adulatorum. In Menexeno verò non Hippias solum subsannatur, verum etiam Antiphon Rhamnusiensis, ac Lamprus musicus. Sed mihi vel dies ipse deficeret, si omnes eos connumerare velim, qui ab eo sapiente male audierunt. Neque tamen laudandum duco, qui cum multis & ipse detraxerit, ipsi etiam Platoni non pepercit, sed cum ipsum per iniuriam Satonem appellauerit, dialogum edidit inscriptionem huiusmodi habentem, hæc etiam scripta reperiuntur ab Hegesandro Delpho in commentariis, de Platonis in omnes calumnia: post Socratis mortem cum permulti illius familiares in cœtu quodam tristarentur, Plato præsens poculum cepit, omnèque illos bono esse animo hortatus est, quia vires sibi regendæ scholæ sufficerent. ac Apollodorum poculo prouocauit, qui dixit quod libentius ac suauius veneni calicem à Socrate excepisset, quàm ab ipso vini poculū. Videtur inuidus fuisse Plato, ac moribus minime probus, nam & Aristippum carpsit ad Dionysium proficiscentem, cum ter in Siciliam ipse nauigari: semel quidem riuorum gratia, cum congressus cum seniore Dionysio propior fuit periculo: bisque ad Dionysium Iuniozem. Aeschino præterea pau pere vnum discipulum Xenocratem habente, illum attraxit. Phædoni serui legem imposuisse deprensus est, ac in omnibus denique Socratis discipulos noueræ animi affectum ostendit. Quare non insuauius cum id cōiectura Socrates cōsequeretur pluribus præsentibus se per somnū vidisse

A disse dixit, quod Plato cornix effectus in caput ipsius insidisset, caluitièque eius vellicaret, circumspicièntque tene-ret. Video te ô Plato permulta contra caput meum mentiri. Erat Plato, præter calumniam, gloriosus; quippe qui dixerit, extremum gloriæ sagum in ipsa morte exiimus, in testamentis, in exortatione, & in sepulchris, vt inquit in Memorabilibus Diocorides. Quis autem velle ciuitatem condere, legesque imponere, non gloriæ cupidi viri esse dixerit? quod manifestè patet ex iis, quæ dixit in Timæo: idè ego passus sum quod spectat ad rempublicam, quod & pictores, qui opera sua se mouere, ac operari videre cupiunt, sic & ego ciues, quos descripsi. De iis, quæ in illius dialogis dicta sunt, quid dicere quispiam posset? anima enim quæ immortalis ab eo ficta est, quæ per solutionem à corpore separetur, primum dicta est ab Homero, dixit enim hic quod anima Patrocli ad inferos iuit:

*Quæstæ suum fatum prima uo flore iuuenta
Robora deseruit.*

Quod si Platonis orationem esse quis dixerit, non noui quam vtilitatem ex ipsa capiamus. Nam si quispiam concesserit defunctorum animas in aliam naturam pertransire, ad sublimiorèque locum puriorèque venire. propterea quod leuitatem quandam sortiantur, quid magis hinc nobis accedit? quorum enim nulla est commemoratio, neque sensus esse posset, si simus profusus, quæ gratia huius immortalitatis est habenda? leges etiam, quæ ab eo composita fuerunt, hisque prior respublica, quid fecerunt profusus? oportebat sanè ipsum aliquibus ex Græcis persuadere, vt his vterentur, si modo sunt vtilis, velut Lycurgus persuasit Lacedæmoniis, Solon Atheniensibus, Zaleucus Thuriis. Est enim lex, vt inquit Aristoteles, determinata ratio iuxta ciuitatis consensum, quæ singula quo pacto facienda sint, declarat. At quo pacto non absurdus existimandus est Plato? nam cum tres fuerint Athenienses legum latores: Dracon, Plato, ac Solon, horum leges ciues obseruarunt, Platonis verò subsannantes deserunt. Oratio illa præterea de Republica, & si omnium pulcherrima sit, nobisque nihil persuadeat, quid magis? visus est ipse Plato non existentibus viris leges scripsisse, sed hominibus à se fictis, ira vt qui his vtantur postea perquirere oporteat. Conueniebat sanè ea

scribere quæ dicendo persuaderet, ac non optandis viris hæc scribere: sed iis, qui hæc ipsa complecti possunt. Verum vt hæc prætermittam, si Timæos, Gorgias, aliisque his similes dialogos quispiam percurrat: in quibus de rebus percurrat Mathematicis, naturalibus, aliisque compluribus, neque idcirco admirandus perspicietur: siquidem hæc ipsa ex aliis etiam percipere licebit, vel melius dicta, vel non dererius certè. Nam & Theopompus Chius in libro contra Platonis consuetudinem complures illius dialogos inutiles ac mendaces esse testatur: multos etiam alienos esse ex consuetudine Aristippi. nonnullos Antisthenis, aliisque Heracleotici Brysonis, verum ea nos etiam querimus ex illius orationibus, quæ secundum ipsum dicuntur, quod non inuenimus. Sed conuiuia sermonesque de Amore ita parum honestos composuit: veluti eos profus paruifecerit, qui eos erant lecturi.

Platonis discipuli tyrannici. CAP. XXIII.

FVerunt complures ex Platonis discipulis etiam tyrannici, atque calumniatores: nam cum in Macedonia verfaretur cum Perdicca Rege Euphratus, non minus quam ille imperabat, eum malus esset, & calumniator, qui ita frigidè Regis amicitiam coordinauit, vt conuiuio adesse nulli liceret, nisi Philosophiam aut Geometriam prius sciuisset. Quamobrem cum inaperium cepisset Philippus, illum capiens Parmenio in Oreo iugulauit, vt asserit in historiis commentariis Carystius. Callippus etiam Athenienses Platonis & ipse discipulus Dionis & condiscipulus & socius, cum Syracusas cum ipso profectus esset, Dionemque vidisset monarchiam sibi paruillè illo interfecto, cum ipse tyrannus esse conaretur iugulatus est. Euagon Lamplacenus, vt Eurphylylus asserit, ac Dicaeoles Cnidius libro Consuetudinum vigesimo primo: ac Demochares orator in libro de Sophocle erga Philonem, cum patriæ argentum foneratus esset, arcemque in arrhabonem accepisset, spoliator ac tyrannus esse nitebatur, donec in eum irruentes Lamplaceni, nummosque reddentes, eum eiecerunt. Timæus Cyzicenus, velut ipse Demochares est testis, cum nummos ac frumentum ciuibus dedisset, ac idcirco vir bonus esse putaretur à Cyzice

A Cyzicenis, ac cum perexiguam temporis spatium se continuissem Rempubicam per Aridæum adortus est. Postea captus, iudicatus, ac dedecus consecutus in ciuitate quidem permanit & consenuit, at inglorius sine honorèque vixit. Sunt huiusmodi nunc etiam nonnulli ex Academicis, qui irreligiosè viuunt ac minus honestè: nam vel præter pietatem, vel præter naturam cum nummos sint adepti, nunc ob fallacias omnibus sunt conspicui, velut Chæron etiam Pelleneus, qui non Platone solum magistro vsus fuit, verum etiam Xenocrate. Hic etiam cum alper patriæ tyrannus esse coepisset, non solum optimos quosque ciues ex patria profugauit, sed etiam dominorum prædiis seruis concessis, mulieres postea illorum in matrimonium præbuit: quam vilitatem ex optima illa Platonis Republica cepit, ac ex illegitimis legibus. Ephippus idcirco comicus Platonè ipsum in Naufrago carpit, & ex illius familiaribus nonnullos, quos ob pecuniam multa mala facientes demonstrat. Quodque prodigè absumere solebant, quod denique intemperantiam & pulchritudinem plurimo studio adipisci sectabantur. Sic autem scribit:

B *Postea consistens promptus iuuenis
Ex academia quidam sub Platone:
Bryson audax labris capiens pecuniam,
Percussus necessitate capiente onera arte
Simul versans qui absurda non valens dicere.
Bene quidem nouacula raso habens capillo,
Beneque demittens barba longitudinem,
Bene in calceo multis positus, sub nouacula
Tibiæ habens vestem æquin reuolutionibus.
Tumore vestis bene armatus.
Figuram dignam imponens baculo
Alienam, non propriam vt mihi videtur.
Dixit viri Atheniensium agri.*

Ad hæc vsque nobis progressa sit nostra oratio amicissimè Timocrates. At dicamus in posterum de iis, qui celebres fuerunt ob delicias.

A T H E N A E I^C DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER DVODECIMVS.

Natale de Comitibus Veneto

Interprete.

Voluptatis obiurgatio.

C A P. I.

VIDERIS esse vir Cyrenæus mihi,
Iuxta Tyndareum Alexidis amice Timocra-
tes.

Nam si quis ad cenam virum vocauerit,
Ad sunt alij decemq; & octo mox viri.
Currus decem, tum quinque bigæ non de-
cem:

Victum quibus necesse sit profundere.

At quæpiam haud vocasse sit præstantius.

Ita mihi etiam vtilius tacuisse fuerat, neque tot antea di-
ctis aliquid adiungere. Sed quoniam diligenter sermonem
à nobis de celeberrimis od' deliciis perquisis, atque de ho-
rum voluptate, fruiuo primū quidem est cum desiderio,
postea cum voluptate. Sophocles poeta, cum vnus ex iis
esset, qui se deliciis dederant, ne senectutem accusaret, suam
ipsius debilitatem intemperantiam retulit, quod ad rei Vene-
nereæ fruitiones spectat, à qua velut à quodam domino se
libèter liberatum esse dicebat. Ego verò Paradis iudicium,
quod antiquitus factum est, voluptatis virtutisque compa-
rationem esse contenderim. Cum Venus igitur potior iudi-
cata fuisset, id est voluptas, omnia confusa perturbataque
sunt. Mihi præterea videtur elegans Xenophon hinc fabu-
lam eam sumpsisse, quæ ad Herculem virtutemque spectat,
iuxta Empedoclem;

Non

A Non Deus armorum Mars illis, nullaq; bellā
Neptunus; Saturnus erat, non Iuppiter aut rex:
Sola fuit Regina Venus Cytheræa virorum,
Quam sacris signis iuste placare solebant,
Necnon suffitu, pi'isq; animalibus ydem.
Thuris odoriferi suffitu, ac munere myrrha,
Ad terram mellis libamina proyicientes.

Menander in Citharista mentionem faciens de quodam
musicam exerceat; hæc inquit; musicæ amicum esse eum
valde, ac in delicias semper percepta docere: Sunt quidam,
qui naturalem esse voluptatem contendunt, propterea quod
animalia omnia illā adducuntur: cum timor, animi imbe-
cillitas, alijque animorum affectus non in omnibus æquē
animalibus reperiantur, quæ à ratione ventibus reprobantur.
Nam voluptates immoderatè sectari, dolores perquirere
existimandum est: quamobrem cum vellet Homerus
voluptatem nobis execrandam facere, Deos vel maximos
inquit nulla ex parte ipsorum vi fuisse adiutos, sed maxi-
mè lætos, cum illius impetu traherentur. Quæcunque enim
de rebus Troianis Iuppiter pernoctans cogitauerat, hæc
per diem voluptate captus subuertebat. Tum fortissimus
Mars à debilissimo Vulcano ligatus fuit, qui cum illegiti-
mis amoribus detineretur, calumniarū ac pudorem ex illis
reportauit. Inquit enim ad Deos, qui vt eum vinctum viderent,
conuenerant:

*Si quod agis virtute caret celerem capiet te
Vel tardus: taro Mars sum comprehensus vt ipse
Vulcano, superum cum velocissimus essem.*

Irretit volucres sic claudus is artibus istis.

Neque vllus sanè suauem Aristidis vitam esse dixerit, sed
ipsam Sminthidæ Sybaritæ ac Sardanapali: nam Theo-
phrastus, iuxta communem hominum sententiam inquit
in libro de Voluptate, non eodem modo splendidus erat,
neque velut illi deliciis operam dedit. Sed neque Agesilaï
Regis Macedoniæ; sed si magis hanc sine dolore conse-
quatur, ita vt quod ad famam spectat, esset occultus. Ne-
que Semideorum profectio eorum, qui iuertunt ad Troiam;
sed multo magis præsentium, atque id meritò. Nam &
inordinatus hic erat, & velut inuentu difficilis, ac neque
stebat consuetudo, neque artium studium exquisitarum.

Hic verò omnibus detentus erat, facilitate, fruitione, C
aliisque vitæ institutionibus. Voluptas omnium est super-
bissima, ut ait Plato in Philebo. Verum sic ratio postulat,
ut in voluptatibus, quæ spectant ad rem Veneream, quæ
omnium maximæ esse videntur, vel peieratio veniam apud
Deos consequatur, velut voluptates puerorum, qui non-
dum compotes sunt rationis. At libro Reipublicæ octavo
idem Plato vulgatum illud Epicureorum primus declara-
uit, quòd ex voluptatibus aliæ naturales quidem sunt, at
non necessariæ; aliæ neque naturales, neque necessariæ;
ita scribens, nunquid igitur sanitatis beneque habendi gra-
tia comedere cibum ac obsonia necesse est? ut puto. At cib-
i nunquid iuxta vtranque rationem necessarij sunt, qui vti-
les sint, ac possint viuos pacare? certe. At quæ est obsonij
ratio, num quis utilitatem ad bene habendum spectare
dixerit? profectò, quid igitur, quæ ultra hos, aliòsque
cibos, aut huiusmodi similibus appetentia? at quæ reprimi-
tur à puero, & ex multis ob disciplinam secedit, corpo-
rique ac animo, quòd ad prudentiam spectat, temperan-
tiàmque nocet, num rectè poterit non necessaria dici? re-
ctissimè quidem. D

Voluptatis laus, Hercules voluptati deditus.

C A P. I I.

ITa scriptum reliquit in libro de Voluptate Heraclides
Ponticus; Tyranni atque Reges cum omnium bono-
rum sint domini, omniàque sint experti, voluptatem omni-
bus præferunt, cum magnificam faciat virorum naturam
ipsa voluptas. Omnes idcirco ij, qui voluptatem deliciàsq;
amplectuntur, magnanimi splendidissimiq; sũt, velut Per-
sæ, Medi. isti enim maximè omnium hominũ voluptatem
deliciàsq; amplectantur, cum omnium barbarorũ maximè
sint magnanimi, ac robustissimi. Voluptate deliciàsq; capti
liberorum est, si quid animus his remittitur atq; augetur:
laborare verò miserorum est ac seruatorum, quoniam ani-
mus eorum contrahitur, atque natura. Maxima fuit Athe-
niensium ciuitas cum deliciis oblectaretur, viròsq; magnifi-
cent

A centissimos educavit; nam & purpureis induebantur ves-
tibus, & sagulis variegatis, eorymbòsq; dimittebant ca-
pillorum, & aureas cicadas circa frontem accommoda-
bant, comàmque ferebant, & puri fellas, ne in quouis
loco considerent, illis afferbant. Isti tamen illi erant, qui
pugnani in Marathone vicerunt, solique totius Astæ co-
pias profligarunt, captiuàsque duxerunt. Illi præterea qui
prudētissimi sunt existimati inquit, quiq; plurimum no-
minis in Philosophia sunt consecuti, maximum bonum
voluptatem esse sunt arbitrati. Ita etiã scripsit Simoni-
des; quæ mortalium hominum vita esset optanda, aut quæ
tyrannis, si suauissima voluptate sit priuata? sine qua nec
Deorum quidem vita esset iucunda, vel expetenda? Vbi
Pindarus Hieronem Syracasiorum regem admonet, ne
summoueas oblectationem inquit dum viuus, nam tibi
homini vita iucunda maximè conuenit. Homerus etiã
iucunditatem ac lætari suauissimum finem esse dixit, vbi
conuiuæ cantores audiunt, ac mensæ dapibus oneratae sunt
apposita. Deos quoque facile viuentes nuncupauit, facilèq;
sine labore significat, quasi omnium malorum maximum
esse senserit miseriam laborémque, quæ spectant ad vi-
ctum. Idcirco Megaclides poetas illos increpat, qui Ho-
merum ac Hesiodum securi sunt, qui dixerunt de Her-
cule quòd regebat exercitus, urbèsque expugnauit, cum
hominibus tamen cum plurima voluptate viuerebat. Com-
plures vxores duxit, ex multisque virginibus ex oc-
culto coitu filios suscepit. Atque contra res huiusmodi
non admittentes, dicere posset quispiam, quo pacto heus
vos studium illi conceditis, quod spectat ad epulas?
vel vnde ad homines serpsit nihil ex calice libando apto
relictum esse, nisi quæ ad voluptatem spectant is proba-
set? vel cur calida lauacta, quæ ex terra scatent omnes
Herculi sacrata esse dixerunt? aut quamobrem mollia
strata Herculis lectos appellitare consueuerunt, si suau-
ter viuentes ille contemnebat? Hunc ait iuniores poete
in prædonis speciem formarunt, qui solus vagaretur,
clauam habens, leonisque pellem, ac arcum, quæ omnia
à Stesichoro suauissimo prius ficta fuerunt. Xanthus au-
tém poeta qui Stesichoro multò fuit antiquior, velut Ste-
sichorus ipse testatur, ut autor est Megaclides, non eam

stolam illi ac Homericam iniunxit. Complura Xanthi dicta ab ipso Stesichoro immutata fuerunt, velut etiam vocata Orestia. Antisthenes cum bonum quidpiam voluptatē esse dicat, cuius non poeniteat addidit. At Vlysses, qui est apud Homerum, dux exitisse videtur Epicuro vulgarissimae voluptatis, cum inquit:

*Certe ego non dicam quicquam iucundius esse,
Quam cum laetitia capimur, pulsoq; dolore
Coniuiæ accipiunt iucunda per atria cantum;
Ordineq; assidunt, epulis onerantur opimis
Mense, tum pincerna merum ex crateribus haurit:
Pocula mox implet tribuens praesentibus illa.
Dulcius hoc esse haud quicquam sic mente voluto.*

At Megaclides Vlyssē inquit temporibus inferuire solitum, ut eiusdem ingenij Phazacibus esse videretur, cum maxime ad complectendas eorum delicias Alcinoō promptus videri studeret;

*Sunt citharæ, atque chori, sunt & coniuuiæ grata;
Alternae vestes, lecti tepidumq; lauacrum.*

Sola enim hac ratione se consecuturum ea, quæ volebat, existimavit. Huiusmodi est is etiam, qui Amphilochem D puerum admonet; ð filii marinx feræ saxatilisq; cutis mentem quam maxime comparans, in omnibus versare ciuitatibus. Præsentia vel lubens laudato, ac aliâs alia cogites. Sic ait etiam in Iphigenia Sophocles:

*Viris referto polyphi corpus, qui vbi
Saxis adhæret sit similis sententia
Ex propria.*

Et Theognis;

Polypodus mores imitare multiplici.

Sunt qui sententiæ huius & Homerum fuisse dicant, quod eum studiosè vitæ præposuerit dicentem sapius:

*Concilio superi venerunt, sedibus aureis
Consedere, quibus Hebe veneranda ministrat
Effundens nectar, qui se excepere vicissim
Aureis poculis.*

Ac Menelaus etiam inquit apud illum: Nos
Dividit haud aliud delectatos & amantes.

Et

Sedimus & carnes multas, & dulcia vina

Sumentes.

A *Sumentes.*

Quamobrem Vlysses etiam delicias, ac immodicam lasciviam vitæ scopum posuit apud Alcinoū.

De Persarum delicijs.

CAP. III.

C Eleberrimi omnium virorum ob suas delicias Persæ primi fuerunt, quoniam in Susis reges hyemabant, ætatēque degebant in Ecbananis. Susa ob loci ipsius amœnitatem vocata fuisse scriptum reliquit Aristobulus, ac etiam Chares. Est autem Susum Græca voce lilium. Versantur per Autumnum in Persæpoli, ac reliquam totius anni partem in Babylonia. Parthorum verò reges in Rhagis vere commorantur, hyemant in Babylonia. * reliquam anni partem. Neque insignia sanè, quæ Persarum Reges capiti imposuerant delicijs carere consueverunt; siquidem ex myrrha, vocatōque Labyzo conficiebantur, ut asserit Dinon. Est autem labyzus odorifer, multoq; myrrha preciosior. Cum verò Rex inquit de curru descenderet: neque desiliebat, quamvis exigua esset B altitudo à terra, neque hominum manibus fulciebatur, sed aurea sedes illi semper apponebatur, in quam descendens, exibat: atque regis sedem ferens ad hunc usum semper assequebatur. Ipsum mulieres trecentæ insuper observant, ut testatur Heraclides Cumæus libro primo rerum Persicarum, quæ die quidem dormiunt, ut postea pernoctent, atque per noctem canunt lychnis accensis, & citharam pulsant. Vtitur illis rex sapius prope aulam malifactorum (erant autem hi satellites, genere quidem Persæ omnes, qui aurea mala in hastis gestabant, mille numero: qui etiam optimi ex decem millibus Persarum Asianatorum vocatorum eligebantur,) ac pedes per horum aulam incedebat Sardiæ tenuibus tapetibus suppositis, super quibus nulli præterquam Regi incedere licebat. Vbi verò ad extremam aulam perveniret, ascendebat in currum, aut equum, nam pedes nunquam extra regiam conspectus est. Quod si ad portam exiret, aderant cum illo etiam pellices, thronusque in quo ius dicere consueverat, erat aureus; circa quem quatuor aureæ columnæ lapillis distinctæ mirum in modum circumponebantur,

inter quas purpuræa vestis variegata extendebatur. Clearchus solensis libro quarto vitarum cum de Medorum deliciis prius dixisset, & quòd propter has complures ex finitimis Eunuchos facerent: infert postea à Medis maliferorum usum ad Persas emanasse, non solum ad iniuriarum præsidium, verum etiam ob delicias satellitum: in quantum ignauia venerunt monumentum. Possent enim, vt rationi consentaneum est, præter opportunitatem, ac infanz hæ deliciaz vel viros lanceis armatos senes omnino efficere. Tum progressus inquit; iis igitur, qui suauè ali-quod ei edulium præbuerint, rei concessæ præmium præbens, non aliis honoribus hoc condendis apponit, sed multò magis ipse sapiens fruitur. Est autem illud vt arbitror id, quod Iouis & regis simul cerebrum appellatur. Chares Mitylenæus libro Historiarum de Alexandro quinto, eò vsque deliciarum peruenerunt inquit Persarum reges, vt supra caput regij lecti domicilium quinqueclinium haberent, in quo quinque millia auri talentorum semper iacerent, quod regium puluinar vocabatur. Ad pedes autem domicilium alterum habebant triclinium, vbi tria millia argenti talentorum posita fuerant, atque regium subsellium dicebatur. Aderat in ipso cubiculo vitis aurea supra lectum lapillis preciosis ornata, quam scribit Amyntas in ponderibus racemos ex preciosissimis calculis compositos habuisse: atque non longe ab ista craterem aureum opus Theodori Samij positum fuisse. Agathocles libro de Cyzico tertio aquam auream vocatam esse scribit in Persis, atq; fontes esse septuaginta, ex qua nulli bibere licet, præter quàm soli regi, atq; seniori illius ex filiis: ex aliis verò si quis hanc aquam biberit, capitis mulctatur. Xenophon libro disciplinæ octauo vtebantur eo etiam tempore inquit Persarum disciplina, Medorumque stola & splendore: nunc verò contemnunt Persarum constantiam, ac Medorum amplexantur mollitudinem. Sed eorum delicias patefacere constitui, non enim illis sufficit in primis lectos molliter substrauisse, verum etiam lectorum pedes super tapetibus collocarunt, ne pauimentum contra nitatur, sed tapetes cedant. Neque certè quidpiam eorum capiunt, quæ in mensam cocta prius fuerant, sed noua semper inuenire student, quod etiam in obsoniis obser-

A obseruant, nam vtrorumque horum artifices habent, qui noua faciunt. Hyemis quidem tempore non caput solum corpusque & pedes illis texisse sufficit, verum etiam Chirorhecas habent ac digitalia circa summum manuum. Per æstatem verò neque arborum aut saxorum illis vmbrae sufficiunt, sed homines in his alia vmbacula machinantes astiterunt. Sic & in aliis de his inquit; nunc verò plura habent strata in equis; quàm in lectis; non enim tantum studium adhibere solent vt rectè equitent, quàm vt molliter sedeant. Ianitores præterea, panis artifices, & obsonij, pincernas, apponentes, ac auferentes, cubicularios, excitantes, ornantesque habent, qui ipsos vngunt, fricant, aliâque disponunt.

De Lydorum delicijs.

CAP. IIII.

IN tantam deliciarum voluptatem peruenerunt Lydi, vt mulieres primi Eunuchas fecerint, vt Xanthus Lydus narrat, siue is, qui in eum relatas historias conscripsit. Dionysius autem Scytobrachion, velut ait Artemon Candreus in libro de libris congregationis, cum illud interim ignoraret, quòd Ephorus Historicus mentionem fecit illius, velut qui fuerit antiquior, Herodotòque argumenta suppeditarit. Hic inquam Xanthus libro secundo rerum Lydarum primum scribit Lydorum regem Andramytem mulieres Eunuchas effecisse, iisque loco virorum Eunuchorum usum fuisse. Clearchus libro secundo Vitarum, Lydi (inquit) viridaria ob delicias parantes, eaque hortos efficientes in vmbra nutriebantur; nam maximè ad delicias spectare putabant, si radij solis eos prorsus non attingerent; atque eò tandem iniuriæ deuenerunt, vt alienis mulieribus ac virginibus in locum idcirco impurum vocatum e ductis vim inferrent, ac animos denique iam effeminati, in muliebrem vitam suam pristinam permutarint: inde effectum est vt eorum viuendi ratio fœminam tyrannum denique meruerit; vnâ earum quæ iniuriam passæ fuerant Omphalem, quæ prima meritam in Lydos castigationem excitauit.

Nam

Nam regi à muliere eos, qui iniuria afficiuntur, signum est violentiæ. Cum & ipsa igitur esset intemperans, sibiq; prius illatas iniurias vindicaret, seruis, qui erant in ciuitate dominorum virgines tradidit, in quo loco ab illis iniuriam passa fuerat. Cum in hunc locum dominas vi coegisset vnâ cum seruis clausit, ex quo rei asperitatem lenientes Lydi, locum ipsum mulierum certamen, suaue Certamen appellant. Neque verò Lydorum solum mulieres dimissæ sunt, iis quicunq; contigerint, sed Locrorum etiam Epizephyriorum, atq; eorum qui circa Cyprum incolunt, & omnium deniq; qui suas puellas scortis dicarunt, antiquæ cuiuspiam iniuriæ (vt vera loquar) monumentum, castigatiôque facinus esse videtur: in quam Lydorum vnus vir nobilis irruit, cum Mydæ propinquum imperium grauitè ferret, ac Midas ob imbecillitatem ac delicias iaceret in purpura, vnâq; cum mulieribus inter telas texendi artem exerceret. Omphale omnes eos qui cum ea iacuerant obruncauit eosque puniuit: hunc quidem auribus mutilatum ob linguæ intemperantiam extrahens, qui ob scientiæ inopiam animalis omnium insulsi appellationem est consecutus. Primi verò Lydi carycam inuenerunt, de cuius præparatione dixerunt ij, qui condiendi artis præcepta tradiderunt: & Glaucus Locrus, & Mithæcus, & Dionysius, duobusque Heraclidæ Syracusij, & Agis, & Epænetus, & Dionysius, & Hegeſippus, & Erasistratus, Euthydemus, Criton; his accedit Stephanus, Archytas, Aceſtius, Aesias, Diocles, Phileſtion. Tot enim condiendi rationem scripsisse inuenimus. Candaulum præterea dixerunt Lydi quendam non vnum, sed tres, ita ad voluptates se totos conuerterant. Fieri ipsum inquit Hegeſippus Tarentinus ex carne lixa, trito caseo, atq; caseo Phrygio, anetho & pingui iure. Mentionem fecit illius Alexis in Pernoctante siue Lanistis est autem coquus, qui loquitur;

*Hæc præter & candaulum apponam tibi
Mox quempiam, candaulum haud vnquam edi ego:
Nec audq; dici prius per numina.
Mirabile inuentum meum est, si maltum ego
Ponam tibi certè digitos momorderis
Iucundus ipsi: velleræ mox agemus heus*

Vir

A *Vir alba fac vbi cernis.
A communibus salsamenta piscibus, carniû sartaginû statim
Bis coctum appones ouum concisum,
Fruentum, melque oxybaphum, ex sartagine caseum.
Coloſtra viridia Cythnû mox dissecans.
Racemulum quem vel choreum in peculo.
Tum dulce, talis affilet pars vndique
Deludi, at inde fit caput canè tamen.
Solum vir eludas, sed hinc discedito:
Chorea, candaulos, ferens sartagineſ,
Ommem voluptatem.*

Meminit de candaulo hoc pacto Philemon in Accedente:

*Qui sunt in vrbe sunt mihi testes, quod solus
Phyſeam facio, candaulum, oua, thrium in anguſto.
Quis horum lapsus factus est? quis vel error?*

B Nicostratus in Coquo; qui nigrum ius facere nesciebat, at thrium & candaulum. Menander in Trophonio; Ionicus diues fundamentum candaulum faciens, excitantes epulas. Cum ad bellum etiam exeunt Lydi cum tibiis ac Syringibus in acie instruuntur, at asserit Herodorus; sicut in hostes imperum faciunt Lacedæmonij cum tibiis; ac cum lyra Cretenses. Heraclides Cumæus, qui res Perſicas conscripsit, in inscriptis Præparantibus, vbi inquit quod in thuris feraci regione rex suis legibus viuut, neque vllius imperio pareat, hæc narrat; hic deliciis ac inertia maxime abundat, sempèrque in balneis versatur, vitam degens in sumptu atque deliciis; ac neque quidpiam agit, neque cum multis versatur, sed iudices constituit, quod si quis minus iuste diiudicasse putetur, fenestra quadam est in altissimo regiæ loco, quæ ferrea cathena ligatur: qui igitur iniuste se iudicatum esse existimauerit, cathenam apprehendit, fenestramque attrahit, quod vbi rex fenferit, eos ad se vocat, atque ipse diiudicat. Quare si videantur iudices minus iuste iudicasse moriuntur; si iuste, is moritur, qui fenestram mouerat, sumptum, qui singulis diebus in regem, & in mulieres circa illum, & in eius amicos fiebat, quindecim Babylonia talenta esse scribit.

Tyrh

CAPVT V.

Absurdè parùmque honestè sunt Tyrrhenorum deliciae, vt inquit libro primo Timæus, cum seruz nudæ ipsis ministrant hominibus. Theopompus Historiarum libro quadragesimo tertio legem apud Tyrrhenos esse scribit, quæ mulieres communes esse iubentur: quæ corpora maximè curant, atque sæpius cum viris exercentur, aliquando etiam inter sese: non enim turpe illis existimatur si nudæ fuerint conspectæ. Cœnare ipsas ait non cum suis quidem viris, at apud præsentis, quicumque contigerint, atque quos voluerint poculis prouocare licet. Bibunt hæ permultum, suntque aspectu formosæ. Nutriunt Tyrrheni filios, quicumque nati fuerint, cuius viri sint minime scientes, qui iisdem legibus nutriuntur, quibus videntur nutriendes, conuiuia sæpius facientes, ac cum omnibus mulieribus coeuntes. Neque enim turpe quidpiam apud Tyrrhenos non modo agere, sed nec pati quidem videri censetur: est enim illis hoc in more positum, vbi turpe quidpiam sunt patraturi, quòd dicunt cum coit paterfamilias, atque quis eum quærit, hoc aut illud patitur, remque ipsam turpi nomine appellant. Vbi coeunt cum amicis, ita faciunt: primum vbi cessauerunt potantes, atque dormituri sunt, ministri lychnis accensis amicas ad illos introducunt aliquando, aliquando verò pueros valde formosos, aut mulieres. Cum postea ab iis cessarunt, vigentes adolescentes his adducuntur, qui cum illis ipsis congregiuntur. Coeunt autem ac congregiuntur se inuicem aliquando intuentes, at sæpius circa thorum operimenta iacentes, quæ virgulis sunt intexta, superiorique vestes extenduntur. Congrediuntur multum cum mulieribus, at multò magis gaudent pueris ac adolescentibus: nascuntur enim apud illos aspectu pulcherrimi, quippe qui delicatè nutriuntur, corporaque habent lauia. Omnes illi barbari, qui ad occidentem vergunt, vnguento perfunduntur, corporaque raduntur: atque apud Tyrrhenos officinæ complures & artifices huiusce rei reperiuntur,

Ariuntur, velut sunt apud nos tonsores, ad quos cum accesserint se ipsos ad omnia tradunt, neque videntium aut accedentium aspectum vllò pacto formidantes. Vtuntur hac lege complures ex Græcis, & ex iis, qui Italiam incolunt, quàm à Samnitibus Messapiisque didicerunt. Pinfunt, pugnis certant, loròque cadunt ad tibiam Tyrrheni ob delicias, vt narrat Alcimus. Celebres fuerunt etiam Siculorum mensæ ob delicias, qui etiam mare sibi vicinum dulce esse asserunt, cum dapibus gaudeant, quæ sunt ex eo, vt testatur Clearchus libro Vitarum quinto.

Sybaritarum delicia & cretoniatarum.

CAPVT VI.

Sed de Sybaritis quid opus est vt pluribus dicam? apud Squos balneatores introducti fuerunt, effusoresque edocti ne citius dimitterent, & ne nimium festinantes, eos qui lauarentur, comburerent. Primi etiam Sybaritæ artes, quæ streptitum facerent, extra ciuitatem eiecerunt; **B** veluti fabricarum arariorum & lignariorum, horumque similia; ita vt vndique imperturbati somni efficerentur: neque sanè gallum in ciuitate nutrire licebat. Narrat de iis Timæus, quòd vir quidam Sybarita cum in agrum venisset, hominesque pastinantes vidisset, ipse loqui cepit, ad quem dixisse aiunt quèdam ex præsentibus quòd ipsum loquentem audiens laborasset ex latere. At in Cronone cuidam athletæ calcem effodienti ex Sybaritis astantes quidam dixerunt, num cum tantam habeant ciuitatem, domesticos non habeant qui eis palæstram effodiant. Alius Sybarita cum in Lacedæmonem accessisset, ac in Phiditium fuisset vocatus, super lignis sedens, vnàque cum illis cœnans, primum se, Lacedæmoniorum cum audisset strenuitatem, admiratum esse dicebat, nunc verò cum vidisset, nihil ab aliis hominibus eos differre cognouisse: nam vel timidissimus mori potius eligeret, quàm vitâ perpeti huiusmodi. Est etiam apud eos consuetudo, vt pueri ad impuberem vsque ætatem purpuram, capillorumque nodos auro reuinctos gestent. Apud hos homunculi quidam parti

ac Scopæi, vt inquit Timon, ob delicias reperiuntur, qui C
 Stilpones ac Melitæi catuli dicuntur, qui illos sequuntur
 in gymnasia. Ad quos hisq; similes Maurusorum rex Ma-
 fanassès dixisse fertur, vt testatur Ptolemæus libro octauo
 commentariorum, quærentibus simias coemere apud vos
 ô viri mulieres pueros non parium. Nam Mafanassès puer-
 ris delectabatur, filiorumque pueros apud se nutriebat.
 Complures erant filiarum etiam filij, quos omnes ad trien-
 nium vsque ille educabat, quo spatio peractò ad parentes
 eos remittebat, aliòsque denuo capiebat. Hæc ipsa testatur
 Eubulus Comicus in Gratiis hoc pacto;

Nam quæso quantò dignius nutririer

Virum penes virum, facultas si sit huic?

Graues, mclèstas, quàm proteruas anferes?

Vel perfidum malum pithecum pascere?

Athenodorus etiam in libro de studio ac disciplina, Archy-
 tam Tarentinum scribit virum cum vrbantum, tum etiam
 philosophum, multos habentem seruos, his gaudere solitum,
 quod spectat ad victum, in symposia dimissis. Verum
 melitæis catulis lætantur Sybaritæ, hominibusq; non ho-
 minibus. Gestabant vestes insuper Sybaritæ, quæ ex Mile-
 siis lanis erant confectæ, ex quibus ciuitatibus etiam ami-
 citiæ contrahebantur, vt asserit Timæus. Amabant Tyr-
 rhenos ex Italia, extra Italiam Iones, quia vtebantur deli-
 ciis. Cum plures quinque milibus essent Sybaritarum
 equites, crocotas induti supra thoraces procedebat in pom-
 pam, iunioreque ipsorum per ætatem in antra Nympharum
 Lusiadam sedentes omnibus cum deliciis degunt.
 Qui inter eos sunt opulentiores vbi rus adeunt, vnus diei
 iter, per triduum perficiunt, quamuis vehiculis vehuntur.
 Adesse eorum præterea consueuerunt nonnullis viæ, quæ
 in agros ducerent, coopertæ, vt plurimis cellæ adfunt vi-
 nariæ mari propinquæ, in quas per canales vina ex agris
 demittuntur atque hoc quidem venditur, illud in ciuita-
 tem nauigiis importatur. Faciunt complura frequentia-
 que conuiuia publica, eosque aureis coronis decorare so-
 lent, qui splendidissimè pararunt, quos etiam per præ-
 cones in publicis sacrificiis celebrant, ac in certaminibus:
 non illorum quidem exponunt beneuolentiam, sed sum-
 ptum

A ptum in cœnas factum; in quibus coquos etiam bene con-
 dita parantes coronare consueuerunt. Inuenta sunt apud
 Sybaritas caldariæ cellæ, in quibus sedentes calefebant, pri-
 mitque inueniunt matulas, quas in symposia intulerunt.
 Tum peregrinos derident, qui ex patria discesserunt, ipsiq;
 magnopere gloriantur cum super flumiuorum pôtibus con-
 senuerint. Videtur illis hoc maximum felicitatis argumen-
 tum extitisse, quòd cum regio portu careat, marèque prop-
 ius accedat, omnes ferè fructus à ciuibus absumantur: nam
 & ciuitatis locus; & oraculi responsum omnes ad delicias.
 solutèque sine mensura viuendum inuitarunt. ciuitas enim
 eorum in loco concauo sita æstatis tempore mane quidem
 ac vespèri frigus habet egregium, per medium autè diem
 calorem habet intolerabilem, ita vt eorum plurimi sanita-
 ris gratia flumius diducere machinati sint, ita vt affluant, ac
 neque orientem neque occidentem solem in Sybari videre
 oportet, nisi si quis ante fati tempus emori cupiat. Mife-
 runt quandoque viros, qui responsum à Deo peterent, inter
 quos erat & Isamyris, qui cum interrogasset quousque fo-
 rent felices, respondit oraculum:

B *Semper eris felix venerans gens numina diuùm,
 Donec plus superis fueris venerata virum quem,
 Intima seditio, tunc & tibi prælia surgent.*

Cum hæc audiuissent Deum ipsi dixisse existimarunt, quòd
 nunquam cessabunt eorum delicia; non enim se hominem
 magis, quàm Deum veneraturos vnquam arbitrabantur;
 At mutatio illis forte accidit, postea quàm familiarem
 quendam quidam cæcidisset, eumque ad sacra confugien-
 tem rursus verberasset, cum ad patris demum illius confu-
 gisset monumentum, dimisit, cum pud ore correptus esset.
 Absumpti fuerunt suo in ipsos deliciarum studio: atque ci-
 uitas ipsa cum aliis omnibus de deliciis decertauit. Post nò
 multum temporis cum multa ipsi signa apparuissent ac
 euersio, de qua nò necesse habeo dicere, perditum sunt. In tan-
 tum deliciarum studium deuenierant, vt equos etiam ad ti-
 biam in symposiis tripudiare assuefecerint: quod cum Cro-
 toniatæ cognouissent, vbi cum his pugnarunt, saltandi con-
 cinnitatem illis pararunt, vt asserit Aristoteles in eorum
 Republica: aderant enim illis tibicines in acie militari,
 quorum cum tibiærum sonum equi audiuissent, non exi-
 T

lierunt solum, verum etiam seffores habentes ad Crotoniatis transfugerunt. Hæc eadem scripsit Charon Lampſaæ enus libro ſecundo Terminorum, ita ſcribens: Biſalta militarunt in Cardiam & vicerunt, Biſaltarū dux erat Onaris, qui cum puer eſſet, emptus fuit in Cardia: atque cum Cardiano cuidam ſeruiſſet, erat autem Cardianis reſponſum oraculi, quòd in eos Biſalta conſurgerent, de quo in conſtrina ſæpius ſedentes diſſerebant. Hic igitur ex Cardia auſugiens in patriam ſuam Biſaltas in Cardianos concitauit, atque dux à Biſaltis declaratus fuit: omnes nanque Cardiani equos in ſymphotis ad tibias tripudiare docuerant, atque pedibus poſtremis ſtantes, prioribus ſonos cognoscentes tripudiabant. Cum hæc igitur ſciſſet Onaris tibicinam habuit ex Cardia, quæ ad Biſaltas proſecta multos tibicines inſtruxit, quibuſcum & ipſa in Cardiam militauit. Vbi verò pugna fuiſſet incepta tibias inflare, modulòſque emittere iuſſit, quòſcumque equi Cardianorum cognouiſſent. Eos ubi equi audiuiſſent ſuper poſtremis pedibus ſe firmarunt, atque in tripudium ſunt conuerſi, Cardianorum autem vis omnis in equitatu poſita erat, atque idcirco victi ſuperatque fuerunt. Cum quidam ex Sybaritis Crotonem nauigare vellet ex Sybari propriam nauim ſibi comparauit, in qua neque aſpergeretur, neque ingrederetur alius quiſpiam, ac in quam equum aſſumere poſſet. Hæc cum ita conuenienter equum ingredi fecit, iuſſitque vt equo ſubterneretur, poſtea rogauit quendam ex comitibus vt cum eo nauigaret, cum ſe traiciendi imperaſſe diceret vt nauigaret prope terram. Hic autem reſpòdit quod vix eum audiuiſſet ſi pedes apud mare eſſet iturus, ne dum ſi prope terram nauigaret. Phylarchus libro Hiftoriarum vigefimo quinto ubi legem apud Syracuſios fuiſſe ſcribit, qua cautum erat, ne mulieres auro ornarentur, neque floridas veſtes geſtarent, ac neque purpureos habentes contextus, niſi ſi qua ſe publicam amicam eſſe fateretur: atque aliam fuiſſe legem ne quis vir ſe auro ornaret, ſuperuacaneſque veſtibus vteretur differentibus, niſi ſe mœchum eſſe fateretur, aut cincedum. Prohibebantur liberæ mulieres noctu incedere, ubi Sol occidiſſet, niſi adulterium eſſent commiſſuræ: prohibebantur per diem etiam ſine inſtitutoribus exire, ac vna ſerua ſaltem aſſequeretur.

In deli

A In deliciis inquit ſoluti Sybaritæ legem ſanxerunt, vt mulieres ad feſta vocarentur, atque eas quæ vocarentur ad ſacrificia, oportebat per annum priorem apparatus comparare, quòd dignum tempore veſtium, aliòſque mundi muliebriſ facientes in conuentus adducerentur. Si quis obſceniorem artiſex aut coquus edulium aliquod dignum inueniſſet ac magnificum, nulli alij per annum id facere licebat, quo ille qui primus reperiſſet, per id tempus quaſtus haberet, atque alios laborantes ipſos his omniibus excelleret. Eodem pacto qui anguillas vendebant tributum non perſoluebant, neque ij, qui eas venabantur. Tum eos qui purpura marina tingebant, quique inferebant, immunes fecerunt. Veruntamen in iniurias demum conuerſi, cum triginta legati veniſſent Crotoniatarum, eos omnes interfecerunt, atque ante mœnia inſepultos proiecerunt, vt à feriſ vorarentur. Hoc illis omnium malorum principium exitit, quòd etiam oraculum prius ſignificauerat: nam viſi ſunt omnes eorum potentes paucis diebus interpoſitis idem portentum eadem nocte viſiſſe. Viderunt enim Iunonem in medium forum accedentem, choleraſque vomentem, in cuius etiam ſacello ſanguinis ſons erupit, neque tamen eorum ceſſauit arrogantia, donec omnes à Crotoniatis delei fuerunt. Scribit Heraclides Ponticus in libro de Iuſtitia, cum Telyis tyrannidem ſoluſſent Sybaritæ, eos, qui rerum fuerant participes, ante aras obuiantes ceciderunt, ac obruncarunt, inter quas cædes Iunonis ſtatua conuerſa eſt, ſolùmque ſanguinis ſontem emiſſet: ita vt omnem propinquum locum fenestris æreis obturauerint, cum firmare cuperent ſanguinis fluxionem. Idcirco omnes auſugerunt, mortuique ſunt, qui Olympiorum certamina de medio tollere conabatur: nam quo tempore agi conſueuerunt, victoriam obſeruantes athletas ad ſeſe aggrediebantur aduocare. Crotoniata poſteaquam Sybaritas deleuerunt, vt autor eſt Timæus, ad deliciis ſe contulerunt, ita vt eorum princeps purpurea veſte indurus per ciuitatem incederet, aureaque corona coronatus, & crepidis albis. Sunt qui hoc non ob deliciis quidem factum fuiſſe aſſerant, ſed ob medicum Damocodem, qui erat Crotoniates, qui Polycratis Samyiorum tyranni fuiſſet familiaris: atque poſt illius mortem captiuus à

Perſis factus, ad regem adductus fuit, cum Polycrætes ab Oræta eſſet interfectus. Cum igitur Damocedes Atollam Darij regis vxorem ſanauiffet, Cyriq; filiam, quæ eſt mamma laborabat, ab hac in munus popoſcit vt mitteretur in Græciam, cum eſſet abiturus. Hic in Crotonem forte delatus fuit, atque ibi commorari decreuit. Cum appreſſus fuiſſet à quodam Perſa, qui eum regis ſeruum eſſe dicebat, eam dimiſerunt Crotoniatæ, ac Perſæ ſtolam exuentes, ſeruientis in Prytaneo miniſtri ſtolam induerunt, ex quo Perſicam ſtolam induitus quoque ſeptimo die circuiuit aras vnà cum Prytani: ac neque deliciarum, neque iniuriæ gratia, neque minarum in Perſas cauſa hoc faciunt. Scribit Timæus quòd Olympicum conuentum Crotoniatæ poſtea conati ſunt eodem tempore diſſoluere, cum certamen opulentum argenti conſtituiſſent. Alij hoc voluiſſe Sybaritas malunt.

Tarentinorum, Iapygum, ac Maſſilienſium delicia.

C A P. VII.

Clearnus libro vitarum quarto Tarētinos ſcribit cum multum roboris, copiarumque poſſiderent, in tantum deliciarum deueniſſe, vt totam cutem lauem facerent, nudatisque huius reliquiis ſacrificarent. geſtabant omnes inquit texturam pellucidam veſtium, quibus nunc muliebriſ vita gloriatur. Poſtea cum in iniurias ob delicias compererent vnã Iapygum ciuitatem Carbinam extorem fecerunt, ex qua pueros, virgines mulierēſque videntes congregantes, in ſacra Carbinatarum ſep̄ta ponentes, nuda omnibus corpora per diem conſpicienda præbebāt: atque quicumque volebat, velut in infelicem gregem inſiſſet, pro deſideriis potiebat omnium forma congregatorum, omnibus ſpectantibus Deis, ac iis præcipue, quos illi minimè rebantur. Ita verò rem eam numen grauitertulit, vt omnes eos Tarentinos, qui erant in Carbina illegitimæque perpetrarant, fulmine percufferit, atque ad hæc vſque tempora conſuetudo permanſit in Tarento, vt quot exceperunt eorum qui in Iapygiã mittebantur, tot columnas ſingulæ familiæ ante fores conſtituerint, in quibus neque mortuos lugent quo tempore perierunt, neque legitimaſ

A mas exequias perſoluunt, ſed Ioui Catæbatæ ſacrificant. Iapygum genus ruſſus cum eſſet Cretenſe, ex iis, qui cum Glauco quæritante diſceſſerunt, ac migrarunt. Qui hoſ ſecuti ſunt vitæ ornatus Creteſium obliiti in hoc iniuriarum ob delicias peruenerunt, vt cum primi faciem perfricuiſſent, antiãſque & additiſſas comas, ſtolãſque floridas geſtarent, operari, vel laborare turpe eſſe arbitrarèntur, multique eorum ornatiores ſuas haberent domos, quàm Deorum immortalium templa. Duces præterea Iapygum Deos iniuria afficere conſueuerant, quorum etiam imaginēſ diripiebant è templis, cum dicerent potentioribus eos cedere oportere: quã obrem de cælo percuffi ære ac igni hæc famam præbuerunt. Maniſta enim erant procul & conſpicua tela, quæ de cælo mittebantur, atque omnes qui ab iis ſunt, ad hodiernum vſque diem ad cutem detonſi, ſtolamque lugubrem geſtantes viuunt, omnibus qui vnquam fuerunt viris bonis rariores. Iberi etiam ſtolas tragicas variãſque induti, ſaguliſque ac poderibus vtuntur, quibus tamen non impediuntur, quominus ad rerum bellicarum negotiorum ſunt prompti. At eſcæminiati ſunt Maſſilienſes cum eundem geſtent veſtium ornatum, quem Iberi, minus ſunt decori ob animorum mollitiem cum muliebria ob delicias patiantur: vnde tractum eſt prouerbiũ: nauigareſ in Maſſiliã.

De Siritarum, Mileſiorum, Scytharumque delicijs.

C A P. VIII.

Illi etiam, qui iuxta Sirim incolunt, quæ locum illi priuſ occupauerant, qui venerant ex Troia, ac poſtea Lacedæmonij, vt inquit Timæus, ac Ariſtoteles, non minus quàm Sybaritæ in delicias irruerunt. Erat enim apud eos proprium vt ſagula geſtarent florida, quæ ſumptuoſis mitris cingere conſueuerant, ac idcirco Mithrochitones à finitimis vocabantur: quando Homerus diſcinctos vocat Amithrochitones. Archilochus poëta etiam Siritarum regionem admiratus eſt mirum in modum ob illius fertilitatē: nam de Thoſo velut inferiore inquit:

*Nullus locus formoſus, aut opabilis,
Amabilisve, vt apud fluuenta Sirijs.*

Dicitur autem Siris, vt aſſerit Timæus ac Euripides in Li-

gata siue Melanippe; à muliere quadam Siride; at, vt placuit Archiloco, à flumine. Non exigua fuit hominum multitudo totius huius climatis in deliciis, felicitatè inque propensa, quare tota ferè magna Græcia fuit appellata habitatio ea, quæ ad Italiam vergit. Mile. ij cum non forent deliciarum serui Scythas quidem vincebant, vt autor est Ephorus, ciuitatè que in Heliesponto condiderunt: Euxinumque mare splendidissimis ciuitatibus locupletarunt, omnesque in Miletum concurrerant. Verum vbi voluptate deliciisque correpti sunt, euauit ciuitatis robur inquit Aristoteles: atque inter eos natum est prouerbum;

Fortes dum fuerunt Atilesij.

Heraclides Ponticus scribit libro secundo de Iustitia, quòd Milesiorum ciuitati ob deliciis infortunia complura acciderunt, ciuilesque inimicitie, qui aequitatem non amantes, hostes vel radicitus deluerunt. cum enim seditionem molirentur illi, qui opes possidebant: ac populares, quos illi appellabant Gergithas: primum cum vicisset populus, diuitesque extra ciuitatem eiecisset, fugitiuorumque filios in areas coegisset, boues congregantes simul immutarunt ac pessundederunt, atque illegitima nefandaque morte interfecerunt. Cum diuites rursus postea vicissent, omnes eos, quorum fuerunt domini vnà cum filiis combusserunt, quibus ardentibus & alia monstra complura apparuisse inquitunt, & sacram oleam sponte sua exaruisse: quamobrem Deus illos oraculi responso diutius frustraui, interrogantibusque cur frustrarentur, respondit:

Gergitha umbellis mihi sunt & funera cura;

Parentum & cæles, ac semper planta virescens.

Clearchus autem libro quarto Milesios scribit Colophoniorum delicias imitatos se ditioribus tradidisse, ac postea repressos sibi ipsos dixisse: domi Milesia sunt & patria, ac non in medio. Postea hæc de Scythis narrauit Clearchus: solum Scytharum genus communibus legibus primum vsus fuit, ac rursus omnium hominum ob iniuriam miserissimi fuerunt: deliciis enim se dicauerant, ita vt nulli prorsus alij ex hominibus, cum eos diuitiarum, facultatum, omniumque rerum impensa adoriretur: Hoc manifestum est vel ex his vestibus ducum, quæ nunc etiam reliquæ conspiciuntur, atque ex viuendi ratione. Nam cum

maxi

A maximè deliciis essent dediti, atque omnium hominum primi in deliciis irruissent, eò vsque iniuriæ peruenerunt, vt homines omnes, ad quos peruenerit, naribus mutilarent, à quibus oriundi secedentes ad hæc vsque tempora rei ipsius nomen tenuerunt. Eorum verò mulieres, fornicariū Thracum eorum, qui ad Occidentem Septentrionemque incolunt, ac finitimi sunt, corpora fibulis distinguebant ac variabant, picturamque imprimebant, quamobrem Thracum mulieres iniuria affectæ multis annis postea propriam iniuriam abolentes reliquæ corporis partem pictura variegarunt, ita vt iniuriæ pudorisque impressi nota, in varietatem conuersa ornamenti nomine, priorem vituperationem ignominiamque aboleret. Ita verò omnibus superbe præfuerunt, vt nulli sine lachrymis seruitutis onus factum sit, ac posteris sit nunciatum cuiusmodi foret Scytharum sententia. Postea ob calamitatum, quæ eos inuaserunt, multitudinem, vbi ob dolorem vitæ simul felicitatem ac comas per totam nationem discesserunt, externæ ob iniuriam totondisse absceythizare appellarunt. Vbi omnes Ionas cauillatur Callias, siue Diocles in Cyclopiibus. B hæc ita scribit: quid enim vel delicata, pulchræque mensas habens Ionia, dic quid agit?

Abydenorum, Ephesorum, Samiorumque delicia.

CAP. IX.

A Bydeni etiam cum Milesiorum colonia sint, quod spectat ad viuendi rationem, infracti sunt, atque demissi, veluti in Militibus testatur Hermippus:

Exercitum maritimum letor faciens,

Habere ad aspectum videtur optimè.

Coma superbus, tum rigore brachij.

Novisti Abydi qui viri sint iam diu.

Aristophanes complures Ionas carpens in Galeata ita scribit:

Quot postea insignes erant viri exteri

Sunt insecuti, tunc rogantur proximi.

Vt venderes puerum Chium, qui erat tibi.

In Clazomenas ast alter, alter at magis

Vt in Ephesum, sed illi in Abydum, namque ea

T 4

In via erant cuncta.

Scribit de Abydenis Antiphon in libro Contumelię in Alcibiadem hoc pacto; postea quum tutelę tuę dimissus es à tutoribus, tuasque pecunias ab illis accepisti, discessi, in Abydumque nauigauit, nulla tui priuata cura habita, neque vilius necessitudinis gratia, sed ob animi tui intemperantiam ac iniuriam, cum mores operibus simillimos didicerim ex mulieribus, quę sunt in Abydo, vt per reliquum ætatis tuę spatium iis vti posses. Mortui sui Magnetes ij, qui apud Mæandrum incolunt, quia plurimum erant demissi, vt in elegiis Callinus testatur, & Archilochus: nam captiui facti sunt ab Ephesiis. De Ephesiis scribit Democritus Ephęus libro primo de Templo in Epheso, vbi de eorum deliciis narrat, atque quas vestes infestas gestarent, quibus hæc etiam subiunxit: ac Ionum purpurea, violacea, crocęaque vestimenta vorticibus intextis conspiciuntur: capita verò æquis spatiis animalibus sunt distincta. Sarapides luteę, purpureę, candidę: ac purpureę & calasires Corinthio confectę opificio. Sunt autem ex his alię purpureę, alię violacę, illę hyacinthinę, quibus flammatas, cęruleasque quispiam addere posset. Sunt autem Persicę Calasires, quę omnium sunt pulcherrime. Videre quispiam Actęas etiam vocatas posset, inquit: quę omnium vestium Persicarum sunt magnificentissimę. Est autem hæc vestis valde fortis leuitatisque gratia parata: nam aureis quibusdam maculis perexiguis, miliõque similibus est intexta, quod milium totum purpureis fluxibus in interiori parte coniunctionem sortitur in medio: Vtuntur his vestibus (vt inquit) Ephesij etiam, vbi in delicias se conuertunt. De Samiorum deliciis vbi mentionem facit Duris, poëmata apposuit Asij, vbi narrat quod circa brachia ornatum muliebrem gestare consueuerant, atque cum Iunoniũ celebrarēt, comas pexas habentes, atque in tergum reiectas, incedebant. Hoc ita legitimum apud illos fuisse, testatur hoc prouerbium: ad Iunonium festum accedere impletum. Sunt autem hæc Asij poëtę carmina:

Sic illi pexi Iunonis templa petebant

In lucum, ornati perpulchris vestibus: atque

Tellurem niuis texerunt vestibus omnes.

Aurea Casariam contortam vincula nectunt.

Orna

Ornatus muliebris adest his brachia circum.
Circumdans scutum bellicosum.

Heraclites Ponticus Samios scribit in libro de Voluptate, quemadmodum Sybaristas ciuitatem suam perdidisse, cum ob nimias delicias se vicissim paruifacerent.

De Colophoniorum, Ionum, Byzantiorum, Thessalorum, Aetolorum, Syracusiorumque deliciis.

C A P. X.

Colophonij etiam cum prius in ratione viuēdi essent a seueri, vbi ad delicias se conuertērunt, amicitiamque ac societatem fecerunt cum Lydis, capillis aureo ornamento ornati incedebant, vt ait Xenophanes;

Ex Lydis vt cepit eos dementia, donec

Inconcuissa illis dura tyrannus erat,

Caruleæ petere forum gestamine vestis

Culti: mille aderat paucior haud numerus

Cæsarie ornatu gaudentes inde decoro.

Gaudentes vñtli suaui odore comæ.

Ita verò in absurdum voluptatem soluti sunt, vt eorum nonnulli neque orientem, neque occidentem solem vnamquam conspexerint: legemque tulerint, quę ad nostra vsque tempora perdurauit, vt cantatriculę, ac tibicinę, omnięque huiusmodi quę audiuntur à matutino tempore in meridiem mercedem caperent, ac ad lucernarum tempus cessarent, ex quo reliquam noctis partem circa ebrietatem versabantur. Theopompus libro Historiarum quinquodecimo mille viros scribit ex ipsis stolas purpureas gestantes per ciuitatem incedere consueuisse, cum id vestimenti genus & apud Reges rarissimum esset, & magnificum: nam purpurea æqui ponderis argento eodem emebatur pretio. Cum ob hanc vitę rationem in tyrannide seditionibusque constitissent, cum patria ipsa perierunt. Hęc eadem de illis scripta reliquit Diogenes Babylonius libro primo legum. De omnium Ionum deliciis summam Antiphanes hoc pacto dixit in Dodone, vnde est incola? num quis Ionum delicatę vestiens, mollis, voluptati deditus, turba concitatur? Theophrastus in libro de Voluptate, Ionum ob voluptatum exuperantiam inquit au-

T 5

reum prouerbiū permāſiſſe. Nonnullos ex acolis etiam C
 delicatos factos fuiſſe ſcribit Theopompus libro octa-
 Philippicorum. De Byzantiorum Chalcedoniorum deli-
 cius hæc ipſa ſcribuntur à Theopompo; conſueuerant By-
 zantij, quia populi auctoritate permulctum iam tempus
 res gubernabantur, ciuitatem in emporio habentes, quod
 populus omnis & in foro, & in portu verſabatur: intem-
 perantes eſſe, rei Veneræ indulgere, ac bibere in cauponis.
 At Chalcedonijs priuſquam cum illis rempublicam capeſ-
 ferent, omnes in ſtudijs, melioriſque vita verſabantur. Ve-
 rum vbi Byzantiorum populi gubernationē guſtarunt in
 delicijs corrupti ſunt, atque ex temperantiſſimis, quod ad
 victum quotidianū ſpectat, maximèq; mediocritate vten-
 tibus, facti ſunt bibaces atque proſuſi. Libro præterea pri-
 mo ac vigefimo Philippicorum Ombricorum genus nar-
 rat, qui prope Adriam incolūt, ſenſim eſſe molles ac ſimil-
 limam Lydis vitæ rationem elegiſſe, feracemque habere
 regionē. Ex quo facile fit ad felicitatem accedere. De Theſ-
 ſalorū delicijs ſcribens libro quarto narrat, quod eum ſal-
 taticibus viuunt, ac in Orcheftris; alij in taxillis ac potu,
 rebuſque huiuſmodi intemperantiæ diem abſumunt, D
 magnoperèque ſunt ſtudioſi vt potius menſæ varijs multipli-
 cibuſq; obſonijs ſint refertæ, quàm vt vitā ſuam ipſorū or-
 natè degāt. Sumptuoſiſſimi ſunt omnium hominū Phariſæ
 iij, vt ait, ac pigerrimi. Dicuntur Theſſali etiam, vt Critias
 eſt autor omnium Græcorum eſſe ſumptuoſiſſimi, & quod
 ſpectat ad victum, & ad veſtitum. Quod exitit etiam cau-
 ſa vt Perſæ in Græciam venirent, cum eorum delicijs ma-
 gnificentiaque inuideret. De Aetolis ſcribit Polybius li-
 bro decimo tertio Hiſtoriarum, quod ob aſidua bella, vi-
 ctuſque magnificentia are alieno oppreſſi ſunt. Agathar-
 chides libro Hiſtoriarum duodecimo, Aetoli inquit tanto
 promptiores ſunt ad mortem, quanto ſpendidus magni-
 ficentiuſque cæteris viuere ſtudent. Celeberrimi ſunt ob
 delicijs Siculi ac Syracuſij, velut Ariſtophanes ait in Con-
 uiniantibus: verum non hæc didiciſtis me mittente, ſed
 bibere potius, malèque in Syracuſiorum menſam canere,
 Sybariticæque conuiuia, & Chij veſtem. Plato in Epſtoliſ,
 cum hanc haberem ſententiā ſcribit, In Italiam, Siciliāque
 me contuli, cum primum applicuiſſem, hæus tu, vita
 mihi

A mihi nullo pacto placere potuit, bis ſingulis diebus ſatu-
 rari, neque vnquam dormire, niſi per noctem: & reliqua
 ſtudia, quæ hanc vitam ſequi conſueuerunt. Ex his enim
 moribus nullus omnino eorum, qui ſunt ſub cælo prudēs
 fieri poſſet, qui à puero his operam dediſſet, neque per
 Deos vt continens ſit optare curarè poterit. At in tertio
 Reipubl, ita ſcribit: Syracuſiam menſam amice, Siculiā-
 que ſerculorum varietatem non laudas, vt mihi quidem
 videris, amicamque puellam Corinthiam vituperas iis ho-
 minibus, qui vt bene habeat corpus ſunt ſtudioſi, tum At-
 ticas cupedias & apparētis earum voluptates, Poſſidonius
 libro Hiſtoriarum ſextodecimo de Ciuitatibus Syriae, nar-
 rans quo pacto delicijs vterentur, hæc ſubiungit: Cum ho-
 mines qui in ciuitatibus ſunt conuentus plurimos ob re-
 gionis fertilitatem, ex neceſſariorum laboribus faciunt, in
 quibus aſidue conuiuantur: gymnafijs veluti balneis vten-
 tes, oleūque pretioſo & vnguentis peruncti. At in Gramma-
 ricis, (ita enim communes cœnas vocarunt) veluti in domi-
 cilijs degentes, bonamque diei partem inter pocula depē-
 que ventri indulgentes abſumunt, ita vt multum etiam co-
 medant cantilenis oblectati ad valdè ſonoræ teſtudinis
 B ſtrepitum, ita vt vniuerſe ſonis huiuſmodi aliquando per-
 ſonent.

*Arycandeorum, zacynthiorum, Campanorum,
 Cumcorum delicia.* CAP. XI.

A Rycandei Lyciæ cum Limyrenſibus ſunt finitimi,
 are alieno grauati ob intemperantiam ac nimium
 ſumptum, tum ob eorum inertiam & voluptatem, cum
 non poſſent fœnus perſoluere, in Mithridatis ſpem ſe con-
 tulerunt, ſperantes ſe præmium debitorum abſolutionem
 inde conſecuturos. At libro trigefimo primo Zacynthios
 ſcribit bellorum eſſe ignaros, propterea quod in magna
 rerum copia ac in diuitijs deliciarum ſtudio tenebantur.
 Polybius libro ſeptimo Capuæ viros, quæ eſt in Campa-
 nia, ob terræ vbertatem magnas diuitias indutos ſcribit,
 in voluptatem ita, multumque ſumptum prorupiſſe, vt vel
 Crotonis Sybariſque ciuium famam traditam longe ſu-
 perauerint. Hi igitur cum præſentem rerum felicitatem
 perfer

perferre non possent, Annibalem ad se conuocarunt, quare in eos Romanus Senatus grauius animaduertit. Pétilini verò fidem Romanis in concussam seruantes, eò vsque ab Annibale obsessi tolerarunt, vt omnes pelles comederint, quæ reperiebantur in ciuitate: omnésque arborum cortices, atque omnes simplices ramos absumpserint: atque cum menses vndecim obsessione passî essent, nullúsque stippetias ex Romanorum decreto contulisset, se demum dederunt. Curetes autem scribit Phylarchus libro Historiarum vndecimo scripsisse Aeschylum ita fuisse dictos ex eorum deliciis:

Circinnus est coma, velut est & virgini.

Curetes inde populus ipse dicitur.

Agathon scribit in Thyeste, Pronactis filiam in matrimonium petentes, cum reliquis omnibus ornatos accessisse, tum caput comptum habentes, verum vbi nuptias nõ sunt consecuti, tonsi fumus deliciarum testes inquit, vel deside ratam certè supellestem menti iucundæ. Gloriosum hinc sanè nomen habemus Curetes à cædendis capillis. Cumæi etiam, qui sunt in Italia, vt asserit Hyperochus, vel is, qui res Cumaicas in eum relatas composuit, aurum multum gestare consueuerant, floridisque vestibus vtebantur, vnâque cum mulieribus in agros vehiculis vecti incedunt. De nationum igitur ac ciuitatum deliciis hæc habui dicere, at de hominibus hæc ea sunt quæ audiui.

De Ninyæ Sardanapalique deliciis.

CAP. XII.

OMnes eos Reges, qui in Asia regnarunt, deliciarum studiosos fuisse scribit Ctesias libro rerum Persicarum tertio, at Ninyam præcipuè Nini & Semiramis filium: hic enim cum interius maneret, deliciisque oblectaretur, à nullo prorsus videbatur, præterquam à suis Eunuchis & à suis mulieribus. Huiusmodi fuit etiam Sardanapalus, quem nonnulli Anacyndaraxis filium fuisse putarunt, alij Anabaxari esse contendunt. Cum Abraces vnus ex suis ducibus, qui genere erat Medus, per vnum ex Eunuchis Paramezum impetrasset, vt Sardanapalum videret: atque vix id effectum esset illo volente, ingressus est Medus.

A Medus. Tum verò illum fucatum, moréque muliebri ornatum vidit, vnâque cum pellicibus purpuram contendentem, ac pedibus exporrectis cum illis sedentem, vestémque habentem muliebrem, & mentum habere abrasum, ac laeue: erat enim lacte candidior, oculosque habebat pictos. Hic vbi Abracem vidit, album oculis superinduxit. Narrat complures, inter quos est Duris, ab hoc, cum rem eam grauius tulisset, quòd rex huiusmodi imperaret, percussum perisse. At Ctesias ipsum bellum intulisse asserit, multisque coactis copiis eum inuasisse, ac solutù mortuum esse, cum se ipsum combussisset in regia domo, pyramque quadringentorum pedum in altitudinem cõstruxisset, supra quàm centum & quinquaginta aureos thoros posuerat, totidémque mensas aureas. Fecerat in ipsa pyra domicilium Hecatompedum ex lignis, vbi thoros subtrauit. ibique ipse cum sua muliere decubuit, aliaque pellices in aliis thoris. tres enim filios ac duas filias quas habebat, cum rex vidisset laborare ad Ninum misit Regem, cum illis tria millia auri talenta dedisset. Domicilij testum ex crasis magnisque trabibus composuit, ac ligna multa magnaque in circum posuit, ne pateret vsquam aditus. Intus auri mille myriades posuit, argenti verò decem millia myriadam talentorum, tum vestes, purpuram, ac multiplices stolas: deinde pyram intexere iussit, quæ dies quindecim arsit. Illi verò fumum cernentes admirabantur, eumque sacrificia peragere existimabant, quæ soli norant Eunuchi. Cum igitur absurdè volupratibus deditus esset Sardanapalus, quantum tamè licuit viriliter mortuus est: Clearchus vbi de Rege Persarum narrat, quòd suaue aliquod edulium ei præbentibus præmia proposuerat mente captus, hoc esse arbitror inquit quod dici solet, Iouis & Regis cerebrum. Hinc fortissimum omnium Sardanapalus cum fruitions per totum æuum complexus esset, ac mortuus, cuiusmodi risu res omnes hominum dignæ sunt demonstrauit digitis in eius monumento positis, quòd neque digitorum quidem sonitu dignæ sunt, quem formauit duos digitos bis coniunctos fingens: in choro sunt reliquorum studia, Videtur autem Sardanapalus non fuisse ignauus, siquidem in eius sepulchro inscriptum est, Sardanapalus Anacyndaraxis filius Anchialam Tarsumque vno die extruxit, nunc verò mortuus est. Amyntas

Mulieris numerus decem milia signifi cans.

tas libro de Ponderibus tertio aggerem altum esse scribit in Nino, quem Cyrus cum ciuitate obsideret detraxit. atque apud ciuitatem cumulauit: hunc igitur aggerem fuisse Sar danapali inquit, qui in Nino regnauit, cuius in lapidea columna Chaldaicis literis inscriptum est, quod cum Charilus fecisset, transtulit. Ita verò se habet: ego imperani, atque donec solis lumen videbam, bibi, edi, Veneri indulgi, cum tempus, quod viuere homines breue esse cognoscerem, idque multas habere fortunæ vices ac dolores: atque alij eorum honorum quæ reliqui, fruitiones percipient, quare nulum ego diem præterij cum hæc facerem. Clitarchus libro quarto eorum, quæ scripsit ad Alexandrum Sardanapalum scribit fenestrate confectum interiisse post Syrorum imperij euerfionem. Aristobulus in Anchiala, quam Sardanapalus edificauerat inquit, cum Alexander in Perfas proficisceretur, castrametatus est, neque longe sanè à Sardanapali monumento: super quo lapidea erat imago, quæ dextræ manus digitos contulerat, veluti somnum emisuros: inscriptum est autem in ipso Assyriis literis: Sardanapalus Anacyndaraxis filius Anchialam Tarsumque condidit vno die, ede, bibe, iude: cætera enim neque sonitu isto quidem digna vt dicantur, apparent. Neque solus Sardanapalus sanè deliciarum illicitis detinebatur, verum etiam Androcotus Phrygius, qui vestem gestabat floridam mulierique elegantius ornabatur: vt autor est Mnaseas libro Europæ tertio.

De Sagaris, Annari, Stratonisque delicijs.

C A P. XIII.

Clitarchus libro quinto Vitarum Sagarim Mariandy num scribit ad fenestratem vsque ob delicias nutritis vberibus fuisse educatum, ne cibum mandendo defatigaretur: nunquam etiã manus inferius umbilico tulit. Quare Xenocratem Chalcidoniũ cauillatur Aristoteles quòd manus pudendis non admouit cum meieret, inquitens:

Castæ manus sunt, mens habet piacula.

Annarum scribit Ctesias inter Regis primates, qui præ fuerat Babylonis muliebrem vestem ac ornatum induere solitum. Atque illi, cum esset seruus Regius, accesserunt

in

A in cœnam centum & quinquaginta saltatricule, mulierisque canentes: quæ illo cœnante saltabant ac canebant. Phœnix poëta Colophonius, vbi libro primo Iamborum de Nino loquitur, hæc ita scribit:

*Vir quidam erat Ninus velut ferunt cuncti
Assyrius, auri pondus ingens fuit cui.
Cui plura hæcenis Cassis erant certe.
Nec assra vult, haud sedebat in sedens.
Apud magos non excitauit is sacrum
Iguem, velut lex præcipit, sed attingens
Virgis Dei, haud faciens sacrum, nec is iudex.
Non nouit is numerare, parua nec nouit.
Sed optimus bibendo is est, edendoque.
Misere vinum, præcipitat is cætera mox cuncta.
Et mortuus vir est reliquit his cunctis:
Vbi Ninus nunc est? vide sepulchrumque.
Audito sine Assyrius es, vel es Medus
Certe: Coraxus aut, vel ex superis stagnis
Indus comatus, non enim: sed ego dicam.
Ego Ninus iam spiritus fui dudum:
At non nihil nunc rursus, ipse sum terra.
Quæ ede teneo, cecini que, amant. spes omnes
Hostes ferunt qui conueniunt me: hædum
Crudum velut Bacche. Sed ad inferos ipse
Ferox, nec aurum, non equum ferens mecum,
Argenteum haud currum trahens properans cedo.
Mitram ferens sed ipse sum cuius multus.*

Theopompus libro Historiarum Philippicarum quinto decimo Stratonem scribit Sidonium Regem omnes homines voluptatis deliciarumque studio superasse. Nam qualia fingit Homerus Phæaces in festis ac potu fecisse, cum Citharædos audirent ac poemata canentes, talia faciebat Straton per multum temporis spatium. Atque tantò magis illis ad voluptates concitatus erat, quantò Phæaces, vt asserit Homerus, cum familiaribus mulieribus filiisque potare consueuerat; Straton verò conuentus cum tibicinis, saltatricibus ac citharistis faciebat, multasque amicas ex Peloponneso accersabat: compluresque cantatrices ex Ionia, atque ex vniuersa Græcia amicas puellas, quarum alias quidè saltatricibus, alias canentibus amicis præmiũ certaminis

taminis proponere solebat, quibuscum etiam coire sapius G
delectabatur: cum vitæ huiusmodi institutionem comple-
cteretur: ipsa natura feruus erat voluptatum, quod etiam
magis faciebat ob Nicoclis æmulationem.

De Nicoclis contentione & Stratonis.

C A P. XIII.

Maxima cum ambitione contendebant Nicocles &
Straton, ac studebat uterque ut suauiore pigri-
oremque vitam ageret, qui etiam eo usque certaminis per-
uenerunt, ut nos audiuius, ut domorum apparatus ex
accidentibus intelligentes, sacrificiorumque magnificen-
tiam apud alterum, vicissim se his superare contenderint.
Dabant operam ut felices beati que esse viderentur, non ta-
men sub vitæ finem feliciter egerunt, quippe qui ambo ce-
de violenta interfecti fuerunt. Anaximenes in libro, qui
Regum mutationes inscribitur, cum de Stratone eadem
scripsisset, eundem narrat cum Nicocle eo, qui in Cypri
Salamine regnavit decertasse, cum intemperantiæ delicia-
rumque maxime esset studiosus: atque ambos violenta morte D
cecidisse. At Theopompus libro Philippicarum rerum pri-
mo, ubi de Philippo narrat, inquit: & triduo ad Onocari-
um, qui locus est Thraciæ delatus: læcium habens valde ap-
paratum elegantem, atque diætæ maxime idoneum. cum aliis
anni partibus, tum magis ad deuitandum calorem. erat
enim & à Corye melior aliis iudicatus, qui omnium Reg-
um qui vnquam regnarunt in Thracia, voluptatibus ac
deliciis maxime fuit deditus, regionemque circumiens ubi
locos arboribus densis ac irriguos fontibus comperisset,
ibi conuiuij locum esse statuebat. Tum ad singula loca ac-
cedens vbicumque esse contingeret, sacrificia Deis offerebat,
cum primatibusque felicibus felix exitus versabatur, donec
Palladem conuiciis lacessere, piaculumque in eam commit-
tere ausus est. Postea narrat Historicus quod Corys cœnam
parauit, veluti sibi Pallas nupsisset, thalamumque para-
uit, ac ebrius Deam expectabat. Verum cum non amplius
mentis compos esset, quendam ex satellitibus misit, qui vi-
deret an Dea venisset in thalamum. Cui reuersus is esset, nul-
lumque esse in thalamo reuulisset, hunc sagitta rex percussis
interf

A interfecit, aliumque rursus eodem modo: donec tertius re-
cognita accessit ac dixit Deam ipsum iam dudum in thala-
mo expectasse. Hic idem rex cum sua muliere aliquando
esset Zelotypus, sui ipsius manibus mulierem à pudendis
incipiens, dissecuit. Libro autem decimo tertio Philippica-
rum narrans de Chabria Atheniensi inquit: cum in vrbe vi-
uere non posset tum ob intemperantiam, tum propter sum-
ptum in eius victum, tum etiam ob Athenienses: omnibus
enim sunt molesti, quapropter eorum potentes extra ciui-
tatem viuere elegerant: Iphicrates in Thracia, Conon in
Cypro, Timotheus in Lesbo, Chares in Sigeo, ac ipse Cha-
brias in Aegypto.

De Charete, Pisistratidis, ac Pisistrato.

C A P. XV.

DE Charete etiã scribit idem Theopompus libro qua-
dragesimo quinto; cum sequis esset Chares ac tardus
atque ad delicias viueret, qui cum militares tibicinas circum
ducebat, saltatricisque, & amicas pedestres, pecuniâsque in
stipendia militaria paratas in res huiusmodi absumebat, ac
B suas ipsius pecunias Athenis reliquit tum dicentibus, tum
iis, qui scriberent suffragia: ac ex priuatis iis, qui iudicio cir-
cumuenti essent. Quas res Atheniensis populus nequaquam
grauiter tulit, verum ob res huiusmodi magis eum dilexit
ceteris ciuibus, atque id quidem merito. Nam & ipsi ratio-
nem hanc viuendi obseruabant, ut iuniores in tibicinarum
gymnastiis & apud amicas sæpius versarentur. Paulò verò
seniores inter aleas ac res huiusmodi lasciuie exercebantur.
Ciuitas plura in communia conuiuia, carnumque distribu-
tionem absumere consuevit, quàm in ciuitatis ipsius admi-
nistrationem. At in inscripto commentario Theopompus
de nummis ex Delphis sublatis, Chareti inquit Atheniensi
sexaginta talenta per Lysandrum, quibus populo Athenien-
si conuiuium in foro præbuit, cum ob victoriam sacrificaf-
set eius pugnae, quæ fuit cum externis Philippi, quibus
Adæus Gallus cognomento, præerat: de quo Heraclides co-
mediarum poëta meminit hoc pacto;

*Gallum Philippi cepit is fecit minus
Cucurrentem hora: sed errantem male*

Quem perdidit, nec ulla crista illi fuit.

Vnoq; caso pluribus conuiuium

Parauit Atheniensibus, velut fuit.

Chares generosus.

Hæc eadem scripta reliquit etiam Duris. Narrat Idome-
neus Pisistratides Hippiam & Hipparchum conuiuia co-
messationésque inuenisse, quapropter eorum, aliorúmque
multorum apud illos magna erat copia, ex quo graue fuit
illorum imperium. Pater etiam eorum Pisistratus voluptates
mediocriter complectebatur, quare neque in villis, ne-
que certè in hortis custodes constituebat, vt narrat Theopom-
pus libro vigesimo primo: sed volentes ingredi frui
concedebat, atque quæcunque vellent capere: quod & Ci-
mon postea fecit, cum illum imitaretur. De hoc etiam nar-
rans libro Philippicarum decimo ait Theopompus: nullum
fructuum custodem in agris aut in hortis constituit Ci-
mon Atheniensis, vt quicumque vellent ex ciuibus fructus
carpere possent, ac si quid in locis illis placuisset acciperent.
Domum postea omnibus communem præbuit, sempérque
magnificam cœnam apparabat multis hominibus, vt ex
Atheniensibus qui essent pauperes, ac eò accessissent, ingre-
derentur ac cœnarent. His etiam satisfaciebat qui singulis
diebus ab eo aliquid poposcissent, atque illum referunt duos
aut tres adolescentulos nummos habentes secum agere so-
litum, quibus imperatum erat vt iis darent, qui ab eo po-
poscissent. Narrat ipsum in exequias etiam inferre soli-
tum quod & persape faciebat. Vbi aliquem ciuem male in-
dutum vidisset, eum cuiquam adolescentum, qui eum seque-
bantur, induere imperabat: ex his omnibus maximè lauda-
batur, omniumque ciuium facile erat primus. Pisistratus verò
multis in rebus grauis fuit, vbi Dionysij personam, quæ
est Athenis, illius imaginem esse inquirunt.

*De Periclis voluptate, Themistoclis intemperan-
tia, Artemonis delicijs.*

CAP. XVI.

Heraclides Ponticus Periclem Olympium scribit in li-
bro de Voluptate, vbi mulierem domo expulit, vi-
tiamque cum voluptate plegit, habitasse cum Aspasia amica
Meg

A Megarensi, bonamque diuitiarum suarum partem in eam
absumpsisse. At Themistocles nondum ebriis Atheniensibus,
neque vtentibus amicis, quadrigas amicarum cum aper-
tè iunxisset per plenum Ceramicum matutinus curram im-
pulsit. At ambiguit ipsum dictum esse ab Idomeneo, num quæ-
tuor amicas velut equos iunxisset, vel ipsas in curram ascen-
dere fecerit. Posit libro tertio rerum Magnetum Periclem
scribit cum in Magnesia coroniferum principium sumpsis-
set, sacrificasse Palladi, festumque Panathenæa nominasse,
atque cum Choopota Dionysio sacra initiatus esset, festum
Choum ibi demonstrasse. Clearchus libro primo de Phi-
galia Themistoclem inquit tritclinium in Magnesia extru-
xisse pulcherrimum, qui se contentum esse dicebat, si hoc
impleuisset amicis. Chamæleon Ponticus cum in libro de
Anacreonte hoc præposuisset, fulua in Eurypila Artemon
Versatilis, appellationem consecutum inquit inde Artemo-
nem, quod cum delicate viueret in thoro circumferebatur,
atque ex paupertate Anacreon narrat his verbis eum in de-
licias conuersum; cum prius berberium operimenta ha-
beret constricta, ligneosque astragalos circa aures, tenue
B circa latera bouis nuper ditatum velamen mali scuti, cum
pistoribusque & ganeoibus malus Artemon versaretur,
ac victum pertenuem inueniret: multum in hasta cerui-
cem posuerit, multum in rota, multumque in coriaceo
tergore comam scutica reuinctus, mentumque vellicatus.
Nunc verò in vehiculo vehitur, aureasque vestes induit
Cycles filius, vmbraclulumque gestabat, veluti feminæ
confueuerunt. Satyrus, vbi de pulchro Alcibiade narrat,
fama est inquit quod cum esset in Ionia magis delica-
tus erat Ionibus. At Thebis cum corpus curaret ac exer-
ceretur magis omnibus Thebanis Bœotius apparuit. In
Thessalia equorum studiosis aurigarumque Alenadarum
studiosior visus est. Velut in Sparta cum temperantiam
diligentiãque aliorum imitaretur Lacones ipsos supera-
uit, ac Thraces merum bibendo vicit. Cum mulieris
ipsius periculum faceret, velut alius esset, mille daricos
nummos illi misit. Atque cum pulcherrimus esset aspe-
ctu, comam per plurimam partem ætatis nutriuit, calcæosque
varios gestabat, qui ab ipso postea Alcibiades dicti sunt.
Vbi verò ludos ederet cum pompa purpuream vestem

περιεπι-
επιεπι-
επιεπι-

gestabat, ac ingrediens in theatrum non hominibus solum omnibus, verum etiã mulieribus erat admirationi: quamobrem Socraticus Antifthenes, velut ipse Alcibiadem viderit, fortem, virilẽmque ipsum, indocilem ac audacem, & ex ætate formosum fuisse affirmat. Vbi verò peregrinaretur quatuor ex sociis ciuitatibus tanquam seruis utebatur. Scenam Persicam illi fecerant Ephesij, equis eius pabulum præbebant Cei, sacra ministrabant in sacrificia & carnum diuisiones Cyziceni, vinum Lesbij suppeditabant, cæterãq; omnia, quæ spectant ad victum quotidianum. Cum ex Olympia Athenas accessisset, duos lances, Aglaophontis picturam deposuit; quorum alter Olympiadem ac Pythiadem ipsum coronantem habebat, in altero sedens Nemea conspiciebatur, inter cuius genua erat Alcibiades, qui facie mulierum formosior videbatur. Cum exercitus etiam dux esset, vt pulcher esse studuit: nam & scutum habebat ex auro borẽq; confectum, in quo erat insigne, Amor, qui sulmen flexerat. Cum ad Anytum qui eius Amator erat, & diues, aliquando ad comestationem accessisset, vnã ex sociis vno Thrasyllo accedente (erat enim hic pauper) prouocans di midio poculorum Thrasylum, qui in poculorum theca positi erant, iussit seruos ad Thrasylum auferre: postea cum hic Anytum complexus esset, discessit. Cum dixissent quidam quòd Alcibiades illum amentem fecisset, Anytus liberaliter admodum ac venustè, non per louem inquit, sed bonum: nam cum omnia capere posset, dimidium reliquit. Lysias autem orator de illius narrans deliciis inquit: cum vnã in Hellepontum Axiochus & Alcibiades nauigassent, in Abydo duo existentes vxores duxerunt Medontiadem Abydenam, & Xynocpem. Postea cum filia illis esset nata, quam non posse se discernere dicebant vtrius esset, vbi viro matura fuit, cum hac etiam dormierunt; quam si haberet vteretũque Alcibiades Axiochi filiam esse dicebat: si Axiochus, Alcibiadis. Carpitur ab Eupolide etiam his verbis in adulatoribus, velut in mulieres intemperans;

Alcibiades ex mulieribus exeat.

Quid uigaris? non domum accedens tuam exercebis vxorem?

Et

Et Pherecrates inquit;

*Exiit haud vir Alcibiades, vt patet,
Nunc omnium vir feminarum at denique est.*

Agides Regis vxorem Timæam corrupt in Sparta, cum ibi esset: ac à quibusdam reprehensus non intemperantiæ lasciuiaque causa se coisse dicebat; sed vt qui ex ipso esset natus Spartæ imperaret, atque ne Reges ab Hercule amplius dicerentur sed ab Alcibiade. Cum exercitui præesset Timandram Laidis Corinthiæ matrem secum ducebat, ac Theodoten amicam Atticam. Post exilium cum Athenienses Helleponti dominos constituisset, plurẽsque Peloponneses quingue millibus cepisset, eos Athenas misit. Post res gestas huiusmodi, cum in patriam reuenteretur Atticæ triremes oleaginis ramis, teniis, & coronis coronauit: tum captiuas naues coniungens extremis amputatis partibus, ad ducentas vectandis equis fabrefactas spoliis plenas, armisq; Laconicis ducens, ad nauigauit. Triremis, in qua ipse nauigabat, ad Claustra vsque Pirei purpureis velis accurrit. At vbi fuit intus, remigẽsque remos ceperunt, Chryfogonus Pythicam stolam indutus naualem rhythmum cecinit. Callippides autem tragicus scenæ stolam indutus significauit, quamobrem peruenuitè dixit quidam; neque duos Lysandros Sparta tulit, neque duos Alcibiades ferrent Athenæ. Imitabatur Alcibiades risum Pausaniæ: atque cum versaretur cum Pharnabazo Persicam stolam induebat, Persicamque vocem discebat, velut etiam Themistocles. Duris Historiarum libro vigesimo secundo Pausanias inquit rex Spartanorum patria veste dimissa Persicam stolam induit. Ac Dionysius Siciliæ tyrannus Xystidem aureamque coronam Tragicam in fibula transmouit. Alexander is, qui Asiæ fuit dominus, Persicis stolis utebatur. At omnes Demetrius superauit: nam ex multo sumptu calceatum, quem habebat, sibi comparauit, erat enim opificij ferẽ forma suprema ac pulcherrima calcei: pileum capiebatur ex preciosissima purpura, in quo multam auri intexerant varietatem & ante & retro artifices remittentes. Chlamydes illius nigrum coloris splendorem habebant, ad cœlum vbique aureas habens stellas, duodecim que animalia intexebatur. Corona auro intexta, vel

παραβλή-
ματ' αὐ-
λεα quæ
in scena
πίκτιν σα-
βυλῶν
ἀργυρῶν
ὄστρον
deb. int.

causam purpuream complectebatur in tergo extrema re-
ferentem aulea texturarum. Cum Demetrii Athenis age-
rentur, scriptum fuit in profcenio, in habitata vectus. C
Nymphis Heracleota libro de patria sexto, Pausanias in-
quit, qui circa Plataeas Mardonium superauit, cum Spartes
leges præterisset, ac in superbiam esset elatus apud By-
xantiumque versaretur, crateri æreo, qui Deis deposi-
tus est iis, qui in ore sunt erecti, quem nunc etiam esse
contingit; ausus est hoc Epigramma inscribere, tanquam
ipse deposuisset: cum sui ipsius ob superbiam ac delicias
esset oblitus:

*Neptuno Regi virtutis munera donat,
Maxima cui pareat Græcia, Pausanias;
Euxino in ponto: Lacedæmonius genuit quem
Clembrotus, antiquo ex Hercule genere.*

Deliciis deditus fuit Phæar etiam Lacedæmonius, vt libro
quadragésimo narrat Theopompus, qui voluptatibus ita
intemperanter delectabatur ac luxu, vt ob huiusmodi cau-
sam Siculus esse existimaretur multò magis, quàm ob pa-
triam Spartanus.

*De Archidami, Isanthis, Philadelphi,
Calliaq', intemperantia.*

C A P. X V I I.

ARehidamus Lacon scribit libro quinquagesimose-
cundo patriam, viuendi rationem deseruit, peregrinoque
ritu conuiuabatur, quare cum vitam domesticam
perferre non posset, ob intemperantiam studebat vt foris
semper versaretur. Cum Tarentini igitur legationes de so-
licitate facienda misissent, sedulo dedit operam, vt cum il-
lis auxiliarius mitteretur. Atque cum ibi esset in bello
mortuus, nec sepulturam quidem est consecutus, quam-
uis Tarentini multos nummos hostibus pollicerentur pro
corporis illius redemptione. Philarchus libro Historiarum
decimo Isanthem Regem fuisse scribit Thracum eo-
rum, qui Crobyzi sunt nuncupati, atque omnes suæ tem-
pestatis homines deliciarum studio superasse. Erat autem
& diues & formosus. At libro vigesimosecundo idem
Ptolemæum scribit, qui secundus regnavit in Aegypto,
cuma

A cum omnium potentum grauissimus esset, ac disciplina,
si quispiam alius diligentissimè nauasset operam, ita de-
ceptum, mente alienatum, & corruptum fuisse ab importu-
nis deliciis, vt se semper victurum crederet, ac dixerit se
solum immortalitatis rationem inuenisse. Cum dies igitur
nonnullos podagra infestaretur, ac postea conualuisset vi-
dissitque; per quosdam clatros Aegyptios prandium apud
fluuium parantes, atque vilia comedentes, fusimque in arena
proiectos, dixit; heu me infelicem, qui neque vnus ex iis
esse possum. De Callia vno illius adulate prius disserui-
mus: verum quando nuper de eo narrat Heraclides Pon-
ticus in libro de Voluptate, superiorem orationem resu-
mantes dicamus. Cum primum Persæ in Eubœam mili-
tarunt, tunc; vt fama est, Diomnestus vir Eretricus num-
morum ducis exercitus erat dominus: accidit enim vt in
illius agro maneret, ac nummos in quodam domus tha-
lamo haberet. Cum omnes fuissent mortui, nesciebatur
Diomnestus habere pecuniam. Ast vbi rursus rex Persarum
exercitum in Eritream misit, atque ciues omnes mi-
grare iussit, omnes merito qui nummos complures habe-
bant, clam exportarunt. Qui igitur relictus fuerant familia
Diomnesti, ad Hipponicum Calliæ Ammonem cogno-
mento, nummos clam subtraxerunt Athenas. Cum omnes
Eretrienfes ob Persas solum postea vertissent, isti num-
mos qui erant complures habuerunt, ita vt Hipponicus
ab eo Hipponico oriundus apud quem nummi depositi
fuerant, locum in arce ab Atheniensibus expetuerit, vbi
nummis domum extrueret. ac vbi habitaret, cum non esse
tutum diceret, tot nummos esse in domo priuata: ac Athe-
nienses eum concesserunt. Postea ab amicis admonitum
rei peractæ poenituit. Cum pecuniæ huius Callias factus
esset dominus, voluptariè que viueret, qui adultores, aut
quæ amicorum multitudo ad hunc non confluebat? aut
quos sumptus ille non paruificiebat? veruntamen eò
vsque miseriarum vitæ voluptas eum compulit atque per-
duxit, vt apud vetulam quandam barbaram viuere cogere-
tur, victusque quotidiani inopia laborans diem suum ob-
ierit. Nicia autem Pergasei vel Ischomachi diuitias non-
nulli absumperat: at ne Autocleas aut Epicleas; qui cum
vna viuere decreuissent, omnibusque rebus voluptatem

præponerent, qui cum omnia ligurissent, cicutam bibentes C
vnâ vitam etiam absumperunt.

De Alexandri Magni delictis.

CAP. VIII.

*in obsequio
argumentum
rem
sua gratia.*

Narrat Ehippus Olympius in libro de Alexandri Hephæstionisq; interitu de Alexandri delictis; quod aureus thronus illi in paradiso positus erat, thoriq; argenteos pedes habentes, in quibus sedens, vnâ cum amicis iura dicebat. Scribit Nicobule quod omnes pugiles vt inter cœnandum Regem delectarent, studebant: quodq; in vltima cœna Alexander ipse cum epifodium aliquod commemorasset ex Andromeda Euripidis concertabat, merumq; bibens promptè prouocabat alios, ac bibere cogebat. Asserit Ehippus Alexandrum sacras etiam vestes in cœnis gestare solitum, aliquando purpuream quidem Hammonis circuncisas vestes cornuâque velut Deus, aliquando verò Palladis quam in curru gestabat, ac sapius supra humeros Persicam stolam subtexens, & arcum, & hastam. Aliquando Mercurij etiam reliqua ferè, tum chlamydem purpuream, sagumq; semialbum singulis diebus, causiamq; regium dialema habentem. At in conuentu calceos & petasum in capite, caduceumq; in manibus: sapius clauam etiam leoninamq; pellem, veluti Hercules. Quid sanè admirabile est si nostris temporibus Commodus Imperator Herculeam clauam in vehiculis adiacentem habeat, pellisque leonina ei substernatur, ac Hercules dici cupiat, cum Alexander Aristotelis discipulus se tot Deis comparauit, & Palladi præcipuè conspergebat precioso vnguento, vinôque odorifero paumentum Alexander; myrrhâque & aliis suffimentis sibi suffumigari videbat; tum comprobatio & silentium omnes præsentès præ timore continebat: erat enim homicida & intolerabilis, quoniam melancholicus esse videbatur. Cum Dionysio sacrificium in Ecbatanis offerret, omniâque abundè in conuiuio parata essent, Satrabates Satrapa omnes milites ad conuiuium excepit. Cum multi ad spectaculum congregati essent, ait Ehippus præconia facta sunt elata, ac Persico fastu multo insolentiora cum alij proclamarent Alexandrumq; coronarent, vnus quidem

Adam ex custodibus sequentibus excellens omnem adulationem Alexandro communicaturus, præconem dicere iussit, quod Gorgus armorum custos tribus millibus aureis Alexandrum coronat Hammonis filium: tum quod Athenas obsidebat cum armaturarum decem millibus, totidemq; catapultarum & sagittarum quæ in bello sufficienterent. Chares libro decimo Historiarum Alexandri, cum Darium cepisset, inquit, nuptias suas celebravit, & amicorum aliorum, atque nonaginta & duos thalamos in eodem loco constituit. Habebat autem domus centum thalamos, in quibus singulis lectus erat, in nuptiali stola viginti argenteorum minarum ornatus, ac ipse thorus pedes habebat argenteos. Accepit in conuiuium & priuatos peregrinos omnes, quos vnâ cum reliquis pedestribus, equestribusq; copiis, ac maritimis, legationibus, ac in aulam aduentantes in faciem ac è regione sui, aliorumq; sponсорum collocavit. Ornata erat domus vestibus sumptuosis ac velaminibus magnificè & splendidissimè: atque sub his purpureis ac puniceis auro intextis. Vt verò scena firmaretur atque consisteret, columnæ viginti cubitorum auratæ atque gemmatæ, circumquæ argento obductæ constituebantur, circumponebantur in ambitu aulae magnifica belluata ac auro conferta, quæ columnas habebant aureas & argenteas. Erat aulae ipsius ambitus quatuor stadiorum. fiebat cœna ad tubam, tunc quidam obnuptias, at aliâs semper cum contingeret vt sacrificaret; ita vt totus sciret exercitus. Intra quinque dierum spatium nuptiæ peractæ fuerunt, compluresq; seruiertunt tum Barbari, tum Græci, tum etiam ex iis, qui ex India venierant. Præliigatores aderant peritissimi & elegantes Scymnus Tarentinus, Philistides Syracusius, Heraclitus Mitylenæus; post quos recitator Alexis Tarentinus recitavit. Accesserunt & Psilocharithæ Cratinus Methymnæus, Athenodorus Teius, citharâmque pulsarunt Heraclitus Tarentinus, & Aristocrates Thebanus. Cantores accesserunt Dionysius Heracleotes, Hyperbolusq; Cyzicenus: tibicines illi venerunt, qui Pythia prius cecinerunt. Ac cum choris postea; Timotheus, Phrynichus, Scaphisias, Diophantus, tum Chalcidicus etiam Euius. Post

modo ij, qui Dionysiocolaces dicebantur, Alexandro colaces vocati sunt ob excessum munerum, quare gauisus est Alexander. Histrones tragœdiarum fuerunt Theſſalus, Athenodorus, & Aristocritus: comœdiarum verò Lycon, Phormio, Arifton. Aderat Phafimelus etiam ſaltator. At coronæ inquit, quæ miſſæ ſunt à legatis, & reliquis, quindecim millium erant talentorum. Polyælerus Lariffæus libro Hiſtoriarum octauo Alexandrum ſcribit in aureo lecto dormire ſolitum, in exercitum tibicinas ac tibicines ſecum ducere, & ad auroram bibere conſueiſſe. Clearchus in Vitarum libro, de Dario loquens ab Alexandro occiſo, hæc inquit; cum rex Perſarum præmia iis proponere conſueiſſet, qui voluptates ei inueniſſent, regnum omnibus ſuauius deterius eſſe deſcripſit: qui ſe ipſum non cognouit prius ſe debellare, quam alij ſceptrum capientes Reges fuerint declarati. Phylarchus libro Hiſtoriarum vigefimo tertio, & Agatharchides Cnidius libro Aſiæ decimo, amicos etiam Alexandri mirum in modum deliciis fuiſſe delectatos teſtatur: quorum cum vnus eſſet Agnon aureos clauos in calceis & crepidis geſtabat. Clitus cognomento Albus cum ius dicturus eſſet, veſtibus purpureis indutus ambulabat, ac cum viris, quicumque obuij fuiſſent, diſſerebat. Perdicam atque Craterum exercitationum ſtudioſos diphtheræ ſtadij magnitudine ſequebantur, quibus locum complectentes in caſtrametationibus exercebantur: ſubſequebantur & multa iumenta, quæ ad palæſtræ uſum puluerem conferebant. Menelaum verò & Leonnatum venatores tentoria ſtadiorum quinque ſequi ſolebant, quibus feræ circundantes venabantur. Aureas autem plantas, ac auream vitem, racemos ex ſmaragdis habentem, carbonibusque Indis, ac alijs magnificentiſſimis lapillis in quos eximij fiebant ſumptus, ſub quibus Perſarum Reges ſæpius ſedentes iura dicere conſueuerant: multo minora videri inquit Phylarchus, quam impenſa, quæ vbique ſingulis diebus fiebat ab Alexandro. Erat enim illius tentorium centum lectorum capax, quod octo aureis columnis ſulciebatur. Lacunaria verò ſuperius extenſa aurea varietatibus magnificis diſtincta ſuperiorem locum

A locum cooperiebant. Quingenti Perſæ maliferi primi circa illam ſcenam interius aſiſtebant veſtibus purpureis ac luteis induti: poſt quos arciferi mille numero; alij flammeis induti, alij hyſgini herbæ colore: atque eorum complures cærulea habebant veſtimenta. Ante os Macedones quingenti argenteos clypeos habentes collocabantur. At in medio ſcenæ aureus curru poſitus fuerat, in quo ſedens Alexander ius dicere conſueuerat, corporis cuſtodis eum vndique obſeruantibus. Extra circulum ſcenæ elephantorum agmen paratum conſtitit, milleque Macedones Macedonicas ſtolas habentes; tum Perſarum decem millia, ac multitudo quæ purpuram habebat ad quingentos accedebat, quibus iniunxerat Alexander vt hanc ſtolam ferrent. Cum tot eſſent numero ſerui & amici, nullus ad Alexandrum audebat accedere, tanta erat illius exiſtimatione ac dignitas. Scripſit aliquando ciuitatibus iis, quæ ſunt Ionia, prioribusque Chiis vt purpuram ipſi mitterent, quoniam omnes amicos purpureas veſtes geſtare volebat. Cum legiſſent Chij epistolam, Theocritus ſapiens præſens ſed dictum illud B Homeri legiſſe inquit.

Purpurea hunc mors cepit, & hunc crudelia fata.

*Antiochi hoſpitia ſplendida, Sa-
miorum Laura.*

C A P. XIX.

Poſidonius libro Hiſtoriarum vigefimo octauo Antiochum ſcribit Regem cognomento Grypum appellatum, acceptiones ſplendidas paſſe, cum conuentum fierent in Daphnes honorem. In quibus integrorum euliorum fiebant diſtributiones, poſtea viuientium etiam, anferum ſcilicet, leporum, & dorcadum. Concedebatur & aureæ coronæ cœnantibus, argenteorumque vaſorum, ſeruorum, equorum, camelorum, non exigua multitudo. Oportebat omnes camelum ascendere ac bibere, camelumque accipere, quæque ad camelum ſpectarent vnâ cum aſtante puero. At libro decimo quarto de Antiocho eiufdem nominis qui in Mediam copias eduxit in Arſacem narrans, inquit; quod acceptiones populares

*ἡρώδης,
ναſὸν ἡ
bens ad-
uncum.*

lares faciebat, in quibus præter eforum absumptorumque C copiam, singuli conuiuæ integras carnes marinorum, terrestriam, & volucrum, quæ non cæcæ fuerant paratæ abstulerunt, ita vt vel plaustrum possent onerare. Post res huiusmodi mellitæ placentæ, coronæque ex myrrha, & thure, aureisque liniamētis ad longitudinem hominis confictis. Clitus autem Aristotelicus in iis quæ scripsit de Mileto, asserit Polycratem Samium tyrannū omnia quæ erant alibi ob delicias congregasse; canes ex Epiro, ex Scyro capras, oues ex Mileto, fues ex Sicilia. Alexis libro tertio de Terminis Samiorum, multis ex ciuitatibus Polycratem Samum ornasse inquit; cum Molossas canes ac Lacænas induxerit; capras ex Scyro ac Naxo; ex Attica & Mileto oues. Artifices etiam præmiis ingentibus accersebat inquit, at prius quàm esset tyrannus lectos magnificos comparauerat, poculæque vel nuptias vel maiora aliqua conuiuia facientibus, vt vterentur, accommodabat. Ex his omnibus admiratione dignus est tyrannus, quippe qui nullibi scribitur vel mulieres, vel pueros accersisse, cum mirum in modum marium congressu lætaretur; ita vt vel Anacreontis riuialis esset, cum amatium ob iracundiam totondisset. D Primus Polycrates cum naues fecisset, Samias ex patria appellauit. Narrat Clearchus quòd Polycrates Abrasami tyrannus ob vitæ intemperantiam mortuus est, cum Lydorum mollitiem imitaretur, ex quo in ciuitate in Sardium dulci cubito vocato apud Samios Lauram constituit, atque Lydorum floribus Samiorum dictos flores omnes repleuit. Horum autem Samiorum Laura angustus erat vicus mulierum artificum; atque omnibus epulis ad fruitionem intemperantiæque spectantibus vniuersam Græciam impleuit. Sunt autem Samiorum flores mulierum virorumque; varia pulchritudo; totiusque ciuitatis in festis & potu existentis. Atque hæc Clearchus. Noui autem & ipse apud meos Alexandrinos Lauram quandam nuncupatam ad hæc vsque tempora felicitum vicum; in quo venduntur omnia quæ spectant ad delicias. Scribit Aristoteles in deliciarium admirabilibus Alcisthenem Sybaritam huiusmodi magnificentæ vellem ob delicias comparasse, vt in Lacinio in Iunonis congressibus poneretur, ad quos Itali omnes conuebant: atque omnibus ostensis sola illa admiratione digna

A gna iudicabatur: quam cum haberet senior Dionysius pro centum & viginti talentis Carthaginensibus tradidit. Testatur hoc ipsum Polemon in libro de Peplis in Carthagine inscripto. Herodorus libro sexto de Smyndiride Sybarita eiusque deliciis disseruit, quòd ad sponsalia filia Clisthenis Sicyonij tyranni Agarites enauigasset, inquit: Smyndyrides Sybarites Hippocrateius ex Italia, qui vnus vir ad plurimum accessit voluptatem: sequebantur eum mille coqui & aucupes. Scribit de illo Timæus etiam libro septimo; De iunioris Dionysij Sicilia tyranni deliciis, vbi scribit in vitis Satyrus Peripateticus domos ait tringentorum thoros habentes apud eum impleri conuiuiis consueuisse. Ita etiam scribit Clearchus libro quarto Vitarum; Dionysius autem Dionysij filius totius Sicilia deuastator cum ad Locrorum urbem accederet, quæ illi erat metropolis. (Doris enim quæ mater illius fuerat, genere fuit Locra) quæ maxima foret in ciuitate domus, hanc serpillis rosisque sternebat: atque vicissim Locrorum virgines accersebat, nudisque cum nudis nulla pudoris ratione habita super fratris conuoluebatur. At non multo post iniuria affecta, illius vxorem ac filios capientes captiuos in via constituentes, in eos atrociter egerunt. Atque vbi iniuriæ pleni essent, acubus sub manuum unguibus pungentes ipsos interfecerunt, mortuorumque ossa in mortariis contuderunt, atque carnes reliquas cum distribuissent, diris imprecationibus eorum caput omnes obligauerunt, qui ex iis non gustassent: ex quo ad nefarias imprecationes eorum carnes compulerunt, vt nutrimentum epulantium ederetur, reliquas vero demerserunt. Ipse verò Dionysius matris Deorum tympana gestans, ac stipem cogens, miserimè demum vitam permutauit. Cauendum est igitur vt deliciis inferuiamus, cum vitas euertant, ac iniuria omnium rerum maximè calamitosa.

*Gelonis lauacra, Demetriique
Phalerei voluptas.*

CAPVT XX.

Scribit Diodorus Siculus in libro de Bibliotheca, Agri-
gentinos locum natanti aptum Geloni magnificè præ-
parasse,

parasse, cuius ambitus septem stadia continebat, profunditas verò erat cubitorum viginti; in quem cum fluuij, fontanæq; aquæ inducerentur, aderat etiam piscina, quæ multos pisces ad delicias fruitionemq; Geloni præbebat. Tum etiam cygnorum multitudo aduolabat, ita vt iucundissimum foret spectaculum. At postea deuastata sunt omnia, cum fuerint obruta. Duris libro decimo de Agathocle, Lucum quendam apud Hipponij ciuitatem ostendi inquit egregiæ pulchritudinis, aquisque irriguum, in quo locum quendam esse asserit, Amalthææ cornu vocatum, quem Gelon parauit. At Silenus Calatianus libro rerum Sicularum tertio hortum esse scribit apud Syracusas magnificè fabricatum, qui vocatur Fabula, vbi rex Gieron iura dicere consueuerat. At vniuersa Siciliæ Panormitis hortus appellatur, quoniam domesticis arboribus tota est conlita; vt asserit Callias libro octauo Historiarum de Agathocle. Posidonius autem libro octauo de Demophilo Siculo differens, ob quem seruile bellum concitatum fuit, quia deliciarum erat studiosus, hæc etiam addidit; deliciarum perfidiarumque erat seruus, nam & quatuor rotarum plaustra per regionem circumducebat, seruósq; formosos, & equos, multitudinèmq; dissolutam ac intemperantem adulatorum & militarium puerorum. Postea verò cum tota familia quauis iniuria affectus à domesticis vitam contumeliosè finiuit. Demetrius Phalereus cum mille & ducenta talenta quotannis haberet, velut Duris testatur libro Historiarum sextodecimo, ex his perpauca in milites, ciuitatisque administrationem absumebat, reliqua verò ob innatam sibi intemperantiam in conuiuia, quæ singulis diebus splendida faciebat, & in conuiuariarum multitudinem distipabat: at Macedones sumptum, qui fiebat in cœnas magnificentia superabat: elegantia Cyprios ac Phœnices; vnguentorumque guttæ in terram decidebant. Complura florida pauimenta in virorum locis ab artificibus variegata conspiciantur. Aderant & taciti ad mulieres congressus, & nocturni adolescentum amores; atque Demetrius, qui aliis leges imponebat, vitæque rationem coordinabat, vitam ipse sibi maximè illegitimam constituit. Curam gerebat aspectus, capillósque capitis fuluos faciebat, prædoroque faciem vngebatur, aliisq; vnctionibus utebatur, quoniam

Πανόμι-
τις, statio
& πόρ-
τη.

nam studiosus erat vt aspectu iucundus obuiis ac suauis esse videretur. At in pompa Dionysiorum, quam fecit cum princeps esset factus pœma in eum compositum Chorus decantauit. * euacuatus Soleis: in quibus solis faciem præ se ferens dictus est: egregiè nobilis blandæ parçæ diuinis honoribus te princeps condecorat. Carystius Pergamæus libro Memorabilium tertio, Demetrius Phalereus inquit, cum frater Himeræus ab Antipatro fuisset occisus, vnà cum Nicanore versabantur, cum causam haberet, velut sacrificaret fratris apparitiones. Cum Casandri foret amicus magnopere pollebat, atque prandium illius erat à principio Oxybapha, quæ multas habebant oliuas, caseumq; insularum: vbi factus est diues, Moschionem emit, qui omnium Coquorum cœnasque parantium suæ temperatis erat præstantissimus. Tot erant ea, quæ quotidie parabantur, vt cum Moschioni reliquias largiretur, Moschio duobus annis tres vicos coemerit. Pueros liberos iniuria afficiebat, nobiliorumque mulieres. Zelotypia prosequantur omnes pueri catamitum illius Theognim: atque tanti erat ad Demetrium accedere, vt vel ipso post prandium ambulante ad locum apud tripodes diebus sequentibus pulcherrimi pueri accefferint.

Luculli delicia & Parrhasij pictoris.

CAPVT XXI.

Nicolaus Peripateticus libro Historiarum decimo & vigesimo Lucullum narrat cum Romanis reuersus esset, ac triumphasset, bellique contra Mithridatem rationem reddidisset, in diartam pristina temperantia multò magnificentiore fuisse conuersum: primùmque ad omnia deliciarum gratia Romanis ducem extitisse, cum duorum Regum Tigranis ac Mithridatis opulentiam accepisset. Celeberrimus erat ob delicias ac mollitiem Sittius apud Romanos, vt asserit Rutilius; nam de Apicio prius verba fecimus. Omnes ferè Historici vno ore fatentur Lylandrum & Pausaniam ob delicias fuisse celeberrimos; quare Agis etiam dixit de Lylandro, quòd Sparta secundum hunc ferret Pausaniam. Theopompus libro decimo rerum Græcarum his contraria dixit de Lylandro,

Lyfandro, quòd vir erat laboriofus, quique priuatos homines Reges demulcere poffet, temperans, omnibùsque voluptatibus fuperior. Cum igitur Græciæ totius ferè factus effer dominus, in nulla ciuitate vel in voluptates Venereas eum irruiffe, vel minus opportunè ebrietatibus aut comotationibus vsum fuiffe, reperiemus. Sic igitur deliciae magnificentiaque ftudium apud antiquos vige-
 bat, vt vel Parrhafius pictor purpuream veftem geftare con-
 fueuerit, & coronam habuerit auream in capite; velut Clearchus narrat in Vitis. Hic enim cum ob picturæ con-
 cinnitatem ineptè deliciis oblectaretur verbo quidem virtu-
 tatem fibi vendicabat, atque in operibus à fe perfectis hæc
 infcribebat;

*Hæc pinxit mollis, virtutis cultor & idem,
 Clara Parrhafius ex Epheso patria.*

*Nec patrius ignarus præftantis, qui efl Achivus
 Legitimum, ipfe artis præmia prima fero.*

Gloriatuſ eſt citra inuidiam in his, cum audientibus incre-
 dibilia dixiſſet.

Iam dico, profecto

Huius adefl artis meta reperta mihi.

Hoc noſtræ valere manus; præſtantia fingunt.

Inculpata tamen nulla reperta viris.

Cum in Samo aliquando cum Aiace inferiore decertaſſet, ac victus fuiſſet, condolentibus vnà amicis inquit, quòd ipſe parum curaret, at cum Aiace condoleſcerent, qui iterum vincendus fit. Geſtabat purpuream veftem ob delicias, atque in capite ſtrophium habebat in capite album, bacilloque ſe firmabat aureas lineas habente circumuolutas, ac aureis vittis crepidis ſtringebat. Ea verò quæ ſpectant ad artem non inſuauiſſe faciebat, ſed facillimè ita vt caneret aliquando dum pingeret: vt Theophrastus aſſerit in libro de felicitate. Mentiebatur etiam, vbi in Lindo Herculem pingeret, quoniam Deus illi in ſomno apparuiſſet; atque idcirco eius quàm maximè fieri poſſet, aſpectum picturæ imitaretur: quare effectum eſt vt in tabula ſcripſerit;

*Talis adefl ſpecie, qualem per ſomnia vidit,
 Parrhafius pictor, culta figura Dee.*

Ariſt

A *Ariſtippi delicia.*

CAP. XXII.

Philofophorum etiam ſectæ vniuerſæ de deliciarum ſelectione altercabantur: atque Cyrenaica vocata, quæ principium cepit ab Ariſtippo Socratico, qui voluptatem complexus hanc ſummum bonum eſſe dicebat, in eaque felicitatem exiſtere, ſolamque illam firmam eſſe, veluti perditiffimæ prorfus gulæ homo; qui neque præteritarum fruitionum rationem habebat, neque ſpem futurarum, ſed in præſenti ſolo bonum eſſe iudicabat: nam fruitionem habuiſſe, aut eſſe habiturum, nihil ad ſe ſpectare dicebat, quoniam hoc haud eſſet amplius, illud verò nondum eſſet, ac eſſet incertum, ſicuti deliciis capti afficiuntur, qui in præſenti gaudere opus eſſe inquirunt. Vita quoque illius, quam in omnibus deliciis vnguentorumque magnificentia & veſtium & mulierum agebat, huic aſſentiebatur dogmati: nam Laidem amicam palam habebat, Dionyſique magnificentia delectabatur, quamuis iniuriam ſæpius accipiſſet. Idcirco Hegelande ait, quòd cum turpem conuen-
 tum apud eum aliquando reperiſſet, pertulit. Cum interro-
 gaſſet Dionyſium quid videatur diſcubitus ad hæſternum? ſimillimus inquit. Nam infamis eſt hodie cum me ſit priuatus, at heri omnium propter nos erat honoriffimiffimus; ipſe verò hodie honorifficus factus eſt ob noſtram præſentiam, at heri me non præſente fuit inglorioſus. Ac in aliis ait Hegelande; Ariſtippus conſperſus à ſeruis Dionyſij, cum carperetur ab Antiphonte propterea quòd toleraret ſi piſcari inquit, nunquid relicto opere auſugiendū eſſet? Morabatur Ariſtippus in Aegina plurimum deliciis indulgès: quare Xenophon ait in Memorabilibus quòd eum Socrates ſæpius admonebat, atque cum virtutis voluptatiſque Ethiopeiam compoſuiſſet, eam introduxit. Dicere ſolebat Ariſtippus de Laide, quòd eam habebat, at non habebatur: ac apud Dionyſium diſſentiebatur à nonnullis de trium mulierum electione. Vnguentis luebat ac dicebat quòd vel in Bacchanalibus, quæ temperans eſt, non deprauabitur. Alexis eum carpens in Galatea, ſeruum quendam inducit hæc de diſcipulo quodam dicentem:

*Hæc meus verſatus in ſermonibus,
 Adortus eſt olim philoſophari ſures*

X

Cum adhuc adolescens vir Cyrenæus fuit
 Hic, ut ferunt peritius Aristippus, magis
 Vel omnibus peritior multo, & prior:
 Intemperantia & priores qui superet
 Omnes Sophistas, huic talentum dans fuit
 Herus meus discipulus, ac artem neque
 Percepit, ac percepit is gulum tamen.

Scribit hæc Antiphanes etiam in Antæo, de philosopho-
 rum deliciis:

Amice, nosti quis senex sit hic? refer.
 Est Gravis affectus, ut videtur, candidum
 Amiculum: ærumque gestat is sagum.
 Cavities mollis, bacillus conjonctus.
 Mens, æque firma, quid referre pluribus
 Ipsam est opus videre nam videor mihi
 Academiam.

Polyarchus de voluptate differens.

C A P. XXIII.

Aristoxenus musicus in Archyta vita, iunioris Diony-
 sij legationes ad Tarentinorum civitatem mittit, in-
 ter quos esse contigit Polyarchum Voluptarium dictum
 cognomento: virum qui voluptatum corporis maximè fue-
 rat studiosus, idque non opere solum, verum etiam verbis
 & sermone: qui cum Archyta esset familiaris, nec à philo-
 sophicis speculationibus prorsus alienus, in luco illi ob-
 vius fuit, atque vnâ cum Archyta amicis ambulavit ser-
 mones audiens. Cum consideratio dubitatioque incidisset
 de concupiscentia, ac de voluptatibus omnino corporis, in-
 quit Polyarchus: mihi sæpius consideranti visum est, ò vi-
 ri, has virtutum omnium esse apparatus, neque longe sa-
 nè à natura seiunctas: siquidem natura cum suam ipsius
 vocem emittit, voluptates sequi nos imperat: quod pruden-
 tis esse viri dicebat. Reluctari verò, aut in seruitutem
 voluptatum redigi, neque prudentis est, neque felicitatis
 agentis, neque admittentis cognoscere quæ humanæ mor-
 talisque vitæ sit conditio. Illud est autem maximum argu-
 mentum quòd omnes homines, vbi satis idoneam licentiæ
 occasione affecti fuerunt, ad corporis voluptates protinus
 ferunt

A feruntur, atque licentiæ summum bonum hoc esse arbitran-
 tur: cetera verò veluti parere quoddam vt ita dicam pu-
 rare consueverunt. Licet in medium proferre Persarum
 Reges, atque si quis tyrannidis dominus memoria dignus
 superioribus temporibus fuisse reperiatur. Atque in primis
 Lydorum, Medorum, superiorisq;, & Syrorum: quibus nul-
 lum fuit voluptatis genus non summa diligentia quaesitum.
 Verumenimvero præmia iis etiam proponebantur apud
 Persas, qui nouam aliquam & incognitam voluptatem re-
 perissent: atque id quidem merito. Cito enim mortalium
 naturæ diuturnarum voluptatum satietas inducitur: vel si
 fuerint maximo studio comparatæ. Quamobrem cum plu-
 rimum possit rerum nouitas ad efficiendū vt voluptas ma-
 ior appareat, non est paruificandum, sed plurimum stu-
 dij ei adhibendum. His de causis complures edulium spe-
 cies, multæ bellariorum, suffimentorumque ac vnguentor-
 um inuentæ fuerunt, multa vestium genera, Stratorumq;
 & poculorum, ac aliorum vasorum. Hæc omnia volupta-
 tem aliquam contulerunt, vbi mortalium natura subie-
 cta materia admiratione dignorum comperta fuisset: quæ
 mihi passa fuisse videtur cum aurum, argentum, complu-
 rarq; alia rara, quæque aspectu bona videantur, & alia, quæ
 iuxta componentes artes fiunt perpulchra, inuenta fuerunt.
B Cum interea dixisset, quæ ad famularum Persarum Regis
 spectant, quales & quot habeat seruos, atque de vsu illius
 rerum Venerearum, de odore circa illius cutem, de faciei
 cultu, ac consuetudine, de spectaculis & acroamatibus il-
 lius, se felicissimum omnium viuientium iudicare inquit
 Regem Persarum. Sunt enim & multæ, quæque perfectissi-
 mæ illi paratæ voluptates. Secundo loco inquit Regem no-
 strum quispiam collocare merito posset, quamuis multo
 spatio relinquatur. illi enim Asia vniuersa impensas suppe-
 ditat, at Dionysij Censuræ exiguum quidpiam omnino vi-
 deri posset, si cum illo conferatur. Quòd igitur vita huius-
 modi, vel cuius gratia pugnetur, digna sit, ex iis quæ acci-
 derunt fiet manifestum. Medi post maxima pericula impe-
 rium Syriis eripuerunt, non alia quidem de causa, quam vt
 Syrorum facultatibus potirentur. Medis autem Persæ ob
 hanc ipsam causam, quæ est voluptatum ad corpus spectan-
 tium fructio. Cum legumlarores hominum genus æquum

esse vellent, neque ciuem quempiam deliciis detineri, sursum ad virtutum speciem eos se erigere fecerunt, legesque scripserunt de contractibus, ac de aliis, quæcunque ciuili vitæ communi que esse necessaria videbantur, vt de vestibus, reliquaque viuendi ratione, vt esset æqualis. Cum de certarent legumatores cum genere auaritiæ, primum iustitiæ laus aucta est, atque poëta quidam dixit: Aurea iustitiæ facies. Et rursus; Aureus est oculus iustitiæ. inter Deos etiam relatum est ipsum iustitiæ nomen, ita vt apud nonnullos aras sacrificiæque; illi statuerint. Post hanc temperantiam fortitudinemque introduxerunt, auiditatẽque appellarunt in fructuibus excessum. Ita vt is qui legibus pareat, multorumque famæ inferuiat, mediocritate vtatur corporis voluptatum. Scribit Duris libro Historiarum vigesimo tertio antiquum fuisse apud potentes vinum concupiscere, quare & Homerus Achillem inducit conuitiis incescentem ac dicentem; vino grauis, canis habens oculos. Atque Regis mortem significans inquit: sic circa craterem mensisque oneratas iacebamus, cum illius mortem ostenderet circa ipsas vini voluptates ebrietatẽque accidisse.

Speusippi, Epicureorumque voluptates.

CAP. XXIII.

Voluptatum studiosus fuit Speusippus etiam Platonis affinis, qui eius Scholæ successit: quamobrem Dionysius Siciliae tyrannus in epistolâ, quam ad eum scribit, contra illius voluptatem differens, auaritiã etiam illi obiicit, Latheniãque; Arcadica amores, quæ Platonem audiuerat. Neque Aristippus solus, atque ij, qui ab illo initium sumpsērunt, voluptatem amplexabantur, verum etiam Epicurus, eiusque sequaces: atque ea solum commemorabo, quæ dixit in libro de Fine: ne omnes imperiis, percussioneque; quas sæpius inducit Epicurus, & titillationes & stimulos dicam, inquit igitur; bonum ego profecto dignoscere non possem, si ad labra spectantes voluptates auferrem, si reueneræ oblectationem adimerem, si acroamatũ dulcedinem propulsarem, si quæ sit per formæ aspectum iucunditatem eriperem. Metrodorus etiam scribit in Epistolis: o natura explorator Timocrates, sermo, qui ad ventrem spectat,

A stat, ex naturâque procedat, omne studium consequitur. Atque inquit Epicurus: initium radique est omnium bonorum ventris voluptas, atque omnia quæ prudentissimè excogitantur, ad hunc referuntur. Rursus de fine inquit, Colendum est honestum, colendæ virtutes, colendã omnia huiusmodi, si voluptatem tamẽ nobis comparauerint: sin minus, relinquenda sunt prorsus: in his virtutem voluptatis seruum manifestè facit, famulãque habentem conditionẽ. Ac in aliis ait: honestum in spuo, idque admirantes, vbi nullam comparet voluptatem. Optimè igitur fecerunt Romani in omnibus boni, qui Lucio Posthumio consule Alcium & Philiscum extra ciuitatem eiecerunt propter voluptates, quas introducebant. Eodem pacto Messenij etiam suffragiis decreuerunt, vt Epicurei extra ciuitatem eiecerentur. Antiochus autem Rex Philosophos omnes extra suum regnum reiecit: qui etiam hæc scripsit: Antiochus rex Phœniæ. Scripseramus vobis & antea ne Philosophus quispiam esset in ciuitate, neque in regione, ad audiuius esse complures, iuuenesque deprauari, quoniam nihil vos eorum fecistis, quæ scripseram. Cum tu igitur epistolam acceperis iubeto edictum fieri per præconem, vt omnes Philosophi discedant iam ex his locis. Ex iuuenibus quicumque ad hos accedere comperti fuerint, suspendantur, eorumque patres maximis pœnis afficiantur. Nec aliter fiat.

Sophocles voluptatis introductor.

CAP. XXV.

Primus ante Epicurum voluptatis introductor extitit Sophocles poëta, qui ita scripserat in Antigone:

Voluptates enim

Vbi viri spernunt, puto non viuere:

Sed esse animatum corpus, atque mortuum.

Fit diues vt vult is domi quam maxime

Viuat tyranni more: quod si cesserit

Gaudere sumi vmbra nec ipse cetera

Coemerim modo at voluptatem viri.

Lycón etiam cum disciplina gratia à principio Athenas contendisset, vt ait Antigonus Carystius, diligenter de potu collatiuo; atque quantum mercedis singulæ proficitur

poscerent, declarauit. At postea ante deambulandi locum
 consistens amicis cœnam exhibuit multa vsus ostentatione
 & magnificentia: nam sine acroamatibus, vasis argenteis,
 stratis, reliquus apparatus, cœneq; curiositas superuacanea,
 mensarumq; & coquorum tanta erat multitudo ac turba,
 vt complures vererentur, ac volentes ad consuetudinē acce-
 dere impedirentur: deuitarētque velut in oppidum quod-
 dam malum, sumptumque & famulatum plenum indu-
 cerentur. Oportuit sanē principium in loco deambulandi
 constitutum seruasse, quod erat vt cum elegantia ac ornatu
 nouem oboli impenderentur, neq; eos solum qui portionē
 contulissent excipere licebat, sed quoscumq; Lycon aduocaf-
 set. Seniores præterea viros, qui in scholam sedulo obuiam
 progredirentur accersire solebat, ita vt neq; in odores qui-
 dem vnguentorum & coronas statuta pecunia sufficeret. Sa-
 cra faciebat, Musarumq; factus est procurator: quæ omnia
 & à ratione & à philosophia profusa aliena visa sunt, ma-
 gisque deliciis molestiæque conuenire. Nam si qui admitte-
 bantur, in hæc absumere non poterant, atque idcirco ex
 exiguo sumptu rem inceperunt, absurdus omnino est sum-
 ptus. Non enim vt in vniuersis mensa ad matutinum
 vsque crepusculum apposita fruerentur, neque temulen-
 tiæ gratia conuentus huiusmodi faciebant Platonici,
 Speusippique discipuli: sed vt Deum venerari viderentur,
 vniuersæ de rebus naturæ animi relaxandi gratia & eloquen-
 tiæ disceptarent: quæ omnia secunda apud illos postea ves-
 tibibus prædictæque magnificentia fuerunt. Non enim
 Lycon in loco ciuitatis celeberrimo ob
 arrogantiam, in Cononis ædibus domum viginti thoros
 habentem parauit, quæ ipsi ad excipiendos amicos esset
 prompta. Erat Lycon pilæ peritus, & dexter. Clearchus So-
 lensis ita de Anaxarcho scribit libro quinto Vitarum: voca-
 tur felicitibus Anaxarcho ob ignorantiam facultatem sup-
 peditantibus incidentis licentiæ: Puella, quæ ad puberem
 ætate accedebat, quæq; aspectu pulcherrima iudicaretur nu-
 da potū ministrabat, quæ aliorū sic ipsa vrentium intempe-
 rantiam verè facile excitaret. At panis artifex chirothecas
 habens, camumq; circa os, ne aut sudor decideret, aut in fa-
 rinam subacta inspiraret, farina subigebat. Quamobrem
 huic philosopho rectè quispiam dicere posset verba Ana-
 xila

A xila in diuitem faciente, luteis vnguentis pinguem cutem
 faciens, vestes trahens, calceos stringens, bulbos edens, ca-
 seum vorans, oua sorbens, præcones habens, Chium bibens
 atq; cum his cōsūtis coriis literas bonas gestans Ephesias.

*De temperatè viuētibz, & de Dionysio Heracleæ
 tyranno pingni.* CAP. EXVI.

B Q uantò his melior Gorgias fuit Leontinus? de quo
 scriptum reliquit idem Clearchus libro Vitarum
 octauo, quod quia temperatè vixisset, octoginta ferè
 annos mentis compos vixit. Hic, vbi eum quidam inter-
 rogasset, qua viuendi ratione vsus tantum tempus ita
 concinnè ac cum sensu optimè viueret, nihil vnquam in-
 quit voluptatis gratia faciens. Demetrius Byzantius in li-
 bro Poëmatum, cum interrogatus fuisset inquit Gorgias
 Leontinus, quamnam causâ ei existerit, vt plures centum
 annis vixisset, nihil vnquam alterius gratia fecisse inquit.
 Cum Ochus per multum tempus regnasset, reliquumque
 sumptū circa vitam frugi fecisset, cum moriturus esset, eū
 qui erat senior reliquis filiis interrogauit, quid faciēs re-
 gnum tot annos custodisset, vt ipse etiam eius instituta
 imitaretur, iusta inquit erga Deos omnēsque homines
 faciens. Carystius Pergamenus in Historicis cōmmentariis,
 Cephisodorus Thebanus inquit Polydorum Teium
 medicum vnâ cum Antipatro comedere solitum, non
 villosum tapetem circulatūque habentem frugalem, cu-
 iusmodi stragula sunt variè contexta, super quo discumbe-
 bat, cadōsq; habebat creos, & per pauca pocula, cum pau-
 cis esset contentus, & à deliciis profusus alienus. Tithonum
 etiam ab aurora dormientem ad solis occasum vsque, vix
 vesperti cupiditas excitabat, vnde cum aurora dormire di-
 ctus est, propterea quòd voluptatibus in senectute im-
 plicitus, cum iis frui non posset verè suspendebatur. Ex
 his Melanthius etiam suum collum protendens fructioni-
 bus suffocabatur, cum gulosior esset Melanthio illo Vlyssis.
 Fuerunt complures & alij, qui toto corpore ob impor-
 tunas voluptates sint contorti, alij crassitudinē eximiam
 sunt consecuti, alij verò sensum etiam amisissent ob mul-
 tas delicias. Nymphis idcirco Heracleotes libro Heracleæ

secundo Dionisius inquit filius Clearchi eius ; qui primus in Heraclea regnavit , qui etiam patriæ fuit tyrannus ; ob multas delicias quotidianamque voracitatē , clam iusto corpulentior euasit , ita , vt ob crassitudinem respirandi difficultate , suffocationēque premeretur : quamobrem statuerunt medici vt acus pertenuēs ac longæ valde pararentur , quibus latera ventrēque pungerent , vbi in profundiorē somnum incidisset . Donec igitur per solum pingue adigerentur , nihil sentiebat : ast vbi ad puriorem locum acus tangens accederet , tum expergiscebatur . Responsa dabat ius poscentibus arcam corporis proponens ita vt reliquę corporis partes absconderentur , solamque faciem exerens cum obuiantibus ac postulantibus differēbat . Mentionem fecit illius Menander etiam in Pictatoribus cum minime sit maledicus , orationem de quodam fugiente ex Heraclea constituens ; crassus sus iacebat in os . Et rursus ; deliciis deditus est , ita vt non diutius his oblectaretur . Et postea :

Peculiare cupere sola mihi mors hac videtur .

Bona mors est habentem multa omenta iacere crassum ,

Vix loquentem , spiritumque habentem superius .

Edentem , dicentemque suo putris ob voluptatem .

Mortuus est cum annos quinquaginta & quinque vixisset , quorum triginta & tres imperauit , omnibus regibus qui eum antecesserunt & facilitate & humanitate præstantior .

De Ptolemæi Energetæ , Alexandrique eius filii crassitudine .

CAP. XXVII.

ERat huiusmodi Ptolemæus etiam , qui septimus regnavit in Aegypto , qui se Energetem dici iussit , ac Cacergetes ab Alexandrinis dicebatur . Possidonius igitur Stoicus vnâ cum Scipione cognomento Africano in Alexandriam profectus est , quem cum vidisset , scribit libro Historiarum septimo hoc pacto ; corpus ob delicias crassitudine corruptum fuerat , & à ventris magnitudine , quem circumdare difficile erat omnino . Ob quæ vestem talarem manicas ad palmas vsque habentem induerat , neque vnquam pedestris incedebat , nisi propter Scipionem . Quod igitur hic , rex à voluptate non esset alienus de

fe

A se ipso testatur libro Commentariorum octauo , vbi narrat quo pacto sacerdos fuerit . Apolliniorum in Cyrene , atque cœnam parauerit sacerdotibus , qui ante ipsum fuerunt , hoc modo ; Artemisia magnum est festum in Cyrene , in quo Apollinis sacerdos qui est annuus , omnibus qui ante ipsum sacerdotes fuerunt cœnam præbet : ac singulis apponit catinum , quod est vas fistile artabas capiens viginti , in quo posita sunt complura syluestria elaborata , multique cibi , & domesticarum auium , & marinorum piscium , tum multa externi salamenti genera . Sæpius verò præbent nonnulli citharam propinquam . Nos verò res huiusmodi abstulimus , cum phialas totas ex argento parauerimus , singulasque earum pretium habentes , eius impensæ quam prædixeramus : equum apparatus cum equifone , phalerisque auratis , dedimus , ac singulos adhortati sumus vt super suo sedentes , domum abirent . Crassus euasit filius eius etiam Alexander , qui matrem suam vnâ imperantem interfecit . De hoc scriptum reliquit Possidonius libro quinquagesimo septimo Historiarum his verbis ; Aegypti rex odio habitus à populis , ac eorum qui cum illo versabantur , adulationibus captus multis in deliciis vivebat , ac neque ambulare poterat , nisi duobus fulcibus incederet . At in saltationibus in symposiis ab altioribus lectis pedibus nudis desiliebat , easque magis intente ferebat , quam ipsi qui eas exercuerant . Agatharchides libro rerum Europicarum sextodecimo Magam scribit Cyrenes Regem per annos quinquaginta bellum non sensisse , ac deliciis deditum obesum esse factum , ac ita præter æquum iuxta extremum ætatis , vt ob corporis ignauiam ipsa crassitudine suffocatus , tum propter nutrimenti copiam .

Lacedæmoniorum diæta , Nauclicæ ac Pythonis crassitudo .

CAP. XXVIII.

NARRat idem Agatharchides libro vigesima septimo non mediocri infamie putatum fuisse apud Lacedæmonios , si quis formam viro minus conuenientem habere fuisset conspectus ; aut corporis tumor immodicus esse videretur . Nam decimo quoque die iuuenes nudi Ephoris assistebant , ac singulis diebus quæ ad iuniorum vestitum

X 5

xxviii
ms.
malifactor.

apud
mensura
genu.

ſpectant & ad ſtrata Ephori vidēbant, vt rectē ſe haberent: C
 Erant enim obſonij artifices carnem ſolum parātes, ac nihil aliud præterea, apud Lacedæmonios. Libro etiam vigefimo ſeptimo ait Agatharchides, quod Nauclidem Polybiadæ corpore proſuſo obefo, atque craſſo ob delicias, cum in medium conuentus duxiſſent, Lacedæmonij multāque palam Lyſander obiurgationes in eum dixiſſet, quod deliciis eſſet deditus, parum deſuit quin extra ciuitatem eiecerint: atque ſe id facturos minati ſunt, niſi vitam aptius duxiſſet; cum diceret Lyſander, quod Ageſilaus etiam, cum pugnans cum barbaris apud Helleſpontum commoraretur. Aſiaticos videns ſtolis magnificē indutos, at corpora proſuſa eſſe inutilia, omnes captiuos nudos ad præconē duci iuſſit, atque eorum veſtes ſeorſum vendi: quo cognofcerent facilius focij quod cōtra magna præniā, at viros inutilis certamen ſibi eſſet futurum; atque idcirco promptius hoſtium acies aggredere. Python præterea Byzantius orator valde craſſo erit corpore, vt teſtatur Leo eius conciuſ. Ac orta inter Byzantios aliquando ſeditione, ciues ad pacem adhortans dixiſſe fertur: videtis o ciues cuiuſmodi meum ſit corpus, ſed mulierem habeo multo me craſſiorem: quando igitur ſumus concordēs, quiuſ grabatus nos excipit; aſt vbi diſſidemus, nec tota quidem domus. D

De tenuibus viris.

CAP. XXIX

Quantō igitur melius eſt optime Timocrates pauperem eſſe ac graciliorem inter eos, quos connumerat Hermippus in Cercopibus, quā valde diuites ſimiles eſſe ceto Tanagreae veluti viri prædicti fuerunt. Inquit igitur Hermippus ad Dionyſium verba faciens; nunc pauperes iam tibi boues mutiſ ſacrificāt Leotrepħide ac Thumanthide graciliores. Hos graciles commemorat Ariſtophanes in Gerytade; quos legatos etiam ſcribit ad poetas, qui ſunt in inferno, mitti: ſic igitur inquit:

Quis ad tenebrarum ianuam, aut mortuos

Adire perferat? legamus artibus

Ex ſingulis vnum: coacta concio

Cum ſit, nec his dicamus inferos petant

Qui, vel libenter immorantur, ſunt viri

Quo

A *Quidam proſectio nos apud qui ad inferos
 Eant, velut ad Thraces, ita eſt nam per Iouem.
 Iam cuncta habes, qui ſunt prior Sannyrion
 Eſt ex tragicis, ac tragicis eſt ex choris
 Melatus, eſt ex circulis Cineſias.*

Et poſtea inquit;

Quam valde in tenui ſpe mortui eſtis, nunc

Hos ex multis veniet vt capiat

Fluenti ſtunius, abibit.

Circa Sannyrionis coriaceum ſupplementum.

De Meleto ita ſcribit ipſe Sannyrion ad riſus; Meletū ex Lenæo mortuum. Erat ſanē longiſſimus tenuiſſimūſq; Cineſias, in quem Stratis totum actum compoſuit. Ipſum Phthiorā Achilē vocat, propterea quod ſemper in ſuo poemate Phthiōta dicat, per iocum igitur ad illius imitationem Phthiōta inquit Achilles. Alij vero, velut Ariſtophanes Philyrinum Cineſiam ipſum dixerunt, quia cum tilia ligni aſſerem cepiſſet, ſe circundare conſueuerat, ne ob longitudinem ac tenuitatē ſteſteretur. Quod autem inualidus eſſet Cineſias, ac grauis in alijs, teſtatur Lyſias orator in oratione de Phaniē nefarijs inſcripta, cum eum dicat falſo accuſandi abſolutum, atq; ex hoc diuitem factū eſſe. quod autē poēta ſit, ac non alius, apertē ſignificatur quia reſpenſus eſt ob impietatem erga Deos, atque quod huiuſmodi, qualis eſt, in ipſa oratione demonſtratur. ſic enim inquit orator, Admiror ſanē niſi grauiter feratis quod Cineſias legibus eſt adiutor, quem vos omnes omnibus hominibus magis impium ac iniquum eſſe ſcitis. Nonne hic eſt qui peccata ea in Deos amiſi, quæ reliquis vel dictū nefaria eſſe exiſtimantur; comœdias editas auditis ſingulis annis, at nonnunquam cum hoc conuiuabatur Apollōphanes, & Myſtalides, & Lyſicheus aliquē diem religioſum conſtituentes: qui nomen ſibi ipſis inſeliciter agentibus pro inſanientibus impoſuerant; cōueniens quidē nomen ſuæ ipſorum fortunæ, at non quia ita facerent, id poni exiſtimarunt; ſed quaſi Deos, legēſq; veſtras deridentes. Eorum autem quiſque, velut viros huiuſmodi conuenit, mortuus eſt. Hunc autē ita dij immortales diſpoſuerunt ab omnibus cognitum, vt inimici eum viuere potius, quā mori velint, quō cæteris ſit exemplo, vt intelligant quod ij, qui Deos

PHANION
 SCS.
 PHANION
 PHANION

Deos iniuria afficiunt, non in filios animaduersionem, at in seipfos compararunt: cum ipis & maiores, & grauiores tum calamitates tum morbos adesse conspiciunt: mori siquidem, legitimumque laborare omnibus hominibus commune est, at ita affectum tantum temporis spatium perdurasse: singulis diebus morientem vitam finire non posse, his solis hominibus conuenit, qui peccata eiusmodi, cuiusmodi ipse, perpetrarunt. Hæc ea sunt, quæ ab oratore de Cinefia dicta fuerunt. Magis erat tenuis Philetas Cœus pœta, qui ob corporis tenuitatem pilas plumbeas sub pedibus habere consueuerat, ne vento subuerteretur. Polemo curiosus in libro Admirabilium Arcestratum vatem ab hostibus captum scribit, sub iugumque missum, ita fuisse gracilem vt ad oboli pondus accederet. Narrat hic idem quod Panareus etiam, cum rem non habuisset vnquam cum medicis, sed Arcefilaum philosophum audiret, vnâque cum Ptolemæo Euergeta versaretur, duodecimque talenta in annum caperet: valde erat tenuis, ac sine morbo perdurauit. Hipponactem pœtam non solum paruo corpore fuisse scribit Metrodorus Scepsius libro secundo de Aliptica, verum etiam tenui: at ita validum, vt ad caetera vacuam lecythum per maximum spatium coniiiceret: cum leuiora corpora non violentam habeant lationem, quia aërem disrumpere nequeunt. Tenuis erat Philippi- des etiam, contra quem oratio extat Hyperidæ oratoris quæ vnum ex Rempublicam administrantibus fuisse narrat. Erat autem ob tenuitatem frugi corpore, vt ait Hyperides. Alexis etiam in Thesprotis:

O Mercuri nunti Deum, & Philippides
Defensor, ocellus noctis atræ vestis &.

Antiphon etiam in Platone: *graciliorem*

Faciam tribus diebus hunc Philippide.

Pauci diebus tu facis sic mortuos?

Menander in Iracundia:

Pulchrum fames nostrum hunc profect, mordicans

Faciet magis gracilem Philippide, statim

Et mortuum.

Quod autem Pemphilipari, pro eo quod est extenuari, in mandragora refrigerata dixit Alexis hoc pacto: Male habes si ruthis breuis per Iouem si Pemphilipari: ne tu nu-
per

Aper mihi dicas. Quantum mei infelicitis perit doloris. Mul-
to sanè melius est vnum ex his esse aspectu, quam vt Anti-
phanes ait in Aeolo:

Hunc ob merum, propter timorem corporis,

Vtram vocant omnes coloni eius loci.

Scribit Hæraclides Ponticus in libro de voluptate Diniam
vnguentorum venditorem in amorem ob delicias inci-
disse, multoque nummos absumpsisse: qui vbi voluptati-
bus fuit absolutus, sibi pudenda perturbatus amputa-
uit: quarum rerum omnium causa extiterunt immode-
rata delicia.

Quod pedes vnguento ungebantur ob delicias.

C A P. X X X.

Fvit & consuetudo quædam Athenis, vt qui deliciis de-
diti essent, pedes etiam vnguentis perungerent, vt asse-
rit Cephisodorus in Trophonio,

Vt corpus vngam emo mihi vnguentum: placet

Nam plurimum irinum, rosûmve Xanthia.

Emam seorsum mox pedibus & baccharim.

Eubulus in Sphingo caryone, in thalamo molliter iacen-
tem. At in circulo, ipsi vestes virginales, delicatas, molles
habenti, pedem meum vnguentis amaracinis mihi perun-
gent. At in Procride inquit, Quis quo pacto Procridis can-
nem curare oporteat? velut de homine canis verba fecerit.

Num molliter vos ferte sternitis canes?

Num vellere ex Milesio substermitis?

Num Xytidem vestem, superque imponitis?

Apollo, chondrum nunquid huic insunditis?

Lacte Hercules & anseris? simul pedes

Perungitis vnguento illius Jalegalio?

Antiphanes quendam facit in Alcestide pedes oleo vnxi-
se, at in Mithragyrta puellam ait:

Vnguenta cepisse à Deis, post & pedes

Insisse primum vnxisse, genua postea.

Sic aptius pedes puella attigit,

Fricuitque, & assiluit.

Et in Zacyntho,

Amator haud sum faminarum recte ego.

Omnes amicas suauiter sed inde habeo.

Hoc & prius quod tu facis pati, pedes

Manibus fricari mollibus, pulcherrimis,

Qui non uenustum, ac excitans est Venerem?

Lauatur vere, sed quid ex auro coniuncta peluis unguentor

Aegyptio pedes prius, mox & manus.

Phoeniceo mammas, simulque ambas genas.

Sisymbrio mox alterum ungit brachium.

Amaracino comam, ciliumque protinus.

Serpylleno tergum genisque perlinit.

Anaxandrides in Protefilao, unguento quod datum fuerat heri à magnifico Parone in aegypti Melanopo Callistrati pedes ungit. Themistoclis tempore vitam in Prytaneo delicatam fuisse tradidit Telechides. Cratinus in Chironibus antiquorum delicias patefaciens, inquit: Sisymbrium tenerum, rosam, lilium, apud quos erant, cum malum in manibus haberem & baculum coëmi.

Cur flores in manibus gestare delectamur.

C A P. XXXI.

Clearchus Solensis cur inquit in amatoriis flores, magis resque huiusmodi in manibus gestare solemus? nunquid propterea quod per horum desiderium natura cupientes pulchritudinem significat? idcirco aspectus ferè exemplum pulchra in manibus homines & habent, & ipsi lætantur. Vel duabus de causis hæc circumferunt, nam & felicitatis initium, & argumentum voluntatis per hæc huiusmodi illis fiunt: petentibus quidem salutandi, ac danti bus stipulandi. Nam fructuum florumve formosorum petito, accipientes ad corporis ipsius pulchritudinem retribuendum adhortatur, vel horum pulchritudinem, consolationem, animique confirmationem amatorum habent, quibus gaudeant. sit enim ob rei huiusmodi presentiam leuius desiderium, nisi fortè ornamenti sui ipsorum gratia, veluti aliquid eorum quæ faciunt ad ornatum, hæc habeant, & illis latentur. Non enim eorum solum, qui pulchris floribus sint ornati forma uniuersa decoratur, sed eorum etiam qui habet in manibus. At idcirco fortasse, quod pulchritudinis sunt cupidi significat enim amare pulchra.

ac.

Aæ erga formosa amice se habere. Est enim fructuum pulchritudo, cuius non minus in fructibus, quàm in floribus formam intuemur. Vel omnes amantes velut ob affectus sint in deliciis ac formosi fiant, rebus pulchris gloriari consueverunt: est enim iis à natura inditum, ut qui se formosos elegantèque esse arbitrantur, flores legant: ex quo puella quæ sunt apud Proserpinam flores colligere dantur. Sappho etiam puellam valde teneram videre inquit flores prementem.

De Venere Callipyga.

C A P. XXXII.

Ita magnopere dediti fuerunt voluptatibus eius temporis viri, ut ex huiusmodi causa Veneris Callipygæ statum erexerint, duas elegantes formosâsq; filias viro cui dam rustico esse contigit, quæ contententes inter se in viam publicam accesserunt, ut quæ pulchriores nates haberet, diiudicaretur. Accedenti verò adolescenti qui patrem habebat senem, se ipsas ostenderit, qui eas admiratus seniore iudicauit: in cuius amorem cum incidisset, venit in ciuitatem ac sit agrotus: tum fratri suo qui erat grandiori ætate, rem totam declarauit. Hic etiam in agros accedens puellasque intuens, in alterius amorem incidit. Hos cum pater nuptias honorificentiores hortaretur expetere, neque tamen quidpiam persuadere posset, filias ex agro patre earum non inuito duxit, filiisque in matrimonium dedit. Illæ igitur à ciuibus Callipygæ postea sunt vocatæ, velut testatur Cercidas Megalopolitanus in suis iambis hoc pacto, erat Callipygarum par in Syracusis. Illæ cum amplas diuitias essent consecutæ, Veneris facellum erexerunt, quam appellarunt Deam Callipygam: ut narrat Archelaus etiam in Iambis.

uanditiu-
70. pul-
chras ha-
bēt nates.

Quod delicia sunt aliquando in insania.

C A P. XXXIII.

Heraclides Ponticus ita scribens in libro de Voluptate, suauissimas delicias fuisse non insuauiter inquit, Axoneus Thraçilæus Pythodori filius huiusmodi in sa-

nia

nia aliquando affectus fuit, vt omnia nauigia quæ in Py-
 rzum ingrederentur sua esse existimaret, eaque in suis li-
 bris describeret, emitteret, gubernaret, aduenientia cum
 gaudio exciperet tanto, quanto quispiam excipere posset,
 qui omnium earum rerum esset dominus. De iis quæ periis-
 sent minimè erat sollicitus, ac seruatis & gaudebat, & multa
 cum voluptate vitam degebat. Vbi verò Crito frater
 eius ex Sicilia venisset, ipsum cepit, ac medico tradi-

dit, atque ab infania liberatus fuit. At verò
 commemorabat se nunquam viuendo ita

lætatum esse nullum siquidem mor-
 rorem ei cognouisse contigit:

at voluptatum copiam
 multo fuisse supe-
 riorum.

A T H

A T H E N A E I
 DIPNOSOPHI-
 STARVM

LIBER DECIMVSTERTIVS,

*Natale de Comitibus Veneto
 Interprete.*

De multitudine vxorum apud antiquos.

C A P. I.

B

VM quendam ex suis comædiis Anti-
 phanes comicus amice Timocrates Ale-
 xandro Regi legeret, isq; videretur co-
 mædiam planè non percipere; oportet in-
 quit ò rex sapius ex symbolis cœnasse
 eum qui hæc sit percepturus, ac sapius ab
 amica plagas & accepisse & dedisse, vt Lycophron Chalci-
 dicus in comædia testatur. Nos de amatorii orationem
 hic sumus habituri. Factæ fuerunt orationes de vxoribus
 sapius, & amicis, viris peritis historiam exponentes, ex Mu-
 sis Erato vocantes; quæ nobis in memoriam amatorium
 illum catalogum reuocarunt, ita vt principium inde su-
 mamus:

Ast agè nunc Erato nobis assiste, ferasq;

Cuiusmodi sermones de amore ipso, rebusque amatoris ha-
 biti fuerunt. Nam cum vxores optimis qui nos in coniu-
 tium excepit vir, laudaret, Hermippum inquit narrare in
 legumlatoribus, quòd obscurum est domicilium in Lacedæ-
 mone: in quo puellæ omnes concludebantur, vnà adoles-
 centibus etiam vxorem non habentibus inclusis: atque
 quam quisque cepisset, hanc sine dote abducebat: idcirco
 in Lylandrum animaduertent quia cum primam reli-
 quisset, alteram formosiorē abducere volebat. Clearchus
 Solensis scribit in libro Prouerbiorum, quòd eos, qui non

habent vxores in Laedæmone, mulieres per quoddam festum circa aram trahentes alapis caedebant, vt contumeliam huiusce rei fugientes, liberorum amore caperentur, atque apta ætate vxores acciperent. Primus Cercops Athenis vnam vni coniunxit in matrimonium, cum turpes prius fierent conuentus, minùsque honestæ communes nuptiæ: quamobrem visus est nonnullis ancipitis naturæ fuisse creditus, cum priores ob multitudinem patrem dignoscere non possent. Ex his carperet fortasse quispiam eos, qui duas vxores Socrati ascribunt, Xanrippem scilicet & Myrto Aristidis filiam; at non quidem Iusti, quia id temporum differentia non patitur: sed illius, qui ab illo fuit tertius. Sunt Callisthenes, Demetrius Phalereus, Satyrus Peripateticus, Aristoxenus, quibus opinionem dedit Aristoteles, cum hæc ita scripserit in libro de Cognatione (nisi forte peculiare aliquod decretum tum ob hominum paucitatem fuerit factum) quod liceret volenti duas habere mulieres, ex quo cum Socratis sapius mentionem fecissent comici poetæ, id conticuerant. Ascripsit decretum quoddam de mulieribus Hieronymus Rhodius, quod cum libri sim compos, ad te mittam. Contra eos, qui de Socratis mulieribus dixerunt, scripsit Panætius Rhodius. At apud Persas Regina multarum pellicum copiam perpetitur, quia rex velut Dominus imperat vxori, atque idcirco etiam, vt testis est Dinon in rebus Persicis, quia pellices seruiunt Regina: eamque adorant. Priamus etiam multis vitur mulieribus, neque tamen grauius fecit id Hecuba. Inquit enim Priamus:

Ter seni ex pterorati mihi, tresq; fuere.

Hos alios peperere domi mihi sed mulieres.

At Phœnicis mater Amyntoris pellicem apud Græcos non tolerat. Et Medea quamuis consuetudinem barbaricam esse non ignoraret, non tulit tamen nuptias Glaucis, quod ad meliores mores, Græcâque consuetudinem esset educata. Clytemnestra præterea dolore ingenti affecta interfecit Cassandra vnam cum ipso Agamemnone, quam Creon in Græciam duxerat ex Barbaricarum nuptiarum consuetudine. Admirari se inquit Aristoteles cur Homerus nunquam Melanum fecit in Iliade cum muliere dormientem, cum cæteris omnibus pellicem sceminam præberit. Nam senes dormi

A dormiunt apud ipsum cum mulieribus Nestor & Phoenix. non enim corporibus solentis erant hi ob iuuentutis ætatem, vel ob vinum. aut rei Venereæ studium, vel quia ob edacitatem cibos digerere non possent; quare merito per senectutem conualescebant. Videretur igitur Spartanus ob Helenam veuicendari quæ erat eius vxor, ob quam etiam copias contraxerat; quare alterius coniunctionem deuitat.

Heroes, qui multas mulieres habuerunt.

CAPVT II.

Carpitur autem à Thesite Agamemnon velut multarum mulierum studiosus;

Aure tibi plena tentoria plurima in illis

Est mulier formosa: tibi quæ cuncta Pelasgi

Nos dedimus primo.

Sed rationi nequaquam consentaneum est inquit Aristoteles in vsum mulierum multitudinem accessisse, sed in præmium: quando neque multum vini in ebrietatem comparabatur. Hercules verò, qui multas mulieres habere visus est, vt mulierum studiosus, eas separatim habere solebat, velut cum militaret, ac secundum locorum differentias: ex quibus filiorum etiam multitudo illi nata est. Nam quinquaginta puellas Thestij in septem diebus vitiauit, vt asserit Herodorus. Mulierum studiosus fuit & Aegæus: nam primam Opletis filiam in matrimonium cepit: postquam vnam filiarum Chalcodontis; quas ambas cum amicis dedisset, cum multis sine matrimonio coniungebatur. Pitheci postea Aethram cepit, post hæc Medeam. Thestus verò cum rapuisset Helenam, deinde Ariadnam stupripuit: quare Ister rerum Atticarum libro decimo quarto vbi mulieres Thestei connumerat, alias earum inquit ex amore illi adhaesisse, alias ex furto, alias ex legitimis nuptiis: ex rapina quidem Helenam, Ariadnam, Hippolytam, Cercyonis, Sinidisi que filias: legitime verò Aiæ matrem Melibœam vxorem duxisse. Scribit etiam Hesiodus, Hippam, & Aeglam, ob quam iusturandum, quod Ariadna iurauerat, non seruauit, vt testatur Cercops. Pherecydes Pherebœam etiam ascribit. Ante Helenam Anaxo rapuit ex Troia:

post Hippolytam habuit Phædrum. Philippus Macedo in bellum quidem mulieres non ducebat, velut Darius, qui ab Alexandro fuit debellatus, qui trecentas ac quinquaginta pellices in omnia bella circumducere consueverat: veluti testatur Dicæarchus libro tertio Vitarum Græciæ. At Philippus semper dum militaret vxorem ducebat; in annis igitur viginti & duobus, quibus regnavit cum vxorem habuisset Audatam Illyricam, ex ea Cynam filiam accepit. Duxit & Philam Derde Machatæq; sororem in matrimonium. Cum verò Thessalorum etiam genus sibi conciliare cuperet, filios accepit ex duabus Thessalis mulieribus, quarum altera erat Niceipolis Pheræa, quæ Thessalonicam illi peperit: altera Philinna Larissæa, ex quâ filium habuit Aridæum. Adeptus est Molossoꝝ etiam Imperium cum Olympiadem in matrimonium cepisset, ex qua Alexandrum habuit & Cleopatram. Cum Thracem etiam cepisset, Thracum Rex Cithelæ ad eum venit, qui Medam filiam secum duxit & dona complura. Cum etiam hâc vxorem duxisset, adduxit ad Olympiadem. Supra verò omnes Cleopatram duxit Hippostrati quidem sororem, quam amauerat, at Attali neptem: quam etiam ad Olympiadem deduxit, ac per totum vitæ suæ spatium secum habuit. Ex istis igitur nuptiis certè inquit Attalus, legitimi, ac non etiam nothi Reges nascuntur: quam rem cum audiuisset Alexander, Attalum calice, quæ in manibus habebat, percussit: ac ille postea ipsum poculo; atque post res huiusmodi Olympias profugit in Molossos, Alexander ad Illyrios. Cleopatra filiam Philippo peperit, quæ Europa fuit vocata. Mulierum studiosus fuit Euripides etiam poëta; quare ita in Historicis commentariis scribit Hieronymus, cum dixisset quidam Sophocli quòd Euripides mulieres odisset; in tragædiis inquit Sophocles; quando mulieres vxores nostræ in lecto non sunt huiusmodi cuiusmodi esse inquit eas Eubulus in coronas vendentibus;

*Non per Iouem, non sunt circumlita fuco,
Neque ut vos Sycamino genas perunctæ.
Quod si exeat æstate, ex oculis alui
Duo fluunt aquæ atræ, ac ex genis
Sudor in collum sulcum minio similem facit.
At in frontem capilli lati*

Simil

A Similes sunt canis pleni fuco.

In amicas & vxores obiurgatio. CAP. III.

Scribit Anaxilas in Iuuenca;

*Quisquis virum amicam amavit unquam
Non genus quis possit iniquissimum dicere.
Quid enim dracena morosa vel chimera flammivoma?
Aut Charybdis, aut triceps Scylla pontica canis?
Sphinx? hydra? leonæ? viperæ? volvere harpyiarum genus?
Ad summum venire execrandi generis
Non licet: ipsa nam omnia mala excellunt.*

*Licet considerare à principio primum ornatum,
Quæ velut Chimæra igne devastat barbaros.
Unus solus equus aliquis ipsius vitam absumpsit:
Omnia enim vasa gerens abiit ex domo.*

*Ad sinopem euntes, non ne hydram petant nunc
Vetus quidem ipsa est, astitit at Gnathæna propius
Plurimum huic, duplex fit hinc malum.
At Nanno quæ nunc differe à Scylla videtur?
Non duos cum suffocavit amicos, tertium venatur
Etiam capere? sed cecidit navicula ex abiegno remos
Ac Phryne num Charibdim porro facit,
Cum navicularium deglutiverit cum ipsa navit
Theano num Siren est cuius?*

*Aspectus & vox mulieris, at crura sunt merule.
Sphingem Thebanam omnes licet lenas vocare,
Quæ capiunt sine fraude nihil, at enigmatibus quibusdam;
Quod amant, diligunt; & admittunt libenter.
Postea dicit puella bipes, quadrupes mihi sit scammæ thronus
Postea tripos quis; postea puella bipes: postea cum novis
Hæc abiit statim velut neque videre
Visus illam servatur inuitus solus.*

*Amantes expectantes statim sunt in sublime elati.
Ferunturq; alte ad cælum. Ut breuiter colligam nihil
Est amica, quotquot sunt fera, perniciosus.*

Cum memorasset huiusmodi complura Larensius, Leonidas vxoris nomen carpens ea excipiens carmina ex Alexidis verbis inquit;

*O infelices, qui amissis
Et delicias vitæ, & simul licentiam.*

Nam feminis serui sumus, pro liberis.
 Multam impositam num sponte posthac perferimus
 Saram? muliebris plenam & iracundiam?
 Namque est virorum mel ad illam profusus. hi
 Iniuria affe. Li dedere mox veniam:
 Iniuriam vel inferentes haec increpant.
 Quae non necesse sit faciunt, ac negligunt
 Curacula: peterant. nihil demum malum
 Putant. mala se pati seruit & vndique.

Scribit Xenarchus in Somno:

Numquid cicade sunt beatae; feminis
 Vox nulla cum donata sit, nullus sonus?

Philetus in Corinthiasta;

Quam mollem habet aspectum, ac liquantem Iuppiter.
 Num mos amicae ubique adest profusus sacer?
 Non coniugis ullius loci sed Graeciae.

Amphis in Athamantia;

Vxore amicae num magis amans femina est?
 Multo profecto, & id decet multo magis.
 Haec leuibus confisa negligit domi;
 Quod est parandus moribus vir hoc sibi
 Cognouit, auo quarendus alter est sibi.

Eubulus in Chryssilla;

Perdatur ille pessime qui feminam
 Duxit secundus, nam nihil primo improcor.
 Ignarus ut puto mali primus fuit.
 Audiuerat quod sit malum iste femina.

Tum progressus inquit:

o Iuppiter prudens, ego dicam male
 Nunc feminis? o per Iouem perdat prius.
 Est omnium res optima ipsa femina,
 Medea quamuis sit mala: Penelopen feres
 Quid esse magnum, mox Clytemnestrae male
 Opponitur Alceste, feras si rursus hinc
 Phaedram malam fuisse; sed & haec per Iouem
 Fuit bona. heu misero mihi citissime
 Iam deficiunt bonae: malorum nomina
 Permulta restant, quae volebam dicere.

Aristophon in Colonide;

Qui duxit uxorem secundus, hic male

A

Perdatur, vltimum non malum prior intulit
 Mortalibus. non norat hic quantum malum
 Sit vxor. at secundus inde cognitum
 Malum subiuit sponte, seque obiecit huic.

Antiphanes in patris amatore:

Huic capta coniux? vltimum ego reliqueram
 Hunc ambulantem.

Menander in sacra ferentibus, vel tibicina;

Non duces uxorem si mentem habes; hanc linquens vitam.
 Duxi ipse, idcirco tibi non ducere suadeo.
 Decreta res est; iacta est alea.

Perge seruaberis nunc, verum

In pelagus te ipsi iacis certe negotiorum:

Non Libycum, non Aegaeum, ubi ex triginta non pereunt
 Tria nauigia. ducens uxorem nullus seruatur profusus.

In Incensa;

Perdatur ille pernitiosus qui prior

Accepit uxorem, secundus, tertius,

Tum quartus, hinc & posterior.

Carcinus verò tragicus in Semele inquit, cuius principium est; o noctes;

O Iuppiter quid feminam est opus malum

Dixisse? nominasse feminam est satis.

Non sentiunt autem ij, qui feminas praeter aetatis considerationem ducunt, quod in prius cognitum malum se iniiciunt, quamuis eos admoncat poeta Megarensis;

Vtilis haud iniuriosior seni nupta marito.

Nulla gubernaculo paret ut ipsa ratis.

Ancora nulla tenet, franguntur & omnia vincula.

Saepe alium portum noctibus illa petit.

Theophilus etiam in Neoptolemo;

Non apta nupta fit iniuriosior viro seni,

Velut acatium non paret illa vel parum

Vni gubernaculo; rudentes frangit, ac

Portum alterum cepisse noctu cernitur.

Bella ob mulieres orta.

CAP. IIII.

Neminem esse vestrum viri amici iudico, quem praetereat maxima quaeque bella ob mulieres esse exorta;

ret. ma
 sculmi ge
 xoris a-
 pud Grae-
 cos. quare
 beati di-
 cendum
 fuit, si id
 latina di
 Etio passa
 esset.

nam Troianam ob Helenam; pestem ob Chryseidem, Achilles iracundiam Briseidis gratia ac sacrum vocatum ob aliam vxorem. Duris libro secundo Historiarum Theano inquit Thebanam genere, quæ à Phoece quodam rapta fuit. Hoc etiam cum per decem annorum spatium perdurauisset, decimo anno Philippo auxiliante consecutum est finem; tunc enim Phocidem Thebani ceperunt. Bellum etiam Crisæum vocatum, vt in libro de Sacro bello restatur Callisthenes: quod contra Phocenses gesserunt Cirrhæi, ad decennium perdurauit, cum Megistonem Pelagontis Phocensis filiam Cirrhæi rapuissent, Argiuorumq; filias ex Pythici sacello redeuntes, atque Cirrha decimo anno capta fuit. Deuastatæ fuerunt, ac subuersæ familiæ ob mulieres; Philippi patris Alexandri ob nuptias Cleopatrz; Hercules ob Ioles filiaz Euryti nuptias: Thesei domus ob Phædrum Minois filiam, ob Glaucom Creontis; Agamemnonis ob Casandram. Cambyse etiam exercitus in Aegyptum ob mulierem contendit, vt autor est Ctesias. Nam cum Aegyptias mulieres differre ab aliis in congressibus Cambytes audiuisset, ad Amasim Aegyptiorum Regem misit, qui vnam filiam eius in matrimonium sibi dari peterent; at his ex suis quidem non dedit; quia eam suspicabatur vxoris honorem non esse consecuturam, sed pellicis, Nitetim Apriæ filiam misit. Exciderat autem Aprias ex Aegyptiorum Imperio, quia victus fuerat in pugna contra Cyrenæas, atq; ab Amaside fuerat occisus. Cum gauisus esset Cambytes ob Nitetim acceptam, omniâq; ex illius sermonibus gesta percepisset, valde grauitur commotus est. Cum ea igitur Cambysem rogaret vt pœnas sumeret de Apriæ morte, effecit ac persuasit vt Aegyptiis bellum inferret. Dinon in rebus Persicis, & Lynceas Naucratis libro tertio rerum Aegyptiarum Nitetim ab Amaside scribunt Cyro missam fuisse, ex qua natus sit Cambytes, qui cum pro matre vindictam sumere studeret, copias coactas eduxit in Aegyptum. Scribit Duris Samius duarum mulierum primum fuisse certamen Olympiadis scilicet ac Eurydices, in quod bellum hæc quidem magis Bacchico more accessit cum tympanis, Eurydice vero Macedonico more armata, quæ bellicis exercitiis studuerat apud Illyricam Cyanem.

De

A

De amore.

CAP. V.

Post sermones huiusmodi præsentibus philosophis visum est aliquid etiam de Amore esse dicendum, ac de illius bonitate; complurésque philosophici sermones dicti fuerunt. Inter quos mentionem fecerant quidam cantilenarum Euripidis Scenici philosophi; inter quas & hæc reperiuntur: disciplina virtutis ac sapientiæ plurima adest, & nobiscum versatur Amor: hic omnium deorum iucundissimus est mortalibus: nam cum oblectationem habeat suauem, nos trahit in spem: Non perfectis huius laboribus cum aliis versaret; ac seorsum agrestibus moribus habitarem. Iuniores palam hortor ne amare vitent, sed amore recte vtantur cum accesserit. Atq; alius quispiam ait apud Pinlarum: licet amare, ac pro tempore amori obtemperare. Ast alter hæc Euripidis in medium attulit:

Amor virorum rex. Amor rex & Deum,

Vel non doceto qua bona

Amantibus, quorum es peritus artifex.

Vel opem feras, vnâ & labores perface.

Si feceris sic, & diu colendus eris.

At non faciens, idcirco amare quòd doces,

Prinaberis, quibus colunt te honoribus.

B

Scribit Pontianus Zenonem Citieum Amorem amicitia, libertatis, concordiaq; Deum existimasse; alteriusq; nullius: quare in Republica Deum esse Amorem inquit adiuuantem ad ciuitatis conseruationem. Præterea antiquiores eo philosophi Deum esse quendam grauem, & ab omni turpitudine seiuñctum arbitrabantur. Quod vel ex eo patet, quod eius statuum exererunt vnâ cum Mercurio ac Hercule, hoc quidem sermonibus, illo verò robori præfecto: qui si sint coniuncti amicitia & concordia nascuntur, per quas optima rerum libertas iis augetur, qui has obierint. Vsq; adeo cauerunt Athenienses eum ab aliqua congregatione separare, vt vel academia aperte Palladi consecrata, ibidem Amoris statuum exererint, eique sacrificarint. Thespisij Erotidia celebrant, veluti etiam Athonenses Panathenæa; Elei Olympia; Haliæque Rhodij. atque in omnibus publicis foederibus Amor quàm plurimum veneratur. Lacedæmonij Amori sacrificant.

Y 5

cant ante praebium, ut in instructarum acierum amicitia omnis de salus de victoria posita sit. Cretes vero cum acies intrantur cives onantes pulcherrimos, per hos Amori sacrificant, ut narrat Sositrates. apud Thebanos Sacra insidia vocatae, quae ex amantibus & amatis notam contraxerunt, Dei gravitatem indicant, cum gloriosam mortem turpi ac minus honestae vitae praepoluisse. At Samij, ut in rebus Colophoniis testatur Eriax, cum Azaori gymnasiis dicassent, Liberalia festum id appellarunt, quod ab illis agebatur: ob quem Deum Athenienses libertatem sunt consecuti. At cum excidissent Pissistratidae accusationibus calumniisque persecuti sunt in hunc Deum actiones. Cum haec ita dicta fuissent commemoravit Plutarchus ea quae in Phaedro Alexidis dicuntur hoc pacto:

*Tibi profecto ex Pireo propter mala,
Ob & dubium, venit philocephari & in
Mentem, videtur haud Amorem noscere,
Parumque pictores perire fingere,
Eius Dei qui imaginem pingunt, neque
Alas est Deus, nec rursus est is scemina.
Nec est Deus, nec homo, nec est demens, neque
Prudens: sed obscure relatus prorsus is.
Vna figura plurimas cum proferat,
Audacia est illi virilis: est timor
Muliebris: ac stultum facit dementia:
Prudentis est ratio, fere acrimonia:
Laborque adamantis: ambitio scilicet demonis.
Atque haec ego per Palladem, per & Deos
Ignoro quid sint, ast habet verumtamen
Quiddam simillimum ac propinquum vominis.*

Eubulus siue Arrhos in Campylione:

*Quis omnium primus virorum pinxit & aut
Alatum Amorem sinxit in cera prior?
Hirundines solum sciebat pingere:
Mores nec ille norat, aut mentem Dei.
Nec est enim lenis, nec est is qui celer
Morbum ferentis avolet precordij:
Gravisque valde: quid sit ut alas sint eius?
Res haec erant murga, ferat vel si quis hoc.*

Alexis in Amputato:

Fertur sermo

*Apud sophistas non volat quod ipse Deus
Amor, sed amantes, ast aliter causam ille habet:
Quam nesciens pictor figuravit statim
Alas habentem, quod volare possit is.*

Theophrastus in Amatorio libro Chæremonem tragicum scribit dicere solitum velut vinum videntes temperare, sic & Amorem: qui quidem mediocris est iucundus, at intensior atque perturbans, difficillimus. Quamobrem hic poeta eius vires seorsum connumerans inquit: duos arcus solet intendere Gratiarum, hunc qui sem in felici fortuna, illum autem in vitae perturbatione. Hic idem poeta ita scribit de ipsis amoribus in vulnerato inscripto;

*Quis non Amantes vivere solos annuat?
Nam bellucos est opus esse maxime,
Quorum sit aptum corpus & laboribus.
Obtemperare qui voluntati sciant
Agantque sint & impudentes divites,
Prompti, miscelli quod videntur pauperes.*

B Theophilus in fistularum studiofo, amantes mentem non habere scribit:

*Quis est profecto moribus deperditis,
Vite voluptates ferat si quis procul?
Nobis nihil praeter mori relinquitur,
Amo quoque ipse per Deos tibicinas.
Adest mihi prorsus puella meus, neque
Magnam sed hanc videre, pulchram, callidam,
Iucundius videre quam spectaculum.
Nobis habent quod tribuant, idque vndique.*

Aristophon in Pythagorista:

*Reiectus est nunquid Deorum calculus
Ex concilio recte duodecim, quod omnia
Turbabat Amor? nam seditiones intulit,
Vbi esset una cum foret valde insulens,
Ac arrogans, alas ceciderunt Dei
Volare rursus valeat ad polum.
Ad nos deorsum propulere mox profugum.
Alas habebat, quas dedere posset ut
In hostibus gestare victor exuvias.*

716

ATHENAEI DIPNOSOPH.

Amare inquit hoc pacto Amphisi in Dithyrambo:

*Quid hæc refers? nunquid putas me adducere,**Quod est amator qui venustus moribus**Amici amicus est, nihilque fecerit**Formam: insipiens vere est, nec ipse credidi.**Non est inops vir diuiti qui præbeat**Molestiam persape, nil cepisse vult.*

Alexis in Helena;

*Quisquis vigentis corporis est, atatis &**Amator; at non nouit inde cætera**Quæ mox sequentur tempora, hic amicus est**Soli voluptati, ac amicos negligit.**Iniuriam confert palam mortalis hic**Ipsium in Deum, cum cæteris ille omnibus**Effingat insidum, ac Amorem persidum.*

Cum hæc Alexidis carmina commemorasset Myrtilus, atque in eos, qui porticus dogmata accepisset, aspiciens inquit hæc ex Iambis iuuenescere faciētis Mercurij depromens, audite ò porticus mercatores nugarum, sermonum Histriones, qui soli omnia, quæ sunt in tabulis quam sapienti cōcedere, vos ipsi absorbetis, postea absumitis contraria iis facientes, quos deploratis, prædicōnes cum sitis; atque hoc solum ducis vestri Zenonis Phœnicis sapientia inimitamini: qui nunquam muliere vsus est, sed semper pueris, vt in eius vita scriptum reliquit Antigonus Carystius. Dicit enim quoddam opus est animum non autem corpora amare, quos ad annos octo & viginti amatos retinere oportere dicitis. At non male mihi sanè dixisse videtur Ariston Ceus Peripateticus libro similium Amatoriorum secundo, ad Atticum quandam magnum pro ætate pulchrum ostendentem, cui nomen erat Dorus, mihi in te conferendus videtur inquit Vlysis Dolonisque congressus.

Quippe vnus animus poscebat grandia dona.

Scribit in commentariis Hegesander Delphus omnes condimenta amare solitos, non autem carnes aut pisces, quæ si absint, nullus deinde vel carnibus vel piscibus suauiter vescitur, neque cruda ac insuauia expetit. Nam & pueros antiquitus amabant, vt asserit Aristophon, vnde pueros amatos amafios appellari contigit. At verum id esse inquit: quod à Lycophronide dictum est, vt asserit Clearchus libro

Amaz

A A matoriorum primo, neque maris pueri, neque aurum egentium virginum, neque mulierum quidem magnum sinum habentium, bonum esse faciem, sed ornamentum potius, cui florem inducit verecundia.

Quod in oculis præcipuè sit Amoris sedes.

CAPVT VI.

IN nullam aliam partem amates inspicere, quam in oculos amatorum, in quibus solet habitare verecundia, author est Aristoteles. Sophocles Hippodamiam alicubi de Pelopis pulchritudine differentem inducit, ac dicentem:

*Talem in aspectu obscure venatricem**Amoris coruscationem quandam oculorum habet.**Postea saltat ipse, incenditque mei**Aequa mensura oculum velut fabro iuxta**Amusim eunte dirigitur canon.*

Cum dicat Licymnius Chius Somnum Eudymionē amafse, cuius neq; dormientis oculos tegere sustinuerit, sed apertis ciliis amatum sopiuerit, quo aspiciendi voluptate semper frueretur, hæc inquit; Somnum verò gaudens oculorum splendore puerum oculis apertis sopiuerat. Ac Sappho etiam ad eum qui maximè formam admiraretur, bonumque quidpiam esse existimasset, inquit; consistite parumper amice, gratiamque in oculis considera. At Anacreon quid inquit; ò puer virginem intuitus te peto, tu verò non audis, neque nosti quod animi mei habenas tibi commisi. At celeberrimus Pindarus Theoxeni inquit splendentes oculorum radios vides, qui non concitatur desiderio, quoniam ex adamante aut ferro est & nigram animam habet fabrefactam. At Philoxeni Cytherij Cyclops, qui Galatææ amore captus est, illius pulchritudinem laudans, cum se obsecatum iri diuinaret, omnia potius, quam oculos ipsius laudans, commemorauit: cum dicat; ò pulchram faciem, aureòsq; cincinos, iucundamque vocem Galatææ amorum decus. Quæ quidem laus est cæca, nullaque ex parte Ibyciò illi similis; Euryale Charitum germen, pulchram comam habentium cura; te Venus quidem, suauèsq; habens oculos suadela in floribus roseis nutriuerunt. Scribit Phrynichus

chus Amoris splendorem in purpureis Troili genis elucescere. Vos autem amatos mentum rasum habentes circumductis: cum mentum radere Alexandri temporibus sit inuentum, vt asserit libro quarto de Voluptate & bono Chryssippus. Non parum quidem opportunè, vt mihi persuadeo, dictionem recensebo: nam & viri sum studiosus ob disciplinam multiplicem, & ob morum facilitatem. Hic igitur barbam radi inquit philosophus Alexandri temporibus fuisse repertum, cum non raderentur prius. Nam & Timotheus tibicen cum magnam haberet barbam, tibias inflabat, & Athenis non valde antiquum esse inquirunt, qui primus fuit tonsus, qui tonsoris denominationem obtinuit quare alicubi dixit Alexis;

*Si quem recisa forte barba videris,
Tonsa'ue, facturum quid horum dicit;
Misi videtur militare velle, vel
Fecisse barba cuncta que contraria.
Inge: s'ue contigisse profus huic malum.
Quid per Deos vili molestia asserant,
Ob quos viri videmur esse singuli?
His quid putas fecisse ni contrarium?*

Cum quendam mentum ita habere vidisset Diogenes, dixit: nunquid naturam accusas, quia te virum, non autem mulierem fecerit: cum alium quendam vidisset eodem pacto se habentem, ac odoribus perfusum, vestibusque, quæ res huiusmodi sequuntur indutum, se prius quæsuisset dixit quid foret immane scortum, at nunc demum reperisset. Cum lex esset in Rhodo ne quis raderetur, nullus est repertus qui eam esset capturus, quoniam omnes radebantur. Cum multa constituta fuisset Byzantij tonsorisibus, qui nouacula habere comperirentur, omnes nihilominus ea utebantur; quæ omnia ab admirabili Chryssippo literarum monumentis tradita sunt.

De Stoicorum Hypocresi, & de pulchritudine.

CAPVT VII.

AT sapiens ille Zeno, vt asserit Antigonus Carystius cum (vt par est) de vita, simulatæque industria nostræ vaticinaretur, dixit, quod qui sermones illius negligenter audiissent,

A audiissent, neq; intellexissent, futurum est vt squalidi sint ac illiberales, velut ij, qui Aristippi dogmata complecterentur, temerarij ac intemperantes. Atque vestrum complures sunt huiusmodi perturbati ac tenuienti, neque id moribus solum verum etiam habitu. Nam cum pariter noniam frugalitatemque induere studeatis, in avaritiæ foribus ac vestibulo squalidè viuentes inueniunt, lacernæque perexiguas induentes, tum dolorum aures sonis implentes, cinædos vocatis eos, qui vel unguentum attigerant, vel paulò mollioribus fuerint induti vestibus. Non oportet igitur viros ita vestitos argentum admirari, amatiõque rasam barbam natèsq; habentes circumducere, qui eos in Lyceo sequuntur, cum sophistis tenuibus per Iocem, ac ieiunis, & coriaceis, vt ait Antiphanes. ipsam verò pulchritudinem laudo, nam & inter honestos viros pulcherrimi eliguntur, primatque obtinent: & in Elide fit de pulchritudine iudicium, atque primo Dei arma gestare imperitant, secundo bouè ducere iniungunt, tertius verò libamina imponit. Scribit Heraclides Lembus quòd magna admiratione dignus putatur in Sparta vir pulcherrimus pulcherrimæque mulier, cū Sparte mulieres ferat pulcherrimas. Quamobrem de Archidamo Rege narrant, quòd cum mulier illi pulchra visa esset, alteraq; diues ac deformis, ad diuitem animum cõuertit, quare Ephoxi eum multarunt, quoniam pro regibus regulos eis gignere elegisset. Euripides verò prima quidem pulchritudo dixit digna Imperio. Illi etiam qui ad concoctionem accedunt apud Homerum pulchritudinem admirantes ita inquirunt de Helena;

*Indignum nihil est Troas, sortes & Achius,
Tempore tam longo perpeses esse labores,
Ob talem uxorem; cui præstantissima forma
Nil mortale refert, superiq; simillima dicit.*

Obstupescit & ipse Priamus ob mulieris formam, quamuis in grauius versetur periculis. Admiratur etiam ob formam Agamemnonem cum inquit:

*His oculis visus nunquam formosior ullus,
Aut venerandus item; regi que simillimus ille est.*

Fuerunt complures, qui viros pulcherrimos in reges acceperunt, veluti his etiam temporibus ij Aethiopes, qui Immortales appellantur, vt affirmat Bion in rebus Aethiopicis.

picis. forma velut apparatus regis est peculiare quoddam: ac Deæ de forma inter se contenderunt, ob formam etiam Dij Ganymedem Iouis pincernam corripuerunt:

Causa suæ formæ, ut vnà cum immortalibus esset.

Ac Deæ quos rapuerunt, non ne pulcherrimos? quibuscum & versantur? Aurora cum Cephalo, Clito, & Tithono. Ceres cum Iasionem. Venus cum Anchise, & Adonide. Ob formam Deorum omnium maximus aureus per tegulas descendit, sitque taurus, ac sæpius aquila plumis induitur, velut in Aegina. Socrates philosophus, qui omnia spernere consueuerat, non ne Alcibiadis pulchritudine superatur? velut grauissimus Aristoteles Phaselitæ discipuli. Nos verò non ne non animatorum etiam quæ pulcherrima sunt præponimus, eaque laudamus Spartanorum more, qui virgines peregrinis denudare consueuerant? At in Chio insula in gymnasia cursuque accedere suauissimum est, iuuenescere luctantes cum puellis intueri. Tum ait Cynulcus; & audes hæc tu dicere cum non habeas digitos roseos iuxta Cratinum, sed cum alterum crus habeas Bolitinum illius poetæ, qui eiusdem est nominis, memoriam tenens, qui semper in cauponis & diuersoriis viuit: quamquam scripsit D Ilocrates orator in Areopagitica oratione; in Caupona vel bibere, vel edere nullus audebat vel domesticus familiaris: nam dabant operam ut graues esse viderentur, non autem scurræ. Hyperides in libro contra Patroclum, si modo legitima est eius oratio, Areopagitas narrat cum quidam pransus esset in caupona, prohibuisse illum in Areopagum accedere.

De scriptoribus rei amatoria, quæ amica fuerint celebres.

CAP. VIII.

TV verò ò Sophista, vnà non amicos at amicas tecum ducens in cauponis versaris, eaque lenocinantes non paucas circa te habes. Semper circumsers libellos huiusmodi te cum Aristophanis, Apollodori, Ammonij, Antiphanis, Gorgiæ præterea Atheniensis, qui omnes cõmentaria de Amicis, quæ erant Athenis, ediderunt. ò pulchræ tuæ disciplinæ author Theomander, Cyrenæus quem nulla ex parte tu imitaris, quæ in libro de Felicitate scribit Theophrastus

A phrastus circumire solitum, sèque felicitatem docturum profiteri. Nulla igitur ex parte differs ò amoris magister, ab Eleo Amaside, quem in amoribus grauem fuisse scribit Theophrastus in libro Amatorio. Neque aberraret sane si quis te lenocinia scribentem appellaret, velut Aristidem, Pausaniam, & Nicophanem pictores. De his veluti qui hæc bene pingerent, mentionem fecit Polemon in libro de tabellis in Sicyone depositis. O viri amici huius multiplicis disciplinæ illius Grammatici, qui non modo non occultatur, verum etiam semper ea dicit apertè ex Eubuli Ceropibus:

Veni Corinthum, suauiter nanque hic moror

Edens olus deperditus, sic ocimum

Vessemque ibidem perdididi nugans male.

Cum peritus Corinthiorum Sophista narrat discipulis cum amica esse nomen, Et alios complures actus inscriptiones ab amicis habuerunt ò viri impudentes, ut Thallata Dioclis, Corianno Pherecratis, Eupici siue Philyllij Antea, Thais & Phannium Menandri, Opora Alexidis, Eubuli Clepsydra: sic enim amica ipsa dicebatur, quoniam ad Clepsydram, vsque dum euacuaretur, coire solebat: velut testatur Asclepiades Arii filius in commentario de Demetrio Phalereo, cum nomen illius proprium Methicam esse dixerit. Est autem amicæ nomen ut asserit in Agresti Antiphanes, nutrienti calamitas.

Letatur ingens cum domi sit huic malum.

Quapropter ob eum conquerens quidam à Timocle inducitur in Nexra:

Sed infelix ego

Phrynem qui amavi quando primum capparim

Legebat haud habebat hæc quæ nunc habet.

Permulta ego absumentis diebus singulis

Claydebat extra ianuam.

Et in eo actu, qui Doreus Tautocles inscribitur, inquit ipse Timocles:

Cina misellum dormiunt

Vesusta amica Nannium, Plangon, Lyca,

Gnathena, Phryne, Pythionica, Myrrhina,

Chrysis, conallu, Ieroclea, Lopadium.

Harum mulierum mentionem fecit Amphisc etiam in no-

λλυλα.

uacula, ubi inquit:

*Mihi videtur esse cecus Plutus, ut
Non ingreditur ad hanc, sed ad vel Nannium,
Vel ad Sinopem, vel Lycam, vel ceteras
Tales amicas, quæ viris sunt retia.
Ingressus haud exire vult inde amplius.*

De amicarum astutia.

C A P. I X.

A Lexis in Aequilibri actu inscripto, amicarum apparatus, earumque artificiosas commendi rationes exponit hoc pacto:

*Primum quidem ad lucrum, & ad stoliandum
Propinquos, reliqua omnia putantur supernacanea.
Omnibus insidias moluntur: ast ubi factæ sunt diuites
Demum, alias amicas nouas in arte capiunt,
Quas statim effingunt ita ut neque mores,
Neque aspectum similem postea seruent.
Si quam paruum esse contigerit, suber in sacculis
Assuitur, si longa fuerit, soleam per tenuem gestat,
Caput autem in humerum declinans incedit
Quod ei longitudinis nonnihil adimit, non habet quadam
nates?*

*Induit consuta ut omnes d pulchras nates
Videntes clament, ventrem non habet *
Pectorale mox addunt, habent rectè comici ut dicant,
Talia sunt igitur ventris ipsarum medicamenta,
Veluti si remis his ulterius niterentur se trudere.
Cilia habet fidua quæpiam, pingunt fuligine.
Accidit ut sit nigra, obducat cerusam,
Albam cutem quæpiam habet valde, pederote ficatur.
Pulchrum habet corporis quidpiam, hoc nudum ostendit,
Formosos habet dentes, necesse sit ridere,
Ut videant presentes os quam ornatum habeat,
Nisi gaudeat ridere, absumens diem
Intus, velut in culipis quæ sunt vbique,
Vbi vendunt caprarum capita, lignum
Myrti habent tenue rectum in labris.
Ita ut tempore os extendant siue velint, siue non,
Videbis his quod gemmis exornantur artibus.*

Quam

A Quamobrem tibi consulo Theffale variatos currus habens, ut quæ tibi domi sunt complectare, neque filiorum pecuniam in res minus idoneas absumas. Verè enim optimè claudus, crepidas facientis subigis vxorem, qui te non multum temperantem facit, neque docet pelles inspicere. At non nosti parcas nummorum allestices iuxta Eubuli pernoctantem?

*Scorta Veneris exercitata
Deinde nuda, ac ordinata commodè,
Stantes tenuibus pallijs, & qualibus
Solet Padus rigare latus flumine
Hortos puellis, perfui tuis licet
Paruo voluptate hic coempta nummulo.*

Actus etiam Eubuli non autem Philippidis inquit in Nannio:

*Clam quisquis vxorem capit, & absconditè,
Qui non vir est viuientium miserrimus?
Quando licet ad solem videre propalam,
Deinde nudas ordinatas commodè
Stantes, tenuibus pallijs, & qualibus
Solet Padus rigare latus flumine
Hortos puellis, perfui tuis licet
Paruo voluptate hic coempta nummulo,
Turpissimos at non amores omnium
Iniuriæ quas insequi mox gratia,
At non amoris conuenit.*

Infelicitis Græciæ causa cōqueror, quæ Cydiam nauarchum emisit. Increpat in Pentathlo Xenarchus etiam his qui viuunt. Eodem pacto, qui preciosarum amicarum sunt studiosi, liberarumque mulierum ita inquit;

*A iuuenibus in vrbe
Indigna, nec ferenda sunt per Deos.
Quando lupanari est videre in quolibet
Vbi puella sunt decentes plurima,
Ibi quæ apricantur, indutas pectora
Deinde nudas ordinatas commodè.
Quarum licet legisse quam quis maluit
Tenuem, ve, crassam, seu rotundam, seu magis
Sit grata longa, squalida seu gaudeas
Maturiore, seu vetusta, seu magis*

Z a

*Gaudes puella, vel mediocri, non opus
Est clam subire scalam vt expetueris,
Subire rectum per foramen haud opus.
Nec cum paleis sit vt ferare intro hic opus,
Ipsae coegerunt, trahunt, haec supplices
Senes rogantur pluribus & illecebris
Patercule, at iuuenibus o dicunt here,
Tuto licet quas singulis frugaliter
Habere per totum diem quouis modo.
Quas nec licet videre, nec videntibus
Palam videre, semper at tremantibus,
Pauentibus, in manibus animam gestantibus,
Qui nam valent veneranda mater Cypria
Hi more serpentum coire, cum subit?*

Narrat Philemon in Delphis quod primus Solon ob iuniorum aetatem statuit mulierculas in domiciliis emptas; velut asserit Nicander Colophonius libro rerum Colophoniarum tertio: ubi dicit eum publicae Veneris templum primum erexisse, in quibus domiciliis prostituta lucrum faciebant. Sic autem inquit Philemon:

*Solon in omnes repperisti tu viros,
Nam te ferunt vidisse primum hoc commodum
O Iuppiter rem, quae salus est maxima.
Mibi quod est dixisse certe aptum Solon,
Vrbem iunioribus videnti plenam, ubi
Necesse naturae peragi sit munera,
Peccare rebus, in quibus non conuenit.
Tu feminas emptas locis in pluribus
Viris locauisti paratas omnibus,
Stetere nuda, ne capiare vido omnia,
Non es tui compos bene. Idamque habens habes
Aperta qui sit ianua,
Vnus obolus, idamque insilias, vllus nec est
Accisimus, aut nugae, vel ipsa subtrahit
Se: sed statim quo vis, & ipsa vult modo.
Mox exeuertit aliena iustibus refert.*

Aspasia etiam Socratica inter pulcherrimarum mulierum coetum incedebat, atque ab illius amicis repleta est vniuersa Graecia; velut elegantissimus Aristophanes bellum Peloponnesiacum narras significauit, quod ob Aspasiae amorem

Pericles

A Pericles & raptas etiam ab illis seruas à Megarenibus exciuit decretum illud graue contra Megarenenses; Lenam vero Simaetham mittentes Megaram, iuuenes absconderunt vinoſa. Megarenſes poſtea dolore affecti contra duas Aſpasia lenas absconderunt. Ac inde principium belli erupit omnibus Graecis ex tribus meretricibus. Te igitur horrore vt à preciosis huiusmodi meretricibus abstineas o grammaticè, quare alias tuba vtentes tibi intueri licet, tibicinam omnes ex Apollinis legè.

De Laide iam senescente.

C A P. X.

Epicrates scribit in Antilaide, in quo actu haec de celeberrima Laide narrat:

*Est ipsa Laïs deses, & valde bibax:
E disse spectat, ac bibisse per diem
Totum mihi videtur id perpeſſa, quod
Solent aquile: nanque haec iuuenes cum sunt, oues,
Leporesque carpunt arduis ex montibus,
Tulere sublimes pedum quas robore.
Vbi senecta mox grauis compresserit,
Iuuenes volantes quaritant acta fama:
Putatur id portentum & esse: nunquid est
Putanda prodigium merito nunc Laïs &?
Quae cum iuuenis, & pullus affortis fuit
Stateribus petita pluribus virum.
Cito videres Pharnabaxum & illius.
At longitudo propter annos venit, vt
Concinnitatem quae resoluit corporis,
Ipsam videre, ac inspuere est facillimum.
Accedit & quouis caput stateraque
Vel & triobolum iam pota, nec senem,
Neque iuuenem contemnit, est ita facilis
Amice vt argentum è manu hanc accipiat,*

Mentionem fecit Laidis Anaxandrides etiam in senum insania, ubi & alias amicas vna connumerat hoc pacto:

*Noſti in Corintho Laidem? quibus non enim
Cum sit diurna? quaedam amica fuit simul
Antea, quae nostra foret delicia.
Nam per Iouem florebat illo tempore*

*Lagisca, Theolytaque quàm pulcherrima
Facie, simul formosa visa plurimum,
Erat ocimum sed prorsus illa splendendum.*

Hæc habeo de quibus te admoneam amice Myrtili iuxta
venatricem Philetæri:

*Senex quiesce moribus cum sis, neque
Nosti quod haud est suave cum vivas mori,
Velut ferunt vinum mori Phormesium.*

Vel nunquid suavisissimum id est tibi, quod ait Timocles
in Marathoniiis?

*Deum quod est inter Corisca cum, simul
Scortoque vili cum iacere noctibus.
Papæ, color valde torosum, spiritus,
O' Demones, non esse promptaque omnia,
Opus esse mox timere cædier alapis,
Cepisse plagas tuas tenella adest manu
Iucunda res per maximum Iovem.*

Cum & alia complura dicturus esset Cynulcus, atque
tum alapis Magnus esset cæsurus in honorem Myrtili,
præueniens Myrtilus, Syro enim aduersabatur, inquit non
spes ita laboravit, vt inimicorum suppetias postulem ait
Callimachus. Non enim defendere nos ipsos possumus
d Cynulce, quàm sinister es & agrestis. Cum etiam tur-
pium verborum sinistram linguam habeas in ore, iuxta
Ephippi Philyram. Videris enim mihi vnus eorum esse,
quos Musæ sinistras literas docuerunt: vt ait quidam ex
parodis. Ego profectò viri conuiuæ non iuxta Auras Me-
tagenis, aut Aristagoræ Mamacuthum amicas saltatrices
vobis exposui.

*Formosas primum, nunc vobis dicere non est
Florentes saltatrices, quæ genua recidunt
Mercedi, ac rapiunt onera portantibus illam.*

Sed amicarum verarum rationem habeo, earum scilicet,
quæ synceram minimèq; fucatam amicitiam seruare pos-
sunt; quâs Cynulcus non audet reprehendere, solæque
inter mulieres amicitia nomine sunt appellandæ. Vel ex
Venere, quæ apud Athenienses amica nuncupatur, de qua
scribit Apollodorus Atheniensis hoc pacto in libro Deo-
rum; amicam Venerem, quæ amicos & amicas in vnum
cogit: hoc est domesticas. Nam & liberæ mulieres &
virgi

A virgines his etiam temporibus familiares & domesticas
amicas appellant: velut Sappho; nunc verò rectè iucunda
meis amicis concinam. Ac etiam: Latona & Niobe valde
gratæ erant amicæ. Appellant amicas & merentes femi-
nas ac quæstum facere in coitu mereri: non ad proprieta-
tem quidem amplius iam respicientes, sed ad honestum di-
ctationis vsu: sicut in deposito ab amicis Menander inquit
amicos dimittens: opus fecistis non amicorum, cum hæc
sint literæ. Quam vocent non valde apertum facit. Hæc de
amicis scribit Eufchemus in Mercatore:

*Si postea nostrum quis ingressus fuit
Molestus huic adulatur ac non comprimens
Os, osculatur: hostis vt quis afforet.
Hinc passeris inflans velut, quos illa com-
solatur, his omnem fugat molestiam.
Latòsque reddidit benignos & statim.*

Eubulus amicâ vrbanam induens in Campylione inquit:

*Quàm canabat vrbane
Ac non alie sicut porcos edentes.
Placentam subegerunt mala, & carnes
Momordi turpiter: sed singulorum parum
Gustavi veluti virgo Milefia.*

Antiphanes in Hydra:

*Hic quem fero
Sibi propinquam vidit vt quandam, fuit
Amica Amore captus ille protinus
Vrbane: at inculti patri, tutoris &
Mores habebat aureos virtutibus
Idoneos, verèque amica ceteræ
Vel nomen ipsum sefellerunt moribus,
Cum sit bonum verè,*

Anaxilas in Iuuenca: quod si qua rogantibus mediocriter
seruiat gratis:

*Sortitur amica nomen ex amicitia,
At non vt ipse nunc refers scorti mali.
Amica amore captus es: dicas modo
Num visa simplex? per Iovem est vrbana mihi.*

At adolescentulus philosophus noster huiusmodi est; cu-
iusmodi Alexis inducit in fomno, siue Antiphanes:

Ob hæc ubique vescitur porris, neque

φιλοσοφ-
μεγαλι-
ον.

Hic leno nobiscum: quod idcirco accidit

Ne tristitiam nobis ferat amantem amans.

Optimè de his similibus scripsit Ehippus in Sapho: quando enim iuuenis existens ad alienum obsonum accedens didicerit, sine symbolo que manum iniecerit epulis, reddere ipsum existimes notis rationem. Hæc ipsa dixit Aeschines etiam orator, in libro contra Timarchum. Hæc Philæterus etiam scripsit in venatrice de amicis:

Non est amica ubique sacrum friuole;

Vxoris ad nusquam per ipsam Græciam.

Novi & festum quoddam quod agitur in Magnesia, Amicalia: non ob amicas quidem, at ob aliam causam: cuius ita scribens mentionem fecit Hegesander in commentariis; Amicarum festum Magnetes agunt. Iasonem primum narant Aesonis filium cum Argonautas congregasset, Ioui Amico sacrificasse, festumque ipsum appellasse Amicalia. Celebrant Amicalia etiam Macedonum Reges.

De Venere Meretrice, & amicis Corinthiis.

CAP. XI.

Veneris Meretricis sacellum est apud Abydenos, ut asserit Pamphilus. Nam cum ciuitas à seruis teneretur, custodes, qui in ea erant, scribit Cleantes in fabulosis sacrificasse, ac ebrios multas amicas accepisse, quarum vna fuit, quæ cum eos dormiētes vidisset claus surripiens, murmurque saliens Abydenos resignificauit. Illi igitur armati statim accesserunt, custodes interemerunt, mœnibusq; capis libertatisq; domini facti, gratias meretrici reddere decreuerunt; ac idcirco erexerunt sacellum Veneris Meretricis. Alexis verò Samius. libro secundo Samiorum terminorum, Venerem eam quæ est in Samo, quam alij dicunt in Calamis, alij in Eliaticis, amicas erexisse inquit eas, quæ Periclem secutæ sunt, cum Samum obsideret, ac satis pro tempore effecissent. Eualthes autē in rebus Ephesiis sacella scribit Amicæ Veneri in Epheso fuisse erecta. Clearchus libro primo rerum Amatoriarum Gyges Lydorum rex inquit non ob viam solum amicam celebris fuit, cum seipsum ac ipsius totū imperium in illius manum tradidisset, verum etiam ea mortua omnes Lydos congregans tumultum illum in Lydia accumulauit, qui nunc etiam ami-

C

A tæ cumulus nūcupatur in altitudinem eleuatus: Ita ut cum ipse regionem circuiret, quæ est intra Templum, vndeunque verteretur tumulum aspiceret, atq; omnibus Lydiam habitantibus esset conspicuus. Demosthenes Orator in oratione contra Neeram, si eius est legitima, quæ dixit Apollodorus, amicas voluptatis gratia inquit habemus, at pellices ob diurnum pellicatum; vxorem verò ut legitimos nobis filios faciat, fidamque custodiam domi teneamus. Tibi autem commemorabo Cynulce sermonem quædam Ioni eum extendens, ut ait Aeschylus, de amicis; à pulchra Corintho exordio sumpto, quandoquidem eius loci sapientiam mihi obiciis. Lege sanctum est antiquius apud Corinthios, sicuti in libro de Pindaro scriptum reliquit Chamaelon Heracleotes, ut quando ciuitas magnis de rebus Veneri supplicat, quæ in plurime amicæ ad supplicationem capiantur, deæque postea ipsius nuncupentur: quæ sacrificiis deinde intersunt. Tunc etiam amicæ pro Græcorum omnium salute supplicarunt in Veneris templum accedentes, cum Persa exercitum in Græciam traiecit, ut narrat Theopompus, & Timæus libro septimo. Quare Simonides etiam, cum tabellam amicæ Corinthiæ Deæ posuissent, quæ nunc etiam seruat: ac singulas amicas priuatum scripsisset, quæ tunc supplicauerant, & postea fuissent presentes: hoc Epigramma apposuit.

Hæ statuere super Græcorum orare salute

Felicem Venerem, & pro laribus patriæ.

Non etenim arciferi voluit Venus aurea Persis

Arcem Græcorum proderet, quam populent.

Priuati etiam Deæ vota persoluunt, ac rebus peractis, pro quibus orarunt, ei amicas adducturos se pollicentur. Cum lex igitur, quæ spectat ad Deam sit huiusmodi, Corinthius Xenophon ad certamen exiens in Olympia, ipse quoque amicas Deæ adducturum promisit, si victor euassisset: ac Pindarus primum in illum encomium consecravit, cuius principium est: Inter Olympia vincentem laudandum. Postea verò & carmina inter sacrificantia decantata, in quibus statim initium ad amicas factum est, quæ accedente sacrificanteque Xenophonte vna Veneri sacrificarunt: quare inquit, o Cypri regina tuum agere in lucum letarum puellarum gregem cœntum Xenophon cum per-

Z 5

fectis votis adduxit lætatur. Sic autem cœpit hoc sacrificium; multos habentes amicos iuuenes ancillæ impetrant in diuite Corintho, ac thuris flauas lachrymas habentes in manibus pro nobis sapius matrem rogant, ad celestem Venerem cogitatione volantes, vobis desuper prohibitiones præbuit ô puellæ lætis amabilibus molliores vt fructuum carperetis; vnâ optimum est necessitas. Postea sic inquit incipiens; sed admiror quid me dixerunt simul demini, huiusmodi suauitatis inuenisse principium carminis vxorem in communibus mulieribus. Manifestum est enim quòd ad amicas loquitur dubitabat, siquid res qualis Corinthiis videretur. Cû ipse sibi ipsi, vt apparet, credidisset, statim subiunxit; docuimus autem cithara experimento. Scribit Alexis in Amante quòd res venereas amicæ quæ ibi sunt, proprio peculiarique modo peragunt.

*Res venereas concessit amicis ciuitas,
Diuersa quarum liberis est suminis
Ratio, diebus hisce vt hæc lasciant,
Mos est amicæ, quod inuentur legibus
Nobiscum.*

At imago deposita est in Lacædemone Cottinæ amicæ ce D lebris, vt ait Polemon Historicus de depositis in Lacædemone; quæ bouem æneam deposuerat: sic autem scribit; Amicæ Cottinæ imago, ob cuius apparitionem, domicilium quoddam nunc etiam colli maxime propinquum, nuncupatur: vbi Dionysij templum conspicitur, quæ compluribus eorum qui sunt in ciuitate, est cognita, est autem illius depositum, supra æreum quendam bouem Chalcia: cæ Mineræ prædicta imago.

De iis qui non visus amauerunt mulieres.

CAP. XII.

AT pulcher Alcibiades, de quo dictum est à quodam comico;

*Alcibiadem pulchrum Deique terræque,
Quem vel Lacædemon esse machum optauerit.*

Cum ab Aegide scemina amaretur, in amicarum fores læsciuebat. Postea Aticis, Lacænisque relicta à Medontide Abydena quod audiuerat amatus, hæc dilexit, ac in Helle-

A spontum cum Axioco, qui eius pulchritudinis erat amator nauigauit, vt Lysias orator attestatur in oratione contra illum: quam illi fecit communem, ac alias duas amicas Alcibiades secum semper ducebat Damascandram iunioris Laidis matrem, ac Theodotam; à qua etiam seruatus fuit cum in Melissa Phrygiæ ciuitate moreretur, quia insidias illi Pharnabazus tetederat. Vidimus nos etiã Alcibiadis sepulchrû in Melissa, cum ex Synadis in Metropolim proficisceremur, vbi quotannis bos immolatur, cum id optimus prorsus Imperator Adrianus imperasset, qui Alcibiadis imaginem etiam super sepulchro erexit ex Pario lapide. Neque admirari sanè oportet si ex auditu solo amati fuerunt nonnulli à quibusdam, quando Chares Mitylenæus libro Historiarum decimo de Alexandro, quosdam per somnum vidisse, inquit, quos nunquam antea viderant, ac postea amasse: Sic autem scribit; Zariadres Hystaspæ frater erat iunior, at vtique formosus, de quibus indigenæ narrant, quòd ex Venere nati sunt & ex Adonide. Hystaspes Mediæ inferioriq; regioni imperauit; at Zariadres superioribus locis hostiis Caspiis ad Tanaim vsq; fluuium

B Marathorum qui vltra Tanaim incolunt rex erat Homartes, qui filiam habebat nomine Odatis; de qua scripsum in Historiis reperitur, quòd cum per somnum Zariadrem vidisset, eum amauit, ac idem illi accidit pariter vt eam diligeret. Se igitur vicissim amabant ac cupiebant obphantasiam per somnum inceptam. Erat Odatis omnium mulierum quæ forent in Asia formosissima, & Zariadres ipse erat formosus. Cum igitur ad Homartem misisset Zariadres, mulieremque in vxorem poposcisset, non assensit Homartes, quia filios mares non habebat, quia eam cupiam suorum familiarium, qui foret apud ipsum despondere decreuerat. Postea nò multo tempore interposito omnes regni sui potentes, amicos, & affines ad se conuocauit, quòd nuptias filia: erat celebraturus, neque tamen cui eam esset daturus, patefaciebat. Cum vigeret igitur potus, pater Odatis filia in symposium conuocauit, ac audientibus conuiuus dixit; nunc tuas nuptias celebramus ô filia: Cum igitur circumspexeris, omnèsque animaduertes, auream phialam capiens eam impleto, atque cuius vis esse vxor ei porrigito, huius enim vxor vocaberis. Cum omnes ea circumspexis-

fer, illud flens faciebat Zariadrémque videre cupiebat: ad eum enim miserat qui nuntiaret quod nuptiæ erant faciendæ. Cum hic apud Tanaim esset in castris clam nesciente exercitu cum solo venit auriga, noctúque profectus per ciuitatem in curru peruenit, cum ad octingenta stadia cucurrisset. Cum verò pago in quo nuptiæ celebrabantur esset propinquus, cum tum vnà cum auriga in loco quodam relinquens, stolam Scythicam indurus incepsit, ac in aulam profectus, Odatimque stantem ante calicum loculum, iugentem, phialámque tardè miscentem intuitus ad eam proplu: accedens inquit, adsum tibi ò Odatis ipse zariadres, vt tu optasti. Cum hæc virum externum formosumque animaduerteter, eique persimilem qui visus fuerat in somnis, maximopere lætata ei phialam ipsi porrexit, qui eam rapiens deduxit in currum, Odatimque habens aufugit. Serui verò & ancillæ quæ amore cognouerant conticuerunt, ac patre eam vocare iubente, se nescire posse aiebant, quò iuerit. Commemorator hic amor ab iis barbaris, qui Asiam incolunt, & profectò dignus est quem imitentur. Hanc fabulam in sacris locis & regis pingere consueuerunt, & in priuaris domibus: complurésque potentum Odatim nomen suis filiis imponunt.

Mafsiliensium nuptiæ, variorumque regum amica.

CAP. XIII.

Hæc eadem scribit Aristoteles in Mafsiliensium Republica hoc pacto, Phocæi in Ionia nundinis vsi Mafsiliam condiderunt. Euxenus Phocensis hospes erat Naino Regi, (hoc enim illi nomen fuit.) Hic Nainus cum forte filia nuptias faceret, Euxenum, qui eo fortè accesserat, ad conuiuium conuocauit. Nuptiæ verò hoc pacto fiebant: Oportebat puellam post cœnam ingredi, phialam miscere, ac cuiuscunque ex præsentibus procis mallet porrigere. Cui ea porrexisset, is erat sponsus. Puella verò ingressa siue fortuna, siue alia de causa Euxeno porrexit: appellabatur autem puella Petta: Hoc cum accidisset, patèrque dignum putaret, velut ex Deo esset donatio, vt ipsam haberet, Euxenus mulierem accepit, vnà habitabat, mutatóque nomine eam Aristoxenam appellauit. Est genus quoddam homin

A hominum in Mafsilia, quod ad hæc uique tempora vocatum est Protiadæ: nam Protis filius Euxeni fuit & Aristoxenæ. Themistocles, vt Idomeneus est testis: nōne cum amicorum currum iunxisset foris pleno per ciuitatem iui? erant autem ipsæ Lamia, Scione, Satyra, Nannium. Nōne ipse etiam Themistocles ex amica ortus fuerat, cui nomen Abrotono? vt in commentario de viris illustribus narrat Amphicrates.

Abrotonum Threissa genus mulier, peperisse

Quam Græcis magnum est fama Themistoclea.

B Neanthes Cyzicenus Græcarum Historiarum libro tertio & quarto ipsum filium Euterpes fuisse scribit, Cyrus autem qui in fratrem militauit nōne sapientissimam, formosissimamque Phocadem amicam habuit, quæ cum illo militaret? quam Miltio prius vocatam fuisse asserit zenophanes, postea Aspasiam? Sequēbatur eum pellex etiam Milesia. At Alexander Magnus nōne Thaidem habebat Atticam amicam secum: de qua scribit Clitarchus quod causa extiterit vt imperatoris ædes in Persepoli comburerentur. Hæc ipsa Thais post Alexandri mortem Ptolemæo ei nupsit, qui primus regnauit in Aegypto: filiumque Leontiscum illi peperit & Lagum, filiam verò Irenem, quam Solon Rex Cypri dixit uxorem. Secundus Aegypti rex cognomento Philadelphus, vt libro commentariorum tertio narrat Ptolemæus Evergetes, multas habuit amicas, Didymã vnã ex indigenis mulieribus aspectu pulcherrimam & Blistichem: Agathocleam præterea & Stratonicam, cuius monumentum extat in mari: Eleusinam, & Myrtium, aliãsq; complures, cum maxime in res veneras esset pronus. Polybius libro Historiarum quarto decimo Clino inquit, quæ illi potum ministrabat, multas imagines in Alexandria erectas esse sola tunica amictas, rhytümque in manibus tenentes. Ac formosissimam domus nomine Myrti appellantur & Pothina, & Mnesides, erat autem Mnesis tibicena, & Pothina: at Myrtium vna ex declaratis communibusque Dictariadibus. At nōne Agathoclea Ptolemæo Philopatri Regi denominabatur? quæ vniesum regnum subuertit, Eumachus Neapolitanus libro secundo Historiarum de Annibale Hieronymum, scribit qui Syracusarum regnauit mulierem Pitho nomine ex iis, quæ erat domi perfect

perfectæ duxisse, Reginamque declarasse. Timotheus, C
 qui dux fuit Atheniensium, amica filius fuit manifestè ge-
 nere Threiffa: at grauius moribus mulieris. Nam cum
 huiusmodi scemina incontinentes se conuerterint, his
 quæ continentiam professæ fuerunt multò sunt melio-
 res. Cum caperetur Timotheus aliquando quòd ex ma-
 tre huiusmodi esset, illi gratias habeo inquit, quia ob il-
 lam filius sum Cononis. Ac Philetarum etiam, qui Per-
 gamo noua; huic regioni Bocæ vocatæ imperauit, fi-
 lium fuisse amicæ tibicina; genere Paphlagoniæ scribit in
 Historicis commentariis Carystius, Aristophon Orator,
 qui legem Euclide regnante pronulgauit, qui non natus
 fuerit ex vrbana nothus esto, & ipse ex Choride amica na-
 tus esse arguitur à Calliade comico, velut ipse scriptum re-
 liquit commentariorum libro tertio. Demetrius verò Po-
 liorcetes, nonne miro quodam amore Lamiam tibicinam
 prosequatur? ex qua Philam habuit filiam. Lamiam
 Cleonoris Atheniensis filiam fuisse scribit Polemon, in li-
 bro de Varia porticu in Sicyone, ac expositam porticum
 Sicyonis extruxisse. Amavit Demetrius Leenam etiã am-
 icam Atticam, aliãque complures. Sic autem scribit Ma-
 chon Comicus in vsibus inscriptis: excellit Leenæ forma
 bene agētis apud Demetrium, ac feliciter. Scribit Lamiam
 etiam suauiter regem gestasse, valdeq; laudatã fuisse, quæ
 respondit: ad hæc & Leenam si vis subige. Erat autem La-
 mia & prompta ad respondendum & Attica, velut dice-
 mus postea de Gnarhana. Sic rursus scribit Machon de La-
 mia: cum vnguentorum multiplicium genera inter potan-
 dum rex Demetrius Lamia ostendisset, erat autem Lamia
 tibicina: valde suauiter certè se habere inquit, Demetriũ-
 que stimulis pungit. Cum omnia improbarer, atque cum
 rege delicias faceret, nardum cuidã inferre significauit: pu-
 dendãque manu fricans, digitisque contingens, hoc inquit
 ò Lamia odorato: cognosces enim quantum ab aliis dif-
 ferat, Illa verò ridens, sed hoc inquit infelix omnium ma-
 xime putre mihi existimandum vi. Ietur: respòdit ei Deme-
 trius, sed hoc est per Iouem ò Lamia ex regia glande. Pro-
 lemeus Agefarchi filius in Historiis de Philopatre, vbi à
 regibus anatas commemorat, Philippi Macedonis aulicæ
 amicam fuisse Philinnã saltatricè scribit, ex qua Aridæum
 habuit

A habuit, qui regnauit post Alexandrum. Demetrii Poliort-
 cetæ post prædictas amicam narrat fuisse Maniam, Anti-
 gonique Damo, ex qua Alyconem habuit, Iunioris au-
 tem Seleuci Myrtam & Nysam. Heraclides Lembus libro
 Historiarum trigésimo & tertio Demetrii amicam Damo
 fuisse scribit, ob quã pater illius Antigonus insaniuit, oxy-
 themimque interfecit, velut qui multa cum Demetrio pec-
 caret, quòdque Damus seruas contorquens occiderit,

De Mania amica, Gnathenag, responsis.

C A P. XIII.

D E prædicto Maniæ nomine, hæc scripta sunt à Ma-
 chone:

*Si querit quis forte, quod rectè quidem
 Presentium, quæ ex Attica sit femina
 Vocata sic, vel quæ putata sit Mania,
 Habere turpe nomen est Phryx femina;
 Amica quæ sit ex media orta Græcia.*

Atheniensium vetare quidpiam

Vel ciuitatem, quum regantur cuncti ea.

Primum puella quod fuit nomen statim

Illi, Metelissa erat: quia magnitudine

Ætatis eius faminis hæc deterior

Multo fuit, suppeditata uocibus,

Commerciique pulchra valde, horrendaque,

Multos habebat exteros, ciues simul

Plures amantes. sermo vti de femina

Foret, ferebant esse Metelissam pulchram vti

Maniam, sed ipsa plurimum fecit sibi,

Cum carperet, profecto verbum ipsum statim

Clamabat hoc, Maniam illa sine laudibus

Efferret, aut vitio daret mox quempiam,

Vtriq; que Mania præfuit sermonibus.

Atque hoc Mania nomen ferens, videtur hinc

Mania fuisse consecuta nomen à

Quodam procorum, sed parergon hoc magis,

Quàm nomen est, labore pressa calculi

Erat, velut par est putare, tum Mania,

Gnathenag que quod in strata prodat splendida,

*manix.
insania.*

Hoc

Hoc statutum erat à Diphilo.

Post haec Gnathena carpit ipsam sic Maniam.

Dicitque ad illam, quid puella, nanque hoc quid est?

Si lapidem habebat? sic refert hinc & Mania:

Tibi dedissem quo fricari, mox misera

Poffes.

Quòd autem vrba esset, responsisque idonea, sic ait Ma-
chon de illa:

Olim Leontiscus Maniam adamauerat

Is pancratiastes qui fuit, solisque eam

Habebat vxor vt tenetur femina;

Vbi supratam nouit hic Antenor;

Is postea grauiter tulit, cui dixit haec:

Nil tristis esto: nam experiri ac discere

Optaueram, plagam duorum quid virum

Olympicorum nocte posse credere

Liceret athletarum, at inde fertur haec,

Cum posceret nates ab hac vt verteret

Demetrius, munus poposuisse hinc statim.

Dato inde vertens, post refert paulo, licet

Agamemnonis fili tibi nunc ipsa ea.

Videre praesenti fuisti quae cupidus.

Vir hospes esse visus, atque transfuga,

Novusque Athenis, qui peregrinus & foret,

Maniam petiuit, quid petuisset & dedit.

Accesserat ad hunc accipiens quidam viros

Ridere quid scirent, solitique qui forent,

Nouere cuncta vertere ac ad gratiam,

Vrbanus esse vellet vt, politus &

Cum Mania iocaretur, illudque optime,

Consurgeretque sapius in cuniculum,

Applaudere huic nolens refert ò per Deos

Nobis ferarum, num videtur ò pueri

Agrestum celerrime quaedam vrat

Qua montibus? qui dixit optime Mania

Est transfuga, post haec rursus ingressa est Mania

Illum cauillans transfugam, timidum &

Fuisse dixit cum foret congressus, hic

Turbatus est, mærore captus miles est,

Illamque misit: nil amica mox dolens,

πίκοπος
timidus
qui scitis
fugiens
proiicit.

Idcir

A

Idcirco tristis esto Iucundissime

Non tu clypeum iecisti, at ille qui tibi

Accommodauerat, est ita nam per Venerem.

In symphesio velut ferunt apud Maniam

Excepit illam vir malus quidam, dein

Interrogauit an superna mallet haec:

Vel inferiora vellet, vnà vt venerit

Iecisse, ridens illa, mox inquit, iudera.

Quid te timendam censeam subter? mihi

Ne tu cadenti forte edas monilia?

Collegit aliarum etiam amicarum dicta memorabilia Ma-
chon, de quibus non prater opportunitatem facere videbi-
mur, si ea recenseamus. Atque ita Gnathena:

Apud Gnathenam Diphilus cenaret, vbi

Sicut ferunt, captusq; amoribus foret,

Maiorem honorem ceteris amantibus

Fuit consecutus, atque totis viribus

Lethes amabatur ab ea, tum usq; aderat,

Habensq; bina Chia, Thasiaq; quatuor,

Haedum, coronas, tarias, bellaria,

Vingentaq; obsonium, coquum, tibicinam.

Cum Syriacus amator huic quidam exterus

Niuemq; saperdamq; misisset, timens

Ne quis videret illa dona, maxime

Vitansq; Diphilum, repressa ne daret

Deinde penas invidenti comico.

Auferre iussit illa saljament a mox

Ad hos viros, salibus quibus esse opus patet.

Puerum niuem immiscere iussit poculis,

Meroq; clam, tum fundito velut decem:

Cyathum feras hinc Diphilo pro poculo.

Bibens repente Diphilus suauissime

Mox poculum, miratus & quod accidit,

Per Palladem, per & Deos, quam frigidum,

Habes Gnathena tu puteum plane, refert

Tunc illa, certenam tu crum ego actuum

Iecisse sueni semper huc proemia.

Elata verbero flagelli vulnera,

Dormiebat ipsa forte cum Gnathena habens,

Complexaq; illum, nouit vt tergum asperum

B

D

AA

Virum hunc habere, dixit ò miser miser
 Vir unde cepisti tot ipse vulnera?
 Respondit ille protinus, quòd in pyram
 Compulsus est parvus puer cum luderet
 Vnà coevis cum pueri, ac incidit.
 Rectè profectò per Cererem amicam refert,
 Decorticatus sic fuisti intemperans.
 Mox Dexitheam cenaret vt amicam penes
 Gnathena, totum apponeretq; obsonium
 Mater ipsa Dexithea, Dianam per Deam
 Inquit Gnathena, si fuisset praescia
 Canassem apud matrem, haud apud te femina.
 Cum iam foret senex Gnathena, & osium
 Sepulchrum ob annos dicta ab omnibus fere,
 Dicunt forum hanc petisse, mox obsonia
 Rogasse quanti venderentur singula,
 Ac forte carnis venditorem quem videns
 Stantem perurbanum, iuuenemq; maximè
 Aetate, per Deos tulisse iuuenis heus
 Cur nam referto hic pulcher adestu, statim
 Ridens, at ille prone ait, triobolo.
 Quis imperat tibi miselle? mox ait
 Cum sis Athenis vile quidquam vendere?
 Donabat haedos, nam Stratocles cognitis
 Gratis & ollas conditas, sanguine
 In crastinum diem sitim quo linqueret,
 Volentibus diem die coniungere.
 Fecisse longa symbola ac in caetera.
 Gnathena amantem dixit ad quendam sui
 Cum militantem cerneret in conuiuia,
 Hybernat in haedis Stratocles ei refert.
 Gnathena ephelum cum videret hinc nigrum
 Macrumq; valde sed perunctum splendide
 Cunclis Ephelis & minorem denique,
 Velut in Adonin est cavillata, asperè
 Huic obuiò iuuenes, ac tyrannice sibi
 Occurrere viso, respiciens ad filiam
 Quae pone sequebatur refert, ò filia
 Quam iustius multo fuisset per Deos
 Dignum putasse ponticum quem vii feruunt

Dorm

A Dormire adolescentem Gnathena cum, natam
 Illi semel quo praebeat: tum contra eam
 Dixisse, mi, et a cum natam si me nunc petis
 Egisse tempus cum sues in pasqua est.

Gnathenae responsa.

CAP. XV.

D E Gnathenij nepte illius ex filia, haec scripta reliquit;

Externus Athenis Satrapes hospes fuit,
 Annos senex qui nonaginta viderat,
 Gnathenium vidensq; Saturnalibus,
 Quae de sacra Veneris redibat, cumq; ea
 Gnathena erat rhythmosq; pulchritudinem &
 Nitratu, exquisiuit inde praemium
 Quod nocte puseret, videns hac purpuram
 Gnathena & hastas, mille drachmas postulat.
 Percussus hic repente dixit heu pape,
 Ob milites viuum capis tu famina.
 Sed pactioes quinque minas confeceris
 Tu reclusis iam sternito intus, dexterum
 Cepit volentem satrapam mox hac fore.
 Dixitq; quantum vs dato pater : scio
 Nouiq; rectè noctibus quòd singulis
 Dabis mea natae duplum mox praemium.
 Fuit in Athenis Chalcoctypus, valde sagax
 Gnathena prope dissoluta, ac tum ueque
 Proflare perferente quòd tenebat eam
 Tunc Andronicus histrio, ac hospes simul
 Suauissime, natus puer hinc erat sibi.
 Gnathenium nullum vlens & praemium
 Cepisse semper is colebat, ac erat
 Propinquus illi, absumpsit aurum plurimum
 Illam tenens, nam contumax & sordidus
 Is prorsus erat, mox cum quibusdam censidens
 Sutoris in taberna, ubiq; differens
 Gnathenij de rebus atque moribus
 Erat otiosus, ac coire nemine
 Cum diceret, sic altero illam cum virum,
 Se suppositum fuisse quinquies tulit

AA 2

Hoc Andronicus accidisse vt audijt
 Citus ex Corintho conuolat Gnathenio
 Rem narrat inter pocula, ac expostulat
 Se consecutum non fuisse talia:
 Nec hanc figuram verberoni quam daret
 Ad delicias, dixisse ferunt Gnathenium;
 Complectier mammam miser haud apparuit,
 Pollutus ore tenus homo fuligine.
 Sed pertuli quod ceperim aurum plurimum.
 Perpendo diligenter inde quomodo
 Paruasq; supremasq; possim corporis
 Cepisse partes illius, & complectier.
 Sed praeter haec Gnathenium quondam ferunt
 Inter bibendum noluisse dare oscula
 Ipsi Andronico, vii solebat antea
 Irata cum foret nihil quod acciperet.
 Tum non vides inquit Gnathena filiam
 Meam superbe, ac vti tyrannice?
 Anus dolens misella dixit filia
 Complectere, osculare & illum, si lubet.
 Respondit osculari ea mox qui nam queam
 Nullum iuuamen vtile, ac nihil boni?
 Communeq; Argus quod habere vult munera?
 Cum publici ludi fierent, Gnathenium
 In Piraeum quendam est profecta ad hospitem,
 Mercator is fuit, & amator illius:
 Sed admodum parce haec, asello nam super
 Cum secum haberet tres asellos, omnia,
 Seruasq; tres, vnamq; nutricem iuuenem.
 Mox in viarum angustia quadam obuius
 Fuit palaestrita huic malus, qui iuenerat
 Vinci assidue certaminibus in omnibus,
 Qui praeterire non potens facile refert,
 Redactus in angustum, ter o miserime
 Agaso, ni facias cito discedere
 Ex hac via, ipse deiciam mulierculas,
 Vnaq; asellos inquit, atque sarcinas.
 O vir miselle mox refert Gnathenium
 Nunquam hoc tibi perfectum erit, non per Deos.

De

D

B

A De Laide, Glycerio, Nico, Hippe, Phryne amicis.

CAP. XVI.

H Acc postea scribit;
 Corinthiam dixere quondam Laidem
 Euripidem vidisse in horto quodam, & huic
 Pendere tabellas atque pugillaria:
 Quae dixit o mihi poeta dicit
 Quid postulas me scribis in tragœdiâ?
 Hunc vir faceffe turpis, admiratus hic
 Euripides audaciam refert statim:
 Videris esse turpis ipsa quae apiam.
 At illa ridens inquit, at quid turpe sit
 Visum nisi sit illud ipso videntibus?
 Cum Glycerium cepisset à quodam viro
 Amante vestem forte magnamq;, & novam
 Corinthiam: mox hanc dedit in fullonicam.
 Habere cum putaret illam denique,
 Seruæ dedit mercedem vt illam deferat.
 At fullo dixit si quadrantes conferas
 Olei mihi tres auferes quod enim vetat
 Hoc est, heræ sed illa protinus refert.
 Male res habet profecto se fert Glycerium
 Misella: manam sicuti in sartagine
 Cœcturus est is pallium certe meum.

At Sophoclis Demophon amans:
 Nico Capram cum iam foret vetustior,
 Iuuenis amans habebat, haec cognomine
 Est dicta Capra Thallon ingentem virum
 Comedit amantem, venit ille in Atticam,
 Vt mel emeret, & caricas Chelidonias:
 Hymettium portauerat mel is simul.
 Habere dicebatur illa femina
 Pulchram natam prorsus, at eam mox Demophon
 Accepit: haec ridens bene inquit optime
 A me capis quod des Sophocli postea.

Callisto vocata Sus:
 Cum carperet matrem suam conuictus.
 Qua nomine est Corone dicta, soluit huius
 Gnathena: mox rogata cur haec differunt?

AA

laides
 germē sed
 hic nomē
 proprium

λογοβον,
Cornix.

Quid est ait, nisi quod haec Corone, at haec
Succenset illi quod loquax, & garrula est
Hippen amicam mox ferunt Theodotum
Habere amantem, qui fuit in feno, ipsaq;
Accesit hora tardiore, quam deceat.
Regem ad Ptolemaumq; iuit in conuiuium.
Cum rege semper nam bibisse suenerat.
Illa inquit ergo tardior cum venerit,
Pater Ptolemae plurimam sitim fero.
Mibi quis effundat cotylus iam quatuor?
In magnam ait rex fundito quis postea
Peluum, videris ipsa nam feno mihi
Hippe saturata, & pasta multo gramine.
Expertus est Phrymen amicam Mærichus.
Vnam petenti mox miram inquit Mærichus:
Nimium duos prius aureos cum ceperis,
Ad hospitem quendam profecta nunquid es?
Consiste donec ergo non ego volo
Coire, tantumdem ipse nam sumam statim.
Fertur Capra & Nico, relicta cum foret à
Pythone quadam, Euardis illi crastior
Foretq; capta, mox petita rursus, (vt
Forte accidit) à Pythone: dixisse illius
Puero, vocat Python? suis quod plenus est,
Rursus recurrit ad Capram libentius.

Variarum amicarum nomina, Gnathænaq; vr-
bana responsa. CAP. XVII.

DE iis quæ dicta fuerunt à Machone, nobis hactenus
dictum sit: nam optima Athenarum ciuitas tantam
tulit amicarum multitudinem, de quibus pro virili parte
receasabo, quantam virorum turbam cum maximè flore-
ret, non habuit. Descripsit enim centum & triginta quin-
que Aristophanes Byzantius: Apollodorus autem complu-
res. Gorgias verò etiam plures: qui has etiam cum amicis
compluribus ab Aristophane absumptas fuisse asserunt:
vocatam Parcenam, ac Lampyridem & Euphrosynem,
quæ Fullonis erat filia. Non ascriptæ sunt: Megista,
Agallis, Thaumarium, Theoclea cognomento Corone.

Lenz

A Lenætocystus, Astra, Gnathæna, illiusque neptes ex filia
Gnathanium & Siga: & Synoris Lychnus cognomento.
Euclea, Gramma, Thyralis, Chimera, Lampas. Gna-
thænam velut antea dictum est Diphilus Comicus vehem-
enter amabat, vt asserit in memorabilibus Lynceo Sam-
mius. Cum igitur cum ex theatro aliquando inter certan-
dum efferri contigisset, quia multo minus decorè egisset,
quàm conueniebat: ad Gnathænam nihilominus accessit.
Cum Diphilus Gnathænam ipsius pedes laure sibi ius-
sisset, quid enim hæc respondit, non elatus accedis? erat
autem ad responsa promptissima Gnathæna. Fuerunt aliæ
amicæ complures, quæ ob suos iocos gloriabantur, stude-
bantque, atq; nonnullam diei partem in rebus huiusmodi,
ac disciplinis absumebant: quamobrem promptæ
erant ad responsa. Cum accusaret aliquando Stilpo Gly-
ceram inter potandum, veluti quæ iuuenes corrumpere,
vt asserit in Vitis Satyrus; incidens Glycera in eadem
causa versamur inquit ô Stilpo: te enim eos etiam cor-
rumpere aiunt, qui tecum congregiuntur, cum inutilia
amatori que sophismata illos doceas, meque eodem pacto.

B Nihil enim differt iis, qui perduntur, ac mala patiuntur
apud te philosophum viuant, an apud amicam. Nam iuxta
Agathonem, mulier corpus, ob intimæ animæ citam cog-
itationem, non habet strenuum, permulta Gnathæna
responsa scripta sunt à Lynceo. Cum paraficus quidam à
væala nutritur, corpusque optimè haberet eleganter in-
quit, ô iuuenis corpus habes dispositum; quid igitur futu-
rum existimas, nisi secundus dormirem? fame conficeris
inquit. Cum tripudiet Pausanias Lacus, ac in cadum
quendam incidisset; Lacus in cadum incidit inquit. Cum
vini quidam perexiguum in magno vase ei porrigeret, ac
decem & septem annos diceret id præterisse, parum est
inquit tot amorum. Cum iuuenes quidam se illius causa
inter potum perorauerent, inquit ad victum, confide puer;
non enim coronarium est certamen, sed argenteum. Cum is
nihil amplius ferret, qui minam illius filia dederat, sed so-
lum accederet; puer inquit cum minam dederis semper te
accessurum putas, velut ad Hippomachum magistrum pa-
læstritam? cum asperius ei Phryne respondisset, si lapidem
habes inquit, dedi vt abstergeres. Accidit enim vt hæc cal-

στρατι-
της ἀγυ-
σις.

pingo
bulbus,
pauca les.
abno
stius.

Culo laboraret, illa verò ventrem haberet effusiohem. Cum
i, qui apud eam biberant in Balbophacem iacerent, puel-
laq; purgando lentes in sinum coniceret, videris mihi in-
quit Gnathæna Colpophacem facere excogitasse. Cum re-
diret Andronicus tragicus ex certamine quodam, in quo
res eius posteris feliciter successerant, ac apud eam esset bi-
biturus, iuberetq; puer prius impendere, puerorum per-
ditissime inquit, quid dixisti? ad virtum quendam garru-
lum, qui quòd in Hellepontoatum venisset, narrabat, & quo
pacto inquit in præstantissimam illius loci ciuitatem non
accessisti? cum diceret is, in quam? in Sigeum inquit. Cum
ad eam quidam accessisset, vidissetq; ova in vasculo quo-
dam, ac dixisset cruda hæc sunt, an cocta Gnathæna? ærea
inquit o puer. Cum non vocatus ad cœnam Chærephon
venisset, eum poculo prouocans accipe temerarie inquit:
qui ait; ego temerarius? & quis magis inquit Gnathæna,
cum vel non vocatus accedas? Nico Capra cognomento, vt
ait Lynceus, cū parasitus quidam ei obuius fuisset ob ægri-
tudinem gracilis, quam macer inquit? quid putas me ait
ille num Lecythum, vel soleas tribus diebus comedisse?
Metanira verò, cum Damocles parasitus cognomento La-
gynion in quãdam calcem incidisset, te ipsum profecto de-
didisti inquit, vbi sunt suffragia. Cum is in propinquum tho-
rum insiluisset, anima luerte ne subuertas inquit. Atq; hæc
scripta sunt ab Hegesandro. Aristodemus autem libro ri-
diculorum Memorabilem secundo, duo Gnathænam in-
quit mercede conduxerunt; miles & mastigia. Cum verò
miles eam contumacius Lacum vocitaret, quo pacto in-
quit? an quia duo fluuij in me inciditis Lycus ac Liber?
cum mendici amatores in Gnathænae filiam petulanter se
gererent, minarenturque se illius domum excauaturus, ac
lygones iam attulisse, ac si hos habetis inquit Gnathæna
mercedis arrhabonē capientes dimitte. Erat autem con-
cinnua admodum Gnathæna, neq; sanè inurbanè loqui con-
sueuerat; puipe quæ legem etiam conuiualem conscripserit,
iuxta quam ad ipsam, eiusq; filiam conuiuas accedere
oportebat: quòd ad eorum philosophorum æmulationem
faciebatur, qui res huiusmodi conscripserunt. Hanc legem
scripsit Callimachus in tabula tertia legum, atque præcipi-
um illius huiusmodi appositum fuit; æqua lex scripta
fuit,

oryza
fiteo.

C

D

A fuit, similisq; trecentorum ac viginti trium carminum.

Variarum amicarum apophthegmata.

CAP. XVIII.

Mastigia Callisthium Ptochelenam cognomento mer-
cede conduxit, ac cum per ætatem nudus iaceret, ea
vibicibus plagarum conspectis, vnde hæc tibi infelix? tunc
ait ille; cum essem puer ius mihi infusum est, vitulinum vi-
delicet inquit. Cum Glycera lac Menædro poëtræ, qui diem
infeliciter egerat, domum ingredienti porrexisset, hortare-
turq; vt absorberet, ille nolo inquit, anus enim illi assiste-
bat: hæc verò & inferiore cute emergens Thais, cū quidam
eius intemperas amator à multis acceptis oculis vteretur,
se; ea infringere velle diceret, aliq; præparare; perdas in-
quit singulorum proprium. Cum Leontium cum amatore
decūberet, atq; Glycera in symposium esset ingressa, eiusq;
amator magis illi adhereret, atq; idcirco esset tristis, vbi
conuersus familiaris eam interrogasset cur tristaretur, vter-
us me molestia afficit respondit. Cum amator signaculo
ad Laidem Corinthiam misso eã ad se venire iuberet, hæc
non possum inquit, limus est. Cum ad Grafonem amatum
accederet Thais, ab eaq; quidam quò se cõferret percuncta-
retur; ad Aegeum Pandionis vt vnã habitem. Cum Phryne
aliquãdo apud Grafonem cœnaret, pellem extollens cape
inquit, ac comede. Cum ex familiaribus quidam vinum bo-
num ac paucum ei misisset, decemq; annorum esse diceret,
exiguum est inquit tot annorum. Cum quæreretur in quo-
dam conuiuio quam ob causam coronæ in locis præruptis
ponerentur, quoniã animos alliciunt inquit. Cum verbero
quidam pueriliter ageret in ipsam, cum multisq; se cotisse
diceret; se tristem esse illa simulauit; cum is causam per-
cunctaretur, tibi successero dixit, quia habes multas. Ama-
tor quidam Philagyrus ei blandiens inquit: Aphrodisium
es Praxitelis: & tu inquit ea Amor Phidia.

De varijs amicis.

CAP. XIX.

Verum quoniam nonnullos politicos viros, de his men-
tionem fecisse sentio, qui vel accusauerint, vel defen-
derint, me operæpretium facturum existimo, si de his men-

apophtheg-
matum.
parua ve-
nim.

tionem fecero. Meminit Demosthenes de Sinope in Oratione contra Androtonem, & de Phanostrate. Ac de Sinope Herodicus Cratericus libro Comœdiarum sexto, scribit, quod cum esset senex, Abydus appellabatur. Meminit de illa Antiphanes in Arcade, in Horticolono, in Medicatrice, in Piscante, in Neotide, Alexis in Cleobulina. Calliocrates in Mochitone. De Phanostrate scribit Apollodorus in libro de iis amicis, quæ sunt Athenis, quod vocata fuit Phtheropyle, propterea quod pediculos, cum staret in limine ianuæ quaritabat. Scribit Hyperides in Oratione contra Aristagoram; rursusq; apuas vocatas, eadem ratione nominastis. Est autem Apua amicarum cognomentum; de quibus inquit prædictus Apollodorus; Stragonium, Antisq; sorores ipsæ Apuæ nominabantur: quod candidæ perennæq; essent, oculôsq; haberent prægrandes. Antiphanes in libro de Amicis scribit Nicostratidem ob hanc ipsam causam fuisse vocatam Apuam. Hic idem Hyperides in oratione contra Mantitheæ causam, hæc scripta reliquit de Glycera; Glyceiâmq; agens Thalassidis, iugum habens. Obscurum est autem ea sit, quæ cum Harpalo habitabat, de qua scribit Theopompus in iis, quæ ait de Chia epistola; quod post mortem Pythonices Harpalus Glycera ex Athenis accessit, quæ cum venisset in Tarso habitavit in regio palatio, atq; multitudo ei genua flectebat, Reginamque appellabat: Harpalumque coronari non patiebantur, nisi coronaretur etiam Glycera. At in Rhosso autem fuisse ait apud æream statuam illius suam erexitse. His similia scriptit Clitarchus in Historiis Alexandri. At is qui actum Satyricum Agenem scripsit; siue Catanæus Python fuerit, siue rex ipse Alexander, inquit;

Certe audio myrtales Harpalum

Ipsis tenuis Agenis non inferioris

Fru menti misisse, ac eum factum esse.

Glycera frumentum erat. erit fortasse

Illis pernicii, non amica arrhabo.

Lyfias in oratione ad Laidem, simodo legitima est eius oratio, meminit de his; cessavit lenocinari Philyra cum esset adhuc iuuenis, Scionæque, & Hippaphesis, Theoclea, Psamathe, Dagnifica, Antea. Nunquam enim pro Antea Anthæ scribendum est: non enim apud quempiam Athenam

A theam amicam scriptū inuenimus, at ab Antea totus actus inscribitur, ac Antea Eunici Philyllique est, velut antea dicebam: de qua meminit is, qui orationem composuit in Neairam. In violentis contra Philonidam mentionem fecit Lyfias de Naide amica, si legitima est eius oratio. Ac in falsis testibus contra Medontem, est autem hoc amica cognomen: nomen enim illius proprium erat Hora, vt asserit in libro de amicis Antiphanes, quam inquit Anticyram fuisse vocatam, siue quod liberet cum inconstantibus ac in fiantibus, siue quod cum eam cepisset Nicostratus medicus, ac postea moreretur plurimum helleborum illi reliquit, nihilque præterea. Lycurgus in oratione contra Leocratem, mentionem fecit de Irene amica, velut quæ amica foret Leocratis. Meminit Hyperides de Nico in oratione contra Patroclum. Quod autem Capra diceretur diximus prius, quia Thallum cauponem absumpsisset; quia Capræ gaudent germinibus, quapropter neque in summam Athenarum arcem animal admittitur, neque Palladi sacrificatur omnino; at quam ob causam alius erit sermo. Verum Sophocles quod animal germinia voret ita patefecit in pastoribus;

Matutinus enim priusquam aliqua tibicinarum viderit
Germen Capra, conferens nuper pedem

Vidi exercitum eunte iuxta marinum littus.

Mentionem fecit Nannij hoc pacto in Tarentinis; Nannium insanit ob Dionysiu, ubi velut ebrîa eam carpit. Scribit Menander in mentio Hercule, non experiebatur Nannium. Antiphanes in libro amicarū Nannium inquit profœcium vocabatur, quia perurbana persona, vestibûsq; aureis ac magnificis utebatur: at spoliata maximè erat deformis. Erat Corona Nannij filia, quæ nomē nutrice ter lenæ referebat. Meminit Hyperides in oratione contra Patroclū de Nemeade tibicina, de qua admiratione dignum est; cur passi sint Athenienses scortum ita nominari, cum celeberrimæ congregationis nomen ea sibi vniuerparet. Nam non solis meretricibus, verum etiam omnibus seruus nomina huiusmodi imponi legibus cauebatur; vt Polemon, inquit in iis, quæ scripsit de acropoli. De Ocimo verò mea, velut tu inquis Cynulee, meminit Hyperides hoc pacto in oratione secunda contra Aristagoram; ita vt Laus aspectu excellere

quod dicitur pediculus, non dicitur porca.

Germinibus

excellere videretur eas, quæ vnquam fuerunt, vt Ocimum, & Metaniram. Niconstratus mediæ comœdiæ autor ita scribit in Pandrosos: postea eadem via ad Aeropè veniens, mittere strata eam iussit inquit, ac vasa ærea ad Ocimum. Has amicas cõnumeravit Menander in Adulatore; Chrylidem, Coronen, Anticyrã, Ischadè, & Nannioliũ habuisti formosam valde. Philærus in Cynagide; nõnne Cercopè iam egit annorũ tria millia? ac Diopèthis oscura Telesis altera decem millia? Teolyte nullus nouit quando primum nata sit. Nõnne Lais mortua est demũ cum subigeretur? Iomias autem & Nexera putruit, & Philace. Syphas verò, Galynas, Coronas non dico. De Naide taceo, dentes enim nõ habet molares. Theophilus in Phisaulo, nunquam ipsum incidere in Laidem papauera vel ferentem vel Sisybrium, vel barathrum, vel virescentem, vel horum quidpiam, quæ lapidibus iniungunt lenones. Vel Nanniũ, vel Malthacem. Cum hæc dixisset quãdam cum conuersione Myrtilus, nunquid vos õ philosophi tantum fecistis inquit, ante voluptarios vocatos voluptatis murum excauantes, vt alicubi ait Erasthenes, mihi etiam pulchra amicarum apophthegmata hæctenus dicta sũt: ac in alium sermonem transeamus, ac prius de veri amicissimo Epicuro cõmemorabo, qui cum à circulari disciplina non esset alienus; eos beatos fecit qui eadem ratione qua & ipse ad philosophiã accederent, cum voces huiusmodi emitteret; te beatum facio heus tu cum omnibus prorsus molestiis liber ad philosophiam accedas. Vnde ipsum inquit etiam Timon, ludi literarij magistrum maximè omnium viuentium voluptatibus deditum.

De Leontio Epicuri, Theodote, Laidis patria ac sepulchri.

C A P. X X.

Hic ergo Epicurus nõnne Leontium habuit amicam, quæ in arte meretricia fuit celeberrima? nõnne hæc cum philosophari cœpit, mereri destitit, vnãque in hortis erat cum Epicureis? ac cum Epicuro apertissimè? ita vt maximè is illam curauerit, ostenderitque; per epistolas eas, quæ scribuntur ad Hermachum: ac Laidem ex Hyccaris, quæ ciuitas est Siciliæ, ex qua captiua in Corinthum venit, velut asserit Polemon libro sexto eorum, quæ scripsit ad Timæum. Hanc amauit Aristippus, Demosthenesque orator,

A orator, & Diogenes Canis. Cui cum Venus ea Melanis vocata, quæ est in Corintho per somnum apparuisset, accessum amantium bene nummatorum significauit: cuius rei mentionem fecit Hyperides in oratione secunda contra Aristagoram. Cum Laidem virginem adhuc, aquam ex Pirene ferentem a pelles pictor conspexisset, illiusque pulchritudinem esset admiratus, eam aliquãdo in amicorum symposium deduxit. Cum eum subsannarent socij, quòd virginem pro amica in symposium adduxisset, ne admiremini inquit; eam enim in futuram fruitionem, nondum peractò triennio pulchram demonstrabo. Hoc ipsum de Atheniensibus Theodote Socrates prædixit, velut testatur in Memorabilibus Xenophon: quòd pulcherrima esset dicebat, pectusque quauis ratione haberet formosius. Eundem est nobis inquit, cum mulierem viderimus: non enim nobis quòd audierimus forma est iudicanda. Ita pulchra erat Lais, vt pictores ad eam accederent, vt mammas pectusque mulieris imitarentur. Cum Phrynes Zelocypia Lais capta fuisset multam habebat amantium turbam, neque vel diuitem discernebat, aut pauperem, aut qui ea paulò contumacius vterentur. Aristippus singulis annis duos menses in Aegina Neptunaliorem tempore apud eam commorabatur, mox reprehensus à quodam domestico, quòd tantum argenti in eam impenderet, cum sine mercede cum Diogene Cynico esse consuecisset, respondit: ego multa Laidi tribuo vt ipse illa fruar, non autem ne quis fruatur alius. Cum diceret ei Diogenes, õ Aristippe cum communi scorto habitas? vel Cyniza igitur, vt ego: vel desistito. Cui respondit Aristippus; nunquid absurdum tibi videtur Diogenem domum aliquam habitare, in qua alij habitauerunt prius? non profectò inquit. Quid in eadem naui nauigare, in qua nauigauerunt alij complures? neque hoc sanè. Eodem pacto neque cum ea muliere esse absurdum est, qua vsi sunt complures alij. Nymphodorus Syracusius in libro de Admirabilibus in Sicilia, Laidem scribit ex Hyccaro loco Siciliæ munitissimo. Strattis in Macedonibus siue Pausania, eam his verbis Corinthiam esse affirmat;

Dic vnde sunt ducta puella, quæ ue sunt.

Venere nuper ex Megara, Corinthiæ.

Decisique Lais ingens.

Timæus autem libro Historiarum decimo tertio ex Hycaris esse dixit, velut etiam Polemon; quam de medio sublata fuisse inquit à mulieribus quibusdam in Thessalia per inuidiam, cum à Pausania quodam Thessalo amaretur. Fuit autem occisa ligneis scabellis ob magnam Zelo typiam, percussa in Veneris facello; quamobrem lucus impie Veneris postea fuit nuncupatus. Huius ostenditur sepulchrū apud Peneum; quod lapideam habet hydriam, atque hæc inscriptionem.

*Roboris inuicti ac animi sit Græcia quamuis,
Vincta tamen formæ paruit illa sua
Laidis ipse parens Amor est; aluitque Corinthus.
At nunc ipsa tenet incluta Thessalia.*

Minus scite igitur dicunt nonnulli ipsam apud Cranium in Corintho fuisse educatam.

Illustrium quorundam virorum amica.

CAPVT XXI.

Aristoteles autem Stagirita non ne te Nicomache filium habuit ex Herpyllide amica, vnâque cum ea vsque ad mortem vixit; vt libro primo de Aristotele scripsit Hermippus: quæ curam peropportunam necessariamque ex philosophi testamento est consecuta. Ac optimus etiam noster Plato non ne amavit Arceanassam Colophoniam amicam, vt hæc etiam in eam decantauerit?

*Arceanassam ego teneo Colephenis amicam,
Cuius & in rugis mollia ludit Amor.
Ah miser! quibus hæc iuuenis fuit obuia; primum
Per quantas flammâs seuis adegit Amor.*

Pericles verò Olympius non ne Aspasiae causa, non iunioris quidem, sed illius, quæ sapienti Socrati adhaesit, vt ait Clearchus libro Amatoriorum primo, quamuis tantum prudentiæ nomen, facultatisque politicæ dignitatem esset consecutus, vniuersam Græciam perturbauit: erat autem hic vir in res Veneras procliuis, quippe qui cum filij etiam vxore congrederetur, velut testatur Steimbrotus Thasius, qui floruit illius temporibus, eamque coram vidit, velut asserit in libro de Themistocle, Thucydide

Acydide, & Pericle inscripto. Antisthenes autem Socraticus ipsum Aspasiae amasse inquit, cum bis ingrederetur egredereturque singulis diebus, eamque salutaret, ac complecteretur. Cum ea de impietate appellata aliquando au fugisset, multa pro illa verba faciens lachrymabatur magis, quàm si ipsius fortunæ ac vita magno in discrimine versarentur. Ac Cimone illegitimè forori Elpenice adhaerente, eaque postea Calliæ concessa, cum is in exilium misisset, illius reditus præmium accepit Pericles, vt Elpenice congrederetur. Periantrum eum ex Epidaurō scribit Pythænetus libro tertio de Aegina, eum Melissam Procleis filiam vidisset more Peloponnesiaci indutam, (sine toga enim erat, solâque interula amicta, & vinum operarius ministrabat,) amasse, vxoremque duxisse. Pyrrhi verò Epirotarum Regis, cui tertius erat ab eo Pyrrho, qui in Italiam militauit, Tigris Leucadia erat amica; quam Olympias mater iuuenis pharacis interfecit. Tum Vlpianus velut inexpectatum quidpiam dixisset Myrtilus, quæsiuit an masculinè dictum Tigrim habeamus. Nam noui hoc Philemonem dixisse in Neæra;

*Velut Seleucus misit huc ipsam tigrim,
Quam videmus; sed quam Seleuco oportuit
Hinc nos feram misisse contra munere?
Trigerannon? haud illic profecto nascitur.*

Ad quem ait Myrtilus; verum quando nobis mulierum catalogum facientibus impedimento fuisit; at non iuxta Socratis Phanagoritæ Solos, catalogumue mulierum Nicæneti Samij siue Abderitæ; paulum cōtinens in tuam percunctationem me conuertam Phænix venerande senex. Dicas igitur quòd Alexis hoc pacto in Pyrranno tigrim masculinè:

*Reclude ianuam recludemam latui
Deambulans diu statua, molens asinus,
Et fluminis equus, murus ipse denique
Tigris Seleuci.*

Cum alia etiam habeam testimonia his superfedo in præsentem, donec pulchrarum mulierum catalogum commemorauerò.

Amicarum

*Taryge-
nou ego
legerim,
id est, ma-
gram.*

*Amicarum catalogus, Illustriumque
quorundam virorum amica.*

CAP: XXII.

ITa scriptum reliquit Clearchus de Epaminonda; Epami-
nondas Thebanus vir his quidem grauior, non decoré verò
quod spectat ad congressus, aberrabat: si quis res ab eo ges-
tas in Laconis mulierè spectauerit. Hyperides Orator cum
filium Glaucippum ex patria domo expulisset, Myrbinam
amicam sumptuosissimam sumpsit, atque hanc in ciuitate ha-
buit. in Pireo Aristagoram, Philamque in Eleusine, quam
cum multis nummis emisisset libertate donauit, rebûsq; do-
mesticis praefecit, veluti narrat Idomeneus. Fatetur pa-
lam Hyperides in Oratione pro Phryne se illam amasse, ac
nondum ab illius amore dimissum fuisse, cum Myrinam do-
mum duxit. Erat autem Phryne Thespia: quae cum capitis
damnata fuisset ab Euthino, aufugit. Quamobrem iratus
postea Euthias, non aliam postea tulit sententiam, ut asserit
Hermippus. Vbi Hyperides oraret pro Phryne, nihilque se
proficere intelligeret, quia clarissimam videbatur quod iudi-
ces in eam calculos essent daturi, eam in medium adducens
vestes lacerauit illius, pectusque nudum ostendit; postea cum
epilogi commiserationem ex aspectu orauit, ita ut omnes
iudices in Hypopheris ac Zacori superstitione induxerit;
Veneris oleo perunctus, ne eam occiderent. Haec cum di-
missa fuisset, lex postea lata est ne quisquam dum diceretur
de aliquo miseretur, aut accusatum accusatamue aspiciens,
iudicaret. Erat vere in iis quae non videbantur Phryne for-
mosa magis, quare non erat facile eam nudam videre, quia
continua vestem gestabat, neque popularibus balneis uteba-
tur. Cerealiorum verò congressus Neptunialiorumque; tem-
pore in omnium Graecorum conspectu posita vestes soluens
ac comas ad mare veniebat; & ab ipsa apelles Venerem
emergentem pinxit. Praxiteles verò statuarius Venerem
Cnidiam ab ipsa formauit, cum illam amaret: atque in
amoris base, quae erat apud scenam Theatri, inscripsit:

Praxiteles pinxit, prius est quem passus Amorem.

Deprompsit proprio pectore qui archetypum.

Intercedem ipse mei me Phryne dans, ego philtra

Mittens

A

Mittens non iaculor, deiecio ast oculos.

Electionem illi statuarum permisit, vellet ne ipsum amo-
rem capere, vel Saryrum in tripodibus: quae cum Amorem
elegisset, eum deposuit in Thespiis. Phrynes ipse statuarum
vicini erexerunt, eamque deposuerunt in Delphis auream su-
per columna Pételici lapidis. Fecit ipsam Praxiteles, quam
cum Crates Cynicus conspexisset, intemperantiae Græco-
rum inquit depositum. Collocata erat praeterea ipsa imago
inter Archidamum Lacedaemoniorum Regem, Philippum-
que Amyntae: inscriptionemque habebat; Phrynes Epicleis
Thespia; veluti testatur Alceas libro secundo Depositorum
in Delphis. Apollodorus autem in libro Amicarum binas
scribit fuisse Phrynas, quarum altera Saperduim, altera
Clausigelos appellabatur, Herodicus libro sexto Obiur-
gatorum eam quae apud Oratores Sestus nominatur, idcir-
co dictam fuisse asserit, quod exacteret congregientes, ac
spoliaret: hanc verò Thespicas. Ditescebat Phryne vehe-
menter, seque Thebas muro velle cingere pollicebatur, si
haec inscriberent Thebani: Alexander euerterat, Phryne
amica excitauit: ut asserit Callistratus in libro Amicarum.

B

Scripti de diuitiis illius in Neaira Timocles Comicus: cuius
promptum est testimonium, & in Nouacula Amphis,
Parasitum agebat apud illam Gyllion, qui vnus erat Aro-
pagitarum, velut Satyrus Olynthius Histrio scriptum re-
liquit in Pamphila. Scribit Aristogiton in Oratione con-
tra Phrynem nomen illius proprium Mnesaretem fuisse.
Neque me sane latet quod Euthij orationem in eam scri-
ptam Diodorus descriptor Anaximenis esse contendit. Pe-
sidippus verò Comicus haec de ipsa scripsit in Ephesia;

Phryne ante nos amica erat clarissima,

Praestantiorque ceteris: quod si iunior

Fuisset illo tempore, tunc certamina

Futura erant multo magis laudentia.

Mox Helicam cepit illa corporis.

Tum indices dextra capiens haec singulos

Cum lacrymis, seruaui inde vix animam.

Scitis autem quod Demades orator filium Demeam ha-
buit, ex amica tibicina, cui frementi aliquando in suggesto
Hyperides os obturauit cum diceret, non tacebis adole-
scens, cum maiorem statum habeas matrem? Bion praeterea

B B

Borysthenites philosophus Olympicae Lacanae amicae erat & filius, velut in philosophorum successionebus testatur Nicias Nicarus. Sophocles vero tragicus cum esset senior Theodidem amicum amavit, atque Venerem orans ita inquit:

O nutritrix iuvenum exaudi, mihi da mulierem

Abnuere hanc iuvenum lectum, contempere amorem.

Atque senum quae at absentia tempora canit,

Quorum vis cecidit, mens est divina superstes.

Haec ex iis carminibus sunt, quae in Homerium referuntur, Meminit de Theoride stasimus: amica enim Theoris. Cum in occasu esset vite, ut ait Hegesander, Archippem amicam amavit, ipsiusque haereditas reliquit. Vbi cum sene Sophocle Archippe congregaretur: Smicrines prior illius amantius à quodam interrogatus quid agat Archippe, eleganter inquit, velut noctuae sepulchro insidet. Verumenimvero Isocrates omnium Oratorum maxime veredidus Metaniram Callenque amicas habuit, ut affirmat Lysias in Epistolis. Demosthenes autem in Oratione contra Nearam Metaniram Lysias amica fuisse scribit. Amavit etiam amicam Lysias, cuius Cephalus Orator Encomium scripsit: velut Alcidas Laites Gorgiae discipulus Naidis amicae & ipse scripsit Encomium. Hanc Naidem descripsit Lysias in oratione contra Philonidem: est autem nomen amicae Nais, cuius proprium erat Archias. At Hymenaeas inquit Philonides amando idoneus. Mentionem fecit illius Aristophanes in Gerytade, atque in Pluto alicubi cum inquit:

*Amatque Lais num sua Philonidem
Causa?*

Scribendum est autem Nais, at non Lais. At Hermippus de Isocrate procedente aetate Isocratem scribit Lagiscam amicam in domum accepisse, ex qua filiam habuit. Mentionem fecit illius in his etiam Stratis: & Lagiscam Isocratis pellicem videre me calumniantem iacentem etiam, tum ipsum tiliarum artificem. Lysias in oratione contra Laidep, si modo legitima est oratio, his & alias complures connumerans de ea mentionem facit: cessavit Philyra mereri cum esset adhuc iuuenis, & Scione, Hippaphesis, Theoclea, Plamathe, Lagisca, Anthea, Aristoclea.

De

A De Demosthenis intemperantia multiplicibusque amicis.

CAP XXIII.

Increbuit sermo Demosthenem etiam Oratorem ex amica filios habuisse: ipse enim in oratione de aureo, filios ad iudicium sine matre adduxit, ut propter illos commiserationem à iudicibus consequeretur: quamvis esset consuetudo ut mulieres adducerent etiam qui iudicarentur. Sed id verecundia commotus effecit, ut deuitaret calumniam: erat autem intemperans orator quod attinet ad res Venerae, ut inquit Idomeneus. Cum Aristarchus adolescentem quandam amasset, ac idcirco in Nicodemum debaccharetur, ipsius oculos eruit. Et circa obsonia & iuvenes, & mulieres sumptuosus fuisse traditur: nam cum scriba ipse publicus aliquando dixisset: quid de Demosthene dicere quisquam posset? nam quae per totum annum illius diligentia fuerant parata una mulier una nocte evertit. Fertur & Cnosionem adolescentem quendam in domum accepisse, quamvis haberet mulierem, ita ut ea graviter ferens una dormiret cum Cnosione. Demetrius rex successione extremus Myrinam amicam habebat Samiam: atque diademate excepto totius imperii communem habebat auctoritatem: ut asserit Nicolaus Damascenus. Ptolemæus is, qui custodias posuit in Epheso, filiusque fuit Regis Philadelphi, Ironem habuit amicam, quae cum Thracum insidias Ptolemæus ipse in Dianae sacellum in Epheso confugisset, una confugit, atque cum illum interficerent valuarum ipsius sacelli annulos Irone tenuit, sanguine postea aras consperxit, donec ipsam etiam cum illo iugularent. Sophron, qui fuit in Epheso, Danaem Leontij Epicurei filiam & ipsam merentem habuit, ob quam servatus est cum ei insidias Laodice tetendisset, quae etiam postea praecipitata fuit, uti Phylarchus scripsit libro duodecimo hoc pacto: Danae Laodice asidere solita, cui omnia ab ea credebantur: cum Leontij eius esset filia, qui cum physico Epicuro naturalibus speculationibus vacauerat. Cuius igitur amica fuisset prius Sophronis, eumque sequeretur, Laodice Sophronem de medio tollere decrevit. Hac Sophroni rem totam significavit, Laodiceque insidias patefecit. Hic rem percipiens, se concedere velle simulavit, ac duos dies, in eorum, quae di-

xerat, considerationem poposcit: qua concedente per noctem aufugit in Ephesum. Cum id quod perpetratum fuerat à Danae Laodice animaduertisset, illam præcipitauit, nihil eorum quæ per benignè fecerat in memoriam reuocans. Referunt Danaem cum imminens sibi periculum animaduertisset, quia interrogata fuisset à Laodice, nec responsio quidem dignam iudicasse: atque cum ad præcipitium duceretur dixisse, quòd multi quidem merito Deos contemnunt, quando ego gratiam huiusmodi à Deo reportauit, quia virum meum seruauit; Laodice verò quæ suum interfecerat, tantum honoris ab omnibus consequeretur. Scribit hic idem Phylarchus hoc modo de Mysta libro decimoquarto; Mysta Seleuci Regis erat amica, quæ Seleuco à Galatis profugato ac vix fuga seruato, regiam vestem deponens seruæque, quam fors ei obtulerat capta, vnà cum aliis facta captiua abducta fuit: ac vnà cum suis ancillis vendita venit in Rhodum: vbi cum se, quæ nam foret, ostendisset, magno studio ac diligentia missa fuit ad Seleucum. Demetrius Phalereus Lampito Samiam amicam habuit, atque ipsam Lampito stauiter appellauit, vt attestatur Diyllus, vocabatur autem Charitoblepharus etiã. Erat Nicareta Stephani Oratoris amica, Metaniraque Lyiæ Sophistæ, hæ erant Helei casij vnà cum aliis amicis sumulæ Antea, Stratola, Aristoclea, Phila, Isthmia, Neæra. At Neæra Stratoclidæ, Xenoclidæ poetæ, Hipparchique Histrionis erat amica, Phrysonique Pæniæ: qui Damonis quidem filius fuit, ac ex sorore nepos Democharis. Cum autem amici fuissent arbitri, ex eorum sententiâ Stephanus Orator, & Phrynion Neæram alternis diebus possidebant, qui etiam Strобыlam postremam Neære filiam Phano appellarunt, velut propriam filiam. Tradita fuit autem Phastori Aegialeo, vt inquit Demosthenes in Oratione in Neæram, qui hæc etiam de Sinope amica scripta reliquit Archiam antistitem deprensam in iudicio atque conuictam velut impium sacrificiãque præter patrias leges facientem. animaduertistis: tum alia eius complotura facinora accusata fuerunt, tum quòd sacrificasse deprensus sit in Eleusine Sinope amicæ super ara in aula, quæ ducit in sacellum. Cum tamen lege cautum esset ne eo die sacrificaretur: neque tamen illius erat sacrificium, sed

A sed sacerdotis. Celeberrima fuit amica Plangon etiã Milesia, quam cum eximie esset pulchritudinis adolescens quidam Colophonius amauit, cum tamen Bacchidem amicam haberet Samiam. Cum sermo ad eam fuisset allatus de adolescente, Plangonque Bacchidis formam audiuisset, iuuenemque veller ab amore sui diuertere, vbi fieri non posse vidit, cõgressus præmium postulatit monile Bacchidis, quod erat celeberrimum. Hic autem cum magnopere amaret, expetiuit à Bacchide ne ipsum mori pateretur: Bacchis igitur cum summum illius desiderium cognouisset, monile concessit. Cum verò cognouisset Plangon Bacchidem ab inuidia esse alienam suum illi monile remisit: atque cum hoc verfacta est, quo accidit postea vt communem dum vixerunt, habuerint amasium. Quam rem admirati Iones, vt inquit Menetor in libro de Depositis, Plagonem in posterum Pasiphilam vocarunt. Quod ita accidisse testatur in his Archilochus de ipsa:

Ficus que pascat cornos petrosa videtur,

Que caput externos blandula Pasiphile.

B Quòd Menander etiã poetã Glyceram amabat, nemini obscurum esse arbitror; at iratus fuit: nam cum Philemon amicam amaret, atque hanc bonam appellasset in actu, scripsit contra Menander, quòd nulla esset bona. Harpalus verò Macedo, qui multam Alexandri pecuniam prædatus est, Athenasque confugit, Pythioniam amicam amauit, multaque in eam impendit, ac mortuæ multa talenta in illius sepulchrum abstumpsit, ipsamque ad exequias exportauit: vt affirmat Possidonius libro Historiarum secundo & vigesimo: cum magnoque insigniam aruiscum Choro, multiplicibusque organis ac harmoniæ & concentibus cadauer misit. Dicearchus in iis, quæ scripsit de Descensu ad Trophonium, inquit: hoc ipsum se videre existimaret quisquis in Athenarum ciuitatem proficisceretur, atque in hanc sacram viam vocatam Eleusinis. Ibi siquidem si constiterit, vbi primum templum se offert Athenas petentibus, atque ciuitatem: in eadem via monumentum conspicitur extructum, cuiusmodi magnitudinis nullum alterum est propinquum. Hoc sepulchrũ æquum fortasse videretur vt vel Miltiadis quispiam esse aperte diceret, vel Periclis, vel Cimonis, vel alius cuiuspiam viri.

illustris. Atque eorum maximè, quorum gratia sit à clivata publicè extructum. Quod si id minus contigit, contigisse tamen videtur. Rursus verò ubi perquirat quam expectationè ipsum habere oporteat Pythionicae amicæ. Theopompus ubi Harpali intemperantiam carpit in epistola ad Alexandrum, inquit: considera atque audi à viris Babylonica palàm, quo pacto mortuam Pythioniam composuerit, quæ erat ancilla Bacchidis tibicina: atque illa Sinopes Threissæ, quæ lenocinium ex Aegina Athenas deportavit, ita ut non modo tertij ancillarum ordinis fuerit, verum etiam lenarum. Ex pluribus verò quàm ducentis talentis duo monumenta eius erexit, quod omnes admirabantur; quando neque eorum quidem qui mortui fuerant in Cilicia ob imperium libertatèmq; totius Græciæ, aut is, aut alius quispiam præfectus, tumulum exornauerat: Pythionicae autem amicæ & Athenis & in Babylonia sepulchrum permultum temporis spatium perdurabit. Quam omnes sciunt communi sumptu communem volentibus fuisse, huius, qui tuum amicum se esse iactare consuevit, ausus sit lucum ac sacellum erigere, aramque & templum Pythionicae Veneris nuncupare? vñ Deorum etiam ipsorum castigatione neglecta? honorem tuum vituperare ac diminuere sit ausus: mentionem de his fecit Philemon etiam in Babylonia: Regine vel Babylonia si sic accidat. Pythioniam nosti & Harpalum. Meminit de ea Alexis etiam in Lycisco. Post Pythionicae mortem Harpalus Glyceram accersivit, & ipsam amicam, ut asserit Theopompus: cum dicat confutuisse Harpalum se non passum ut conaretur, nisi meretricem etiam quispiam coronaret. Erexit æream statuum Glyceræ in Tarso Syriæ, ubi & te & ipsum erat positurus. Concessit illi etiam ut in regio palatio habitaret, à populòque salutaretur, & appellaretur Regina: aliæque conferretur munera, quibus & matrem tuam par est, & tecum habitantem decorari.

Agen

Æ Agen actus, aliarumque amicarum connumeratio.
CAP. XXIII.

Accedit his testimonium, quod Agenem actum Saticam scripsit, quem, cum esset Dionysij festum, apud Hydaspem fluvium ostendit, siue Pythion fuit Catanarus, siue Byzantius, siue Rex ipse. Demonstratus est autem actus, cum Harpalus fugisset in mare atque secessisset. Atque mentionem fecit de Pythionica veluti mortua. De Clyceia verò, velut apud ipsum existeret, quæque causa extiterit ut Athenienses munera ab Harpalo accepissent, cum ita scribat: est ubi calamus nascitur * ex sinistra ipse,

*Meretricis inclutus populus, quem Pallides
Fugam parans cognovit ob rem proventus.
Hic barbarorum siquidem quidam magis
Ipsam viderent optime cum dispsitum,
Dixere quod puerant saperna spiritum
Petiisse Pythionices*

Hic enim Harpalum Pallidem nominavit. At in his, quæ sequuntur, appellavit proprio nomine, cum dicat: disceer tuam Atticam terram cupiens inde ex domibus.

*Fortuna quæ vocet, vel agant qui huius viri.
Dixere serua quando vita pefrui,
Edere satis nunc at meo legumme,
Ac fœliculo descendunt: atque tritico
Non valde multo plurima audio Harpalum
Atfisse millià his, agenis tritici
Nec pauciora factum esse ciuem eo.
Hoc triticum Glyceræ fuit: sed est eis
Ipsis amica stragis est at arrhabo.*

Egregias, pulcherrimâsq; amicas, formæque præstantes Naucratis produxit; Doricham scilicet, quam Sapho Charaxi fratris sui amicam fuisse scribit, cum ob mercataram in Naucratem appulisset, quam etiam carpit in poemate, quod multa Charaxo eripuerit. Herodotus eam appellat Rhodopem, cum ignoraret quod eam diuersa est à Dorichâ: quæ celeberrimos obeliscos in Delphis deposuit, quorum his verbis mentionem fecit Cratinus: * at in Doricham Posidippus composuit hoc epigramma, cum sapius de illa meminerit in Aethiopia: ita verò se habet:

Doricha, te capitis ornatum mollia vincla.

Et late vnguentum pallia quæ redolent.

*Quæ quondam periuicundum complexa Charaxum,
Concolor eois Cissybiis aderas.*

At nivea tabula Sappho stant vsque loquentes.

Et stabunt cantus: tunc amoris opus.

*Atque tuum nomen seruabit Naucratis vsque
Donec erit Nilis fluminis vlla ratis.*

Erat Archedica etiam & ipsa amica perpulchra ex Naucrata: nam delectatur Naucratis, vt inquit Herodotus amicas habere venustas. Et Sappho ex Eresio altera, quæ formosum Phaonem amauit, celeberrima erat vt Nymphis ait in Aia circum navigatione. Non ignobilis erat amica Nicarete etiam Megarensis, verum & ex genere, & ex disciplina digna erat, quæ amaretur: audiverat enim Stilponem philosophum. Bilistiche Argiua & ipsa fuit amica nobilis, quæ genus ducebat ab Atridis, velut ij narrant, qui res Argolicas conscripserunt. Nobilis est Leæna etiam amica, Harmodij amica eius, qui tyrannum occidit. Quæ etiam supplicii affecta, ab Hippia tyranni familiaribus, cum nihil dixisset, in tormentis mortua est. Stratocles orator Lemem amicam cognomento, quæ Parorama vocabatur, habuit amicam: quia duabus drachmis captis ad volentem accedebat, vt in libro de amicis testatur Gorgias.

Poetarum amica.

C A P. XXV.

Cum his dictis Myrtilus esse taciturus, sed parum defuit inquit viri amici, quin mihi exciderit memoria vobis Lydam Antimachi amicam commemorare, atque alteram eiusdem nominis Lydam, quam Lamynthius Milesius amauit. Vterque enim horum poetarum in Lydæ barbaræ amorem cum incidisset, vt ait Clearchus in rebus amatoris, fecit hic quidem in elegiis, ille vero in carminibus lyricis poemata Lydam vocatum. Præterij autem Nanno tibicinam Mimnermi, Leontiumque Hermesianæ Colphonij. Ab hoc enim amica quæ illi aderat, tres libros elegiacos conscripsit, qui libro tertio amantium catalogum fecit, ita inquit:

Filios

A *Filius Oeagri cithara contraxit ab orco
Cantando solam Threiciam Agriopen.
Iuerat ignari flecti hic ad limina Disi.
Huc vnde incani cymba Charontis agit
Defunctas animas, stagni longè sonat vnda,
Quæ fluit è magnis garrula barundibus.
Ipse etiam solus citharam pulsu ad vndas
Orpheus, insuetos mouit & ille Deos.
Cocy. huiusque ferum, haud visisque loci; capacem,
Aspectumque grauis pertulit ille Canis.
Cuius vox ignis, sunt ignia lumina; terror.
Est ingens trinum, resque tremenda, caput.
Cantando hic magnis persuasit regibus idem,
Vt vita inuadat spiritus Agriopen.
Sed neque te luna natus fraudauit honore
Musæus, Charitum qui decus, Antiope.
Qui multus responsa dedit secreta petitis.
Nulle proci, suavis hic vbi Eleusis adest.
Orgia pro nata Ceres est vulgata ministrans,
Nam Ceres est imo cognita vel baratro
Ipse demum liquit patriam, Bæotiaque arua,
B *Totius historia qui decus, Hesiodus:
Venit ad Asceos, tenuitque Heliconidæ oras.
Cepit & Eeam prouidus Asceaicam.
Plurima perpeffus libros conscripsit, & hymnos
Ille puellari vt captus amore redit.
Cantor & ipse, Iouis quem seruat parca, poetis
Dulcior, & Musis gloria summa sacris,
Atrox Ithacæ cantu petiit diuinus Homerus,
Prudentis mouit gratia Penelopes.
Ob quam multa tulit spatiosis patriæ & aruis
Desertus, tenuit insulam is exiguam.
Hic genus Icarium, populum hic deslebat Amycla,
Et Sparten, captus deinde dolore suo.
Repperit & suauem Minnermus denique cantum,
Solamen molli ex pentametrorum tulit.
Ardebat Nannus canentia tempora quamuis.
Et mala confregit carminis ille sono.
Oderat Hermobium ille grauem, non inde Threicis
Hostis erat, mist carmina at ille viro hæc.**

B B 3

Antimachus Lyde Chryseidis iectus amore
 Pectora, Pactoli vasti a fluenta petit.
 Condidit vt tumulo Dardanam lumine cassam
 Condecorans, illam deseruit que seclis,
 Extremam Colophona petit, libro que querelis
 Compleuit sacros, sic dolor huic cecidit.
 Eesbius Alcaeus, scis quot lasciuia peregit,
 Dum cubara huic Sappho quam sit amata canit.
 Lusciniam hymnorum prudens hic cantor amauit.
 Tristia que in Teium contulit ille virum.
 Ambit hanc etiam pariter iucundis Anacreon,
 Turba huic Lesbia dum vt plurima iuncta foret.
 Liquerat ille Samum nunc, & nunc liquerat ipsum
 Clausum vinosum Duridis ille solum,
 Vinosam in Lesbumilectus est sapius illi
 Visus ab Aeolici fluctibus inde maris.
 Rursus qualis apu ferrarum forte Codonem
 Linquens, in tragicis, dulcisonisque choris.
 Iuppiter & Bacchum simul & conuinxit Amorem,
 Tum mistum Sophocli tradit vtrunque simul,
 Tum vir, qui pridem teneros vitarat amores,
 Et Paphia catum qui oderat ante Dea,
 Tela cupidinei lunati sensit vt arcus.
 Mox amat, haud mulcet pectora fessa Sapor.
 Tam que Macedonia vicos percurrit in omnes.
 Querit & Argiuum hic aconomum Archelai,
 Eurypidi donec demion quis fata parauit
 Viuenti, noctu hic obuiet vt cambus.
 Ex Cytherone virum Bacchi pepulere puella,
 Custodem fidum quem humida lotios habet,
 Musa perdoctam que Philoxenon, hic velut actus
 Clamore en tota protinus vrbe ruit.
 Cognoscit desiderium ardens, quod Galatea
 Iphis Melius a proauis postum est.
 Nosti cantorem, Eurypyli qui ex ere videtur
 Cuius a Con sub platano postus,
 Bitida decantat celerem qui semper amator.
 Mitigas & pectus garrulitate sua.
 Sed neque difficilis quibus ars sapientia semper
 Quaritur, & lecta est vita senera viris.

Quos

A Quos ad sermones duros prudentia strinxit,
 Et virtus, verbis cuius habetur honos,
 Conualuere graues pugnas auertere Amoris,
 Sed grauis auriga si ena tulere Dei.
 Pythagoras Samius nam qualibus ipse Theanus
 Est actus furis, multa geometriae
 Qui reperit secreta: poli quis ve ambitus ampli.
 In sphaera exigua & omnia constituit.
 Socratem at egregium decuit secludere saltem,
 Multos dum superat hic homines sophia.
 Aspirata Venus cura leuiora fugata
 Fecit, vt hic flammam sentiat ipse suae.
 Mox petit Aspasiam, dedit haud ambagibus vllis
 Verba Dea, haud vllus exitus hinc patuit.
 Vir grauis inde Cyrenaeus contendit in Isthmum
 Laidis Arcadia vt captus amore fuit.
 Doctus Aristippus congressus spreuerat omnes,
 Tela nec aufugit sed violenta Dei.

B Deceptus est in his Hermelianax qui Anacreontem Sapphoque eadem tempestate floruisse scribit, cum his Cyri Polycratisque temporibus fuerit, illa vero Alyattæ patris Cræti tempestate. Scribit Chamæleon in libro de Sappho quod hæc in eam ab Anacronte facta fuerunt, vt nonnulli arbitrantur, mihi agè purpuram iniiciens, meque cõprehendens Amor ingeniosus auream comam habentis ad iocandum prouocat: hæc est autem quæ comæ meæ cum alba sit ab Euctica Lesbo, at alij cuiquam inhiat. Hæc verò Sappho ad ea respondisse inquit: eorum thronum habens aureum Musa, hymnum ex pulchras mulieres habere bona regione, quotcunque Teius splendidus senex iucundè decantauit: quod autem hic cantus non sit Sapphus, omnibus est manifestum. At ego Hermes anactem iocari de huius amore crediderim: nam Diphilus Comicus in actu Sappho, Sappho ipsius amatores Archilochum & Hipponactem fecit. Hæc non sine studio vobis & socij explanasse, amatoriūmq; catalogum fecisse videor, cum nō sim tamen is qui ita perditè amem: velut me Cynulcus accusauit: verum est quidem me amare, at perditè amare nihil minus.

Quid est opus miselle agere me in pluribus,
 Voluisse enim licet tenebris omnia hæc?

Scr

Scribit Alexandrinus Aeschylus in Amphitryone, est autem hic Aeschylus vir valde peritus, qui carmina Messeniaca composuit.

Amor ubique in natura. CAP. XXVI.

Cum igitur Amorem magnum potētissimūq; Deum esse existimem, atque auream etiam Venerem, ea Euripidis carmina in memoriam reuocaui, ac dico:

*Non sentis ipsa quanta sit Venus Dea?
Quam nec referre, nec que, ut metruer,
Est quanta, quantum possit in mortalibus,
Te nutrit ipsa, meque, & omnes hac viros.
Considera, sermone ne solo scias,
Enucleabo robur ipse re Dea.
Amauit imbrem terra: cum siccum solum est,
Non est ferax squalore, pio, & tunc humidum.
Amatque calum pluribus plenum imbris
Ob hanc Deam terris deorsum cedere.
Vbi duo miscentur ista, vnamque sit,
Nascuntur inde cuncta quæ nos nutriunt.
Ob quæ viget, virētque vis mortalium.*

Gravissimus etiam Aeschylus Venerem inducit in Danaïd hæc ita dicentem,

*Ferire purus æther arua concupit.
Amor que terræ consequi vult nuptias.
Imber que cælo concidens purissimo
Terram osculatur, hæc parit mortalibus
Tum pomæ, fruges arua funduntque Cereri.
Quod tempus arborum est? id ipsum, nuptiæ
Fecere gratæ cuncta cum madentia.
Quorum auctor ipsa sum faciōque singula.*

Ac in Hippolyto Euripidis rursus inquit ipsa Venus:

*Quicumque forte terminos Atlanticos
Intercolunt, videntque solis lumina,
Si me colunt, illos honore presequor.
Superbientes rursus in me, deprimō.*

Nam iuueni, cui reliquæ omnes aderant virtutes, cum in hoc erraret, quia Venerem non venerabatur, perniciem est consecutus: ac neque Diana, quæ eum mirum in modum amab

A amabat, neque Deorum aut beatorum quispiam illi adiumento esse potuit. luxa eundem igitur poetam,
*Qui non Amorem credat esse vnum Deum:
Vel est malus, vel est honorum nescius.
Nec nouit ille maximum Deum virum.*

Quem quo pacto sapiens Anacreon laudauerit, omnibus est manifestissimum, de quo hæc etiam optimus Critias scripta reliquit,

*Fumineos ipsum cantus quandoque parentem
Suauem Anacreontem interea deduxit Achivum,
Symposij irritamentum, fraudes mulierum.
Iucundum, suauem: cui dulcis barbitos, hostis
Tibia, nec morietur enim, nec debilis annis
Fiet amor tuus hinc, donec sumantia lymphæ
Vina puer dalit à dextris immista bibenti.
Sacra ministrabunt teneræ nocturna puella.
Filiæque in summis considet partibus æris
In summis Bromij guttis, & Cottabi in ore.*

Archytas Harmoniacus, ut inquit Chamæleon, Alcmanem scribit amatoriorum carminum ducem fuisse, primumque intemperans carmen edidisse in conuentus, & quod ad mulieres spectat, & ad reliquam musam huiusmodi: quam obrem scribit in quodam suo carmine: Amor me rursus Venere remota suavis liquefaciens cor, exhilarat. Dicit autem velut Megalofratem poetriam existentem mediocriter amauerit, quæ amatoris vel ipsis colloquiis ad se trahere poterat. Sic autem inquit de ea: hoc suauem musam ostendit donum beatæ virgini flaua Megalofrata.

Amatorij poeta, puerorumque amores.

CAP. XXVII.

Stesichorus etiam non mediocriter erat lasciuus, qui genus hoc cantilenarum constituit, quæ antiquitus, *warshid*
pueriles, siue delicatæ dictæ fuerunt. Ita verò æmulatione *masdunã*
plenum erat amatoriorum negotium, nullusque graues *warshid*
amatorios existimabat, ut Aeschylus cum magnus esset poëta & Sophocles, per tragædias amores in theatra *ignus*
induxerint. Hic Achillis quidem erga Patroclum, hic verò *pueri a-*
Niobes erga filios. Quo effectum fuit ut tragædiam *mator.*
nonnull

nonnulli postea pæderastam eam nominauerint, atq; can- C
tilenas huiusmodi spectatores excipiebant. Ibycus autem
Rheginus clamat ac vociferatur: vere quidem cydoniæ ma-
li irrigata: ex fluiuiorum fluxibus, vt virginum hortus non
labefactatus: atque auctæ vites vmbrosis ramis viniferis
pullulant: Mihi verò amor nullam horam sopitus, ful-
gore vrens, threicium Boream excitans ex Venere, calidis
furiis horrendus me perterruit, fortis à puero nostras men-
tes obseruat. Pindarus etiam non mediocriter erat lasciuus,
qui ait: mitte vt amet, amorique gratificetur, idq; per-
opportune, nec numero senioreme actionem anime perse-
quare. Quamobrem Timon in Sillis ait: tempus amandi,
tempus vxorem ducendi, tempus collandi, ac non etiam
morandi, donec illud quispiam dicat iuxta hunc ipsum
philosophum, cum tempus erat vt immergeretur, latari
cepit. Cum mentionem Theoxeni etiam Tenedij fecerit
Pindarus, qui ipsius erat amans, quid inquit oportet me
anime iuxta opportunitatem vnà cum ætate amores car-
pere: vides enim soluentes radios ex facie Theoxeni, qui
non fluctuat desiderio: ex adamante certè vel ferro susus
est: atque nigrum cor in frigidis flammis ad pulchram Ve-
nerem intinctus, vel magnopere nummorum est studio. D
sus, vel muliebri audacia frigidam incedit omnem viam
curans, at ego sine obitu velut morsus ab apibus lique-
scò, cum inspicio in puerorum nonam pubem, atque in
Tenedo filium Agesilæ Suadela, Gratiâque habitare fece-
runt. Præponunt omnino complures pueriles amores fæ-
mineis, atque in reliquis Græciæ ciuitatibus, quæ bonis
legibus sunt institutæ mos hic magni est studij. Cretes igitur,
vt dixi, Chalcidensesque, qui sunt in Eubœa, magnopere
puerilium amorum sunt studiosi: quamobrem non Io-
nem, at Minoem Ganymedem rapuisse scribit Echemenes
in rebus Creticis. Prædicti verò Chalcidenses apud se Ga-
nymedem à Ioue raptum fuisse contendunt, locumq; osten-
dunt, quem vocant Harpagium: in quo egregiæ admo-
dum sunt myrtili. Cessauit etiam Minois in Athenienses
iracundia, quam ex filij morte contraxerat, cum Theseum
amasset, eique Phædræm filiam in vxorem dedisset, vt af-
ferit Zenis siue Zeneus Chius in commentatio de patria.
Hieronymus verò Peripateticus maximè studij pluisse

ἀλλὰ ἴσθ
ταπίο.

A fuisse scribit puerorum amores, quoniam sapius vigor iu-
niorum, atque amor vicissim consentiens atque concurs
quætas euertit tyrannides. Nam præsentibus pueris quid-
uis amator pati potius elegerit, quàm vt timidi manuque
strenui macula sibi à pueris inuratur. Re ipsa hoc signifi-
catur sacra illa insidia, quæ Thebis ab Eraminodæ collo-
cata fuerunt, atque mors contra Pisistratidas, quæ ab Har-
modio perpetrata fuit, & Aristogitone. In Sicilia verò Cha-
ritonis & Menalippi in Agrigento. Erat autem catami-
tus Menalippus, vt asserit Heraclides Ponticus in rebus
amatoriis. Illi qui Phalaridi insidias tetenderant, ac postea
deprenti per tormenta dicere cogebantur, non modo rei
conscios nò significauerunt, verum etiam Phalaridem ipsum
in tormentorum commiserationem induxerunt: ita vt eos
& absoluerit, & plurimum laudauerit. Quamobrem cum
his Apollo lætatus esset, Phalaridi mortis dilationem
cogodopauit, quod oraculum perentibus declarauit, quo
pacto illi insidias tenderent: responditque de rebus Cha-
ritonis pentametrum hexametro propolito, velut Diony-
sius Atheniensis Aereus cognomento postea fecit in ele-
giis: huiusmodi autem est responsum,

Felix & Chariton & Melanippus adest,

Ductores hominum diuinum dulcem ad amorem.

Celeberrima sunt ea etiam, quæ de Cratino Atheniensi fa-
cta fuerunt, qui cum pulcherrimus esset adolescens, Epi-
menidesque Atticam humano sanguine expiaret ob odia
quædam antiqua, veluti Neanthes asserit Cyzicenus libro
Cæremoniarum secundo, se ipsum Cratinus tradidit pro
ea, quæ ipsum nutruerat, cum quo etiam mortuus est ama-
tor Aristodemus, atque modestiæ solutionem ita est con-
secutus. Ob huiusmodi amores igitur tyranni (Igraues
enim sunt illis aduersariæ omnino amicitia) pueriles a-
mores vbique prohibuerunt, atque conciderunt. Fuerunt
etiam nonnulli, qui palæstras veluti in eorum arces pro-
pugnacula ac vineas incenderunt, & confoderunt, sicuti
Polycrates Samiorum tyrannus: at apud Spartanos, vt
testator Agnon academicus legitimum est ante nuptias
cum virginibus veluti cum pueris congregi. Inquit enim
Solon legislator femora dulcètque os cupiens. Apertissi-
mè verò Aeschylus ac Sophocles dixerunt, hic quidem in

ἀντιπα-
ρισματα,
quasi an-
te mura-
lia dice-
rim.

in Myrmidonibus.

*Coxarum honorem nec tibi sanctum dabo,
Frequentis osculi haud ferens ò gratiam.*

Hic autem sermonem quendam faciens de Ganymede in Colchidibus,

Incendit is coxis Iouis tyrannidem.

Nec mihi sanè obscurum est, quòd ea ficta sunt de Cratino & Aristodemo, vt Polemon inquit expositor in commentariis ad Neanthen. Vos autem enarrationes huiusmodi ò Cynulce etiam si sint falsas veras esse putatis, & reliqua poemata eodem pacto, quæ de puerilibus agunt amoribus suauiter percipitis: cum pueros amare in Græcos ex Cretensibus primum irrepserit, vt testatur Timæus. Nonnulli alij amores huiusmodi cepisse inquit Laium, cum apud Pelopem hospitaretur, filiumque illius Chrysipum amauerit ac eo rapto in currûque imposito Thebas confugerit. Scribit Praxila Sicyonia Chrysipum à Ioue raptum fuisse. Cæteræ quoque cum mulieres pulcherrimas habeant, magis ouerilibus amoribus gaudent, ita vt nonnulli super pellibus sepius cum duobus catamitis concuberent. Herodotus Persas scribit pueris gaudere à Græcis didicisse. Mirum in modum Alexander etiam rex pueris delectabatur: quare Dicaearchus de sacrificio in Ilio, ita cum Bagoam Funuchum amauisse inquit, vt in totius theatri conspectu se flexerit vt eum oscularetur: atque cum spectatores exclamarent cum applausu statim, obtemperans se rursus flectens osculatus est. Scribit in Historicis commentariis Carystius quòd puer formosus aderat Charoni Chalcidionico, quòdque bene eum tractabat, cum verò Alexander eum inter potandum apud Craterum laudasset, iussit Craterus puero vt Alexandrum oscularetur, qui nequaquam inquit: non enim tantum mihi dabit lætitiæ, quantum tibi doloris. Nam veluti rex hic erat lasciuus, ita cum conueniebat erat temperans, valdeque honestus: cum enim Darij filias captiuas accepisset, vxorè quoque forma præstantissimam, non solum abstinuit, verum etiam non permisit vt se captiuas esse intelligerent: sed velut Darius etiam imperaret, omnia eis suppeditari iussit. Quamobrè cum hoc Darius cognouisset manus ad solem extendens precatus est vt vel ipse imperaret, vel Alexander.

Scrib

- A** Scribit Ibycus Talum à Rhadamantho iusto amatum fuisse. At Diotimus Eurystheum narrat in Herachea Hercules delicias fuisse, quare & certamina perpeffus est. Fama est Agamemnonem amasse Argynnum cum eum natantem in Cephisso vidisset, in quo est etiam mortuus: nam semper in eo flumine lauabatur, cum eum ibi sepelisset, facellum Veneris Argynnidis erexit. Alcymnius autem Chius Hymenæum contendit in Dithyrambis Argynnum amauisse: Amator fuit Antigonus rex Citharædi Aristoclis, de quo ita scribit Antigonus Carystius in vita Zenonis; lasciuiebat in Zenonem rex Antigonus, atque cum ex potu quodam interdium rediret, ad Zenonem; assiluisse, ei persuasit vt secum in Aristoclem citharædum petulanter ageret, quem rex amabat magnopere. Erat adolescentum studiosus Sophocles etiam, velut mulierum Euripides. Sic igitur scribit Ion poeta in peregrinationibus inscriptis: obuius fui in Chio Sophocli poeta, vbi dux exercitus in Lesbum contenderet, viro inter potandum iocoso ac facili. Cum ei hospes esset Hermesilauus, ac Proxenus Athenienses, qui conuiuium illi præbuerunt, vbi apud ignem vinum effundens stetit qui erat puer, vti videbatur: vis me suauiter bibere? inquit: quo affirmante, tardè mihi afferas inquit & auferas calicem. Cum multò etiam magis erubuisset puer, ad simul sedentem inquit, quam optimè fecit Phrynichus cum dixerit, splendet autem in purpureis genis amoris nitor, ad quod Eretrieus literarum magister respondit: sapiens tu quidem es in pœsi ò Sophocles, at non tamen Phrynichus purpureas genas pulchri appellauit. Nam si pictor huius pueri genas purpureo colore inficiat, non etiam formosus videretur: non est igitur consentaneum rationi vt pulchrû cum deformi comparemus. Cum in Eretrieum Sophocles risisset, neq; tibi placeat inquit ò hospes, illud planè Simonidis dictum, quod Græcis scitè dictum esse iudicatur; purpureo ex ore mittens vocem virgo. Neque enim cum poeta dixerit auricomum Apollinem, pictor statim aureos capillos Deo effecit, sed non nigros, nam peior fuisset pictura. Neque cum dixit, roseis digitis, nam si qua in colore rosaceo digito intinxerit purpureas manus, non autem pulchræ mulieris faceret. Cum verò riderent, Eretrieus iussus est ignem componere: atque hic rursus in sermonem de puero

CC

mentem conuertit. Ipsum interrogabat paruulo digitos festucam ex calice excipiens, an festucam illam videret, qui eum affirmaret, essa ipsam igitur inquit: ne digitus eam bene laueret. Cum is igitur faciem ad calicem propius afferret, hic ad illius os calicem adduxit, vt caput capiti esset propinquius. Verum cum valde esset propinquus, eum manu capiens exofcularus est. Cum omnes cum applausu ac risu rem excepissent, quòd puerum scitè adduxisset: cuo versutè agere dixit & viri, quando Pericles me rectè quidem face re inquit, ac versutè agere nescire, nõnne peropportunum mihi accidit hoc stratagemata? alia cõplura huiusmodi commode & dixit & fecit, & vbi biberet, vel res gereret. Quod spectat ad res ciuiles, neque sapiens erat, neque rebus gerendis idoneus, sed velut quispiam, vnus ex bonis Atheniensibus. Scribit Hieronymus Rhodius in Historicis commentariis quòd Sophocles puerum extra muros abduxit cum ipso congressurus, atque puer propriam vestem super herbas extendit, Sophoclisque veste sunt circumtecti. Post congressum puer Sophoclis vestem rapiens abiuit, Sophoclisque puerilem suam vestem reliquit. Cum id quod acciderat, vt fieri solet, narraretur, audiens Euripides ac deridens id quod gestum erat, se quoque aiebat hoc pacto vsum fuisse, at non tamen ei quidpiam hunc surripuisse, Sophoclem verò ob intemperantiam fuisse neglectum. Quod cum Sophocles audiuisset epigramma hoc in illum composuit; cum sermone de sole Boreaque vteretur, atque illius adulterium obscarius significat:

*Non puer Euripides fuit, at sol qui spoliavit
Calfaciens: tecum cum sit amica alia,
Versatur Boreas, nec tu sapias ipse, vbi amoris
Dum seris alterius, fur tibi surripitur.*

Donaria Deis crepta, & amatis donata.

CAPVT XXVIII.

Theopompus in libro de rebus surreptis in Delphis Asopichum scribit ab Epatainonda amatum insculptum habuisse in scuto Leuetricum trophaum, at mirum in modum eum periclitari solitum, atque scutum hoc positum esse in Delphis in porticu. Scribit in eodem commentario

Atario idem Theopompus Phayllum fuisse mulierum studiosum, qui Phocensium erat tyrannus; at Onomarchum puerorum, atque ex his, quæ Deo fuerant deposita, Sicyonij Pythodori filio in Delphos profecto, comamque tonidenti, cum esset formosus, cum ipso congressum quatuor aureas frigiles Sybaritarum donaria largitum fuisse: at Bromiæ tibicinæ Diniadæ argenteum Carchesium Phocensium donarium Phayllus tradidit. Ipsa etiam Pythia erat cantatura, nisi fuisset à populo impedita. Lycollæ verò Tricolie filio Phycidæ formoso existenti Onomarchus coronam Daphnes donauit, quod erat Ephesiorum donarium. Cum ad Philippum hic puer esset adductus à patre suo, ibi etiã profuturus nullo quæstu facto abiuit. Damippo Epilyci Amphipolytæ filio formoso existenti Plisthenis donarium donauit Onomarchus. Pharsalia Thesalicæ saltatrici Philomelus auream coronam Daphnes tradidit, quod Lampface norum erat donarium. Ipsa verò Pharsalia, cum vox reddita esset in foro vatibus ex ærea Daphne in Metapõto, quam Metapontini erexerant tempore peregrinationis Aristei Proconnesij, cum se ex Hyperboreis is accedere dixisset, quàm citissimè visa est in forum irrumpere, ac dementibus factis vatibus ab ipsis est discerpta. Cum postea quæreretur causa ab hominibus, compertum est eam dilaniatam fuisse, quoniam Dea habebat coronam. Cauere igitur vos etiam philosophi præter naturam præpostera Venere vtentes, parumque religiose erga Deum agentes, ne eodem modo discerpamini. Nam tum formosi sunt pueri, velut Glycera amica dicere consueuerat, quando mulieribus sunt perfumiles, vt ait Clearchus. Mihi sanè iuxta naturam fecisse videtur Spartanus Cleonymus, qui primus omnium hominum mulieres obsides à Metapontinis, virginisque ducentas nobilissimas ac formosissimas accepit, vt narrat Duris Samio libro tertio Historiarum de Agathocle. Ego etiam iuxta Antilaidem Epicratis hæc Sapphus amatoria carmina omnino didici, siue Laminthij Cleomenis. Vos autem philosophi etsi mulieres amare aliquando in animum inducitis, cum videtis fieri non posse vt consequamini, cessant amores, vt ait Clearchus.

De statuarum amatoribus. CAP. XXIX.

Accepimus autem bouem eam, quæ est in Pyrene ærea, bouem conscendisse; canemque pictum, & columbam, & anserem: hanc quidem canis, illam columbus, hanc anser conscendit, atque insiluit. Verum cum fieri non posse his omnibus exploratum esset, abstiterunt; ut Selymbrianus ait Clisophus: hic enim cum Pariam imaginem in Samo amauisset, ipsam in templo declinauit, velut posset congredi; verum cum & ob frigus, & ob lapidis duritiem non posset, eò usque cupiditatis accessit ut caruncula prætenfa nihilominus concubuerit. Meminit de hoc facinore Alexis poeta in actu Pictura in scripto, cum ita dicat;

In Samo ut ferunt accidit

Simillimum, nam vir puellam saxeam

Amavit, in temploq; se clausit simul.

Philemon etiam de illo mentionem faciens inquit:

Sed in Samo quidam puellam saxeam

Amavit, in temploq; se clausit simul.

Est autem ea statua opus Ctesiclis, velut refert Adæus Mytilenæus in libro de Statuarijs. At Polemon: qui Helladicum inscriptum fecit, in Delphis inquit, siue in thesauro tabellarum, duo sunt pueri lapidei, quorum alterius, quidam ex sacrorum ministris, amore captus se in templo conclusit, atque congressus præmium coronam reliquit. Hic cum comprehensus fuisset Deum aiunt responsum petentibus Delphis hominem dimittere iussisse, eique præmium præbuisse.

Animalia rationis expertia, quæ homines amarunt.

CAP. XXX.

FVerunt animalia etiam rationis expertia, quæ homines adamarunt: nam & Gallus secundum pincernam quendam regium amavit. Vocabatur hic Gallus Centaurus, atque Secundus Nicomedis Bithyniæ Regis erat domesticus: velut Nicander declarat libro Euentuum sexto. Anser puerum amavit in Agio, velut testatur Clearchus libro primo Amatoriorum. Hunc puerum scribit Theophrastus Amphilochem vocatum fuisse in Amatorio libro, genere Olen

AOlenium. Hermias Hermodori filius genere Samius Lacydem philosophum amasse inquit. Ita pauo virginem admauit in Leucadia inquit Clearchus, ut cum ea fuisset mortua, ipse etiam interierit. Delphinum fama est puerum in Iaso adamasse, ut asserit Duris libro nono. Loquitur autem de Alexandro hoc pacto; puerum etiam ex Iaso accersuit: erat enim apud hanc ciuitatem puer quidam Dionysius, qui cum ex palæstra vnâ cum aliis rediret, in mari natauit. Delphin ei ex pelago occurrit, in dorsumque illum cepit, permultumque; natans spatium abstulit; mox in terram rursus deportauit. Homini amicissimum prudentissimumque, animal est Delphinus, quodq; gratias referre nouerit; quare Phylarchus libro duodecimo Cæranum scribit Milesum, cum piscatores vidisset Delphinum in retibus cepisse, eumque esse occisuros, dato argento quod pactus fuerat, in pelagus eum rursus dimisisse. Cum postea naufragium perpeffus fuisset circa Maconum, omnesque reliqui periissent, solus Cæranus à Delphino fuit seruat. Cum postea mortuus esset in patria ob senectutem, cadauerque secundum mare forte efferretur in Mileto, multitudo ingens Delphinum eo die in portu cōspecta est, quæ parū ab iis aberat, qui Cæranum gestabant, quasi simul virum efferret, vnâque ad sepulturam comitarentur. Narrat hic idem Phylarchus libro vigesimo quarto amore puerum elephas prosequeretur. Ita verò scribit: cum hoc elephante femina elephas nutriebatur, quam appellabant Nicaam; huic elephanti cum ministraret Indi mulier, filium suum, qui tum trigésimum diem agebat, apposuit. Postea verò mortua muliere miro quodam amore pueri bellua capta fuit; neque enim seorsum esse ab infante patiebatur, ac nisi puerum videret, molestè ferebat admodum. Cum igitur nutrix ipsum infantem lacte saturauisset, illum inter pedes feræ in scapha quadam ponere consueuerat: quod nisi fecisset, elephas pabulum capere nolebat, ac postea per totum diem calâmis ac pabulis sibi appositis eo præsentibus vesceretur. Cum dormiret infans, muscas abigebat; vbi verò iugeret scapham promuscide motabat, puerumque dormire faciebat. Quod mas etiam elephas faciebat sæpius.

VOs autem philosophi mentem animamq; delphinis ac elephantibus immaniolem ferociorémq; habetis, quamvis clamer Persæus Citicus in symposiacis commentariis, dicatq; congruum esse, vt Venereorum fiat commemoratio inter vina: nam & ad id propensû sumus cum bibimus, atq; hic eos laude dignos censemus, qui illis & placidè, & meliocriter vtuntur; eos verò qui vtuntur ferina ac insatiabiliter, vituperamus. Nam si ad potum conuenirent dialectici, de syllogisimisq; differerent, rem quæ valde abhorreat à præsentî occasione esse facere quispiam rectè existimari: quiq; vir bonus & prudens esse veller, indulgeret lauius genio. Qui verò temperantes videri volunt, ad quandam vsque metam hoc seruare possunt in potu. Verum vbi vinum eos prodiderit, omnem eorum deformitatem apertissime patefaciunt: quod prius sacrorum ministris iis accidit, qui ad Antigonom ex Arcadia profecti sunt. Illi enim val se austerè ac compositè, vt constituerant, prandebant, non modò nullum nostrum, sed nec se ipsos quidem vicissim aspicientes. Verum vbi processit potus, & alia acromata, Thesalæq; ipsæ saltatrices introductæ sunt nudæq; ac in subligaculis, sicuti earum est consuetudo saltarunt, non amplius illi viri se continere potuerunt, sed ex thoris irruentes ac clamantes, velut admirabile quospiam spectatulum vidissent, regem beatum esse exclamarunt, quando his perfrui illi liceat: hisq; alia complura grauib; similia perperrarunt. Ex philosophis autem quidam nobiscum bibebat; ingrediente tibicina, atq; magno existente spatio apud ipsum, cum puella sedere veller, non prohibuit quidem, sed valde asperum se præbuit. Postea cum puella tibicina venderetur (velut fieri in potionibus consuevit) emendo adolescentulus prorsus videbatur. Atq; cum vendente alij cuidam, de citius proponente, contendebar; ipsûmq; tradidisse negabar, atq; deniq; ad pugnos peruenic; asper ille difficilisq; philosophus: cum tamen à principio neq; asidere quidem sibi tibicinam pateretur. Nanquid ipse est Persæus, qui pugnis ob tibicinam decertauit? Scribit enim hoc pacto Antigonus Carystius in libro

C

D

A libro de Zenone; Zeno Citicus, cum Persæus tibicinam inter potandum emisisset, atq; eam ad ipsum introducere cunctaretur eandemq; domum illam habitare sensisset, puellam attraxit, atq; cum Persæo conclussit. Noui Polystratum etiam Atheniensem Theophrasti discipulum cognomento Tyrrenum, qui pallia tibicinarum induebat. Studiosi fuerunt Reges etiam musicarum mulierum, veluti patefecit in epistola ad Alexandrû Parmenio, quam illi misit, postea quam cepit Damascum, impedimentorumque Darij est porius. Vbi captiua connumerat, hæc etiam scribit; musicas pellices regis trecentas inueni ac viginti nouem. Quadraginta & sex viros coronarum compositores, obsoniorum artifices ducentos & septuaginta septem, figulos ollarum viginti & nouem, lactis artifices tredecim, sexdecimque potionum temperatores, septuaginta verò quibus vini cura demandata erat. Vnguentarios quadraginta. Vobis autem affirmare illud ausim viri amici, nihil oculis magis esse iucundum, quam mulieris præstantis forma. Nam Oeneus Chæremonis, vbi de virginibus disserit, quas viderat, hæc inquit in actu eiusdem nominis:

E

*laccbat ostentans selena lumini
Hic candidum vber desuente pallio,
Latus sinistrum rursus hæc tripudij
Solut: patentibus poli spectaculis
Picturam & inde viuan aperte protulit.
Color flebat ex oculis mox candidus,
Contra nigrañtis vmbra opus quod præualeti
Pulchras manus palmas habentes altera
Nudauit, hæc collum tegitq; femineum.
Hæc vestibus fractis plicis sub femora
Ostendit, insignitus hic Amor fuit.
Non hic metus ridente tempore affuit.
Post hæc supina concidunt in helenijs;
Tum nigra frangunt hæ violarum capita;
Crocumq; quo scilare telis illinit
Idolon apte, tingit atque pallia
Perses viciens atate, mox amaracus
In mollibus pratis tetendit ramulos.
Scribit hic idem poëta in Aleuñboia, cum ad flores etiam
sit decliuis:*

*Incundus aspectus fit ipse corporis,
Splendentq; formosi colore candido,
Rubrum colorem tum pudor suavisissimum
Inducit, addens hunc colori splendido.
Comaq; flaventes velut & imagines
Formantur ipsis cum retortis crinibus,
Ventisq; letabantur illi mollibus.*

At in Io veris filios flores appellavit; floridi veris filios circumferentes. At in Centauro, qui actus est numerosus, prati filios nuncupavit; hinc vero in infinitum eorū exercitum florum infidiis carentium militarunt, cum voluptate captantes prati filios. At in Dionysio;

Hedera choros amans, & anni filia.

De rosis autem sic inquit in Vlysse:

*Rosas habebam floridum corpus, comis
Horarum: & ipsa me simul nutrix decens
Veris.*

Et in Thyeste;

Rose nitentes lilis cum candidis.

In Minyis;

*Licet videre plurimum fructum Veneris;
In vitibus summis nigret pro tempore.*

Quae mulieres ob formam excelluerint.

C A P. XXXII.

OB pulchritudinem, (nunc etiam senex cantor memoriam renouat iuxta Euripidem;) celebres fuerunt mulieres Thargelia Milesia, quae quatuordecim viris nupsit, cum & forma esset omnino perpulchra, & sapiens, velut in inscripta congregatione testatur Hippias Sophista: Anutisq; vocata Bagazi vxor; quae ut asserit Dinon libro quinto rerum Persicarum de prima coordinatione, soror erat Xerxis ex eodem patre. Haec ut pulcherrima fuit omnium mulierū quae essent in Asia, ita erat intemperantissima. Phylarchus Timosam contendit libro decimono nono Oxyartae pellicem omnes alias mulieres forma superasse: quam rex Aegyptiorum Stratiq; regis vxori dono misit. Scribit Theopompus libro Historiarum quinquagesimo sexto Xenopithiam Lylandridae matrem omnibus mulie

A mulieribus pulchriorem fuisse, quae sunt in Peloponneso: quam Lacedaemonij vnā cum Chryse forore interfecerunt; vbi Agefilus rex seditione suscitata fecit, ut inimicus ipseus Lylandrides à Lacedaemoniis in exilium fugaretur. Formosissima fuit & Pantica Cypria, de qua scribit Phylarchus libro decimo Historiarum, quod, cum esset apud Olympiadem Alexandri matrem, eam Monimus Pythionis filius in matrimonium poposcit: Verum cum intemperans esset mulier, inquit Olympias, o infelix ex oculis, non autem ex consilio ducis vxorem. Eam etiam, quae Pistratum ad tyrannidem induxit, velut Palladis formam haberet, pulchram fuisse inquit: quippe quae Deae similem formam habere putabatur. Vendeat autem coronas, atque eam Hipparcho filio ad communes nuptias Pistratus tradidit, uti literarum monumentis scriptum reliquit Clidemus libro Reditio num octauo. Dedit Hipparcho filio, quae ipsum superauit, mulierem ingenio quidem Socratis filiam, (nam Charmi, qui Polemarchus fuerat Hippias, formosissimam filiam cepit) cum ei etiam nupsert, qui post ipsum regnavit. Accidit enim, vt aiunt, quod

B Charmus Hippiam amabat, ac primus is Amoris statuum apud academiam erexit: in qua inscribitur;

Gymnasij extremis altaria Charmus in oris,

Hac Amor erexit ingeniose tibi.

Hesiodus libro tertio Melampodiae Chalcidem in Euboea pulchras mulieres habentem nominat: nam formosae ibi mulieres nascuntur, velut testatur Theophrastus. Nymphodorus in Asiae navigatione omnium quae alibi nascuntur pulcherrimas mulieres esse in Tenedo insula Troica affirmat.

Certamina de pulchritudine.

C A P. XXXIII.

Cognoui praeterea de pulchritudine certamen inter mulieres positum fuisse, de quo scribit Nicias in rebus Arcadicis; quod Cypselum posuisse inquit, cum ciuitatem apud Alpheum in planitie condidisset, in quam ad habitandum confluentes ex Parrasiis quidam lucum, aramque Eleusinae Cereri consecrarunt. Ac in huius festo certamen de pulchritudine absoluerunt, quod Herodica Cypseli vxor

*dignitas
militaris,
vnde quae
XO, se-
cundus a
magistro
equitum.*

C

D

primum vicit. Perficitur his etiam temporibus hoc certamen esse apud Eleos de formæ præstantia, iudiciũque fieri magno cum studio, atque eos qui vicerint, arma referre præmium; quæ Palladi deponi consueuisse scriptum reliquit Dionysius Leuſtricus. Is verò qui vicerit, coronatus ab amicis magna cum pompa ad sacellum vsque proficisci consuevit. Coronam myrteam illis dari consueuisse ait Myſilus in Historicis paradoxis. Affirmat ipse Theophrastus alicubi iudicium fieri consueuisse de mulierum temperantia, reſq; familiaris diligentia, sicuti inter barbaros. Alibi autem de forma, quam etiam par est vt veneremur, velut apud Tenedios & Lesbios. Hic quidem fortunæ est aut naturæ honor, at vt præcedat temperantia magis consentaneum videtur: sic enim pulchritudo pulchra; sin autem, periculum confert magis vergat ad intemperantiam. Cum tot à Myrtilo postea dicta fuissent, omnẽsque ipsum ob memoriam admirarentur, inquit Cynulcus;

Vanius haud quicquam, quàm plurima scire profari,

Hippon inquit Deos esse non putans. Verum & diuinus ait Heraclitus multa scientem mentem habere, non docet. D Timon etiam; intus amplitudo,

Vanius haud aliud quàm plurima scire profari.

Quænam tot nominum utilitas esse poterit ò grammaticæ? omnes siquidem occidere posses potius audientes, quàm sic sapientes facere: & si te quispiam audiat. Quinam erant ij, qui in equo lignæ inclusi fuerunt? vanus fortasse aut alterius nomen connumerabis: neque tamen hoc ex Stesichoro, (vacat enim) sed ex Ilioperside Acati Argiui; hic enim complures connumeravit. Neque etiam appellationes sociorum Vlyſis potes ita concinne connumerare: aut qui eorum fuerint à Cyclope deuorati, aut à Lestrygonibus; vel si verè deuorati fuerunt: qui neque hoc sanè nosti, quamvis Phylarchi mentionem sapius confonè facias, quòd neque amicas, neque tibicinas inueneri licet in Ciorum ciuitatibus. Tum Myrtilus; hoc vbi scripsit Phylarchus? omnes enim illius historias perlegi. Cum diceret libro vigesimotertio, ait Myrtilus;

Qui

A *Qui Philosophos expulerint è suis regionibus.*

CAP. XXXIII.

Non ne ego meritò omnes philosophos odio professorum, cum sint amici rationi inimici? quos nõ Lyſimachus solũ ex vniuerso suo Regno per præconè expulit, sicut Caryſtius inquit in suis historicis cõmentariis, verum etiam Athenienses. Quamobrem Alexis inquit in equo;

Hoc est academia, hoc idem Xenocrates;

Demetrio dent multa dii ipsi commoda,

Latoribus legumq; quòd sermonibus

Quæ vni inest docentibus, velut ferunt,

Ex Attica ad coruos sugarunt inquit.

Sophocles etiam quidam omnes philosophos per suffragia ex Attica regione relegauit, contra quem orationem scripsit Philon Aristotelis familiaris, cum tamen demochares Demosthenis consobrinus in Sophoclis defensionem scripserit. Optimi etiam in omnibus Romani Sophistas è Roma eiecerunt, veluti qui iuuenes corrumpent. Postea nescio quo pacto in ciuitatem iterum exceperunt. Dementiam vestram declarauit hoc pacto in fulmine percusso Anaxippus Comicus;

Hei mihi philosopharum, atque i philosophi

Sermone solo sunt sapientes, ceteris

In rebus esse noui ego stultissimos.

Meritò igitur ciuitates complures, atque in primis Lacedæmoniorum, neque rhetoricam neque Philosophiam admittunt, vt Chamæleon inquit in libro de Simonide, ob vestram in sermonibus ambitionem, contentiones, minúsq; opportunas probationes, ob quas mortuus est Socrates, qui contra eos de iustitia disseruerat, quibus iudicij subfelliâ contigerunt, veluti furacissimi essent. Mortuus est ob res huiusmodi Theodoros, qui Deos esse negabat; Diagorásque relegatus fuit, vbi etiam nauigans naufragium passus est. Theorimus, qui libros contra Epicurum conscripsit, accusatus à Zenone Epicureo interfectus fuit, vt inquit Demetrius Magnes in Homonymis. Sed vt iuxta Clearchum Solensem summam dicam, vitam duccitis non tolerandam, nam verè canum more viuistis. Atque cum hoc animal in quatuor ex ipsa natura maxime excellat,

780

ATHENAEI DIPNOSOPH.

cellat, vos deteriora capientes, ea seruat. Est enim ob sensus, odoratusq; virtutem, & ad res domesticas alienasq; seruandas ob diligentiam admirabilis: Tum quod cum hominibus degit, rem domesticam custodit, maximèq; vitæ bene agentium egregius est obseruator: quorū nihil vobis adest qui caninā vitam imitami. Neque enim cum hominibus degitis, neq; ex simul versantibus quempiam cognoscitis: multisq; sensuū virtute superati pigre ac sine diligentia viuitis. Cum animal maledicū sit ac vorax, infelixq; & nudū, quod spectat ad victū, hæc ambo curatis ac imitanda assuimitis, maledici, voraces, sine domo præterea, sine lare, extra omnes viuētes, à virtute alieni, ac ad vitæ utilitatē demētes. Nihil est deniq; vocatis philosophis, minus philosophicū.

De Aeschine Socratico.

CAP. XXXV.

Sed quis Aeschinē Socraticū moribus huiusmodi fuisse putauerit, cuiusmodi fuisse scribit Lysias in Orationibus de cōmerciis: quem ob dialogos in eum relatos admiramur tanquam moderatum & facilem: nisi verè sapientis Socratis ea sint cōmentaria. Fuerunt ei donata post mortem Socratis à Xantippe illius vxore, velut Idomonei familiares attestantur. Verum hic Lysias in oratione, quæ ita inscribitur; cōtra Aeschinē Socraticū ob æs alienum: ego, etsi permulta sunt ea, quæ dicta sunt in vestra multam gulam ò philosophi, cōmemorabo. Sic igitur incipit Orator; Nunquam ego iudices credidissem Aeschinē ita turpe iudicium fuisse subiturum, cum præcipuè videam nullū aliud scelestius facinus eum inuenire potuisse. Hic enim cum ob tres drachmas iudices argentum Sosimo mensario Aristogitonis; deberet, ad me accessit, me rogauit ne eum despicerem, quòd propter scœnus ex suis bonis, nisi auxiliatus essem, breui esset deciturus. Parabo inquit artē vnguentariam, sed facultate indigeo: tibi nouem obolos minæ scœnus præbebo. Optimus profectò finis felicitatis est philosopho ars vnguentaria, quæq; Socratis philosophiæ maximè conueniat, viri præcipuè eius, qui huiusmodi vnguentorum vsum summopere improbauerit. Sed & Solon legislator minime viro concessit, vt artē hanc exerceret: quam obrem Pherecrates in Somno siue pernoctante inquit; vnguentaria vend

A vendere quid: discens hanc: oportuit federe altè sub vbraculo præparallèque confessum: non cum adolescentulis per diem loquebatur. Postea inquit; statim nullus coquinariam nouit vquam, neque piscatorum, vnicuique enim generi apta oportebat esse quæ ad artem pertinent. Post hæc ita inquit Orator; his, quæ ab eo dicebātur, persuasus, cum ipsū Aeschinē Socratis discipulum esse crederem, multosque ab eo, eosque graues sermones de virtute & iustitia audiuissem, neque se vquam illa aggressurum, neque a surum quæ perditissimi, iniquissimi que homines conarentur. Rursus postea de se percurrit, quod scœnus accepisset, ac neque scœnus neque sortem reddidisset. Quod conditum diem præterisset, indicta causa fuisset iudicatus, quòdque familiaris eius obignatus in arrhabonem captus fuisset. Cum alia complura dixisset hæc subiunxit; Verum non in me solum huius est ingenij iudices, sed in eos omnes, qui rem habent cum eo. Non ne caupones etiam qui propius habitant, quibus potum capiens non soluit, ob illum iudicati sunt, cauponasq; clauerunt: ita grauia ab eo vicini patiuntur, vt domos suas relinquētes alienas longius conductant. Quot conuiuia collegit, ac reliquas portiones non apposuit, sed circa hunc cauponem, veluti circa columnam opprimuntur: tot verò primo die domum illius ad petenda debita sibi conueniunt, vt transeuntes ad efferendum hunc mortuum conuenire arbitrentur. Ita verò in Pireo viri iudicauerunt, vt minus periculo propius sit in Adria nauigare, quàm huic esse obuio. Multò magis sua ea esse credit, quæ ad scœnus accepit, quàm ea quæ sibi pater reliquit. Sed non ne Hermæi vnguentarij facultates possidet, cum vxorem septuaginta annis natam interfecerit, quam cum se amare simulasset, ita testari fecit, vt maritum filiosque suos mendicos reliquerit: tum ipse pro caupone se vnguentarium declarauit. Ita puellam cum amore accepit, ætate illius opportuna fruens, vt multò esset facilis pauciores ne dentes haberet connumerare, an manus digitos. Mihi verò huiusce rei procedite testes. Erat profectò vita huiusmodi ipsius sophista: sic igitur ait Lysias ò Cynulce. Ego verò, iuxta Aristarchum, his non concessis, sed potius punitis; orationem hic ad te & alios canes conquire faciam.

ATHEN

A T H E N A E I C DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER DECIMVSQVARTVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

Dionysius cur insanus fingitur.

CAPVT I.

IONYSIVM amice Timocrates insanien-
tem complures idcirco finxerunt, quod ij,
qui vino immoderatus vtantur, sunt tu-
multuosi.

Sic tibi, sic alijs nocuerunt dulcia vina:

Qui fufum potare folent, nec infta requirunt.

Vinum centaaurum valde inclutum & Eurytionem

Perdidit in domibus praestantis Pirithei, qui

Venerat ad Lapithas: vino saturauit vt ille

Pectora, Perithei in domibus mala plurima fecit.

Nam vino in corpus descendente mala verba & insanien-
tia educuntur, vt ait Herodotus. Scribit Clearchus Comi-
cus in Corinthiis:

Si finguli diebus ebrio accidat

Caput dolere, & illud antequam merum

Bibat, quis est profecto qui potauerit?

At nunc voluptas est prior doloribus,

Prinaurur ipsis & prioribus bonis.

Existimauit Xenophon oportere Agefilaum ita ab ebrie-
tate abstinere, atque ab insania: ita verò cibos non oppor-
tunos detestari, atque pigritiam. Sed neque nos ex iis su-
mus, qui plurimum bibentes ac temulenti facti ad conci-
na ista symposia foro pleno accedamus. Nam conuiuari
assuetus Vlpianus quendam rursus dicentem occupauit:
Ego non sum temulentus inquitens. At temulentus vbi?
qui

A qui ait, apud Alexim in tributa ferente; temulentus hac
faciebat inquit.

*De Anacharse & Parmenisco Meta-
pontino non videntibus.*

CAP. II.

Q Vando singulis diebus post nouos semper sermones
à nobis in medium prolatos, varia acroamata splen-
didus noster Conuiuator Larenfius, ridiculâque facientes
introducitur; agitè iam nos de his etiâ aliquod dicamus:
Noui enim Anacharsen Scytham ridiculam facientibus in
conuiuium introductis sine risu constituisse; mox cum pithe-
cus illatus fuisset, risisse, ac dixisse, quod hic quidem natu-
ra esset ridiculus, homo autem comminifceretur. Euripides
in Melanippe ligata:

Plures viri mordacibus risus solent

Causa mouendi gratijs vti, ast ego

Odi magistros ridiculorum: sunt quibus

Effrena verba, nec sapientibus viris

Parentia: haud numerum virorum perficiunt.

Ridenda sunt dicendo valde consoni.

Domos habent, nauique vecta intra domos

Seruant.

Parmeniscus Metapontinus & genere & diuitiis cæteros
omnes antecellens, velut Semus libro quinto Deliadis te-
statur, cum in Trophonij locum descendisset, ac ascendisset
postea, non amplius ridere poterat. Cum de hac re oracu-
lum percunctaretur, ei responsum fuit:

De risu percunctaris me difficilis vir,

Ipsa tibi mater dabit, hanc venerare reuersus.

Cum speraret hic igitur cum reuersus esset in patriâ se esse
risurum, atque nihilo amplius rideret, existimans se dece-
ptum esse, forte venit in Delum, omniâque quæ erant in
insula admiratus ad Latonæ imaginem venit: atque cum
existimaret matris Apollinis statuam aliquam esse exi-
miam, vbi eam ligneam ac deformem vidit, præter opi-
nionem risit, Deique responsum percipiens, ægritudineque
liberatus, magnificè Deum honoribus condecorauit. Ana-
xandrides in Gerontomania Rhadamanthū ac Palamedem
scribit hoc pacto ridiculorum inuentores fuisse: multum
infania.

fanc

fane fatigamus immunem, ridicula dicere Palamedes & Rhadamanthus inuenit.

De scurris, risusque studiosis.

CAPVT III.

Mentionem fecit de scurra Xenophon in Conuiuio, ac de Philippo quidem; de quo hæc ita inquit; cum ianuam pulsasset Philippus scurra, dixit audiēti vt intro nuntiaret quis esset, & quod vellet hospitari: ac adesse dicebat cum omnia necessaria præparasset, vt aliena cœnaret. Puerum verò valde vexari aiebat, cū nihil tulisset, quòdque nondum pransus esset. Hippolochus Macedo in Epistola, quam scribit ad Lynceū, de Mandrogene & Stratone Attico Scurris mentionē fecit. Erat multitudo huiusce sapientiæ Athenis nō exigua: nam in Diomea aut Heracleo sexaginta numero colligebatur, atque in ciuitate nominabatur, quòd hoc sexaginta dixissent, vel ex sexaginta venio. Inter hos aderat Callimedon Locusta & Dinias, Masigetónque & Menæchmus, vt in libro de Ciuitate testatur Telephanes. Tanta eorum mollitiei fama increbruit, vt cum Philippus Macedo audiisset, talentum illis miserit, vt ridicula scriberet ad ipsum mitterent. Quòd hic rex ridiculorū esset studiosus, testatur in Philippicis orationibus Demosthenes Orator. Risus studiosus fuit Demetrius etiam Poliorceta, veluti ait Phylarchus libro Historiarum sexto: qui aulam Lyfimachi nihil differre à scena comica dicere consueverat: omnes enim ab ea exire disyllabos; cum Bithem Paridémque, qui maximi erant apud Lyfimachum, subannaret, nonnullóque alios amicos: à se verò Peucetas, Menelaos & oxythemides proficisci. Cum hæc audiisset Lyfimachus, ego igitur inquit meretricem exeuntem ex scena tragica non vidi? Lamiam tibicinam intelligebat. Cum hoc etiam nunciatum fuisset, inquit Demetrius; sed quæ est apud me meretrix multò est continentior, quàm apud illum Penelope. Dictum est autem prius quod Sylla Romanorum dux, risus erat studiosus. Lucius etiam Anitius & ipse Romanorum dux, qui Illyrios debellauit, captiuumque duxit Gentium Illyriorum regem vnà cum eius filiis, certaminaque Romæ edidit victricia, res omnes risu dignas fecit, vt asserit libro trigésimo Polybius. Nam cum omnes

C omnes celeberrimos artifices ex Græcia conuocasset, scenamque amplissimam in circo parauisset, omnes tibicines simul prius introduxit. Erant autem hi Theodorus Bœotius, Theopompus, Hermippus, Lyfimachus, qui erant celeberrimi. Hos cum ad proscenium constituisset, iussit vt omnes simul cum choro tibias inflarent. Illos autem qui pulsarent pertranscentes cum motu concinno præmisit, dixitque ne ipsi aptè tibias canerent, sed potius vt decertarent imperauit. Eos autem qui dubitarent, instituebat quidam ex lictoribus, vt inter se conuersi essent, ac veluti pugnam excitarent. Hoc cito tibicines percipientes, aptamque pulsationem eorum intemperantia capientes, magnam confusionem vocum effecerunt. Medeos Choros ad extremos conuertentes, tibicines inflantes mystica, tubasque differentes, per partem inter se contulerunt. Vnà cum his obstrepentes chori, scenamque ingredienti aduersi conferebantur, rursusque ex mutatione secedebant. Verum vbi ex saltatoribus quidam præcinctus ex tempore conuersus manus extulit ad pugnam in aduersum tibicinem strepitus non exiguus ortus est, plaususque & clamor spectantium. Cum certaret adhuc ij quasi ex instructa acie, duo saltatores in Orchestram cum concentu introducti sunt, rum pugiles quatuor cum buccinatoribus ac cymbalists scenam ascenderunt: quibus omnibus inter se certantibus explicari nullo modo posset id, quod accidebat. De tragicis autem si recensere aggressus fuero, videbor quibusdam subannare inquit Polybius.

Impostores, ac diæteriorum studiosi.

CAP. IIII.

Cum hæc percurreret Vlpianus, omnesque cachinnarentur ob spectacula huiusmodi non solita, nonnulli sermones habiti sunt etiam de impostoribus: atque quaesitum est an horū etiam mentio facta fuisset apud antiquos: nam de admirabilia facientibus dictum est à nobis prius. Tunc ait Magnus; Dionysius Sinopeus comicus poëta mentionem fecit in inscripto Homonymo his verbis de Cephisodoro impostore: quendam inquit Cephisodorum impostorem cognomento Athenis fuisse, qui in hanc partem

vitz otio abutebantur. Hunc incidentem inquit ad simum
C
accurrere, ac super baculo descendere. Mentionem fecit il-
lius Niscostratus in Syro:

*Cephsiodorum non male, per Icuem, impostorem
Dicunt viam arctam in angustiis constituere quosdam
Vnas habentes, vt nullus praterit e passit.*

De Pantaleonte meminit Theognerus in amante heram:

Nam Pantaleon, qui nesciunt ipsum, aduenis

Imponit omnibus, ferè ac à crapula

Duerit ille sapiens, nam gratia

Risus sibi contraxit inde propriam

Loquacitatem.

Chrysiippus philosophus libro quinto de Bono & Volupta
te, hæc de Pantaleonte scripta reliquit; cum Pantaleon im-
postor esset mortuus, vtunque filium separatim accessit
uit ac decepit, cum diceret se soli dicere vbi aurum effode-
ret: ita vt postea frustra simul excavantes, se deceptos esse in-
telligerent. Neque nostrum sanè conuiuium disteriorum
studiosis caruit: atque de quodam huiusmodi scribit, rur-
sus idem Chrysiippus in eodem libro, cum disteriorum stu-
diosus quidam iugulandus esset à carnifice se velle velut
D
cygneum inquit cantum cum prius cecinisset, mori. Cum
ille concessisset, disteria dicebat. Ab eiusdem viris sapius
disteria passus Myrtilus, ac grauius ferens, ait perpulchrè
regem Lyfimachum fecisse: Nam cum Telesphorus vnus
ex illius primatibus in Arfinoe disteria in conuiuio ali-
quando coniecisset, (erat autem Arfinoe illius vxor.) dixit
seque, quòd esset euomendo apta, quòd mala prouocaret,
hanc euomètem induxit. Cum hoc audiuisset Lyfimachus,
eum in caueam conici iussit, ac more feræ circumferri nu-
triturus intus, atque ita mori fecit. Verum si tu caueam
queris Vlpiane eam habes in Oratore apud Hyperidem.
Vbi verò, tu perquire. Tachus etiam rex Aegypti in Age-
silauum Regem Lacedæmoniorum disteria coniecit, qui ve-
nerat ad eum vt socius belli esset, quòd foret breui corpo-
re: quare abstulit ille, isque auxilio, bellique societate pri-
uatus fuit. Erat autè huiusmodi disterium, parturijt mons,
extimuit Iuppiter, hic murem peperit. Hoc cum audiuisset
Agefilaus iratus inquit: videbor aliquando etiam Leo.
Postea cum Aegyptij in bellum surrexissent, vt affirmarunt
Thee

A Theopompus Lyceasque Naucratis in rebus Aegyptiis,
nullam illis operam præstans, fecit vt is è regno depulsus
in Persas confugeret. Cum igitur multa sæpius fuerint a-
croamata, neque semper eadem; quoniam sermones com-
plures de his habiti sunt, nominibus dicentium relictis,
res ipsas diligentius recensebo.

De tibia, & consonantia.

C A P. V.

D
E tibiis asserit quidam rectè Melanippidem dixisse
in Marsya, vbi tibiaicum artem carpit, ac de Pallade,
quòd immortalia instrumta ex sacra manu icit, dixitque;
secedite turpes corporis solutiones. Ego verò me malitiæ
trado. Cui contradicens inquit alius; verumtamen Telestes
Selinuntius contra Melanippidem ait in Argo; qui sermo
fit de Pallade, quem sapientem sapiens comprehendens, non
credidit à me in montanis nemoribus instrumentum di-
uina Pallas, inuisum dedecus timens, rursus ex manibus
deiecit, nympha genito manufactæ feræ Marsiæ decus.
Quid enim callidus Amor ipsum amabilis formæ gratia
B
fatigat; illi siquidem suauem virginitatem, orbúmque esse
Clotho attribuit: ita vt formæ turpitudinem ob virginita-
tem non aufugiat. Postea inquit, sed frustra tripudiat: nam
fama stultorum sermonum aduolauit per Græciam poëta-
rum, sapientes artes ad inuidiam sunt hominibus vitupe-
rium. Post dicta huiusmodi tibiaicum artem laudat ac in-
quit; diuinissimum igitur Bromio tradidit grauis dæmo-
ni elatum spiritum procellosis alis cum optima mente. In
Aesculapio etiam tibiaram vsum in his Telestes signifi-
cauit, vel Phrygem bene inflatarum tibiaram sacrarum regem
loquax cepit primus aduersarium musæ Duridis: variæ le-
gis auram bene alatum obscure circūuectens calamis. Pra-
tinas Phliasus, cum tibiaicum saltatorisq; mercede condu-
cti Orchestras haberent, nonnullos grauius tulisse inquit,
quoniam tibiaicum vna cum choris non inflant, velut pa-
tria obtinuerat consuetudo: sed chori vna cum tibiaicibus
cancerent. Quem igitur animum habebat in eos, qui res hu-
iusmodi patrarent Pratinas declarat per hanc cantilenam
quæ saltantibus accinebatur; quis tumultus hicquid hæc sal-
tationes? quæ petulantia in Dionysiadè irrupit tumultuosa

scenæ: meus Bromius, me oportet clamare, me oportet tumultuari in montibus concitatum cum Naiadibus, quem admodum cygnum agere varium cantum, cantilenamque constituere * neque tibia postea choreas instauret: est enim lasciuiae ministra solum, in ardentibus cestuum pugna, cum sit spectaculum, in debacchatum esse prætorem exercitus. Percute varij Phrynei precedentem, vre totum pinguem calanum, loquacem, grauem, prater concinnitatem, rhythmumque procedentem, terebro corpus fictum.

*ναλοβα-
γουπα-
αυραυδου
βαταυ.
perobscu-
ra janè
est valde
hæc cæti-
lena, quâ
non satis
intelligo,
vt inge-
nuè fa-
tear.*

* resonantia tibi dexterè polus distici * triumphi dithyrambe hederaceo crines habens rex audi meum domum patrium. De tibiaram communitate cum lyra, quando nos sapius ipsa consonantia delectauit. Inquit igitur Ehippus in negotio, communicat adolescentule:

Cum tibijs nam si musica, & simul in lyra

Nostris ludis puerilibus, vbi enim bene

Conueniant presentibus ex mere,

Tum maxima oblectati mueritur.

Quid autem sit consonantia, declarauit Semus Delius hoc pacto libro quinto Deliadis, cum ignoraretur à compluribus consonantia, dicendum fuit quod consonantiae certa Dmen tibiae rhythmiq; esset alternum, sine ratione accinentis. Perurbanè verò ipsam manifestè declarat Antiphanes ita loquens in tibicine:

Qualem scit referto consonantiam?

Hanc nouit ille, rursus vti tobis.

Discentes, vt tibias & tu ipsa in expiatione consequaris perisce * capiat autem, sed tibi sitae est, sine quo rursus confirmationes singulas propositionibus non significet. Libym vocari tibiam à poëtis testatur Duris libro secundo de rebus Agathoclis. Postea quàm Sirites, qui primus videtur tibiaram artem inuenisse, Libys fuit ex Nomadibus: qui etiam primus materna tibia cecinit. Sunt autem tibiaram cantilenarum nomina hæc, vt inquit Tryphon libro appellationum secundo: Comus; Bucoliasmus, gingras, tetracomus, epiphallus, choreus, callinicus, bellicum, suauicomus, scyannotyrba, thyrocopicum, quod idem & cruisthirum, cnismus, mothon. Hæc enim omnia cum saltatione ad tibiam canebantur & cantilena.

Deua

A *De varijs odis.*

CAP. VI.

HAs etiam odorum appellationes Tryphon connumeravit, Himæus, quæ dicitur epimylus, quam canebat molendæ, ab Humalide fortasse. Est autem Himalis redirus apud Doricos Cerealiùmque corollarium. Textorum oda est Elinus, sicuti narrat Epicharmus in Atalantis, at lanam tractantium, Iulus. Scribit Semus Delius in libro de Præanibus, quod hordei manipulos ipsos solos, ac non mistos Amalas vocarunt, congregatos verò, vnùmque fasciculum ex compluribus factum, Vlos & Iulos, ac Cerelem quandoque Chloem, aliquando Iulum. Nam ob Cereris inuenta fructus, hymnosque in Deam relatos Vlos appellant & Iulos. Cereriuli & pulchriuli, & plurimum vlum mitte iulum mitte. Sunt qui odam esse dicant Lanarum artificum. Oda: verò nutrientium Catabaules vocantur. Erat & in sublimitate quadam ad Erigonè, quam odam etiam dicunt Auletim. Scribit igitur Aristoteles in Colophoniorum Republ. mortuus est & ipse Theodorus morte violenta, ac dicitur fuisse quidam delicatus, quem admodum manifestum est ex poëti: Nam ad hæc vsq; tempora perduravit consuetudo, vt mulieres in illius sublimitatibus cantilenas canant. Messorum verò ode Lytiera vocatur, atque oda quadam erat mercenariorum, qui in agros proficiscerentur, vt ait Teleclides in Amphictyonibus. Alia: erant oda: balnearum, vt inquit Crates in audacia. Alia rursus erat pinentium, vt asserit Aristophanes in Cerealia celebrantibus, ac Nicochares in Hercule Choro. Erat oda etiam pecorum in pascua ducentium, quæ Bucoliasmus dicebatur. Erat bubulcus Siculus Diomus, qui formam primus inuenit: de quo mentionem fecit Epicharmus in Alcyone & in naufragio Vlysse. Ode verò quæ in morte ac doloribus fiebat, Lamentatio dicebatur. Iuli verò vocata: oda & Cereri conueniunt, & Proserpinæ. Ode in Apollinem dicitur Philelias, vt affirmat Teleclilla. Vpin gi in Palladem. Canebantur Athenis inter porum leges etiam Charondæ, vt scriptum reliquit Hermippus libro sexto de Legislatoribus. Aristophanes in Atticis dictionibus, Himæus inquit oda: est molitorum, in nuptiis Hymæus, in doloribus lalemus. Linus ac Aelinus non in dolo-

DD 3

ribus solum, verum etiam in felici cantu iuxta Euripidem. C
 Clearchus libro Amatoriorum primo Odam quādam scribit his verbis Pastorale vocatum fuisse ab Eriphanide: Eriphanis Lyrica cum Menalcam venatorem amaret, ac venaretur desiderii obtemperans. Nam omnia montana querceta, cum discurreret vagareturque, subiuit, ut esset fabula, dicti Inus cursus: ita verò ut non homines solum maximè benevolentiae expertes, verum etiam crudelissimae feræ illius doloris gratia lachrymarentur, cum sensu amatorum desiderium illae conciperent. Vnde effectum est ut omnem solitudinem perquireret, ut aiunt, vocatumque Pastorale caneret & clamaret, in quo inest, longae quercus ò Menalca. Aristoxenus libro de Musica quarto, cantabant mulieres inquit antiquae Odam quādam Calycam: Stesichori id erat poema, in quo mulier quaedam nomine Calyca Euathlum adolescentem amavit, atque Veneri ut illi nubere supplicavit. Verum ubi eam adolescens despiceret, sibi ipsi suspensio vitam finiuit: quod accidit in Leucade. Temperantes omnino constituit poetae virginis mores, quippe quae non quouis modo cum iuvene congressi posceret, sed oraret, si fieri posset, ut vel vxor Euathli ipsius fieret, vel si id consequi non posset, e vita discederet. At in commentariis scribit sensum Aristoxenus quod Iphiclus Harpalicè ipsam amantem contempit. haec mortua est: in cuius honorem certamen fit oda inter virgines, eaque, ut inquit, Harpalice appellatur. Nymphis autem libro Heracleae haec inquit, ubi narrat de Maryandynis: Similiter verò nonnullas odas aliquis animaduertit, quas illi ex quadam patria illius loci consuetudine canentes, aliquem ex antiquis inuocant Borcum appellantes. Hunc diuitis cuiusdam & illustri viri filium fuisse narrat, plurimumque forma, ceteros omnes, qui eo tempore vigerent, excelluisse: quem, cum suis instaret operis, ac messoribus quod biberent, dare vellent, ad aquam accessisse aiunt, ac inde euauisse. Perquirebant illum viri illius regionis cum coccino quodam eiularu ac vociferatione, quibus his etiam temporibus illius loci incolae vtuntur. Huiusmodi est & illud, quod Manerus apud Aegyptios vocatur.

De poet

De poetarum recitatoribus, & hilarædis.

CAP. VII.

Nequè poematum sanè recitatores nostro conuiuio defuerunt: gaudebat enim Homericis Larensius ita ut nullus alius, atque adeo ut Casander rex Macedoniae nuge videretur: de quo scribit in suis commentariis Historicus Carystius, quod ita erat Philomerus, ut cōplura eius carmina semper haberet prompta, Iliadèmq; & Odysseam haberet peculiarem manu scriptam. Quod Homericæ etiam vocarentur carminum recitatores, testatur Aristocles in libro de Choris, eos, qui nunc Homericæ nuncupantur, primus Demetrius Phalereus in theatra introduxit. Scriptum reliquit Chamæleon in libro de Stesichoro non Homeri solum carmina cantari consueuisse, verum etiam Hesiodi, Archilochi, Mimnemi, & Phocylidis. Scribit libro primo Clearchus, ubi Antilochi carmina circumscribit, quod ea Simonides Zacynthius in sella sedens in theatris recitabat. Lyfianus verò libro primo Iambos competentium Mnasionem recitatore scribit in Demonstrationibus quosdam Iambos Simonidis recitasse. At Cleomenes recitator Empedoclis expiationes in Olympiacis recitavit, velut testatur Dicæarchus in Olympico. Iason libro tertio de sacrificiis Alexandri in Alexandria in magno theatro inquit Hegefiæ Comicum rerum Herodoti Historionem fuisse, at Homericarum Hermodorum. Hilarædi etiam vocati, quos Simodos nunc quidam appellant, ut autor est Aristocles libro primo de Choris; quia Simus Magnes, magis omnibus poetis hilaria canendo esset idoneus, nobis semper apparet. Hos etiam connumeravit Aristocles ita scribens in libro de Musica; Magodus quidem est & Lyfiodus. Scribit Aristoxenus eum qui virilem muliebremque personam simulat, Magodum appellari: at qui mulierem Lyfiodum vocitari à virilibus. Haec ipsa carmina canunt, aliæque omnia his sunt similia. Ionicus sermo Sotadis, Ionicæque poemata eorum, qui ante fuerunt Alexandri Aetoli, Pyreti Milesij, Alexæ, aliorumque poetarum similibus proferuntur. Appellatur hæc cantilena Cinædologus. Floruit in eo genere Sorades Mardnites, ut asserit Carystius Pergamenus in commentario de ipso So-

DD 4

tade, ipsiusque Sotadis filius Apollonius. Hic enim commentarium scripsit de poematis patris: in quo intueri licet temerariam libertatem loquendi Sotadis, qui contumelias coniecit in Lyfimachum regem in Alexandria: tum in Ptolemæum Philadelphum apud Lyfimachum, atque in aliis ciuitatibus in reges complures, quamobrem meritam animaduersionem consecutus est. Nam cum ex Alexandria enauigasset, vt scribit in commentariis Hegesander, omniaque pericula se effugisse arbitraretur, (multa enim graui in Ptolemæum dixerat, inter quæ & hoc erat; quòd Arfinoem sororem vxorem duxisset, in non sanctum foramen stimulum compellens.) Patroclus dux Ptolemæi ipsum in Cauno insula comprehendens, iniiciensque in figulinam plumbariam, inde in mare deduxit ac immerisit. Huiusmodi est illius poësis. Theodori tubicinis pater fuit Philynus, in quem hæc scripsit; hic cum foramen detexisset posterioris Sterquilini, ex arbores ferente valle expulit tonitrum yanum: qualem fenex arator, vbi relaxat boues. His omnibus poëtis grauior est Hilarædus nominatus, non enim lentiscum arrodit; sed veste vitur candida virili, aureaque corona coronatur, ac calceis antiquitus utebatur, vt asserit Aristocles, at nunc crepidis. Vnà cum eo vel mas canit vel femina sicuti cum tibia canente. Datur verò Hilarædo ac aulædo corona, non autem cantori, aut tubicini. At Magædus appellatur habet tympana & cymbala, omniaque vestimenta muliebria, lentiscum arrodit, omniaque præter dignitatem facit: ac aliquando mulierem repræsentabat, aliquando mœchos, aut masturbatores, nunc virum ebrium, lasciuëque ad amicam proficentem. Hilarædiam scribit Aristoxenus, præter tragœdiam esse grauiorem, at magœdiam præter comœdiam. Sæpius autem comica argumenta cipientes tragœdi secundum proprium institutum ac dispositionem retulerunt, Obtinuit autem nomen magœdia veluti à rebus magicis, quæ per eam proferebantur, quòdque pharmacorum vires patefaceret. Erat antiqua quædam consuetudo apud Lacedæmonios comici lusus, velut inquit Sosibius, non satis decora, veluti Spartes in his etiam singularitatem per-

seque

A sequeretur. Nam quispiam surripientes poma in simplicibus verbis imitabatur, vel externum medicum qui hæc diceret, velut ita Alexis in refrigerata his verbis:

*Medicus catinum si ferat vernaculus
Huic mane ferte ptisana, contemnimus
Statim. ferat si ptisanam catinum & hunc
Miramur. ac betam ferat, contemnimus.
Quòd si ferat betam, libenter audiunt.
Sit alterum beta ac velut, beta alterum.*

στυρίαν.
τυρίαν.

Dicelista, Thebani vocum inuentores.

CAP. VIII.

Nominabantur ij, qui lusus huiusmodi obirent, Dicelista apud Lacones; velut si quispiam mimos habitusque scenicos apparantes dixerit. Complures sunt pro locis appellationes forma Dicelistarum. Nam Sicyonij phaliferos appellant, alij Autocabdalos, alij Temulentos, velut Itali: plurimi sophistas, at Thebani, qui multa peculiaribus vocabulis nominare consueuerunt, Volentes. Quòd nouas autem voces inueniant Thebani his verbis declaratuit Stratis in Phænissis;

*Intelligi nil tota Thebe ciuitas.
Nil prorsus, ipsa siquidem tu sepiam.
Opithotilan vt refertur nominis.
At Orthalicum gallum medicumque nuncupas
Sactam: simul pontemque pontem: ficus &
Ficus vocatur hirundines, cotilades.
Mansumque acolum ridere risum emittere.*

φλάουρα
γίφουρα.
σίμα.
τύνα.
γυλάμ.
ἐκκρησολή
μυ.

Semus Delius in libro de Pæranibus quæ vocantur inquit Autocabdali coronati hedera sensim irrorabant, postea verò iam nominati sunt, & ipsi & eorum poemata, Ithyphalli vocati personam ebriorum habent inquit, floreatque manicas habètes coronantur. Sagulis Semialbis vtuntur, atque Tarentino regimine se ipsos ad talos vsque cooperiunt: ac cum silentio vestibulum ingredientibus vbi in media scena constiterint, se in theatrum conuertunt dicentes, agite assurgite latum locum Deo concedere. Vult enim Deus reftus per medium conspersus incedere. Phaliferi verò personam non assumunt inquit, at canos ex serpillo

DD 5

circumponentes, pæderæti que supra hos imponunt, ac coronam dentam ex violis & hedera, tum pellibus caprinis circumiectis accedunt; alij quidem ex ingressu, alij ex obliquo venientes ac dicentes in rhythmo;

Hanc Bacche musam splendidam damus tibi

Effundimusque simplicem rhythmum tibi

Non simplici cantu, haud decorus virgini

Qui sit profecto, nec prius hoc vsti sumus.

Hymnum sed integrum tibi sarrauimus.

Postea accurrentes eos irridebant quos constituerant, erectique faciebant. Phallifer autem rectè ex aduerso incedebat fuligine repletus.

De Amabeo citharædo.

CAP. IX.

Verum quoniam huc vsque nobis oratio processit, indignum prorsus fore putavi, si ea quæ nostro tempore de Amæbeo citharædo acciderunt, relinqueremus: viro quippe iuxta musicæ leges peritissimo. Hic cum tardius aliquando in conuiuium nostrum aduentasset, vbi didicisset ex familiari quodam nos iam cœnasse, consuluit quid sibi esset agendum, donec Sophon coquus ad illum accedens elatiore voce eum allocutus, ita vt omnes Eubuli carmina ex Auge hæc audierint:

Quid ò proterue constitisti in ianua?

Cur non abiis sunt nam diu viriliter

Discerpta membra huius asserunt calentia.

Suumque secta mox caro grauis fuit.

In ventre factus est medio tum circulus,

Euanuerunt trunculi hinc omnes statim.

Sunt frustra facta delicia sarciminis.

Assata loligo comesa mox fuit.

Comesa sunt nouem decem ne pectora.

Quare relictum cum velis tu nescier,

Sequare me, ne forte hians velut lupus

Deceptus horum spe statim diffugas.

Omnia nobis adsunt iuxta suauissimum Antiphanem, qui scribit in Philothebanis;

Nam synonyma ei, qua:

Anguilla nobis intus est Baotia,

Conciditque in cavis profundis cacabi

A *Feruet sodalis, concitatur, bullit, &*
Aduritur, nec areas nares quidem
Si quis habeat ingressus, hic exire mox
Statim valebit, fumus hunc ita percutit.
Dicis coquum viuum, propinquus qui sit huius,
Totum diem ac noctem mihi comederit,
Ac mugil exquammatius, illiusque sit
Simulque quid cursus agens ad terminum.
Accurret vt clamans, puer statim irrigat
Aceto. & inde thyrsus astutus Libys
Siccatus à radiis sacratis Silphij.
Et postea quidam haud valere carmina
Dicunt? ego iam tres comesos per Deos
Dum tu refers hæc cerno, nam synonyma
Vna est leue habentis corpus ipsa sepia,
Incedit armata ensiferis qua mambus.
Loligo natura relicta candida
Carnis, colaphis carbonis ignita & simul.
Exultat aurum corpus ipsum luteum.
Famemque cœna prauam dein suscitatur.
B *Quare ingredi, nec esto tardus, cedito.*
Nam perpeti quid est opus pransos pati,
Si nos oporteat profecto incommodi.
Qui concinnè admodum ei occurrens hæc ex Clearcho citharædo pronunciauit;

Vorato congrum candidum, ac tenacia.

Nutritur illis quando certè spiritus.

Tum vox sit ipsa prapotens nobis bona.

Cum his applausum esset, omnèsque illum vnanimè aduocassent, ingressus est, ac bibit citharàmque accipiens nos vsquadeo delectauit, vt omnes & citharæ pulsanda celerrimam artem admiremur, & vocis concinnitatem. Nichilo enim minor mihi antiquo Amabeo esse existimatur, quem, in citharædorum libro Athenis habitantium, scribit Aristæas apud theatrum habitasse, qui vbi cantaturus exiret, Anticum talentum singulis diebus capiebat.

C A P. X.

Cum alia hi quotidie, alia alij de musica diceret, omnes tamen disciplinam ipsam laudarent, Masurius bonus omnino & sapiens, nulloque legum expositore inferior, semper in musicis rationibus versatus, pertractat tamen instrumenta etiam inquit. Eupolis comicus viri amici scribit:

Res est profunda musica atque flexilis.

Inuenit & semper nouum volentibus

Considerare.

Quamobrem ait in Hyacintho Anaxilas:

Vt Africa, affert per Deos & musica

Sic singulis annis aliquam nouam feram.

Magnus profecto est o felices, isque formosissimus thesaurus musica facultas omnibus viris qui eam didicerunt, ac in ea eruditi sunt. Mores enim instituit, iracundiam mitigat, minusque rectis mentibus moderatur: idcirco Clinias Pythagoricus, ut testatur Chamæleon Ponticus, cum & viuendi ratione & moribus paulo esset difficilior, si quædo ob iracundiam se grauem esse sentiret, lyram accipiens eam pulsabat. Ad percunctantes autem causam responderebat, mitigor. Achilles etiam Homericus cithara leniebatur, quam solam ex Eetionis spoliis Homerus illi permisit, quæ illius iracundiam possit cohibere. Solo igitur hoc musicæ genere vsus est in Iliade. Quod morbi etiam musica curantur, testatur Theophrastus in libro de Afflacione numinis: ubi Ischias scribit sanos fieri si more Phrygio harmoniam aliquis indigena illis accinerit. Hanc harmoniam Phryges primi inuenerunt, atque in manus aliis tradiderunt. Quare efficitur ut tibicines apud Græcos Phrygij ac seruiles postea vocitentur: cuiusmodi Sambas est, & Adon, & Telus apud Alcmanem. Apud Hippo-nactem Ceon, Codalus, & Bathys: de quo etiam extat prouerbium in eos qui semper peius tibia canunt: & Ceon aut Bathys modulatur. Aristoxenus ipsius inuentionem Hyagnidi Phrygio ascribit. Heraclides verò Ponticus libro de Musica tertio neque harmoniam quidem appellandam esse Phrygium scribit; neque Lydium: cum tres sint omnino

A omnino harmoniæ, ac tria Græcorum genera, Dorici, Aeo-les, Ionæ: cum maxima sit differentia inter horum mores. Carteris Doricis diligentius Lacedæmonij patria instituta obseruant. Theffali verò, isti enim generis initium ab Aeolibus acceperunt, simillimam prorsus viuendi rationem obseruant. At Ionum plurima multitudo immutata est, quia semper à potentiore barbaris imperantibus huc illuc transferuntur. Eam igitur melodiam institutionem, quam Dorici constituerunt, harmoniam Doricam appellarunt, atque Aeolida eam harmoniam, quam Aeoles canebant, Ionicam tertiam dixerunt, quam audierunt cantari ab Ionibus. Harmonia igitur Dorica strenuitatem magnificentiâque quandam præ se fert, non autem quidpiam hians & hilare, sed triste ac vehemens: neque varium, neque versutum. At Aeolum mos quiddam habet contumax, & superbium, ac laxum præterea, quod eorum educationi equorum, hospitibusque accipientis assentitur. Non astutum quidem habet, sed exemptionem ac fiduciam quandam, quo efficitur ut illis familiare sit studium potui indulgere, resque Venereæ, atque omnis circi viuendi rationem ipsam relaxatio, hinc accidit ut consuetudinem seruent harmoniæ hypodoriæ vocatæ. Est autem ea, quæ dicta est Aeolis, sicuti asserit Heraclides, Lasusque Hermioneus in Hymno ad Cererem Hermionem hoc pacto Cererem cano puellam Plutonis uxorem Melibœum hymnum, legens Aeolida simul grauitur frementem harmoniam. Has cantilenas hypodorias omnes concinunt. Quoniam igitur cantilena est hypodoria, & cantilenas merito Aeolida harmoniam esse Lasus attestatur. Scribit alibi Pratinas,

Nec quæ remissa, rursus incitata, quæ est.

Sectare, quæ sit Aeolum sed per media

Arua Aeolixæ cantibus profectus hinc.

Et manifestius inquit in sequentibus, Aeolis harmonia omnibus auctor loquentibus cantilena conuenit. Prius enim, uti dicebam, Aeolida ipsam vocarunt, ac postea hypodorium. Constituta est inter tibias, ut affirmant nonnulli, qui eam sub Dorum harmoniâ collocarunt: mihi verò videtur, ut sub Dorum harmoniâ collocarunt: mihi verò videntur ij, qui fastu probitatisque simularâ in harmoniæ motibus viderunt, Dorium quidem ipsam non existimasse, at illi

illi ratione quadam similem, quare hypodorium appellarunt, sicuti albo simile subalbum dicimus, atque non dulce quidem, dulci tamē propinquius subdulce dicimus: sic etiam hypodorium non omnino Dorium. In sequentibus verò Milesiorum morem consideremus, quem Iones ostendunt in corporibus bene habentibus: superbia, iracundiāq; sunt pleni, difficulter reconciliantur contentiosi, nihil humanum, nihil suave admittunt, duritiem ac asperitatem ostendunt in moribus. Quamobrem neque Ionicum harmoniæ genus floridum quidpiam aut iucundum, sed austerum durumque habet, continet etiam quandam non ignobilem fastum, quamobrem harmonia persimilis est tragediæ. Præsentium verò tonum mores sunt delicatissimi, ac eo quod sequitur multum, differt harmoniæ institutum. Scriptum reliquit Pythermus Teium, obscuras cantilenas in hoc suo genere harmoniæ fecisse, atque cum poeta esset Ionicus, Ionicam harmoniæ fuisse vocatum. Hic est is Pythermus, de quo mentionem fecit Ananius Hipponax hoc pacto in Iambis:

Aurum refert Pythermus, atque nil aliud.

Dicit autem ita Pythermus: nihil igitur erant reliqua, nisi aurum. Nōne & iuxta hanc rationem consentaneum est ut Pythermus qui iude exitit, institutionem cantilenarum fecerit, quæ moribus tonum conueniat? Quare Ionicam non esse harmoniam censeo, at admirabilem potius quandam harmoniæ morem: ij sunt igitur contemnendi, qui differētiās secūdam singulas formas speculati cognoscereque minimè possunt, at sonorum vel grauitatem sequuntur, vel acumen, ac Hypermixolydum harmoniam constituunt, atque super hanc rursus aliam. Non enim Hyperphrygium quæ proprium peculiariemque morem habeat perspicio, quamuis dicant nonnulli aliam nouam harmoniam Hyperphrygium se inuenisse. Opus est autem ut harmonia formam vel affectus habeat vel moris, velut Locrēsis, qua vsi sunt nonnulli eorum, qui Simonidis aut Pindari tempestate floruerunt: ac postea contemptui est habita. Sunt igitur tres harmoniæ veluti antea dicebamus, quot etiam numero sunt genera. Nam cum Phrygia Lydiæque sint apud barbaros, cognitiæ fuerunt apud Græcos ex iis Phrygiis ac Lydis, qui con Pelope in Peloponnesum

A nesum venerunt. Nam Lydi eam secuti sunt, quia Si-
pylus est in Lydia, Phryges verò non quia cōtermini quidem sunt Lydis, sed quoniam ipsis etiam Tantalus imperauit. Intueni licet autem vbiq; in Peloponneso ac in Lacedæmone præcipue magnos tumulos, quæ sepulchra Phrygum dicuntur eorum, qui cum Pelope venerunt. Ab his igitur Græci has harmonias didicisse dicuntur: quamobrem Telestes inquit Seliñtius, primi Græci inter bibendum in tibiis affectæ Pelopis matris montanæ Phrygiis lege cecinerunt, isti verò acuti soni citharæ canticis Lydium hymnum personarunt.

De musica utilitate.

CAP. XI.

Nequē illud sanè audiendum est, quod scribit Polybius Megalopolitanus, ut asserit Ephorus musicam ad fraudes ac fallaciam ab hominibus fuisse excogitatam: neque Cretes Lacedæmoniōsq; antiquos tibiam ac rhythmum temerè in bellum introduxisse pro tuba. Neque Arcades sanè pristinos musicam in Republicam omnem accepisse, ita ut non pueris solum, sed adolescentibus ac iuuenibus etiam ad trigessimum vsque annum necesse foret musicam esse familiarem. Cum tamen in reliqua vitæ ratione maximè essent seueri. Apud solos Arcades igitur à tenera ætate pueri iuxta leges & hymnos & præanas canere assuescunt, quibus ex instituto patrio singuli Deos herosque indigenas decantare consueuerunt. Post res huiusmodi Timothei Philoxenique leges ediscētes singulis annis choreas ducunt cum tibiicinis Dionysiacis in Theatris: pueri quidem in puerilibus certaminibus, at iuuenes in virilibus. Per totum autem vitæ spatium in communibus cōgressibus versantur, non per introducta quidem acromata, at per partes sibi ipsis vicissim canere imperantes. Reliquas disciplinas nescire palam fateri nihil turpe esse apud illos existimatur, at turpissimum esse apud illos censetur si quis canere recusauerit. Nam embateria cum tibiis ordinèque exercentes, saltationibusque studentes cum publica & cura & sumptu singulis annis in theatris concipiuntur. His rebus eos assuescere antiqui voluerunt, non deliciarum quidem gratia, aut opulentis, sed cum viderent

VITÆ

vitæ singulorum asperitatem austeritatēque morum, quæ illis, ob aëris ipsius frigus ac spissitatem, quæ plurimum est in iis locis, est innata: quibus qualitatibus omnes homines simillimi esse cogimur. Hinc verò accidit vt iuxta gentiles differentias ac intervalla plurimum inuicem moribus, formis, coloribus differamus. Huc accedit quòd publicis congressibus ac sacrificiis homines & fœminas assuescere voluerunt: choros simul virginum ac puerorum constituentes indomitum illud naturæ per consuetudines domesticum mitiusque facere nitentur. Sed his ad extremum reiectis, cum, vt plurimum est in Arcadia, asperum haberent aërem, ad communes quidem congressus inter se, gloriæ cupiditatem accedebant, ita ramen facti sunt effrænes atque ferini, vt maxima sacrilegia apud illos solos reperirentur. At quo tempore plurimos iugularunt, ad quas ciuitates Arcadiæ in itinere ingressi essent, alij quidem omnes seipfos statim dederunt. Mantinentes post eorum discessum, ad ciuitatis purgationem conuersi sunt, atque circa regionem victimas in circulum dederunt. Agias muscus Syracem scribit in Orchestris in suffitum combustam in Dionysii Phrygium sentientibus odorem efficere. Musica antiquitas ad strenuitatem incendebat: quare Alcæus poëta si quis & alius maximè musices peritus, ea quæ ad strenuitatem spectant poëticæ facultati proponit, atque magis quàm conueniat belli est studiosus. Atque in his gloriatus inquit, splendet magna domus ære, omniâque tecta Marti sunt ornata splendidis galeis, equinâq; cristâ in hominum capitibus super imaginibus nutant. Aerea tibialia abditis vallis splendida circumposita, arcus fortiter iaculans, thoraces ex nouo lino, concava scuta percussa, iuxta aerei enses, atque apud cingula multa & cypatides, quarum nō licet obliuisci, postea quàm in hoc opus primum exiimus. At profectò magis fortasse conueniebat vt domus musices instrumentis esset plena, sed existimarūt antiqui maximam omnium politicarum virtutum esse strenuitatem, atque plurima hac, non alia ratione, gubernari. Archilochus igitur cum bonus esset poëta primū se ciuiliū certaminum participem fieri posse iactabat: At secundo loco de poëtica facultate, quæ sibi aderat, mentionem faciebat cum dicit,

Mart

A *Martis miserum capiunt Mawortia castra.
Sunt quoque Musarum munera nota mihi.*

Similiter verò Aeschylus etiam cum tantum gloriæ ac splendoris ob poëticam consecutus esset, nihilominus voluit vt in eius tumulo inscriberetur strenuitas potius cum hæc fecerit;

*Indomitum robur referat Marathoniam tellus,
Crinitus Medus dextera qualis erat.*

Robustissimi idcirco Lacedæmonij cum tibiis militare consueuerunt: Cretes cum lyra; Lydi cum tibiis ac Syringibus vt testatur Herodotus. Complures ex barbaris etiam legationes de pace cum tibiis ac citharis faciunt hostium animos mollientes. Theopompus libro Historiarum quadragésimo sexto. Getæ inquit citharas habentes easque pulsantes legationes de consocienda pace faciunt: ex quo videtur Homerus quoq; antiquam Græcorum constitutionem seruasse, cum dicit;

Coniuii citharam quam dî fecere sodalem.

Quasi verò hæc ars coniuuii etiam sit accommodata. Erat hoc autem lege constitutum, vt par est, primum quidem vt singuli qui ad potum repletionemq; accederent, medicum lasciuix ac intemperantiæ musicam acciperent, quæ audaciam ac temeritatem postea mitigaret. Nam cum animi mororem expurgeret facilitatem liberalēque hilaritatem operatur, ex quo Homerus Deos induxit musica videntes in principio Iliadis post de Achille contentionem, nam audiebant.

*Formosam citharam, hanc manibus tenebat Apollo
Musarum, vocem variantes hæq; canebant.*

Nam placari contentiones veluti dicebamus seditionēque oportebat. Visi sunt verò complures disciplinam hanc tradidisse correctionis vtilitatisque gratia in congressibus, atque antiqui omnes & moribus & legibus constituerunt vt Deorum immortalium hymni in coniuuiis canerentur, et his ad temperantiam honestatēque retinendam adhorta remur. Nam cum cantilenæ concinnæ essent, Deorumque accederet ratio vniuersiuque mores facile componi posse videbantur. Narrat Phylochorus quòd cum sacrificarent antiqui non semper dithyrambos canere consueuerant, sed Dionysum quidem canebant cum libarent inter vina &

E E

ebrietatem, cum libarent Apollini & summissè canebant & cum ordine. Scribit igitur Archilochus; sic regis Dionysij pulchrum cantum dithyrambicum incipere noui, vini fulmine mentem percussus. Epicarmus etiam scribit in Philoctete; non est dithyrambus, non aquam bibis. Quòd igitur non popularis leuiorisque voluptatis gratia musica reperta sit, in conuiuia prius veluti nonnulli sunt arbitrati, ex iis quæ diximus, manifestum esse arbitror, Lacedæmonij etiam musicam discabant, nihil dicebant omnino; sed quod iudicare possent artem rectè, omnes apud ipsos confitentur, atque ipsam deperditam ter apud illos seruata esse dicunt. Confert musica facultas ad exercitationem, mentisque acumen, quare omnes & Græci & Barbari, qui aliquo cognitionis sensu præpollent, ipsa vtuntur. Quamobrem non parum scitè inquirunt ij, qui Damonem Atheniensem secuti sunt, quòd saltationes ac odas adesse necesse est, cum anima moueatur; atque liberales, bonæque animæ res huiusmodi operentur: contrariæ verò contrarias actiones. Ex quo illud elegans profectò, atque eruditæ mentis est argumentum, quod dicitur de Clithene Sicyoniorum tyranno; nam cum vnum ex fororis proci cum labore saltantem vidisset, cui nomen erat Hippoclidæ, qui erat Atheniensis, eum suas nuptias saltasse inquit, cum animum quoque hominis huiusmodi esse existimaret.

De saltationibus earumque figuris.

C A P. X I I.

IN tripudiis omnibus ac incessu decorum profectò est & verecundia & ornatus, turpissimum verò immoderata licentia, & asperitas. Idcirco à principio saltationes liberis poetæ instituerunt, atque figuris utebantur, quæ signa solum essent eorum, quæ canebantur. Nam & ingenuum & strenuum in his seruantes gestus saltantium nominarunt huiusmodi. Quod si quis minus moderatè figuras effinxisset, atque cura esset in cantilenis, nihil iuxta saltationem dixisset, hic male audiebat, siebátque famosus: quamobrem Aristophanes siue Plato ita in scenis dixit, vt ait Chamæleon; quòd si quis rectè tripudicaret, erat spectaculum; nunc verò nihil faciunt, sed veluti attopiti nunc stantes latrant.

Erat

A Erat enim per id tempus saltationis genus & decorum & magnificum in choris, atque id ferè, quod motiones, quæ fiunt in armis imitaretur. Vnde Socrates etiam scitè tripudiantes maximè esse idoneos rebus bellicis scriptum reliquit in poematis, vbi ita inquit;

*Qui rectè sciunt choris decorare Deos, hi
Optimi & in bello.*

Nam quasi armorum erat instructio ipsa saltatio, ac neque solum compositionis reliquæ argumentum, sed certissimum etiam corporum diligentia. Amphion Thespius libro secundo, de, vt musæum in Helicone ageretur, inquit, puero-rum saltationes studiosè in Helicone: apposuitque antiquum illud epigramma:

*Vtraque perfecti: saltant, hominesque decem in
Musis tibicen regis erat Phialeus.*

*Bacchidas egesum Sicyonius: ista superuis
Præmia pulchra Deis in Sicyone iacent.*

B Non insulse autem Capheias tibicen, cum ei ex discipulis imponeret quidam, vt magnū valde modularetur, atque id curaret; percutiens inquit, non id magno bene, at in bene magnum esse positum. Sunt verò antiquorum artificum imagines antiquæ saltationis reliquæ, quare & ea quæ ad gesticulatricem saltationem spectant, ob hanc ipsam causam diligentius sunt obseruata. Nam & in hanc decoros motus & liberales conquiesuerunt, in bene magnum existimantes: hinc figuras in choros transfulerunt, ex choris autem in palæstris. Nam & in musica, & in corporum concinnitate strenuitatem collocarunt, & cum cantu ad motiones eas quæ fiunt in armis exercebantur, vnde concitatae sunt Pyrrhichæ vocatae: atque omnis saltationis huiusmodi consuetudo. Complura horum sunt nomina velut apud Cretenses Orsutes ac Epicredia. Tripudium Apocinum vocatum, postea Macrocinum appellarunt velut testatur in Nemesi Cratinus, Cephisodorus in Amazonibus, Aristophanes in Centauro, & complures alij: quod genus tripudij multæ mulieres saltarunt, quas noui Mactripias vocatas fuisse. Quæ verò saltationes firmiores magisque variæ sunt, Digni dicuntur, Iambici, Molossica, Emmelia, Cordax, Siciinnis, Persica, Phrygia, Nicasimus, Thracia, Calabrisimus, Telestas.

E E 2

Macedonicum tripudium id est, quo videntes Ptolemæi familiares Alexandrum Philippi fratrem interfecerunt, ut Marfyas testatur libro tertio rerum Macedonicarum. Furiosæ sunt saltationes Cernophora, Mongas, Thermaustris. Erat apud priuatos etiam Florula nuncupata, quam tripudiabant cum oratione huiusmodi, imitantes ac dicentes: vbi mihi sunt rosæ; vbi mihi sunt violæ; vbi mihi est apium; apud Syracusios autem peculiaris est & cantilena & saltatio quædam Loricatæ Mineruæ. Erat & quædam Ionica violenta saltatio, atque tumulentam nuntiam saltationem diligenter exercebant. Nuncupatur & alia quædam saltatio mundi conflagratio, de qua meminit in conuiuio Menippus Cynicus. Ridelicæ sunt saltationes Igdis, Mestricus, Apocinus, Sobas. Morphasmus præterea, & Noctua, & Leo, farinarumque effusiones, carniuum concilio, elementa, Pyrricha. Saltabant cum tibijs Celeustæ tripudium, ac Tabellam vocatam. Figuræ saltationum sunt hæc; Xiphismus, Calathismus, Callacides, Bubo, Scopeuma. Erat autem Bubo figura quædam prospicientium, summamque manum supra faciem curuantium. Meminit Aeschylus in Antistitibus; & antiquorum tibi horum Scopæumatam. Callabidum mentionem fecit in Adulatoribus Alexis: venit ad Callabides. Selamides Thaumastis excernit, Caterides, Custos, manus prona manibus. Medipodismus, ligni assumptio, Epanconismus, Calatismus, Strobilus. Est Telesias etiam vocata saltatio, quæ militaris est, ac nomen accepit a viro quodam Telesia nominato: cum primus is ea armatus sit vsus, ut Hippagoras scribit libro primo de Carthaginensium Reipub. Vocatur autem Satyrica saltatio, ut Aristocles scriptum reliquit libro octauo de Choris, Sicinnis, ac Satyrici Sicinnista: quanquam sunt qui dicant Sicinnium quendam barbarum eius inuentorem extitisse: alij Sicinnium Cretensem fuisse maiunt, nam saltatores sunt Cretes etiam, ut inquit Aristoxenus. At Scamon libro Inuentum primo Sicinnim ipsum tripudium à concuendo dictum fuisse voluit, primūmq; Therippum Sicinnim tripudiasse. Prima inuenta fuit ea morio, quæ ad pedes pertinet, quàm ea quæ spectat ad manus. Nam pedes in certaminibus magis exercebant maiores, atque in venationibus; Cretes verò venationibus delectantur, quare veloces sunt

A sunt pedibus: Sunt quidam qui Sicinnim à motione nominatam fuisse aptè contendunt, quam exercent Satyri, cum sit velocissima. Non enim habet affectus ipsa saltatio, quare neque emergit. Constituta verò fuit ex Choris omnis poësis antiquitas, velut eiusce temporis tragœdia, quare nō habuerunt Histriones: Sunt autem tres saltationes poësis, Scenica, Tragica, Comica, Satyrica. Similiter verò lyricæ poësis tres sunt species; Pyrrhica, Gymnopœdica, Hyporchematica: atque Pyrrhica Satyricæ est persimilis, ambæ siquidem cum velocitate exercentur. Pyrrhica verò militaris esse videtur, quam pueri armati saltabant: opus est autem velocitate in rebus bellicis & ad insequendum & ad fugiendum, cum ita res tulerit, neque expectare conuenit, neque aliquando malos esse vereri. Gymnopœdica tragica saltationi est simillima, quæ Emmelia vocatur, ac in utraque & grauitas conspicitur & dignitas. Hyporchematicam Comicæ comparari conuenit, quæ cordax nuncupatur, ioco plenæ sunt ambæ. Scribit Aristoxenus Pyrricham à Pyrricho quodam genere Lacone appellationem consecutam esse, ac his etiam temporibus Pyrrichum nomen esse Laconicum. Declarat saltatio ipsa cum sit militaris, quòd

B Lacedæmoniorum est inuentum. Bellicosi sunt Lacones, quorum etiam filij cantus Embateræ suscipiunt, qui etiam dicuntur Enoptia: ipsi etiam Lacones Tyrtæi poemata in bello commemorantes concinnam faciunt motionem. Scribit Philochorus quòd cum Lacedæmonij Messenios deuicissent per Tyrtæi instructionem, consuetudinem eam obseruarunt, ut si cœnas essent facturi, ac Pæana cantaturi, singulatim Tyrtæi poemata canerent. Imperatorque exercitus diiudicabat, carnemque dabat præmium victori. Pyrricha autem apud Græcos reliquos non perdurauit ad hæc vsque tempora, qua deficiente, militarem etiam disciplinam euauisse contigit. Apud solos Lacedæmonios ea permanet, quæ præexercitatio est ad bellum: nam omnes in Sparta ab annis quinque Pyrricham discere incipiunt. At Pyrricha, quæ apud nos reperitur, Dionysiacæ quædam esse videtur, cum antiqua multò sit lenior. Habent thyrsos saltantes hastarum loco, quas in se inuicem iaculantur, ferulæque & lampades ferunt, tripudiantque quæ ad Dionysium spectant, quæ ad Indos, quæ ad Pentheum canentes.

Collocandæ sunt pulcherrimæ cantilenæ Pyrrichæ, rectiq; ac ardui rhythmici. Est autem Gymnopedica Anapalæ vocata ab antiquis persimilis, quam audi pueri omne saltabant, lationes quoddam concinnas dissecantes, ac figurarum manuum quoddam facientes iuxta tenerum, ita ut spectaculum quoddam antiquæ palestræ videretur atq; pancratij, dum pedes mouerent cum concinnitate. Sunt autem illiusmodi Oescephorici ac Bacchici, ita ut hæc quoq; saltatio in Dionysium referretur. Scribit Aristoxenus quod antiqui cum prius in Gymnopedica essent exercitati prius quam in theatrum accederent Pyrricham tripudiabant. Inquit igitur Bacchilides, non sedis opus, neque moræ. At Pindarus; Lacæna virginum caterua: nam Lacones hanc saltationem tripudiant apud Pindarum; estq; saltatio Hyporchematica cum virorum tum mulierum. Sunt autem modi quibus tripudiantes vtuntur optimi: atq; ij sunt humilissimi; profodiaci, apostolici, nam & hi appellabantur virginei, & qui iis sunt similes. Hymnum enim nonnulli tripudiabant, alij verò minimè: vel hi in Venerem, & Bacchum, Pæana aliquando canentes tripudiabant, aliquando verò nequaquam. Sunt apud barbaros etiam, velut apud Græcos & bonæ & malæ saltationes. Nam Cordax labore plenus ac graui est apud Græcos, at Emmelia concinna; velut apud Arcades Cidaris, apud Sicyonios Aleter: sic in Ithaca Aleter etiam nominatur, vt libro primo Comparationum scriptum reliquit Aristoxenus. Atque de saltationibus tot à nobis in præsentia, sint dicta.

De musica antiqua.

CAP. XIII.

Observabatur antiquitus musicæ decorum, omniâque proprium maximèq; idoneum sibi ornatum ex arte conseruebantur: quamobrem peculiare erant ad singulas harmonias tibiarum, tibicinibusque singulis proprii calami, atque ad singulas harmonias in certaminibus accommodati comparabantur. Primus autem Pronomus Thebanus harmonias tibiis cecinit; ac nunc inconsulto, atque sine ratione musicam contrectare consueuerunt. Erat antiquitus ignorantie argumentum à vulgo probari, quare, cum tibicini cuidam applausum fuisset, commorareturq; in proscenio

A nio adhuc Asopodorus Phlasius, quid hoc inquit? manifestum certè est ingens aliquod malum accidisse; quia non alio pacto à plurimis probaretur. Nec me sanè præterit nonnullos existimasse hoc dictum fuisse ab Antigénide. Nostri verò temporibus ij, qui probati fuerint in theatris se artis summum attingisse arbitrantur, quare in commissis conuiuialibus scribit Aristoxenus; rem simillimam facimus Pösidoniatis iis, qui habitant in sinu Tyrrheno, quibus accidit, cum prius forent Græci, Barbaris esse factis, cum Tyrrhenis aut Romanis sint similes, vocemque vna cum reliquis studiis immutauerint. Agunt festum quoddam Græcorum his etiam temporibus, atque in vnum conuenientes antiqua ipsa nomina & leges recensere consueverunt. Atque conquereutes inter se, lachrymantisque discedunt. Sic nos etiam inquit, vbi theatra facta sunt barbara vulgarisque musica magnam cepit differentiam, perpauci simul existentes eam inter nos commemoramus cuiusmodi esset. Hæc quidem ab Aristoxeno, mihi quoque idcirco studendum esse videtur musicæ: nam cum tantum nominis in philosophia Pythagoras Samius consecutus fuisset, omnibus cognitum fuit non vulgare studium musicæ præstitisse; quippe qui vniuersi mundi machinam ex musicis rationibus compositam esse demonstraret. Atque videtur Græcorum sapientia denique per musicæ theorematum præcipue tradita fuisse. Apollinem idcirco omnium Deorum, Orphicumq; omnium virorum musicæ peritissimos ac sapientissimos existimarunt; omnesq; eos qui hæc ipsa arte vtentur, Sophistas appellarunt, sicut Aeschylus etiam fecit: postea Sophista rectè chelym pulsans: quod familiarissimam musicam haberent antiqui, patefecit Homerus qui per totam suam poesim, cum eam fecerit ad concinnitatem, non consultò multa acephala fecerit carmina, & gracilia, & mutila. Xenophanes præterea, Solon, Theognis, Phocylides, Periandrusq; Corinthius elegiacus: atque ex reliquis quicunq; non adducentes ad poemata melodiam, carmina ad numeros faciunt, metrorumque seriem, atque considerant quo pacto nulla acephala, gracilia, aut mutila faciant. Sunt autem imperfecta, quæcunq; in principio claudicant;

Rates vt petiere, Hellepontumq; adiere.

ἀκεφάλως
σine capi-
te.

λαγάρως
ventre
gracili.
μείζον,
tanquam
pulli in
deterius
desinētes.

Bovis vinela iacent occisi fortiter illis.

Gracilia in medio; vt:

Protinus Aenean Anchise sanguine cretum.

Ducebant hos Aesculapij duo nati.

Mutila sunt ex eiectione; vt;

Troibus inde pavor varium spectantibus eum

Serpentem exoritur. Et:

Casiopea, Deis superis similis est, pulchra.

Inde;

Hic utrem ingentem replens tulit, atque viaticum.

Maximè omnium Græcorum seruabant Lacedæmonij musicam ipsam, qua plurimum utebantur: atq; complures erant apud illos cantilenarum scriptores. Obseruant nunc etiam antiquas odas diligentissimè, quarum & studiosissimi sunt, & peritissimi. Vnde Pratinas Lacon inquit: cicada felix in Chorum. Quare poëta etià sic odas nuncupant: suauissimorum hymnorum Prytanin, & cantilenarum melleas allas habentem Musam. Nam ex vitæ temperantia, ac asperitate libenter sese ad musicam, cum scientia sit huiusmodi, vt incunditate præbeat, conuerterunt. Fiebat igitur meritò vt audientes delectarentur. Appellauerunt Choragos eo tempore non hos quidem, qui velut nunc choros mercede conducunt: sed eos, qui chori sunt ductores, veluti inquit Demetrius Byzantius libro quarto poematis, sicut nomen ipsum significat, atque rectè musicæ incumbere, neq; leges vetustas musicæ præterire. Accidit verò vt Græci antiquitus musicæ fuerint studiosi. Cum postea ordinis confusio esset infecuta, omnesq; ferè leges antiquæ consensissent: ipsa quoq; disciplina dissoluta est, musicæq; mores absoni emerferunt, quibus singuli vtentes pro humanitate mollitiem, pro temperantia intemperantiam, animiq; dissolutionem operantur. In peius etiam multò fortasse conuertitur atq; proruet, nisi quispiam musicam ipsam ad patriam purissimùmq; splendorem rursus reuocauerit. Nam & Deorum immortalium hymni, & Heroum ipsorum res gestæ in odis antiquitus canebantur. Inquit igitur Homerus de Achille; canebat quippe laudes virorum Heroum. De Hymnio etiam dicit.

Plurima norat enim hic oblectamenta virorum,

Facta Deumq; hominumq; canit, qua plurima cantor.

Scrua

A Seruabatur apud Barbaros etiam hæc consuetudo, vt asserit Dinon in rebus Persicis. Cognouerant profectò cantores primi Cyri strenuitatem, atque bellum id, quod futurum erat contra Astyagem. Nam quando Cyrus in Persas peregrinandum esse duceret inquit, prius in lictoribus res fuit, deinde ad armiferos venit. Cum conuiuaretur cum amicis Astyages, tunc vnà Angares quidam nomine aderat: qui cantorum omnium erat celeberrimus, accersitus igitur & alia, quæ suneuerat cecinit, & vltimo loco dixit, quòd fera syluestri sue multò audaci audacior in nemus accedit. Quæ si locis his imperarit, contra multos cum paucis facile pugnabit. Cum rogasset Astyages quæ fera? Cyrum Persam inquit. Cum eum scitè suspicatum fuisse putasset, aduocassetque, nihil perfecit. Cum multa adhuc de musica dicturus sim, ac multarum tiliarum sonum audiam, iam plura recensere superfedebò, cum ea subdidero tiliarum amatoris Philetari:

O Iuppiter bonum est canenti tibia

Mori, licet solis quòd his apud inferos

Res Venereas exercuisse. moribus

B *Qui squalidis sunt, musicam quòd nesciant,*

In perforatum vas tulisse oportet hos.

De Sambuca & Magade.

CAP. XIII.

Cum postea quæstio de sambuca nasceretur, Sambucanum instrumentum esse musicum acuti soni dixit Massurius, atq; differuisse de ea Euphotionem ipsum verificatorem in libro de Isthmiis, quo Parthos vt inquit ne Troglodytas, cum sit tetrachordum: atque scriptum fuisse de eo à Pythagorà in libro de Mari rubro. Dicitur sambuca etiam instrumentum quoddam vrbium expugnandis aptum: cuius figuram & apparatus declarat Biton in libro, quem scribit ad Atalum, de instrumentis. Andræas etiam Panormita libro trigefimotertio rerum Sicularum contra ciuitatem quòd à duobus asinis ad hostium muros adueheretur instrumentum quoddam scribit quæ sambuca dicebatur, atque vbi erigebatur fiebat nauis forma, ac scilicet cum vnum esset. Simile quidpiam & sambuca ipsius scribit Moschus libro primo Mechanicorum robustiss.

num esse instrumentum, primumque Heraclidem Tarentinum illius formam inuenisse. Polybius libro Historiarum octauo Marcellus inquit Archimedis machinationibus impeditus in Syracusiorum obsidione dicere consueuerat Archimedem nauibus ipsius uti pro poculis ex mari, sambucas uero quasi ex potu cum uerecundia a lapidis percussas excidisse. Cum dixisset interea Aemilianus, uerum enim uero amice Massuri sepius & ipse mecum cogito de Magadide uocata cum musica sim amicus, num tibiae species sit, an citharæ. Scribit enim suauissimus Anacreon quodam in loco; Cæno uiginti chordis Magadim habens ò Leucaepis, tu uero es adulescens. Ion Chius in Omphale; ueluti de tibiis ita loquitur;

Lyda & Magadis dux uocis esto tibia.

Quem iambum exponens Aristarchus Grammaticus, quem uatem Panætius philosophus Rhodius appellauit, quia facillime poematum sententias uaticinatur, Magadim genus esse tibiae asserit: cum tamen neque Aristoxenus in libro de Tibicinibus dixerit, neque in libro de Instrumentis ac tibiis, uerum neque Arcestratus etiam; nam & hic duos libros de Tibicinibus composuit. Neque in libro de Tibicinibus ipse etiam Pyrauder hoc dixit; neque Phillis Delius, qui & ipse, & Euphranor, de Tibicinibus scripsit. At libro de Appellationibus secundo ita scriptum reliquit Tryphon; tibia Magada dicta. Et rursus: Magadis acutum grauemque sonum in eodem demonstrat. Sic Alexandrides declarat in armato bellatore;

Magadim canam magnamq; paruumq; simul.

Meam hanc dubitationem nullus est, qui, præter te, soluere possit optime Massuri. Qui inquit; Didymus Grammaticus in iis expositionibus, quas scripsit ad Ionem, Magadim amice Aemiliane tibiæ citharisteriam esse intelligit, de qua meminit Aristoxenus libro primo de Perforatione tibiæ, ubi quinque tibiæ genera esse inquit, uirgineas, pueriles, citharisterias, perfectas. Vel igitur desit coniunctio aut Ionem necesse est, ut sit; Magadis cantant tibia Magadi accinens: nam Magadis instrumentum est cantilenis aptum, Lydorumque inuentum ut asserit Anacreon: quamobrem psaltrias Lydas esse ita testatur Ion in Omphale;

Verum

A *Verum uetustos ò Lyda uos psaltrias,
Hymnos canentes hospitem decorasti.*

Theophrastus Comicus in Neoptolemo cum Magade canere, magadizare ita dixit; malum filium, & patrem, & matrem Magadizare licet in rota sedentes; nullus enim nostrum idem cantabit carmen. Scribit Euphorion in libro de Isthimiis Magadim antiquum esse instrumentum, atque tardè prorsus fuisse comparatam, uocatamque fuisse Sambucam: frequentissimum esse instrumentum hoc in Mitylene, ueluti quædam ex musis illud habuerit; atque ò Lesbohemide antiquo statuario factum fuisse. Menæchmus in libris de artificibus Pectidem, quam Magadem esse inquit Sappho inuenisse scribit. Asserit Aristoxenus Magadem & Pectidem sine plectro ad usum cantilenarum accommodari, quamobrem scripsit Pindarus in obliquo ad Hieronem Magadim cantum nominasse resonantem: propterea quod & uirorum & puerorum habeat consonantiam per duo genera, ac per omnia simul. Phrynichus in Phœnissis;

Aduersa cantibus canentes carmina

B Sophocles in Mysis;

Triangulus permultus est Phryx, uocis &

Aduersa cantant pectidibus synchordia.

Dubitarunt nonnulli quo pacto cum Magadis esset temporibus Anacreontis, tarde uisa fuisse instrumenta multarum fidium dixerit Anacreon, ubi de ipsa mentionem facit; Cæno uiginti chordis Magadim habens ò Leucaepis. Narrat Possidonius eum trium modulationum mentionem fecisse; Phrygiæ, Doricæ, & Lydiæ: his enim solis usus est Anacreon, quarum cum singula constarent ex septem chordis, uisus est meritis uiginti chordis cecinisse; atque paris numeri nomine usus est uo adempto. Ignorat autem Possidonius Magadim antiquum esse instrumentum, cum manifestissime dicat Pindarus Terpandrum barbitum inuenisse, qui æquipolleret pectidi ei, quæ erat apud Lydos. Inuenit hunc terpander Lesbios primus aliquando in cœnis, cum Lydium cantum alta pectidi æquipollentem audiuisset. Est autem pectis ac Magadis idem, uelut testatur Aristoxenus. Menæchmusque Sicyonius in libris de Artificibus: hic etiã Sappho inquit,

quæ

quæ antiquior fuit Anacreonte, primam pectide vsam fuisse affirmat. Quod autem Terpander etiam antiquior Anacreonte, fuerit ex his facile patebit; Primus omnium Terpander Carnea deuicit, vt auctor est Hellanicus, in versibus Carneonicis, ac in soluta oratione. Constituta fuerunt Carnea festa Olympiade vigesima sexta, vt in libris de Temporibus inquit Sositimus. Hieronymus autem in libro de Citharædis, qui de poetis est quintus, qui Lycurgi legislatoris temporibus floruerunt, Terpantrum fuisse inquit, qui ab omnibus vna voce prædicatur, nam cum Iphito Eleo primam Olympiorum depositionem connumeratam constituisse. Euphoriion in libro Isthmiorum instrumenta scribit multarum chordarum solis differre nominibus, ac eorum vsu esse antiquissimum. Diogenes Tragicus cum differre pectidem à Magadide scribat, ita inquit in Semele:

*.. Certè audiamus Asiada mitras ferentes
.. Cybèles mulieres, filius beatorum Phrygum.
.. Cum tympanis & sonitibus, ac æreorum
.. Strepitu frementes manibus cymbalarum.
.. Sapientem Deorum hymnos canentem, medicamque simul.
.. Quæ liberauit Lydas, Bactridisque virgines
.. Apud fluium colens, marinam Deam
.. Lauris densis in nemore Minervam honorate,
.. Cantibus triangularum, pectidumque Persicarum.
.. Aduersis vix pulsantibus Magadim, hic Persico
.. Motu recepta tibia consona est chorus.*

Narrat Phillis Delius libro secundo de Musica pectidem à Magadide differre hoc pacto; Phœnici, Pectides, Magadides, Sambuca, Iambi, Trianguli, Clepsiambi Scindapsi, Nouemchorda. In quibus Iambos canebant inquit, Iambicos vocarunt. At in quibus subdolis utebantur in carminibus argumentis, Clepsiambos. Magadides verò per omnes ac ad æquas canentium partes accommodatas; atque alia erant præter hæc. Nam & barbitos, vel barmus, ac alia complura: quorum alia fides habebant, alia vt intus sonarent, constituerant. Erant enim quædam præterea quæ inflabantur chordisque intendebantur diuersa, quæ solum strepitum faciebant, veluti Crembala. De quibus Dicearchus scribit in iis quæ de Græciæ vita conscripsit, quod patria eius loci essent. Cum aliquando inquit maximè mulieres tripudiare.

ac

A ac accinere delectarentur, instrumenta quædam inuenerunt, quæ digitis percutiebant; sonorumque strepitum faciebant, quod in Mineruæ cantilena declaratur, cuius principium est; Minerua cur tibi mens me in suauem sonnum mittere: vnde quispiam canebat; sed aurata Crembala ærea manibus. Dixit his verbis Hermippus in Deis hæc percutere Crembalizare inquit; patellas ex petris abscindentes Crembalizant. Narrat Didymus pro lyra nonnullos concutientes conchylia ac conchas concinuum sonum quandam, saltantibusque aptum efficere consueuisse, quemadmodum in Ranis dixit Aristophanes. Scribit Artemon libro primo de Dionysiaca sepulchrali columna Timotheum Milesum visum fuisse vti compositione, quæ plures habebat chordas, quam Magadis, quare reprehensus fuit apud Laconas, quia musicam antiquam corrumperet: atque cum vellet quidam ultra consuetudinem abundantes chordas abscindere, demonstrasse aiunt Apolloniscam esse apud illos, qui lyram habeat ad eandem formam cum totidem chordis. Duris in libro de Tragœdia Magadim appellatam fuisse ait à Magadie quodam Thrace. Apollodorus in responso epistolæ ad Aristoclem quod nos nunc plalterium vocamus, inquit illud inquit esse Magadim. Vocatus verò Clepsiambus, est trigonus ac Elymus, ac nouem habens chordas, quæ rariores sunt in vsu. Alcman Magadim deponere. Sophocles in Thamyra; pugiles, lyra, Magadides, quæque inter Græcos sunt suauiloqua. Telestes in Dithyrambo Hymenæo his verbis quinque chordas habuisse significat; alius alium clangorem mittens cornuum vocem habentem excitaui Magadim in quinque chordarum numero, manum flectet reciprocã conuertens celeritas.

*De Phœnice, tripede, musicis instrumentis,
deque inuentoribus varijs musica.*

CAPVT XV.

Cognoui & aliud instrumentum, quo Thracum reges vtuntur in cœnis, vt affirmat Nicomedes in libro de Orpheo. Ephorus ac Scamnon in libris de Inuentis, id instrumentum Phœnicem vocant, quam appellationem consuetum

secutum est, quia à Phœnicibus fuit inuentū: Semus Delius C libro Deliadis primo cōtendit propterea quod in Delo primum ipsius cubitus facti fuerunt, sambuca inquit primam Sibyllam vsum fuisse, velut prædictus Scamnon: ac eam inuentam nominatam ab inuentore quodam ipsius Sambyce. De vocato tripode, quod etiam musicum est instrumentum, ita scripsit superius nominatus Artemon; cōplura instrumenta neq; vnde, neq; si fuerint omnino cognoscitur: velut tripos Pythagoræ Zacynthij. Nam cū vguisset per breue tempus, propterea quod operosus videretur ad manuum motum, vel alia quavis de causa, statim relictus ac solutus quàm plurimos lauit. Erat verò Delphico tripodi persimilis, ac inde nomen est consecutus, vsumque citharæ triplicis præbebat. Nam cū pedes in base quadam versatili constituti fuissent, veluti positiones in circumactis curribus cernuntur, tria spatia media, quæ à pede distabant ad pedem chordis intendebat, ac singulis cubitum imposuit. Inferius verò cum ad chordarum intentionem coaptauisset, superiorēque lebetis ornatum communem, ac nonnulla addita sunt, ita vt vrbana admodum fieret imaginatio, sonūmq; redderet vehementiorē. Diuiserat verò trium D spaciōrū singulis suas harmonias, Doricā scilicet, Lydianā, & Phrygiā. Ipse verò sedens super sede quadam ad hoc studiōse fabricata, manūmq; sinistram ad attingendum inferens, ac altera manu vsus plectro, quum primū harmoniam aliquam attigisset, basim continuo pede versabat, quæ cum facile accurreret attingens vtebatur, tum rursus aliud latus conuertebat. Ita verò celeriter basim velocitas pede cōmotæ spatia ad ipsum adducebat ad manum, manūmq; celeritatem ita is exercuit, vt nisi quispiam quod agebatur vidisset, sed ex auditu tantum iudicasset, se tres citharistas diferentes, ac inter se consonos valde audire arbitraretur: hoc instrumentum cum magnopere videretur admirabile, post illius mortem statim defecit. Tenuem citharæ sonum Aristonicum Argium, qui floruit Antilochi tempestate, Corcyraque habitauit, primum introduxisse, scriptum reliquit Menechermus. Primus Lysander Sicyonius citharista, vt inquit Philochorus libro tertio Atthidis, psilocitharistam mutauit, cum longos tonos intendisset, vocēmq; fecisset factis magnam. Sonum etiam citharæ, quo primi vsi sunt, Epigoni

A goni familiares, omnēmq; intentionē adimens præsentem in psilocitharistis, colores optimos ipse primus cum cithara cantauit, & iambos, tum Magadin Syrignum vocatum instrumentum maiorum solus assumpsit, qui cum rem auxisset primus chorum constituit. Scribit Menæchmus Dionem Chium Dionysi, spondeum cum cithara cecinisse. At Timarchus Stefandrum Samium narrat in rebus Cypris artem ipsam plurimum auxisse, primūque Hōmeri pugnas in Delphis cum cithara cantasse, ac incepisse ab Odyssea. Sunt qui dicant Ametorem Eleuthernæum amatorias odas primum cecinisse apud Eleutherneōs, cuius minores vocati sunt Ametores. Scribit Aristoxenus quod veluti examerorum parodas nonnulli ad rīsum inuenerunt, sic primus Oenopas ad citharam cantus, vt ait Polydeuctus, & Achæus, & Diocles Cynatheus.

De cantilenarum malarum poetis

CAPVT XVI.

Fuerunt malarum etiā cantilenarum poetæ: de quibus B ita scriptum reliquit Phanias Eresius in iis: quæ ad Sophistas conscripsit; cum Telenicus Byzantius & Argas malarum legum essent poetæ, ad propriū quidem modum poësis multa habebant prompta, ac Phrynidis Terpandriq; leges neque paululum attingere potuerunt. Mentionem fecit Alexis de Arga hoc pacto in Apobata;

Cheros vincens poetâ hic

Quarundam poetâ cantilenarum grauium valde.

Ipso Arga hic diei cursu melior.

Anaxandrides in Hercule;

Videtur esse quis profecto hic nobilis,

Exercitationis vt cepit locum

Sic consonè, mox eruditur quàm bene.

Expertus Arge te velo dimittere

Cum plenus ipse sim, timentem ac anxium

Vincas amice quo sophistas tu quoque.

Is verò, qui mendicos in Chionidem relatos composuit, mentionem fecit cuiusdam Gnesippi hilaris musæ iustus scribentis, ita inueniens:

Non per Iouem hæc Gnesippus aut Cleomenes

Facerent nouem chordis vel ipsi dulcia.

Ille etiam, qui composuit Hileotas, hunc à principio Stesichori, Alcmanis, & Simonidis carmina cecinisse scribit. Licet autem intelligere quòd hic Gnesippus cantilenas mœchis inuenit, quibus mulieres euocatur, cum Iambycam haberent & trigonum. Cratinus in Mollibus; quis profecto me amorem nouit ò Gnesippe? ego ob multam iram neque ita fatuum neque vacuum quiddam esse arbitror. Carpit ipsum in bubulcis etiam ob poemata.

Qui non dedit poscenti Sophocli Chorum.

*Cleomacho autem; quam non dignum puto
Vt doceam, neque in Adonia.*

At in Horis; Eat tragœdiæ

*Cleomachi magister cum scalpentibus,
Habens chorum, Lydios vellicantibus cantus
Malos.*

Scribit Teleclides in Solidis ipsum circa adulteria versatum fuisse, Clearchus autem libro secundo rerum Amatoriarum, amatorias cantilenas, Locricâque vocatas nihil ab Anacreontis Sapphûsque cantilenis differre inquit. Complura & Archilochi & Epicichlida Homeri carmina, quæ per consonam metricamque; poetis, habent aliquem horum affectuum: sic Asopodori etiam ea quæ spectât ad amorem, omnèque amatoriarum epistolarum genus; ad dialogum amatoriarum cuiusdam poësis pertinet.

Festa, in quibus domini seruis seruiunt, Saturnalia, secundæ mensæ bellaria.

CAPVT XVII.

Cum hæc à Massurio dicerentur, secundæ mensæ vocatæ nobis allatæ fuerunt, iam sæpius quidem nobis datæ, at non Saturnaliorum quidem solum diebus, in quibus mos est apud Romanos vt familiaribus conuiuium exhibeant, ipsique seruorum officio fungantur. Est autem Græca hæc consuetudo; nam per Mercurialia festa hoc ipsum fit in Creta, velut testatus est Carystius in Historicis commentariis. Nam conuiuantibus seruis Domini illis seruiunt atque ministrant. In Trœzene verò Gerastiones mensæ per multos dies fit conuentus, quorum in vno serui cum ciuibus vna ludunt astragalis; & seruis Domini

A Domini conuiuium præbent, vt asserit Carystius. Perofus autem libro Babyloniarum rerum primo ad xv. Calendarum septembris scribit festum Saceam vocatum per dies quinque agi in Babylonia, in quibus mos erat vt serui Domini imperitarent, atque vnus eorum educebatur ex domo stolan regis similem indutus, quem Zoganem appellabant. Mentionem fecit huiusce festi Ctesias libro secundo rerum Persicarum. Contrarium his faciunt Coi, vt libro rerum Coarum tertio narrat Macareus. Nam cum sacrificant Iunoni, serui in conuiuium non ingrediuntur, quamobrem scribit Phylarchus:

Seruû soli quidem liberi sacrificant,

Homines apud illos liberum diem habentes.

Seruorum nullus prorsus ingreditur vel paulum.

Baton Sinopeus Orator in Oratione de Theffalia ac Hæmonia declarat apertè Saturnaliorum festum Græcum esse, quod ita scribens, Peloria apud Theffalos vocari inquit, cum sacrificium Pelasgis commune fieret, virum quendam Pelasgo significasse, cui nomen erat Peloro, quòd terra montibus magnis in Hæmonia factis, montes Tempe vocati fracti sunt, atque disrupti, ac per interuallum aqua stagni erumpens influit in Penei fluentum, & omnem regionem, quæ prius stagnum fecerat, esse denudatam: tum aquis exicatis & magnitudine & pulchritudine admirabilem planitiem apparuisse. Cum igitur audiuisset Pelasgus mensam copiosè magnificèque ornatam Peloro parauit, ac apposuit, alij autem per humanè amplectentes contulerunt singuli, si quid optimum haberent, ac in mensam nuntiati deposuerunt: ipse verò Pelasgus ministrabat promptè, & alij, qui in dignitate erant constituti, seruebant: velut singulis tempus concederet. R. eferunt idcirco vbi regionè sunt consecuti sacrificantes Ioui Pelorio mensas splendide paratas apponere eos consueuisse ad illius festi imitationem: atque ita amicè beneuolèque fieri conuentum, vt vel omnes peregrinos in conuiuium excipiant, vinetòsque soluant, ac serui cum omni licentia accumbant, & epulentur. dum domini illis seruiunt. Atque nunc etiam omnino Theffali maximum festum agentes Pelorium vocitât. Cum sæpius igitur nobis, vt paulo ante dicebam, appositæ fuerint secundæ mensæ huiusmodi, inquit ex presentibus quidam:

*Cura secunda doctores sunt enim.
Quid nam requirit mensa non gravatur huic.
Obsoniorum ponticorum plena stat.
Adest vituli mollis caro quam plurima.
Simul dapes sunt anserina plausibus
Digna, facile quae digerantur, optime
Apis rigata splendide bellariis.*

Inquit Euripides in Cressis. Sic & Eubulus dixit in Beata:

*In ipso erunt videnda prorsus omnia.
Nam sunt Athenas advocata betryo,
Rapaq; mala, cum pyris, testes, rose,
Cicer, chorium fauique, iura, missila
Cum lacte, sortes, myrta tum calentia.
Arni, achyacimbis, & clepsydra, scriptaque
Cum legibus.*

Cum de singulis quae apponebantur dicturus esset Pontianus, non prius de his audiemus inquit Vlpianus loquentem, quam de secundis mensis dixeris. Tum Pontianus: bellaria dixisse Philippidem in auaro dixit Crates hoc modo:

*Bellaria, oua, tum placenta, sesama
Totum diem mihi ferenti deficiunt.*

Diphilus in Telefia:

*Bellarium placenta, myrta, amygdala.
Ego libenter utor his bellariis.*

Sophilus in Deposito:

*Est suave cum Graecis virus semper
Cogere rem incundam, nec duos
Cyathos clamavit quis effunde, lasciuire
In tanagricam oportet, ut iti
Declinatus bellaria habeat aspinas mattyu.*

Bellaria ipsa metadorpia in his Plato appellauit: omnino suauis visa est terra habitantibus, & nostrum fructum plurimum attulit, magnamque arborum fructuum copiam, atque quaecumque metadorpia voluptatis sunt solatia. Scribit autem Tryphon antiquam fuisse consuetudinem, ut singulorum portiones bellariorum in mensis positae essent, priusquam conuiuae ingrederentur, ac postea complura, eaque varia inferri consueuisse, vnde dictae sunt illationes. Philyllius in fossore puteorum de secundis mensis verba faciens inquit: amygdalae, nuces, illationes. Archippus in

Herc

A Hercule: ac Herodotus libro primo. Atque bellariis frui dixerunt, secundis mensis uti ac iterum conuiae: quas Archippus in Hercule uxorem ducente his illationes appellauit: itriis, aliisque illationibus onusta. Herodotus libro primo: cibus per paucis utuntur, at illationibus multis. Illud verò quod dictum est per prouerbiū, Abydena illatio, finis quidam est, ut inquit Aristides libro Prouerborum tertio. Plauto in Menelao bellaria ipsa vocat Epitrapezomata, quasi epulas mensis impositas: ita inquit, dic mihi quam pauca reliqua sunt epitrapezomata? hic enim diis inuisus ipsa comedit. Aristoteles in libro de Ebrietate, bellaria ab antiquis appellata fuisse inquit * nam bellaria esse secundas mensas. Est autem Pindarus qui dixit, co na cessante suauius bellaria, ac apud puerum abundantem cibum. Licet enim verum iuxta Euripidem apposita intuenti dicere: vides quam iucunda sit vita mensa lauta parata. Patefecit Pindarus in Olympionicis quod magnifice exquisitae mensae secundae erant apud antiquos, ubi narrat de Pelopis carniū concisione: in mensas secundas carnes tuas partiti sunt, ac ederunt: mihi verò inopē, gulosum feliciū quemdam dicere. Antiquiores autem mensas simplicium modo dicebant, ut Achaus in Vulcano Satyrico.

Conuiuium prius iuualimus, ut adest.

Loco secunde mulceas ne tu modo.

Vngam tibi vnguentis ederis corpus: &

Nec in manus lympham dabo certē prius.

Profecto mensa deferretur hinc procul.

Aristophanes in Vespis: aquam in manus, mensas inferre. Aristoteles in libro de Ebrietate secundas mensas, velutinos, ita appellauit: existimandum quippe est eodem pacto bellaria à cibo differre, quo dapes differunt ab epulis: hoc enim nomen proprium est Graecis ac patrium: quando in bellariis cibos apposuerunt. Non igitur maledixisse is videtur, qui primus secundam mensam nominauit: sic enim secundae mensae bellaria sunt quaedam, ac bellaria altera coena apponitur. Dicæarchus libro primo de descensus Trophonij ita scribit: accessit secunda mensa, quae multum praebet sumptum in coenis: corona, vnguenta, suffumta, quaeque haec assequi consueuerunt. Dabatur ouum etiam in secunda mensa, velut lepores, turdique cum pla-

FF 3

centis mellitis inferebantur, vt testis est Antiphānes, ita C
inquirens in Leptinisco;

Vinum Thāsium biberes tibi si effuderat

Quis, erga amygdalas habes pacificè

Molles valde, ob quas ad mel alludere vis cogit,

Mellitas placentas si tibi afferat, ederem.

*Et ouum absorberem, * at in Similibus:*

Post introduxit choream, siue secundam mensam.

Et apposuit onustam bellarijs multiplicibus.

Amphis in muliebris infania:

Iam diu audiuisti, vitam vinctam

Posce, consequi licet manifestè,

Ametes, vinum dulce, oua, sesamum,

Vnguentum, corona, tibicinus, ò Dioscuri.

Nomina duodecim Deorum percurrēsti,

Anaxandrides in Rusticis:

Cepi coronam, mensa lata tum fuit.

Dapes habens tot, quot nec ante per Deos

Nec per Deos vides, nec ipse mox scio.

Sic asidens tunc, vtilis non sederam.

Clearchus in Pandroso;

Cape aquam in manus; nequaquam, bene habet, cape bone.

Nihil peius puer, impone mensæ nuces ac bellaria.

Eubulus in Campylione:

Bellarijs est mensa plena nam tibi.

Bellarijs non lator ipse per Deos.

Alexis in Polyclea, est Polyclea amicæ nomen;

Scitus fuit vir qui prior bellaria,

Conuiuij moram venustam reperit;

Habere maxillas nec vnquam inuiles.

In simili etiam, qui idem actus velut Antidoti circum-
fertur;

Amicus haud cœna ipse per Aesculapium.

Bellarijs sed gaudeo magis, bene

Bellarium cognosco, quod sponsi solent;

Vbi petunt sponsam referis, molles ei

Ametas, & turdos dedisse, tum lepores,

Condita posco talia istis gaudeo

Obsonijs, ac iure lator, ò Dei.

Scribit Pamphilus quod Apion ac Diosdorus bellaria post
cœnam

A cœnam datâ Epleca vocari dixerunt: Ehippus in Ephe-
bis: Chondrus, post ingressum est vnguentum Aegyptium.
Vas quoddam apertum est, postea itria bellaria posuit. Py-
ramus, ames, ouum, Hecatombæ: hæc omnia machinati su-
mus, edimus sic robuste, quæcunque habebamus. Nam &
parauit quosdam pauimus, & in Cydone, & post cœnam;
acini punici mali, cicer, faba, chondrus, caseus, mel, sesami-
des, brachus, brýgmus, mnus, pyramides, malum, nux, lac,
cannabides, conchæ, succus, Iouis cerebrum. Alexis in Phi-
lisco: sumenda mensa, lauare dandum, afferendâ coronâ, vt
genentur, libamen t, thus, craticula, bellaria danda etjam,
attingenda placenta.

Philoxeni cytherij mensa secunda.

C A P. X V I I I.

B Sed quoniam secundarum mensarum mentionem fa-
Sciens in cœna Philoxenus cytherius, multa ex iis nomi-
nauit, quæ nobis sunt apposita, agitè iam de his etiam re-
centeamus. Prius accedentes splendidas nauiculas multo-
rum bonorum plenâ intulerunt, quas diurni mensas ap-
pellant, at immortales cornu Amaltheæ. In medijs consti-
tutum est magnum mortalibus gaudium alba medulla
suauis tenuibus peplis, Arachnæque similibus aspectum
regens ob pudorem, ne laboriosum pecus videas, vbi ne-
cessè est sicum in siccis Aristæi multifluis fontibus. Hoc
autem mollium nominarunt. Manibus verò imposuerunt
in os mollibus captum, & quod quis dederit mortalis bel-
laria appellant. Postea distribuit tritum illatum tostum, *quædam*
Epulas omnes simul mistas. * Aderant his turbinatæ *hic præ-*
cœchæ calidæ, Chænix numero infinitæ simul coctæ, mel- *termisi-*
litæ placentæ cum sesamo coctæ abundantes, amylos mel- *mus, quæ*
le lactæque permixtus. Bellaria, ouique, amygdalæ viren- *non satis*
tes multis suauibus horis, ac mollia habentes folia, nucel- *parebant,*
que, & alia quæ felici ac diuiti conuiuio merito adesse con- *quæ inse-*
fueuerunt. Porus inter cottabos variisque sermones perfici- *cûda edi-*
ebatur. Hic verò varius ac versutus quidam ludus dictus *tionem for-*
fuit, quem primum admirati sunt, postea etiam fecerunt. *sitan ex-*
Hæc dicta sunt à Philoxeno Cytherio, quem laudans An- *planabi-*
tiphanes in Certatore tertij ordinis inquit: *mus.*

Multis poetis omnibus praestantior
 Philoxenus, nam nominibus ille vitur
 Vbiq; propriis, & simul communibus.
 Hic & figuris ornat, & coloribus
 Versus peritè, inter viros Deus fuit.
 Cognouerat ille musicam verè, vt decet.
 Qui nunc hedera, vel fontibus qui carmina,
 Qui floribus fecere, vano nomine
 Feceret; coniungunt aliena carmina.

De Placentis.

CAP. XIX.

Cum nomina placentarum varia multa tradiderint, eorum quotquot mihi in memoriam venient, tibi recedere non molestum erit. Noui Callimachum in tabula commentariorum multiplicium Aegimij, Hegesippi, Metrobiique de placentarum faciendarum ratione connumerasse, ac etiam Phœtæ. Nos autem nomina ea placentarum, quæ descripsimus tibi impertiemur. Non eo quidem modo, quo, cum Alcibiades Socrati placentam misisset, eamque derisisset Xantippe, inquit Socrates, neque tui igitur portionem habebis. Hoc narratum fuit ab Antipatro libro de Iracundia primo. Ego verò cum placentarum sum studiosus, diuinam illam placentam iniuria affectam non paruifeci. Sic igitur inquit in poeta Plato Comicus mentionem faciens; Solus non gustavi timidus ego, sum sine placenta, sine thure. Neque pagi sanè sum immemor Placentæ vocari, vt asserit Demetrius Scepheus libro duodecimo Troici apparatus, à Thebis subiectis montibus, quam sex stadiis distare scribit. At contrahenda est placenta dicentibus in reſto, quandoquidem ex placenta est contractum; sicut caseus, caseus; Sefamus, sesamois. Dictum est autem quod ob panis inopiam, optimas placentas licet in Pario comedere Helleſponti, quòd ij qui peregrinati sunt, attestantur. Errauit autem Alexis qui dixit ex Paro: nam ita scribit in Archilochò inſcripto:

Fortunate parum felicem qui colis d'vir
 Quæ duo terrarum gignit sola optima passim,
 Ornatum superis lapides, homini que placentas.

Quòd Samiæ etiam placentæ fuerint egrégiæ, testatur in

Bac

A Bacchidis prociſ Sopater ridiculorum ſcriptor: placentiarum opificem Samum vocatam. Mentionem fecit Menander in Mentito Hercule de placentis inſuſis:
 Nec candylum feciſſe par eſt, ac neque
 Quæ tu ſoles condire nec in vnum ſimul
 Me, ſimilaginem: cuncta nam contraria
 Nunc ſunt. coquus inſuſas placentas efficit
 Coctas, & affert chondron elixauit vt
 Poſt ſalfamenta, poſt racemos, hinc thria.
 Aſt artifex opponitur carnes coquens
 Turdoſque.

Euangelus in Deteſta:

Identiſas quatuor

Sunt ſummarum ſex virorum quas reſers.
 Perfecta proſus cana, nilque deſicit.
 Nam nuptias optamus eſſe ſplendidas.
 Ab altero non accipio, ſed vidi ego.
 Quotuis oliuarum genera mox excipie.
 Eſt captus in carnes tibi porcellus, &
 Vitulus, ſues, lepores, ſuperbus vt vir eſt
 Hic exacerandus: caſeus, currens puer,
 Inſuſa, cum thriis, ſimulque candylum,
 Oua, amyliſque denique
 Menſe alitudo tres ſupra vlnas, tollitur
 Qui cenat, vt mox elueat, ſi quid cupit
 Cepiſſe.

Ames placentæ genus. Antiphanes; ametes, amyli. Menander in Hypobolinæo, ametem Chæriſipi vire Cattim aliquam. Iones verò Amem appellant, vt teſtatur Silenus in Linguis, ac exiguas placentas ameriſcos. Teledides ſponte ſua turdi cum ameriſcis in os aduolarunt. Diaconium etiam eſt placenta: Pherecrates ob inſatiabilitatem diaconium compoſuit habens Amphiphōtem. Amphiphon placenta Diane ſacrata, habet in circulo cōbuſtas ſaculas. Philemon in Mendico: Rhodia amica Diana domina amica hunc tibi Amphiphontem ferro venerada, & libamen. Meminit de ea Diphilus in Hecate: Philochorus Amphiphonem ipſum vocari & Cianiæ ſacra ferri, ac in triuia ſcribit: quoniam eo die luna in occaſu ſub ſolis ortu deprenditur, ac cœlum ſit Amphiphon. De Baſynia meminit Semus li-

FF 4

ωρακός
 ἀπὸ πλά-
 κῆτος ὄνο-
 ματος ἴσως.
 τυγίης τυ-
 γίης.

bro Deliadis secūdo, vbi Hecate in infūla Iride sacrificata inquit vocata Bafynias. Est autem farina triticea subacta cum melle cocta, coccoraque vocata, carica, nuces tres, panes subcineritij, & neelata. Meminit de his in Oratione pro Ctesiphonte Demosthenes Orator, de Corona item. De Infūla Nicochares in, ex opera manuum viuentibus:

Panēque maxis, & farinas, collices,

Pulsemque, popanum, tum simul infusam, obeliam.

Ptisanam, placentas, dendalides, tagemias.

Putauit Pamphilus Attanitam eam esse, quæ Infūsa appellari consuevit. Mentionem fecit in his Hipponax de Attanite; non feles, & lepores deiorans, non tagemias seminis miscens, neque Attanitas intingens melle. Creium placenta, panis est, quem ad sponsum afferunt à sponsa: affatur verò super carbonibus, atque amici ad eum conuocantur: tum cum melle apponitur, vt in Inordinatis testatur Philetas. Clycinas placenta quæ cum passo ac melle fit apud Cretenses, vt in linguis asserit Seleucus. Est etiam Empeptas, vt idem scribit, panis triticeus concavus ac concinnus: crepidibusque vocatis persimilis, in quas placentulas per ignem paratas imponunt. Encrides bellaria in oleo cocta, ac postea melle intincta. Mentionem fecit his verbis etiam Stesichorus: Chondrum, Enchrides, aliisque bellaria, & mel recens. Meminit & Epicharmus; & Nicophon in ex opera manuum viuentibus, Aristophanes in Danaidibus; & poetam ipsum esse facit in his, neque currum esse Encridipolam. Pherecrates in Crapatallis: hæc cum habeat, in vīs Encridas rapiat. Epicychia placenta quædam ita vocabatur apud Syracusios, de qua in terra & mari mentionem fecit Epicharmus. Quod Gurus genus est placentæ testatur Solon in Iambis:

Bibunt simul vescuntur, hi quidem itria,

Panes at illi: mistus est his lentibus

Gurus nihil deest ibi ex bellariis.

Quotcunque tellus educat mortalibus,

Benigna, cuncta prompta sunt hic omnia.

Cyribanas placentas quasdam nominauit Apollodorus de Alcmane: similiter verò Sosibius libro tertio de Alcmane

A eas figuris ornatas esse dixit, ac Lacones his vti in mulierum conuiuuiis, circumferri que consueuisse, vbi præparatum encomium virginis, quæ consecutæ sunt in choro puellæ, cantaturæ sunt. Est crimnites placenta quædam, quæ facta est ex farina paulo crassiore, vt affirmat Iatrocles in libro de Placentis. Stætitas placenta est quædam ex polline mellèque confecta, cuius mentio fit ab Epicharmo in Hebes nuptiis: Est autem pollis farina conspersa in sartagine coniecta cum melle, sesamo, caseoque misto, velut testatur Hierocles. De Charisio placenta meminit in conuiuantiis Aristophanes: ego nostram placentam Charisium mittam vesperi. Eubulus in Ancilione velut de pane ita de eo scripat; pestrinxisti nuper pinxus Charisium, Epidærum crusta est placentarum, quam comedunt inter cenandum; vt asserit Philemon in libro de Atticis nominibus. Est Nans etiam panis placentæ similis cum oleo ac caseo præparatus. Psothia friabilia. Pherecrates in Crapatallis capiet in inferno trioboli Crapatallum ac psothia. Apollodorus Athenienis, Theodorúsque in linguis, scribunt psothia id esse quod ex pane abrasum est, quod etiam Attagari vocantur. Est Istrium etiam bellarium cum sesamo ac melle factum. Meminit de illo ita Anacreon: Istrium tenue infringens pransus sum, vini que cadum bibi. Aristophanes in Acharnensibus: placentæ, sesamuntes, itria. Sophocles in Iride: ego fame laboro, cupide itria aspicio. Amora placentæ mellitæ. Philetas in inordinatis: Amoras panes dulciarios coctos vocari affirmat. Tagemites, placenta cum oleo in sartagine cocta: Meminit de illa Magnes, siue is, qui relatas in eum comœdias composuit, in secundo Dionysio: Tagemias calidas: obseruat bullientes, vbi illis mel infundis. Cratinus in legibus: rorem emittens mane calidas tagemias. Ceruus placenta est, quæ ex farina, melle, & sesamo fiebat in Mineræ sacris. Nastus placentæ species, quæ habet intus cõdimenta. Chorria dapes sunt facta cum lacte & melle. Amoribites placentæ genus est apud Siculos. Alij ita apud Coos placetas omnes vocari dicunt, vt Iatrocles testatur. Sesamides bellaria sunt in circulum facta melle & sesamo, oleoque irrigata. Eupolis in Adulatoribus: qui cum Gratias veratur, ad Callabidas venit, sesamides excernit, mala ex-

creat. Antiphanes in Deucalione; sesamides, aut mellitas placentas, vel simile quiddam. Meminit & Ephippus in Cydone, præposuimus autem testimonium. De Mollis mentionem fecit Heraclides in libro de Sanctionibus: in Syracusis inquit in perfectis Themophoriis Ephebea muliebria confici ex sesamo & melle, quæ à Siculis Molli nunc cupantur, & ad Deas afferuntur. De Echino, Lynceus Samius in epistola ad Diagoram ea conferens, quæ egregia fiebant in Attica cum iis quæ in Rhodo. ita scribit: Ametis famæ secundum mensam Echino nouum introducens aduersarium, de quo nunc in capite: Cum tu accessisses, atque iuxta leges quæ sunt in Rhodo composuisses, egoque diligentius considerauerim pluribus tibi declarare conabor. Scribit Heracleon Ephesius corylifcos placetas quasdam sic nominari, quæ ex tertia Chænicis parte fierent. de Chærinis meminit Iatrocles in libro de Placentis, quas à nuncupato pyramunte ait differre, & à vocata pyramide: quam fieri scribit est tosto tritico, mellèque irrigato: proponuntur verò in vigiliis pernoctanti præmia. Scribit in panifice inscripto Chrystippus Tyaneus has esse placentarum species ac genera: Tarentinum, Crasianum, Siculum, Clustrum, Iulianum Apicianum, Canopica, Perlucidum, Cappadocicum, Hedylium, Maryptum, Plicium, Guttatum, Montianum. Hanc placentam dimidium casei ac vini mistionum habere inquit. Suauius fit enim Crustum Cærianum, Crustum Tuttatum, crustum Thaboniacum. Mustacia ex mulso, mustacia sesamata, Crustum purium, Gogloanium, Paulianum. Placentulæ hæc sunt ex caseo: infusa, scirbæteus, subityllus, fit autem subityllus ex alica. Spira verò & ipsa fit ex caseo. Lucunli, argyrotryphema, libus, circus, æxaphas crustus, placenta. Fit & placenta Oryzites ait. At phithæas placenta ita fit; caseum exprimens terito, ac in æreum cribrum coniectum excolato, postea mel iniicias, heminamque farinæ siligineæ, in vnumque mollias. Catillus ornatus dicitur à Romanis fit in hunc modum: cum lactucas laueris, eas incidito, ac vinum iniicias in mortarium. tum lactucas contundito: sucum postea exprimito, siligineaque farina conspergito. Vbi verò paulo post concidere permiseris, iniiciens modicum

A dicunt adipis suillis ac piperis contundit o: tum rursus vbi contriueris lagana producito, ac cum læuia feceris, statim concidito, & lixato deinde in oleo calidissimo: mox coniecta in colum iniicito. Sunt alia placentarum genera; ostracitis, attanitæ, amyllum, tyrocosium caseum rectè exprimens in vasculum ponito: postea cum æreum cribrum super imposueris caseum ipsum ita finito. Vbi verò esurus eris, mellis quantum satis videatur superiniicito. Hypotyridès hoc modo conficiuntur, mel in lac coniectum exprimito, tum in vas coniecto, finitoque vt coalescant, si verò cribra perexigua tibi adiant, in ea vasculum versato: serumque effluere finito, atque vt tibi videbitur res compacta, vas capiens in argenteum vas imponito, eritque desuper coctio. Sin exigua cribra non adiant, nobis flabellis quibus ignis agitur, vt ere: nam & illa erunt ad usum accomodata. Coptoplacentam faciunt in Creta inquit hoc pacto, quæ postea Gastris etiam nominatur: nuces Thasias, & Ponticas, & amygdalas, papauer præterea, quod cum torrueris diligenter curato, mox in mortario studiose contundito: cum fructus hos miscueris, subigito: mox mellicibus cocto piper multum addito atque molliato. Fiet autem ob papauer nigrum, tum verò dilatans tetragonum facias. Tum sesamum album cum triueris, cum melle cocto molliato, duòque; exigua lagana producito, alterum quorum supponito, alterum superimponito, ita vt in medium redigatur, tum ipsum concinne aptato. Hæc à belliariorum sapientissimo Chrystippo dicta fuerunt. Vocatam apud Alexandrinos Pancarpiam nominauit Harpocraton Mendæus in libro de Placentis. Sunt autem irria contusa & eum melle cocta: atque post coctionem in spheræ modum composita, pertenui charta ligantur, quò consistant. Ita de pulso mentionem fecit Alcman; pultum fabale iam præbebit, albumque legumen, ceruumque fructum. Est autem fabale omnium generum femina in passo cocta, vt ait Sosibius; legumen lixatum tritico; cereos fructus mel vocauit. Ita in terra & mari scribit Epicharmus: pultum coquere matucinum. Mentionem fecit in transfugis Pherecrates de meliceribus vocatis his verbis: velut hædorum, oleris ex ore meliceræ. Cum hæc ita dicta fuissent, sapiens inquit Vlpianus: vnde vobis eruditif

papauer
herbe spec-
cies cuius
radix le-
tifera,
corpus
suave, ac
dulce, de
qua for-
tasse cum
annotatio-
nes fecerit
ms.

dicissimi grammatici, aut ex qua bibliotheca grauisimi apparuerant isti Historici Chryssippus, & Harpocratio: qui bonorum philosophorum nomina suorum nominum similitudine deturparunt: aut quis ex Graecis heminam nominauit: vel quis amyli mentionem fecit: huic occurrens Larentius heminam norunt ij inquit, qui poemata in Epicharmum relata composuerunt: atque ira dicitur in inscripto Chirone, bibere aquae duplum, duas heminas. Scribit Aristoxenus libro octauo legum ciuiliu, quod tum viri illustres ac celebres haec falso Epicharmo ascripta fecerunt. In inscriptam Rempubl. Philochorus Axiopistum siue genere Locru, siue Sicyonium, tum Xenophonus tibicen, canones ac sententias perfecisse asserit: eadem scribit Apollodorus. Meminit de amylo Teleclides hoc pacto in Solidis:

Amo placentam ego calentem, odi achrades.

Lator leporibus in amyloiacentibus.

Cum haec audisset, ait Vlpianus, quoniam Coptam vos quandam vocatis, quam nobis in mensa positam esse perspicio, declarate nobis o Lychni, quis ex illustribus autoribus huius nominis mentionem fecerit. Tunc ait Democritus: porrum marinum Coetram appellari scribit libro septimo Georgicorum Dionysius Itycæus. Meminit Clearchus Solentis hoc pacto in libro de scripturis, de appposita nobis mellita placenta, cum vasa dicere iubentem inducat similia, triplos, olla, Lychnum, actæa, bathrum, spongius, lebes, mortarium, scapium, lecythus, sporta, machera, catinus, crater, rhapsis. Rursusque obsoniorum nomina: saba elixa, lens, salsamentum pisces, rapa, allium, caro, thunnus, salugo, cepa, carduus, oliua, caparis, bulbus, fungus. Similiter vero bellaria: ames, placenta, entiltus, Itrium, rosaceum, cicer, sesamum, copta, racemus, carica, pyra, persica mala, mala, amygdala. Tot dicta sunt à Clearcho. Sopater vero ridiculorum scriptor in actu Portis inscripto inquit: quis innumeris papaueris coptas inuenit: vel quis voluptates bellariorum cneici & tritici com miscuit: habes coptam optimè mei discussor Vlpiane, quam consulo vt peredas: qui nihil postea moratus illam captam comedit. Cum riderent omnes, ait Democritus, sed non iussi tibi vt ederes o nominum vestigator, sed ne ederes.

A res, Nam peredere habes apud Theopompum comicum in Phineo his verbis:

Cissa puer luisse talis, vt ere

Blitisque posthac, ventrem habes nanque asperum.

Edisse pisces conuenit saxatiles.

Est lora consultantibus certe optima.

Quam digerere res inde fit facillima.

Vtuntur etiam hoc peresse pro ab aliquo partem quam piam edere, velut in militibus Hermippus: heu mihi misero, mordet, mordet, peredit mihi sensum.

De pistacijs, connaru paliuro, pyris. CAP. XX.

Cum his captus fuisset ac grauiter morsus Syrus, adfuit nobis inquit profecto pistacia etiam in mensa, quæ si tu dixeris apud quem ponantur, tibi dabo non aureos decem, quidem statuere, iuxta Ponticum insanum: sed dabo tibi hoc poculum. Cum taceret Democritus, sed quando ait tu dubitas, ego te docebo, Nicander Colophonius in Theiacis mentionem faciens eorum, inquit:

Pistacia asimiles truncos onerare videbis

Prorsus amygdalinu.

B Scribitur autè & astacia, cum amygdalæ esse videatur. Possidonius Stoicus ita inquit lib. Historiaru tertio: ipsum fert Persium Arabia & Syria, ac bistacium vocatum: qui fructus racematus est albo cortice, ac longus, lachrymisq; simillimus, atque vuarum consuetudine vicissim cohaeret. Quæ interitus sunt, virè: minuscq; bonu habent succum quam nux pinea, at melioris sunt odoris. Fratres verò qui Georgica conscripserunt, haec inquit libro tertio: & fixinu & tere binthu, quæ Syri nunc pistacia vocant: atq; hi per pistacia dixerunt. At Nicander aspirauit dixitq; phistacia, Possidonius bistacia. Cû circumspiceret praesentes, dum haec diceret, laudèmq; consequeretur: ego quidem certè de reliquis omnibus adiacentibus verba facia, vt me ob multarum reru cognitionè admiremini, atq; de conaris prius apud Alexandrinos vocatis verba faciam, ac de paliuris. Meminit de iis Agathocles Cyzicienus his verbis lib. Historiaru patri tertio: cum in sepulchru sulmè irruisset, arbor ex tumulo pululauit, quam illi connaru nominant. Est autem planta vlemi piceaq; magnitudine, nihilq; minor, Trucos habet fructu

quentes & oblongos, spinâq; pauli prominentes: folium C
est tenerum ac viri.le, phvæq; simillimū. Fructum bis quo-
tannis producit, Vere scilicet ac Autumno, qui dulcis est om-
nino. & oliuæ oleastrique fructui similis. carnē osq; illi
simile habet: at differt succi voluptate, cuius fructus etiam
viridis comeditur. Vbi vero siccatus fuerit, farina cōficiūt
ex eo, quas calcant, ac nō pinunt: neque aqua irrigant, sed
male qualia sunt natura. Paliuri ramū dixit Euripides in
Cyclope. Theopōpus libro Philippicarum vigesimo primo
mentionē fecit de iis, & Diphilus Siphnius medicus in li-
bro de iis quæ ab ægrotatibus & sanis sunt comedenda. De
his memini prius ô viri amici. nō idcirco quidem quod no-
bis sint appositi, sed quoniam sæpius in secundis mensis in
pulchra Alexandria appositos comedi: atque cum horum
nomen quæsitum fuisset, hic in librum incidi, ac decerpsi.
Dicam igitur deinceps de appositis pyris, quando ab ipsis
Apia vocata fuit Peloponnesus, quod ibi planta huiusmodi
plurima reperiretur, velut Ister asserit in rebus Argolicis.
Quod pyra consueverint in aqua conferre in conuiuia, te-
statur his verbis Alexis in Breatia,

Fame laborantibus

Nunquid viri nostri pyra adiacentia

In multa aqua? vidi presertim sapius.

Num singuli ergo deliquit sumpturi ea,

Matura quæ sint & magis natantia?

Sic quippe.

*De Amamallidibus, epimelidibus, malo pu-
nico.*

CAP. XXI.

Non sunt autē pyra amamalides, veluti arbitrati sunt
nonnulli, sed quiddam dulcius, atque nucleo carens
lignoso. Scribit Aristomenes in Dionysio, Chius non nosti
quod facit amamalides? quod autem quiddam suauis sit
quod differat à pyris, declarauit Aeschylides libro Georgi-
corū tertio, vbi ita scribit de Ceo insula, optima pyra fert
insula, quæq; cum amamallidibus conferri possent, quæ in
Ionia nascūtur: sunt enim & suauis & dulces, lignosq; ca-
rent interius. Aethlius lib. v. montium Samiorum, si modo
legitima sunt eius commentaria, Homomelides appella-
uit Pamphilus in libro de lingua & nominibus, Epimelides
inquit

A inquit genus est pyri. Aristophan in libro Georgicorum
phocidas genus esse pyrorum asserit, malorum verò puni-
corum aspera grana habentium. Mentionem fecit in Geor-
gicis Aristophanes de lignoso carentibus, & in non sene-
scente, farina præterea, ac mali punica. Dicitur autem di-
minutiue rhœdium, sicut bucula. Antiphanes in Bœotia:
mihi ex agris asserre mala punica aspera grana habentia.
Epilycus in Furunculo, mala, & mala punica inquis. Ale-
xis in Procis, malum Punicum ex eorum manu. Quod au-
tem Bœoti Sidas malos punicas vocant, ita declarat Aga-
tharcides lib. xix. rerum Europicarum, Cum de regione
contenderent Athenienses cum Bœotis, atque de confiniis
eius loci, quem Sidas vocant, Epaminondas ex sinistra ma-
lum punicum capiēs additum, cum causam esset dicturus,
id ostendens, ab eis percunctatus est, quo nomine ab ipsis
id diceretur, cum illi dixissent malum punicum, at nos Si-
das inquit vocamus. Locus autem hic frequentissimam ha-
bet hanc plantam, ex qua etiam primum sibi nomen ven-
dicauit: atq; victor euasit. Menander rhœdia ipsa nomina-
uit inde se ipso pœnas sumente, hoc modo: nam post pran-
dium sic amygdalas ego apposui, rhœdiâq; comedimus. Di-
citur Sida & planta quædam ibidem, quæ punica est simi-
lis, quæ nascitur in ipsa stagni aqua apud Orchomenum:
cuius frondibus pecudes vescuntur: germina sues comedūt,
vt asserit Theophrastus lib. iij. Historiarū de plantis, qui
etiam scribit, simile quiddam nasci in Nilo sine radicibus.

De Palmulis, & Loto

CAP. XXII.

ITa scribit de palmulis Xenophon libro secundo Ascen-
sus, Aderat multus cibus, vinumq; palmularum, obso-
riorumq; ex illis coctum, at ipsi palmarum fructus feruis
huiusmodi apponebantur, cuiusmodi apud nos visuntur:
dominis verò appositi erant electi, & ob pulchritudinem
magnitudinemq; admirabiles. Aspectus nihil ab electro
differabat. Has palmulas nonnullis siccantes bellaria aponere
consueverunt. Erant suauis quidē inter porandum,
caput tamen infestabant. Herodotus ita scribit libro pri-
mo, vbi de Babylone differit: Sunt ibi palmæ, quæ in vni-
uersa planitie plurimæ nascuntur, quarum plures sunt fera-
ces ac fecundæ, ex quibus cibum, vinum, & mel cōficiunt,
quas

*ἄπια πυ-
ρα.*

*ῥῥῥῥῥῥ,
quasi pu-
niculum.*

D

quas etiam more ficuum curant : ex palmis enim eis, quæ C
mares dicuntur, fructum capientes palmis fecundis eum
alligant, quo ipse culex fructum ingrediens ad maturita
tem perducatur, ac ne palmulæ decidant ex arbore : gignit
enim mares culices in fructibus, velut etiam grossi consue
uerunt. Simillima his, quæ ab Herodoto scribuntur, dis
ferit de loto dicta in Lybia Polybuis Megalopolitanus
hoc pacto libro Historiarum duodecimo, quam seipsum
vidisse dicit: Est arbor loti non magna, at & aspera est, &
spinis armata, foliūque habet viride, exiguum, rhamnó
que simile, at latius & crassius. Fructus verò & colore &
magnitudine similis est à principio albis myrti fructibus
perfectis, vbi verò creuerit colore fit puniceus, magnitu
dinēque simillimus oliuis rotundis, ac vbi perfectus est,
exiguum habet nucleum. Vbi factus fuerit maturus eum
colligunt. atque hunc quidem famulis cum condro cæ
dentes in vascula consistant, illum autem deligentes,
osque eximentes eodem modo liberis pararunt, atque
sic his vescuntur. Est autem hoc epulum ficui per simile,
atque palmarum fructibus, odoris tamen suauitate iucun
dus. Vinum fit ex eo fructu irrigato, atque cum aqua con
tuso, quod gustu quidem est suaue, voluptatēque affert, D
ac simile est mulso, quo sine aqua vtuntur : at non potest
per maius spatium decem dierum perdurare, quo fit vt pau
latim id faciant, veluti vñs ratio postulat. Faciunt ex illis
acetum etiam. Melanippides Milefius ita fructum in Da
naidibus palmulas nominauit, vbi de illis mentionem fac
cit, Inferorum quidem non autem hominum gestabant,
neque formam ipsam muliebrem habebant, sed in curri
bus sellas habentibus exercebantur. * sæpius ferè
mentem delectantes : sacram thuris lachrymam, odorife
rāque palmulas, casiamque teneram pessundantes, Syriæ
terminos. Scribit Aristoteles ita in libris de Plantis, Pal
marum enorchorum, quas Eunuchos nonnulli appellat,
alij autem enucleatos, Vocauit fructum palmulam Hella
nicus etiam in Ammonis ascensu, si legitimum est, com
mentarium, & Phormus comicus in Atalantis, Tot habui,
quæ vobis dicerem, de palmulis Nicolais dictis, quod no
men hoc inde consecuta sunt, cum allata essent ex Syria à
Sebasto quodam Imperatore socio Nicolai Damasceni,
qui

Ενωχ
ἔχει
σικκίλους.

A qui palmulas ei asidue mittebat, cum is Sebaſtes mirum
in modum hoc epulo delectaretur. Cum vnus esset ex Peri
pateticis Nicolaus historiam multam conscripsit.

De caricis.

CAP. XXIII.

I Nter caricas maximè Atticæ admiratione dignæ puta
bantur, quamobrem scripsit Dinon in rebus Persicis, ap
ponebantur in regis ipsius mensa, quocumque epulas terra
producit, ex qua primum sumit rex ex singulis, quasi ini
tiaretur. Neque villo vel potu vel epulo externo vti reges
oportere existimatur, ex quo lex etiam lata est. Nam cum
quidam ex Eunuchis inter reliqua bellaria Atticas caricas
aliquando intulisset, interrogauit cuiates essent, vbi verò
Atticas esse intellexit, iussit obsonatoribus ne emerent,
donec ei non liceret capere vbi vellet, non autem emere.
Fama est hunc eunuchum sedulo id effecisse, vt illi in me
moriam reuocaret in Athenas esse militandum. Alexis
in nauis gubernatore; ingressæ sunt caricæ Athenarum in
signe, ac thymi quidam fasciculi. Lynceus in ea epistola,
quam ad Possidippum comicum scribit, inquit in tragicis;
Euripidem nihil à Sophocle differre affectibus arbitror,
at inter caricas Atticas alias longe excellere. Ac in epi
stola etiam ad Diagoram ita scribit; terra autem cari
cis Chelidoniis vocatas Brigindaridas apponens, quæ
nomine quidem barbaricæ videntur, at non minus illis,
si suauitas spectetur, videbuntur Atticæ: Phnicides in odio
habita:

*Dixere myrti, mellis inde encomia:
Tum vestibulorum, carica quarto locos
Gustavi eas ego profecto enauigans:
Tum vestibulum nihilq; prorsus horum erat,
Quod quis queat conferre cum bonis cibis
Atagenis.*

In his perquirendum esset quæ nam sit atagenis com
memoratio. Philemon in libro de Atticis nominibus Aegili
das pulcherrimas caricas vocari inquit, ac Aegila populum
esse quandam Atticæ, ab Aegilo heroe quodam nomina
tum. Chelidonias etiam caricas vocari eas, quæ nigrae sunt
ac rubicundæ. Theopompus in Pace Tithrasias caricas lau

834

ATHENAEI DIPNOSOPH.

dans inquit;

Maxe, placentæ, carica Tithrasæ.

Ita magno studio caricæ apud homines omnes dignæ putabantur, (nam iuxta Aristophanem nihil caricis est dulcius,) vt Amitrochates Indorum rex ad Antiochum scripserit, vt caricæ, passum, sapientemque obsonatorem ad se mitteret. Rescripsit ad eum Antiochus, vt testatur Hegefander, caricæ ac passum ad te quidem mittemus, sapientem vendere non est legibus permillum apud Græcos. Quod caricæ tostas comedebant, testatur Pherecrates hoc pacto in Corianno:

Tostas mihi sed affer ipse caricæ.

Post pauis interpositis;

Non caricæ feres nigras intelligis?

Inter Mariandynos ipsos barbaros nigræ caricæ ollæ vocantur. Noui autem Pamphilum etiam genus quoddam caricarum Proscinidas dixisse.

De racemis.

CAP. XXIII.

Communem esse racemum, omnibus exploratum est. De vua meminit ita Crates libro secundo linguæ Atticæ in antiquis hymnis, quamuis nomen Asiaticum videatur, atque pro racemo vnam adesse hoc pacto dixit:

Ipsis ornantur læti migrantibus vuis.

Quod apud Homerum etiam reperitur, omnibus manifestum esse censeo. Plato libro octauo legum & racemos nominavit, & vuas his verbis; Qui agrestem fructum gustauerit, vel racemos, vel ficus prius quàm tempus accedat vindemiæ, aut comes eius Arcturus, siue in suis, siue in alienis locis, quinquaginta sacras drachmas Dionysio debeto, si vel ex suis, vel ex vicinorum locis decerpserit, minam: si ex aliorum, duas minas partes. Quicumque verò generosam vnam dictam, vel nominatas generosas ficus decerpere voluerit, siquidem ex suis plantis cœperit, & quomodo & quando libuerit, decerpito. Si verò ex aliemis, legibus non obtemperans; quo id non moueat, quod non deposuerat, semper in eum animaduertatur, Hæc quidem diuinus Plato. Ego rursus quænam sit & vua & ficus generosa percunctor. Tempus verò postulat vt vos perquiratis, donec ego

A ego de reliquis appositis disseram. Tunc ait Masurius, neque in crastinum reicere conuenit, neque in perendinam diem. Generosus optimi generis philosophus appellauit, sicut Archilochus; accede optimi est generis; vel certè innatas: nam & Aristoteles pyros iniunctas, insitas nuncupauit, & innatas. Demosthenes in Oratione pro Ctesiphonte; colligens ficus, racemos, oliuas. Xenophon in Oeconomicis; dulces vuas à sole fieri. Sciebant autem ij etiam, qui ante nos fuerunt racemos in vino compositos. Eubulus in Agglutinato; Sed capiens mero percute, frequentes dato, ipsumque cogito racemos complures ex vino comedere. Is autem qui Chironem fecit, in Pherecratem relatum, inquit;

*Amygdalas, & mala, mox & medonem,**Apiumq; vini tum racemos, myrtiq;**Necnon medullam.*

Quod omnium generum fructus egregij erant Athenis, testatur Aristophanes in Horis. Quid igitur admirabile dixit Aethlius Samius libro quinto Samiorum terminorum, cum dicat, quod ficus, vua, Homomalis, mala, rosæ bis quotannis nascuntur? Lynceus Samius cum racemum Nicofratium, qui in Attica nascitur, laudat in epistola ad Diagoram, atque cum illo Rhodiacos comparans, inquit; Pro racemo Nicofratio vocato, Hipponium racemum nutrire ibi consueuerunt, qui à Iunio mense eandem seruas beneuolentiam, velut optimus familiaris permanet.

De pullis columbinis, phasianis, & pannonibus.

CAPVT XXV.

Verum quoniam sæpius à nobis dictum fuit de carnibus, de auibus, de columbis, accessi & ego dicturus præter ea quæ dicta sunt, quæcumque ex multa diuturnaque lectione cognoscere potui. Licet autem pullum columbinum inuenire dictum apud Menandrum in pellice hoc modo: Paululum expectauisti, accurrit, emi tibi pullos columbaceos. Similiter verò Nicofratrus: Venusta hæc puto, auiculam postea columbinum pullum gulosum.

GG 2

Anaxandrides in Redamante; pullos columbinos inferens ac passerculos. Pullos columbinos & Phrynichus in tragœdis; pullum columbinum ipsi cape trioboli. Meminit de phasianis Ptolemæus rex libro commentariorum duodecimo de regibus in Alexandria differens, ac de animalibus inter ipsos nutritis; atque ipsa phasianorum, quos nonnulli vocant tetraones; quos non ex Media solum asportarunt, verum etiam aues in pascuis degentes capiens, tantam fecit multitudinem ut iis etiam vesceretur: nam cibus est magnificus existimatus. Ipsa enim vox regis splendidissimi testatur, quòd phasianum auem neque gustavit, sed aues ipsas habebat, velut pretiosum quidpiam repositum. Neque vidit quemadmodum singulis nostrum vnus est appositus, præter eos, qui iam sunt absumpti: impleuisset enim celeberrimas historias vintiquatuor horum commentariorum, ac vnam insuper. Aristoteles autem, siue Theophrastus in commentariis phasianorum non est ex proportionemariū excellentia, sed multò maior. Si verò rex prædictus pauonum multitudinem, quæ Romæ conspicitur, vidisset, confugisset profectò ad sacrum senatum, velut rursus à fratre ex regno depulsus. Tanta harum auium Romæ est copia, ut diuinasse videatur in Milite siue Tycho ne Antiphanes comicus. cum hæc dixerit;

Pauonum quidam solum,

Cum rari adhuc forent, semel par attulit:

Frequeniores inde colurnicibus nunc sunt.

Bonum virum si quis vnum solum quærens videat,

Videbit ex hoc malos quinque filios natos.

Alexis in Lampade, comedere ipse tantum argentum? neque si lac haberem leporis, non per terram, ac pauones comedere. Quòd autem domesticos ipsos pauones in domibus haberent, ita declarauit Strattis in Panfania;

Nugacibus compluribus æquivalentia

Pauonibus, quos educatū gratia

Velocitatis.

Anaxandrides in Meliloto;

Non est stultum domi nutrire

Pauones dum licet tales, imagines duas emere.

Anaxilas in Auuario; atque ad hæc domesticus ingemens pauo. Scribit Menodotus in libro de iis; quæ sunt circa facellum.

A lum Iunonis Samiæ; sunt pauones sacri Iunonis, neque prius aut erant in Samo, aut nutriebantur: atque hinc in loca externa missi fuerunt: sicut Galli in Perside, in Aetoliâque vocatæ Meleagrides: quare scripsit Antiphanes in rebus eiusdem patriæ:

In ciuitate Solis aiunt nascier

Palmas: Athenis noctuas: Cyprusque fert

Hinc linae præstantiores: in Samo

Auium genus dedere Iunoni aureum

Pulcherrimos mirantur & quos plurimum

Pauones.

Quapropter nummi etiam Samiorum pauonem habent impressum.

Meleagrides.

C A P. X X V I.

Sed quoniam Meleagridum mentionem fecit Menodotus, nos etiam aliquid de illis dicamus. Clytus Milefius Aristotelis discipulus ita de his scriptum reliquit libro primo de Milero; sunt autem aues vocatæ Meleagrides in Aero circa Virginis facellum: qui locus est paludosus, in quo nutriuntur. Est autem hæc auis minimè in filiorum amorem propensa, iuniorisque negligit, ita ut necesse sit sacerdotibus eorum curam gerere. Habet magnitudinem gallinæ valde magnæ, ac caput exiguum pro corporis ratione, illudque glabrum; cristam carnosam in capite, & asperam, quæ rotundum quidpiam velut paxillum prominentem habet, corpusque lignosum. Habet longam carnem apud maxillas pro barba, quæ incipit à corpore: eamque gallinis magis rubicundam. At eam non habet, quæ ad gallinarum rostrum nascitur, quam nonnulli barbani appellant: quare ac in re mutillum est animal. Rostrum habet gallina & maius & acutius, collum est nigrum, gallinis crassius & breuius: corpus totum variegatum, atque cum totis color sit niger, maculæ sunt albæ, quibus frequentibus, lentibusque maioribus distinguitur. Sunt autem hi circuli in nigris orbibus totius coloris: atque orbes idcirco, cum niger color à multò candidiore habeatur, ipsæque niger rursus multò habeat candidiorem, varietatem iucundam efficiunt. Color verò alarum albo colore, eoque ferratis quibusdam figuris distinguitur, qui vicissim variatur. Crura carent

calcaribus, similiaque sunt gallinis. Forminæ maribus sunt C
simillimæ, quare genus Meleagridum non facile discernitur. Tot ea sunt quæ scripsit philosophus peripateticus de Meleagridibus.

De assatis porcellis, & lixatis cibis.

C A P. X X V I I.

DE porcellis assatis mentionem fecit in Mercatore Epi
crates :

Inter hæc ego,

Inscabit haud talem coquum se pascere

Vnquam profecto Sicilia in pisces puto.

Carnes ego volui perire num suis?

Vidi optime obstrummas ego illas floridas.

Alexis in Mala:

Caruncula trioboli vrbana valde,

Assata similla, tum calens succi boni

Cum sit editur.

Athenienses autem, ut in Horis testatur Philochorus, non
assant cum sacrificant, sed carnes ipsas elixant, cum Deas
iniquant calores, squaloresque asperos abhorrere. Nam ea
quæ nascuntur, & mediocrem calorem possunt, & aquas op
portunas; assatio verò minimum affert vitilitatis. Elixatio
non crudicatem solum eximere, verum etiam, ea quæ aspe
ra sunt potest mollia facere, reliquaque matura. Nutrimen
tum præterea & iucundius digerit, magis sine periculo;
quam obrem elixatum aiunt superassari non oportere, ne
que insuper elixare: nam illud quod aptè fuerat paratum,
dissoluit, ut ait Aristoteles. Assata omnia magis & cruda
sunt & sicca quam elixa; carnes autem assatæ phlogides
vocantur. Strattis in Callipide igitur de Hercule iniquens
ait; continuo frustra arripuit, calidâsque phlogidas apri,
omniaque simul irrigauit. Archippus in Hercule
vxorem ducente; pulchros porcorum trun
culos, paruorum taurorum phlogi
des cornutorum; oblongæ
autem apri phlo
gides.

De

De perdicibus, ac porcellis.

C A P. X X V I I.

Sed quid opus est ut de perdicibus dicam, cum multa
sint à nobis superius explicata? Non tamen illud præ
teribo, quod narratum fuit ab Hegesandro in suis com
mentariis. Scribit enim quod Samij cum in Sybarim na
uigassent, Siritimque regionem tenerent, aduolantibus
fontiumque facientibus perdicibus, rem admirati aufu
gerunt, nauęque ingressi enauigarunt: Scribit de lepo
ribus Chamæleon in libro de Simonide, quod cum apud
Hieronem Simonides cœnaret, neque illi lepus, velut
cæteris, appositus fuisset, sed Hieron postea dedisset, di
xit ex tempore:

Cum foret ille amplius, tamen haud peruenerat ad me:

B Verè profecto erat sordidus, præterquam decorum lucri
studiosus Simonides, ut inquit Chamæleon. Nam cum
illi Hieron victum quotidianum singulis diebus splendi
dum mitteret, Simonides complura eorum, quæ missa
fuissent, vendebat, sibi que perexiguam partem afferua
bat. Cum quam ob causam id faceret quispiam percuncta
tus esset, in Hieronis inquit magnificentia, meaque fru
galitas omnibus pateat. De vberem meminit hoc modo Te
leclides in sociis:

Cum fumina sim, sero detenter vbera.

Id subuentrem Antidotus in Mempsimæra nominauit.
Mentionem fecit Matron in parodis de auibus saginatis
hoc modo:

Sic ait; ast illi risere, intusque tulerunt

Lancibus argenteis saginatas forte volucres.

Læues, æquales, laganus pro tergo visas

Assimiles.

De saginatis suibus ita meminit in Bacchidis nuptiis So
pater ridiculorum scriptor; Sicubi clibanus aderat multi
saginati sues fridebant: sues ita dixit in Alcibiade Aeschines
; veluti cauponæ siles nutriūt. In adhortationem; pro
suibus nutrire. Suem dixit masculinè Plato in Poëta; suem
magnum collum habentem. Sophocles in Iniuria; suem
volo comedere: Cratinus in Vlysiibus; sues magnos. For

GG 4

minimè dixit Nicocharès, suam prægnantem. Eupalis in aureo genere; non illiberalem suam in conuiuio præbuit, ac valde pulchram. Plato in Io; huc affer suis bonæ caput. Theopompus in Penelopè: sacram nobis suam iugulant.

Lacedæmoniorum iniuria in Helotes seruos.

C A P. X X I X.

DE saginatis aseribus ac vitulis meminit Theopompus libro rerum Philippicarum tertio decimo, ac vndecimo Græcarum; in quibus victus parsimoniam Lacedæmoniorum patefacit, vbi ascripsit hoc pacto; Agesiæ accedenti oues multiplices bouesq; bene nutritos Thasij miserunt. Atq; cum his bellaria, multiformesq; cupedias, Agesiæ boues ac pecules quidem accepit, bellaria verò & cupedias prius neq; agnouit, quæ fuerant obiecta: ast vbi vidit, eos auferre iussit, cum dapibus huiusmodi vefci minimè legitimum esse diceret apud Lacedæmonios. Cum obsecrarent Thasij vt acciperet, date inquit illis, ipsisq; Helotas demonstrat; quoniam multò magis scio inquit quòd hi comedentes corrumpentur, quàm vel ego, vel præsentès Lacedæmonij. Quòd contumeliosè prorsus Helotas tractarent Lacedæmonij, narrat vel Myron Priencus in rerum Mæseniorum libro secundo; opus omne contumeliosum Helotibus imperant, atque ad quoduis dedecus adducens. Necessè est primum illis vt pileum ex canina pelle singuli gestent: atque vt rhenonibus induantur, ac verbera quotannis determinata, vel sine iniuria patiantur, ne vquam obliuiscantur se esse seruos. Huc accedit quòd si qui supra domesticum splendorem vigerent, his capitis pœna erat constituta: quæ in dominos pœna vertebatur, ni viros iam factos interficerent: illis regionem tradentes, portionem constituerunt, quam semper afferrent ad eos. Tibia canere de tibiis vtentibus dictum est. Diphilus in Brigis: tibia cecinisti, hoc omnes efficiunt apud Timotheum.

De pernis & caseo.

C A P. X X X.

Verum quando petalonis etiam pars singulis nostrum apponita est, quam pernam appellant, agitè iam de his.

A his etiam aliquid dicamus, ac si quis nominis ipsius mentionem fecit. Optimæ sunt igitur Gallæ, quibus minimè sunt inferiores eæ, quæ ex Cibra veniunt Asiatica, ac neq; Lyciæ. Mentionem harum fecit Strabo libro Geographiæ tertio, vir non valde iuuenis: scribit hic libro septimo eiusdem tractatus Possidonium philosophum Stoicum illum cognouisse, de quo sapius mentionem fecimus, veluti qui cum Scipione eo fuerit qui Carthaginem deleuit. Sic igitur inquit Strabo: in Hispania apud Aquitaniam ciuitas est Pompeiadam, tanquam si quis Pompeiopolim diceret, in qua pernæ egregiè componuntur æmulæ Cibraticis. De carnibus sale conspersis meminit comicus pœta Aristophanes in Dionysio: sale conspersas has tibi appono. Atque in præstigatoribus: Ostracum sale conspersum semper seruum comedere. Verum quoniam Sicilia se iactat ob caseum, aliquid etiam de caseis dicamus: nam philemon in Siculo inscripto:

Ego Siciliam credideram certè prius

habere selectum hoc, quòd aptè caseos

solum faceret: id addo nunc quòd audij.

B Caseus Siculus quòd erat optimus, columbæ Siculæ, vestes variæ; si quis Sicula velit connumerare, vas ac opes putauit ferre. Est eximius etiam caseus Tromelicus, vt asserit Demetrius Scepsius libro secundo Troici apparatus: est autem Tromelia ciuitas Achaïæ, circa quam caseus caprinus suauissimus conficitur. Neque Tromelicus alium habet caseum, cum quo conferri possit: cuius mentionem fecit Simonides in Iambo; cuius est principium:

Multum laboravi vt scriberem Telembrote,

Hic caseus adest in tibi ex Achaia

Tromelicus mirabilis, quem detuli.

Euripides succolum caseum vocat in Cyclope acrem, sicq; succo coagulatam:

Et caseus succosus est, & lac Ionis:

Sed quoniam de omnibus nobis appositis diximus, reliquias efficiam Tromelicum, orationemq; cessare faciam. Nam bellariorum ediliùmq; relictas partes reliquias Eupolis nominauit. Nam cum caullaretur in Gemellam quandam vulpis reliquias appellauit: siue quòd corpore esset paruo, siue malis moribus ac versuta, vt inquit Doro-

theus Aſcalonites. Caſeos latos ac tenues Cretes Thalias appellat, vt ait Seleucus: quos in quibusdam ſacrificiis comburunt. Igne coctorum meminit Philippiſides in tibiis; ſic autem lac primum appellatur.

Hos igne coctos, hæc oleraq; habens ſimul.

Atque hæc omnia ſimilia fortaffe Macedones, quæ poſt cenam eduntur dapes appellarunt. hæc enim condimenta ſunt quædam potus.

De coquis.

C A P. X X X I.

quæ eduntur quoddam. CVM hæc Vlpianus adhuc diſſereret, vnus eorum ſapientum coquorum myma ſignificauit: atque cum multi ob nuncium eò diuerterent, non demonſtrauit ſignatus verbero quid id eſſet: ſed ignorare mihi videmini inquit viri conuiuæ, quod Cadmus auus Dionyſij fuit coquus. Cum omnes, id cum dictum eſſet, tacerent: Eumeris inquit Couſ hoc narrat libro tertio ſacræ deſcriptionis, velut quod à Sidoniis referatur, quod Cadmus cum coquus eſſet regis Harmoniãque cantatriculam, quæ & ipſa erat regis, capiens auſugit, vnã cum illa. Ego verò libertate donatus auſugiam. Neque quis fanè veſtrum coquum ſeruum inuenire poterit in comœdia, præterquam apud ſolum Poſſidippum. Acceſſerunt obſoniorum inſtructores ſerui primum à Macedonibus, qui vel ob contumeliam, vel infortunia captiuarum ciuitatum, eius rei ſtudioſi fuerunt. Appellarunt autem antiqui vrbantum coquum Mæſonem, peregrinum Cicadam. Mæſonem à mandendo dictum fuiſſe putauit Chryſippus philoſophus, velut rudem, & ventri deditum. Cum illud interim ignoraret, quod Mæſon hiſtorio comœdiæ fuit genere Megarenſis, qui etiam perſonam inuenit Mæſonem ab ipſo vocatam: vt inquit Ariſtophanes Byzantius in libro de Perſonis; quæ eum ſerui etiam perſonam inueniſſe aſſerit, velut coqui; eãſque peritè, hinc etiam conuenientes illis cauillationes Mæſonicæ vocantur. Maximè cauillantes coqui quidam inducuntur, velut apud Menandrum in Adhortantibus. Ac alicubi ait Philemon;

Sphingem marem, ſed non coquum cepi in domum.

Nam per Iouem ſcio nihil quod dicat hic:

Quod repperit noua verba ſemper.

Scribit

A Scribit Polemon in iis, quæ ad Timeum ſcripſit, Mæſonem eſſe ex Megarenſibus Siciliæ, at non ex Niſæis. Inquit hæc Poſſidippus in excluſa de ſeruis coquis;

*Huiusmodi ſunt hæc. Quid accidit mihi
Valde venuſtum ſeruentis nunc prope
Herum; ferens carnes videbor haud ego.*

In Collactaneis;

*Cum ſis coquus proſectus extra limen es
Cum non prius cenaueris? dixi ſed is
Numquid remittis me? laborabo in foro.
Emit me amicus artis huius artifex.*

Non eſt igitur admiratione dignum, ſi antiqui coqui ſacrificiorum etiam erant periti. Nam & ſacrificiis præerant & nuptiis: quamobrem Menander in Adulatore coquum in publicæ Veneris feſto miniſtrantem inducit conuentui iuuenum, atque hæc dicentem;

*Fædus ſequens da viſcera, quò nunc aſpicis:
Fædus, ſero complur a ſacra. nunc bene
Deos precare, fædus, ac precemur in
Olympiadiſibus omnibus, tu ſumito
Lingvam interim, nobis ſalutem tradere
Cum ſanitate, tum bona, quæ ſunt plurimã;
Horum precamur nos iuuantem omnibus.*

B Alius autem loquitur apud Simonidem, quot modis carnes peritus concidat, quid enim mali mihi eſt obſcurũ? Eorum experiẽtiam patefecit ad Alexandrum Olympiadis epito-la, qua mater illis vadet vt coquum ipſi emat ſacrificiorum peritum: inquit igitur mater; coquum Peligriam à matre capto: hic enim nouit quo pacto omnia tua ſacra patria peragantur; nouit & inertia, & legitima, & Bacchica, & quotcunq; Olympias denique initiari ſolet. Ne cunctator igitur; ſed accipito, & ad me quam citiſſime mittas. Quod autem grauis ſit quædam ars coquinaria, intueri licet ex At-ticis præconibus, qui & coquorum & victimas cædentium ordinem obtinuerunt, vt libro primo Protoniæ teſta-tur Clidemus. Homerus facere etiam pro ſacrificare poſuit: at ſacrificare pro libamina poſt cenam in ſuffimentum comburere. Nam antiqui facere dixerunt ſacrificare. præcones per plurimum tempus boues maſtabant inquit præparãtes, concidentes, vinumq; miniſtrantes, quos etiam præcones

praëcones à praëstantia nominarunt; nusquam enim coquo C
merces scribitur, sed praëconi. Agamemnon autem cum
esset rex sacrificat apud Homerum: sic enim inquit poëta;

*Sic ait; agnorum iugulum ferroq; cecidit,
Multa reluctantes gelida deponit arena:
Halantes animas: exemit robora ferrum.*

Thrasymedes etiam Nestoris filius cum securim cepisset,
bouem cecidit, cum Nestor non posset ob senectutem radiu
uabant verò alij etiam fratres, ita res hæc erat nobilis, tanta
erat coquinariæ artis dignitas. Apud Romanos etiam
censores, qui maximæ autoritatis est magistratus, purpu-
ram induti, atque coronati victimas securi percutiebant.
Non insulse igitur effectum est apud Homerum vt & li-
bamina & victimas ferrent praëcones, quippe cum illis ad-
ministratio huiusmodi conueniret.

*Inde iubet binis urbem praëconibus Hector
Ire citis, ferre ac agnos, Priamumq; vocare.*

Et rursus;

*Talhybium misit confestim rex Agamemnon,
Ad nauem ire iubet, agnumq; afferre, cauatam.*

Et;

*Talhybium similis cui vox est optima diuis
Astiuit hic regi, manibus aprumq; tenebat.*

Narrat Demus libro Atthidis primo tribum fuisse coquo-
um, qui publicos honores consequebantur, quibus curæ
erat vt multitudo ageret. Non ineptè igitur Athenion his
verbis inducit inter Samothraces, vt restatur iuba coquum
de natura differentem;

*An nescis ars coqui omnium quod plurimum
Ad religionem contulit prorsus viris?
Huiusmodi illud est profectò barbare.
Nos a ferino more prorsus liberans
Iniurijsq; duxit in certum ordinem:
Illiq; iunxit, vita quo nunc degitur.
Quis ordo? dicam, mente dicta percipe:
Voracitate mutua, frequentibus
Malisq; nobis vndique ingruentibus,
Quidam vir existens nec omnino malus
Et victimam maclauit, & carnes prior
Assauit: & caro fuit incundior.*

A Forfan virorum carnibus, ipsa victime.
Non has edebant, sed ferientes belluas
Assare mos fuit, voluptatis semel
Capere cum fecisse mox periculum,
Artem coqui inde auerere ab hoc exordio.
Hinc nunc quoque horum praëstororum memores,
Deis solent assare flammis viscera,
Salem nec inducunt, quod haud tunc affuit;
In hunc nec is repertus vsus tunc erat.
Vt postmodo illis est repertus, & salem
His addidere protinus scriptis sacri.
Moresque seruari recte patrios,
Nobis salutis hæc fuere exordium,
Artis profunda diligenter querere:
Auxisse condendo eamq; plurimum.
Hic est nouus, vetustus hic est & simul:
Conditus huic est venter illatus bene.
Tum suffocatus hædus illi captus est,
Calensque pericommatio ex sententia
Ducens, tulit pisces prius non cognitos;
B Olisque, salsamenta, chondrum, mellaq;
Ita ob voluptates eas, quas nunc fero.
Abhorruere singuli esse mortuos.
Vixisse credidere tum praëstantius
Simul, fluens hinc turba in vnum plurimum
Mox condidere ciuitatem, artem ob hæc
Coqui, velut dixi prius, suauissimam
Gaudeto vir; solems ipsi vel penes
Herum coqui semper ferire victimas.
Componimusq; foedera, est dignum fide
Nobis Deos putare amicos maxime:
Eiusmodi rebus repertis; plurimum
Vite decorum quæ ferunt mortalium.
De religione nil ferens ergo, ac silens
Errauit, at huc accede, mecum vescere.
Capiens & interiora fac decencia.

Demonstrat Alexis etiam in Pelui artem coquinariam stu-
dium esse liberorum. Nam ciuis quidam fordidus coquus
in eo demonstratur. Condiendi etiam artem scribentes He-
raclides, & Glaucus Locrus, non conuenire inquirunt artem
coquinar

coquinariam nec vulgaribus quidem liberis. Extulit artem C ipsam in Gigantibus Cratinus Iunior, ubi dicit:

*Considerato terra quod suavissime
Olet, salitque fumus hinc iucundior.
Quis, ut videtur, hanc colit voraginem
Thuris'ue mercator, coquus'ue Siculus.
Simillimum refert odorem, ambobus his
Iucundus.*

Antiphanes, ubi Siculos coquos laudat in Dysprato, inquit; Siculorum artibus conditæ conuiuij diathrimmatides. Menander in Somnio; apparatus & purus, & varius significari. Posidippus in suspiciante;

*Ego coquum cum ceperim, mox audij
Qua singulis horum mala adsint omnia.
Nos diximus quod is ubi opus conduceret
Obsonium diiudicantem non habet
Narem, nec hic bonum os, is indecoram habet
Linguam in libidines, & in nonnulla mox
Non grata condimenta, acetum secuti.
Fumum haud ferens, ignem'ue, sed ex igni ferens
Mox ad gladios veni, vnus horum cum sit hic,
Pertransyt cultros, & ignem protinus.*

Ubi coquorum sapientiam declarat Antiphanes in Philotide, inquit:

*Num quid velut aliàs ferebam sumere in
Salsugine est praduice, sed totum lupum
Assare, mustelumq; in intritis bene
Feruere, poscit & salem, ac origanum
Anguilla, aquamq; congruis hoc herbam batis.
In carnem adest fructumq; thumni colli, adest
Assatus hœdus alter ex contrario.
Splen me grauat, me perdit & icinium.*

Connumerat Baton hoc pacto in benefactoribus clarissimorum condiendi artificum nomina;

*Nos nocte nec dormimus ò Sibyna, nec
Conscripsimus; sed lychmus ipse excurritur.
Est in manu nobis liber, putamus &
Relinquere quid scitum, quis est nostrum Actides,
Chius'ue, Tyndaricus'ue Sicyonius?
Vel Zopyrus ipse quid te dixeris*

Mox

A *Mox repperisse? quæ videntur maxima
Quot mortuissè.*

De Mymate, & matrya,

CAP. XXXII.

EGo verò hoc epulum myma vobis affero viri amici, de quo scribit Artemidorus Aristophanius in libro de Linguis condiendi artificum, quòd, ex sanguine, carnibus, condimentisq; compluribus in vnum coniectis, conficitur. Hæc scribit Epenæus in condiendi rationibus; myma cuiuslibet est sacrificij & ausis. Oportet autem carnes minutim cõcisas mollire, visceraque; & intestina, & sanguinem cõrondere, acetòq; condire; cum assato caseo, lasere, cumino, thymo, & viridi & sicco; satureia, coriandris viridibus ac siccis, gethyo, cepa pura tosta, vel papauere, & vua passa, & melle, maliq; punici acuti granis: tibi autem adesse idem myma & obsonium. Cum tot & hic conciderit, neq; ea solum quæ à nobis superius dicta sunt: ingressus est quidam qui matryam ferebat, de qua etiam quæstio incidit: atque

B cum ex linguis cõdientium artificum ea Artemidori dixisset Vlpianus; commentarij traditum esse inquit Aemilianus Dorotheo Ascalonitæ, atque inscriptum esse de Antiphane, ac de matrya apud medios comicos, quam Thessalorum inuentum fuisse scribit, patriamq; fuisse apud Athenienses tempore imperij Macedonum. Narrantur omnium Græcorum magnificentissimi fuisse Thessali & in vestitu, & cœni viuendi ratione; quæ etiam causa illis extitit vt Persas in Græciam allicerent, quum illis deliciis huiusmodi ac magnificentia inuidissent. Scribit Cratinus etiam de eorum magnificentia in eorum Republica. Dicta fuit matrya, vt asserit Apollodorus Atheniensis libro Etymologiarum primo, à mandendo, velut etiã mastiche. Nos autem à pinfendo dictam fuisse contendimus, vnde voca etiam nominata est. Magis etiam apud Cyprios vocata est, valdèq; deliciis oblectari hypermazare dicunt. Vocant igitur à principio popularem hunc, communemque cibum ex farinis, mazam, ipsamque præparare, pinfere dicebant, postea necessarij victum ob intemperatiam varietate distinguentes, studiosq; paulatim immutantes, nomen ipsum mazæ

*Mazæ
matrya
obata*

in

in Mattyam commutarunt, atq; ita appellarūt omnem cibum magnificum. Mattyazare verò dixerunt ipfos cibos præparare siue piscis esset, siue auis, siue olus, siue sacrata víctima, siue etiam myttium. Hoc autem manifestum est, ex quo Artemidorus etiam Alexidis testimonium apposuit. Nam cum vellet Alexis apparatus in temperatam demonstrare, delibrare apposuit. Habet autem vniuersus delectus, cum sit apparatus actus, qui Demetrius inscribitur:

Obsonium hoc missum capientes optimum

Parate, per suamini omnes pocula

Siccate, delibrate, mattyazete.

Vruntur autem delibrare Athenienses in lasciuam, grauēque rerum Venerearum voluptatem. Artemidorus etiam in linguis condientium mattyam commune nomen esse demonstrat omnium magnificorū condimentorum, cum ita scribat; si qua auis mattyæ, per os in caput iugulata fuerat: sit autem putris, velut perdidit, si volueris sicuti se habet vnā cum alis, siue vellicatam. Postea condiendi morem exponens ac coquendi statim infert; altilem crassam elixato, & pullos iam cucurrentium. Quod si volueris vti inter potandum, olera postea in catinum excipiens, gallinæque carnes imponens, apponito. Pro aceto vnam acerbam, velut se habent racemī, in ius per æstatem conuicito. Verum vbi cocta fuerit, exime cum racemis, priusquam acinum dimittat, atque olus ita contundito, sic mattya fit iucundissima. Quod nomen esset commune magnificarū epularum, manifestum est: quod autem mos hic conuiuij ita diceretur, ita declarauit in Rapto Philemon:

Custodiam nudo impera; tum per tria

Memattyæ mox pocula ille appareat.

In Homicida.

Nobis ferat potum quis, atque mattyam

Cito facite.

Dubiè dixit Alexis in Pyranno;

Vt occupatos ipse cerno, protinus

Exclamo nobis non dabit quis mattyam?

Veluti si cenam dixisset. Veruntamen consentaneum est & in dapes propriè referrè. Est autem Machon Sicyonius vnus & ipse ex comicis, qui floruerunt Apollodori Carystij temporibus, neque suas comedias ostendit Athenis,

fed

A sed in Alexandria. Erat autem bonus poeta si quis alius, post septem: quamobrem cum iuuenis esset Aristophanes dedit operam vt cum illo ociaretur. Hæc igitur & ille fecit in actu ignorantia:

Nil mattya visum est mihi iucundius.

Hoc num priores Atticis Macedones

Ostenderint, De'ne cuneli, nescio.

Illud scio quod est viri ornatisim.

Quod autem omnium postrema afferebatur, testatur Nicoftratus in Depulso: est autem coquus, qui quàm splendidi ordinatūmq; conuiuium sit exponit. Atq; etiam quale esset prandium patefecit, & cœna: ac tertix ferculorum appositionis mentionem faciens infert:

Bene est viri, valde bene est: sed mattyam

Sic præparabo postea. quod credo ego

Nobis neque hunc ipsum inde contradicere.

Et in Coquo;

Thriumque, candaulismque, vel quid horum u haud

Cognouit vnquam ad mattyam qua pertinent.

Post alter inquit mattyam ferri, pedem,

Ventrem calentem, forte vuluas & simul.

B Dionysius in laculis percusso, est autem coquus, qui ita loquitur:

Ita vt faciens quandoque ego ipsis mattyam,

Vnam properans mox lationem gesserim

Ad mortuum errans mortuorum, nec volens.

Philemon in Mendica:

Struxisse dum liceret ibi totum diem,

Fecisse mattyas, simulque tradere.

Illud quod apud alios mattya dicitur, apud Spartanos epaclea dici scribit Molpis Lacon, quod secundas mensas significat. Menippus autem Cynicus ita inquit in inscripto Arcefilao: Potus erat quibusdam lasciuientibus, atque Læna quædam mattyam inferri iussit: atque paruæ perdicæ anferesque parui assati, placentarūque delicia: illatae fuerunt. Genus hoc cœnæ Attici bellaria dicere consueuerunt: at Dorici Epacleum; ex aliis Græcis complures mensas secundas. Cum tor de mattya etiam dicta fuissent visum est esse discedendum: nam vesper iam aduentarat: sic igitur discessimus.

HH

ATHEŅAEI DIPNOSOPHI-

STARVM

LIBER QVINTVSDECIMVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De cottabis.

C A P. I.

*I suauitatem Nosteris mihi Dei,
Antenoris Phrygisque dulcem traderent,* C
Iuxta sapientem Euripidem amice Timo-
crates, non possem ea omnia tibi comme-
morare, quæ sapius in his diligentissimis
conuiujs explicata fuerunt: cum ob va-
rietatem, tum etiam ob rerum nouarum, quæ semper inue-
niebantur similitudinem. Nam & de ferculorum ordine
sæpius dictum est, & de iis quæ facta fuerunt post cœnam,
quæ vix in memoriâ reuocauimus, cum quidam ex socijs eos
Iambos dixisset ex Laconibus Platonis: D

Sumpserit quippe canam

Omnes ferè viri iam

Cur ipse non mensam abstulisti protinus?

Ego solutionis ecce confero

Fundens precium ingressus,

Ego simul satiabor,

Libamina inde fundens.

Et cottabum feram mox

Iam tibi as oportet

Promptas puellæ adesse,

Inflare. & unguentum simul

Infunde cedens, irinum

Aegyptium post hæc: dabo

Viris coronam singulis.

Vinum

A *Vinum recens quis misceat.
En iam profecto mistum adest,
Thure impedito quidam refert,*

*Porro bibentes carmina
Conuiuij qui concununt.
It cottabus extra limina.
Habens puella tibiis
Gratum melos tum concinit,
Præsentibus conuiuij
Viris habentem vidi ego
Triangulum formosum: ad hunc
Melos canebat Ionicum.*

Postea questio fuit de cottabis, vt puto & de iis, qui illis ute-
bantur: quos existimauit ex præsentibus quidam, eorum
esse medicorum, qui post purgationes balnei, stomachi gra-
tia amyrtidem bibentes singultiunt: quare inquit non an-
tiquam esse consuetudinem huiusmodi, neque se quempiam
antiquorum cognouisse, qui vsus sit hoc purgationis gene-
re. Quamobrem eos increpare solebat Erasistratus Iulia-
res in libris de vniuersi tractatu, qui id facerent, quoniam
oculis plurimum obesse dicebat, ventremque inferiorem
continere. Ad quem ait Vlpianus:

Surge Asclepiades, iam te vocat ipse Charoneus.

Non insulse dictum est cuiuspiam nostrorum sociorum hoc,
nisi erant medici: nihil enim stultius erat grammaticis.
Quis nostrum est profecto qui non sciat huc cottabi vsum
non esse antiquum: nisi tu forte eos Amiphsæ etiam singul-
tate existimes, quando tu igitur non es huius consideratio-
nis peritus, aut confcius: discito ex me quod Siculum est
primum cottaborum inuentum hic ludus: cum primi Si-
culi hunc inuenerint, velut in elegijs ita testatur Critias
Callæchri:

Est opus egregium Siculis dimissus ab oris

Cottabus: hunc guttis in sinibus esse scopum.

Dicæarchus autem Milesius Aristotelis discipulus guttam *κατάρνη*
etiam Siculum nomen esse asserit in libro de Alcaeo. Est au-
tem gutta humor ille, qui relinquitur in poculo à bibenti-
bus, quem in manum conuersam desuper ludentes in cot-
tabeum coniciebant. Scribit Clearchus in tractatu de lin-

guis Thessalos ac Rhodios cottabum ex poculis guttam C
appellare consueuisse. Vocabatur autē cottabus & id quod
victoribus in poculo ponebatur: velut ita iniquens Euripi-
des testatur in Aeneo:

*Bacchi petebant iactibus frequentibus,
Caput senis: caput corona cingere
Decreui ei quisquis petisset, premia
Cum cottaborum traderem.*

Appellabatur cottabus vas id etiam, in quot guttas iacie-
bant, ut Cratinus asserit in Nemesi. Plato in Ioue male affe-
cto cottabum ludi genus esse declarat inter pocula, in qua
vascula ponentes assurgebant. Sic autem inquit:

*Ad cottabum luisse dum canam parem
Vobis volo profecto: sed ventus puer
Es missus: afferas rogo mortarium:
Mortarium affer: ac aquam aufer, pocula
Deponite, haud feram generose vos parum
Luisse, quippe ludimus nunc de oculis.
Vobis ego depono paruos cottabos.*

*Babaax,
remitten-
tis ac sper-
nentis di-
ctio, ve-
lut prob-
latum.*

*Quas ipsa gestat has simulque crepidas.
Tuum babaax & cotylum, certator hic
Præstantior venit Isthmiadis totius.*

Appellarunt etiam cottabos quosdam fragiles: sunt autem
parui lychni, qui contrahuntur, rursus in unumque concia-
dunt. Eubulus in Bellerophonte:

*Quis inferius nam crura ceperit mihi?
Extollor ipse sicuti vel cottabus.*

Antiphanes in Veneris stirpe:

*Hunc ipse dico, non capis tu: cottabus
Est lychnus, ipse mente percipie: oua sunt
Nam quinque nictiterium.*

*De quo minus vester peritus ludus est
Hic, quomodo? docebo: quando cottabum
Dimittis in lancem, locato sic super
Ut hoc positum sit, inquis ipse quadrulam,
Hic lanx: sit ille victor hoc qui fecerit.*

*At qui scietur quispiam si attigerit
Ipsam? aream ad statuam cades, tum plurimus
Consurget inde, per Deos in cottabo
Sonus, domesticus velut quidam astitit*

Statua

A *Statua areæ.*

Tum post pauca:
*Qua lege poculum capi par sit doce.
Concinne oportet te digitos inflectere.
Parumq; vini infundere hinc, haud plurimum.
Et postea quo conicias modo aspice huc:
Neptune tali more? quam sublimibus:
Sic effice, ast funda ipse vix certè queam
Illuc adire, disce sed qua nunc fero:
Opus est manum curuasse valde consonè,
Tum cottabum misisse.*

Vt inquit Dicæarchus. Iubet etiam quidam Herculi apud
Platonem in Ioue male affecto ne asperam manum ha-
beat, si cottabi ludum velit aggredi. Vocarunt autem
cottabi effusionem à curuitate, quia manum dexteram
curuare solent in cottabi ludis. Sunt qui ancyle poculi
speciem esse dicant. Bacchylides in Amatoriis: quando
candidum cubitum extendens his iuuenibus ex ancyle fun-
dit. Aeschylus in Ostologis cottabos his verbis ancylatos
nominauit:

*ἀγκύλας
κυρνωτά-
τα.*

B *Eurymachus non alter, haud minoribus
Iniurijs affecti: haud laudabiles
Illa mihi fuere, semper cottabus
Illius huic erat propinquus: illius
At ancyle scopos fit ipse cottabus
Qui dissecat, pubescens manum petebat.*

Quod autem præmium cottabum iacienti propositū esset,
prius dixit Antiphanes, sunt enim oua, bellaria, cupediæ. Si-
militer verò dixerūt Cephisodorus in Trophonio Callias
ac Diocles in Cyclopius, & Eupolis: Hermippus in Iam-
bis, cottabus, qui fragilis nūcupatur est huiusmodi: paruos
est Lychnus altus, qui Manem habet appellatum, in quem
patinam iactam incidere oportebat: atque inde in peluim
subiectā, cottabos; percussam incidebat: eratque agilitas
quædam studiosa iactus. Meminit de Mane Nicochares
etiam in Laconibus. Est autem alterū ludi genus id, quod
in pelui fiebat: nam peluis aqua impletur, atque oxybapha
vacua in ea natabant, in quæ guttas intēdentes ex Carche-
suis ea immergere nitēbantur. Capiebat ille cottabos, qui
plura eorum demersisset. Amipias in cottabo ludentibus

*μάνης α-
ρεα στα-
τωα.*

siue infania: fer agē oxybapha & cantharos, peluimque pedibus lauandis aptam infundens aquam. Cratinus in Nemeſi: Ioui cottabos ex patriis legibus proponentes: vacuum oxybaphum petere, viro quidem petenti præbeo plura fortunæ munera. Præmium in conuiuantibus poſuit Ariſtophanes:

Noni ipſe æreum

Hoc cottabum eſt firmare, myrtos ponere.

Hermippus in Parcis: veſtimenta ferue deiecta ſunt, totus thorax perforatus eſt, coarctantur circa calcaneum ocreæ, calcei albi nullus aliter: bacillum videbis cottabicum inter paleas conuolutum. Manes neque guttam, neque infelicem patinā apud cardinem videre poſſes: cum ſit in hortis inter ſcopāſque exiſtat. Achæus in lino de Satyris diſferens ita inquit: iſtantes, proiicientes, frangentes aliquid mei: dicētes ō pulcherrima mchercle gutta. Hæc dicebant dum amatorum comminiferentur: atq; cum eorum nomi- ne coſſabos vocatos abiiciebant. Sophocles idcirco in Inacho guttam Veneream appellauit: ſilua Venerea gutta pueris domibus incumbit. Euripides in Plithene: permul- tus coſſaborum ſtrepitus, multa accinitur Veneris cantile- na in domibus. Inquit etiam Callimachus:

Complures terræ telum iaculantur amantes,

Potantes guttas ex Siculo calice.

Aderat & aliud cottaborum genus, qui in pernoctationibus proponi conſueuerunt: de quibus mentionem fecit his verbis Callippus in Pernoctatione: qui vigilauerit placentiam capiet, & cottabos, & quam voluerit ex præſentibus obſculabitur. Fiebant bellaria etiam quædam in pernoctationibus, in quibus plurimum tempus tripudiabant vigilantes, eaque bellaria ex eorum gaudio qui ea accipiebant, Charifia nominarunt. Meminit Eubulus in Ancyliſione cum ita ſcribat: diu enim pinſit nicteria. Poſtea inquit: nuper exiliens velut Charifium pinſens. Quod obſculum verò eſſet præmium in ſequentibus ita teſtatur Eubulus:

Si famina afforent, liceret tempore

Saltare noctis totius: ſaltabitis

Infantis in decimo die, vobis ego

Tum mala mictetis, tres tania

Ponam

A *Ponam, nouemque addentur illis oſcula.*
Quod magni eſſet ſtudij Cottabus apud Siculos, vel ex eo manifeſtum eſt, quod gradus etiam huic ludo peropportunos coſtituebant: vt Dicæarchus narrat in libro de Alcmanne. Non parum ſcitè igitur Callimachus etiam Siculam guttam appellauit. Mentionem de cottabis guttiſq; fecit Dionyſius Acreus cognomento his verbis in Elegiis:

Cottabus ipſe tibi hic ſtat tertius, ipſi & amantes

Fecimus hunc peram gymnaſio Bromij,

Sed vos præſentes dextras pretendite cuncti

In ſphæris calicum, cum neque viſus erat

Ille oculis, vos deuexum prius athera menſi.

In quantum ſpatium gutta venire valet.

His ita dictis poſoſcit potum Vlpianus in magno poculos atque hæc addidit ex elegiis:

Hymnos porrigere hinc potum nobiſque tibiſque.

Atque diu vetus hunc qui tibi amicus a deſt

Remigio lingua celebrem mittemus in æuum.

Sympoſij dictis grata multa quæ in eſt,

Pheacis nauas Muſarum in tranſtra iubebit.

B Nam iuxta Cratinum iuniorum, qui ait in Omphale:

Qui ſit beatus hunc biſſe plurimum

Præſtat: laborem & bella curent ceteri.

Ad quem, Syro ſemper aduerſatus Cynulcus, neque vniquam ab ea contentione remotus, quam contra illum ſuſceperat: vbi tumultus in coniuuium ortus eſt: inquit quis hic eſt chorus Syrbæorum? nam & ipſe cum quorundam? ex his carminibus recordatus ſim, explanabo, ne fremat Vlpianus, atque ex expoſitis ab Homeri imitationibus, ſolus cottabos attrahat:

Nuncio bono huc accedite permulſi.

Soluite vos, calicumque graues deponite rixas.

Ex me prudentes diſcite a deſt viri.

Cum hac peropportuna ſint præſenti quaſtioni.

*De coronis amantiū ſolutis, amatoriūque ſorti-
bus coronatis.* O. A. P. II.

V Ideo autem & coronas & vnguenta nobis afferentes pucros. At cur dicuntur amare coronati, ſi eorum

coronæ soluantur? hoc enim in omnibus Callimachæ commentariis, cum ea legerem, cognoui. Cum dixisset Cyrenæus rosas folia abicentes, discere optabam: quorum vnum & hoc est: arborum omnia ad terram deciderunt. Tuū erit opus igitur ô vir eruditissime Democrite, meam mille annos habentem quaestionem soluere: atq; cur amassij amatarum fores coronare coſueuerint. Tunc ait Democritus: sed vt ego etiam de Aereo Dionysio poëta ac oratore mentionem faciam, appellatus est autem Aereus, quia Atheniensibus consulebat vt greis nummis vteretur: quam orationem in oratorum descriptione Callimachus descripsit: dicam & ipse ex elegiis aliquid. Tu verò ò Theodora, (hoc enim tuum proprium est nomen) hanc accipe poësim ex iis, qui poculis à me prouocati fuerunt.

Ego dulcia miscens

Rite tibi primo munerata de Charitum.

Munera tu capiens inuicite cantibus idem.

Ornans symposium, condecoransque tuum.

Dicas igitur cur si coronatorum soluantur coronæ amare dicantur. Nunquid idcirco, quia amantium morum ornamentum omne amor eripit? quapropter ob manifesti ornamenti direptionem, quandam Clearchus libro primo rerum amatarum horrendum appellat: atque argumentum esse arbitratur morum, cum viri huiusmodi ornatum abiecerint. Vel potius velut in vaticiniis, & hoc vt alia complura nonnulli annotarunt: coronæ enim ornamentum cum nihil habeat mobile, inſigne est immobilis eius animi, qui ornatus est affectus: cuiusmodi amor est. Neque vlli profectò magis iis ornantur, qui amore sunt capti: nisi natura: tanquam numen quoddam, res singulas iuste administrare nouerit: neque prius amantes coronari oportere iudicet, quam amorem deuerint: illud est autem, vbi amatum, vt cooperetur, allegerint & à desiderio liberati, manumissique fuerint. Nos igitur coronæ direptionem certantis adhuc argumentum esse arbitramur. Vel potius illud verum est, quòd Amor ipse, cum contra se coronari non patiatur, aut promulgari, coronam diripit, reliquòtque admonet, atq; significat quòd ab ipso vincuntur, reliqui verò viros ipsos inquirunt amare: an omne quòd vincuntur est solutum iri significatur

A tur? Amor verò quorundam vinculum est coronatorum, nulli siquidem alij vinciti studioſi sunt vt coronentur, præter amâtes: declarat autè coronæ solutio, vinculum ipsius amoris: quod cognoscentes, viros huiusmodi amare inquirunt. Vel idcirco, quòd viros amantes coronatos læpius ob actum, (vt par est) cum suam ipsorum coronam eripientes intuemur, affectum in opinione cõuertimus, quia non defluxisset corona, nisi amarent? vel etiam quòd solutiones maxime de vincitis & amantibus intelliguntur? cum ergo coronæ solutionem, deuinctorum quorundam solutionem esse arbitrentur, eos amare inquirunt: sunt enim vinciti amantes: nisi ob id fortasse, quia amantes coronentur Amori, eorum corona non sit firma: est siquidem graue in magna diuinâque corona exiguum, aut quod contingat imponere. Amatorum verò limina coronat: vel honoris gratia, eorum, velut Dei cuiuspiam, vestibulum coronant, vel non amatis sacrificâtes, sed ipsi Amori, postea coronas deponunt: est enim amatum Amoris simulacrum: cuius cum domus sit templum, amatorum fores coronant: idcircoque nonnulli in amatorum foribus sacrificant. Vel potius à quibus se verè animi ornamento spoliari posse sentiunt, in eorum honorem corpori ornatum detrahentes ob affectum, seque ipsos spoliantes, illis deposuerunt? omnes amantes hoc faciunt, at non præſente amato, nam id est impedimento quominus deponatur. Hinc effectum est vt æpolum illum hæc dicentem fecerit Lycophronides: hanc tibi rosam depono eximum opus, & calceos, & galeam, hastamq; feris letiferam, quoniam aliud mens mea voluat, atque in puellam gratis, amicam, ac formosam conuersa est. Verumenimvero diuinissimum etiam Plato libro septimo de legibus quaestionem quandam de coronis proponit, quæ vt soluarur digna visa est, cum philosophus ita dicat. Malorum quorundam atque coronarum pluribus ac paucioribus simul distributiones ipsis numeris congruentibus. Sic dixit Plato. Est autem huiusmodi id quòd dicit: vult vnum numerum inuenire, per quem vltimo ingredientem omnes equum numerū habeat malorum vel coronarum. Dico igitur sexagenarium numerum æqualitatem implere posse, si in sex cõuiuas eum conferamus: noui id quòd dixeram superius non plures quam quinque fuisse

se conuiuias: quod autem nos sumus infiniti, patet. Hoc igitur pacto incipiet numerus sexagenarius cum sex conuiuiis contentum fuerit symposium. Primus ingressus est ad conuiuium, atque sexaginta coronas accepit: secundo dimidium tradit ingredienti, tunc utriusque ad sunt triginta: tertio ingredienti viginti impartientes omnes habent sexaginta: quarto rursus impartientes fiunt quindecim: quinto rursus duodecim: sextoque decem: sic autem coronarum numerus expletur. Cum hæc dixisset Dæmocrates, Vlpianus Cynulcum adspiciens cuiusmodi philosophum inquit me dæmon adduxit, iuxta Theogneti comici phasma:

Miselle literas sinistrorsum capis.

Vertere nam vitam tuam libri diu.

Terra profecto excogitans, & hinc polo

Nugaris, haud curant tuas qui ineptias.

Syrbenæ chorus, Naucratisque corona & viticis.

CAP. III.

Vnde tibi venit in mentem Syrbenæ chorus quisve vir dignus de muco hoc choro mentionem fecit: qui ait non prius de te docebo, quam dignam mercedem à te consecutus fuero. Non enim ego libros euoluo, velut tu, ut spinas colligam, sed ea que utilissima sunt, queque sunt digna ut audiantur. Cum hæc grauitè tulisset Vlpianus, hæc ex Alexidis suspitione exclamauit:

Nec desides sunt inter hæc decentia.

Vbi ferunt virum vocatis victimam

Maclare monstrantem futura in crastinum

Que cena sit: venalia inde ponere

Quæcunque non saturis videnda prodidit.

Hos eosdem Iambos apud Antiphanem etiam in Somno intueri licet, tunc ait Cynulcus: verum quoniam quæstiones de coronis fuerunt, dic mihi o Vlpiane quænam sit apud elegantem Adacreontem corona Naucratis: inquit enim iucundissimus hic poëta:

Viris corona tres fuere singulis:

Hæc Naucratis, hæc & ex gratis rosis.

Cur etiam apud eundem poëtam viticæ nonnulli coronantur: libro enim secundo Cantilenarum inquit; perhumanus

Megist

A Megisthes iam decem menses, ex quo viticæ coronatus est, suauemque bibit vini fecem. Viticis enim corona absurda, nam vitex ad vincula inuolucraque facienda accommodata est. Dic nobis igitur aliquid de quæstione eorum qui digni existimentur aliqua autoritate, non autem qui studiosè nomina aucupentur. Cum ille taceret adhuc, atque animo perquirere videretur, ait Democritus, Aristarchus maxime grammaticæ peritus amice, vbi locum quendam describit, inquit quòd antiqui vicibus coronabatur. Scribit verò Tenarus viticem coronam esse rusticorum. Alij verò expositores nihil ad rem pertinere inquirunt, cum de re posita loquerentur. Cum verò in Menodoti Samij inciderim commentaria, quæ inscribuntur, eorum, quæ sunt in Samo egregia descriptio: rem inueni de qua nunc est quæstio. scribit enim Admetem filiam Eurysthei in Samum ex Argo profugisse, quæ cum Iunonem sibi apparentem vidisset, gratiamque referre ex aliqua parte vellet, quia eam incolumem ex domo profectam seruasset, curauit id facellum diligenter, quod seruatur his etiam temporibus: erat tamen à Lelegibus ac Nymphis antea institutum. Hoc cum audiissent Argiui grauitèrque tulissent, persuadere Tyrhenis cum multam pecuniam pollicerentur conati sunt, qui Lepricis legibus viuere, ut Idolum raperent. Cum crederent Argiui si illud esset effectum, futurum esse ut Admete aliquod malum omnino Samum habitibus persuaderet. Cum Tyrheni peruenissent ad portum Iunonium, exeuntisque statim rem adorirentur, idolum facile ceperunt, cum præsertim eo tempore templum esset sine foribus, tum ad mare portantes in nauim continuo detulerunt. Cum rudentes soluisset, cepissentque anchoras, omnique remigum indultria vterentur, discedere non potuerunt. Eam verò rem admirati, atque diuinitus accidisse existimantes, rursus idolum ex naui exportarunt, ac in litore deposuerunt: tum illi liba offerentes discesserunt valde timidi. Cum significasset mane Admete, quòd idolum euauisset, summæque diligentia id quaereretur, illud quaerentes in littore inuenerunt. Atque suspicati sunt sponte sua ad barbaros Cares aufugiens conuertisse, peccatisque ad viticem firmasse, longioreque ramos utrinque se contraxisse, atque omni ex parte id complexos fuisse. Cum Admete id

soluisset

soluisset, & expiasset, id super base constituit, atque, velut **C** stabat antea, collocauit. Hinc effectum est vt quotannis idolum in littus afferatur, atque non appareat: cui liba offerunt, & festum Tonaza vocatur, quoniam confestim ac raptim idolum corripuisse constat eos, qui prius ipsum perquirebant. Fama est Cares sub id tempus Deorum formidine correptos in Hyblam ad Dei vaticinium confugisse, atque ad percunctantes de accidentibus respondisse Apollinem, Deam in illos ex eorum voluntate animaduertere, atque id tamen sine difficili calamitate, quam Iupiter ignis rapti causa in Prometheus conuertit superioribus temporibus, cum eum ex grauissimis vinculis soluisset, castigationem voluntario, in animo molestia omni libero posita, tradere cum vellet, hanc habuit quam imperaret Deorum duci. Ex quo neque significatam illius coronam superesse Prometheo, ac paulo post hominibus, de quibus benemeritus fuerat, cum igne illis dono dedisset. Quam obrem Caribus etiam eodem modo imperatum est cum viticis coronis vterentur, vt sua capita ramis vincirent, quibus ipsi Deam comprehenderant. Imperauit autem vt alia coronarum genera soluerent, praeter laurum, quam donum **D** se iis concedere solis dicebat, qui Deam cohererent, & qui vterentur assequentes ex vaticinio illius essent futuri, atque Deae meritum aequum que ius in conuiuiis traderent. Cum Cares responso parere studerent, priores coronas solitas dissoluerunt, at ipsi vulgo vitice quidem sunt vsi, illis vero qui Deam colebant, concesserunt vt laurea coronarentur, quae consuetudo nunc etiam seruatur. Mentionem fecisse videtur coronae ex vitice Nicænetae poeta in suis commentariis, cum indigena sit poeta: sic autem inquit:

Non placet vrbis, malo venator viuere in aruis.

Namque magis xephyri lenior aura iuuat.

Stratus humi laterique thorus mihi sufficit ipse.

Proximus agrestis lectus & ipse pyri.

Atque corona vetus Carum vitex, age vinum

Portetur, Musis atque sacrata lyra.

Potemus lati, Iouis incluta nympha canatur

Vt nobis, illi haec insula sacra dea est.

In his ambigüe dictum est ab ipso Nicænetae num lecti sternendi gratia, vel coronae viticem nominarit. Cum antiquam

Atiquam coronam Carum esse dicat, illud, quod quaerebatur, patefecit. Accidit autem vt viticis corona ad Polycratis vsque tempora vterentur, cum veluti quispiam coniectari posset, familiarissima esset insula. Scribit igitur Anacreon, Megisthes perhumanus iam decem menses ex quo vitice coronatus est, sua uemque bibit vini facem.

Hephestion aliorum opera sibi attribuens.

C A P. IIII.

HAec Dei norunt, quemadmodum primus ipse, cum Menodoti commentariolum haberem, in pulchra inueni Alexandria: atque ex eo multis illud ostendi, quod queritur apud Anacreontem. Hephestion vero, qui firrum omnibus obiicit, à me capiens solutionem ipsam sibi arrogauit, commentariumque edidit inscriptum, de coronae viticis apud Anacreontem, quod nuper Romae apud Demetrium inuenimus. Huiusmodi fuit Hephestion Historicus erga optimum etiam nostrum Adrantum. Hic enim cum libros quinque de Questionibus edidisset, earum rerum, quae apud Theophrastum in libris de Moribus iuxta historiam, dictionemque quaeruntur, ac sextum de iis, quae in **B** Ethicis Aristotelis ad Micomachum, ambigüe dicta essent, tum de Plexippo, qui est apud Antiphontem tragicum, & alia quam plurima, ac de ipso etiam Antiphonte, haec sibi attribuit. Inscript & libellum de Antiphonte, qui est in Memorabilibus apud Xenophontem, neque proprium quicquam inuenit, veluti in libro de Corona viticis. Solum hoc proprium dixit quod Phylarchus libro septimo Historiarum historiam viticis cognouit, quodque nesciuit ille Historicus ea Nicænetae, neque Anacreontis. Demonstrauit etiam ipsum in nonnullis eorum quae narrata fuerunt, discipulare à Menodoro. Posset aliquis vel simplicius etiam dicere de vitice, quod Megisthes coronari vitice consueuerat, cum ei illa abunde suppeteret, in eo loco, in quo conuiuabatur, quo tempora sibi deuincere posset.

De coronis calamorum, cur corona sint inuenta, & quo pacto.

C A P. V.

Consueuerunt Lacedaemonij etiam calamo coronari pro festum Antesignanorum, vt in libris de Sacrificiis in

in Lacedaemone scriptum reliquit Sosibius: cum ita inquit, hic alios quidem regionis ipsius calamis coronari accidit, alios vero, pueros scilicet, ex institutione non coronatos assequi. Aristoteles libro rerum Amatoriarum secundo, Aristonque Peripateticus genere Ceus libro Amatoriarum rerum nono similiter inquit, quod antiqui ob dolores capitis, quibus propter vinum vexabantur, vinciendo- rum temporum gratia vincula, quacun- que contingerent, igneuerunt: quæ res illos iuuare visa est. Posteriores autem ornamentum etiam quoddam peruen- tum addere voluerunt tempori, atque in congressibus per vinum coronas sunt machinati. Est autem rationi fortasse magis consentaneum, cum omnes sensus in capite reperiantur, illud idcirco præcipue coronari: vel quia tegi caput conferat, sicut etiam frontem atque vinciri, idcirco tempora coronabantur, ut optimus inquit Anacreon. in ciliis autem grauium corollas ponentes festiuum festum ago Dionysio. Coronabant vero & pectora, eaque; vnguento perungebant, quoniam ibi est cor. Vocarunt autem collares coronas eas, quibus collum vinciebant, ut testatur in his Alcæus, Sed circa colla implexas coronas collares imposuit. Anacreon, implexas collares ex loto circa pectora imposuerunt. Aeschylus in Prometheus soluto scitè admodum inquit, quod coronam in Promethei honorem circumponimus capiti pro pœna eius vinculorum. Atque ita inquit in inscripta Sphinge,

Huic hospiti veterem coronam, quæ optima

Corona causa vinculi Promethei.

Hæc appo- sui, ut me doctiores, sensum aliquem si elicere possint ex perirentur, non sunt impressa.

Simplicio- rem vero causam tradidit Sappho, quare nos coronemur, cum ita dicat, coronis ἰδύνα ἡ ἀρχὴ θεῶν, ταῖς φθίσαισι ἐπακμασ ἀννύτω σωμαίρρῳαῖς ἀπαλλάξισιν χρεῖται ἰνάνθηα γὰρ ᾤδεταί. ἢ ἐπὶ χάρητες μᾶλιστα μῦθον ποστὸς ἰδύνα σφραγῶ- τισι ἀκτιστοφῶτα. Nam velut iucundum sit ac gratius diis si offerre, sed omnia perfe- Et ac integra donare consueuimus: plenum verò & perfe- Etum esse videtur corona. Coronare implere quodammodo significat, vnde Homerus:

Crateras pueri statuunt. & vina coronant.

Et,

Sed verbis formam Deus ipse coronat.

Nam eos qui aspectu sunt deformes inquit, dicendi graui-

C

D

A tas implere videtur. Hoc corona efficere velle apparer, quamobrem contrariū facimus in doloribus, nā cum nos cum laborante graui ter ferre demonstraturi sumus, nos ipsos & capillorum casaria mutilamus, & coronas diripi- mus. Scribit Philonides medicus in libro de vnguentis & coronis, quod cum vitis in Graciam à Dionysio ex mari rubro lata fuisset, permultiq; in immoderatum vini usum conuerterentur, ac vinū purum biberent, alij in furias con- uersi fuerūt, alij verò ob capitis grauedinē mortuis similes videbantur. At cum quidā biberent in regione imber incidit forte, cōiuuiūmq; dissoluit: craterē verò exitum qui vi- num relictū habebat, aqua impleuit. Mox cum serenitas or- ta fuisset, in eundem locū reuersi sunt: vinūmq; mistum gu- stantes fruitionē facilem ac sine dolore sunt cōsecuti, atque idcirco Græci bonum dæmonē significant vino non misto quod datur in cœna, Deū illum qui misionem inuenit, ve- nerantes: erat autē hic Dionysius. Primū verò poculū, quod mistū datur post cœnā Ioui seruatori indicere solent, quem misionis illius salubris, ac imbris autorē esse arbitrantur. Opus erat auxiliis iis, quorū potu capita grauaerentur, atq; vinculum illis erat promptissimum, cū præcipue ad illud duce ac moderatrice vterentur natura. Nam cū quis capite grauaetur inquit Andreas, illudq; supprimeret vinculum inuenit leuior factus, doloris capitis remedium. Hoc auxi- lio illi vtentes pro locis, caput illis ligabant, quibus grauari cōtingeret: atque ita ad hederaceum vinculum peruene- runt, cū hedera ipsa & multa esset, & omnibus in locis nasceretur, & aspectū haberet nō iniucundū: quippe quæ fron- dis ac corymbis tēpora adumbraret, stringendique vim pateretur, ac sine graui odore refrigeraret. Videtur idcirco mihi Dionysius coronā viris reliquisse, ac inuentor fuisse potionis eius, ut illis esset adiutor, quibus malorum pluri- morū autor exiterat: Inde verò in voluptatem conuersi, il- lud, quod ad vitilitatem traditum fuerat, atque ut ebrietate laborantibus auxiliaretur, coronam scilicet, in aspectus ac odoris iucunditatem reulerunt quamobrem coronam ex myrto astringentem vini euaporationē reprimere inquisit, similiter verò roseam, si quid habuerit, refrigerare aiunt aliquantulum, dolorēsq; capitis mitigare. Neq; lauream sanè coronam à potu alienam esse existimare conuenit. co-

rona

tas

rona ex albis violis, cum caput moueat, & amaracina, & omnes denique quæ caput perturbare possunt, sunt deuitandæ. Hæc ipsa scripta reliquit iisdem dictionibus Apollodorus in libro de vnguentis & coronis. Atque de his tot à me dicta sint ô socij.

De corona Naucraticæ.

CAP. VI.

Cum diu quæsiuissem quænam esset corona Naucraticæ, multosque percunctatus essem, ut discere non potui, incidi aliquando, quamuis tardè, in librum Polycharmi Naucraticæ, qui de Venere inscribitur, in quo hæc scripta sunt: circa Olympiadem vigesimam tertiam Heroftratus meus conciuus, qui mercaturam exercebat, regionisq; multas nauigando viderat. aliquando in Paphum etiam applicuit Cypri, ac Veneris simulacrum palmi magnitudine coemit arte antiquissima factum, quod ferens in Naucraticam cõtendebat. Illi postea iuxta Aegyptum nauigati cum hyems repente incidisset, neque vbi locorum essent, posset cognoscere, omnes ad Veneris ipsius simulacrum confugerunt, atque orarut vt eos seruaret: tum verò Dea (erat enim Naucraticis amica) omnia quæ illi erant apposita myrtos virides fecit, atque nauem totam suauissimo odore repleuit, cum iam ob nauis nauigantes de eorum salute prorsus desperarent. Cum permultum vomuisent, solque enituisset, montibus conspectis in Naucraticam peruenerunt. Tum Heroftratus exiens è nauì cum simulacro, simulque virides myrtos habens, quæ sibi repente apparuerat, id deposuit in Veneris templo, sacrificiaq; instituit, eaq; Veneri dicauit: ac conuiuium instituit in ipso sacello, conuocauitque eò quos cõueniebat, & familiarissimos viros, quorum singulis coronam ex myrto donauit, quam eo tempore vocauit Naucraticam. Hæc quidem certè à Polycharmo dicta fuerunt, quibus & ipse assentior, cum non aliam esse Naucraticam coronam putem, quàm eam, quæ composita est ex myrto vnà cum rosis, quam Anacreon gestare consueuerat. Dixit etiam Philonides quòd corona ex myrto vini vaporations reprimat: atque rosea corona habet remedium quoddam doloris capitis cum vim habeat refrigerandi. Ridendi illi igitur mihi videntur, qui Naucraticam

coronam

A coronam eam esse putarunt, quæ apud Aegyptios ex papyro coronaria vocata conficitur: qui coronatum Theopompum adducunt ex libro tertio rerum gestarum, quia ita inquit: Agesilao Laconi in Aegyptum proficiscenti Aegyptij & alia munera complura miserunt, & papyrus coronariam. Ego verò quàm vel vtilitatem præbeat vel delectationem, non facile intellexerim papyrus cum rosis: nisi illi qui his vtuntur, se alio quoque cum rosis coronari pertulerint. Noui & complures, qui coronam ex sampsocho compositam Naucraticam esse dicerent. Est autem hic flos plurimus in Aegypto. Differt etiam plurimum odore myrtorum in Aegypto nascitur, ab ea quæ reperitur in aliis regionibus, vt narrat Theophrastus.

De Hypoglottide, Isthmiaca, Antinoica, coronis.

CAP. VII.

Cum hæc adhuc dicerentur, ingressi sunt pueri, qui coronas attulerunt ex iis floribus, qui eo tempore vigebant: tunc ait Myrtilus, dic optime Vlpiane coronarum nomina. Nam pueri iuxta Chæremonis Centaurum:

*Parant coronas laudis atque gloriae**Praconium, prompsere demonum preces.*

Scribit idem poeta in Dionysio:

Cadunt coronas nuntios his gloriae.

Tu verò ne nobis adducas ea Aelij Aesclepiadæ ex inscriptis Coronis, velut non antea audiuimus: sed aliud præter ea dicas quidpiam. Non enim demonstrare poteris quod quispiam rosarum coronam, aut violarum absolutè dixerit. Nam illud, quod est apud Cratinum narcissinas coronas per iocum dictum fuit. Tunc ille rideans, inter Græcos prius corona fuit nominata, vt libro quarto Deliadis testatur Semus Delius: atq; illud quod corona apud nos nuncupatur, apud nonnullos Stemma vocatum fuit. Quamobrem hæc primum coronati, lauream postea coronam circumposuimus. Dicta est autem corona à cingendo. Tu verò versute Theffale inquit, me aliquid dicturum esse putas communibus his, atque vulgatis? at ob tuam linguam de Hypoglottide mentionem faciam, de qua meminit Plato in Ione male affecto;

*Vos quippe linguam fertis ipsi in calceis.
Coronam hypoglottidem vbi potatis hinc.
Lingua aut bona litatis, illa mittitur.*

Theodorus in Atticis dictionibus, vt inquit Pamphilus in libris de Nominum compositione, genus quoddam coronæ esse scribit hypoglottidem. Hæc etiam ex me accipias iuxta Euripidem, nam ex omnibus rebus dupliciū rationum controuerſiam aliquis sapiens excitare poſſet. Iſthmicam ita vocatam coronam memoria dignam putauit Ariſtophanes in Coquentibus in ſartagine, ita inquires:

*Quid ergo facimus? amiculum nos candidum
Oportuit ſumpſiſſe, poſt Iſthmicam:
Cantamus in herum nos Chori laudes vbi.*

Silenus Iſthmiam coronam vocat in Linguis, Scribit autem Philetas corona ſcilicet vtrinque eiusdem nominis, velut capitis, ac prioris ornamenti. Dico autem in puteo atque Enchiridio Iſthmiam. Alterum pro altero tradiderunt Timachidas atque Simmias Rhodij coronam Iſthmiam, cuius mentionem fecit Callixenus & ipſe genere Rhodius in iis, quæ ita ſcripſit de Alexandria; Verum quando memini de Alexandro, noui coronam quandam in pulchra hac ciuitate Antinoium, quæ componitur ex ibi vocata loto. Naſcitur verò hæc æſtatis tempore in ſtagnis, duòque reperiuntur illius colores; altera roſæ quidem eſt ſimilis, ex qua compositæ coronæ proprio nomine antinoiæ nominantur: altera verò corona vocatur lotina, cum colorem habeat cæruleum. Pancrates poëta quidam indigena, quem nos quoque cognouimus, cum imperator Adrianus in Alexandriam acceſſiſſet, multo ſtudio ille lotum roſæ ſpeciem præ ſe ferentem oſtendit, cum eum antinoium nominare oportere diceret, quia emiſſa fuiſſet à terra, cum leonis Mauruſij ſanguinem excepiſſet: quem, cum eſſet eximia magnitudinis, in Libya Alexandriæ ſinitima Adrianus in venatione interfecit, multoque tempore cum vniuerſam Libyam paſceretur, multa loca hic leo fecerat, vt à colonis deſererentur. Cum igitur læratus fuiſſet ob huiuſcæ cogitationis inuen-
tum, rei que nouitatem, illi viſtum vt haberet in Muſis con-
ceſſit. Cratinus autem comicus coronam vocauit coronamentum in Vlyſibus lotum, quia omnia frondosa ab Athenienſibus coronamenta nuncupantur. Pancrates verò non
parum

C

D

A parum venuſtè dixit in poemate;
*Serpillum criſſum, mox lilia & alba, hyacinthum
Purpureum, Zephyriæq; patens roſa plurima vernis.
Atque Chelidoniæ frondes albens in aruis.
Antinoi nondum ſlos dictus nomine creuit.*

*De Pyleo, Iacche, Hellotide, pſilinis ſiue ihyreaticis,
meliotinis coronis.* CAP. VIII.

Vocabatur Pyleon corona ea, quam Lacones Iunoni imponere conſueuerant, velut ait Pamphilus. Verumtamen noui & coronam quandam Iacchen vocatam apud Sicyonios, vt aſſertit Timachidas in Linguis. Ita vero ſcribit Philetas; Iacche odorifera corona eſt Sicyonia vtrinque comata apud patrem, pulchram Iacchæam ponens coronam. Seleucus in Linguis ſcribit coronam ex myrto compositam Hellotidem vocari, cum viginti vlnarum habeat circumferentiam, atque in Helotum feſto in pompam procedere. Scribit ibidem oſſa Europæ ferri, quam Hellotidem appellitarū. Thyreaticæ coronæ quædam vocabantur apud Lacedæmonios, vt autor eſt Soſibius in libro de Sacrificiis, quas nunc ait pſilas nominari, ex palmâque confici, quas etiam monumentum ferunt victoriæ in Tyrea Partæ ij, qui in ipſo feſto chororum ſunt ductores, ac vbi Gymnopodias perficiunt. Ex choris hic prior quidem eſt puerorum, ille verò ex optimis viris nudis ſaltantibusque conficitur, Thaletæque & Alceanis canentibus cantilenas, ac Pæanas Dionyſiodoti Laconis. Mentionem fecit Alexis hoc pacto in Cratia ſiue Pharmacopola de coronis meliotinis; complurèſque coronas ſuſpenſas meliotinas optas. Seleucus coronamenta inquit, Timachidas multiplicia inquit coronamenta ita vocari, quæ mulieres geſtare conſueuerunt.

*ypuvero-
ſtae,
feſtum la-
conicum.*

De hypothymide, & cylaſta. CAP. IX.

Sunt etiam hypothymis ac hypothymiades coronæ quædam apud Aeoles, ac Iones, quas circa colla geſtare conſueuerunt, velut in Alcei, Anacreonticæ poematæ intueri licet. Philetas in Inordinatis myrri ramum.

Lesbios scribit hypothyridas nominare, circa quem tum violas, tum altos etiam flores inuestere confluuerunt. Est hypoglotis etiam coronæ species. Theodorus in Linguis Atticis genus esse asserit coniunctionis coronarum in Ioue male affecto apud Platonem. Inuenio autem apud comicos coronam quandam vocatam Cylistam, ac mentionem illius fecisse Archippum in Rhinone his verbis: Innocuus ad dandum pallium accedit domum, coronamq; habet ex Cylistis. Alexis in Certamine siue Hippisco; Tertius hic habet Cylistam coronam ex ficibus, sed & viuens his gaudebat. At in Scirone inquit, velut Cylista corona suspensus. Meminit & Antiphanes in seipsum amante. Eubulus in Oenomaio vel Pelope circumlationibus circumactus tanquam Cylista corona. Quenam esset hæc Cylista corona, noui Thyatirenus Nicandrum hæc in Atticis nominibus ita dicentem; Ecylistæ coronæ, & quæ ex rosis præcipuè. Speciem etiam quam perquirò ne mihi dicas ò Cynulce, quòd robustas ac crassas intelligere oportet. Tu verò is es, qui nefaria solum ex libris eligis, vel potius effodis, velut ij philosophi, qui sunt apud Catonem in Decipiente: de quibus scribit Sophocles quòd cõiuuæ sunt tui simulum, mentum uti oportet gestantem comprehendisti, & Ephebum, & genere quidem * ventris appellari filium patris præfens.

De Struthio, Aegidio, contortisq; coronis.

C A P. X.

Verum quoniam tu non cornorum solum, verum etiam Glauci herbæ semperuiui es plenus, quam cum Deus Anthedonius ille degustasset, factus est immortalis; quibus de re proposita narrato, ne iuxta diuinum Platonem in libro de Anima te mortuam aliam formam capere intelligam. Nam viros gulæ, iniuriisq; deditos, conuiuiorumque studiosos, ac non deuotantes, rationi conuenire videtur ut in asinorum genus similitumque ferarum naturam ingrediantur. Cum ille adhuc dubius esset: ad aliam coronam Struthium vocatam transibo inquit Vlpianus, cuius mentionem fecit Asclepiades hæc apponens ex Eubuli coronas vendentibus; Cui longa habens domi Struthium, per aërem latum, tenuissimum, ad sponsalia spectans, valde suaue, quod cala-

mo ad

Amo adnascitur, atque per ver frigidulum augetur amore liquefcens. Componitur hæc corona ex flore struthio vocato, cuius mentionem fecit Theophrastus libro sexto Historiarum de plantis his verbis: Floret autem & vere & æstate Struthium vocatum, qui flos aspectu quidem est formosus, at caret odore: Galena verò Smyrnæa Struthium ipsum nominauit. Pothus corona quædam ita nominatur, ut autor est in linguis Nicander Colophonius: fortasse verò idcirco quòd ex flore potho vocato componatur, cuius fecit mentionem idem Theophrastus libro sexto Plantarum ita inquit; Alij flores sunt potius æstiu, velut Bellaria, flos Iouis, liliium, iphyum, Phrygiæq; amaracus, ac etiam vocatus pothus: qui quidem est duplex, alter florem hyacintho habet similem, alter verò decolor ac subalbus, quo in sepulchris vtuntur. Connumerauit Euaulus & alias coronas; Aegidium coronam tu gestabis hæc valde variam florem suauissimam ò Iupiter: quæ enim ipsam habens osculabitur: & in frequentibus inquit: coronas fortasse vulris? num serpilli? vel myrti? vel florentium myrtozum? volumus ex his, tuq; alia vendito omnia, præter myrteas coronas. De Philyna corona Xenarchus in Milite; Philyræ non frondosa puer coronam circumpositam habebat. Vocatur & coronæ quedam Contortæ, velut hoc etiam tempore apud Alexandrinos. Meminit de iis Chæremon tragicus hoc pacto in Dionysio; Ex hedera narcissosq; in circulum conuolutiones contortarum coronarum. De semper florentibus coronis in Aegypto ita scriptum reliquit Hellanicus in rebus Aegyptiis; Ciuitas est fluuiatilis nomine Tindium, vbi Deorum fit concilium, atque in media ipsa ciuitate templum purum ac magnificum ex lapidibus conspicitur; tum etiam extra templum ipsum vestibula sunt lapidea, spinæque candidæ ac nigra nascuntur, quarum in superiorem spinæ partem, coronæ ex mali punicæ vitisque flore compositæ proiciuntur, atque hæc semper florent. Coronas Dei in Aegypto eo tempore deposuerunt, quo intellexerunt Babym id est Typhonem regnaturum. Scribit Demetrius de iis, quæ sunt circa Aegyptum, has spinas esse circa Abylum ciuitatem, cum ita inquit; Habet spinam quandam arborem locus inferior, quæ fructum rotundum producit, ex ramulis quibusdam circularibus. Floret hæc spina vbi est ver, flosq;

colore est obscuro. Narratur fabula quædam ab Aegyptiis C quod cum Aethiopes in Troiam proficiscerentur sub imperio Tichoni, ubi mortuum esse Memnonem audierunt, in eodem loco coronas abiecerunt in spinas. Sunt autem ramuli, ex quibus flos emittitur, coronis persimiles. Narrat prædictus Hellanicus cum esset priuatus Amasis, atque vulgarem vitam degeret, in Aegypto idcirco regnasse, quia coronam ex pulcherrimis floribus composuisset, formamque præstantissimis, quam dono misit ad Parramidem regem Aegypti eo tempore, cum natalem suam is celebraret. Hic cum eius coronæ pulchritudine lætatus fuisset, Amasim ad eam conuocauit, ac vnum postea ex illius amicis, qui eum habebat. Eum præcetera bellantibus Aegyptiis ducem misit, à quibus ob Parthamidis odium rex declaratus fuit.

De floribus varijs coronarum, eorumque viribus.

C A P. X I.

Synthemæ coronæ conficiuntur ac traduntur. Aristophanes in Cerealia celebrantibus; Coronas viginti Synthemæis componere. Choronom scribit Apion in libro de Lingua Romana diu appellatam fuisse, quia Chori ductores ea antiquitus in theatris vterentur. Ipsi verò circumsteterant, ac ob coronam certabant, veluti in Simonidis Epigrammatibus, cum ita diceretur, intueri licet. Phœbus inducitur, Tyndaridis cecinerunt immoderatæ cicadæ, missæ sunt ex corona. Vocantur coronæ quædam acinij, quæ ex planta acide nectuntur, vt Andron ait medicus. Apposuit dictionem ipsam Parthenius Dionysij libro primo, de dictionibus apud Historicos. Coronarios flores hos Theophrastus connumeravit: violam, Iouis florem, iphyum, flammam Herculis. Ac omnium florum primum cerni inquit albam violam: vnaque cum illa verbasco agreste vocatum. Postea narcissum, iridem, ac ex montanis anemones genus id, quod montanum vocatur, tum bulbi florem: nam hunc etiam in coronis componere nonnulli consueverunt. His accedit Oenanthe, & nigra viola ex Agrestibus, & Elichrysa, anemonisque; vocata climonia, hinc ensis, hyacinthus; nam rosa his omnibus est tardior, cum extrema videatur, primaque desinat. Alia verò sunt magis æstiuæ genicularis, Iouis flos, Lilium, iphyum, amaracus Phrygia, ac vocatus

ἀνθεμόν,
παρθενίς
γενίς.

A vocatus etiam portus. Scribit idem Theophrastus libro octauo; si quis elichrysa florē coronetur, gloriam consequitur si vnguento rigauerit. Meminit in his de illa Alman; & quam præcer ferentem hanc elichrysa & cypero immortalibus: Ibycum, myrtum, & violas, elichrysam, mala, rosasque & teneras laureas. Cratinus in Mollibus; serpillo, crocis, hyacinthis, elichrysa tamis. Est autem flos loto similis. Themistagoras Ephesus in aureo libro inscripto florem nomen accepisse inquit, à prima nymphea Elichrysa, quæ eum decerpserit. Scribit Theophrastus lilia esse purpureos flores. At Philinus liliam inquit ab alijs quidem lirium, ab alijs vocari violam. Corinthij ambrosiam ipsam appellant, velut asserit Nicander in Linguis. Diocles in libro de Lætiferis Pharmacis quidam amaracum sampsuchum dicunt inquit. De cosmofandalis mentionem fecit Cratinus in mollibus hoc pacto: Caput floribus comedo, lirijs, rosis, lilijs, Cosmofandalis. Clearchus libro secundo Vitarum, Vide inquit Lacedæmonios Cosmofandalum in coronas nectentes, qui antiquissimum Reipublicæ ornamentum pessundantes præcipitati fuerunt. Quamobrem optimè dixit de iis Antiphanes comicus in Citharista; non intumescabant aliquando Læcones, tanquam optabiles, nunc verò obsidum vittas habent purpureas. Hicesius libro de Materia secundo, albam violam scribit mediocritatem quamdam tenere astringendo, multoque meliorem habere odorem, quiq; oblectare possit, sed perpauca. Nigra eandem habet speculationem, ac multo etiam meliorem habet odorem. Apollodorus in libro Venenatorum animalium Chameupitum nominat; alij Holocyrum, alij Athenesum; at Ionici, qui sunt in Euboea, Sideritin. Sic etiam Nicander libro secundo Georgicorum; cuius carmina paulò post citabo, cum de omnibus coronariis floribus pertractabo; Violam inquit Nymphæ, quædam Ioniades primo Ioni donauerunt. Theophrastus libro de Historiis plantarum sexto narcissum Lirium vocari asserit. Postea progressus veluti differentem posuit narcissum ac lirium. Eumachus Coryceus Acacallidem nominari inquit & crotalum narcissum, in radicis cædente. De flore Hemerocalle vocato qui nocte quidem tabescit, ac sole oriente pullulat, in mol-

νεστορ
λίω.

libus mentionem facit Cratinus ita iniquiens, Amato Hermerocalli. De serpillo inquit Theophrastus; Agrestem ex agris ferentes in Sicyone plantant, Athenis autem ex Hymetto. In aliis vero montibus plurimum est, velut in Thracia. Philinus ipsum Zygidem vocari asserit. De geniculari ita scribit Amerias Macedo in radices cadente, vbi eam narrat ex Veneris lauacris ortam esse eo tempore, quo Venus cum Vulcano dormitura lauabatur, quam optimam nasci inquit in Cypro & in Lemno, in Strongyle præterea, in Eryce, & in Cytheris. Hieris, vt autor est Theophrastus floret æstate, solâque inter flores Europæos bonum haber odorem, ac optima est in Illyriis, in locis mari finitimis non habitatis. Scribit Plinius Hieridis flores lupos appellari, quia luporum labris sint similes. Nicolaus Damascenus libro Historiarum octauo post centesimum, stagnum quoddam esse inquit circa Alpes, quod iam multa stadia extenditur, circa quod suauissimi flores per annum nascuntur, iucundissimiq; coloris, qui vocatis purpuris sunt similes. De purpuris floribus meminit in his Alcman; Auream habens gracilibus ramis purpuram. Mentionem fecit & Epicharmus in Rustico.

Hic igitur
legitur
aspirate.
at in Chi-
rographis
alijs igitur.

*De rosâ Philadelpho, Heliotropio, Chelidonio,
ambrosia.*

C A P. X I I.

ITr de rosâ scribit Theophrastus libro sexto; Rosarum complures sunt differentiæ, nam multæ quinque; folia habent, aliæ duodecim, aliæ, quæ sunt apud Philippos, habent vel centum folia, quas ex Pangæo capientes plantant: ibi enim nascuntur complures, at valde exigua folia intima. Huiusmodi est enim earum germinatio vt alia folia sint intus, alia sint extra: non sunt autem magnæ, neque suauem habent odorem. Quæ quinque habent folia magis sunt odorifera; quarum pars inferior est aspera. Maximè odorifera sunt rosæ in Cyrene, quare fit vt suauissimum sit vnguentum: violarum etiam, aliorumque florum suauissimi ac diuini sunt odores, tum præcipuè croci. Scribit in cœnis Timachidas, Arcades rosam bonum habentem vmbilicum pro odorifera vocare solitos. Apollodorus libro quarto rerum Parthorum describit, florem Philadelphum

A phum vocatum nasci in Parthia regione, de quo hæc ita scribit; Myrti varia genera, milax, vocatusque Philadelphus, qui flos naturæ aptum nomen accepit, quia ramos illi per interualla esse ordine accidit sua sponte, complexionem; vbi nascuntur animatorum, veluti ex vna eademque radice operantur. Reliquum verò discurrunt, ac viuas plantas gignunt. Hinc effectum est vt domesticos Philadelphos in custodiam conuerterint; nam teneriores subtilioresque ramos adimentes, ac in retis more componentes in circumlum plantare solent circa hortos: qui ita coniuncti securitatem parant, difficilémque aditum operantur vbi fuerint positi. De coronariis floribus is meminit, qui Cypria carmina composuit Hegesias, aut Stasinus. Damodamas enim Halicarnasseus siue Milesius in Cypria de Halicarnassea, Halicarnassei ea poemata esse inquit. Sic igitur is ait libro vndecimo quicunq; ea composuit:

*Vestibus hinc Horæ, & Charites fecere colores.
Infecere simul vernis & floribus illas:
Et quales gestant Hora fecere. hyacintho,
Atque croco, violisq; , rosisq; , vngentibus atque
Formosis, & nectares variasse videres.
Diuinis baccis narcissi, & floribus almi.
Diuina Veneri, varijs maestemus & Horû.
Induito vestes sacris presentibus aptus.*

Hic idem poeta quod vsum cognosceret coronarum patet cum ita dicat;

*Et Venus & famula per florida prata legebant
Vndique odoriferos flores pia munerata terra
Inserta, hæc captiuq; dea imponere decentes.
Et Nymphæ, & Charites memorosis collibus Ida
Errabant Paphia cum dina dulces canentes.*

Nicander verò Georgicorum libro secundo Coronarios flores connumerans hæc ait de Iadibus Nymphis, & de rosis;

*Ἀλλὰ τὰ μὲν ἀσέρασε καὶ ὄρεϊα φυτῶν
Ἄνθη ἰατρῶνδε γένν γέμνια σιδίαια.
Ὡ χρῶντε χρυσῶτε φῶν εἰς ἴω παρὸς εἰδίαια.
Σῶντ ἰωνιάδου νέμωφι σέφθ' ἀγνῶν ἰωνι.*

Quia de-
pravata
sunt Ni-
cædri hæc
carmina,
ea intelli-

gerend po
ini : que
instanti-
bus precī
pue in-
pressori-
bus vicū-
que potū
emitto,
sed in se-
cūda edi-
tione ex-
planabun-
tur accu-
ratius.

Πισάοις ποδίστασαι ἐν ἰκρίοισι ὄρεσσι.
Ἦνυσαι γὰρ χλδρ ἰώδε μίσαυμίλν⊕ σινυλάεισσι.
Αλφίω κὴ λυδρῶν ἐνῶν ἐπιλίωσσι γυῶν.
Ἐσπείροι νύμφουσι ἰωνίδεσσι νυχίνωι.
Αὐτὰρ ἀκκινδοβόλοιο βόλοισι κατατέμνῃσι βλασάσσι.
Τάρφοισι ἐμπέσεις ὄδῶν διπαλέσσι ἐλίσχωι.
Πρώτα μὲν ὠλονίσι δέμιδι⊕ ἀπόρσιδι⊕ ἀρχήν
Λέπωμιν κλίροισι ἀνέστρεψι νηματίοισι
Αἰετὲς ἐξήκοντα πῶλεξ κομῶνσι πετρίλοισι.
Δοντῆρα νισέσι μεγάρμοιο ἰδέε φάσηλ⊕,
Οὐδ' αὐτὶ λευχοφρῶν ἀγαθαμλίσι ἐπιμέμφῃσι
Ληθαίῃ μάγντ⊕ ἐφ' ὕλασι ὀυδαλέσσι,
Κισσοδο, ἄλλοτε κλῶνες ἐργίε καπέτοισι.
Πολλάσι ἢ γέφ⊕ αὐτοκορυμβίλοιο φυτέσσι
Θρασυκίον ἀργοπόνῃσι κλαδέσσι πλανήτωι.
Βλασοδρεπίδε χύτοιο, κὴ εἰς μίαν ὀρειοδρῆσιν.
Σπέρων ἵπποσσι εἰδέσσι νεοπλέκτοισι καθ' ἀπῶν.
Ὅφρα δ' ὄνο κροῦόντες ἐπιζύτωσσι κορυμβοῖσι.
Μέσσα σινωρῶσσι ἑσπέρσιλοιο μετώπῃσι.
Χλοροῖσι ἀμφοτέρωσιν ἐπιπρεφῆσσι πετάλοισι
Σπέρματίω, κάλυκες κεφάλῃστοι ἀντελέσσι.
Ἀργίαις πετάλοισι κρόσσῃ μεσαχρῶσθῆσαι,
Ἀκρινάλεισσι δ' ἄλλο ἐπιπρεφῆσσι ἀσίδωι
Δέ κῆ σὶ ἀμβροσίωι ποτέσσι δέγε χάσμῃ ἀφροδίτῃσι.
Κρῖσι γὰρ χρῶντο δέπῃ ἐπὶ μέσσοι ὄνειδι⊕.
Ὁ πλοῦ βρωμίταο διέτελλωι πεφάτισσι.
Ἰεῖσι δ' ἐν ῥίξῃσι ἀγαλλισσῶν ὑακίνθῃσι.
Αἰάσῃ προσέοικε χελιδνοῖσι ἢ τίλλῃσι
Ἄνδρῃσι ἰσοδρόμοισι χελιδνοῖσι, αἰ ταναοῖσσι
φυλλάσσοισι ὑλέωι ἐρχοῖσι τῶν ἀρτιόνοιο δέ
Εἶδ' ὅτι τ' ἡμῶσσι αἰετὲς κάλυκες φομίσσι.

Σὺν

Σὺν κὴ περὶ τοξία χρομιλίχῃσι, ἰδέε θρυαλλίσι.
Οὐδέ μὲν ἀνδρῶν κενεὴ γρηύσει ἀκμή.
Οὐδέ βοῶν θεμάκενα τάτε πύτῃσιν ἀκμή ὑδέ
φλόξ ἢ θεῶν ἀγγῆσιν ἀνδρῶν κενεὴ ἀίσι.
Ἐβρυλλοῖσι ἢ φριάλοισι τε βάλουσι φυτέσσι.
Ὅφρα κλάδοισι μακροῖσι ἐφροδύσῃσι διακίλῃσι,
ἢ κῆσσι ἀνδρῶσσι ἐφροδύσῃσι ποταμῶσσι.
Καὶ δι' αὐτῶν μίκωι⊕ ἀπὸ πλάσσοιο βάλουσι.
Ἄβρω τῶν κωδῶν ὄφρα κωδῶσσι φυλάξῃσι.
Φυλακίῃσι γὰρ πᾶσι διολογῶσσι ἐμφίλῃσι
Ἐρπῆσσι, τῶν δέ δρόσοισι ἐσοκῶσσι βοτῆσσι
Κωδῶσσι κῆσσι μελιχρῶσσι πλῆθῃσι.
Ἀνδρῶν δισι χρομῶσσι ἢ φλόξ ἀλλοδρεπίσσι.
Πλῆθῃσι σαρκῶσσι, τὰ δ' ἢ βῆσσι ἐσῆσσι.
Οὐδέ μὲν ἐλέγῃ τὰ ἀσικῶσσι, ἀλλὰ τὰ τ' μίκωι⊕.
Οὐδέ μὲν πειροδύσῃσι πᾶσι διολογῶσσι
Στιφροῖσι ὠλοδρῶσσι ἐν χεῖρῃσι φῶσσι καρέοισι.
Ἀδρῶσσι βλασάσσι ἐν τῶσσι καρπῶσσι,
Σαμῶσσι λιθῶσσι νέας κλάδοισι ἰσοδρόμοισι
Ἐβροπῶσσι σφῶσσι ἐπιπορῶσσι
ἢ γὰρ κὴ ληπῶσσι πῶσσι, καὶ πᾶσι ἐρῶσσι
Λοκῶσσι ἰσομῶσσι, κὴ κρόσσῃσι ἰσομῶσσι,
Κύπρῃσι τε σινωρῶσσι ὄφρα κὴ οἰσῶσσι
Ἄσσοισι νομῶσσι ὄφρα ἀνδρῶσσι λατῶσσι λειμῶσσι.
Κάλλῃσι βοδῶσσι ἀμῶσσι κὴ ἐνδῶσσι δισι ἀνδρῶσσι
Χαλκῶσσι, σινωρῶσσι ἰσομῶσσι διασκευῶσσι.
Ὅφρα ὄφρα ἀσῶσσι μετ' ἀνδρῶσσι φοροδρῶσσι.
Σὺν ἢ κὴ ὑλέωσσι τὰ πᾶσι⊕ μελί⊕ σατέσσι
φάσσοισι πᾶσι δισι νέας πᾶσι ἀμῶσσι
Αὐτῶσσι ἰσομῶσσι ἀνδρῶσσι ἀσῶσσι
Τηλοδρῶσσι ἐφροδύσῃσι χρομῶσσι.

In quib

In quibusdam verò scribitur;

Ἡφελκάμωνα φιλοχροαῖς

Πᾶς δ'έτις ἢ ἑλένειος ἢ ἀστὲρα φαλίζουσι

Δρέζαο εἰδούοισι δ'αὖρ παρακάμβαλε σκηνοῖς,

ἢ αὐλοῖς βρεγέασιν ἄτε πρώτιστον ἴδωνται.

Πολλάκι δέλιμα καλὰ τότε χρυσανθεῖς ἀμέργων

Λιείασε φίλεισιν ἐπιφρόνουσα καμύων

Καὶ γόδρων πῶνονα, καὶ δὲ βραπέας κυκλαμίνης,

Σάυρωσι ἢ χθόνιον πέφαται σῆφ' ἢ γασίλις.

Patuit ex his carminibus aliud esse anemonem, aliud Chelidonium, cum idem esse nonnulli arbitrarentur. Flores intelligere oportet, ut asserit Theophrastus, iuxta astrorum speculationes contingere velut vocatum heliotropium & Chelidoniū, nam & hoc floret una cum hirundine. Ambrosiam florem ita declaravit Carystius in Historicis commentariis.

* Scribit Nicander ex capite imaginis Alexandri in eo Ambrosiam florem natum fuisse: dictum est autem superius quòd ita lilium vocabant. Timachidas libro quarto Cœnæ florem quandam describit Thesium vocatum:

Thesium tenerum florem dilexerat ille

Perf similem malo egregie, pulchrūmq; sacrumq;.

Ex hoc flore ita vocato Ariadnes etiam corona composita fuerat. Pherecrates verò siue is qui Persas actus composuit, cum & ipse de coronariis quibusdam floribus mentionem faciat, inquit; ò malachos quidem quaritans, respiciens autem ob hyacinthum & melilotina loquens, rosis aduersans; ò amaracum amans, apium odorans & cosmosandala, incedens per hastam, scalam nautica cito descendere cui lex est. Is verò inquit, qui relatos in eum metallorum scrutatores fecit; sub vitibus arbutiuus teneras tribulos persuadentes in prato lotifero, gladiolumque roscidum anethisci tenerarūmq; violarum humorem, & trifolij. In his quero quid sit trifolium: nam poema quoddam exiguum trifolium inscribitur & in Demaretem refertur. Scribit Pherecrates siue Strattis in inscriptis

A scriptis bonis; lotus ante clarum diem in coronis, alij dicunt in vnguento.

De Sisymbriis, & quo tempore corona darentur conuiuiis.

C A P. X I I I.

Scripsit Cratinus in Mollibus de sisymbriis & cosmosandalis: variis certe floribus pascor, liriis, rosis, liliis, cosmosandalis, violis, sisymbriis ventorum, quorum bacca vernis serpillo, crocis, hyacintho, elichrysa ramis, labrusca, hemerocallēq; dilecto, anetisco, timendōq; semper custode meliloto caput ornor. Cytillus sponte sua præter curantem venit. Prior verò ingressus & coronarum & vnguentorum introductus est in symposia dux secundæ mensæ, veluti testatur Nicostratus his verbis in falso obsignato; & tu decentem valde secundam mensam facito; ipsam multiplicibus ornato bellariis; vnguentum, coronas, thus, tibicinam accipe. Philoxenus Dithyrambicus in inscripta Cœna coronam principium facit conuiuij ita scribens; aquam venit in manus tener puer in argenteo ferens gutturnio, ac effudit; postea tenues coronas attulit ex ramis tenerioribus myrtorum, quos composuerat. Eubulus Tirtheus; postea quam senes ingressi sunt, tum statim in domos diuertebantur: corona cito affuit: capta est mensa, simulque maza trita suaui aderat. Fuit apud Aegyptios etiam hæc eadem consuetudo, ut in Fœneratore testatur Nicostratus. Nam cum fœneratorem Aegyptium finxisset inquit, lenonem deprendimus, propter amicos qui nuper in manus acceperunt ac coronam, opportunum esset tempus, tu verò ventri indulge Cynulce. Postea tu nobis narrato cur Cratinus dixit melilotum, & semper custode meliloto: quando te tumulentum video iam esse factum, sic enim dixit esse ebrium Alexis in Introducto in habitaculum. Cessabo ab ipsis nugis puerisque iubebo, iuxta Sophoclem qui dixit in Conuiuiis; ferte, pinxar quis, infundat in profundum craterem; vir non prius comedat rectè similia, bos operarius operetur. Tum iuxta Aristiam Phliasiū, qui scriptum reliquit in inscriptis Cretensibus; coniuua vel ensifer vel mazas

mazas quæritans, pudeat intemperantem ventrem habere parasitum. Quando his ita dictis nihil respondet, ipsum iubeo coronis vulgaribus coronatum, iuxta Alexidis Geminos, educi ex conuiuio. De vulgaribus coronis ita mentionem fecit comicus; coronis his vndique compositis, & ipse cum hæc ita dixerim conticebo hodie, atque concedam iis, qui voluerint, vt de vnguentis orationem habeant: puero imperans iuxta Coroniferum Antiphanis, hæc disseram, vt huc duas bonas inferat, & faces bonas accensas ad bonum. Sic igitur tanquam actus orationis exitum constituam: atque paucos post dies velut ipsius silentium diuinaret, mortuus est feliciter, cum nullum tempus morbo concessisset, sed nos eius socios magna affecisset molestia.

De vnguentis.

CAPVT XIII.

Cum pueri vnguenta in vasculis aliis aureis, & in alabastris circumferrent, quidam Cynulcum inuitus illius faciem vnguento plurimo perunxit: hic autem excitatus, vixque respiciens, quid hoc inquit Hercules? num sponsia? quisue meam faciem præteriens purgabit multis fraudibus inquinatam? an non nostis optimum etiam Xenophontem Socratem ita dicentem in conuiuio induxisse? optime nobis per Iouem conuiuium præbes ò Callia, non enim cœnam solum lautam apposuisti, verum etiam & spectacula & acroamata nobis complura, eaque suauissima exhibes; quid igitur si nobis vnguentum quis inferat, vt suavis etiam præbeatur odor? nequaquam inquit Socrates: nam sicut ex vestibus alia viro magis conuenit, alia foeminae; sic ex odoribus etiam alius conuenit foeminis, alius viris. Nullus est profecto qui viri causa vnguento perungatur, nisi mulieres cum aliis de causis, tum si sponsæ fuerint; velut huius mulier Nicerati ac Critobuli vnguento non etiam indigent; hoc enim olent nauitæ. Odor autem olei in gymnasiis, virorumque præsentia suauior est mulieribus, absentisque magis desiderantur. Nam & seruus vnguento perfusus & liber statim eodem modo olebunt: odores vero

A verò ex laboribus liberalibus, & optimis primum studii indigent, & multo tempore, si modo suaves ac liberorum sunt futuri. Scribit maximè admirabilis Chryssippus vnguenta ex eo nomen accepisse, quod multo fiat cum labore, inordinatòque potu. Pepererunt ex Sparre vnguentorum artifices Lacedæmonij, velut qui oleum corrumpere: sic eos etiam qui lanas inficerent, velut qui lanarum candorem cognosci non paterentur. Prohibuit & Solon in suis legibus homines vnguenta vendere. Nunc autem non odores solum virorum, vt ait Clearchus libro tertio Vitarum, verum etiam colores cum deliciis quasdam habeant, eos effoeminatos, qui iis vtuntur; vos autem delicias inuendum quidpiam habere putatis à virtute seiunctum? Sappho cum foemina esset ac poëtria, quidam habebat ad veritatem, quæ idcirco deliciis honestum, iniungere gaudebat cum dicat; Ego verò delicias amo, quamuis honestum cupio quæ consequantur ac splendorem, in quibus manifestum omnibus facit quod viuendi cupiditas & splendorem habebat ille, & honestatem, quod familiarem significat virtutis. Quamuis Parrhasius pictor præter concinnitatem supraque artem deliciis deditus an esset, vocatque magnificentiam ex virgatis quibusdam poculis hausisset ac dignitatem, verbo virtutem amplectebatur, cum omnibus eius operibus inscripisset in Lindo;

Virtutem venerans, & viuens molliter ista

Parrhasius patria pinxerat ex Epheso.

Videtur autem mihi superbus quispiam fuisse, qui grauitulerit delicatum ac pulchrum virtutis deturpatum, tanquam accersito grauitur in deliciis ob impena fortuna ei concessa inscripsit, deliciis vir deditus. Verum tamen cum se virtutem venerari inquit, perferendus est: hæc scripta sunt à Clearcho. Sophocles verò poëta Venerem voluptatem quandam existentem inducit in actu Cretensis vnguento perfusum dæmonem, ac in terram spectantem; Palladem autem mentem & prudentiam: Virtutem oleo perunctam & exercitatem. His occurrens Masurius inquit; ò felix, an non nosti quod sensus nostri, qui sunt in cerebro nostro excitantur suauibus

bus odoribus, atque puriores sanioresque efficiuntur: sicuti C
Alexis ait in Mala; sic sanitatis maximam partem bonos
odores cerebro concedere. Scribit etiam robustissimus bel-
licosissimus poeta Alcaeus: suave effudit nobis vnguen-
tum infra pectus. Scribit alicubi sapiens etiam Anacreon;
præmium protendis syringum caua pectora vnguento per-
unctus, cum pectora vngi vnguento iussus fueris; in qui-
bus est cor, velut quod recreetur scilicet suavis odoribus.
Hoc non solum boni odoris gratia faciebant, cum is ex pec-
toribus iuxta naturam eleuaretur ad odoris sensum, sed
idcirco quod animæ sedem in corde collocatam esse arbi-
trabantur, sicuti Praxagoras Philotimusque medici tradi-
derunt. Inquit etiam Homerus;

Pectora percutiens, verbis cor increpat ultro.

Murmurat interius cor.

&: *Hectori at ipsi*

Percutit hinc animus trepidanti in pectore sepe.

Quod signum maxime idoneum esse arbitrantur, ad de-
monstrandum quod hic anima sit sita. Nam in decertatio-
nibus quæ fiunt in suffragiis vt saliat palpitæque cor timi-
dissime contingit, vnde & Homericus inquit Agamennon; D

Cum tuncam valde Danaï, nec pectora, nec cor

Firma manent mihi, sed trepidant; cor, pectoraque extra

Exiunt, trepidant subter frigentia membra.

Sophocles etiam absolutas à timore dicentes introduxit;
in animo neque tripudiat clara timoris soror. Anaxandri-
des trepidantem inducit qui dicat: è malum cor gaude,
quam solum es malum corporis? initium enim rectum si
videris mordentem. Scribit Plato rerum omnium opificem
pulmonis naturam illi apposuisse, primum quidem mol-
lem ac sine sanguine; postea hiatus quosdam velut in spon-
giis perforatos habentem, vt in grauium malorum expe-
ctatione palpitans & exultans mollem ac sensim faciat tre-
pidationem. Verumenimvero coronas eas etiam quæ po-
nuntur circa pectus poetæ hypothimia, les vocarunt ex flo-
rum vaporatione, nō autem quia animam thymum appel-
lauerint, sicuti nonnulli arbitrantur. Præius Archilochus
vnguenti nomine vsus est, cum dicat:

Anus nec vnguentis peruncta cum foret.

Et alibi dixit, perungi iam senex:

Et

A *Et pectus vnguento, & comas amauerat.*

Et myrrha & smyrna dicitur apud Aeoles, quando vnguen-
ta plurima ex myrrha perficiuntur, atque ex hac sola vnguen-
tum stacte vocatum. Cognouit quidem Homerus vnguen-
torum vnctiones, at oleum vnguenta ipsa appellauit,
cum epitheto: Roseoque perunxit oliuo. Et alibi inquit:
sacrificantem Venus apud ipsum Hectoris cadauer roseo
perunxit oliuo diuino: atque hoc quidem ex floribus. De
eo quod ex aromatibus conficiebatur, quæ dicebantur odo-
ramenta, meminit cum de lunone loquitur:

Ambrosia primum prædulci corpore sordet:

Abluit, inde cutem nive am, peplōque perunxit

Diuino, fuerat illi quod forte sacratum.

Cuius odor moti venit Iouis atria firma,

Sed tamen & vastas terras, calūmque petiuit.

Variorum locorum vnguenta, eorūque vires.

CAPVT XV.

B Optima fiunt vnguenta pro certis locis, veluti in libro
de Vnguentis testatur Apollonius Herophilus, ita in-
quiens: iris optima fit in Elide & Cizycoro: rosaceū vnguen-
tum optimū in Phaselide fit, ex Neapoli; & Capua aspor-
tatum: Eroniū in Solis Ciliciæ populis & in Rhodo: nar-
dinum in Tarso: Oenante Cypria vnāque Adramyttinum: *oivabdy la*
amaracinum Coum, & melinum, Cyprium Aegypti an- *brusca.*
tecellere iudicatum fuit: secundum locum Cypriacum obti-
net, & id quod fit in Phœnica, post quod sequitur ex Sido-
ne. Illud verò quod panathenaicum vocatur, Athenis. Me-
topium & Mendesium optima conficiuntur in Aegypto:
conficitur autem metopium ex oleo nucum amararum.
Nam & impensas suppeditantes, & materia, & artifices o-
ptimum vnguentū efficiunt, non autem loca. Ephefus egre-
gia prius inquit vnguenta conficiebat, ac Megaleum præ-
fertim: nunc verò nequaquam. Excelluerunt ob diuitias vn-
guenta etiam in Alexandria ob Arsinoes Berenicęque stu-
dium. Optimum siebat rosaceum in Coryna, quo tempore
magna viuebat Berenice. Oenanthinum antiquitus me-
diocre, at primum postea in Adramyttio conficiebatur ob
Stratonicam Eumenis, Syria omnia prorsus vnguenta

KK

optima præbebat, & præcipuè telinum: nunc autem nequaquam. Excellebat Pergami etiam, nunc longe secus, cum vnguentarius thurinum vnguentum excogitasset, quod à nullo antea fuerat inuentum. Si bonum vnguentum siugi infundatur supernatur: at mel bonum peiori infusum inferiore locum petit, nam illius quod est deterius superfuit. Vbi de Aegyptiis vnguentis mentionem fecit Achaus, ita inquit in Certaminibus:

Argenteo manum, lapidis hinc Cyprj

Dabunt ornamentum vñctionum Aegyptiarum.

Nominauit alicubi Didymus etiam Staften vocatam ob myrrham, quam in Aegyptum perlatam, ad Græcos deportari inquit. Hiccius libro secundo & tertio de Vnguentorum materia inquit: alia sunt vnguenta, alia pigmenta: rosaceum maximè idoneum myrrhinum præterea, ac melinum: quod etiam stomacho confert, ac vtile est lethargo laborantibus. Oenanthium stomacho confert, quod etiam mentem seruat minus oppressam. Sambucinum ac serpillinum ad potum sunt idonea, similiterque crocinum, quod sine multa myrrha sit confectum. Staete etiam ad potum cõuenit, & nardus. Telinum dulce est & molle. Leucoinum verò & susinum quod fit ex lilis. Sifymbrium etiã & serpyllinum. In Cypro verò & lilium, optimum autem in Aegina & Cilicia. Myrrhinum fit ex folijs & Oenanthinum, quæ planta in Cypro nascitur montana & fœcunda. Non fit in Græcia, quia caret odore. Terinum fit ex radicibus & nardinum, ex costoque amaracinum. Quod vnguentis perungi maxime studebât antiqui, vel ex hoc declaratur, quod scitur quæ nostrum singulis membris conueniant. Idcirco ait Antiphanes in Thoryciis siue excauante. Sed lauabatur hæ duo ex gemmata pelui, Aegyptio vnguento pedes & crura. Phœnicino maxillas ac mammæ, sifymbrio alterû brachium, amaracino cilia & cæfarië, serpillino genua & colulum. Cephifodorus in Trophonio: postea emo vt mihi perungam corpus vnguentû irinum, roseûmq; admiror Xanthia: pedes seorsum perungo baccharino, ò cinæde tuis pedibus ego baccharim emam? Anaxandrides in Protefilao, vnguentum à Perone, ex quo heri datû est Melanopo, magnificum Aegyptium: quo nunc vngit pedes Callistrati. Mentionem fecit huius vnguentarij Peronis Theopompus in Ad

*ῥομβίον
ex albis
violis.*

A in Admeto & Hedychare. Antiphanes in Antea: apud vnguentarium ipsum reliqui: ex vnguentis futurus est cinnamomûmque ferre, & hæc nardina.

De bacchare, brenthio, regio, psagda, Plagonio, megalio vnguentis.

C A P. X V I.

E st vnguentum quoddam, quod baccharis apud comicos nominatur: cuius mentione fecit his verbis Hippocrates: nares perunxi bacchare, quæ est velut crocum. Achaus in Aethone Satyrico: bacchare perfusum alijq; refrigerantibus excitatum ad diuinû capillum. Ion in Omphale: bacchares, & vnguenta, & sardianum ornatû cognouisse coloris præstat, quàm morè Pelopis in insula. Sardianum ornatum in his significauit vngentû, quando Lydi ob voluptatem celeberrimi fuerunt. Illud Lydopassus apud Anacreonem, pro deditis voluptati intelligunt. Meminit Sophocles etiam de bacchare. Magnes in rebus Lydis: solentè oportet bacchare perfusum: ac nonnunquam baccharis non est vnguentum. Aeschylus enim in Amymone separatè ac distinctè: ego bacchares tuas, & vnguenta. Et Simonides: vnguentis vnctus sum, & odoribus, ac bacchare. Aristophanes in Cerealia celebrantibus: ò Iuppiter venerande quo pacto nefarium scrinium continuò lotum vnguenti ac baccharis odorem emisit? De vnguento Brenthio hoc pacto meminit in nugis Pherecrates: constitui ac iussi nobis vngentû brenthium infundere, vt infunderet adeuntibus. De Regio vnguento mentione fecit Crates in Vicinis ita inquit: multò dulcius ò Iuppiter regio vnguento: & de brenthio cum dicat: brenthio, regio, psagda. Aristophanes in Coniuuantibus, affer, vt videam quid tibi do: num ex vnguentis psagdam amas? Eupolis in facili: & psagdam eructantem. Eubulus in coronas vendentibus:

Aegyptia psagdane ter lota vt fuit.

scribit Polemon in ius, quæ milit ad Adazum vnguentum quoddam apud Eleos Plagonium vocari, quod à Plagone quodam inuentum fuerit. Similiter & Sosibius narrauit in Similitudinibus: sicut Megalium, quod à Megalo Siculo nominatum fuit. Alij Megalium Atheniensem fuisse asseruat. Meminit de illo Aristophanes in Telmissentibus,

Pherecrates in Petalo, Strattis in Meda hoc pacto: & dico quod fers vnguentum ipsa tale, quale nunquam coxit Megalus, neque Dinius quidem Aegyptius, neque vidit neque habuit. Meminit his verbis de Megallio vnguento Amphis in Vlyffe:

Texisse muros vellere & Milefo.

Vnixisseque vnguento statim Megallio.

Perfundite & sumis bonis mox regiam.

Audisti here ipse nunquid hoc quando prius

Tu suffimentum? Anaxandrides in Tereo:

Sed sponsa sicut nominata regia

Perungit vnguentis corpus Megallij.

De nardino, sæda, vnguentorumque studiosis.

C A P. XVII.

DE nardino vnguento ita scriptum reliquit Menander in Reticulo: suaue vnguentum, suaui puer, qui enim non nardinum vnguento huiusmodi vngi perungi dixit his verbis Alcaeus in Palæstra: cum perunxisset inclusit, pro ea vnguentis non vnctionibus dixi. Aristophanes in Concionantibus: quæ caput vnguentis peruncta sum. De vnguento sæda vocato meminit Epilycus in Coralisco: baccharis & sæda simul. Aristophanes in Coniuuantibus: & in Mariscis. Eupolis sædam eruçantem: illud inquires, quod Nicander Thyatirenus de valde deliciis dedito intelligit. Asserit Theodorus esse illud suffimentum quoddam. Multo sanè precio vnguenti cotyla Athenis vendebatur, atque quinque minis, ut testatur Hipparchus in Pernoctante: ut verò Menander, in Mulieres odio prosequente. Antiphanes in Pharrho Stracti mentionem faciens de vnguento inquit: Statere duabus minis: non placet mihi, nequaquam. Neque Sardoniorum genus solum vnguentorum erat studiosum, sicut Alexis inquit in poculorum artifice: semper vnguenti studiosum Sardoniorum genus: verum etiam Athenienses ipsi, qui omnibus hominibus optimorum vitæque conferentium introductores extiterunt: apud quos cum intolerabile esset vnguentorum precium, ut paulo ante dicebamus, non tamen idcirco ab vnctionibus abstinebant. Sicuti neque nos nunc ita preciosum sit optimum, ita ut nugæ prorsus hæc in intro

περίοχα -
δα.
μυρρίαν -
ων,
ἢ μυρρί -
ανων.

A in introduceute in domum Alexidis esse videantur: non enim ex alabastro perungebatur, cum res sit quædam temporanea, sed columbas quatuor dimittebat perfusas, non eodem per Iouem vnguento omnes, sed singulas proprio: quæ circum volitantes nostras vestes, strataque conspergebant. Sed ne inuideatis mihi viri summi Græcorum: cum sacrificarem irino vnguento perfusus sum. O per Deos suaui voluptas, magisque existens: Laconicum sanguinè pollueret: licet manibus, velut nunc nos facimus, cum hauserimus totum corpus perungi, ac præcipuè caput.

Cur vnguentis vsi sint in conuiujs.

C A P. XVIII.

Scribit Myronides in libro de Vnguentis & coronis hinc esse ortam occasionem vt caput vngerent inter pocula, quia quod præassumptum fuerat ab iis, quorum caput est aridum, superius fertur atque attrahitur. Idcirco accidit vt cum febres corpora adurant, capitis tempora humectent, ne huc ad siccum ac vacuum impetum suum intendant feracula præassumpta. Hoc cum ratiocinarentur, vinique latiorè ad superiora in potu pertimescerent, caput pingui perungi oportere ductitarunt, quia minor impetus caput ipsum inuaderet si id humectassent. Nam læuioribus semper se addens vita, atque iis quæ ad fruitionem deliciisque inducunt, ad vnguentorum vsum se facile contulit. Vti autem oportet à Cynulce Theodore vnguentis iis in potu, quæ minime caput infestent: sed & quæ paululum stringant ac refrigerent. Querit doctissimus Aristoteles in Naturalibus quaestionibus cur vnguento perfusi magis fiant canis, nūquid idcirco quòd vnguentum exiccat ob aromata? quare siccantur vnguentis vtentes: siccitas verò magis canos facit, nam siue canities siccitatem operetur, siue inopia sit caloris, labefactat omnino siccitas: quam obrè polium etiam efficit citius canos: ebibitur enim naturalis capilli humor. Legi iucundissimè viri amici, octauum ac vigesimum Historiarum Possidonij librum, cum quiddam dicat de vnguentis, quod obseruauit non alienum sanè à nostro symposito: scribit enim philosophus, in Syria in cōiuuijs regijs, vbi coronæ datæ fuerunt coniuuijs, quidam Babyloniorum

unguentorum paruos vtres habentes ingrediuntur, atque **C** circumeuntes longæ coronas ex his accumbentium conspergunt ac irrorant unguentis, nihilque aliud externum rigant.

De Iano corona inuentore.

C A P. X I X.

Verum quando ad hoc vsq; orationis profecti sumus, vobis modulationem quandam in Amorem conferram, iuxta poetam Cytherium, quod Ianus scilicet, qui Deus est apud nos, quem patrem vocare consueuimus, primus coronam inuenit. Hoc Dracon Corcyreus narrauit ita scribens in libro de Lapidibus: fama est Ianum fuisse bicipitem, cum alteram faciem haberet à tergo, alteram ante. Ab hoc & fluiuius Ianus, & mons, in quo ille habitauit, vocatus fuit. Primum hunc coronam, primum tamuluariorum pontes, nauigiâque inuenisse aiunt, ac primum æreum nummum cõsignasse. Complures idcirco ciuitates in Græcia, in Italia & Sicilia bicipitem figuram in nummis imprimere solent, ex altera verò parte vel pontem, vel coronam, vel nauigium. Hunc fama est sororem duxisse * *λαμάνηυρ ιεραιδίνε* * filiâque Olistenem habuisse: qui cum ad res maiores aspiraret, in Italiam enauigauit, montemque incoluit non procul à Roma, qui ab illo postea Ianiculum fuit vocatus.

De potu boni Dæmonis.

C A P. X X.

Cum tot dicta fuissent de unguentis, complures postea boni dæmonis poculum postularunt, alij Ioui seruatori, alij sanitati, alijque alijs dicarent, visum est facturos nos esse operæ precium, si poetâs citaremus, qui harum mystionum mentionem fecissent, de quibus & ipse ego recensere: Antiphanes in Agrestibus ait: Harmodius dicebatur, Pæana verò quædam Iouis seruatoris magnam acatum cepit. Alexis in Fœneratore, siue Mentiente: sed ipsi infunde Iouis seruatoris Deorum omnium mortalibus vtilissimum: ò Iupiter seruator si ego consperfero, ne expectes fiducia fretus. Nicostratus in Pãdroso: ego etiam amicissima pocula sanitatis ipsi impleui: cape tu sanitatis,

fer

A fer bona fortuna: est autem ò pater, fortuna mortalium reum, prouidentia verò cæcum quiddam & inpositum. In actu eodem mentionem fecit & boni dæmonis mystionis, cuius & omnes ferè poetæ antiquæ comœdiæ. Sic autem scriptum reliquit Nicostratus:

Citissimè fundens boni sed Dæmonis

Hinc auferat mensam mihi: quod sufficit

Ego Satur nam sum boni ipse dæmonis.

Sumo, capiens hanc auferas quæso statim.

Xenarchus in Geminis, quam bonum conuiuere aliquando, & ipse incipio: at boni dæmonis peritus excitauit optata phiala. Iouis autem seruatoris ipsam citissimè perdidit, ac immerfit me, vides? Eriphus in Melibœa: ebibisti verò prius quàm boni dæmonis caperes, priusquam Iouis seruatoris. Theophrastus in libro de Ebrietate vinum purum scribit, quod in cœna dabatur, quod boni dæmonis appellant, esse potionem, cuius perexiguum gustant, veluti solo gustu in memoriam reuocantes vini ipsius vim, Deique munus ipsius. Postea quàm impleuissent, præbuerunt vt minimum esset haustum, tum tertio se flectentes in genua, ex mensa capiunt, tanquam Deo supplicarent ne quidpiam agant minus honestum, & ne in vehemens aliquod potus huius desiderium incidant: atque vt quod vtile decorumque est ex ipso accipiant. Philochorus libro secundo Atthidis legitimum tum fuisse inquit, vt post cibos vinum non mistum ab omnibus gustaretur, quod & gustus gratia, & potentia ipsius boni dæmonis demonstrationis hauriebant, reliquum verò erat mistum. Idcirco effectum est vt Nymphas Dionisij nutrices fuerint nominatæ. Quod autem mos esset mensas auferre post datum boni dæmonis potum, declarauit ipse Dionysius Siculus per suam impietatem: nam cum aurea mensa in Syracusis Aesculapio esset apposta, eum mero boni dæmonis prouocato mensam auferri iussit. Apud Græcos autem veluti soli sacrificantes, vt autor est Phylarchus libro Historiarum duodecimo, mel libant, cum vinum non inferant altaribus: quia æquum esse arbitrantur: vt Deum ipsum, qui omnia continet, omnibus dominatur, sempërque mundum circumeat, ab ebrietate profusus esse alienum credant.

De carminibus conuiualibus & pœanibus.

CAP. XXI.

σολοὶς
obliquus
& inae-
qualis in-
de σολοὶς
hæc car-
mina.

Meminerunt plurimi de Atticis illis cōuiualibus carminibus, quorum ob antiquitatem operæ precium esse videtur vt mentionem faciam, tum etiam ob eorum simplicitatem qui ea composuerunt, quique in hoc pœtica facultatis genere gloriam aliquam sunt consecuti, velut Alcæi & Anacreontis. Admirabilis fuit Praxilla Sicyonia in ipsa cōuiualium carminum pœsi. Non appellantur autem carmina cōuiualia ex carminum ipsorum ratione, quia fuerit inæqualis, cum in remisissis inæqualia esse dicant, verum cum tria sint genera, sicuti testatur Artemō Castandreu libro secundo Vfus, in quibus ea canuntur, quæ pertinent ad congressus, quorum erat primum quod lex erat, qua omnes canere iuebantur: secundum quod omnes canebant quidem, non tamen cum ex quodam ambitu cantum exciperent: tertium verò in omnibus ordinē seruabat: quem non etiā omnes consequebantur, sed prudentes tantum qui esse viderentur, atque si secundum locum esse contingerent. Quapropter velut cōfusio esset quædam solum, quæ neque simul, neque deinde haberet, sed vtcunq; esse contingeret, carmen ipsum inæquale fuit appellatū. Canebatur huiusmodi carmen vbi cōmunia omnibūsq; necessaria finem cōsequerentur. Hæc carmina canebant sapientes, atque singuli odam aliquam pulchram in medium vt proferret dignum existimabant, eāmq; pulchram adhortationem, sententiāque vtilem vitæ habere opus esse crederunt. Ex Dipnosophis igitur carmen hoc conuiuale dixit quidam: hic quis hoc: omnia verò dicta huiusmodi fuerunt Pallas apud Tritonem fluuium nata, regina Pallas crepusculi: hanc ciuitatem & ciues sine desidia, seditionibus, ac cædibus importunis, tūq; & pater diuitiarū, Mater Olympiam videam, Cererēsq; coronā feras: in temporibūsq; aptis, pueris Proserpina gaudeat, benèque apud hanc ciuitatem in Delo Latona filios aliquando peperit, Phœbū scilicet regem auream comam habentē, Apollo agrestierem ceruos percutientem Dianam, quæ robur habet mulierum. Iopam Arcadiæ res inclytas orchestras Bromij faciem habentem nymphis lætis Iopam in meis gaudiis. Innocuis cæ-

dic

Ane lætatus, vicimus vt volebamus: victoriam Dei præbuerunt à Pandroso ferentes ad iucundam Palladem. Postea licebat cuiusmodi essent singuli pectus aperire. Mentem posthæc inspicere cum rursus clausissent virum existimare amicam mente dolis carente. Sanum esse mortali homini optimum est, secundum esse formosum: tertium sine fraudibus esse diuitem: quartū verò cum amicis florere. Cum hoc auditum esset, omnesque ob ipsum gauisū essent: commemorantes quod illius mentionem fecerit bonus Plato velut rectè dicētis: inquit Myrtilus Anaxandridem ipsum subfannasse comicum, cum ita dixerit in Thesauro:

*Conuiuij quicumque carmen reperit,
Quod optimum sit esse sanum ante omnia
Rectè putauit. & secundum mox bonum
Pulchrum esse, diuitemque tertium: vides
Insanus vt fuit, secundum nam locum
Post sanitatem cepit esse diuitem.
Pulchra bibentes sunt fera turpissima.*

Dictum postea fuit & hoc: ex terra opus est navigationem perspicere si quis possit, palmāque habeat, ac vbi fuerit in Ponto præsenti accurrere necesse erit. Carcynus autem hæc inquit: pulcherrimum serpentem capiens rectum: Socium oportet simul carmina conuiualia non excogitare, ad myrti ramum ensē feram, velut Harmodius & Aristogiton, vbi tyrannum interfecerunt. Athenāsque in suam libertatem vendicarunt. Amicissime Harmodii periisti: in beatis insulis te esse inquirunt, vbi & velox Achilles, Tididēmq; ferunt bonum Diomedem. At myrti ramum ensē feram, velut Harmodis & Aristogiton vbi in Palladis sacris Hipparchum virum tyrannum occiderunt: sapientum semper erit gloria in terris amice Harmodii & Aristogiton, quia tyrānum interemistis: Athenāsque in libertatem reuocastis. Admeti rationem discas amice; bonos ama & venerare, à malis abstinere: cum malis scias perexiguam inesse gratiam. Fili Telamonis Aiax belato: cum diceret optimum Danaorum ad Troiam accedere, & Achillem. Telamonem primum, secundum Aiace Danaorum ad Troiam accedere inquirunt, & Achillem: Vtinam pulchra lyra essem elephantina, ac me ferrent formosi pueri in chorum Dionysiacum. Vtinam ignis ex-

K K 5

pers magnum pulchrúmque effam vas aureum, formosáque mulier me ferret puram adhibens mentem: simul me cognosceret, simul amaret, simul coronaret. Cum me infaniente consistere, cum temperante ero téperans: sub quemuis lapidem sodalis scorpius ingreditur. Caue ne te feriat: sublimé omnis sequitur dolus, siccam glandem hanc habet, hanc optat accipere. Sic & ipse cum pulchram habeam paelam, hanc accipere cupio. Lena & balnearor hunc habent firmé morem, hic vas balnearium bonum, malúmque laui: infunde minister in vas, non autem in lapidem, si viris bonis opus est iam infundere. Lapidéus dabitur fluxus. Cuiusmodi viros perdidisti pugnádos & bonos, & nobiles, qui declararunt tunc, quales patrem sunt cōsecuti, qui cunque virum amicum non prodiderit magnum cōsequitur prámium iuxta meam opinionem apud Deos & homines. Est autem coniuale carmen (vt aiunt nonnulli) etiam id ab Hybria Cretense factum, quod ita se habet: sunt mihi multæ diuitiæ hasta & ensis, ac pulchrum scutum tutela corporis: hoc enim aro, hoc meto, hoc dulce vinum ex vitibus pessundo. Hoc dominos ex sententia memoriáque deturbo. Illi verò, qui hastá & ensim pulchrúmque scutum tutelam corporis habere non audent, genua flectentes meum adorant dominum, magnum regem appellantes. Cum hæc dicta essent, inquit Democritus: verum tamen & illud, quod à doctissimo Aristotele in Mercurium Atarneum scriptum fuit, non est Pæan: velut ait Demophilus, qui philosophum impietatis accusauit, in pudorem ab Eurymedonte comparatus, velut irreligiósè ageret, quotidieque in conuiuij pæanem in Mercurium caneret. Quòd autem nullam Pæanis opinionem cãtilena præbeat, sed coniuualium carminú vnus alicuius, ac dictionis forma quod est ab initio, vobis ego declarabo: Virtus laboriosa humano generi vestigiatio optima vitæ: ob tuam virgo formam mors est æmulatione plena inter Græcos, laborésque perferre perniciosos insuperabiles. Talem in mente concipis fructum immortalé, auro meliorem & parentibus, leniter splendentem tui somni. Tua causa diuinus Hercules Ledæque filij multa perpessi sunt, Operibus vim tuam quæritantes. Tui desiderio Achilles & Ajax ad domos inferorú accesserunt, tuæ amicissimæ formæ gratia Atarnisq; alumnis solis

A solis destituit lumen. Decantatur enim ob opera, immortalem ipsum Musæ Mnemosynæ filiæ augebút, Iouis Hospitis reuerétiam augentes, amicitiaque firmæ prámium. Ego non noui profectò an quispiam pæanicum aliquod idioma in his perspicere possit, cum apertè is dicat, qui scripsit, Mercurium periisse: cum dicit: tuæ amicissimæ formæ gratia, Atarnis alumnus solis destituit lumen. Neque enim consuetudinem habet Pæanicam, velut pæan, qui in Lylandrum Spartanum factus est verè, vt in Terminis Samiorum inscriptis testatus est Duris, quem cantari inquit in Samo. Est is etiam pæan, qui in Craterum Macedonium factus fuit, quem composuit dialecticus Alexinus, vt scriptum reliquit Hermippus Callimachus libro primo de Aristotele. Cantatur hic pæan in Delphis, dum puer aliquis citharam pulsat. Is etiam, qui compositus fuit in Aegemonem Corinthium patrem Alcyones, quem Corinthij concinunt, pæanicam habet acclamationem. Apposuit ipsum Polemon expositor in epistola ea, quam ad Aranthium scribit. Extat & pæan in Ptolemæum, qui primus regnauit in Aegypto, quem Rhodij canunt. Habet acclamationem io pæan, vt Georgus inquit in libro de Sacrificiis in Rhodo. Scribit Philochorus Athenienses pæanes canere in Antigoni Demetriique honorem: eos inquam, qui compositi fuerunt ab Hermippo Cyziceno, cum essent æmuli complures qui pæanes composuerant, at Hermocleis fuisset præpositus. Verum tamen & Aristoteles ipse in defensione suæ impietatis, nisi falsa sit oratio, inquit: cum nunquam sacrificare vellem Mercurio tanquam immortalis, tanquam mortali monumentum constitui, atque cum naturam immortalē facere vellem, illud epitaphiis ac honoribus est decoratum.

Stridula eda. Sjrbona chorv.

CAP. XXII.

Cum tot dicta fuissent à Democrito, ait Cynulcus: quid mihi calices illos in memoria renoucasti, iuxta sapientem Philonem? nihil enim gulone Vlpiano præsentè commemorare conuenit, quod studio dignum videatur: siquidem complectitur hic magis stridulas odas, quàm eas, quæ studiosè sunt factæ, cuiusmodi Locriæ sunt vocatæ, cum natura sint mœchicæ, sicuti: & suauiter quid pati

ne prodas nobis quæso priusquam illum iens excitem, ne C
 magnum malum inferas in me etiam infelicem: dies est,
 at nonne iam lucem per fores vides? cantilenarum huius-
 mo. si plena tota ferè est Phœnicia: in qua hic etiam cala-
 mo canens circuibat, vnà cum iis, qui vocatos Colabros cõ-
 posuerant. Distum est nomen bone Vlpiane: atque Deme-
 trius Scepheus ita inquit libro decimo Troici apparatus,
 Ctesiphon Atheniënsis vocatorum colabrorum poeta, quem
 Attalus, qui primus post Philetærum regnavit in Perga-
 mo, rerum regiarum in Aeolide iudicem creauit. Hic idem
 Historiographus libro decimo nono eiusdem tractatus,
 cum plurimum inquit Mneptolemus Historiographus
 posset apud Antiochum Magnum cognomento, filium Se-
 leucum natum fuisse ait hilaium cantilenarum poetam,
 cuius carmina semper canere consueuerunt. Et ego pueros
 amabo: multò magis enim cõducer, quàm ducere vxorem:
 nam puer vel in castris præfens magis prodesse poterit,
 ac postea in eum aspiciens inquit. verum quoniam mihi
 succenses, accedo ad enucleandum tibi quis sit Syrbenæ
 Chorus. Tum Vlpianus, putas me inquit scelestè ob ea, quæ
 dixisti irasci? aut vel minimam tui rationem habere can-
 nis audacissime? verum quoniã te me docturum esse pro-
 fiteris, fœdera tecum componam, non scorta: tu verò doce
 to solum quis sit Syrbenæorũ Chorus. Clearchus ò optime
 me ita scribit libro Disciplinæ secũdo, Chorus Syrbenæo-
 rum quidam relinquitur, atq; singulos ea canere opus est,
 quæ voluerint: mentè adhibentes nequaquam assidèti, aut
 Chorum instituenti, Verum ille spectator est ipse multò
 minus his ordinatus. Nam iuxta Matronem Parodum,

*Prudentes valde primum quicumque fuere,
 Eubœus, simul Hermogenes pari. èrque Philippi,
 Occubere, domumque ierunt Ditis avari.
 At Cleonicus adest quidam, quem aeterna senectus
 Cepit, non ratum ignarus, non ille theatri est.
 Defuncto cui posse loqui Proserpina donat.*

De Parodis.

CAP. XXIII.

TV verò vel viuis bone Vlpiane omnia perquiris, ni-
 hil autem dicis, & qui suauius dixerit de carminibus
 bone

A bone mi sodalis, dum fœdera etiam seruamus. Cui respon-
 dit Cynulcus, Complures parœdiarum poetæ fuerunt ami-
 ce, at celeberrimus omnium Eubœus Parius, qui Philippi
 tempestate floruit: hic est is, qui Athenienses etiam carpe-
 bat, cuius quatuor etiam libri seruantur: mentionem illius
 fecit Timon libro primo Sillorum. Polemon libro duode-
 cimo rerum à Timæo gestarum, hæc ita scribit, vbi de iis
 narrat, qui parœdias conscripserunt, & Bæcorium & Eu-
 bocum, qui cõscripsere parœdias. Eloquentes dixerim, quia
 commode iocantur, atque omnibus antiquioribus poetis
 in eo genere præstantiores fuerunt. Dicendum est autem
 Iamborum poetam Hipponactem eius generis inuento-
 rem extitisse: inquit enim ille in Hexametris:

*Musa mihi Eurymedonta canas, maris ille Charibdis?
 Vasta vorago simul: non aptè restitur & ille.
 Dic quo suffragio fuerit mala funera passus,
 Consensu populi spumantis ad æquoris vnda.*

Vsus est Epicharmus etiam Syracusius paulò post in quo-
 dam actu, Cratinusque poeta antiquæ comediæ in Viduis,
 ex iis qui illius tempestate Hegemon Thasius, quem Len-
 tem aopellarunt, ita enim inquit,

*Inq; Thasum veni, sed me pepulere leuantes
 Permillium simum: sic quidam dixit & astans:
 Quis tibi cunctorum suasis turpissime, pulchrum
 Quis fundamentum pedibus conscendere iussit?
 Omnibus his dixi paulo post talia verba.
 Inuitum monumenta pepulere subire.
 Pauperisque rates Thasias qua scandere cogit,
 Ad turpes homines qui perdunt, & perierunt
 Qui mala nunc etiam componunt tristia tristi
 Forte malo, queis ipse simul petij pesiue.
 At non lucra feram rursus, seruabo profecto
 Nil ego: at argentum in Thasios prabebo volentes.
 Ne mihi Acharadum in domibus succenscat vlla,
 Dum panem domibus mulier digessit Achina.
 Ac ne forte ferat seruantes femina spectans,
 Gaudia cantabas sociorum letus Athenis.
 Quinquaginta ferens drachmas, tu parua dedisti.
 Astutit ista mihi voluenti in pectore Pallas.
 Aurea virga manu fuit huic, dixit, tetigit que,*

Triß

Tristia Lens perperse capis certamina praua.

Confisusque magis cecini iucundior ipsa.

Composuit parœdias vt Hermippus poëta antiquæ comœdiæ, atque primus his in certamina ista Citharistarum venit Hegemon, ac parœdiis aliis vicit apud Athenienses: & Gigantum pugna. Scripsit etiam comœdiam in antiquam consuetudinem, quam Philinim inscribunt. Per multa venusta dixit Eubœus etiam in poëmatibus, ac de balneatorum pugna:

Aeratis vasis se percussere vicissim.

De tonsore mulieris gratia à figulo reprehenso.

Nec tu cesariem cadas huic optimus vt sis

Nec tu Pelides.

Quòd autem honor quidam his haberetur apud Siculos, testatur Alexander Aetolus in tragœdiarum magistro hoc modo, cum elegiacum carmen fecisset:

Ex patria pepulit sic mens Agathoclea prudens.

A' priscis didicit patribus ille suis

Externis comes esse viris, versarier vnâ.

Hesperes Mimnermi Iuppiter vt, sit opus

Plura feras pueri fueris cum captus Amore.

Herens quæ scripsit carmina splendor habet

Diuini eloquium prope qui sectetur Homeri

Velabis, clara vel tenebrosa facis.

Vel qui femineo nimium capiatur amore.

Corticis haud fausto numine tegmen adest.

Gratiam habens Sicile Syracusis, vbi adiuit

Bæotos, cantus audiit inde suos.

Nec minimum Eubœi mulcebant pectora voces.

De lucernis & facibus.

CAP. XXIII.

CVM dicerentur complura huiusmodi ab omnibus, vbi vesper tandem nos comprehendit, dixit quidam, puer lucernam, alij lychnum, alij faculam, sic enim appellari in-quiunt lampadem ex cortice confectam. Hic verò phanû, alius panum, alius lampadem, alius lychnû, alius lychnum duorum ellychniorum. Alius elanen, alius elanas, has in-quiens lampades à calore appellari, atque sic dixisse af-firmans Neanthen. vnum ex historicis, qui fuerunt apud

Attalum

A Attalum. Tum alius aliud, ita vt non exiguus esset tumultus cum hæc ab illis dicerentur. Dixit autem quidam Sile-num linguas componentem Athenienses scripsisse lampades Phanos vocare solitos. Timachidas Rhodius lucernam phanû esse asserit, quam habere consueverunt iuuenes per-noctantes, quam isti appellant elanas. Ita explicat hanc di-ctiõnem Seleucus, grabium ilignum est lignum aut quer-neum, quod fractum atque scissum accenditur, atque iter ostendit viatoribus. Scribit idcirco Theodoricas Syracu-sius in Centauris dithyrambos, pix sub grabia stillauit vti. At in Tridente siue Seplasiario, prædicens.

Sumas tridentem, mox lucernam & inferas.

Nam commode ipse gesto quandam ferream

Hanc ponticarum quæ ferarum membra sunt:

Lychni ferentis lumen atque cornei.

Alexis in Midone:

Gestare primus qui lucernam repperit

Noctu, digitos curabat ille prouide.

Idem Alexis in Numine afflato:

Nos increpare censeo quosdam obuios

Quòd ambulo hic per hoc tempus certè ebruis.

Nam qualis est ò per Deos phanus? solet

Sol qualis esse splendidus dulcissimus.

Anaxandrides in Hybria:

Capto ipse phano lychnon accendes mihi.

Dixerunt alij lampadem phanû appellari, alij fasciculum incisorum lignorum. Menander in Consobrinis:

Nam phanus est aqua repletus totus hic.

Vertendus est, at concutere non conuenit.

Nicostratus conterraneis:

Est caupo qui vicinus est quidem, merum

Si det, si oliuum vendat ille cuiquam,

Seu mittat acetum vel vi aquam commiscuit.

Philippides in simul nauigantibus:

Nobis nihil monstrauit ipse phanus, hinc

Dixit, misellus nil ego demulceor.

Pherecrates lucernulam vocatam, faculam, his verbis vo-cauit in Crapatallis,

Ats quæ facularum cernitur, Tyrrenica.

Erant

*Ego ta-
men pro
vno vno
legerim,
pro iuue-
nem nauis
sæ scili-
cet.*

Nos *λυ-
vāu facu-
lam inter
pretamur* Erant enim variae apud Tyrrenos comparatae, cum Tyr-
rheni artium essent studiosi. Aristophanes in Equitibus: **C**
tria recta iacula concedentes facula vtimur. Diphilus in
Ignorantia:

*cum ca-
reamus a-
ptiore no-
mine, si-
gnificat
autem lu-
cernarū
locum.* Accendimus lychnum faculam quae suimus.
Scribit Euphorion in Historicis commentariis Diony-
sium iuniorem Siciliae tyrannum faculam in Tarentino-
m vrbe deposuisse, quae tot habere lychnos accen-
sos poterat, quos dies in ipso anno connumerantur. Ita
compositam faculam militarem vocauit in Iambis Her-
mippus comicus. At in actu sportuligris: Exeunti dexte-
ra o facula. Lignum autem concisum & ligatum panus
nominatur, quo vsu fuit pro lampade. Menander in Con-
sobriniis, ingrediens:

*Panum, faculam lychnūmque, quippe lux adest
Nultam facit solum.* Diphilus in Milite,
Totus repletus est aqua sed panus hic.

Mentionem fecit prior his Aeschylus in Agamemnone,
ipso tanquam lampade vtiebantur. Mentionem fecit Ale-
xis de Xylochucho, atque similis est fortasse obelisco-
lychno. Phyllyllius lampades dades appellauit. Est autem **D**
lychnus non antiquum inuentum. Vtebantur autem anti-
qui & facis, & aliorum lychnorum flamma. Clitarchus
lychnum sopire inquit. Plato in longa nocte, hic in sum-
mis temporibus lychnum habebit duorum ellychniorum.
Meminit de lychno duorum ellychniorū Metagenes etiā
in sacrorum studioso: ac Philomides in Cothurnis. Scribit
Clitarchus in Linguis Rhodios lampadem factam ex vitis
corticibus Lophnidem appellare consueuisse. At Homerus
lampades detas vocauit,

Ardentisque detas, terebrat quas sollicitur vel.

Appellatur lampas helane, sicut asserit Amerias. Nicau-
der Colophonius calamorum fasciculum helanen vocauit.
Herodotus libro secundo Historiarum Lychnum dixit
in neutro genere. Accensionem lucernarum quam non-
nulli dicunt lychnorum accensionem, Cephifodorus in
Sano. Semper verò Cynulcus colluctans cum Vlpiano
inquit: mihi o puer cenam tradens affe candelas emam,
vt ego etiam dicam secundum bonum Agathonem ea
suauissimi Aristophanis, efferte piceas iuxta Agathonem
luciferas

A luciferas: atque cum hæc diceret caudam clam impulit la-
tens leo consignans basim; exiuit tacitus sanè factus ex con-
tuitio. Cum multi Io pæan exclamassent, Pontianus inquit;
cum nullo ex discipulis sapientis Aristotelis Clearchus So-
lensis esset inferior, libro Prouerbiorum primo, Latonam
scribit ex Chalcide Eubœæ in Delphos apollinem Dia-
namque portantem accessisse ad vocati Pythonis spelun-
cam. Mox cum in eos Python ferretur, Latona alterum pue-
rorum habens in vlnis, ad lapidem accessit, qui nunc etiam
sub æræ Latonæ extructæ pede conlirrit: quod rei quæ ac-
cidit monumentum positum est, apud platanum in Delphis:
dixit illa igitur percute puer, quamobrem inde dictum esse
dicunt percute puer, & mitte pæan. Sunt qui dictionem fle-
tentes in rebus etiā grauibus pro auxilio vtantur & amu-
leto; ac prouerbium quoddam inquit Io pæan, non au-
tem percute puer. Sunt multi etiam qui in ea dicant, quæ *is wæcip*
finem iam sunt assecuta, nam non simpliciter ephymnium *mitte A-*
esse inquit in prouerbio Cereris dictum Io pæon: at *pollo, id est*
quia valde nobis est familiare, latet quod sit prouerbium. *percute.*

B Alij verò dicunt tanquam non prouerbium. Illud autem
quod dictum est ab Heraclito Pontico in Fœderibus aper-
tè formatum est, cum prius ter dicere consueuerint ad
Deum Io pæan, Io pæan. Ex huiusmodi rei fide Deo nume-
catum trimetrum deposuit, cum vtunque horum nume-
rorum Dei esse diceret. Nam cum longæ duæ primæ
syllabæ fuerint Io pæon, sit Heroum. Si breues dicantur,
Iambicum: qua ex re manifestum fit quòd illi iambus etiā
fuerat deponendus; cum enim breues fuerint, si quis ex-
trema omnium syllabas in longam conuerterit, erit
iambus Hipponactis. Cum nos etiam post hæc confurge-
re vellemus, pueri ingressi sunt ferentes alius aceram;
alius * erat autem consuetudo vt qui ex cœna confur-
gerent, reliquūque mcrum libassent, puero ei qui dede-
rat, dare vt bibat. Pæana in Sanitate composuit Atripbron
Sicyonius. Sanitas antiquissima beatorum, vtinam tecum
habitem reliquum meæ vitæ: atque promptè mea sis dome-
stica. Nam si qua est diuitiarum gratia, vel filiorum, feli-
cisque hominibus imperij dignitatis, vel desideriorum, quæ
latentibus retibus Veneris venamur, vel si qua est alia à
Deis hominibus concessa oblectatio, aut si respiratio la-
L L

*χυρολύχ
væχθ
quasi li-
gneus lu-
cernarū
locus.*

*ὀβιδιονό-
væχθ
instrumē-
tum ex
veru
lucerna.*

398 ATHEN. DIPNOSOPH. LIB. XV.
 borum apparuit , tecum omnia florent felix Sanitas. At-
 que ver Charitum tecum splendet , nullus sine te est fe-
 lix. * in inscripto actu ita inquit ; Musæ & vinum
 Tyrrhenum cum octo capere didici. Hæc igitur ami-
 cissime Timocrates, iuxta Platonem non sunt
 oblectamenta iunioris bonique Socratis,
 sed studia Dipnosophistarum : nam
 quid melius est, iuxta Aereum
 Dionysium, vel incipien-
 tibus vel cessantibus,
 quam vis fidei fa-
 ciendæ ac ele-
 gantia?

F I N I S.

INDEX PRAEGLI-
 PVARVM DITIONVM

quæ in toto hoc opere Athenæi obseruatio-
 ne dignæ sunt : quæq; vt faciliori nego-
 tio reperirentur, vtranque pagi-
 nam quatuor primis alpha-
 beti literis anno-
 tauimus.

A	Bscythizare	663.A	Aegidium	869.A
	Abydus amica	746.C	Aelchylus ebrios in tragœ-	
	Acacallis	871.B	diam primus induxit	
	Acephala carmina	807.B	541.	A
	Aceti vis	89.A	Aegyptia cœna	191.A
	Acetum optimum	condi-	Aelchines Socraticus	780.D
	mentororum	88.C	Agis gulo	437.B
	Acetum Decelicum	89.A	Aglais vorax	524.D
	Achæina panis	141.B	Agron bibax	554.D
	Acharnus	365.A	Aegeus mulierum studiosus	
	Achræstus	126.D	707.	A
	Acinij	870.D	Aegyptij voraces	529.A
	Acicula	406.C	Aenigmatum species	565.A
	Accipenser	376.C.& 383.A	Aenigmata nō soluentium	
	Aconitum vnde dictū	111.A	pœna	ibidem
	Actus ab amicis inscriptus		Aenigma quid sit	ibidem
	721.	A	Agamemnon mulierum stu-	
	Adespoteæ	147.B	diosus	767.A
	Adiatomi	320.C	Agathoclea amica	733.B
	Adonis in lactucis abditus,		Agefilaus ob disterium pu-	
	eiusque allegoria	91.B	gna abstinuit	786.D
	Adulatio ciuitas	327.A	Agnonis deliciæ	682.G
	Adulatores arabum ex lege		Albulorum species	390.C
	320.	C	Alcibiadis amicæ	731.A
	Adulatorum contumeliæ		Alcibiadis deliciæ	675.B
	326.	C	Alcibiadis magnificentia	
	Aelinus	789.B	3.	A
	Aeolis harmonia	797.A	Alcisthenis vestis	684.D
	Aeolis	392.D	Alcius Roma ob voluprates	

I N D E X

expulsus 693.A
Alcæus vini studiosus 542.D
Alcæus ebrius peruenuſta ſcripſit 541.B
Alcetas infundibulum 550.C
Aleman vorax 526.C
Aleter 806.D
Alexandri deliciae 682.C
Alexandrocolaces ibid.
Alexâder Aegypti rex craſſus 697.A
Alexandri contentio cum attalo 708.C
Alexandri temperantia 768.D
Alexand. puerorum amator 768.C
Alexandri Syri conuiuium 176.C
Alexandri magni ſumptus 187.A
Alexander bibax 547.B
Alexamenes dialogi inuentor 638.C
Alicarius panis 141.A
Aloſa 417.A
Alpheſtare 360.C
Alpheſta piſces ibid.
Amalæ 789.A
Amamallides 830.D
Amasus bibax 552.D
Amatoriarum rerum ſcriptores 720.D
Ambroſia 617.B
Ambroſiæ vis 51.A
Ames 823.B
Ametiſcus ibidem
Amiarum vis ex Heliſſo 355.A
Amiæ quæ bonæ & quando ibidem
Amæbeus 795.B
Amiæ nomen 412.C
Amiæ 355.A
Amiani deliciae 671.B
Amicarum qui encomia ſcripſerunt 754.C
Amicarum artes 722.C
Amicas Solon primus ſta-
 tuit 724.C
Amicæ quæ dicantur 727.A
Amicalia feſta 728.C
Amicæ cumulus 729.A
Amicæ inter ſacrificia 728.D
Amicæ & tibicinæ veritæ 778.D
Amicarum nomina 742.D
Amicæ conuerſæ ad pudicitiam 734.C
Amicarum Athenienſium numerus 742.D
Amnitrochates 834.C
Amygdalæ 68.D. & 70.D
Amphicypellum 608.D
Amphiphon 823.B
Amphipolus 342.C
Amolgaea 189.A
Amora placenta 825.B
Amorbites ibidem
Amor Deus optimus 714.C
Amoris ſedes oculi 717.A
Anas à natando 412.D. & ſor. A
Anates ibid.
Anacreon ebrius fingitur 541.B
Anachariſis reſpoſum 562.C
Anachariſis de vita dictum 541.A

I N D E X

541. A
Anachariſis riſus 783.A
Anapala faltatio 806.C
Anarita 112.C
Anaxander adulator 322.D
Anacle 853.A
Anclatus ibidem
Andria cœna 228.C
Andromachus carpenus adulator 324.D
Androcidus piſcium gulo 433.A
Anguillarum coitus 380.C
Anguillarum ætas ibidem
Anguillarum ortus ibid.
Anguilla Deus Aegypti 382.C
Anguillæ pro victimis immolantur 379.A
Anguillarum piſcatio 380.C
Anguillæ 381.A
Anguillæ Elori 794.D
Aniſo & epiſtium 563.A
Antheas lindius 561.A
Anticyra amica cur ita dicta 747.A
Anſeres ſaginati 486.C
Antea amica 747.A
Antigonus bibax 552.D
Antinoium 866.C
Antiochus magnus bibax 554.C
Antiochus bibax & inſanus 553.B
Antiochi inſani mores 248.C
Antiochi munificetia 683.B
Antiochus philoſophos expulit 693.A
Antiochorum conuiuia 270.C
Anthoſmias vinum 42.D
Antiſthenes Socraticus aſpa-
 ſiam amauit 751.A
Anutis pulcherrima 776.D
Aorni fluuij piſces 421.B
Apelles Laidem virginem habuit 749.A
Aper & Chremys 388.D
Apollo obſophagus 451.A
Aphetæ 347.B
Aphtiti 74.C
Apia 830.C
Aplyti raphani 74.C
Apophraſe 342.D
Apua Nicoſtratis amica 746.C
Apua piſcis 363.A
Apua 364.C
Apua neptuno ſacra 412.D
Aqua frigida poſt ſicus bibenda 104.C
Aquam bibere ſanitati con-
 fert 59.B
Aquæ refrigerandi ratio 160.C
Aquæ tepidæ ac frigidæ vis 54.C
Aquæ quæ malæ 55. & 57.A
Aquæ pluuiæ cur bonæ 55.B
Aquæ quæ bonæ 55.A. & 60.C
Aquæ potores per totum 58.D
Ambroſia ſos 876.C
Animæ ſedes 878.D
Adramyrinum 881.B
Amaracinum vnguentum 882.D
Arum 471.A

I N D E X

Archidamus deliciarum stu diosus	707. A	Acellus gallarias	397. B
Aræ vnde dictæ	336. D	Aschedorus	509. A
Arcthusæ pisces	421. B	Afinus piscis	401. A
Arcadion bibax	550. C	Afionum aucupium	495. A
Arcadion adulator	321. A	Afion saltationis genus ibi.	
Arcadia cœna	189. A	Afionum duo genera ibid. B	
Arcefilai vrbani dictû	531. A	Afparagus	82. C
Archesimolpus	220. D	Afparagi natura	ibidem
Archippe.	754. C	Afpassia Græciam amicis im pleuit	724. D
Archephon parasitus	314. C	Afphis Iocheæra	128. C
Ariæus	558. D	Afciata mala	838. D
Ariæorum prospelatæ ibid.		Astaci	135. B
Archidamus ob deformem uxorem mulctatus	725. B	Astaci, squilla, locustæ fene- stram exuunt.	136. C. D
Ariston philosophus	530. C	Asteriæ	375. B
Archias amicæ sacrificauit	756. C	Astydamas Milesius vorax	522. C
Argentum quo pacto inuen- tum	301. A	Athenesis	871. B
Argiui ac tiryntij bibaces	558. C	Athenienses philosophos ex- pulere	639. A
Argyrides	633. B	Atheniensis populus	718. C
Arianus opulentia	181. B	Atheniensium natura	40. C
Aristides frugalis	529. B	Athenion tyrannus	272. C
Aristippus gulo	436. C	Atrestidas vorax	527. A
Aristippi summum bonum	689. A	Attagari	825. A
Aristophanes peruenusta e- brius scripsit	541. B	Attagena	490. D
Aristotelis curiositas per to- tum	446. C	Attranita	824. C
Aristoteles gulo	435. A	Attritum	518. D
Arystichi cyathi	535. B	Aues pulueratrices	490. C
Artemon deliciis deditus	675. A	Auellanæ nuce	70. A
Aristodemus Cratini ama- tor	768. C	Auis lac	75. A
Aromatheus piscis	409. A	Aula	242. D
Arysteres cyathi	535. B	Auleris	789. A
		Aulis feruire famelicus	882. A
		Aulus quid	242. D
		Aulones sacerdotes	ibid.
		Auola	109. A
		Aurata	416. C
		Aurea	

I N D E X

Aurea & argætea vasa	295. A	Bembradones	166. D
Auri penuria apud Hieronē	300. C	Bembras	366. B
Auri penuria apud Lacedæ- mones	299. C	Bæothi voraces	527. A
Auris Veneris	114. C	Bæones	367. B
Aurum medium quiddam	300. C	Bos bouem areâ conscendit.	
Autocabdali	793. A	Beta	470. C
Azus.	342. C	Bibaces cur infocœdi	548. C
Bacchi nutrices nymphæ	586. C	Bibacitatis certamen	551. A
Bacchidis amicæ humanitas	757. A	Bibentibus leges impostæ	
Bacchus mente alienatus	555. A	Bibere per vim quid	540. C
Bacchus tauro ac pardo si- milis	50. D	Bibliothecarû cõditores	2. D
Bacchus taurina facie	600. C	Bion gulo	436. D
Bacchus cur cornutus	ibid.	Byzantij summi helluones	
Baccharis	883. A		
Baliza	342. C	Boca mercurio sacra	412. D
Baraces placentæ	179. A	Bolæ fluuij pisces	425. A
Barbitos	811. B	Boni dæmonis potus	887. A
Bardi	317. A	Boops	366. D
Bæsynia	823. B	Borcus	790. D
Brassicæ semina ebrietatem reprimunt	45. A	Boscades	501. A
Battiana mala	107. B	Bos garotas	127. A
Bion amicæ filius	753. B	Botis	365. A
Bubo saltatio	804. C	Boues piscibus vescentes	
Belennus	367. B		
Behæraphya	ibidem	Box facer Mercurio	366. C
Bellaria quando apponenda	882. D	Brassicæ ventres	467. B
Bellum ob Theano	712. C	Brabyla	65. B
Bellum ob Helenam	ibid.	Brassicatum tria genera	
Bellum ob Megistonē	ibid.		
Bellum cambyfæ ob mulie- rem	ibidem	Brenthis	91. A
		Brenthium	883. B
		Brizo vates somniorum	
		Brytum	563. B
		Buccinæ aras	116. C
		Buccinæ vis	119. A
		Buccinarum colla	113. B
		Bucoliasmus	789. B

Bulborum vis	84. D	cantilenarum tibiaram no-
Bulborum conditura	85. A	mina 788. D
Buglossus	367. B	capheſiæ reſponſum 803. A
Bunias	468. D	carduus 92. D
Accabare	493. B	caromata & cāmates 179. B
Cactus	93. A	caudaulus cibus 652. D
cadifcus	596. D	cantores antiqui quales erāt
cadus poculum	ibid. C	17. A
cadus fictile	ibid. D	canis marinus 394. D
Cacubum	38. A	canis piſcis 389. B
Cata	828. C	cantharus 597. A
Cæus numerus	574. C	cantharus poculum ibid.
Cœnarum ſcriptores	5. A	cappadocius panis 146. C
Cæranus à delphino ſeruatus	773. B	capanicæ 528. D
Cœnarum genera	353. A	capaniæ plauſtra 513. B
Calani indi mors	550. D	caphis 631. A
Calenum	35. A	caprificus 99. A
Calanodrys vorax	525. A	caprificus alba 100. C
Calcaneſi pars mali	442. C	caprinæ carnes 509. B
Calix	605. A	carnea feſta 180. C
Callium	628. D	carbonarius panis 142. C
Callias deliciis deditus	679. B	carani conuiuium 164. C
Calligula dictus Dionyſius	188. D	carbinatæ iniuriam paſſæ 660. D
Callichthys	360. D	carcharia 400. C
Callichthys	ibidem	carcheſiū poculum 598. C. D
Callimedon locuſta	431. B	caricæ Chelidonix 833. B
Callionymus	360. D	caricæ Aegilidæ ibidem
Callipus Platonis diſcipulus	642. D	caricæ Atticæ ibidem. A
Calliſthenis dictum ne bi-	bere cogeretur 547. B	caricæ brigindaridæ ibid. B
Callipygæ cur dictæ puellæ	quædam 703. B	caricæ vitthraſiæ ibidem
Calycæ	790. C	carmen inæquale 888. D
Calofuri	183. A	cartus 471. A
Calpium poculum	599. A	caſeus Siculus 841. B
Cambletes vorax	525. A	cauſeus Tromelicus ibidem
		caſtanæ 70. D
		catabaucaleſes 789. A
		catanocophoros 347. A
		catillus 826. D
		celeba 599. B
		celtarum

celtarum cœna	183. A	chimeris 160. D
centrina	377. A	chirila vorax 525. A
cephalinus	390. C	chiromatrum 518. D
cephalus	ibidem	chirifophus adulator 340. C
cephalus vnde dictus	ibid.	chloe 340. C
cephifodorus ipoſtor	785. B	choragus 808. D
cerafus	66. C	choria 825. B
cerafus vnde dicta	67. A	choum feſtum 551. A
cerafini populi	92. D	chromis 376. D. & 416. C
cercopa	170. D	chryſides 633. B
cercopis nuptiæ Athenis	706. C	chryſocolla edulium 143. A
ceres frumentaria & ſimalis	140. D	cibi graues animi magnitu-
		dinem obturant 191. A
cerebrum nō nominabatur	apud antiquos 86. D	ciborium 95. A
ceres Eleuſina	777. B	ciboria 602. C
cernua	376. D	cibus nocturnus cur vtilis
cerus piſcis	366. C	353. B
cernua	400. D. & 401. A	cicada ornatus Athenieſium
certamēde tēperantia	778. C	842. D
certamen de forma	ibidem	ciceres 72. C
certamen de pulchritudine	777. B	cidaris 806. D
		cinædologus 791. B
		cineſias tenuis 699. A
		citrij plātē deſcriptio 109. A
		825. B
		citrybium 602. C
ceruſtra	410. C	citrium pharmacū optimum
cete	386. C	contra venena 109. A
cheraphili ſaſſamētarij filij	154. D	citrij fatio ibidem
chæron Pellenæus	643. B	citrij colus ferax ibid. B
chameupithys	871. B	citriū veſtes illaſas à tinæis
chariſia	825. A	ſeruatur 119. A. & 110. C
chariſium	ibidem	clarotæ ſerui 336. C
chellara	152. C	clauſigelos 753. B
chelidonium	876. C	cleomenis frugalitas 181. B
chelidonizin	456. C	cleonym⁹ tripudiator 327. A
cherilus gulo	438. C	cleopatæ conuiuium 187. B
cherine	826. C	clepſambi 812. D
chennix	498. C	clepſydra cur dicta amica
cherephon paraſitus	315. A	721. A
		clihantia panis 141. A

I N D E X

clinas Ptolemæi pincerna 829.B.
 537. B
 clinias Pythagoricus 796.D
 clisophus statuam amauit. D
 772. C
 clitoris fluuij pisces 421.A
 clytænēstra cur occidit Cas-
 sandram 706.D
 coccalus 74.D
 cœmeterium 183. A
 cochlea coitus 83.A
 cochlea domi porta dicta
 82. D
 cochlearum partus 115. A
 codymala 106.D
 collarium 463. A
 colocynta 472. C
 collabi panes 143. A
 colymbades oliuæ 170. D
 colocasium quid 96.C
 colocynta 90. C
 columna menecrates 127.A
 columbae 499. A
 colubarū fecunditas ibid. B
 columbarum species ibid. A
 columbarum coitus ibid. B
 columbæ flauæ 500. C
 columbinus pullus 836. C
 colytra 100. D
 colophoniorū deliciae 665. A
 colybdæna 136. C
 cōmodus Imperator 680.D
 cōprobationes capitis 87. A
 comœdiæ & tragœdiæ in-
 uentæ 52. D
 cononium 603. A
 condy poculum 602. C
 condy ibidem
 concœna 462. D
 concidere 30. C
 connarus 829.B.
 cononis magnificentia. 3. A
 conuiuia æqualia vnde dicta
 14. D
 conger 368. C
 congris partes bonæ 375. A
 coptopacenta 827. A
 copis cœna 179. A
 coqui præcones 537. B
 coquorum arrogātia 370. C
 coquorū ars 843. B. & 845. B
 coracinus vnde dictus 166. D
 coracinus 392. C
 coracinus vnde dictus ibid.
 cornibus antiqui bibebant
 600. C
 cordax 805. A. & 806. C
 cordifstarum mos 301. B
 corydus parasitus 311. A
 corydi apophthegmata
 316. C
 coronifmata 456. C
 coronifstæ ibidem
 cornuum inuētores 224. D
 coronæ cur inuentæ 863. B
 coronæ collares 862. C
 corona calamorum 861. B
 coronæ solutæ amorem co-
 ronatorū significant 855. A
 coronæ contortæ 869. D
 coronæ semper florētes ibi-
 dem
 coronæ thyreaticæ 867. A
 coronæ synthemææ 870. B
 corona Naucratices 864. C
 corona vnde dicta 865. B
 corona Isthmiaca 866. C
 corona myrti 864. D
 coriphæna 387. A
 cordyla 389. B
 cosmofandalum 871. A
 cotys

I N D E X

Cotys dementia 672. D
 Cothurnicis nidulatio
 496. C
 cothurnix locum mutat
 497. A
 cothurnices Herculi immo-
 lantur 497. A
 cothion 393. B
 cothi ibidem
 cothurnicum aucupium
 808. C
 cothis conuiuium 167. B
 cotylus 602. C
 cotyla 603. B. & 604. C
 cotylifca 604. C
 cotylifcus ibidem
 cottabia ibid. D
 cottabides ibidem
 cottabizin ludus Siculus
 539. B
 cottabi ludi præmia 853. B
 cottabus Siculus 851. B
 cottabus præmium 852. C
 cottabus vas ibidem
 cottabi fragiles ibidem
 cottina amica 730. A
 cratægus 66. C
 cranaus vorax 526. D
 cranium poculum 605. A
 crateres coronantur 16. C
 crater vnde dictus 600. C
 creium 824. C
 cretensium cœna 182. D
 cretes primi inter Græcos
 pueros amarunt 768. C
 cretanium 605. A
 crembalizare 261. A
 creocaccabus 486. C. D
 crimnites 825. A
 crotalum 871. B
 crunium 605. A
 crustatorum coitus 136. C
 crustata vere habent oua
 114. D
 crustatorum ortus 115. A
 cryfoneti serui 338. C
 cresibius hydraulis inuen-
 tor 212. D
 cuculi pisces 394. D
 cucurbitæ 472. C
 cucumeres anguini 97. A
 cucumis coctus 90. D
 cucumerum genera 97. A
 cucumis seminarius 90. C
 cucumis vt fiat bonus 97. A
 cucumerum vis ibidem
 cuniculus 507. B
 curus 824. D
 cyathus puer 519. B
 cyathus fluuius 536. C
 cyathis 605. B
 cybium delcanum 152. C
 cyclops-oculos Galatææ cur
 non laudauit 717. B
 cygnus 498. C. D
 cylabras 379. B
 cylichnidas 606. C
 cylichnides ibidem
 cylicranes 582. C
 cylifca 868. C
 cymba poculum 609. A
 cymbia 607. A
 cynara 92. D
 cynici quomodo mores ca-
 num imitentur 779. B
 cyprinus 393. A
 cyrbis 569. A
 cyribana 824. D
 cyn munificentia 39. B
 cyfsibium 607. A
 Danae

DAnae amica 755.B
 Dactilotum 590.C
 dæton & Ceraon Heros
 212. D
 nata Heros ibidem
 damippus vorax 526.D
 daphne ob donarium discer
 pta 771.A
 darij artifices sequentes in
 castris 775.A
 darius mulierum studiosus
 708. C
 dea quæ pulchros rapue-
 runt 721.A
 dei conuiujs interesse puta-
 bantur 460.D
 delphax 474.D
 delphini pompilum voran-
 tes 261.B
 delphinus puerum amauit
 773. A
 demetrius bibax 554.D
 demetrius risus studiosus
 784. D
 demetrius delicæ 677.B
 demetrius phalerei delicæ
 686. D
 democritus Abderites solo
 melle vixit 61.A
 demylus gulo 438.C
 depastrum 589.B
 Percyllidas 631.A
 deritæ 496.D
 desposianactæ
 deta 896.D
 diaconium 823.B
 dicelista 793.B
 dictarides 733.B
 dicta poculum
 dinias 609.A
 594.C
 dinum 548.C
 dinum arca ibid.D
 dinu saltationis genus ibid.
 dinus 635.B
 diocles gulo 436.D
 diogenes Epicureus 271.A
 dionysius pinguis 695.A
 dionysius reclus 219.B
 dionysocolaces 321.A
 dionysius infanus cur 782.C
 dionysij delicæ 696.C
 dionysij facies vitea 102.D
 dionysij fuga in pontu quid
 34. C
 dionysius pomorum reper-
 tor 107.B
 dionysius hebes ob bibaci-
 tatem 549.A
 diopethes Locrus prestigia-
 tor 25.B
 diopi 216.C
 dioxiplus adulator 322.D
 dipneus 51.B
 disponi 30.C
 donaria Deis erepta, ama-
 risque donata 77.D
 dorcades 502.D
 dorica amica 759.B
 doricha obeliscos posuit
 ibidem
 dorionis gulosi dicta 429.A
EBria sunt animalia ra-
 tiōis expertia 542.C
 Ebrietas malorum metro-
 polis 559.A
 Ebrij non fiebant antiqui
 540. C
 Ebrio esse indorū regi non
 licebat 548.C
 Echinus verticillus 390.C
 Echini

Echini marini vis 118.C
 Echinorum genera ibid.
 Echinorum defensio
 ibidem D
 Echinus 826.C
 Effossi pisces 421.A.B
 Elana 894.D
 Elapina 459.A
 Elapinastræ ibidem
 Euclides seutlus 322.C
 Eleatæ 347.B
 Eleatri 208.D
 Elephantinæ tibie 223.B
 Elephas poculum 591.A
 Elephas puerum amauit
 773. B
 Eleodytæ & cyminanthæ
 211. A
 Elichrysa 871.A
 Elinus 789.A
 Elixatio vitis 838.D
 Elori fluuij pisces 421.A
 Emmelia 805.A
 Empedoclis magnificentia
 189. A
 Empeptas 824.D
 Encris ibidem
 Endymionis amor 717.A
 Enoplia 209.A
 Enthimo tentorium dona-
 tum 63.B
 Epæclum 179.A.B
 Epeclea bellaria 821.A
 Epeunacti 347.A
 Epidætrum 825.A
 Epicyclia 824.D
 Epimelis 830.D
 Epidosima cœna 462.D
 Epicureus tyrannus 276.D
 Epaminondas frugi 529.B
 Ephebus poculum 591.A
 Epicichlida carmina 816.C
 Epicuri dogma 356.C
 Epicuri consuetudo 131.B
 Epicuri voluptas 692.D
 Epicurei eiekti à Messenijs
 693. A
 Epigonium 224.C
 Ephorum diligentia
 697. B
 Epicrates adulator 322.D
 Epocleum 128.C
 Epinomis 126.C
 Epistij 317.B
 Epistolæ ænigma 568.C
 Epicichlides versus 85.B
 Epopei mortis causa 361.B
 Epicredia 805.B
 Epitrapezomata 819.A
 Equus piscis 387.B
 Eranistæ 459.B
 Erinus 100.C
 Eriphylæ ornatus ex auro
 299.C.& 300. C
 Erisichthon insatiabilis
 526. C
 Eritimus 417.B
 Erotidia festa 713.B
 Euagoras interfectus 323.A
 Euius 460.C
 Euagron Platonis discipulus
 642. D
 Euphranor gulo 41.A
 Euphrati statutum 642.D
 Euripides potum saltatori-
 bus ministrat 536.C
 Euripides mulierum studio-
 sus 708.D
 Exocætus piscis 422.C
 Ex sportula cœna 462.D
 Faba

F aba Aegyptia	95.B	Frumenti imago	526.C
Faba elixa	516.D	Fullonis piscis ius	379.A
Facere	843.B	Fungi letheri	78.D.
Faceſſa	352.D	& 79.	A.B
Familia ob mulieres euerſa	711.B	Fungi vt ſtat innocui	79.B
Fannia lex	350.D	Fungorum natura	80.C
Farinas in pocula iacentes	545.	Fuca	406.C
Fauago purpurarum	115.A	Furnaceus panis	141.A
Fabula hortus	686.C	Frugalitate vitia coercentur	10.C
Facula	896.C	Fufanei piſces Dionyſio facti	412.D
Flaua ouorum in pocula iacentes	145.A	G Alatarum coena	181.B
Ficus Atticae	98.C	Galli gallinaei ſalacitas	496.C
Ficus Cypriae	101.A	Gallus idaeus	226.C
Ficus ne vermes patiantur ibidem	B	Gallus puerum amauit	772.
Ficus & vua generoſa	834.	Gammari	389.B
Ficus nigra vitis ſoror	102.	Gatis regina gulofa	439.A
Ficus cur ſyceae dicitur ibid.	C	Ganymedes raptus	766.D
Ficus melior omnibus fructibus	ibidem	Gelonis lauacra	685.B
Ficus per meridiem mala	104.	Germanorum coena	186.C
Ficum vis	103.A	Germanorum ſympoſium	59.B
Ficuum varia nomina	102.C	Gergerima & pityris	73.A
Ficum prodigium	101.B	Gergina ciuitas	329.A
Ficum genera	99.A	Gergini	328.D
Ficus Romae laudatae ibid.	B	Gethium	471.B
Ficedularum genera	85.B	Gettyllides	ibidem.A
Fictilia deliciis apta	584.D	Gergithae	662.C
Fictilibus vrentes ibidem	C	Gingri	217.B
Fiducula piſcis Apollini facta	412.D	Glandes marinae	114.C.
Floribus cur oblectamur	702.	& 117.	B
Fontium variae vires	54.C.D	Gladius piſcis	400.C
		Gladiatorum certamina	186.
		Glauca fabula	378.C
		Glancus Anthedonius	868.
		Glancus	377.A
		Glauca	

Glaucias anas	501.A	Herculis multae mulieres	B
Glycera amica	746.D	Hercules vorax	520.C
Glyceræ ſtatua erecta	758.	Herculis in poculo nauigans	593.A
Gnathenae amicae reſponſa	737.A.& 743.	Herculis lecti	647.B
Gnotidia	152.D	Hermes	42.D
Gnoſſio	247.B	Herodotus tibicen vorax	C
Gobius	393.A	Hetanium	593.A
Gobitis	363.B	Hyccarus locus	415.A
Grabium	895.A	Hiccas	ibidem
Grylli	368.D	Hieris	872.C
Groſſi	100.D	Hilarædus	792.C
Gryllion paraſitus	315.A	Hilarædia	ibidem.D
Grus olim forminea	498.D	Hileum	460.C
Gymnopædica	805.A	Himalis	789.A
Gyala	589.A	Himalidis imago	532.C
Gultare	31.A	Hiparinus bibax	116.B
H Aliafeſta	713.B	Hiatula	416.C
Harpagium	766.D	Himaus	789.A
Harmoniae tres	796.D	Hippuri partus	387.A
Hecate triglantina	413.A	Hipponax tenuis	700.D
Hegemon Thafius	514.D	Holmus	623.A
Hegeſilochus temulentus	560.	Holocyrum	871.B
Hegeſilochi alea	561.A	Homeriſtae	791.A
Hedypotides	290.A	Hominis ænigma	554.D
Helena ex ouo nata cur	75.	Amamallides	830.D
Hellopes piſces	392.C	Honores ſtati in conuiujs	D
Helos ciuitas	347.B	Horcynus	401.A
Hellus piſcis	354.D	Horarum ſalſamentum	149.
Hemina	604.C	Hori annidicuntur	535.B
Heminerum	153.A.& 156.C	Hyagnis Phrygius	796.D
Hemiopi	73.A	Hyccas Iulia	415.A
Hæmoniae ficus	100.C	Hyccas erithrinus	ibidem
Harpalice	790.D	Hydnophylla herba	81.B
Hermochi imago	526.C	Hydraulis	212.D
Hepatus	139.A.& 383.A	Hymenæus	789.B
Hepſicus	183.A	Hyperid	

I N D E X

Hyperides orator gulo	434.	C	Isanthes deliciis deditus	678.	C
Hyperphrygium	798.	D	Ischades oliuæ	73.	B
Hypermixolydium	ibid.		Ischiaci	756.	C
Hypodoria cãtilena	797.	B	Ithyphalli	793.	B
Hypodorium	ibidem		Iuglandes	70.	D
Hypoglottis	868.	C	Itrium	811. A. & 825.	B
Hypothymis	867.	B	Iulij Cæsaris parfimo.	349.	A
Hyporchematica	805.	A	Iulus	789.	A
Hypotreti	216.	C	Iuppiter amicus	728.	C
Hyposphagma	411.	A	Iuppiter Choopotes	675.	C
Hypotyrides	827.	A	Iuppiter in columbam	500.	D
Hysteriorum festum	124.	D	Iuppiter pelorius	817.	B
Hystiacum	632.	C	Iusticia introducta	692.	C
Iacche	867.	A	Ixia herba	500.	C
Iaculum ballantiũ	127.	A	I Abeones bacchi	390.	A
Ialemus	789.	B	Labronia	610.	D
Iambi	812.	D	Labyzus	649.	A
Iapygum deliciae	661.	A	Lacedæmonij neque auro,		
Icarus Ichthyoessa	40.	D	neque argento vsi sunt		
Ignaria	500.	C			
Ieius	460.	C			
Illationes	819.	A	Lacedæmoniorum sympo-		
Illyrij bibaces	558.	D	sia	545.	A
Infusa	824.	C	Lacæna calix	611.	A
Infania res aliquãdo suavis	703.	B	Laconica coniuia	176.	D
Insularum nomina ab ani-			Lacene quõ nuberet	705.	B
malibus	40.	D	Laconum cœlibum contu-		
Io pæon	897.	A	melia	706.	A
Ionica harmonia	798.	C	Lactuca Eunuchus	92.	C
Iouis & regis cerebrum	650.	C	Lactuca thyrifus	91.	B
Iouis formæ ob pulchritu-			& 92.		C
dinem	720.	C	Lactucæ species	91.	A
Ipnolesbes	127.	A	Lacydes	552.	C
Intestina terræ	388.	C	Lagenosoria	352.	C
Ion bibax	550.	C	Lagarum	459.	B
Iopes pisces	417.	B	Lagodia	494.	D
Irene amica	747.	A	Lagynus	630.	C
			Lais senescens	726.	D
			Lais Aristippi Diogenisque		
			amica		

I N D E X

amica	749.	B	Lityrsa vorax	724.	C
Laius puerilem amorem in-			Lithargenteolum	569.	A
troduxit	768.	C	Limaria	495.	B
Lamentatio	789.	B	Lingua sacre mercurio	19.	A
Lampion	756.	D	Linus	789.	B
Lampon gulo	437.	A	Liua	499.	B
Larini boues	422.	C	Locustæ, squilla, cancrique		
Larichus potum ministrans	536.	D	vis	137.	B
Lar' Herculi sacratu	520.	D	Loligo	414.	C
Latona & Niobe amica	727.	A	Lollius	ibid.	
			Lotio	518.	C
Latus piscis	396.	C	Lotinæ tibie	223.	B
Laura Samiorum	684.	D	Lotum	96.	C
Lebasium	612.	C	Lotus	832.	C
Lebes vnde dictus	599.	A	Luernij munificentia	184.	C
Lebias	383.	B	Lucullus delicias Romæ in-		
Leæna amica	760.	C	troduxit	351.	A
Leonidas Cauponas in ca-			Lupini	72.	D
stris byzantium statuit	558.	C	Lupus piscis	395.	A
Lens Vlysis foror	192.	C	Lusitania fertilitas	420.	C
Leoteus argiuus gulo	436.	C	Lyæus	460.	C
Leontium Epicuri amica	748.	D	Lyciurgies	613.	A
Lepasta calix	611.	A	Lyconis deliciae	693.	B
Leporum fecunditas	507.	B	Lyda poema	760.	D
Leporum copia in astipalæa			Lydorum deliciae	651.	B
ibidem.			Lygæa herba	498.	D
Lepreus cum Hercule pu-			Lysander deliciis deditus		
gnans	520.	D	687.		B
Lesbium poculum	612.	D	Lysimachus philosophus		
Leucomanis	366. C. & 398.	C	expulit	779.	A
Leuci tyranni dictum	330.	C	Lytterfa	789.	B
Lex quid sit	641.	B	Maëria	803.	B
Lex ne rei praesentes iudica-			Maëstrocinum	ibid.	
rentur	752.	D	Mæso	842.	D
Libum quid sit	161.	B	Magadis	223. A. & 810.	D
Liberiora pocula conferunt	610.	C	Magadizare	811.	A
			Magodus	791.	B
			Magœdia	792.	D
			Magadis psalterium	813.	B
			Mala matura	107.	B

I N D E X

Mala nondum maturatos.	B	Mel cibus pythagoricorum	
Mala cydonia	106.C	Mela	A
Malacocolax	331.A	Mela poculum	613.A
Maliferi satellites	649.B	Melandryæ	155.B
Maluæ vis	76.D	Melanthius gulo	436.C
Manerus	790.D	Melanthius gulo	695.B
Manes poculum	614.C	Melancoryphus	85.B
Manes	853.B	Melanderinus	398.D
Mâlij Curij ftugalitas	529.B	Melanurus	ibid.
Marcelli dictum de archi- mede	810.C	Meliceres	827.B
Margaritarum genera	121.A	Melitæi catuli	656.C
Margarita quomodo nasci- tur	ibid.	Melilotum	96.C
Margaritarû precium	ibid.	Melicerta	378.C
Margaritis pluua cõfert ibi.		Menecrates infanus	368.D
Margaritæ quomodo ca- piendæ	122.C	Menecrates derisus à Phi- lippo	369.B
Mariandini ferui	337.B	Menedemi prandium	530.C
Mars à Vulcano ligatus	645.A	Menedemus & Asclepiades	204.D
Marfyas tibiz fistulæque in- uentor	224.D	Mensæ antiquorum immo- tæ	14.C
Masiliensium forminz a- quam bibunt	541.B	Mensæ antiquæ rotundæ	616.D
Mastus	614.C	Mensæ secundæ	818.D
Matto & cerdo	51.B	Menestæ	358.D
Matron gulo	435.A	Mercurialia festa	816.D
Matthalides	614.C	Metaceras	54.D
Mattya	180.D	Metaniptrum	613.A
Mattya	181.A	Metaniptris	ibid.B
Mattyazare	848.C	Methymneus	460.C
Mattya quomodo fiat	ibid.	Milelij bibaces	558.C
Maza	847.B	Milefiorum deliciz	662.D
Mazones	189.B	Milefiz forminz aquam bi- bunt	541.B
Mazonomi	ibid.	Milo Crotoniates vorax	522.C
Medea	706.D	Minos Atheniensibus pla- catur	766.D
Mæna hecates cibus	398.C	Mitolæ	117.A
Mæna	398.C	Mithæcus pistor	145.A
Megalartî statua	526.C	Mitol	

I N D E X

Mitilorû vis	113.B. & 117.A	752.	D
Mnotæ	342.C	Myrmiz	398.D
Mnæa	338.C	Mysta amica	756.C
Mnæas salpa	408.D	Mysteria muris latibulum	A
Molli	826.C.D	127.	A
Mõnaulus	214.D	Myma quid	847.A
Mora	67.B	N Ablas	214.C
Mormilus	398.D. & 399.A	N Nais amica	747.A
Mormur piscis	398.B	Nannium amica	747.D
Mortem natura & lex diui- na fugere cogunt	191.A	Nanus	825.A
Moschionis diuitiæ	687.A	Nalices & patellæ	116.C
Muceri	69.B	Napy	465.A
Mucones pisces	390.C	Nastus	143.B
Mugiles	ibid.C	Nastus	825.B
Mugiles flutz	ibid.D	Nauclides pinguis	698.C
Mulieres obsides qui pri- mus cepit	771.B	Nauers Ptolemæi	260.D
Mulieres Italæ vinum non bibunt	556.C	Nauis Hieronis	264.D
Mulieres Græcæ semper ebriæ	ibid.	Nauis Iulopatriis	261.A
Mulieres omnibus concessæ	651.B	Nautilus	404.C
Murenæ	397.A	Nectar quomodo fiat	51.A
Murenæ venenatæ	ibid.	Næra amica	750.D
Murus	ibid.B	Nemesis in piscem	425.B
Musica ex aubus reperta	493.B	Neodamodes	347.B
Musica in bello vtentes	799.B. & 801.A	Nestor bibax	546.D
Mubois studiû arcadû	799.B	Nestoridis expositio	601.B
Musicæ laudes	798.D	Nicaretæ amica	760.C
Muscorum instrumentorum nomina	812.D	Nico capra amica	744.C
Musfocopi	216.C	Nicolaus Peripateticus vo- rax	525.B
Mustelorum species	375.B	Nicoelis contentio de deli- ciis	672.C
Myconij parci	8.D	Nicesias adulator	321.A
Mycerinus bibax	552.C	Nicostratus arguius adula- tor	324.C
Myrrhina hyperidis amica		Nicostratus arguius	369.A
		Nicoteles bibax	552.D
		Nili pisces	53.B
		Nili aqua	54.D
		Ninyæ deliciz	668.D

I N D E X

Nisæus bibax	549.B	Orsites	803.B
Nivis vsus in potu	159.B	Orrygomater	
Noctis ac diei enigma	69.B	Orrygia insula	497.
Nomadum diuitiæ	582.C	Ostracida	74.B
Nomiã à cibo deducta	318.D	Ostrearũ vis	113.A. & 117.A.
Notidanus & centrina	375.B	Ostrea ad vrinandum excer-	
Nothippus gulo	437.A	nendumq; vitia	112.C
Nouacula interdicta tonfo-		Oti aucupium	495.A
ribus	718.D	Otides	494.C
Nuces auellanz	70.A	Otos capiendi modus	494.D
Nuces mostenz	68.C	Otus vnde dictus	495.A
Nuces persicæ	70.C	Oua piscium ac falamento-	
Nuces pôticæ	69.B. & 70.C	rum	156.C
Nuptiæ mafsiliensium	232.D	Oua quæ præstantia	75.B
Nux pinea	74.D	Ouofcyphium	635.B
O Beliafori	143.A	Ouum poculum	636.C
O Obsonium quid	353.B	Oxybaphum	89.B
O bfonium	354.C	Oxyrodinum	89.B
O culi magistratus	537.A	P Agurus	421.A
O rchi responsum	695.A	Palmaræ cerebrum	94.C
O datisamor ex somno	731.B	Palumbes	500.C
O dum poculum	635.B	Paliurus	830.C
O ecofitus	319.A	Palmulæ	831.B
O ensteria	624.C	Palmularũ caprificatio	ibid.
O enoptæ magistratus		Panaretus tenuis	700.C
O leum multiplex	88.C	Panathenaz festa	675.A.
O leum omotribes	ibid.D	& 711.	B
O lux.	73.A	Pancarpia	827.B
O llæ rhodiacæ	585.A	Pandura	124.D
O lpe	625.A	Panes cubi	147.A
O mentum epiplæum	137.B	Panes collicij	145.A
O mphales aduersio	651.B	Pania fatietas	143.B
O naris stratagema	658.C	Panis artopticus	145.B
O rbicata	105.B	Panis bolettinus	146.C
O rcynus	386.C	Panis strepticus	ibid.
O robij Rom. victoria	276.C	Panis laganum	ibid.
O ropherne bacchi vocifera-		Panis thargelus	147.A
tionem introduxit	154.D	Panis ericita	ibid.
O rphos & Orpheos	400.D	Panis cyllastis	ibid.
O rphacinus	ibid.	Panis blema	147.B
		Panis	

I N D E X.

Panis pyrnus	ibid.	Pauo quot parit	503.A
Panis blomulius	ibid.	Pauo quo tempore pingitur	
Panis spleum	147.B		A
Panis hordeacei vis	148.D	Pauones Romæ plurimi	
Panis simlaginei vis	149.A		D.
Panis triticei vis	ibid.	Pectines	117.B
Panis ex polline vis	ibid.	Pectinum vis	113.B
Panis in Sartagine coctus		Pectis	224.C
ibidem.		Pectidis inuentor	811.A
Panis ex olyra	ibid.	Pederastæ tragœdiæ	766.C
Panis ex zea	ibid.	Pelamides	152.C
Panis ornidus	142.C	Pelamis	386.C
Panis obelias	143.A	Peliades	618.C
Panis apopyrias	144.C	Pelica	624.D
Panium genera	141.A	Pellis	625.A
Pãthica formosissima	777.A	Peluis	612.D
Panthaleon impostor		Peloria	817.A
Panus	896.C	Pelta piscis	155.B
Papporum ænigma	567.A	Pernæ optimæ	841.A
Papauera purpuræ	114.C	Peneftæ ferui	338.D
Paridis iudicium	644.D	Penelæ	338.D
Parrhasij delicia	688.C	Pemphilippari	700.D
Prameniscus nõ ridens	783.B	Pentaploum	625.B
Parabia	564.C	Pepones	90.D
Parodi	892.D	Perca	405.B
Parthorum cœna	186.D	Percus	ibid.
Paropũs	465.B	Perdices	492.C
Pasci Cyprus intemperans	203.B	Perdices cœlibes	ibid.D
Passer piscis	418.D	Perdices paphlagoniæ	
Passeres currum Veneris tra-			C
hunt	496.C	Perdices salaces	493.A
Passeres salaces	496.C	Perdices asturia	492.D
Passeres quot pariunt	ibid.	Perdices partus	494.C
Passeres mares latent	ibid.	Perdices ex vento cœcipiunt	
Passerum duo genera	ibid.		A.
Passum	555.B	Perclis voluptas	674.D
Pastinaca	470.C	Perna	464.C. & 467.A
Pastorale	790.C	Perfarum multæ pellices	
Patellæ vis	118.D. & 112.D		D
Pauo virginem amans	773.A	Perfarum cœna	183.B

I N D E X

Perfarum cōsultatio	184.C	Philippus mulierum studio	
Perſe tripudij studio	1548.C	sus	708.C
Perſica mala	108.C	Philippus ad Menecratem	
Perſeus citreus ob amorem		369.	A
pugnauit	774.D	Philippus Scurra	784.C
Petilinorum conſtantia		Philippus ridiculorum ſtu-	
668.	C	dioſus	ibid.
Phæninda ludus.	18.C	Philocoronista	545.A
Phænolas	126.C	Philopotēs	ibid.
Phager	415.B	Philoxenus	ibid.
Phalaris	501.A	Philophorum amica	
Phalliferi	793.A.B	Philophi maledici	282.D
Phalaridis clementia	667.A	Philoxenus cytherius gulo	
Phamiota	338.C	433.	A
Phanus	895.A	Philoxenus gulo	7.B
Pharax deliciis deditus		Philoxeni paraſiti dicta	
678.	C	316.	D
Phaſiani	490.C	Philoxenus gulo 6.C. & 7.A	
Phaſianus	835.B	Philtrum	470.D
Phaulia mala	107.A	Philyrinus	699.A
phayllus gulo piſciū	430.C	Phlogides	837.A
Phiala	632.C	Prochois	626.C
Phibalea	98.D	Phœnica muſicum inſtru-	
Phiditia	180.D	mentum	81.B
Phiditia cœna	228.D	Phocais cyri amica	733.B
Pheſtij ridiculorum ſtudioſi		Phocyda	830.C
335.	B	Phocion frugalis	529.B
Phibaleę myrti fruſtus	98.D	Pholades	114.C. & 118.C
Phigaleniſes dibaces	554.D	Phormio frugalis	529.B
Philadelphus floſ	873.A	Phorbantis edictum	337.A
Philadelphi amica	733.A	Phorufcus gulo	436.D
Philelias	789.B	Photynges tibre	223.A
Philetas Conſ	508.D	Phrygia harmonia	796.D
Philetas tenuis	700.C	Phryne amica	752.C
Philetærus amica		Phrynes faſtus ob formam	
734.	C	752.	D
Philina	869.A	Phrynes ſtatua	753.B
Philippides tenuis	700.D	Phthiota	699.A
Philippus bibax	548.D	Phtheropyle amica	743.A
Philippi ſocij	203.B	Phyſicillus	177.B
		Piſta-	

I N D E X

Piftacia	829.B	Porus meſura	637.A
Pſammathis	415.A	Præcoces ficus quæ ferant	
Phyromachus vorax	524.C	101	A
Plagonis amica liberalitas		Præſtigiatōres Alexandri	
757.	A	681.	B
Placenta hyrgæa	148.C	Pramnium vinum vnde di-	
Placenta pagas	822.C	ſtum	40.D
Placenta ſamiæ	ibid.D	priapus quid	40.C
Placentarum genera	826.C	Primacho ſtatua erecta	341.A
Placenta ex caſeo	ibid.D	Primachus ſeruorum impera-	
Placenta ſextæ & eretria		tor	340.C
194.	C	Priſtis poculum	626.C
Platiſtaci	492.D	Proarum	624.D
Platonis errores	279.A	Prochois	626.C
Platoniarum legum obiu-		Prochytaſ	ibid.
gatio	641.B	Procorum ludus penelopes	
Platonica quaſtio libri ſepti-		20.	D
mi legum de coronis	858.B	Prodromum vinum	40.C
Pleumochoa	626.C	Promachus bibax	535.A
Pluua ranarum	423.A	promalanges	328.
Pocula antiquorum	580.D	Pronomus tibia primus ce-	
Podicis ænigma	566.D	cinit	806.D
Poëtarum amica	760.D	Propolus	342.C
Pollis	825.A	Proſpelatæ	347.A
Polyarchus	690.A	Proteas Alexandri nutrit	
Polydori Teij frugalitas		165.	A
695.	B	Proteas bibax	547.A
Polypus	401.B	Protiadæ	733.A
Polypi partus	402.D	Prothentes	209.A
Polypi coitus	ibid.	Pruua damascena	65.A
Polypi venatio	402.D	Pruſias	626.D
Polypus mutatur	403.A	Prytaneorum cœna	227.A
Polypus exit in ſiccum	403.A	Pſagda	883.B
Pompeiopolis	841.A	Pſilina coronæ	867.A
Pompilus	361.A	Pſalterium	22.C
Pontius	377.B	Pſilocithariſta	814.D
Porphyronis cuſtodia	491.B	Pſorus	398.D
Porphyris	ibid.	Pſothia	825.A
Porrum	471.A	Ptolemæus euergetes pin-	
Potus floſ	869.A	guis	696.D

Prolemæus deliciis deditus 678. D	Quid sit vbique & nusquam 883. A
Prolemæi pompa admirabilis 251. A	Quomodo potadum 154. D
Pueri solos pisces edentes 438. C	Quomodo transfixi intelligitur 615. B
Puerum lapideum quidam amauit 772. D	Quoties bibere oporteat 47. B
Puerilium amorum studio. sæ rationes 766. D	Quoties edebat antiqui 3. A
Pueri Romani in sacris ministrantes 536. D	R Acemus ex vino 835. A
Pulchri summo in honore in Sparte 719. B	Radere quando inuentum 718. C
Pultum 827. B	Rapæ ventres 467. B
Purpurarum genera 115. A	Rapæ conditæ 171. A
Purpurarum ortus 115. B	Raparum genera 468. C
Purpurarum vis 119. A	Raia 365. A
Pyleon 867. A	Rana ibid.
Pyra secundæ mensæ 830. C	Raphis 406. C. & 467. B
Pyramis 826. C	Raphanus 73. B
Pyramus ibid.	Recessus vocatus Sicilia 500. C
Pyrrichæ 805. A. B	Regū Perfarū deliciæ 649. A
Pythagoras bouem mactauit 529. A	Regis Arab iudicium 653. B
Pythagoras frugalis ibid.	Renes 487. A
Pythagoras mulica studiosus 807. A	Rehthorica expulsa ex Lacedæmone 626. D
Pythagorici à piscibus abstinebant 392. C	Rheonta 627. A
Pytharchus tyrannus 39. B	Rhodiæ ibid.
Pythionica gulosa 431. B	Rhytis phiala ibid.
Pythonis Crafsi oratio 698. C	Rhytum ibid. B
Q Vartanus 490. D	Ridiculorū inuētores 783. B
Quercus sudor 569. A	Romanæ sceminæ vino abstinebant 541. B
Quid omnium durissimum 568. C	Romanorum cœna 185. A
Quid nescientes omnes docemus 571. A	Romani ab externis omnia bona ceperunt 349. B
	Romani religiosi ibid.
	Rosarum folia 872. D
	Rostrum 123. B
	Rubelio dyca 383. A
	Ruta vis 311. A
	Sacca

S Acca Babyloniz festum 817. A	412. C	Saturnalia graeca 817. A
Sacer piscis 393. B	A	Scepinus piscis 410. C
Sacra ficus locus 97. B	B	Sciadeus ibidem
Sacræ insidiæ 714. C	C	Scipionis aphricani parafimo 349. A
Sacrificium ad Alcibiadis festum 731. A	A	Scomber 407. A
Sacharis lacte nutritus semper 670. D	D	Scombraria insula 155. B
Salpa 408. C	C	Scopæi 656. C
Salsamentorum vis 154. D	D	Scorpius piscis 407. A
Salsamentum sacrificatur 379. B	B	Scorpana ibid. B
Saltantium modi 803. A	A	Scorpidis ibidem
Saltationum figuræ 804. C	C	Scottas bibax 552. D
Saltationes ridiculæ 671. A	A	Scurræ sexaginta athenis D
Saltationes lyricæ 805. A	A	Scyphus 631. A
Salandi studium antiquorum 802. D	D	Scyphium 630. C
Saltationum nomina 803. B	B	Scythus 631. A
Saltationes furiosæ 804. C	C	Scyndapsus 223. B
Saltatio florula ibid. D	D	Scythaliz tibiz 216. C
Saltationes scenicæ 805. A	A	Scythizare 539. A
Saltatio Italicabathylli 26. C	C	Scytharum iniuria 662. C
Saltationes apud Xenophontem 19. A	A	Scythæ ac Thraces vinū per vestes effundunt 545. A
Samagorium vinum 542. C	C	Sebastes 832. D
Sambuca 809. B. & 811. A	A	Selæucus 628. C
Samii à seruis oppugnati 341. B	B	Semicaput 486. D
Samii pdicibus territi 839. A	A	Semifectum poculum 593. A
Samiorum deliciæ 664. D	D	Semperationes 806. C
Sanacra 628. C	C	Senex fit citius ebrius 542. C
Saperda platistacus 392. D	D	Sepiæ 139. B
Sarda 417. A	A	Sepiæ partus 410. D
Sarda cantu gaudet ibid. B	B	Sepiæ ouum 411. A
Sardini ibid.	D	Serpillinū vnguentū 882. D
Sardanapali mors 669. A	A	Serui malorum multorum causa 339. A
Sargus 138. D. & 408. C	C	Seruis dñi qñ seruiret 816. D
Sarus & scaris 406. D. &	D	Seruis quo pacto Chij vtebantur 139. B
		Seruis puidetes leges 347. B

Seruos primi Chij habuerunt	340.C	Sophistæ Roma eiekti ibi.	
Seruus Iunonis	336.C	Soroadius dæmon	36.C
Sertorum Romanorum numerus	348.D	Sorba	66.D
Sesamis	825.B	Sorades maronites	792.C
Sicinnistæ Satyrici	804.D	Spartanæ virgines	710.C
Sida	831.A	Spartus	407.A
Sideritiis	871.B	Speusippus deliciis deditus	
Simonides	839.A		692. D
Simodi	791.B	Sphenæ	390. D
Siris Siritarumque deliciæ	661. A	Spheneum dactyleu	390 D
Sius Deus	459.B	Sphyræna	410. C
Sium	80.C	Spinax	375.B
Sindron	342.C	Spinus auis	86.C
Sisybrium	877.A	Spira	826.D
Smaragdus	122.C	Spongix vbi nascantur	
Smyndrydes sybarita	349. A		116. D
Smyrides	417.B	Squatina	406.C
Socratis somnium de Platone	640.D	Squatina liobatus	396.D
Socratis duæ vxores	706.C	Squillæ carides	137.A
Socratis mortis causa	779.B	Stætitas	825.A
Socrati victoriæ falso attributæ	276.D	Stætte	882.C
Sol nauigat in poculo	592.C	Stratius parasitus	627.B
Solenes	117.A	Stratonis deliciæ	671.B
Solenistæ	ibid.B	Stratonici apophthegmata	
Sophoclis in puerum strata gema	770.C		440. D
Sophocles pederastes	769.A	Stemphilis oliua	73. B
Sophocles voluptatis introductor	693.B	Sternutatio sacra	87.A
Sophocles philosophos relegauit	779.A	Stilpon frugalis	534.C
		Strenuitas maxima virtus	
			800. D
		Scruthium	868.D
		Struthia mala	106. D. &
			107. B
		Sturni	86.C
		Sues sacri in Creta	476.C
		Sus semelixus	482.C
		Sus Calydonius	508.C
		Sus piscis	414.D
		Syaget	508.C
		Syatus	ibid.
		Syb	

Sybaritarum deliciæ	655.A	Themison Hercules	369.B
Sycites Dionyſius	102.D	Themistocles ex amica ortus	733.A
Sycophante	98.C.D	Theodoros Deos negabat	
Sylla rufus studiosus	784.D		779. B
Symbolum	463. A	Theoris amica	755.B
Synagris	409.A	Theophrastus bathylli salutatione delectatus	26.D
Synodus	450.C	Thericleum	395. B. & 594. C
Synthiafortæ	459.B	Thericles figulus	593.B
Syracufiorum lex de vestibus	658.C	Theseus mulierum studiosus	707.B
Syrignum instrumentum	815. A	Thessali voraces	528.D
Syrorum vita	270.C	Thessalæ cetæ	338.D
T Abeta	631.B	Thiasus	459.B
Tænix	413.B	Thracæ bibaces	558.C
Tagenites	825.B	Thracum cœna	182.C
Tantali fabula	359.A	Thunnæ partus	386.C
Tantali pœna	32.D	Thunnæ sceminæ	386.C
Tarentinorū deliciæ	660.D	Thunnus immolatur ibid.	
Tapyri vini studiosi	557.B	Thunnus vnde dictus	385.A
Taylopia	414.C	Thunni venter	ibid.
Tauri dicti pincernæ	537.B	Thynneū sacrificium	379.A
Taurina aqua	158.C	Thynnium	155.B
Taryras	490.D	Thyrſion	395.A
Tateſphorus	786.D	Tibiarum genera	810.D
Tellix munificencia	3.B	Tibiæ buxæ	216.C
Terinum	882.D	Tibiæ quando fuerunt in precio	226.D
Terrax auis	504.D	Tibiis in bello vtetes	653.B
Terthea	116.D	Tigris amica	675.A
Tetraones	836.C	Tilphosa fons	54.D
Tenthio bibax	554.D	Timolaus intemperas	549.B
Thais Alexandri magni amica	733.B	Timosa omnium pulcherrima	776.D
Thalia, methe, thæna	52.D	Timotheus primus confus	718. C
Thallia	841.B	Timotheus amicæ filius	
Thargelia festa	536.D		734. C
Thargelia celebris ob formam	776.C	Tirythij oraculum	335.A
Theagenis voracitas	551.B		Trach
Thearion pistor	145.A		

I N D E X

Trachuri	413.B	724.	C
Tragaeum fal	96.D	Veneris meretricis	facellu
Tragelaphus	532.C	728.	C
Tragœdiæ utilitas	287. A	Venus phila	328.C
Tragœdiæ facilitas	286. C	Venus amica	726.D. & 228
Translitoraneus cephalus	390. B	Venus ab amicis erecta	ibi.
Triangulus instrumentum		Venus melænis	749.A
musicum	214.D	Venus emergens	752.D
Trigla sacra	412.C.D	Venus Cnidia	praxitelis
Trigla sacra hecatæ	412.D	ibid.	
Trigla vis	413. A	Venus callipyga	703.A
Trigonum	224.C	Venus pithionica	758.C
Trigola	410.D	Venus argynnis	769.A
Trimma	42.C	Venus quid	764.D
Tripod vnde dictus	50.C	Vinago	499.A
Tripod Dionisij quid	49.B	Vini studiosæ nationes	
Tripodes mensæ	64.C	545.	A
Tripodũ duo genera	50.C	Vini mistio	543.B
Tripod musicum instrumen		Vini utilitas	47.A
tum	814.C	Vini etymologia	46.D
Tripudiare	459.A	Vini mistio iuxta Hesiodũ	D
Triremis	632.C	538.	D
Triremis domus	49.A	Vini misti quomodo reper	
Tubera	81.A	ta	863.A
Tuberum natura	ibid.	Vini vis	542.C
Turdorum genera	85.A	Vini vis par igni	48.D. &
Turdus piscis	388.C	49.	A
Tycta	186.D	Vinum dolores fugat	636.D
Tyrannides ob amorẽ pue		Vinum ex loto	832.C
rorum euerfæ	767.A	Vinum non habet guberna	
Tyrrhenorum ac indorum		cula	540.C
cœna	185.B	Vinum nec bonum nec ma	
VEnatio ad quæ confes		lum per se	ibid.
rat	31.B	Vinum itarum	40.D
Venter omnium malorum		Vinum Euboicum, naxium,	
causa	530.C	corinthiũ, sciathiũ ibi.	D
Veneræ gutta	854.C	Vinum byblinum	41.A
Veneris impia lu	752.D	Vinum anadrites	ibid.B
Veneris publicæ templum		Vinum vetus confert sani	
		tati	34.C
		Vinum	

I N D E X

Vinum hordeaceum	563.B	Voluptatis mala	695.B
Vinum qui primus miscuit		Voluptatis laus	646.D
50.	D	Voracitatis templum	526.D
Vinum calybonium	37.B	Vpingi	798.B
Vinum lesbium	ibid.B	Vranopolis ciuitas	127.A
Vinum ptythium	38.C	Vria	501.A
Vinum peparethium	ibid.	Vrinatrix	ibid.
Vinum phœnicium	39. A	Vrtica	116.D
Vinum mendæum	ibid.	Vrticarum genera	ibid.
Vinum thasium	37.B	Vrticæ vis	ibid.
Vinum surrentinum	34.B	Vulua fuilla	130.C
Vinorum natura	44.C	XEnophontis errores	
Violæ vis	871.B	278.	C.D
Virgo, menandrus	127.A	Xenopithia pulcherrima	
Viticis coronæ	549.A	776.	D
Vitis origo	46.D	Xenophõ præstigiator	25.A
Vlysses vorax	521.A	Xerxis sumptus	186.D
Vmbra piscis	410.C	Xyfolychauchus	896.C
Vlus	789.A	Xystictis succus	106.C
Vmbra ænigma	569.A	ZAariadris amor ex fo	
Vnguenta	878.C	rnio	728.D
Vnguētum rosaceum	881.B	Zaleuci lex	541.B
Vnguentum telinum thuri		Zeceltis	467.B
num	882.C	Zeno lupinis similis	72.D
Vnguentorum vis	ibid.	Zephyria oua	75.A
Vnguentorũ studiosi	884.C	zoganes	817.A
Vnguentorum vsus causa		zoron	535.A
885.	A	zygis	872.C
Vnguis poculum	624.D		
Vnguentaria ars	780.D		

FINIS.

Lugduni,
Iacobus Faure
Excudebat.

